Gallo Tibor

38 és 39 sz. reprodukciók: „I és II. sz.
linometszet, 1925.

Körner Éva: Ungarische avantgarde,
München, 1971

MDK

Gáldi Gyula szobrászművész

vállalta a Majakovszkij utca 11. számú műemlék-épület falán lévő domborművek restaurálását.

Gárdonyi Jenő: A mesterség szobrai egy régi házfalon.

Érdekes Ujság, Bp. 1958. május 3. 19. l.

Gäldi Gyula

keramikus

l.

Csányi 1954

59. l

Gáldi Gyula

G

keramikus jegyz

P. Breslyánszky Ilona,
Ismerd meg a kerámiát. Bp. 966, 244 l.

Gáli Gyula szobrász M.D.K.

A zsámbéki templomrom helyreállítási tervének

xxxxxxxxxxxxxxxx modellje. repr.

Egy olvasónk írja

Műemlékvédelem 1961 / V. / 3. sz. 188.l.

Glatz Gáldi Gyula

szobrász

VkM Sportdíj kiáll 1940, máre

(Sparen. Mar)

GÁLDI GYULA (Bp., VII., Damjanich-u. 28/a.)

22. Emlékműterv. Gipsz. A géniusz külön bronzban 500.– P

23. Repülő-emlékmű terve. Gipsz. Ára bronzban 400.– «

ELADÁSI FELTÉTELEK

A pályázatra nagy számban érkeztek be szobrászati alkotások s az Országos Irodalmi- és Művészeti Tanács — testnevelési igazgatásunk szakértőinek bevonásával — megállapította, hogy azoknak kiállításon való bemutatását indokoltnak tartja.

A kiállítás alkalmából kiadott ez a katalógus számottevő dokumentuma marad a hatósági művészetápolás maecenási szellemű jótékony gesztusának, mely egyrészt szerencsésen jelöl utat szobrászatunk témakörének bővítésére, másrészt művészeinknek — akiknek a magyar társadalom szívéhez való közeledését a Kormányzóné Ő Főméltósága hatalmas művészetpártoló akciója olyan eredményesen szolgálta, — a sportkörökkel való kívánatos kapcsolatát fűzi szorosabbra.

A magyar kultúra minden barátja hálás és bízakodó szívvel néz az előrelátó kezdéshez fűzött remények sikeres megvalósulása elé, a magyar sport és a magyar művészet közös hasznára.

K.D.K.

GÁLDI Gyula keramikus

Csánki 1954. 59., 102., 116. l.

MDK

Gáldy Gyula

Tanulmányfej, gipsz

Magy. Müvészetért kiáll. r.Mücs. 1940. febr.

21. 1.

Gáldi Gyula

MDK

Tanulmányfej, gipsz

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

Gáldi Gyula MDK

Tanulmányfej, gipsz

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli Kiállitás

MD-K

Gáldi György, szobrász

Pegasus. Gipsz.

Epesti Föv. Képtár. -Képzömüv. Ip.müv. és Foto,kiáll.
1948.jan.3.-22. Kat.

MDK

Gálli Gyula, szobrász

122. Angyalok. Szobor.

Bpesti Föv.Képtár.-Képzömüv. Ip.müv. és Foto kiáll. Kat.
1948.jqn.3.-22.

MDK

Gáldi Gyula

Pegazus, gipsz

Magy. Művészetért kiáll. r. Műcs. 1940. febr.

20. l.

MDK

Gáldi Glasz Gyula, szobrász

Apokalipszis. Gipsz bronzban.

Az Ernst-Mus. kiállitásai. CXLVII. Munkácsy-Cén VI.
sors. egybekötött kiáll Kat. Dp. 1934 május.
repr.

Kat. 14. l.

MDK

Gáldi Glasz Gyula, szobrász

Hindu istennö.	Kerámia.
Lovas.	"
Tanulmányfej.	Gipsz.

Az Ernst-Mus. kiállításai. CXLVII. Munkácsy-cóh VI. ecre. egybekötött repr. kiállítás. Bp. 1934 május
Kat. 13.l.

Gáldi Gyula

MNK

VII. Majakovszkij u. 11. Prandtner-ház.

Pollack Mihály épitette Prandtner József ötvös részére 1912-ben kéteneletesre.
Földszinti nyilásai felett az ötvösmivészetet jelképező domborművek valószinüleg Dunaisszky Lőrinctől.
A földszinti homlokzati architekturát 1958-ban Komárik Dénes helyreállitott.
A domborművek restaurálását Gáldi Gyula szobrászmüvész végezte.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
153.l.

M. D. K

GÁLDI Gyula szobrász

Római legionarius tejét ábrázoló szobor a Római Tábornárosi Museum bejárotánál

Budapest müemlékei I[1]. Ep. 1962. 404. l.

Gáldy (Glock) Gula ausgebild. Frobr. keram.

Lajos? Esterh. díj? 1942

t. 1908 jan. 11. Berlin

Sparm. Isk. Orbán Lajos 1930 (?) Római ösztdíj 1934-35 – karcrazi hősi emb. vén és kút – tiszkohl mester cevel

Munkácsy Cak 1934 máj. (Ernst)
Taufej (gipsz) Apokalipsis
Hindu istennő keramia
Lovas

M. Művért 1940 febr. (r. Nincs)
Pegazus (gipsz
Taufej

Sportdy Mall 1940 márc. (Sparm Mar)
Felelőmű terv
Repülő-emlmű terve | gipsz

Gmelt 1943 Tóli
Taufej, gipsz

Városi, Vmi és köps. Alk. Orsz. Tröv 1948 jan. (Fov Mint)
Angalok ~~tróbor~~ | gipszek (Kőra?)
Felesigem, Pegazus

Meghívásos pály. Debrecen hősi emb. (Jiri Kopt Margit kút pály díj madár
Kis ny tráldás
Tiszos pályázat az vett részt 1 ... Honvéd emlmű díj
tiszvári városi bérhár kapudíszt ... Szivemlekek (Vera Ilona ... kirchner-
család, rusk. márv)

1945 óta Fov épít eszt-n dolg. épület ~~Lovdelkező~~ és gipsz Buváti
~~mini~~ munkálás
Jesus fonó kultúrház belső és hálsó díszt reliefek
M+M 17 m. figur. komp. vas munka (kovács)
Gludai Hajócsár bőkszöde vonda 4 mesell. dezű

GALANTHAY-GLOCK Tiszadar, Tes. 16. I. Glock T

(1)

Majanéz. reliefek
Kiscelli Mus. bejárat, dias 1½ m
a rom ai kadonc fej
restaur. 10 relief csop. ból álló mennyiek
1.50 évés | Majakovszky u. 11. s. hár
crüst nevves hár | Jelkéfek Prandtner-hár

Bojsa Gy. pályázat

Róth Lajos V. 61.

MDK

Gáldi Gyula

Épül, szépül fővárosunk. Magy.Nemz. 1949. nov. 12.

Magy.Studio l. graf. rááll. 1921. márc.

Gáldi Gyula

nobran

a jobbak közül

Részt vett a bpesti Madách-szobor első ajánlatán 1938 febr.

Karcagi hősi emlék és kút

I. díj

1942 kecskeméti hősi emlmű és országjáró pály. megvétel

—

Gerevich: Az Ujság 1916 julius 20, 3. lap

—

Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyűjtő, V – 1931, 6 l.

Gerevich: A primási képtár külföldi mesterei. Vas. Ujs. 1916, 825 l. (repr. 826 l)

Maszlaghy II. 106 — Bertinelli - gy.

Gáldi Gyula

építész, szobrász

Építés-Építészet

1949. I. évf. 5 sz. 6 j. l.

(P. F.: A tervező irodák képzőművészeinek kiállítása.)

Tanulmányfej,

gyp

Gáldi Glasz Gyula

Művével szerepel a Munkácsy-
léh Ernst-múzeumban szen-
derett Kiállításán.

Kiemelik apotoliptikus nobs-
csoportját

P. K. 934. v. 13

E. K. 934. v. 15
N. U. 934. v. 13
B. H. 934. v. 13.

Gáldi Gyula

Kerámikus jezze

Brestyánszky Ilona,
Ismerd meg a Kerámiát, Bp. 966, 246 l.

Gáldy Gyula

— **Húsz év után elkészült a karcagi hősi emlékmű.** *Karcagról* jelenti tudósítónk: A világháború befejezése után húsz évvel elkészült a világháború karcagi hősi halottainak emlékműve. Az emlékművet *Gáldy* Gyula budapesti szobrászművész készítette, aki az egy évvel ezelőtt hirdetett pályázaton »*Kun László*« jeligéjű pályaművével nyerte meg az első díjat. A szobrot szeptemberben avatják fel.

Az Est 1938. aug. 19

JÁTÉKOK
EDÉNYÁRUK
DISZMŰÁRU
ÜVEGÁRU
PORCELLÁN

MDK

Gáldi Gyula

Emlékmüterv, gipsz

Repülő-emlékmü terve, gipsz

Sportdij-kiáll. képes tárgymutatója. Iparm. Muz. 1940. márc.

MDK

Gáldi Gyula

Sportdijkiállitás. Uj Nemzedék XXII. évf. 51. sz. 5.1.

Gáldy Gyula szobrász

Kovács Gergely: Az első világháborús emlékművek és utódaik

Művészet 1982. december

Miklós Okrutay

The Intensity of a Relationship

Debrecen University, Physiological Centre and Library

The decision made about the foundation of the Debrecen-based university was a deed of importance for the entire city. Besides offering the construction site within the area called Nagyerdő it also marked out a new urban axis starting from behind he Great Church and the Calvinist College, As a result the university constructed here has turned out to be a dominant public institution both in the spiritual and in the visual sense. Designed by Flóris Korb, the main building finished by 1932 suits its functions perfectly and also rounds off Egyetemi Avenue - an axis running almost exactly in from the north to the south - with a Baroque-style gesture of monumentality. The new complex housing the Physiological Centre and Library after designs by János Golda and Gábor Szenderffy raises the most important issue of the chance of experiencing an intensive search for context.

PREDOMINANTLY historicizing in its tones, the main building of the university with its sphere functioning to represent as expected is completed by the more progressive architectural complex of the Secessionist pavilions of the Clinic also designed by Korb. By extending the university after World War II, buildings that appeared newly could not make any kind of contribution to the already existing architectural unity. Standing pre-eminent among them is the extension built in the late-1960s designed by Tibor Mikolás: it can be regarded as an autonomous architectural work which bears only a few traces of the intention of searching for contact with the original complex.

Of similar scales, the gesture relying upon contemporary means of architecture is an answer searching for context to the two definitive monumental faculties – that is the axis running several kilometres as well as the bulk of the main building itself. Exploring the building – seeing how the axis starting right in the heart of the city organizes the whole of Debrecen - is a thrilling experience. All this turns out to be unquestionable despite the fact that it is actually an asymmetrical complex, in which the strictly regarded symmetry is broken by the outwardly focussed positioning of the block housing the library.

Set on the axis is the huge gateway – missing from the first designs – plays the main role, its formal powers are increased by its treatment as an object of art. The involvement of János Megyik as „fellow artist" is not by accident: the search for the break-down of the border between the various branches of (fine) arts – and thinking beyond the framework – is ever present in his oeuvre.

Even though architects marked out the frame here, both surface and space is defined by the geometry of the library building, yet the freedom of breaking up forms was not limited by them. The field of associations is further expanded by the material of the envelopment selected later on, and thus the lines of force appearing out of the splittings of the two planes leaning against the library and creating the gate itself are enriched with a secondary system made up by the hems of the metal plate. An emblematic work reaching beyond its function was born which is able to represent the entire complex in itself much like a symbol, in a concentrated way.

The emotional-spiritual preparation for arrival here is a precise reflection in itself, corresponding to the exposition and revelation of the university building from the direction of the avenue. The identity of the building housing the Physiological Centre is created by further correspondences of contemporary approach. The spatial perception of monumentality is an archetypal experience, Golda and Szenderffy made use of the very same attitude with a contemporary spirit.

Composed to be perpendicular to the lead-on axis, the 120-meter wide axis reveals its four-storey high aula with a row of ferro-concrete pillars following a rhythm which appears calm rather than strict, the glass facade opened in its entire surface and the skylights let in light creating solemnity that cannot be intensified any more.

Transparency is perfect, the aula-space makes an organic part of the flow of the environment, the grove-like park defining the area of the university stops almost unnoticed in front of the glass surface.

The insertment into and the adjustment to the environment is another powerful thought – yet because of its incompleteness it remains a play of forms. Perpendicular to the main block the wings on the ground-floor recede as far as horizontal design is concerned, thus offering an opportunity for the garden of the arboretum behind the university to overflow here as a delicate transition. The arboretum did not take this chance – it still guards its closedness hiding behind its fence, missing the opportunities for a more generous relationship than the present-day one.

The architectural programme of the building was born a decade ago. It was brought into life by the integration of the universities: the new spirit of the Physiological Centre helped to unite the same profiles, the training and research functions of the universities of natural sciences, medicine and agriculture, focussing on genetic research without neglecting interests in pharmaceutical research. The process was revised and supported by World Bank, thus the international open (!) architectural tender was carried out with the strictest possible regulations.

Accordingly, the architectural programme had to cover even the tiniest details, which meant a real challenge for designers. The building houses some 150 laboratories, virtually each of them with individual requirements, involving accordingly individual designing for equipment, the arrangement of their horizontal plans and building structure as well as for engineering equipment.

The success the architects, Golda and Szenderffy made is largely due to the fact that they managed to perfectly meet all these functional requirements. The spatial organization of the building was deduced from the grouping of the basic functions. Accordingly the longitudinal main block with a central corridor houses laboratories and their prep rooms as well as instrument stores. Their row is broken by some seminar and PhD students' rooms.

In the five perpendicular wings rooms for discussion also functioning as studies, offices and examination rooms, are grouped according to the five departments. Locations of vertical communication are marked by the points of intersection of the five wings with the atriums lit from above. They are tiny bays indeed flooded by light, gently breaking up the communicating areas that would otherwise appear rather too closed.

The laboratories positioned on three storeys self-evidently play a role in education as well, students tend to visit mainly the ground-floor lecture halls and seminar rooms. The aula is an accentuatedly transitory space, the storeys facing it reveal bands of windows as an outer facade into which the blocks of classical university auditoriums stand like „concrete boxes".

Easy to see through, rational spatial composition is accompanied by a puritan simplicity of materials. Typical is an impersonal shade of grey, with accentuated raw concrete surfaces, whilst frameless glass doors represent restrained elegance.

Yet in the aula section designers seem to show some degree of uncertainty when applying the wainscoting. By wishing to create some „warmness", they came to contradict themselves, upsetting the tectonic effects resulting from a more consistent use of materials.

Yet the external guise of the building is generously homogeneous. Its extraordinary power lies in the effects lying upon the trio of raw concrete, glass and metal. A real hit is the application of the pre-patinated copper plate hung as a screening under the lintel of the windows appearing both on the perpendicular wings and the library. The colour of the oxidized red copper grilles varies according to the changes of the angle of the light with an exciting vibrating effect. Cuproxide green is also present on the metal inserts of the entrance gates – yet most prominently on the gateway itself – further intensifying its sculpturesque qualities.

A frontharcosok megtorolták egy nyilas suhanc sértő viselkedését

Az *Országos Frontharcos Szövetség Országos Elnökségétől* kaptuk az alábbi közleményt:

A frontharcosok és Ficsor István úr

A *Magyarság* e hó 18-iki számában »Zsidó frontharcosok vakmerő merénylete egy hungarista ellen« cím alatt egy *valóságnak meg nem felelő hír látott napvilágot.* A *Magyarság* közleménye szerint október 16-án délelőtt a frontharcosok országos vezetőségi értekezletére felvonuló bajtársi egységek »talmudi« kegyetlenséggel véresre verték Ficsor Istvánt. Megállapítja a *Magyarság*, hogy a merényletet elkövető frontharcosok legnagyobb része zsidó volt.

Emellett az enyhén szólva *szemenszedett valótlanság* mellett nem mehetünk el szótlanul és szükségesnek tartjuk az igazság kedvéért a *Magyarság* közleményével szemben az alábbiakat leszögezni:

1. Mindenekelőtt megállapítjuk, hogy Ficsor Istvánt a sárbogárdi járásból az értekezletre felérkezett *színtiszta földművelő magyarokból álló bajtársi század tagjai fenyítették meg* és pedig azért, mert a század előtt keresztülmenve *értelen és kihívó szemtelenséggel a frontharcosokat sértő megjegyzéssel illette.* A zászló előtt kiköpött. Tehát meg kell állapítanunk, hogy *a frontharcosok a nevezett suhancot joggal tanították rendre* a nemzeti lobogót és a frontharcosokat csufoló viselkedéséért.

Vegye tudomásul mindenki, hogy Ficsor Istvánokkal és azokkal az uccai járókelőkkel szemben, akik *elfelejtik azt, hogy mivel tartoznak a nemzeti zászlónak, a frontharcosoknak, a törvényes rendnek, a frontharcosok a jövőben is hasonló módon fognak eljárni.*

A *Magyarság*-ot pedig arra kérjük, hogy mielőtt megír valamit, győződjön meg annak valódiságáról, mert olyat írni, ami a valóságnak meg nem felel, a mai időkben, több mint bűn.

Az Országos Frontharcos Szövetség Elnöksége

28.589 pengőt gyüjtöttek a MÁV alkalmazottai a Horthy Miklós repülőalapra

A Horthy Miklós Nemzeti Repülőalap céljaira a Magyar Királyi Államvasutak alkalmazottai körében 28.589 pengő 56 fillér gyült össze.

A Horthy Miklós Nemzeti Repülőalapra újabban a következő biharmegyei községek adakoztak: Furta 100, Darvas 50, Gáborján 50, Nagykereki 217,, Komádi 800, Ártánd 30, Sarkad 2600, Geszt 50, Okány 200, Mezőgyán 100, Nagyszalonta 100, Derecske 1100, Konyár 500, Tépe 150, Hajdubagos 200, Nagyrádé 460, Monostorpályi 50 pengő. Réthy Kálmán berettyóujfalui lakos 100 pengőt adott a repülőalapra.

28 gyereket megharapott a veszett kutya Erdélyben

Bukarest, október 18.

(A Magyar Távirati Iroda.) Bibarcfalván *egy veszett kutya megharapott tizenhat gyermeket*, majd egy másik községben *tizenkét gyermeket* mart meg. A gyermekeket a kolozsvári kórház[illegible]ték.

Az erők egybefogását sürgette Balogh Jenő főgondnok

a Dunántúli Református Egyházkerület gyülésén

Pápa, október 19.

Ma kezdett évi gyülésébe a Dunántúli Református Egyházkerület *Medgyasszay* Vince püspök és dr. *Balogh* Jenő főgondnok elnökletével, a református közélet számos nagyságának részvételével. *Medgyasszay* Vince püspök-elnök imája után dr. *Balogh* Jenő v. b. t. t., ny. igazságügyminiszter a magyar gondok és remények mélységeiből fakadt beszédében többi között így szólt:

— A jelenlegi történelmi időkben a magyar reformátusoknak minden cselekedetét hazánknak s a határokon innen és túl élő, évszázadokon át oly sokat szenvedett magyar népünknek igaz szeretete irányítja. Sok küzdelem vár még ránk, de már most is hála Istennek biztos előrelátjuk, hogy *a békediktátum által elvett Felvidéket visszakapjuk.* Amint a főgondnoki székből többször hangoztattam: mi sohasem ismertük el a Magyarországra kényszerített értéktelen békeokmánynak hatályosságát és küzdöttünk az abban megállapított képtelen határoknak, valamint a színmagyar területeknek elszakítása ellen. A Gondviselés bölcseségébe és igazságosságába vetett sziklaszilárd hittel, acélos nyugalommal tekintünk a jobb jövőbe és kétszeresen átérezzük kötelességünket. Az első kötelességünk, hogy e történelmi, nehéz időkben a magyarság egyetemes nagy érdekeit kell szem előtt tartanunk és *az erők egybefogását kell a magunk részéről is előmozditanunk.*

Ezután a következő nagyfontosságú kijelentést tette a főgondnok-elnök:

— Zsinati törvényünk már az 1928. évi I. törvénycikk 1. §-ának második bekezdésében kimondta, hogy a magyar reformátusok a más országokban élő magyar református egyházakkal, az országhatárok és a jogi szabályok különbözősége mellett is »egy lelki közösséget alkotnak«. A lelki közösségnek ezzel a meleg érzésével emlékezünk a még elszakított területen élő magyar testvéreinkről, akikkel szemben az együttérzés s a hűség sohasem fog szivünkből eltűnni... *Életünk fogytáig mellettük állunk, különösen ezekben a hetekben, amikor mint sötét gyászmadarak, a határokon túlról rossz hírek szárnyalnak át hozzánk* Lelki gyötrődéssel halljuk szenvedéseiket, bajaikat és ebből a városból is küldjük hozzájuk hátáritó és biztató üdvözleteinket.

— Teljesen át vagyunk hatva attól a vallásos hittől, hogy »mindnyájunknak édesatyja«, a Mindenható Isten nem hagyja el, hanem a megpróbáltatások két évtizede után megint újra fel fogja emelni és a felvirágzás útjára vezeti a magyarságot. A főgondnok e szavainál felzúgott a forró lelkesedés szava.

— Sajnosan előrelátható, hogy a legközelebbi hónapokban sok nélkülözést és nehézséget kell majd enyhítenünk s ezért intézkedtek, hogy *mi, magyar reformátusok is vegyük ki a magunk köteles részét felvidéki testvéreink megsegitésének nagy és nemes munkájából.* (Viharos helyeslés.) Erről a helyről is, más közéleti munkámban is sokszor sürgettem az igazságosabb, emberségesebb és *krisztusibb gazdasági és társadalmi rend kialakulása végett szükséges intézkedéseket*, — emelte ki ezután nagy nyomatékkal a főgondnok-elnök.

Tasnádi-Nagy András: Elrabolt igazságunk kapuja kinyilt

A *budapesti református egyházmegye* ma tartotta közgyülését. *Szabó* Imre esperes biblaolvasása és imája után a gondnok-elnök: *Tasnádi-Nagy* András, a NEP országos elnöke mondott megnyitót, így szólt:

— Sokszor hirdettük — mondotta többek közt — azt a felfogást, hogy nem keresztyéni és nem emberi álláspont az, amely a számbelileg kisebb nemzeteket kiszolgáltatja a fizikailag erősebb önkényének. Az utolsó napok eseményei ennek a szellemnek érvényrejutását segitették elő. A mi elnyomott, elraholt igazságunk kapuja is kinyilt és az örök bíróba, a Mindenható Istenbe vetett hittel, bizalommal és az ország vezetői iránt való odaadással várjuk, hogy *be is léphessünk az igazságnak e megnyilt ajtaján.* Mindenkire áldást kérünk, aki ma nemzetünk igazáért verejtékezik és *e munkához boldogan ajánljuk fel minden tudásunkat, erőnket és imádságunkat.*

Szabó Imre esperes olvasta fel ezután jelentését, melyben az elmúlt év eseményeiről emlékezett meg.

— A magyar lélek az esztendő első felében történelmi útjának fénysátoraiban lakozott. Az eucharisztikus kongresszus festői vallásos tömegjeleneteiből és biztonságérzéséből vonult át az országszervező első magyar király emlékének sugárzó bűvkörébe. Azután a magyarok világkongresszusa és a magyar reformátusok világgyülése vonta fölé újból ezt a sátort... amikor egy szeptemberi napon mindenki arra ébredt, hogy repülőgépek százai szórhatják fővárosunkra a gyujtóbombákat. A fény szertefoszlott és a látomások hegyeiről a rideg való völgyeibe érkeztünk. De lelkileg felkészülten jöttünk ki a ránkváró lelki és fizikai próba hordozására.

— A magyar lélek nagy sorsfordulata idején az Úr Jézus nem hagyta magára a népet. Szívét és eszét ihlette, hogy bölcsen és eszesen cselekedjék. Majd az elkövetkező idők mutatják meg, hogy ezeknek a napoknak lelki állásfoglalásai mit érlelnek ki. De azt az ítéletet nem kapja a nemzet, hogy azért hibázott, mert erejénél többet akart.

Az egyház belső dolgait ismertette ezután *Szabó* Imre.

TOVÁBB CSÖKKEN A HŐMÉRSÉKLET

A Meteorológiai Intézet jelenti október 19-én délben:

Az eddig csak Nyugat- és Eszak-Európára szoritkozott óceáni légáramlás viharos erővel most már Németországba is behatolt, sőt az óceáni levegő az Alpokon át Eszak-Olaszországba is beszivárgott és az Alpok déli oldalán kisebb esőzést okozott.

Hazánkban a szép idő egyelőre tovább tart, némi felhősödés csak az északnyugati megyékben mutatkozik. Erősen fokozódott azonban az éjszakai és reggeli ködképződés. A hőmérséklet tegnap sok helyen elérte a 20 fokot, sőt az Alföld déli részein 23—25 fokig emelkedett. Az éjszakai lehűlés kissé mérséklődött, a talajmenti hőmérséklet már a keleti megyékben sem szállt le a fagypontig.

Európában ma reggel a tengerszintre átszámított légnyomás legmagasabb értéke 768 milliméter volt Szarajevó környékén, legalacsonyabb értéke 740 milliméter a norvég partokon.

Budapesten október 19-én **délben a hőmérséklet 17 Celsius fok,** *a tengerszintre átszámított légnyomás 765 milliméter, alig változik.*

Várható időjárás a következő huszonnégy órára:

Nyugati szél. Az ország északi felén némi felhősödés. Reggel további ködképződés. A hőmérséklet az ország nyugati és északi részein kissé csökken, délkeleten még nem változik.

Felállitották a karcagi hősi emlékművet

Karcagról jelenti tudósítónk: A világháború karcagi hősi halottainak emlékműve, a »Hősök kútja« elkészült, amelyet a város főterén már fel is állítottak. A monumentális emlékmű *Gáldy* Gyula budapesti szobrászművész alkotása. A szoborral kapcsolatos emlékmű ünnepélyes leleplezésének időpontját bizonytalan időre elhalasztották.

Gyászrovat. *Szentmiklósi* Péter, a nyiregyházi kir. katolikus gimnázium tanára e hó 18-án 49 éves korában hirtelen elhúnyt. A kitünő tanár haláláról a gimnázium tanári testülete gyászjelentést adott ki azzal, hogy az elhúnyt lelkiüdvéért e hó 20-án reggel 8 órakor mutatják be az engesztelő szentmiseáldozatot.

AZ HAT KIRÁLYOK

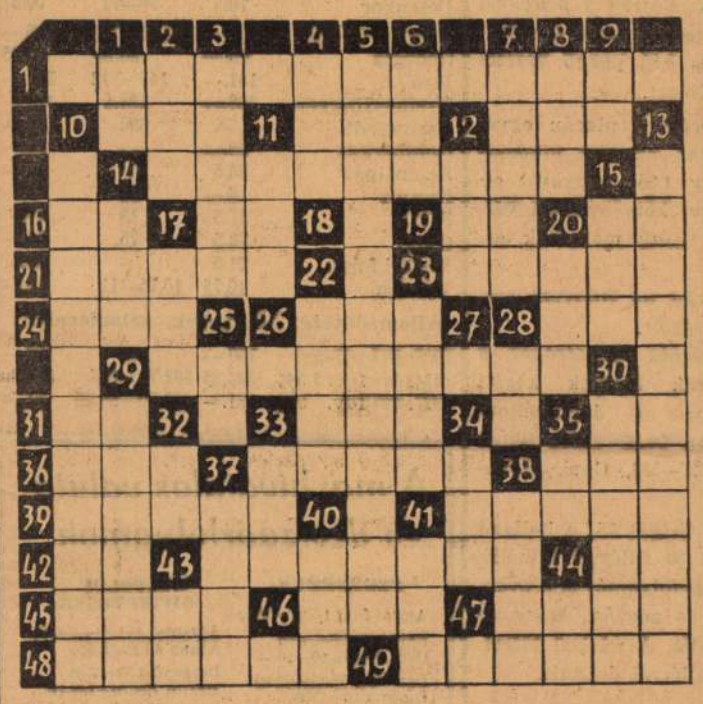

VIZSZINTES:

1. Király
10. Folyó — spanyolul
11. L. Z. É.
12. Olaj — idegen nyelven
14. A megjelölt
16. Észak — kínaiul
17. Mit látok!
19. Semlegesnemű angol személyesnévmás
20. Kötőszó
21. Okos
23. Elmond egymásután
24. Vöröses
26. Orvos neve előtt állhat
28. Állam szedi
29. Király
31. Dísz
33. Vissza: van bátorsága
35. Dísz — fordítva
36. Égitest
37. Massenet operája
38. Létezik
39. Női név
41. Léte
42. Igekötő
43. Király
44. Olasz nevelő
45. Ilyen módon
46. Beszédrész
47. Salt .... City
48. A piacon kapható
49. Nem telem

FÜGGŐLEGES:

1. Vigyázó
2. N. I. A.
3. Francia folyó
4. Felfogás
5. Kissé csapongó agyban van
6. Végtag vége
7. Szerencsejáték
8. Miesodát!
9. Hamis
10. Jó hangja van — minden bizonnyal
11. Jég — németül
12. Jég — németül
13. A kémiában szerepel
14. Csapadék
15. Állat
17. Z. T. N.
20. Abesszin hercegi cím
22. Idegen női név
23. Lisznyai Kálmán mellékneve
25. Átnyujt
28. Állatlakás
29. Játékszer
30. Női becenév
32. Ludolf-féle szám
33. Német szorzóképző
34. Nál párja
35. Va párja
37. Serleg (ék. hiba)
38. Női név
40. Ásatag — fele
41. Végtelen zóna
43. Kés része
44. Idegen területmérték

Mennyi térítés jár a bevonult autóért?

Legutóbb kormányrendelet jelent meg, amely intézkedett állatoknak és járműveknek a katonaság részére való igénybevételéről. Most a honvédelmi miniszter a hivatalos lapban megállapította *a szállítóeszközök használatáért járó térítéseket.* A *kétlovas járműért* naponta 4 pengő térítést fizetnek, a *felnyergelt lóért* 1.75 pengőt, *nyeregnélküli lóért* 1.50 pengőt, *hatüléses autóért* 5 pengőt, *négyüléses autóért* 3.50 pengőt, *2—3 üléses autóért* 3 pengőt, 5—6000 kg teherbírású *teherautóért* naponta 14.50 pengőt, 1500—2999 kg teherbírású teherautóért 5, 500—999 kg teherbírású autóért 3.75 pengőt.

A szállítóeszközzel együtt a vezetéshez igénybevett *kísérőszemélyzetnek is illetmény jár.*

37·5 millióval csökkent a bankjegyforgalom

A *Nemzeti Bank* jegyforgalma október 15-i kimutatása szerint az október 7-i forgalommal szemben *37½ millió pengővel csökkent.* A csökkenést *váltóvisszaváltások* idézték elő, miáltal a váltótárcaállomány 53 millió pengővel apadt. Az *érckészlet* 3.9 millió pengővel csökkent. A *valuta-készlet* apadása 0.1 millió pengő.

Az *állami zsirószámlákról* 2.5 millió pengő, egyéb számlákról pedig 0.7 millió pengő folyósítás történt, úgyhogy a zsirókövetelések állománya összesen 3.2 millió pengővel csökkent. Az Egyéb követelések 0.1 millió pengővel gyarapodtak, ellenben az Egyéb tartozások 16.2 millió pengővel apadtak.

Emelkedik a fogyasztás!

A pénzügyminisztérium most hozta nyilvánosságra a fogyasztási adó alá eső cikkek termeléséről és forgalmáról szóló kimutatást *szeptember hónapban,* a kimutatás *a fogyasztás emelkedését* tünteti fel. A *könnyű benzin* fogyasztása 4604, a *tiszta benzine* 5398, *a motalkóé* 10.194 mázsával *növekedett* szeptemberben. Ugyancsak *emelkedett a petróleumfogyasztás* és a *kenőolajfogyasztás* is.

Kedvező képet ad a *gyufafogyasztás:* több mint hatmillió dobozzal emelkedett. A *sörfogyasztás* jelentéktelen mennyiséggel, 708 hektoliterrel csökkent. További javulást mutat a *cukorfogyasztás* is, ha az exportot figyelembe vesszük, akkor az emelkedés 942 vagónt tesz ki.

Három hónap a belügyminiszter ellen intézett durva nyilas támadásért

Bicskey Miklós a *Vecsés és Vidéke* című azóta betiltott lapban »*Eger? Szentes?*« címen cikket írt. A cikkben foglaltak miatt *Keresztes-Fischer* Ferenc sérelmére elkövetett, felhatalmazásra, *hivatalból üldözendő rágalmazás vétsége* címén ma a büntetőtörvényszék Pálffy-tanácsa elé került. Tagadta bűnösségét. A valódiság bizonyításának elrendelését kérte, az elnök azonban megállapította, hogy a bizonyítási indítvány *elkésett.*

Tamássy László ügyészségi alelnök kijelentette, hogy elvben nem ellenzi a valódiság bizonyításának elrendelését, de a vádlott *bizonyítékokat sem jelölt meg.*

A bíróság elutasította a bizonyítási indítványt.

Az ügyészségi alelnök vádbeszédében többek között ezeket mondotta:

— Annak a szélsőjobboldali sajtónak, amelynek a vádlott egyik reprezentánsa, gyakran hangoztatott vádja *a liberális sajtó ellen,* hogy ok nélkül, felelőtlenül támadja az egyéni tisztességet, személyeskedik, családi dolgokat tereget, destruál, erkölcsi értéket rombol, tekintélyeket süllyeszt. Tehát egy tisztességes erkölcsi felfogás szemszögéből követeli, hogy ezek a személyeskedések tűnjenek el a sajtóból. Ugyanakkor azonban a gyakorlatban *éppen ebben a sajtóban jelenik meg személyeskedő, durvahangú, az egyéni becsületet, az egyéni erkölcsi sértetlenséget példátlanul súlyosan érintő támadás, olyan modorban, az elfogultság, gyűlölködés olyan légkörében, amely a sajtóban eddig egészen ismeretlen volt.* Közéleti férfiak működése kétségtelenül bírálható, ellenőrizhető, de valaki azért, mert közéleti férfiu, mert miniszter, *szabad prédája senkinek sem lehet* és azt az erkölcsi tőkét, amelyet egész életén át gyüjtött, *ilyen sajtótámadásokkal elvenni tőle: mégsem engedhető meg.*

Vitéz *Vargha* Béla védő felmentést kért.

A törvényszék *Bicskeyt* felhatalmazásra hivatalból üldözendő, sajtó útján elkövetett rágalmazás vétségéért *háromhónapi fogházbüntetésre ítélte.* Az ítélet nem jogerős.

A bankok magánforgalmában az irányzat tartott

A mai tájékoztató árfolyamok (zárójelben az előzőnapi árak): Kereskedelmi Bank (59) 59, Hitelbank (43¼) 43, Leszámítolóbank (33) 33, Angol-Magyar Bank (24¼) 24, Hazai Bank (19) 19, Olasz Bank (31—32) 31—32, MOKTÁR (18) 18, Pesti Hazai (57) 57.

Vitéz Móricz István lesz a Generali vezetője. Biztosítási körökben számolnak azzal, hogy *Lugos* János kormányfőtanácsos, a Generali magyarországi igazgatósága vezető igazgatójának tényleges szolgálati viszonya 45 évi, érdemekben gazdag működés után legközelebb véget ér. Az intézet a magyarországi igazgatóság vezető igazgatójává vitéz técsői *Móricz* Istvánt, a Hitelbank igazgatóját nevezi ki. Vitéz Móricz István évek óta elökelő szerepet tölt be a magyar közgazdasági életben; különösen ismertté tette nevét a magyar biztosítási és pénzügyi világban, mint a Hitelbank igazgatója és mint az állam és a Pénzintézeti Központ megbizottja azokban a különböző ügyekben, amelyeknek szabályozása az utóbbi években foglalkoztatta a magyar biztosítási piacot. Egyéb változásokkal, mint értesülünk, a Generali magyarországi igazgatóságánál közeli jövőben nem számolnak; *a régi és jól bevált tisztviselői gárda a jövőben is változatlanul folytatja működését.*

Dr. Engländer Árpád:
A reumagyógyítás új útjai..... P 3.—
Reumás bajok házi kezelése P 2.40
Kapható Az Est könyvkereskedésében, Erzsébet körút 18

TŐZSDEI ÁRFOLYAMOK AZ EGÉSZ VILÁGBÓL

Kisebb árváltozások a tőzsdén

Az értéktőzsdén a vállalkozási kedv *eleinte jobb árfolyamokat* is hozott felszínre, a tőzsdeidő későbbi folyamán azonban a *kínálat került túlsúlyba.* Közvetlenül zárlat előtt kisebb élénkség támadt, melynek során nemcsak a veszteség terült meg, hanem *a legtöbb részvény nyereséget is tudott felmutatni.* A vezetőpapírok közül a Bauxitnál 3.5 pengős áremelkedés mutatkozott, az Urikányi 1.75, a Győri vagón 2, a Rima 1.25, a Nasici 1, a Goldberger és a Flóra 1—1 pengővel *drágult.* A *Kőszén 3 pengővel olcsóbbodott,* egy pengővel *esett* a Schuler-részvények ára és 0.85 pengő veszteséget szenvedett a Tröszt.

A *fixkamatozású értékek* piacán egyenetlen volt az irányzat, az *1914.* kibocsátású fővárosi kötvény 1.25 pengővel *olcsóbbodott,* az 1927. évi kötvényeknél változatlanul a *tegnapi árak* maradtak érvényben.

A *bankértékek* piacán az irányzat tartott, a forgalom mérsékelt.

Az *utótőzsde* irányzata *barátságos,* a forgalom azonban szűk keretek között mozgott. Félkettőkor az árfolyamok: Bauxit 242—243, Rima 90.00—90.25, Salgó 33.10—33.60, Kőszén 337—338, Ganz 23.70—23.80 pengő.

A *Nemzeti Bank* a belgát 15, a holland forintot 35, a dollárt 80 fillérrel leszállította, a svájci frank árfolyamát 5, a svédkoronáét 10, a dán és norvég koronáét 15—15 fillérrel felemelte. A párizsi kifizetés 1, a londoni 2.5 fillérrel drágult.

Értéktőzsdei árfolyamok

	Előző zárlat	Előforduló kötések	Zárlat
Nemzeti Bank	164.—	164	164.—
Békéscsabai	10.5	—	10.5
Első Bp. malom	13.—	—	13.—
Király-malom	—	25	25.—
Bauxit	239.—	240—243.5	242.5
Szentlőrinci	—	—	7.8
Cementia	117.5	—	117.—
Kohó	24.75	25.75—25.25	25.25
Aszfalt	9.—	9.7—9.4	9.5
Kőszén	339.—	334—337	336.—
Nagybátonyi	43.25	43.25	43.25
Salgó	33.5	32.7—33.75	33.5
Urikányi	43.—	43—45.25	44.75
Fegyver	53.5	53—53.1	53.5
Ganz	23.45	23.2—23.85	23.65
Láng	—	—	31.—
Győri vagón	20.—	22	22.—
Rima	88.75	88.25—90.5	90.—
Schuller	33.—	—	32.—
Ofa	—	—	19.—
Nasici	68.25	68.75—69.5	69.25
Levante	—	0.35	0.3
Nova	14.8	14.8	14.8
Tröszt	66.75	65—66	65.9
Délcukor	70.5	70—71	70.5
Magyar cukor	106.—	104.25—106.5	106.—
Georgia	20.—	20.25	20.25
Izzó	141.—	141—142	141.—
Dreher-Haggen.	138.—	138.5	138.5
Gschwindt	—	690	690.—
Goldberger	58.—	—	59.—
Pamutipar	30.5	—	31.—
Danica	3.—	—	3.—
Flóra	17.5	19	18.5
Gumi	73.5	75	74.—
Vasuti forg.	21.5	—	21.5
Telefon	10.75	10.75—11	11.—
Államadósság, kötvények, záloglevelek:			
1938. évi ptjegy	100.—	—	100.—
1914. évi főv. 4.5%	306.25	303.75—306	305.—
1927. évi főv. 6%	81.—	80.75—80.25	81.—

A mai hivatalos valuta- és devizaárfolyamok:

PÉNZNEMEK:	KÜLFÖLDI KIFIZETÉSEK:
Angol font 16.15—16.35	Amsterd. 184.80—186.40
Belga 57.25—57.85	Athén 3.025—3.055
Cseh kor. 5.50—10.—	Belgrád 7.82—7.88
Dán kor. 72.15—72.95	Berlin 135.70—136.70
Dinár 7.15—7.70	Brüsszel 57.43—57.87
USA doll. 338.30—342.30	Bukarest 3.41—3.44
Kanadai doll. 332—337	Kopenhága 72.35—72.95
Francia fr. 9.—9.20	London 16.195—16.345
Holl. frt 184.40—186.40	Milánó 17.66—17.8864
Lengyel zl. 60.—61.40	Newyork 339.70—342.30
Leu 3.—3.45	Oslo 81.40—82.10
Leva 3.—3.60	Párizs 9.06—9.16
Lira 16.90—17.90 (az 500 és 1000 lirás bankjegyek kivét.)	Prága 11.79—11.93
Német márka —.—	Szófia 4.11—4.15
Norv. kor. 81.20—82.10	Stockh. 83.475—84.175
Svájci fr. 77.—77.90	Varsó 63.75—64.25
Svéd kor. 83.25—84.15	Zürich 77.20—77.90
	Isztanbul 268—271

Javult a londoni tőzsde

London, október 19.

(A Magyarország különtudósítójától.) A tegnapi newyorki tőzsde szilárd irányzatával összhangban az itteni értékpiacon is *kedvező hangulat* mutatkozott. Az árfolyamok az élénk keresletnyomán már nyitáskor *kisebb-nagyobb javulásra* tettek szert.

Mai árfolyamok (zárójelben az előző zárlat): Royal Dutch 38.125 (37.375), Anaconda 8.75 (8.25), Tanganyika 6.50 (—), Rio Tinto 14.875 (14.50), Central Mining 23.50 (23.50), Canadian Pacific 7 (6.75).

A *nemzetközi devizaforgalomban* a font javulása keltett feltünést. A London kontra Kábel jegyzése 476⅝ volt. Az *angol font* jegyzése Amszterdamban 8.75¾, Zürichben 20.98½. A *dollár* árfolyama Zürichben 40.40-re csökkent, Amszterdamban változatlan. A *francia frank* és a *svájci frank* szilárdabb áralakulást mutatott, a *hollandi* forint tartott irányzatot követett.

LIVERPOOL: nyugodt

Liverpool, október 19. *(A Magyarország tudósítójának távirata.)* Búza októberre (4 sh 11.25 : 13.26 P) —, 4 sh 11.25 : 13.27 P; decemberre (4 sh 8 : 12.52 P) —, 4 sh 7.75 : 12.49 P; márciusra (4 sh 7.25 : 12.36 P) 4 sh 7.25 : 12.36 P, 4 sh 7.125 : 12.39 P; májusra (4 sh 7.50 : 12.42 P) 4 sh 7.50 : 12.42 P, 4 sh 7.375 : 12.42 P.

GENFI tőzsde. Kőszén (—) 81, Urikányi (14) 13.50, Nasici (30.50) 30.50.

ROTTERDAM: nyugodt

Rotterdam, október 19. *(A Magyarország tudósítójának távirata.)* Búza novemberre (3.50) 3.50, januárra (3.60) 3.60, márciusra (3.80) 3.775, májusra (3.85) 3.85 holland forint 100 kg-ként; tengeri novemberr (87.50) 87.75, januárra (83) 83.25, márciusra (83.50) 84, májusra (83.25) 83.50 holland forint 2000 kg-ként.

LONDONI FÉMTŐZSDE

Vörösréz barátságos, ólom tartott, horgany tartott

London, október 19.

Jegyzések (zárójelben az előző zárlat): vörösréz standard 45¹⁵/₁₆—46) —, 3 hónapra (46³/₁₆—46¼) 47, elektrolyt (50½—52½) 52, ón 3 hónapra (208—208¼) —, ólom külföldi prompt (16³/₈—16½) 16½, későbbi (16³/₈) 16⅝, horgany prompt (15⁷/₁₆—15½) 15⅝, későbbi (15½) 15⅞.

Párizsi devizák

Párizs, október 19.

London 178.66, NewYork 37.49, Brüsszel 635, Milánó 197.75, Zürich 852, Amszterdam 21.42, Berlin 1504.

Londoni devizák

London, október 19.

NewYork 467⅝, Párizs 178.65, Brüsszel 28.19½, Milánó 90.62, Zürich 20.97½, Madrid 100, Amszterdam 8.75⅝, Berlin 11.89, Prága 138.25, Varsó 25.31, Belgrád 211, Szófia 390.

Az arany Londonban

Londoni aranyárfolyam: 145/8.5 sh.

Sertésvásár

A mai ferencvárosi *sertésvásárra* felhajtottak 1834 darab sertést. *Árak:* uradalmi zsírsertés (páronként 340 kg-on felül) 113—114½, szedett 107—110, silány 94—100, másodrendű 98—102 fillér.

Húsvásár

Készlet: borjú 15 (15), juh 6 (0), lehúzott sertés 52 (52), szalonnás 32 (32), süldő 46 (42), malac 242 (214). Zárójelben az eladottak száma.

Árak: borjú bőrben I. 148—150, II. 140—146, lehúzot sertés 144—146, szalonnás 139, süldő 126—140, malac 160, sertészsiger 100 fillér kilogramonkint. A vásár irányzata lanyha volt.

AZ ÚJ ŐSZI
DIVATLAPOK
nagy választékban
MEGÉRKEZTE
AZ EST könyvkereskedésében
VII. ker., Erzsébet körút 18-20

MDK

Gáldi Gyula szobrász

Római légionárius feje az uj óbudai muzeumban

Dr.Borsos Béla: Uj muzeum Óbudán Magyar Épitőmüvészet 1955.IV.évf.6.sz.181.l.

Gáldi vártkastély

Gáld községben
Gyulafehérvár közelében

Kővári Erdélyemlék.

213, 214, 215. l.

Nagybecskereki Téglagyári lelet

VI. 178.

Gäldi Éva

keramikus

Bp. XI Mányoki

u. 20.

erőd

Szokolay iparm

Gáldi Éva

Rát Str. 277. l.

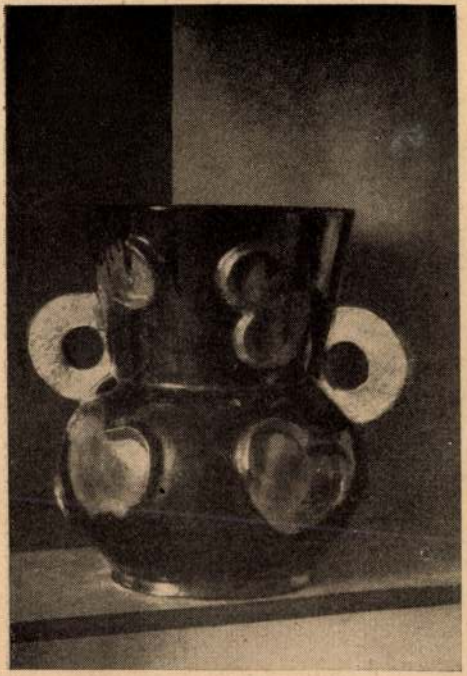

Gáldi Éva: Kerámia.

Gáldi Éva

Krisztus a keresztfán
kerámia
Repr.

Rét Str 276. l.

Gāldi Éva

keramikus

l –

Ernst Mur-kiáll

124.n. 15.l –

1932.

Reggio Calabria h. n. V. 203, 204,

— — i provincia V. 203, 204.

Gáldi Gábor

az előbbi pályázaton 110.000 forintos díjban részesült 16. sz., és a 30.000 forintos megvételben részesült 30.sz. pályamű egyik szerzője. /előbbi a Margitszigetre, utóbbi Harkányra vonatkozik/

Bakos Béla: ~~Gyógyfürdők és gyógyszállók tervpályázata~~ Gyógyfürdőszállók és gyógyfürdők tervpályázata, 1970. - Magyar Építőművészet, 1970.6.sz. 7-14. l.

MDK-

Gáldi György, szobrász

Feleségem. Gipsz.

Dpesti Föv. Képtár. -Képzömüv. Ip.müv. és Foto kiáll.
1948.jan.3.-22. Kat.

Gáldi Éva

Plasztikai tervei, Jaschik Álmos tanitványainak kiáll.-án az Iparmüv.Társ.kiállitási csarnokában.

E.K.930.V.?.

Gáldy Éva

Szerepelt a Nemzeti Szalon iparművészeti kiállításán.

E. K. 1932. XI. 10

Gáldy Éva

Csoportkiállításon vett részt a Tamás Galériában.

M. 1933. IV. 2.

Gáldi Éva iparművész

Szerepelt a Munkácsy-Céh kiáll.-én az Ernst Múzeumban.

M.H.932.IV.3.

0412it ²va ipsrudv4sa

Gáldi Éva

Ernst-múzeum csoportkiállításán kerámiáival szerepelt.

PH.932.T.10.

Gáldi Éva

Szerepelt a Nemzeti Szalon iparművészeti kiállításán.

PSH. 1932. XII. 8.

Gáldi Éva

iparmüvész

Ernst Muzeum Kiállitásai, CXXIII. Csoportkiállitás katalogusa 14 lap, 1931.

MDK

Gáldi Éva

Kerámiát állitott ki az 1932.évi nemzetk.vásáron.

Lakatos Artúr: Az idei nemzetk.vásár...

Magy.Iparmüvészet, 1932. 81-83.lap

Gáldonyi Béla

cikkei

Gáldonyi Béla: Építész - festőművész /Dobroszláv József
ről/

Magyar Építőművészet, 1958. 5.sz.

60.l.

Gáldonyi Béla

Gáldonyi Béla: Építész - festőművész /Dobroszláv József/. - Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz.6o.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz149-182.l.

159. l.

Gáldy Lajos

Díjat nyert

PH. 1942. IV. 26.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gyö
Megrendelés esetén az összeg MNB 14
ciós Központ számlaszámára utalandó.
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból "
mely a terület épitészeti állagának a tö

M

Gáldy Lajos

Gáldy Lajos nuove a kör-
csolyárok.

P. Szincs Julianna: Művészetpolitika porcelánban.
Művészet, 1980. szeptember — 40. lap.

Gáldy Lajos

Kiállít

Mi M. 1942. IV. 19.

gy ut 41.), készpénzfizetés ellenében.

.650-51 Müvészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

.cta Cassae Parochorum" egri anyaga,

·ök utáni állapotát rögziti.

üvészettörténeti Dokumentációs

Központ

Gáldy Lajos

sportnobrait az 1930-40 évek-
ben porcelánba öntöttet

Molnár László, Herendi porcelán-
nobrot, kiadja Veszprém mesz. nyomda
váll. 7 l.

Gáldy Lajos MDK

Kutfigura, s obrászati aktdij

A Műcsarnok Esterházy-pályázatainak eredménye.
Pesti Hirlap 1942. ápr. 26.

MDK

Gáldy Lajos

Lovaspóló, repr.

Korcsolyázók, repr.

Say Géza dr.: A müvészi sportdijak.

M.D.K.

Galeazzo Alessi:

A milánói Palazzo Marino udvara 1558-1560

Repro

M.M.M. Évkönyv 1952. LI Képtábla.

Galencsei Czakó Rudolf MDK

Korai tél a piacon, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Galeotto, Pietro Paolo

Castaldó érem.

ívod

Rassay 6.l.

Galeotto, Pietro Paolo

(Romano)

olasz érem művész

Cassaldo Giambattista,

Erdély katonai főparancsnokának 2 érme

Rassay. 49–51. l.

130 - 130 130 - 130

Galeotto, Pietro Paolo

vésnök és éremmivész

9 1532-ben említik előnot

1550 körül a firenzei,

1575-tól a pápai pénz-

verdében munkádott.

† 1584-ben a

Firenzében

Rassay (6, 49-51, 115. l

9 Rómában született a XVI. sz. elején

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Galetto Arnold
KÁBEL
1963 JUN 3
1021

BEMUTATJUK A XI. KERÜLETI

Képzőművészeket

Képzőművészet Lágymányoson

SZÉP A MI KERÜLETÜNK — Duna-partjával, az új lakótelepeivel, hegynek futó utcáival, sok szép terével, a Feneketlen-tóval. Erezték ezt képzőművészeink is, szívesen jöttek, s lettek kerületünk lakosai.

Kerületünk büszkesége a külföldön is jól ismert Kelenhegyi úti művészház. Még a századforduló után, 1903-ban épült. Első lakói: Galetto Arnold, Dudics Andor, Madarász Viktor, Olgyai Ferenc Viktor, Barut Andor, Bezerédy Gyula, Katczián Ödön, Burghardt Rezső, Komáromi Katz Endre, Iványi-Grünwald Béla, Rippl-Rónai József, Gárdos Aladár, Mészöly István, Gergely Imre nevei — ma már művészettörténeti anyag, 1913 óta lakik az alkotóházban az örökifjú művész: Herman Lipót, ő és felesége mesélték el nekem a ház történetét.

A MŰVÉSZHÁZ eleinte szigorú rendet tartott, száműzte falai közül az asszonyokat, gyerekeket, családot, hogy az alkotáshoz szükséges nyugalom biztosítva legyen. De a feleségek lassan beszivárogtak, s ma gyerekzsivajtól hangos a házat körülvevő park.

A második világháború vihara az alkotóházban is végigsöpört. 1945-ben hatvan százalékig romos volt. A művészek állami segítséggel (úgy-ahogy) rendbehozták műtermeiket. 1963-ban került sor tényleges felújítására. Rendbehozták a házat körülvevő parkot is, hogy a nyugodt alkotó munka és pihenés feltételeit biztosítsák az itt lakó művészek számára.

A XI. kerületi Tanács Népművelési Osztálya és a Hazafias Népfront kezdeményezésére és segítségükkel 1958-ban egy képzőművészekből álló kis csoport jött össze és kezdett el dolgozni; megalakult a képzőművész akciócsoport.

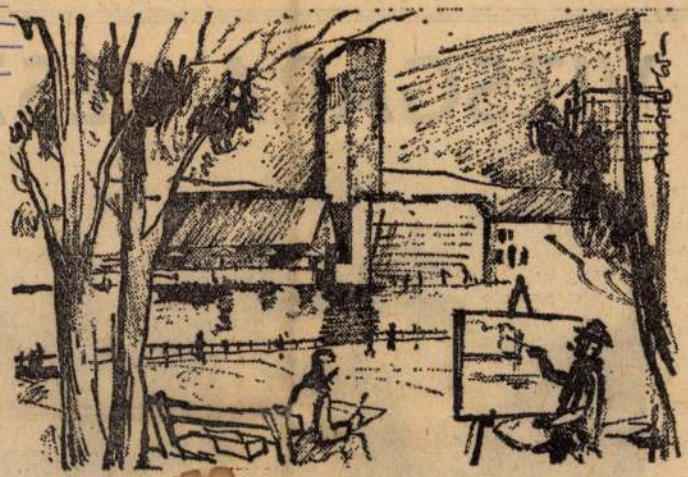

FELADATUKNAK vállalták a kerület lakosságának képzőművészeti nevelését. Tevékenységük eredményeként kerületünk lakóinak kulturáltsága fokozatosan fejlődik.

1961-ben és 1965-ben kiállítást rendeztek a kerületben lakó képzőművészek alkotásaiból a XI/7 pártkörzet székházában. 1964-ben ugyanott tartották meg a képzőművész szakkörök kiállítását is.

Öt képzőművész szakkör működik a kerületben: a Beloiannisz gyárban — vezetője Zilahy György, az EMAG-ban — vezetője Szamosváry József, a Kábel és Műanyaggyárban — vezetője Vásárhelyi Kovács Tibor, a Gammában — vezetője Váczi András, és az Építészeti Közlekedési Műszaki Egyetemen — vezetője Maszny ik Iván és Nemesics Antal. A gyári szakkörök közül a megfelelő oktatómunka és művészeti szemlélet hatása egyelőre a Beloiannisz képzőművész csoportjában mutatkozik legeredményesebben.

JÓ A KAPCSOLAT a szakkörök tagjai és a hivatásos művészek között is kerületünkben. A kiállítások kapcsán baráti találkozók voltak, ahol megbeszélték egymás műveit. Gyakran rendeznek műteremlátogatásokat a kerületben lakó-dolgozó képzőművészeknél.

A SZOT kultúrház előcsarnoka állandó kiállítási lehetőséget ad. Eddig 8 alkalommal rendeztek itt kiállítást a Műcsarnok és a Magyar Nemzeti Galéria anyagából. Többször rendeztek gyermekrajz-kiállítást is. Ez év februárjában felszabadulásunk 20. évfordulóját nagy képzőművészeti és fotókiállítással ünnepelték.

Az egyetem diákszállójában, a Bercsényi úton is sűrűn rendeznek kiállításokat. Modern, fiatal képző- és iparművészek mutatják itt be alkotásaikat.

1954 és 1962 között ötvenhat művészeti alkotással lett gazdagabb kerületünk: szobrok, ivókutak, kerámia falikép, sgraffitók, domborművek, mozaikképek, fém kompozíciók, üvegablakok, gobelinek kerültek az albertfalvai és lágymányosi lakótelepekre, a Goldberger gyár óvodájába, étkezőjébe, az egyetem diákszállójába, a Bartók Béla úti munkásszállóba, a Gellért-szállóba.

Molnár C. Pál festőművész a Hazafias Népfront klubnapja keretében beszélt külföldi tanulmányútjairól.

Tervbe vették, hogy ősztől kezdve minden hónapban fognak klubnap keretében képzőművészeti előadást tartani egy-egy képzőművész bevonásával, és így szerettetik meg a kerület lakosságával a képzőművészetet.

A KÉPZŐMŰVÉSZ CSOPORTNAK ezt a szép munkáját lapunk szerkesztősége is segíteni fogja azzal, hogy rendszeresen, egy kerületünkben lakó vagy munkálkodó képzőművésszel ismertetjük meg gyárunk dolgozóit.

Váli Éva

kaszervezésről" tart előadást. *Pataki Attila* üzemtechnológus „Technológiai kérdések" című előadására október első két hetében kerül sor, míg november 21—27. között a hengersorok alkalmazásáról beszél *Gogl Antal* üzemtechnikus. Decemberben az utolsó előadást *Szabadkai Ferenc* alapszervezeti párttitkár tartja „A politikai felvilágosító munka jelentőségeiről és módszereiről" az üzemben. Ezeken kívül Horváth Lajos főművezető a balesetelhárításról tart még előadást.

A versenykihívást a Gagarin hengerészbrigád 19 tagja nevében írta alá a brigád vezetősége.

Még egy kérdés: hol tart a brigád az éves program teljesítésében? Szekeres Antal válaszol:

— *Brigádprogramunk minden pontját időre teljesítettük, de a programban nem szereplő munkák végzésével is gazdagítottuk kollektívánk eredményeit.*

A gazdasági, műszaki, politikai vezetők, valamint az üzem dolgozóinak ilyen irányú összefogását és vetélkedését követendő példának tarthatja vállalatunk többi üzeme is.

Minden harmadik belgrádi lakás a háború után épült

A jugoszláv főváros lakossága az utolsó két évtized folyamán megkétszereződött. A háború előtt magában a városban 320 000 ember élt, az elmúlt év végén pedig 688 000-re nőtt a lakosság. A lakosság rohamos felduzzadása és a nagy háborús károk kiélezték a lakásproblémát. A háború után magában a városban 59 000 lakás épült. Eszerint a háború után épült fel a jelenlegi lakásállomány egyharmada.

irodalmi ízű riportokat tudna írni dolgozótársairól, a körülötte folyó munkáról, erőfeszítésekről stb.

Minél hamarabb várjuk levelét, írásait.

A vitaminok és a tanulás

Angliában kutatóintézetet létesítettek, amelynek feladata megvizsgálni, hogy milyen hatással vannak a vitamindús italok a tanulási képességre. Az angol iskolákban máris hatféle, különböző vitaminösszetételű ital áll a nehezen tanuló gyerekek rendelkezésére.

minden felszolgált kilóg
az alapanyag minőségét, s
is azért vettük elő a tan
kozás jegyzőkönyveit, h
megnézzük: mit tettek az i
tékesek.

Az alapanyag minőség
tehát szívügy, élénken fog
lalkoztatja azokat, akik
mi gyárunkban tehetnek
érte valamit.

És most hagyjuk Tatabányát és Inotát, akad söpörnivaló a mi portánk előtt, a fémműben is. A hevítés és általában a gyártástechnológia megtartása szintén szóba került.

— Intézkedtünk már, szigo-

nek. A legnépszerűbb elgondolás: a közlekedést a föld alá vinni. A tervezők az atlanti partvidék sűrűn lakott vidékein alagutakban közlekedő gyorsvonatokról ábrándoznak. A közönséges vonatok szerintük légpárnán közlekednek majd, légcsavaros repülőgépek sebességével.

VIZSGÁRA KÉSZÜLNEK

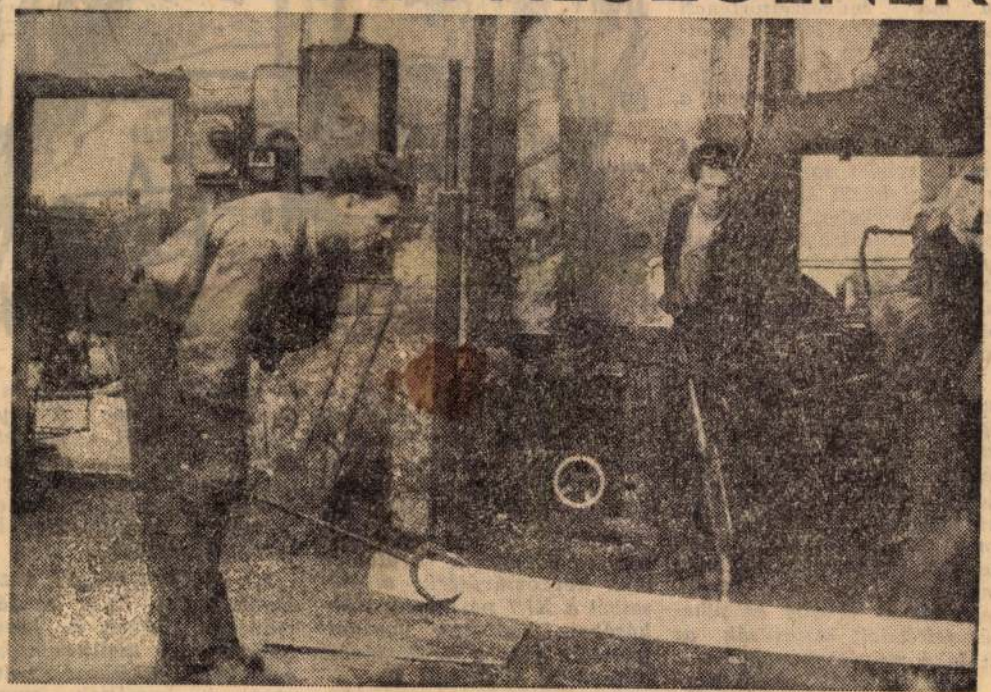

Popjáki György, Mag János hengerészek munka közben. Ha letelt a műszak, nehezebb feladat vár rájuk, a szakiskola vizsgáinak eredményes letételére készülnek

Gálfalva

Evang. templom

l.

Zádor – Radov

282. l.

Nyugtatv

.....pengő.....fillér,
.....fillérről, mely összeg
.....utca,tér..... s
tulajdonát képező és műemléki j
munkálatok után a m.kir. pénzügy
számu rendelete, valamint a Műem
..... szám alatt kiadott e
Országos Bizottságát illető 1/2

Budapest,193.....

Galdone, Paul M.D.K.

könyvillusztrátor és festő. Szül. Budapesten. 14 éves kora óta Amerikában él. Eleinte mindenféle kisegitő foglalkozásokat vállalt, majd a 2. világháborutól kezdve önálló illusztrátor. New Yorkban, az Art Students League-ben tanult. Két gyermeke van.

Cime: New City, Rockland Country, New York.

Galéria a

Nagy világtájhoz

Prospektus.

GALÉRIA A 4 VILÁGTÁJHOZ

IV., SEMMELWEIS-UTCA 1.

Bejárat a Misztótfalusi könyvesboltból

Supka Géza dr

H

VII Rákóczy út 54

„Világ"

„Jövő" Nyomdaszövetkezet 6570

MDK

Gálfalvi Kozma Mihály

a szentgericei mennyezet 1670.

21.o.

Balogh Jolán: Kolozsvári renesszánsz láda 1776-ból.

KolozsEml. 9-23.o.

M.D.K.

Gálfalvi Korma Mihály, nézely asztalos

dolgozott az 1667-ben készült nyárádszentmártoni és az 1670-ben készült szentgericei unitárius templomok mennyezetein. Az előzőn Havadi András társával együtt.

Tombor Ilona: Magyarországi festett famennyezetek és rokonemlékek a XV-XIX. századból

Bp. 1968. Ak.Kiadó, 216 l. + LVI t. 87. old. + XXXVII. t.

M. D. K.

GÁLFALVI KOZMA Mihály asztalos, festő

1667. Nyárádszentmárton, unitárius templom

1670. Szentgerice, unitárius templom, menynyezetek

Aggházy: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.
I. 197. l.
II. 199., 269. l.

M.D.K.

Gálfy István, fényképész

Koller Károly, festő, fényképész Harmincad-utcai fényképműtermét, az ő nevét megtartva Forché Romannal együtt, (Koller két asszisztense), vitte tovább, majd Szenes Adolfnak adták át. 217.o.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora, 1855-1885. 209.o.

a Folia Archaeoligica. X. 1958. Bp. Képzőmüv. Alap Kiad váll. Bp. 1958

GÁLFI Istvan f

KIÁLLÍTÓTEREMBEN

M Nemzet
1992 jún. 12

A főiskolások munkái

A MÚLT HÉTEN még lehetett nézni a képzőművészeti főiskolások szokásos évvégi kiállítássorozatát a főiskola épületében és az *Epreskert* műtermeiben. A mesterségről, a tanultakról való számadást, nagy művészek, tanáregyéniségek hatását észlelte e tárlaton a látogató. Azaz igazi műhelyhangulatot.

A végzős festők, alkalmazott és sokszorosított grafikával foglalkozó művészek munkáit nézve az az érzés sem mintha eltűnt volna a korábbi évek konstrukció-bűvölete. Ez az irányzat már csak az alkalmazott grafikában van jelen, például *Márkus* Laurának a *Francia Intézet* programfüzetéről ismerős, karakteres emblémáján. Annál nagyobb az új festőiség, az expresszionizmus legkülönbözőbb változatainak a vonzása. Jó példa erre *Fatér* Barna Ikarosz-témára készült háromrészes festménye. Mellette *Bukta* Norbert rajzkészségről, a monumentális iránti érzékéről tesz tanúságot. *Haiman* Veronika dekoratív, fehér-arany kompozíciót állított ki. Meglepően sok „hagyományőrző" mű is látható. Tetszett *Gálfi* István Andy *Warhol Marylin Monroe-sorozatának* parafrázisa, *Menyhárt* Tamás századeleji mesterekre asszociáló arcképsorozata is.

A SZOBRÁSZOK közül *Zsemlye* Ildikó drót alapú kompozícióit, *Nagy* Attila méhviaszhoz hasonló bevonattal ellátott lovát, *Imre* Péter női aktjait érdemes külön kiemelni.

Szent-Gály Erzsébet és *Görbe* Katalin vezetésével a restaurátorok kiállítását is meglátogathattam. A *Magyar Nemzeti Galéria*, a *Szépművészeti Múzeum* és magángyűjtemények számos darabja újul meg itt évről évre. A faszobrász restaurátorok egyik vizsgamunkája az egykori pozsonyi katolikus főgimnáziumi templom 15. századi Kálvária-oltáráról származó Mária és János szobrainak restaurálása volt. Most az állagmegőrzés, tisztítás után finoman csillog János aranyhaja, újra láthatók Mária köpenyének díszítései.

A FRESKÓK ÉS TÁBLAKÉPEK közül többek közt az esztergomi *Keresztény Múzeum* Szíriai Szent Ephrem temetését megjelenítő, sokalakos, elbeszélő részletekben gazdag táblaképe vált újra kiállíthatóvá.

Gellér Katalin

tályérdeknek a
megnyugvást pr
ba beleplántál
azt, hogy mine
saját osztálya
lyamatát. Csak
burzsoá osztál
tályérdek feli
egyenlithető
zett vagy val
akarunk igazo

GÁLFY-BÓDI Tamás

Szücs László: Metszetek újraálmodott földről.
= Délsziget, 17. 1990.
(belső borító) + ill.

381. **Pauncz Imre**

DÉVAI Endre: Gyűjtők, grafikák, grafikusok. = Új Tükör, 1984. augusztus 26. 26., ill.

382. **Pinterits Tibor**

PALÁSTHY Lajos: Pinterits Tibor. = Kisgrafika, 23, 1984, 1-2. 75-76., ill.

383. **Pogány Zsolt**

KOVÁCS Péter: XX. századi művészet Pogány Zsolt gyűjteményében. = Alba Regia, 21 (1984) 293.

384. **Ráday Gedeon**

KOÓS Judit: A Rádayak képgyűjteményének története. = Ráday Gyűjtemény Évkönyve, 3 1983 (1984) 75-90.

RÁDAY Gedeon feljegyzései arcképgyűjteményéről. Közli Koós Judit. = Ráday Múzeum Évkönyve, 3 1983 (1984) 184-192.

385. **Rippl-Rónai Ödön**

PANDÚR József: Rippl-Rónai Ödön a közéleti ember. = Somogyi Honismeret, 1984, 2. 33-42.

PANDÚR József: Rónai Ödön, adalékok Rippl-Rónai József munkásságához. Bölcsészdoktori értekezés. ELTE Művészettörténeti Tanszék. Bp., 1984 263 p.

386. **Szíj Rezső - Kovács Rózsa** gyűjtemény

SZÍJ Rezső: A Szíj Rezső- Kovács Nóra gyűjtemény. : Gyűjteményem 7. Bp. : Budapesti Művészetbarátok Egyesülete, 1984 30 p., ill. (Műbarátok könyvtára)

387. **Szilágyi Tamásné**

SZILÁGYI Dezső: Bécsi porcelánok a Szilágyi-gyűjteményben. = Herman Ottó Múzeum Közleményei, 22 (1984) 80-83., ill.

GÁLFY-BÓDI TAMÁS

Népszabadásg,
1992. nov.2o

● GÁLFY-BÓDI TAMÁS marosvásárhelyi származású grafikus kiállítása nyílik meg pénteken 18 órakor az Erdélyi Magyarok Egyesületének székházában, az V., Molnár utca 5-ben. A kiállítás december 11-ig látogatható, hétköznap 15–19, szombaton 9–12 óráig.

MDK

Gálffi Béla, Jászberény

olaj:

Oszi táj

Téli Tárlat Szolnok 1967. dec.

Damjanich Muz.

Gálfi Béla
festő

M.D.K.

„Kertembe" című művével
szerepel a szolnoki tárlaton.

B. Supka Magdolna: Gondolatok a szolnoki művésztelep múltjáról és jelenéről.

Jaszkunság, 1959. szeptember 132 lap. V. évf. 3 szám

Gábor Ignác

A magyar ősi ritmus.

Budapest, 1908. Lampel R.

8-r, 2k8 l. Füzet.

I. 4. p. h.

2.—

Gálffy Béla

Szabad Művészet

1952. 6sz. 297. l.

MDK

Gálfi Béla, Jászberény

Szilvás, of.

Kertemben, of.

Szolnok m.i képző-, népműv. tav.tárlat,
1959. máj.

Gálfi, iparos

A soproni számadáskönyvek szerint Lackner Kristóf temetésére dolgozott. 1672. jan. 4. 168. old

Kovács József: A Lackner Kristóf felett tartott gyászbeszéd és temetésének számadása 167. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XIX. évf. 1965. Sopron

GÁLFY István pozsonyi asztalosszegéd

Stephan Galfy Tischlergesell, † 33 éves korában,
Pozsony 1831 május 17, tüdőbajban. (1831, 528 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

GÁLFY István, pozsonyi asztalossegéd

Stephan Galfy Tischlergesell,
† 33 éves korában, Pozsony,
1831 máj.17, tüdőbajban
[1831, 528 l.]

Pr.Z.

A varjú és a pávák

Valamikor réges-régen élt egy nagy varjúseregben egy varjú, ki a varjúknál is varjúbb akart lenni. Mindig magasabban repült a többinél. Mindig hangosabban akart károgni, s ha a falu fölé repültek, ő volt az első, aki a templomtorony keresztjén billegett, Különcködésével, kitűnni akarásával magára vonta a varjak haragját. Gúnyolták is nemegyszer:

– Neked pávák közt a helyed, te nem varjúnak születtél, menj, és a pávák közt különcködjél!

Nemcsak különcködő, de buta is volt ez a varjú, mert elhitte, amit társai mondtak, hogy pávák közt a helye. Hát egy reggel le is szállt a pávaudvarba. Illegett, billegett közöttük, s nőtt a begye, hogy lám, a pávák befogadták. Holott észre sem vették. Ahogy peckesen járt-kelt, nem állta meg, hogy el ne károgja magát. És ekkor a pávák észrevették a gőgös varjút. Lecsaptak rá, és úgy megtépték, hogy kis híján tolla nélkül maradt. Megtépve menekült vissza övéi közé, a varjúsereghez. Hiába próbált alacsonyan repülve észrevétlen maradni, társai gyűlölködve rákiabáltak:

– Te nem tartozol közénk, hamis páva, hamis páva! Menj a pávák udvarába, ott páváskodj!

Hiába könyörgött a különc varjú, már nem fogadták be többé az övéi sem. Hát így jár, aki gőgös, és azt hiszi, hogy ő a legkülönb. Varjúból sosem lesz páva.

Az ördög és a cigány

Hol volt hol nem volt, volt egyszer egy ravasz cigány. Hogyhogynem, pertu barát lett az ördöggel. El is határozták, hogy lopásra adják a fejüket. Nem sokat morfondíroztak, egy éjjel besettenkedtek az uradalomba disznót lopni.

Az ördög nagy, kemény ember-állat volt, s csak amúgy félkézzel hányta, hajigálta ki a disznókat az ólból. A cigány pedig csak egy göthös malaccal nyűglődött.

– Na, konyé! – mondta a cigány –, hadd lám, meg tudod-e mondani, melyiket hajigáltad ki te?

– Nem tettem rájuk semmi jelet – mondta az ördög.

– Én mindeniknek a farkát megkunkorítottam – felelte a cigány.

Ha valaki nem tudná, mint ahogy az ördög sem tudta, az egészséges disznónak kunkori a farka.

Gálfy-Bódi Tamás linómetszete
A varjú és a pávák

Megvizsgálták a lopott disznókat, s hát mindegyiknek kunkori volt a farka, csak annak a betegesnek nem, amelyikkel a cigány kínlódott.

Nem volt mit tenni, az ördögnek a végén meg kellett elégednie azzal a göthös malaccal, amelyiket a cigány lopta.

Ha a cigány az ördögöt be nem csapta volna, az én mesém is tovább tartott volna.

*

Gálfy-Bódi Tamás gyűjtéséből

AZ EZERBUNDÁS KIS SZÖRNYETEG

Erdélyi mesék, GÁLFY-BÓDI TAMÁS gyűjtésében, Budapest, 1994.

Gálfy-Bódi Tamás festőművész és grafikus 17 erdélyi népmesét fogott olyan kötetbe, melynek tíz belső oldalát és két színes borítóját erdélyi népiművészi hagyományokon érett metszeteivel díszítette. Helyesen jelölte meg a szerző az 1970-ben és 1971-ben gyűjtött mesék közlőit és a gyűjtés évszámát. Nem kis örömre szolgált volna, ha a Mezőbergenyén gyűjtött mesék mellett ennek a községnek: mesetermő-életfának kis leírása is adott volna némi támpontot. A mesék ugyanis nemcsak a gyermekek, hanem a felnőttek örömének, megnyugvásának is a forrásai. A fehér papíron kék nyomású, album méretű könyv meseértékeit a metszetek képi világa, valamint az egyes mesék szövegét lezáró könyvdíszek azonnal különítik a könyvpiaci dömpingtől – és ez nagyon fontos. A mesegyűjtő-illusztrátor Gálfy-Bódi értékmentő szándéka ezzel a szép kiadvánnyal megvalósult álom, melyet nekünk és helyettünk álmodott meg.

Gálfy-Bódi Tamás Mezőbergenyén született 1946 július 12-én, 1988-ban települt át hozzánk, tehát e könyve hódolat a szülőföldnek, a haza-sóvárgás hunyorgó csillaga. Festészetében a tiszta formák és színek, míg grafikai munkáiban a kemény és életedzett vonalvezetés, láttatási mód uralkodik. Erdélyben sokat tett az irodalom megismertetéséért klubszervezetekben, itthon grafikái gyakran találhatók lapokban. Az "ERDÉLYI MAGYARSÁG" című lap egyik szerkesztője.

A szép kötet megjelenését a MAGYAR KÖNYV ALAPÍTVÁNY és az ERDÉLYI MAGYARSÁGÉRT ALAPÍTVÁNY támogatta. Köszönet a szerzőnek és a támogatóknak, valamint a kötet segítő munkálkodóinak: Bágyi-Bence Jakabnak, Czegő Zoltánnak és a Primor kiadónak.

Dr. Gomola György

Osváth Miklós emlék-álmai

Az utóbbi fél évszázad türelmetlenül törtető izmusai egymás után szorították ki a tágas mzőnyből a kezdetektől egymást jól kiegészítő műfajokat és témákat. Először a rajz vált kegyvesztetté a művészek bizonyos körében, aztán az akvarell, mára a tekintélyét sokáig megtartó táblakép, az olajfestmény és a plasztika sem igazán kedvelt. Elsőnek a portré, az emberábrázolás vált szégyenlendő ósdiággá, aztán a valóság táji, tárgyi elemei maradoztak el a művekről, helyet adva mértani alakzatoknak, felismerhetetlen törmelékeknek, színes pacniknak, ecsettel, spaknival, kézzel vagy sprével felmaszatolt foltoknak. Szerencsére szép számmal voltak s vannak, akiket nem zavartak meg, nem térítettek el a divatok, akik őrizői a művészet örökségének, az esztétikai teljesítménynek, a népet s nemzetet, benne a művészetet is megtartó – folytató hagyományoknak. Igaz, ehhez a szerephez a tehetség mellett ma is bátorság, konok kitartás kívántatik.

Közéjük tartozik Osváth Miklós, egyesületünk legrégibb tagjainak egyike. Néhány hete ünnepeltük 60. születésnapját, köszönthettük kiállításain újabb műveit, s utóbbi öt évében társa, Kardos M. Zsöte Álomrabló című verseskötetében láthattuk életműve újabb álomását jelző, színhűen reprodukált hat figurális akvarelljét. A Földről felröppenő vagy azt elhagyni vágyó művészpár különös kettősének ábrázolásait.

Hosszan beszélhetnénk Osváth életútjáról a szavak nyelvén is, mert regénybe kívánkozóan nehéz út az övé. Az első világháborút követő trianoni békediktátum után az Erdélyből menekülő szülőkről, a szülőváros Szegedről, a gyorsan gyarapodó családról, főként az utolsó, a nyolcadik gyerekről, Miklósrál. Az anyagi gondok miatt nevelő szülőkhöz kerülő fiú tanyai, táji élményeiről, "a Gorzsatanya növény–, állat–, s embervilága" című stúdiumok intenzív "évfolyamairól", a hódmezővásáhelyi általános iskoláról, az odavissza naponta megtett tizenkét kilométeres gyaloglásokról, játszótársakról, első barátokról. Aztán a háború éveiben Budapestre költözésről, az ostrom iszonyatos hónapjairól, az 1951-ben elkezdett Képzőművészeti Gimnáziumról, nem feledve tanárai – Ridovics László, Csebi Pogány István, Kántor Andor, M. Kiss Pál, Újvári Lajos és Fischer Ernő – nevét sem. Szólni kellene tartós betegségeiről, műtétekről, több hónapos kórházi tapasztalatairól, a pályakezdés, az egzisztenciateremtés megpróbáltatásairól, melyekben ugyancsak nem volt kegyes hozzá a Sors.

Sorsának vázlatos ismerete mégis érthetőbbé teszi művészi karrierjét, sajátosságait: a valósághoz más műfajoknál erősebben kötődő rajz és az akvarell mind dominánsabb helyét munkásságában. A rajzokban mindig jelenlévő tehetségéről vall az itt bemutatható korai mű, a mesterekre utalóan megörökített Mosztari híd 1977-ből. Szép számú hazai és külföldi tárlatain azonban már jó ideje csak vízfestményeivel jelentkezik. Figyelmet érdemlő kivételek az ő bemutatkozásai mostanában, amikor annyian csalogatják a műélvező közönséget, és a pár év alatt szép számmal jelentkező magán-műkereskedőket érdekesebbnél édekesebb, meghökkentő, sosem voltan originálisnak kikiáltott műtárgyaikhoz, objektekhez, ricsajos, polgárpukkasztó hepeningekhez.

Osváth van olyan bátor és szuverén, hogy ebben az értékromboló, zavart művészeti világban is ugyanazt csinálja rendületlenül: újabb akvarelljeit mutatja meg barátainak, közönségének. A másoknál s nála is jól ismert tájképeket, ritkábban városrészleteket, egy-két régi házat, fákat, vízpartot. És mindig ezeket az elbűvölően vonzó, szép akvarelleket sorakoztatja elénk, ami végképpen divatjamúlt. A mára gyanúsan szépségeset mutatja meg a természeti, pláne az emberi világból: a posztavantgard hívői számára ez látatlanul az avittságról, a teljes művészi csődről árulkodik. Hát még ha gyönyörködő elidőzésre marasztalnak e színes lapok!

Mert micsoda színei vannak ennek a festőnek! (Utoljára Diósy Antalnál és Szalóky Sándornál láthattunk ilyeneket vízfestményeken.) A szívárvány néhány színéből teremtődnek a képei: a pompázó, sugárzóan meleg napsárgák, a zsongító, bársonyos rozsdabarnák, az üdítő, röptető kékek, a nyugtatóan selymes zöldek árnyalataiból varázsolódik lapjaira az élethozsánnázó harmónia. Sohasem átlépve a mértékhatáron, a túlszínesnek, a már hihetetlenül szépnek a mezőnyébe. A művészet eszközeivel megszólaló, sokat megélt, keményre formált férfi biztonságával járhat ecsetet fogó keze a rajzpapíron, pontosan leképezve a mesterségbeli tudás s az ösztönös ráérzés parancsait a színek finom felhordásában, a foltok kialakításában és találkoztatásaikban, harmonizálásukban. A képi költészet dalainak, ódáinak, szonettjeinek megteremtésében.

Osváth Miklós akvarellje: Visegrád

Műteremlátogatáson mondja, hogy ő már csak ilyen lobbanó, indulatos munka közben is: ha egy mozdulattal elrontotta a készülő képet, nem folytatja, azonnal el is tépi. Ezért tehát, hogy az éppen mostanában befejeződő fóti fészkükben kialakított műtermében csak kész vízfestményeket, csak kész rajzokat láthattam, mert szerinte a műélvező, a közönség, még a látogató barát elé is csak a befejezett mű való, a vázlat, a kísérlet pedig a mappába.

Kiállításai mellett a múlt év végén jelentette meg a Bíró Kft. az Osváth-naptárt, tizenhárom színes vízfestménnyel, melyeken e kis írás olvasója is ellenőrizheti a szöveg állításait. Osváth valósághoz, azon belül is a tájhoz, a valahai szülőföldhöz való hűsége ma is meghatározó. E képek uralkodó eleme a táj, a természet, a néhány kisebb emberalak ennek csak egyik lakója, nem domináns ura. Némi töprengés után kézenfekvő a felelet a kérdésre: honnan a rendíthetetlen szépségvágya? – A gyermekkorból, a tovatűnt ifjúság kifogyhatatlan élményeiből, emlékeiből való. Emlékeinek képeit festi tehát Osváth Miklós ma is, amikor döbbenetes gyorsasággal szennyeződik, pusztul a természet az ember felelőtlenségei, bűnösen önző életmódja következtében. Igaz, még vannak ilyen szépségükben tündöklő foltjai a természetnek, zsugorodó szigetei a békésségnek, áhított nyugalomnak. Őket keresi fel tavasztól őszig Osváth Békésben, Szabolcs-Szatmárban, a Berettyó mentén, Erdélyben, Fóton, külföldön jártában.

Gyermekeinknek, unokáinknak, akik városlakókként napjainkban már nemigen jutnak el ilyen álomian mese-szigetekre, (hiszen az állandóan fölöttünk feszülő, elszennyezett kék mennyboltozatra sem pillantanak föl), nekik azért kellene látniok ezeket a képeket, hogy megtudják: ilyenek voltak valaha a földi tájak, ilyen idillikusan, bukolikusan gyönyörűségesek. Talán azt is elhitethetnénk velük, hogy számukra még megmenthetnénk a Paradicsomkertet, ha az emberiség végre föleszmélne, hogy maga magát mentse, hogy ne mérgezze, rombolja tovább éltető-tápláló édesanyánkat. S ha a művészetből sem száműznénk a természetet, az embert, a szépséget, a mindennap elérhető, valóságos csodákat. Amelyek újraalkotására csakis a MŰVÉSZ-ember képes.

(1995. március 30.)

Gergely Mihály

GÁLFY BÓDI Tamás

ill.

N: A Rakoszrendmihály-Sashalmi Reformatus Egyház egyéntömbje. 1989, lindmetnet.

= Confessio 13. 1989/4. p 115.

XX v. / '45 után / Mestanek

Hatodik ábrázolásunkon
szintén Melka Vince ceruzával
XIX. századi Kolozsvár egyik
Nagypiac északi során tova
következik, amelyet a I
Görbeszappany, Kőfalisorszappa
szoros (sikátor) alkotott."[53] A
városfalrészektől övezetten lá
amelyik a Kurta-Szappan(y) e
letelepedett szappanfőző iparos
épült kisebb városkaput a takác
bástyájaként is emlegették. 1
védelmi szerepe, a bekerített be
kétemeletes tornya volt. A rajz
még eredeti formájában l
tűzoltótoronnyá (tűzőrtoronnyá)
főmérnök tervei szerint.[55] Észak
tábla volt befalazva, *FORTI*
FORTISSIMA VINCIT MOEN

GÁLFY-BÓDI Tamás, grafikus

~ : Kiskrikkülő-part, linómetszet, 1986

ill. = Confessio 13. 1989/3. p 120.

XX. / '45 n. / Mesterek

hosszan méltatta (vö. ÉK III., I. 220–224, stb

Propaganda Committee tevékenységébe illeszke

2.

John Paget, Esq., *Hungary and Transylvania;*

and economical, London: John Murray, 1850.
Szemelvényes magyar kiadás Rakovszky Zs

szerk.), John Paget, *Magyarország és Erdély*,

Az elõször 1839-ben megjelent mûvet a 1849-be
kiadás számít javított második kiadásnak. A ma
közvetlen szerepére utal, hogy címlapjára rákerü
si lascia / più malmenare", amivel Pulszky s
pillanatokban (ld. pl. ÉK III., II. 378.).

3.

Memoires of a Hungarian lady by Theresa P

Pulszky. To the most noble The Marchion

Colburn, 1850.

ugyanígy, Philadelphia: Loa–Blanchard, 1850.

GÁLFY-BSDI Tamás, grafikus

N: Monostorhely, vártemplom, lineáris

ill. = confessio 13. 1989/3. kötés borítás.

XX n. / '45 n. / Mesterek

with remarks on their condition, social, political,

ızsa fordításában: Maller Sándor (válogatta és
Budapest: Helikon, [1987].

n már újranyomták Londonban, de ez az 1850-es
ısodik kiadás megjelentetésében Pulszky Ferenc
t az a Dante-passzus: „*O beata Ungheria, se non*
okta volt erősíteni szívét a legreménytelenebb

ılszky. With a historical introduction by Francis
ıess of Lansdowne, vol. I–II. London: Henry

er ungarischen Dame. Mit einer historischen
runow, 1850.

GÁLFY-BODI Tamás, grafikus

kiállítás

kiáll. Bp. Rakoszentmihály, ref. tpl. tanácsterme 1989 márc.; Pécs, JPTE, 1989. ism. Szűcs László: Metszetek-Ujraálmodott földről. = Confessio 13. 1989/3. p. 119-120., ill.

XX n. / '45 n. / Mesterek

), angol kiadása a Pulszky mozgatta *Hungarian*
dik.

with remarks on their condition, social, political,

uzsa fordításában: Maller Sándor (válogatta és
Budapest: Helikon, [1987].
n már újranyomták Londonban, de ez az 1850-es
ásodik kiadás megjelentetésében Pulszky Ferenc
t az a Dante-passzus: „*O beata Ungheria, se non*
okta volt erősíteni szívét a legreménytelenebb

ulszky. With a historical introduction by Francis
ness of Lansdowne, vol. I–II. London: Henry

Egy kismester nagysága

Az immár Pilinszky-díjas költőt – aki egyébként a Magyar Írószövetségnek is tagja –, kevés figyelemre méltatta a hivatalos irodalomkritika. Gondolom azért, mert csekély kritizálnivalót talált benne. Igaz, ami igaz: **Antalfy István** mármár makulátlan lírikus. Olvadt, tompított ezüstként folynak verssorai. Olyan andalítóan megtévesztő egyszerűséggel, hogy észre se vesszük mögöttük a művészetet, a művészt.

Bolygván a kötetben egyre-másra röstelnivalóan elérzékenyültem: a könnyekig meghatott az a rendíthetetlenül szelíd hűség, amely áthatja e dalokat. Íme, egy romlatlan, romolhatatlan szív. Talán csak a szeretet etikája hatott meg? De hiszen a szeretet etikája maga a jellem. Márpedig egy másik tiszta polgár, Márai szavával: a tehetség jellemkérdés. Ki-ki annyit ér, amennyit a jelleme enged. Antalfy István lírájában csodálatos magától értetődőséggel illeszkednek a nyelv struktúrált elemei. Nincs szüksége semmiféle mesterkélt ajzottságra, képtorlasztásra és torzképzetre, hogy meggyőzze az olvasót deleje eredetiségéről.

Egyáltalán nem formai bravúrokkal "mutatja fel" örök-szép egyéniségét. Inkább a lehető legjelentéktelenebb térbe visszavonja magát. Antalfy attól ragyog, mint a kristályos üveg: gáttalanul átárad rajta a fény, a humort, lelkesedést, tétovaságot, ellenvetést sem nélkülöző egyetemes szeretet boldogsága. Ő számára az aranylakodalom táján is a legszebb nő a világon a felesége, aki semmit sem veszített hajdani vonzásából. És irigylem a költőt, aki szörnyű szovjet haláltáborok fél évtizede után még öt pangó évtizedet átlábalt, anélkül, hogy hite csorbult volna. Viselte a tülekvő sikeréhes "hatalmasok" nyomása alatt a mellőzöttek sorsát. S panasz-szava sincs rá, hálás a merő isteni létért. Hiszen végtére is, lám, felvirradt az ő igaza is. Tíznél több fehérfényű, ízléses könyv sorakozhat az életmű tájékán. A későszüret remekművei és naplószerű alkalmi merengései. Elválaszthatatlanok: érdekesek és megindítóak.

Olyan természetesek és áttetszőek, mint – az ismertség szférájában – Áprily, Toldalagi, Dsida, Stetka. S mint mindannyiuknak ősgenerátora: Arany János. Sokért nem adnám, ha szót válthatnék vele nagykőrösi rezidenciájában. Azt hiszem, ugyanolyan jó lehetett a közelében lenni, mint A. I. mellett. Ez még akkor is így van, ha egy úgynevezett "elismert költő" tudomást se vesz róla, mintha nem lenne – egy sorát se ajánlotta közlésre. Antalfy nyolcvan felé ballagván goethei teljességre ért. Nem árthat semmi szeretet – üzenetének. Finom japán rajzai maradandóak, mert elmélyült figyelem hívta papírra őket. Rezzenékeny ízlése nem botlik meg a feltűnést kerülő ünnepi közlésben.

Noha szürke hétköznapisággal versel, emelkedetten telítettek sorai. Mert a szent magasságok erőiből táplálkoznak.

Turai Kamil

* * *

"December egy"

"December egy" Az életem
egyik csodás-szép napja volt.
Sáros tél, mégis gyönyörű,
mikor Isten fölém hajolt.

Fölém hajolt, hozzám hajolt,
és kézenfogva vezetett
– gyámoltalant, tanácstalant –
s kezembe adta kezedet.

Öt évtizednyi messziről,
öt évtizednyi múlt után
még mindig Isten napja szép
aranyfénye ragyog le rám.

Kürthy Sándor rajza

Mégis, jöjj el...

Ha majd megint elérkezik
csendben (nem zajjal, ahogy várják!)
hó hull majd (vagy eső esik...)
a szeretetlenek, az árvák
még elhagyatottabbak lesznek.

Mégis, mégis, jöjj el, Karácsony!
Őszinte szívvel várlak én,
Glória! kél (némán) a számon,
s jó lenne, ha minden szegény
örülhetne az ünnepednek.

Valljuk: Jézusunk, Te születtél,
hogy megváltsd az embereket,
érettünk Te is ember lettél,
hát melegítsd a szívemet,
mert érzem lehét a hidegnek.

A szeretetlenség, az ármány
a gyűlölet lehelletét,
Te add, hogy szeretet-szivárvány
ragyogja be a földtekét,
hozzál békét az embereknek!

Antalfy István eddig megjelent kötetei:

Visszhang (versek), **Visszhang nélkül** (versek), **Csonkagúla – A mammuthegy** (próza), **Próbatétel** (versek), **A hős tapsifüles** (mesék), **Túl az Óperencián** (mesék), **Negyvenöt év** (versek), **Hollókiáltás** (versfordítások), **Az árnyéketető** (prózafordítások), **Ma, tegnap, holnap** (mesék), **Betűk árnyéka** (versek), A **Tél meséi** (mesék), **A kenyér íze** (mesék), **Nagyanyó gyűszűje** (mesék), **Hull a hó** (mesék), **Április bolondja** (mesék), **Ennyi...** (versek)

Mátyás B. Ferenc

Tiltásban edződött

A béke szegletének nevezem a kiállítótermeket. Jelesül ezt is, ahol most **Gálfy-Bódi Tamás** művészetének egyik újabb és jelentős állomását készülünk felavatni.

Kérem tehát Önöket, tegyék félre néhány percre sürgető problémáikat, félre a mindennapok olykor oly kínzó gondjait és aggasztó vívódásait – próbáljuk meg átadni magunkat a helyszín sugallta nemes békességnek.

Felteszem a bizonyára naiv és szokványos kérdést: ki is ez a grafikusművész, akinek munkáit a Gutenberg Művelődési Otthon és a Művészetbarátok Egyesülete méltónak tartott rendezvényei sorába felvenni?

Nos, summázva azt kell elmondanom róla, hogy az erdélyi Mezőbergenye szülötte, s hogy élete javát Marosvásárhelyen élte. Gálfy-Bódi Tamás 1988-ban választotta lakhelye és munkássága helyszínéül Budapestet. Jeles dátum ez Tamás emberi- és művészsorsában egyaránt, annak ellenére, hogy a szülőrögtől való elszakadás egyazon fordulóban kezdete és végzete is annak, aki rászánja a tehetség ismét felészlel és megnyilvánul, a megélhetésnél is nehezebb feladata egy alkotónak.

Tudom, hogy **az emberek életét törések, stációi teszik** folyamatossá: **sorssá.** Van olyan, aki szereti sűrűn feltépni sebeit, mert csak azok sajgatásában lelheti vigaszát, mások azonban konokul magukba zárják a kiáltó szót, hogy idővel formába öltsék, új, mindenki által érthető, átélhető és élményt nyújtó – az alkotói megnyilvánulás formáiba. Ez utóbbi jellemző illik Gálfy-Bódi Tamásra, akit az áttelepedés sorstörése nem vigaszkeresésre sarkallta, hanem alapozásnál elkezdett építő munkára, mintha eldöntötte volna magában, hogy feledi korát, s mintha visszafiatalodna örmmel él az újrakezdés lehetőségével.

Igen, a művészi pálya egyféle újrakezdésével, mert hiába szerzett alkotásaival tehetségéhez méltó ismeretséget és nevet magának az erdőntúli régióban: a minden magyarok fővárosába, **Budapestre, Gálfy híre s hírneve tépázottan érkezett.** Képei, munkaeszközei és nem utolsó sorban élet- és munkakedve, mind, mind elrongyolódtak Erdélyt az anyatesttől elválasztó határon.

Nem csoda hát, ha elismerő fogadtatás helyett a pályakezdés olykor megalázó útját kellett végigjárnia ahhoz, hogy felfedezze és megteremtse alkotómunkájához az eszközi feltételeket. De hát a költő szavával élve: nem poklot kell annak megjárnia, aki dudás akar lenni? Gálfy-Bódi Tamás pedig **megjárta az erdélyi magyar művészek poklát** a hatvanas-, hetvenes- és a nyolcvanas évek Romániájában... Ott tanult meg tűrni és kitartani, túlélni és nap mint nap újrakezdeni az életét, "nem feladni azért sem!" annak ellenére sem, hogy miként ő maga fogalmazta meg önéletrajzi írásában: "mert nem voltam hajlandó a zsarnokság által kötelezett normáknak eleget tenni, a hatalom megvonta tőlem mindennemű művészi megnyilvánulás lehetőségét"...

Szerencsére, amikor ez történt, már hosszú és tartalmas képzőművész-múlt és munkásság állt mögötte. S talán az akkori tiltásban edződött hozzá, hogy a gyanakvó anyaországi szakmai fogadtatás ellenére, az újrakezdés keserveit méltóan viselje, hogy kitartóan alkotva folytassa Isten adománya: tehetsége szerinti kötelességét, és képeit kiállíthassa, íme ma is.

Gálfy-Bódi Tamás linometszete

Ha végignézzük a mai eseményre kiválasztott alkotásokat, egyértelműen kiderül, hogy Gálfy-Bódi Tamás erdélyi szülőföldje leghagyományosabb műfajában lépett elénk, abban, melynek gyökerei a legtermészetesebben kapaszkodnak az **ősi kopjafa-faragás, a székelykapu-díszítés, a rovásírás-metszés történelmi talajába**. Igen, a vésett barázdák technikájával jeleníti meg számunkra az erdőntúli tájból ösztönösen az emlékezetébe rögzült élményeit, mintha csak a múló idő szerepében, a jó és a rossz kánonja szerint karakter-ráncozattal kívánná ismerőssé varázsolni a feledésből megmentésre felértékelt tájakat, arcokat... Nem kétséges, hogy alkotás-lélektanilag többről van itt szó, mint a képzőművész puszta témaválasztásáról. E művek fekete-fehér, tárgyi és térbeli, fény és árnyjáték váltakozása, az aforizmák töménységével látleletezik az erdélyi országrész még fellelhető szépségeit. Különös szeretet fűzi a tömör megfogalmazásokhoz, gondoljunk csak az ebben az esztendőben megjelent **Kaleidoszkóp** című aforizma kötetére is, vagy az általam kiadott, a maguk nemében ugyancsak az aranyigazságokat hordozó summázatok körébe sorolható, székely népmese gyűjteményére.

De hordoznak a gálfy-alkotások olyan üzenetet is, melyek alapján méltán elmondható róluk, hogy a jövőnek menekít képeiben mementókat. Sajnos mementókat, hiszen a fenyőmintás, hargitahímes, a Kos Károly-i, a fejedelmek kies és romantikus Erdélye mára csak olvasmányokban, a szívünkben és a művészeink képi álmodásaiban lelhető fel.

"Múltbavesző eredetű mesék, regék változatlan arcú színhelyei ezek a képek – méltatta a Délsziget című folyóirat Gálfy-Bódi Tamást. – A domb lábánál megbúvó tanya, a mezőségi földek, a falusi utca kerítésfala, a szentistváni porta düledező kapuja, vagy a három, szinte a levegőbe emelkedő fűzfa. A népmesék világát idézik néhol ezek a képek felfedezhető számmisztikái is: három fűz, öt boglya, hat bokor, hét domb..." S idéztem e sorokat a méltatáson túl azért is, mert Gálfy-Bódi Tamás képzőművészi **pályája igen csak összefonódott a folyóiratokkal, az illusztrálással.** Romániai pályatörettetéséig sűrűn jelen volt a romániai magyar médiumokban, de grafikái megjelentek az újvidéki Magyar Szó, a budapesti Konfessió, a már említett hatvani Délsziget, az ajkai Szó hasábjain. Ez utóbbiban Radnóti Miklós Naptár című versével, sorozatban vezette be az év hónapjait illusztratív metszetekkel. S talán nem szerénytelenség megemlítenem, hogy esztendőkön keresztül használt vettem Gálfy-Bódi Tamásnak nem csak grafikusként, hanem **képszerkesztői tanácsadóként,** az egykor általam vezetett Erdélyi Magyarság című folyóiratnál és Primor Könyvkiadónál, ahol megtisztelt egyik regényem borítójának megtervezésével is...

A sor nem teljes, az idő szorításában olykor a lényeg is elsikkad, ezért sietek megemlíteni, ha csak szám szerint is, azokat a tárlatokat, melyek Tamás barátunk munkásságát fémjelzik, hiszen a kiállítások ünnepe olyan a képzőművész életében, mint az írott alkotásban az egyéni kötetek: ezeken mérhető egy-egy alkotói periódus és szakmai előrelépés.

Nos, Gálfy-Bódi Tamás, bár kétszeres is rögös életutat tud maga mögött, Erdélyben tizenöt egyéni és számos közös kiállítás szereplője volt, míg itt, az anyaországban, az ismeretlenség és újrakezdés buktatóit leküzdve kilenc egyéni és több, más erdélyi művésszel közös tárlaton jeleskedett.

Egy megnyitó-beszéd nem törekedhet a teljességre, mert óhatatlanul olyan érzést sugall, mintha a közönség, az Önök ízlését próbálná befolyásolni... És elnézésüket kell kérnem azért is, hogy többet emlegettem Erdély nevét, mint a kiállított művek erényeit. De számomra egyértelmű, hogy **minden alkotás annyiféle üzenetet hordoz, ahányan csak veszik a fáradtságot, hogy elgondolkozzanak rajtuk.** Ilyen értelemben számomra az esztétikai élmény mellett erdélyi éveim emlékével örvendeztetett meg ez a kiállítás, mely – és ez kiemelkedő – a Gálfy-Bódi Tamástól megszokott metszeteken kívül most olajfestményekkel is kiegészült.

Eljött hát a pillanata annak, hogy átadjam a színt a látni képes és a láttatni tudás szereplőinek: Önöknek és Gálfy-Bódi Tamás képeinek. Hadd teljesüljön ismét a művészember legszentebb feladata: kínálhasson esélyt alkotásaival arra, hogy szépérzékünkön keresztül feltöltekezhessünk a mindennapok elviseléséhez oly szükséges, mondhatni: nélkülözhetetlen lelki energiával, annyival, amennyit esztétikai élmény csak nyújthat.

Elhangzott 2000. szeptember 7-én a Gutenberg Galériában.

Pimasz Pilhál

Legrégibb olvasója vagyok a Magyar Nemzet-nek. Lehet, hogy él még egy-két öreg oroszlán, mindenesetre nálam régebbi nincs, mert első számtól olvastam ezt a (jobb sorsra érdemes!) napilapot, sőt jópár éven át írtam is bele, ám már régen nincs rendszeres irodalomkritikai rovata, van ezzel szemben asztrológiai s újabban valami Pilhál nevű "szerző" megannyi glosszája. Amelyből kiemelkedik az, amit (szégyenszemre) a Művészet és Barátai is átvett s amely olyan hangnemben ír a kortárs művészetről, ami Göbbelsnek annakidején az Entartete Kunstról elmondott szövegeire emlékeztet. Egyetlen mondatát idézen újra, mint a Magyar Nemzet elfajzásának páratlan dokumentumát: "Ha én lennék a kultuszminiszter, rendeletben doboltatnám ki, se vásznat, se ecsetet ne adjon senki a kortárs festőknek – adjon ellenben két marha nagy pofont..." Így még akkor sem lehetne szólni, ha a kortárs művészet egészében "pemzlikkel agyonmázolt borzalmakból" állna. A gátlástalan hülyeség ilyen megnyilvánulása megengedhetetlen s még inkább az, hogy a Művészet és Barátai átveszi ezt a "marha nagy" náci agressszivitást. Tessék végre tudomásul venni, hogy a modern művészetnek a fényképezés feltalálását követő több mint száz éves fejlődése során végképp letűnt nemcsak a naturalizmus, hanem általában az ábrázoló, realista művészet is, és nemcsak sznobság, hogy például akár a Jóistent inkább "lila pacával" érzékeltessék, mint szakállas vénemberként, akár Zichy Mihály ábrázolásával. Vitára kész vagyok, no persze nem Pilhálokkal, hanem netán elmaradott, de tisztességes partnerekkel.

Kristó Nagy István

Körítés helyett

Aki időtálló igazságokat próbál megfogalmazni az irodalmi igényesség szándékával, az máris a közhelyek mocsarában gázol, ahol már sokan pórul jártak. Csak akkor menekülhet, ha rendelkezik eme mocsárban rejlő buktatók és kapaszkodók térképével, melyeknek felismerésére nem elég egy emberi élet, nem elég egy ember tapasztalat-gyűjteménye. Be kell gyűjtenie mások tapasztalatait is.

Az aforizma általános érvényű megállapítás, különböző élethelyzetek szabványigazságait kimondó, tömör, szellemes, velős mondás. Az asztalnak is négy lába van és mégsem tehén – talán ebben a huszadik századi fricskában rejlik az aforizmaötlés elemi szabálya.

Ami új és meghatározó lehet egy újabb aforizmakötetben az, az állandóan változó emberi civilizáció "vívmányainak" visszásságait kibuktató szándék.

Ha száz aforizma közül háromban magunkra vagy környezetünkre ismertünk, akkor érdemes végiglapozni azt a könyvecskét, amelyben **Gálfy-Bódi Tamás** fél évszázadnyi életének tapasztalatait gyűjtötte össze. Hogy mit látott Ő, és hogyan látja ma is a környező világát, világunkat – arról vall az **Ébredés dilemmái** című könyvében.

Bágyi Bencze Jakab

Művészetbarátok Egyesülete
Geröly Tibor Úrnak

Kedves Barátom! Boldog örömmel vettem száz évesen megélt életemre emlékező szívélyes baráti soraidat, meg az összetartó Egyesületet éltető "küzdelmeidet"!

Örömömet megsokszorozta programod és azok ötletessége. De jobban elpirultam, amikor olvastam további bőséges terveidről. Hidd el rendkívüli találkozásra készültem, egyrészt az állandó ott táborozó kollégák megismerése vonzott, a másik "fontos pontja" lett volna a Szanatórium Igazgatójával, dr. Gyurkovits Kálmán orvos-főigazgató úrral megismerkedni...

Máskülönben meg szívesen gondolok e helyre... mert többször fekvő-vendégként élveztem a gyönyörű parkot, és festettem is. Rossz életminőségem figyelmeztetett, gondoltam Szenna is műsoron lehet... de ez elmaradt, Szirmay Endre telefonon értesített... A Rippl-Rónai kiállítás megtekintése sem sikerült, mert gyalogolni balesetem miatt nem tudtam...

De kárpótlást kaptam... az ötletes keresztrejtvény megfejtésétől! Nem is gondoltam, hogy rátaláltam önmagamra. El is tettem, továbbítottam családomnak, barátoknak... szóval szép és szórakoztató "csinálmány" volt. Így is köszönöm és gratulálok. Íme itt vagyok újra... "Most kiáltom újra...!!! Kérünk új palettát..."

Kedvesem... jön még aranyos őszidő, s kezet foghatunk... Kanizsán szeptemberben is lesz egy fogadás... bizonytalan a testtartásom ereje...

De gratulálok a Művészet és Barátai lapunk tartalmas és szép megjelenéséhez. Érdemes lenne országos-lappá kiküzdeni...!

Tisztelő híved, barátod: ***Soós István***

Kaposvár, 2000. szeptember 8.

Z. Soós István rajza

Jáki Ferenc

Hajnal a parkban

Csillog a hajnali parkban a harmat.
Zsenge fűszálak dalra fakadnak.
Szökken a szöcske a sarjú-sorokban.
Zümmög a méhraj az akácfalombban.
Fehér kövek közt gyíkok napoznak.
Nézem, a lepkék hogy bolondoznak!
Gyöngyös galaxist sző a pók lába,
tartja a hálót orgona ága.
Toll-legyezőjét kerekre táva,
szivárvány-díszben lépked a páva.
Vaksi vakondok túrják a dombot,
enyhíteni kell a "lakásgondot".
Szökőkút mélyén piros halacska,
kút peremén ül, s lesi a macska...
Kőkeblű Múzsa zárt, hideg ajka
ihlető, édes csókját nem adja.
Ihlet helyette a Csend varázsa,
fenyőfasornak sátoros árnya.
Rigó-zsolozsma zeng fönn az ágon,
dohogó dongó dong a virágon.
Libben a légben a gerlice szárnya,
újra vidám nap vár a világra.
Látom a fák közt a Nap koronáját,
sugarát halvány hajnalkák várják.
Boldogan állok a réten a fényben,
fürdik a lelkem a Lét örömében...
Csodákról suttog köröttem minden,
"Csipkebokorban" – itt van az Isten!
Sarum megoldom, s imát mormolva,
alázatosan hullok a porba.

Mosdós, 1999

GRATULÁLUNK

Z. Soós Istvánnak, aki a Magyar Köztársaság Érdemrend tisztikeresztje kitüntetésben részesült.

Dévai Nagy Kamilla és **Szörényi Levente** életművéért a Vitézi Lovagrend Nagy Ezüstkeresztjét kapta. Dévai Nagy Kamillát vitézzé avatták és lovaggá is ütötték.

Ackermann Kálmánnak, akit a Régészeti és Művészettörténeti Társulat Henszlmann díjjal tüntett ki.

Bartos Endrének, aki Bács-Kiskun megye Művészeti díját kapta.

M. Szűcs Ilonának, akit az Országos Városvédő Egyesület Podmaniczky-díjban részesített.

Vinczellér Imrének, aki Molnár-C. Pál díjat kapott.

Berki Violának és **Schelken Pálmának**, akik a Molnár-C. Pál Tiszteletbeli Kitüntetésben részesültek.

Gailfy - Bódy Tamás

Szaktekintélyek tanácskozása a gazdaságról

Államcsőd a Bokros-csomagból?

Nem a *Bokros*-csomag végrehajtásának elmaradása, éppen ellenkezőleg: megvalósulása esetén fenyeget az államcsőd veszélye – jelentette ki az Új Magyarország kérdésére *Csom Gyula*, a Budapesti Műszaki Egyetem Természet- és Társadalomtudományi Karának dékánja a Növekedés és modernizáció címmel megrendezett tudományos konferencia zárónapján tartott sajtótájékoztatón. A tegnap véget érő kétnapos tanácskozás mérlegét megvonva a dékán elmondta: a restrikció kizárólagosságára épülő gazdaságpolitika hosszú távon tarthatatlan, a fejlődést nem szolgálja, s az egyensúlyteremtés felételeit sem biztosítja.

A tudós szaktekintélyek – köztük *Köves András*, a Kopint-Datorg vezérigazgató-helyettese, *Veres József*, a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem professzora, *Kádár Béla*, az Országgyűlés költségvetési és pénzügyi bizottságának elnöke – pártpolitikától mentesen, kifejezetten szakmai kérdésekről folytattak eszmecserét. Arra keresték a feleletet, vajon a növekedést megalapozó modernizáció melyik útját kellene követni, s a válságkezelés különböző irányzatai közül melyiknek érdemes prioritást adni. A konferencián elsősorban gazdaságfilozófiai nézetek ütköztek, természetesen alternatívák felvázolásával.

A közgazdászok egy csoportja kifejezésre juttatta, hogy óvakodik az egyoldalú terápiák alkalmazásától. Véleményük szerint az elmúlt 16-17 évben ugyanaz a monetáris, fiskális szempontokat érvényesítő gazdaságpolitika uralkodott, s e tekintetben nem volt különbség az egymást váltó kormányok és gazdaságpolitikai irányzatok között. Egyedül az 1985–86-os esztendőben, *Kapolyi László* miniszterségе idején, s a *Boross*-kormány évében nem volt jellemző a restrikció, ám a peremfeltételek hiánya miatt mégsem következhetett be kitörés. Most az alapvető probléma a külkereskedelmi mérleg egyensúlyzavara, a belső államadósság nagysága, illetve az a tény, hogy a gazdaság importigényessége nagyobb, mint az exportképessége. E csapdahelyzetben a Bokros-program bizonyos elemei támogathatók, de a restrikció túlsúlya semmiképpen sem. A gazdaságtörténet példái azt bizonyítják: a monetáris politika kizárólagosságát legfeljebb a fejlett országok engedhetik meg magukak, a feltörekvők számára azonban ez az út járhatatlan. *Kádár Béla*, az előző kabinet külgazdasági minisztere, az Országgyűlés költségvetési bizottságának elnöke egyebek közt arra hívta fel a figyelmet, hogy például négyszázalékos GDP-növekedés már ötvenmilliárd forint többletbevételt hozna az államnak, ugyanakkor az állam belső finanszírozásának olcsóbbá tétele – például a kamatszintek mérséklésével – ugyancsak többletforráshoz juttatná az államkasszát.

A közgazdászok egy része vitatja azt is, hogy a stabilizációnak csak a pénzügyminiszter által meghirdetett módja az egyetlen eszköz. Ezzel szemben vannak alternatív javaslatok – jóllehet kimunkálásukra nem képesek az egyetemek tudományos műhelyei: a cselekvési program kidolgozása mindig a kormányzat feladata. Bizonyos azonban, a reálszféra kizárásával nem következnek be a remélt változások. Jelenleg a rövid távú célóknak rendelődik alá a stratégia, s a problémákat nem a gyökerüknél iparkodnak kezelni. Holott Magyarországnak egyetlen esélye van a kitörésre, mégpedig külpiaci pozíciói javításával, a teljesítmény és a minőség fokozásával. A leértékelő gazdaságpolitika is csupán tüneti kezelés: párosulnia kellene az exportkapacitások fejlesztésével, ellenkező esetben az inflációt, s az inflációs várakozásokat gerjeszti.

A közgazdászok egyetértenek abban, hogy az adósságszolgálat felfüggesztése szóba sem kerülhet. Lapunk kérdésére *Csom Gyula* elmondta: noha a konferencia részvevői elismerték, hogy a nemzetközi fizetési kötelezettség hatalmas teher, legfeljebb az elviselhető ütemezést illető megegyezés kerülhet terítékre. E tekintetben hideg fejjel kell végiggondolni a követhető stratégiát, s abból az alapállásból, hogy az ütemezés módosítása csak akkor kerülhet szóba, ha ezt a hitelezők érdeke is így kívánja. Korábban sikerrel lehetett volna felvetni a kérdést, most azonban igen nagy körültekintéssel kell eljárni. Még akkor is, ha tudvalevőleg a „könnyítés" technikájának több, a nemzetközi gyakorlatban jól ismert forgatókönyve létezik.

(vasvári)

Megbüntették a pénzügyminisztert

Folytatás az 1. oldalról

A Budapest Bank május 3-i éves közgyűlésén került nyilvánosságra, hogy az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság 12 milliárd forint tőketartalékot juttatott készpénzben a banknak, amelyből az konszolidációs államkötvényt vásárolt. A szerződést február 24-én írták alá és az ügyletet aznap le is bonyolították. A tőkejuttatást a Budapest Banknak két napon belül két országos napilapban és a tőzsde hivatalos lapjában közzé kellett volna tennie, valamint az Állami Értékpapír- és Tőzsdefelügyeletnek be kellett volna jelenteni. Az értékpapírtörvény ugyanis arra kötelezi a részvényeket nyilvánosan forgalombahozó társaságokat, hogy az említett módon a befektetők tudomására hozza a részvények árfolyamának befolyásolására alkalmas információkat.

A felügyelet megállapította, hogy a közzététel elmulasztásáért személyes felelősség terheli a pénzintézet akkori vezetőjét, *Bokros Lajost*. Az azóta pénzügyminiszteri posztra emelt bankvezér felelősségét súlyosbítja, hogy a Budapesti Értéktőzsde elnökeként köteles volt ismerni és példamutatóan betartani az értékpapírokra vonatkozó jogszabályokat. A felügyelet a mulasztásért a bankra naponként 5 ezer forintos, Bokros Lajosra pedig 5 és 100 ezer forint közötti büntetést szabhatott ki. Mivel a késedelem túllépte a 20 napot, a bank esetében a felügylet nem mérlegelhetett, 1 millió forintos bírságot kellett kiszabnia. Bokros Lajos esetében azonban enyhítő körülményként figyelembe vették az összhangban nem álló jogszabályok miatti nem egyértelmű jogi környeztet. *Pacsi Zoltán* felhívta a figyelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság július 1-től megsemmisítette az államtitokról szóló törvényt, ezért ha addig nem alkot az Országgyűlés újat helyette, akkor júliustól nem lesz államtitok és szolgálati titok Magyaroroszágon.

Pacsi Zoltán beszámolt arról is, hogy a felügyelet ezzel nem fejezte be a bank tőkejuttatásával kapcsolatos vizsgálatát. Begyűjtötte a Budapest Bank részvényeire 1994 december 1. és 1995 május 1. között kötött megállapodásokat, hogy ellenőrizhesse: a tőkejuttatással kapcsolatos információk birtokában folyt-e bennfentes kereskedés. A felügyelet azonban a banknak adott tőkejuttatást csak az értékpapírtörvény megtartásának szempontjából elemezte, és nem vizsgálta az akciónak sem más szempontból a jogszerűségét sem a gazdasági hátterét.

G. J.

Megnyílt az Industria '95

A Csepel Autó kiállítási területe FOTÓ: NAGY BÉLA

A kőbányai vásárvárosban tegnap 26 ország több mint 860 kiállítójának részvételével megnyílt az Industria '95, a beruházási javak nemzetközi szakvására.

Pál László ipari és kereskedelmi miniszter megnyitó beszédében a hazai ipar helyzetéről elmondta: az elmúlt esztendőben megkezdődött a gazdaság teljesítőképességének növekedése, az ipari termelés 9 százalékkal meghaladta az előző évit. Tovább bővült a fejlett gazdaságú országokkal folytatott kereskedelmünk, az oda irányuló export részesedése a teljes kivitelből elérte a 71-72 százalékot. A beruházási tevékenység ugyancsak jelentősen meghaladta az egy évvel korábbit: értéke 800 milliárd forint körül alakult.

1995 eddigi időszakában folytatódtak e kedvező tendenciák: az ipar termelése már az év első két hónapjában 11 százalékkal bővült, ezen belül az átlagot meghaladó mértékben, 13,3 százalékkal nőtt a feldolgozóipar termelése. Az első negyedévben a kivitel meghaladta a 2,4 millió dollárt, s ez 11 százalékos növekedést jelent a múlt év azonos időszakához képest. Az import 3,4 millió dollárt tett ki, ez 16 százalékkal több, mint egy évvel korábban.

A magyar gazdaság tartós fejlődésének és stabilizálásának megteremtése továbbra is nagy feladat. Ehhez a munkához teremtenek kedvező körülményeket a szakemberek és üzletemberek számára az Industria '95 és kísérő rendezvényei – mondta az ipari és kereskedelmi miniszter.

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos valutaárfolyamai

Pénznem	Vételi	Közép	Eladási
	Árfolyam 1 egységre, forintban		
Angol font*	196,61	198,55	200,49
Ausztrál dollár	89,78	90,68	91,58
Belga és lux. fr. (100)	421,59	425,89	430,19
Dán korona	22,19	22,42	22,65
Finn márka	28,40	28,69	28,98
Francia frank	24,49	24,74	24,99
Holland forint	77,47	78,26	79,05
Ír font	200,41	202,39	204,37
Japán jen (100)	142,87	144,33	145,79
Kanadai dollár	91,44	92,33	93,22
Kuvaiti dinár	418,83	422,96	427,09
Német márka	86,70	87,59	88,48
Norvég korona	19,47	19,67	19,87
Olasz líra (1000)	74,03	74,77	75,51
Osztrák schilling	12,33	12,46	12,59
Portugál escudo (100)	82,66	83,49	84,32
Spanyol peseta (100)	99,17	100,17	101,17
Svájci frank	104,13	105,20	106,27
Svéd korona	16,97	17,14	17,31
USA-dollár	124,96	126,17	127,38
ECU (Közös Piac)	160,07	161,69	163,31

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai

Devizanem	Árfolyam 1 egységre, forintban
Angol font	198,59
Ausztrál dollár	90,56
Belga frank (100)	426,51
Dán korona	22,44
Finn márka	28,69
Francia frank	24,74
Holland forint	78,36
Ír font	202,55
Japán jen (100)	144,54
Kanadai dollár	92,12
Kuvaiti dinár	422,96
Német márka	87,70
Norvég korona	19,68
Olasz líra (1000)	74,30
Osztrák schilling	12,47
Portugál escudo (100)	83,51
Spanyol peseta (100)	100,18
Svájci frank	105,37
Svéd korona	17,08
USA-dollár	126,17
ECU (Közös Piac)	161,67

● A kormány szigorító intézkedései a kisiparosokat ellehetetlenítik – ugyanakkor a gazdaságélénkítő lépések csak a retorika szintjén jelennek meg. Az Iposz nem fogadhatja el vállalkozókat hátrányosan érintő intézkedéseket. Ezért, amennyiben a parlament törvényerőre emeli az intézkedéscsomagot, a szövetség az Alkotmánybírósághoz fordul – döntöttek az ipartestületi ügyvezetők tegnapi, V. országos konferenciáján.

● Jelentősen csökkent az elmúlt hónapban a lakosság által kiváltott turistavaluta összege a megelőző hónapokhoz képest. Míg januárban 120 millió, februárban 116 millió, márciusban 107 millió dollárt adtak el, addig áprilisban már „csak" 45 millió dollárt.

● Ismét megkezdődtek a földárverések Pest megyében, miután véget ért a területeikhez ragaszkodó téeszek és a helyi földrendező bizottságok közötti érdekellentétből adódó huzavona – így még hozzávetőleg további 20 ezer hektárnyi terület juthat új tulajdonos birtokába. Legnagyobb érdeklődés a pesthidegkúti szabad földterületek iránt mutatkozik.

● Az önálló tevékenységet kezdő vagy vállalkozást segítő nők számára szervezett konferenciát Szegeden, a Rendezvényházban a Csongrád megyei Közgyűlés Pedagógiai és Közművelődési Szolgáltató Intézete. Az ország minden részéből érkezett mintegy 200 résztvevő a hét első felében zártkörű program keretében kap hasznos információkat a menedzseri szaktudás műhelytitkairól.

● Németország 1997. elejétől a jelenleginek mintegy a háromszorosára kívánja emelni a 12 tonnát meghaladó teherautók által fizetendő autópályahasználati díjat. Amennyiben az unió tagállamai nem járulnak hozzá a bonni díjemeléshez, a németek bizonyos autópályákra fogják korlátozni a tranzitszállítást, és egész évre kiterjesztik a hétvégi szállítási tilalmat, amely jelenleg a turistaszezonban érvényes.

VIVALDI
UTAZÁSI IRODA
1073 Bp., Erzsébet krt. 53.
Tel.: 267-9013, 267-9310

'95 NYÁR négy gyönyörű szigeten!

SZICÍLIA
A gyönyörűséges sziget, mely mindenkit elvarázsol.
Szállodák félpanzióval
(2, 3, 4 csillagos) 26 000 Ft/főtől + közl.
Tengerparti apartmanok 11 000 Ft/főtől + közl.
Gazdag fakultatív program, magyar idegenvezetéssel!

MÁLTA
A Földközi-tenger gyöngyszeme,
egy különleges sziget a lovagkor hangulatával.
Szállodák félpanzióval
(2, 3, 4, 5 csillagos) 16 000 Ft/főtől + közl.
Apartmanok 9800 Ft/főtől + közl.
Gazdag fakultatív program, autóbérlés!

KRÉTA
Egy csodálatos görög sziget,
mediterrán nyaralás magas színvonalon.
Tengerparti szállodák félpanzióval
(3, 4, 5 csillagos) 24 000 Ft/főtől + közl.
Tengerparti és úszómedencés
apartmanok 7000 Ft/főtől + közl.

KORFU
A zöld sziget, a legnépszerűbb úti cél.
Szállodák, panziók reggelivel, félpanzióval
(2, 3, 4 csillagos) 9500 Ft/főtől + közl.
Apartmanok (közvetlenül
a tengerparton is) 6000 Ft/főtől + közl.
Gazdag fakultatív program, autóbérlés!

JÚNIUS 15-ig kedvezménnyel!

MÁLTA–SZICÍLIA

Ilyen még nem volt! Egy nyáron két élmény!
KÉTHETES SZUPERNYARALÁS – CSAK NÁLUNK!

Az EBRD elnöke hazánk esélyeiről

Magyarország a reformok élenjárója

Folytatás az 1. oldalról

Jacques de Laroisiere utalt rá, hogy az elmúlt négy év alatt sikeres volt együttműködésük a Matávval, s aktív szerepet játszottak privatizációjában is, amelyet máig a kelet-közép-európai térség legnagyobb méretű magánosításaként tartanak számon. Terveikről szólva, az EBRD elnöke leszögezte: részt vesznek a Matáv 1996–97-ben sorra kerülő állóeszköz–beruházásainak finanszírozásában. Idén 45 millió ECU kölcsönt folyósít szindikátusi formában az EBRD a MOL Rt.–nek a zsanai föld alatti földgázkitermelés elősegítéséhez, és támogatja a mamutvállalat kijutását a nemzetközi pénzpiacra. Továbbá azt is bejelentette, hogy a londoni pénzintézet szeretne részt venni a MOL privatizációjában.

Az EBRD elnöke közölte, hogy a tavalyi év vége felé úgy látta, mintha a magyarországi reformok lendülete megtört volna, pedig eddig hazánkat a térségünkbeli piacgazdasági reformok és stabilitás páncéltörőjeként könyvelték el. Azt is csodálta a külföld, hogy hazánknak nem kellett adósságátütemezést kérnie. Jacques de Laroisiere gratulált a magyar kormánynak, amiért bevezette a március 12-i programcsomagot, és kijelentette: kitartásra lesz szükség a külső és belső deficit leküzdéséhez. A forintleértékelés nyomán javult a helyzet, de a jegybank mostani legfontosabb célja az infláció leszorításában fogalmazható meg.

Az EBRD ugyanakkor keretfinanszírozással járul hozzá Magyarország és szomszédai közötti együttműködés erősítéséhez, s igyekszik a banki kockázatok csökkentése irányába hatni.

Tegnap a *Surányi György* MNB-elnök és *Bokros Lajos* pénzügyminiszter meghívására magyarországi látogatáson tartózkodó Jacques de Laroisiere megbeszéléseket folytatott *Göncz Árpád* köztársasági elnökkel és *Horn Gyula* miniszterelnökkel. A *Lotz Károly* közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszterrel folytatott tárgyalásokon az EBRD elnökével egyetértettek abban, hogy a pénzintézet hazai tevékenységében a legnagyobb hangsúlyt az infrastuktúra finanszírozására kell helyezze. Megállapították: komoly előrehaladás történt az M5-ös autópálya továbbépítési feltételeinek rögzítésében. Az autópálya Kiskunfélegyházáig való meghosszabbítása várhatóan 1996-ban kezdődhet. Ezeken túlmenően szó esett még az M0 északi szektorának, valamint az M3 és az M7 autópályáknál esedékes finanszírozási feladatokról és az EBRD ebbéli szerepvállalásáról. De Laroisiere az EBRD hangsúlyosabb részvételi terveiről szólva ismét kifejezte a magyar távközlés, valamint a Ferihegy II. terminálbővítési projektjei iránti erőteljes érdeklődésüket.

T. B. S.

Érettségi bonyodalmak

Folytatás az 1. oldalról

Tóth Lajos miniszteribiztos-helyettes lapunk kérésére elmondta, hogy a tegnapra tervezett dolgozatot a közgazdasági- pénzügyi szakokra jelentkezők ma 14 órakor írják meg. Az új tételsorért maga *Vágvölgyi Ferenc* miniszteri biztos utazott vissza Budapestre. A hibát minden bizonnyal közönséges félreértés okozta: a hibátlan tételsorokat hibátlanul címzett borítékokba zárták, csak éppen fordítva. Mivel a felügyelő tanárok nem matematika szakosak voltak, így a tévedést sem vehették észre. Mint megjegyezte, gondot csak az a szülői kezdeményezés okozhat, amely a lehetőséget követel a dolgozatok újraírására.

A matematika felvételik körül azonban más jellegű problémák is jelentkeznek. Tegnap már a minisztérium szakembereinek is feltűnt, hogy a műszaki felsőoktatási intézményekbe felvételizőknek azonos időpontban kellene felvételi vizsgát tenniük és angolból érettségizniük. A zűrzavart az okozta, hogy tegnap reggel meghiúsult a matematika felvételi, mivel a feladatsor már hétfőn ismertté vált. Mindez oda vezet, hogy számos érettségiző és felvételiző kerülhet hátrányos helyzetbe, illetve juthat előnyökhöz. A minisztérium ugyanis az igazoltan hiányzóknak új időpontot hirdet – a hiányzást akár telefonon is be lehet jelenteni.

A helyzet – legalábbis erről tanúskodnak az aggódó érettségizők telefonjai –, felettébb zűrzavarosnak tűnik. **L. L.**

● Páskándi Géza Kossuth-díjas írót, a Nemzeti Színház irodalmi tanácsadóját május 29-én, hétfőn délután három órakor helyezik végső nyugalomra a Farkasréti temetőben.

● Új szakot indít szeptembertől az Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola Győrött. A művelődésszervező szakot érettségizettek számára hirdetik levelező tagozaton. Ennek keretében egyebek között művelődéselméleti, kulturális közgazdaságtani és szociológiai ismereteket nyújtanak a növendékeknek.

Tüntetés az iskoláért

A tegnapi, kora délutáni napsütésben mintegy százötven-kétszáz kisiskolás vonult ki szüleivel és nagyszüleivel a kispesti önkormányzat épülete elé, a Vécsey Károly Általános Iskola megmaradásáért tüntetve. A tervbe vett bezárásról korábbi számunkban már hírt adtunk. A szülők, bár elismerik, hogy az önkormányzat kiadásainak csökkentésére kényszerül, és az általánosan fogyatkozó gyermeklétszámból adódóan az iskolabezárás lehetséges megoldásként kínálkozik, vitatják, hogy éppen a patinás, csendes mellékutcában levő kisiskola megszüntetése a legjobb megoldás. Szerintük, ha most a nevelési szempontból ideális, háromszáz fős tanodát csukják be, akkor rövidesen a további létszámcsökkenés újabb kisiskola létét fogja veszélyeztetni. Kisebb véráldozat lenne egy nagyobb, esetleg környezeti szempontból rosszabb helyezetben levő iskola becsukása. A pénzügyi szempontok bizonyára mást mondanak, mindenesetre míg odakinn a gyerekek tüntettek, addig benn, az önkormányzati testületi ülésen az iskolai küldöttség igyekezett meggyőzni arról a hivatalt, ez nem csak pénzügyi kérdés.

Végül képviselői indítványra köztes megoldás született: az iskola bár költözik, nem olvad be a másik intézménybe, megmarad autonóm szervezetnek. A felújításra szoruló Vécsey utcai iskolaépület további sorsáról később döntenek. Bérleti jogát valószínűleg nyílt pályázat dönti majd el. **B. L. A.**

Ballada a katonákról

Balassa-ősbemutató az Operaházban

Új magyar opera született! Első (1978-ban színre került) zenedrámája, *Az ajtón kívül* után a másodikkal csak most, majd' két évtized elteltével jelentkezett *Balassa Sándor*, noha a *Karl és Anna* megkomponálásának gondolata már zeneakadémiai tanulmányai idején erősen foglalkoztatta. A két mű tematikai rokonságát, úgy érzem, ez indokolja: a szerző *Wolfgang Borchert* háborús tragédiája nyomán megalkotta a maga nagy hatású humanista tiltakozását a világkatasztrófák vámszedői, az öldöklés stratégiái ellen, de *Leonhardt Frank* kisregényének hőseit, a fogolytáborok és hadiözvegyek testi-lelki nyomorúságát ugyancsak ki kellett írnia magából előbb-utóbb. Ha amaz monumentális vízióival ragadott meg (gondoljunk csak az Isten és a Halál döbbenetes dialógusára), ez fájdalmas lírájával, emberi sorsok balladai lüktetésű képsoraival rögződik recehártyánkon s raktározódik el lelkünk mélyrétegeiben, kitörölhetetlenül.

Az események homlokterében egy mindent elsöprő szerelem áll, melynek látszatra csupán háttere a háború, holott a történet más talajból ki sem nőhetett, más atmoszférában fel sem izzott volna; a halál árnyékában mindennél hatalmasabbá lesz az életvágy és egekig csap a szenvedély. Számomra ezt a tartalmat hordozza a zenei csúcspontot képező virágének (Magos kősziklának...) viharzó áradása, a dialógusok szívszorító feszültsége (a szerelmeseké éppúgy, mint a riválisoké), a tulajdonképpen konvencionális háromszöghelyzet szophoklészi dimenziója. A ballada töménysége viszont egyetlen hangnyi többletet sem képes elviselni, nemhogy kódányi terjedelmű jelenetet, melyben az érzelmek/indulatok vízesésrobaja patakcsobogássá szelídül (II. finálé tercettje) vagy himnuszi kicsengésre vált (zárókvartett).

Ihletett rendezést kaptunk *Kerényi Miklós Gábortól:* ami két ember bennsőséges kapcsolatáról, lebírhatatlan vonzalmáról és megszenvedett boldogságáról gyengéd gesztusokban, szemérmes kitárulkozásokban elmondható, az megjelenik a Karl és Anna színpadán. Külön remeklés a környezetrajz (a proliház, s benne a lakókonyhának nevezett cselédszoba), a kisvárosi mikroklíma (hadirokkant koldusokkal, pletykás háziasszonyokkal, mindenütt ordító szegénységgel, s a földhözragadt realitások fölött lebegő álomi szféra a képzeletbeli fasor, ami a kedves lépteit őrzi, s csukott szemmel a front messzeségéből is látható. Bravúros a filmvágások technikájával megoldott változások sorozata (*Szegő György* leleményes díszletei kitűnőek), dramaturgiailag átgondolt és hibátlanul kivitelezett a világítás, gondosan összeválogatott *Vágó Nelly* jelmezegyüttese.

A szereposztás minden tekintetben szerencsés, a főszereplők esetében egyenesen telitalálat. A fiatal *Ambrus Ákos* tehetséges színész, és szép, meleg, jól iskolázott hangon énekel; a fogoly katonaférj összetett figuráját karakteresen rajzolta meg. Végre ismét képességeinek csillogtatására alkalmas feladatot kapott *Sánta Jolán*, a barátnő rokonszenves alakítójaként; természetes játék és hibátlan zeneiség jellemzi valamennyi akcióját. A címszerepben pedig megrendítő *Kelen Péter* nagyszerűen megformált Karlja, és fölfedezés *Frankó Tünde* költészettől sugárzó Annája. A zenei irányítás *Oberfrank Géza* avatott kezében volt.

Kerényi Mária

Soproni Ünnepi Hetek

Középpontban a zene

Az idei Soproni Ünnepi Hetek rendezvénysorozata június 16-án kezdődik. Az egy hónapon át tartó kulturális program gerincét ezúttal is a zenei események alkotják. A fertőrákosi Barlangszínház lenyűgöző környezetében mutatja be Bizet: Carmenjét francia nyelven a Szegedi Opera június 17-én. Operettgálának ad helyet a Barlangszínház június 23-án és július 9-én. A közreműködők a magyar operettirodalom gyöngyszemeiből állították össze műsorukat. A dzsessz kedvelői a Sax Gang és a Super Quartett hangversenyét hallgathatják meg június 23-án a Petőfi Színházban, július 8-án pedig egy brit és egy osztrák dzsessz-együttes vendégszerepel a teátrum színpadán.

Reneszánsz és barokk zenével lép a közönség elé a Musica Antiqua Hungarica együttes *Késmárki György* vezetésével június 23-án, a Bányászati Múzeum udvarán. Ugyanott lép fel a Graz-Sopron Ensemble július 5-én. A nagyzenekari hangversenyek közül külön érdeklődésre tarthat számot egy brit fuvószenekar vendégjátéka július 9-én és egy héttel később a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának és Énekkarának hangversenye, amelyen Mozart műveket szólaltatnak meg. Mindkét program helyszíne a Szent Mihály templom.

A zenei eseményeket gyermeknéptánc fesztivál, népművészeti kirakodóvásár, nemzetközi folklór gála és térzenék sora egészíti ki.

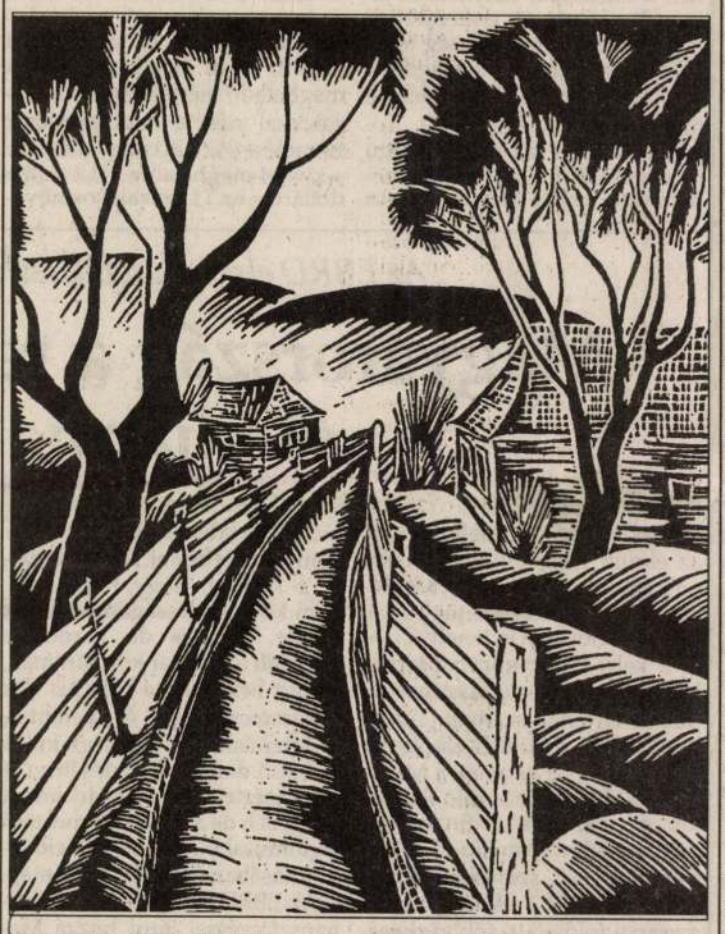

Gálfy-Bódi Tamás grafikáiból nyílt nemrég kiállítás a budavári Litea Könyvszalonban. Az 1946-ban, az erdélyi Mezőbergenyén született művész főként linómetszeteiről ismert. Erdély-szerte 15 egyéni és közös tárlaton vett részt, több könyvet is illusztrált, mint például a Holocaust Romániában című dokumentumgyűjteményt. Gálfy-Bódi az erdélyi szellemiség tömör képekben való ábrázolásának hagyományát folytatja, s a metszetein megjelenő fenyőmintás, Hargita-hímes, a fejedelmek kies és romantikus Erdélye már csak az olvasmányokban, a szívekben és a művészek képi álmodozásaiban él. (Képünkön Derűs táj című, 1985-ben alkotott metszete látható.) **(mó)**

Olasz Médea a Művészben

A város, Trieszt sajátos helyet foglal el az Alpok, a Duna és az Adria régiójában. A híd szerepét tölti be észak és dél, a közép- és kelet-közép-európai, valamint a mediterrán kultúra között. Hosszú időn át ugyanannak a Habsburg-monarchiának a része volt, mint amelynek mi is. Kulturális és gazdasági kapcsolataink jelenleg is meglévő élénksége talán e közös tradíciónak is köszönhető.

E kapcsolatok jegyében látogatott el (rövid időn belül már másodszor) Budapestre az egyik legnevesebb olasz színház, a trieszti *Teatro Stabile*. Mint megtudtuk, bemutatójuk is a régió kapcsolatait hangsúlyozza, hiszen annak az osztrák drámaírónak, *Franz Grillparzer*nak *Médea* című tragédiáját játsszák, aki egy egész tetralógiát írt (*Aranygyapjú* címmel) a görög mitológia hőseiről. Az előadást az olasz kritika az utóbbi időszak legsikeresebb előadásának tartja. Rendezője, a fiatal *Nanni Garella* elnyerte az 1993/94-es évadban a legjobb rendezőnek járó nemzeti díjat. Médeát az olasz színművészet egyik kiválósága, *Giorgio Strehler* korszakos jelentőségű *Lear király* rendezésének Cordeliája és Bolondja, *Ottavia Piccolo* játssza.

A trieszti ma és holnap a budapesti *Művész Színház*ban mutatkoznak be. Az olaszul tanuló diákok igazolványuk felmutatásával ingyen tekinthetik meg az előadást. **(t.i.)**

Lesz-e ideális főrendezője a Nemzeti Színháznak?

Eredménytelennek bizonyult a Nemzeti Színház főrendezői posztjára kiírt pályázat – jelentette be a tegnapi sajtótájékoztatón *Szabó István*, a kultusztárca színházi osztályának vezetője. Az egyetlen beérkezett anyag ugyanis nem felelt meg a formai előírásoknak. A kiírás szerint 3 éves színházvezetői gyakorlat is szükségeltetett, s ez nem volt meg a pályázónak. Nevet nem mondott az osztályvezető, de a sajtóban maga *Koncz Gábor* nyilatkozta volt, hogy pályázott.

A törvény szerint a kiírást 90 napon belül meg kell ismételni. Így a tárca hamarosan sort kerít rá. A korábbi pályázat feltételein nem változtattak, mindössze annyi módosulás történt, hogy a minisztérium színházi osztálya a spontán jelentkezőkön kívül fölkért néhány olyan rendező egyéniséget, akiket tapasztalatuk, pályájuk okán alkalmasnak vélt a pályázásra. Természetesen, köztük *Iglódi Istvánt* is, a Nemzeti jelenlegi megbízott főrendezőjét, aki *Sík Ferenc* halála után a tárca és a színház közös megegyezése alapján és megelégedésére látta el munkáját. A javaslatok kizárólag a minisztérium részéről történtek, a szakmai szervezetekkel sem egyeztettek neveket.

A sajtó képviselőinek kérdéseit követően, Szabó István – mint hangsúlyozta, immár nem osztályvezetői minőségben – kifejtette, hogy a Nemzetitől mint kiemelt kulturális intézménytől megfelelő minőséget várnak el, s azt a körülményt, hogy megtalálja méltó helyét a színházi életben. Márpedig az elmúlt három év során nem lehettek elégedettek azzal a művészi szinttel, melyet a társulat folyamatosan nyújtott. Az ugyan örvendetes dolog, hogy a My Fair Lady nagy sikere önbizalmat adott a színészeknek, közönséget hozott a színházba, s a jelek szerint ez más produkciókra is kisugárzik, de mégis alapvető minőségi változásra van szükség – hangzott el. A tárca nem kíván beleszólni a társulatépítési, struktúrálási gondokba, mint ahogyan a repertoárba sem, ám az nyilvánvaló, hogy bizonyos szerepkörök hiányoznak, a középkorúak közt kevés a kiugró tehetség, fiatalításra is szükség mutatkozik. Mindezt maga az igazgató, *Ablonczy László* is belátta, s már a múlt évi pályázatában fölvázolta a változtatások elkerülhetetlenségét, ám eddig nem sok történt a témában. Ami az igazgató személyét illeti, tavalyi kinevezése 1999-ig érvényes, és azt sem rejtette véka alá Szabó István, hogy jelenlegi együttműködésük igen korrekt. Lényegesnek tartotta továbbá, hogy a (kivált a sajtó gerjesztette) politikai felhangok ne érvényesüljenek a színház megítélésében, jövőjének megtervezésében. A társulat összetételén kívül nagy gond a rendezőkérdés, dehát az igazgató igen sok fölkérése elutasításra talált, ismerte el. A társulati létszámot megfelelőnek ítélik, szerkezetén volna üdvös módosítani. A klasszikusok izgalmas színrevitelét és a kortárs magyar dráma további támogatását várják el.

(metz)

Csúcsforgalom a Ligetben

Három sztárvendég a Petőfi Csarnokban

Június hava ideális koncertidő, hiszen már itt a nyár, meleg van, de legtöbben még nem mentek el nyaralni. Ilyenkor pezsdül fel igazán a zenei élet. A Petőfi Csarnok szabadtéri színpadán különösen nagy lesz a forgalom. Nyolc nap alatt három világhírű zenekar mutatja be itt a tudását. A sort 6-án a The Project nyitja meg. Ezen a néven a világ legjobb dzsesszzenészei közül négyen: *Victor Bailey* basszusgitáros, *Jim Beard* billentyűs, *Omar Hakim* dobos és *Donald „Duck" Harrison* szaxofonos álltak össze, egyetlen koncertkörút erejéig.

Szinte „meleg váltással" – 7-én – követi őket az angol Siouxie and the Banshees együttes, amely eredetileg februárban lépett volna fel, de a produkció akkor – Siouxie hangszálproblémái miatt – elmaradt. Az együttes punkzenekarként kezdte pályafutását 1976-ban, de hamarosan annyira egyéni, misztikus, dark-wave-es hangot sikerült kialakítaniuk, hogy akár stílusteremtőknek is nevezhetők. Most, a tavaly megjelent, Rapture (Gyönyör) című albumukat mutatják be kitartó magyar rajongóiknak, már amennyiben nem lesz baj ismét az énekesnő hangképző szerveivel.

A harmadikként – 13-án – érkező Faith No More 1982-ben alakult, Kaliforniában. A kiábrándult, tudatosan rossz zenét játszó együttes már első lemeze megjelenésekor szép sikert aratott a szakma berkeiben és a közönség soraiban egyaránt. A funky, post-punk és egyéb elemekkel operáló Faith No More időközben kinőtte magát. Ma már profi zenét játszó profi zenészek mutatják be legújabb albumuk, a King for a day, fool for a lifetime anyagát a Városligetben.

(csikor)

The Project, 6-án, Siouxie and the Banshees 7-én, Faith no More 13-án a Petőfi Csarnok szabadtéri színpadán.

Az Egri–Pertis duó sikerei

Egri Mónika és *Pertis Attila*, az ifjú zongoraművész-házaspár a minap második helyezést ért el a XI. caltanissettai kamarazenei verseny kétzongorás szekciójában. Ahogy *Zakariás Anikó* menedzsertől megtudtuk, a Szicília szívében lévő Caltanissettában nagy hagyománya van a kamarazenei versenyeknek, az ott nyert helyezés nemzetközi rangot ad. Egri Mónika ez év januárjában szerezte meg zongoraművészi diplomáját a bécsi zeneakadémián, Pertis Attilát pedig, aki a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola elvégzése után a mesterképzőt ugyancsak Bécsben végezte, 1994 júniusa óta megilleti a *magister artium* titulus. Részvételüket a Nemzeti Kulturális Alap Zenei Kollégiumának pályázatán elnyert támogatás tette lehetővé.

– Hányan neveztek be a versenyre, milyen követelményeknek kellett eleget tenniük és mi a díj „hozama"?

– Harminckét zongorapáros vonult fel a „küzdőtéren". A versenyen nem volt kötött program, a három fordulóban 20-20 perces műsorral kellett szerepelniük. *Mozart*, *Liszt*, majd *Poulenc*, *Weiner* és *Saint-Saens*, s végül, a harmadik fordulóban *Schumann*, *Lutoslawski* és *Dohnányi* két zongorára komponált műveit adták elő. A döntőbe négy páros jutott be, Egri Mónika és Pertis Attila az előkelő második helyen végzett.

Ami pedig a díj „hozamát" illeti, amellett, hogy a zsűriben és a közönség soraiban a zenei világ jeles képviselői, művészek, menedzserek megismerték a versenyen indulókat, a győztesek számára rendezett gálakoncertet közvetítette az olasz televízió. Mónika és Attila már visszahívást kaptak a következő szezonra. Nem elhanyagolható a jelentős összegű díj sem.

– Gratulálunk a fiatal művészeknek a sikerhez. Itthon mikor hallhatjuk játékukat?

– Tegnap a Magyar Rádió 6-os stúdiójában élő adásban ment a két zongorás versenydarabunk, pénteken pedig a *Duna Palotában* Pertis Attila adja elő *Britten* zongoraversenyét az angol zeneének szentelt koncerten. A következő évadban Egri Mónika egymagában lép fel Budapesten, *Grieg* moll zongoraversenyét hallhatjuk majd. Addig egész sor hazai versenyt adnak Németországban, Bécsben pedig, júliusban a Yamaha-teremben lépnek fel. Az utóbbi már a tavalyi sikeres koncertet követő visszahívás.

Csák P.

Nyíregyházán a helyi csoportunk összejövetelei tematikusak és rendszeresek voltak. Szombathelyen szinte csak a képes levelezőlap és a rejtvényfejtés köré csoportosultak. A győri és mosonmagyaróvári találkozásokat tervszerűbbé kell tenni. A szekszárdi művészetpártolókkal szorosabbá és gyümölcsözőbbé kell tenni kapcsolatunkat.

Taglétszámunk folyamatosan emelkedik. Évente mintegy százan kérik fölvételüket, s négy-öt csak a kilépő. Általában magas korra hivatkozva válnak el tőlünk. Munkahely, lakhely változtatás miatt 15-25 fővel csökken a létszám, s átlagosan 15-20 az elhalálozók száma.

Nagy erőfeszítéssel tudjuk csak a kialakult gyakorisággal és szinvonalon megtartani összejöveteleinket. Ehhez még több önzetlenségre és népesebb szervezőgárdára van szüksége kollektívánknak. Ha a pályázatokon kért támogatásoknak legalább 70-80 %-át nem kapnánk meg, úgy az egyesület léte még bizonytalanabbá válna.

TAGLÉTSZÁM

1992 márciusban	747 fő
Új belépő	104 fő
Kilépett	6 fő
Ismeretlen okból kimaradt	21 fő
Meghalt	19 fő
Jelenlegi létszám	805 fő

1993. ÉVI KIADVÁNYAINK

Körtvélyessy Magda: Kettős párhuzam (versek, rajzok)
Gergely Mihály: Metszetek mestere – Varsányi Pál
Kardos M. Zsöte: Álomrabló
Szirmay Endre: Szószóló (versek)
Láng Miklós: Ági (kisregény)

1994. ÉVI KIADVÁNYTERV

Művészetbarátok könyve 1984 – 1993
Szerkesztő: Gergely Mihály
Értelmet életednek. Antológia. Tagtársaink vallanak versben, prózában, grafikában. Szerkeszti Gergely Mihály
Jáki Ferenc: **Pirosbetűs perceim – válogatott verseim.**
Lovass Lóránd versei
Gergely Mihály: **Szalatnyai József művészete**
Nádudvari Nagy János versei
Daraban János – a Kárpátok festője
JOHE (Heil József) a színek varázslója

A kiadványok költségeit részben a szerzők vagy művészek, illetve a pályázatokon nyert támogatásból az Egyesület vállalja. A kötetek megjelentetéséről a pályázatok elbírálásának ismeretében az Elnökség dönt.

Geröly Tibor
főtitkár

PÉNZFORGALMI ELSZÁMOLÁS ÉS KÖLTSÉGVETÉS TERVEZET

	1993. évi tény	1994. évi terv
Nyitóegyenleg	60.000	54.000
BEVÉTELEK		
Költségvetési támogatás	650.000	974.000
Tagdíj és támogatás	185.000	600.000
Bankkamat	7.000	12.000
Könyvértékesítés	188.000	200.000
Összesen:	**1.090.000**	**1.840.000**
KIADÁSOK		
Áramköltség	46.000	60.000
Bérleti díjak	143.000	180.000
Ingatlanforgalmi Vállalat	84.000	114.000
Könyvkiadás	184.000	580.000
Nyomdai költség	340.000	230.000
Nyomtatvány, irodaszer	6.000	10.000
OTP költség	3.000	6.000
Posta, telefon	140.000	240.000
Reprezentáció	10.000	20.000
Egyéb költség	80.000	400.000
Összesen	**1.036.000**	**1.840.000**
Záróegyenleg	54.000	
	1.090.000	

Láng Mikós
alelnök

ALKOTÓTÁBOROK

Az elmúlt évben sikeres alkotótábort szerveztünk – a Berettyóújfalu-i Önkormányzattal közösen a Keleti-Főcsatorna partján. Hét tagtársunk töltött két hetet a festői környezet munkára ösztönző igézetében.

Idén a tábrozási lehetőségek bővülnek. 1994. július 20-tól 30-ig **Berettyóújfaluban, Hencidán és a Keleti-Főcsatorna partján** kapnak lehetőséget festésre, rajzolásra, faragásra a jelentkezők. A határon kívül élő tagtársainkat is szívesen látjuk. A táborozás előkészítésében (és bizonyára a megvalósításban is) dicséretes támogatónk Csapóné dr. Gombos Piroska, Berettyóújfalu alpolgármestere.

Július 25-től augusztus 7-ig a szolovákiai **Királyhelmecen** a TICCE alkotóközösség szervezi hagyományos táborát. Pásztor István polgármesterrel és Tóth Mária Művelődési Ház igazgatóval történt megállapodásunjk alapján öt magyarországon élő tagtársunk is vendége lesz e találkozának.

Jólius 25-től augusztus 15-ig a Tolna megyei **Mosdóson**- Riba Márta tagtársunk jóvoltából-létesült művésztelepen nyílik lehetőség ihletgyűjtésre, festésre, rajzolásra. Jelentkezni az egyesület címén bármelyik alkotótáborba lehet **április 15-ig.** Az érdeklődőknek a részvétel lehetőségéről és részletes programjáról ismertetőt küldünk.

MŰHELYBESZÉLGETÉSEK

Régi tervünk, hogy egyesületünk székhelyén olyan beszélgetésekre, találkozókra kerüljön sor, amelyek formaságoktól mentesen lehetőséget adnak az alkotók és a "befogadók" találkozására. Ezeken a minifórumokon az őszinte véleménynyilvánítás, a kritikai észrevétel segítséget adhat a bemutatkozó fejlődéséhez. Az első ilyen összejövetelre január 27-én **Gálfy-Bódi Tamás** kiállításán került sor, melyet Műhelytitkaim címmel szerveztünk. Örömünkre szolgált, hogy a 15 fős fórum résztvevői között üdvözölhettük GELU PATEANU urat, az ELTE román tanszékének professzorát, annál inkább is, mert a kiállító pályáját Marosvásárhelyen kezdte és néhány éve települt át Magyarországra.

A következő ilyen összejövetelre február 10-én került sor, amikor **Kardos M. Zsöte Álomrabló** című verseskötetének megjelenése kapcsán a versírás és a könyvkiadás problémái kerültek szóba.

Február végén **Körtvélyessy Magda** festői-író munkásságának hátteréről folyt kötetlen beszélgetés István utcai kiállítóhelyiségünkben, ahol Kürthy Sándor festőművész, művészeti író vitaindító bevezetője után sok érdekes megjegyzés hangzott el a "Kettős párhuzam" címmel megjelent verseskötetről, illetve a galériában most kiállított Körtvélyessy képekről.

PROGRAMOK

Minden szerdán 17.30-kor a TESZ XII. ker. Szoboszlai u. 2-4 szám alatti székházában.

Március 2-án- Munkácsy Mihály, a magyar festészet mestere, Sz.KürtI Katalin előadása. Diavetítés.

Március 9-én - A Costa-Brava felfedezése - **Salvador Dali festészete.** - Szemenyei Klára diavetítettképes előadása.

Március 16-án - A Nemzeti-dal története - Varjas Károly gondolatai.

Művészek a szabadságharcban - Dr. Telepy Katalin diavetítettképes előadása.

Március 23-án - Erkel Ferenc élete és művészete - Nagy József karnagy diavetítettképes előadása. Közreműködnek az Erkel Operastúdió tagjai.

Március 30-án - Rekviem - Király Lajos verseskötetének bemutatása. Közreműködik: Györgypál Katalin, Kalmus Péter, Sellei Zoltán, Tárkányi Imre és Végh Gusztáv.

Köszöntjük a 102. évébe lépett **Kun Zsigmondot.**

Házigazda: Fenyves Mária Annunciáta

Április 6-án - Gergely Mihály előadása **Derkovit Gyuláról és Dési Huber Istvánról** - évfordulóik alkalmával.

Április 13-án - A vers ünnepe. A Krúdy Irodalmi Kör és az egyesület költőtagjainak **Költészet Napi** műsora. Szerkeszti és vezeti Fenyves Mária Annunciáta

Április 20-án - Aba-Novák Vilmos a monumentális piktúra eredeti egyénisége Szatmári Gizella diavetítettképes előadása. Vendégünk: Aba-Novák Judit

Április 27-én - Menekültlét - Lukács Ottó verseskötetének bemutatása - Házigazda: Király Lajos.

Klubdélután szombatonkét 15 órakor a Dagály u. 9. sz. alatti könyvtárban.

Március 19-én Verses rajzok – rajzos versek. Dr. Jáki Ferenc irodalmi műsora és kiállítása.

Március 30-án Győry Zsuzsa költészete

Bajári Mihály

a Művészetbarátok Egyesületének hosszú éveken át volt fáradhatatlan "mindenese". Már öt esztendeje elment. Beszélgetéseinkben azóta is sokszor emlegetjük. Lapunkban most **Kaszner Margit** rajzának közlésével emlékezünk nagyrabecsült barátunkra.

Gellyi - Bajári Tanár

NYIREGYHÁZÁN:

A TESZ székházában (Luther u.4.)

Március 10-én csütörtökön 17 órakor **A gregorián ének értékei.** Tarczai Zoltán főiskolai tanár előadása.

Nádudvari Nagy János költészete.

Április 14-én, csürötökön 17 órakor: **A bizánci képzőművészet transzcendens vonásai.** Előadó: dr. Nagymihályi Géza főiskolai tanár. **Vántsa Zoltán** új kötetének **Utazom a szivárványra** (gyermekversek) bemutatása.

Házigada: Horváth Jánosné

KIÁLLÍTÁSOK

Március 7-én, hétfőn 18 órakor az SZDSZ VII. Dob u. 103.sz. alatti székházában **Lajta Sándor** festőművész emlékkiállítását Faragó János kerületi polgármester nyitja meg.

Március 8-án, kedden, a Bocskai Galériában (XI., Bocskai u. 47-49.) **Ács Ferenc** intarziáinak és fából faragott **Stáció**-jának – melyet húsvét előtt a biatorbágyi templomban szentelnek föl – kiállítását dr. Gomola György nyitja meg.

Március 14-én, hétfőn 17,30-kor a Művészetbarátok Galériájában **Darvasi László** festményeinek tárlatát dr. Gomola György nyitja meg.

Március 18-án, pénteken 17,00 órakor a Gödi Müvelődési Házban (Göd-Alsó, Pesti út) **Ganzer Katalin** kiállítását Geröly Tibor nyitja meg.

Április 11-én, hétfőn 17,30-kor az SZDSZ VII. ker székházában Dob u. 103. **Veréb László** tárlatát Geröly Tibor nyitja meg.

Április 14-én csütörtökön 17,30-kor a Neumann János szakközépiskolában **Livits László** festményeinek tárlatát dr. Losonci Miklós nyitja meg.

Április 15-én, pénteken, 18 órakor a Mazda Szabó autószalonban (XVI., Batsányi u. 47.) **Orosz László** festményeinek kiállítását dr. Kelényi István nyitja meg.

Április 18-án hétfőn 17,30-kor a Művészetbarátok Galériájában **Kollmann Jenő Mihály** emlékkiállítása ex libris-eiből, alkotói munkásságát méltatja dr. Kollmann J. György.

TÁRLATLÁTOGATÁS

Brusch Péter festőművész emlékkiállítása február 15-én nyílt meg a Pataky Művelődési Központban. (X., Szent László tér 7-14)

Március 4-én (pénteken) 16,30-kor Pogány Ö. Gábor kalauzolásával csoportosan ismerkedünk a képekkel.

MŰHELYBESZÉLGETÉSEK az István utca 42-ben

Március 22-én (kedden) 17,30-kor kötetlen beszélgetés **Darvasi Lászlóval**. Házigazda: dr. Gomola György.

Március 25-én (péntek) 16-kor a Művészetbarátok Könyve valamint a Művészet és Barátai című lap szerkesztésének tapasztalatai. Házigazda: Gergely Mihály.

KIRÁNDULÁS

Április 23-án, szombaton, menetrendszerinti autóbusszal látogatás **Zsámbékra.** Találkozás 8,30–9.00 között a Széna téri autóbuszpályaudvaron. A felújítás alatt álló romtemplom és a Zichy kastély (Pedagógiai Főiskola) megtekintése. Egyéni (helyi éttermi) étkezés után látogatás a Lámpa Múzeumba. Tervezett visszaindulás 16 óra körül. A kirándulást szervezi és vezeti dr. Kollmann J. György.

GRATULÁLUNK!

Béres Ferenc a Magyar Köztársaság Érdemrendje Tisztikeresztjét kapta.

A Szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Tanácsa **Fischer Ernő**nek a Magister Emeritus kitüntető címet adományozta.

HÍREK

A Művészetbarátok Galériája március 16-tól hétfőtől péntekig (14–18 óra között) várja az érdeklődőket. Felújításra és átrendezésre kerül sor, hogy jobban szolgálják a helyiségek a kiállítók igényeit. Ekkortól az **egyesületi propagandaanyagok és kiadványok terjesztése mellett gyógynövények és gyógykozmetikai áruféleségek** forgalmazására is sor kerül. Ferencz Gáborné Szilágyi Máriával szerződést kötöttünk, így tudjuk biztosítani a Galéria rendszeres nyitvatartását.

A február 23-i klubösszejövetelünkön programváltozás történt. A Krúdy Gyula Irodalmi Kör **Házam, hazám, szerelmem** című – a közelmúltban megjelent – antológiáját mutattuk be. A szerzők közül többen is személyesen szerepeltek.

A Váci Városi Könyvtárban Biblia pauperum címmel **Tavaszy Noémi** kiállítását rendezték meg, amely március 7-ig látogatható.

Dr. Kiss Ernő tájékoztatott benünket arról, hogy november végén művészek és műbarátok népes csoportja utazott Szekszárdról Hódmezővásárhelyre, hogy megtekintse az őszi Tárlatot, valamint a Tornyai János múzeum gyűjteményét. A művésztelep hangulatos műteremlátogatásai után egy cseretárlat rendezéséről is megállapodtak.

Április 30-tól Hévizen a Polgármesteri Hivatalban **Gyógyfürdők képes levelezőlapokon** című kiállítás nyílik, melyet egy hónapig lehet megtekinteni.

Szombathely régi képes levelezőlapokon címmel reprezentatív albumot jelentetett meg a helyi önkormányzat.

GYÁSZHÍREK

Gregorits Ferencné (Klárika) 72 éves budapesti, Szentannay Sándor 46 éves, kőrösszegapáti, és Xantus Gyula 74 éves budapesti tagtársunk elhunyt.

Emléküket kegyelettel megőrizzük.

ÜGYELET

Láng Miklós március 8 és 29-én, április 5 és 26-án, 9–11 óráig. Geröly Tibor március 7, április 11-én 13-15 óráig. Heil József március 17, 18-án, április 21, 22-én, 14–18 óráig tart ügyeletet.

MŰVÉSZET ÉS BARÁTAI
A Művészetbarátok Egyesületének lapja

Megjelenik kéthavonta.
Felelős kiadó: GERŐLY TIBOR
Szerkesztőbizottság:
GERGELY MIHÁLY felelős szerkesztő
KIRÁLY LAJOS, LÁNG MIKLÓS
Szerkesztőbizottság és kiadóhivatal:
1078 Budapest, VII., István út 42.
Telefon: 122-6926
Szerkesztőségi órák azonosak a programunkban közölt ügyeletek idejével.
Készült: 1.200 példányban
a BÍRÓ family Kft nyomdaüzemében
Felelős vezető: Bíró Endre

Magyar Szó
1974. febr. 2.

Gálfi
Csaba

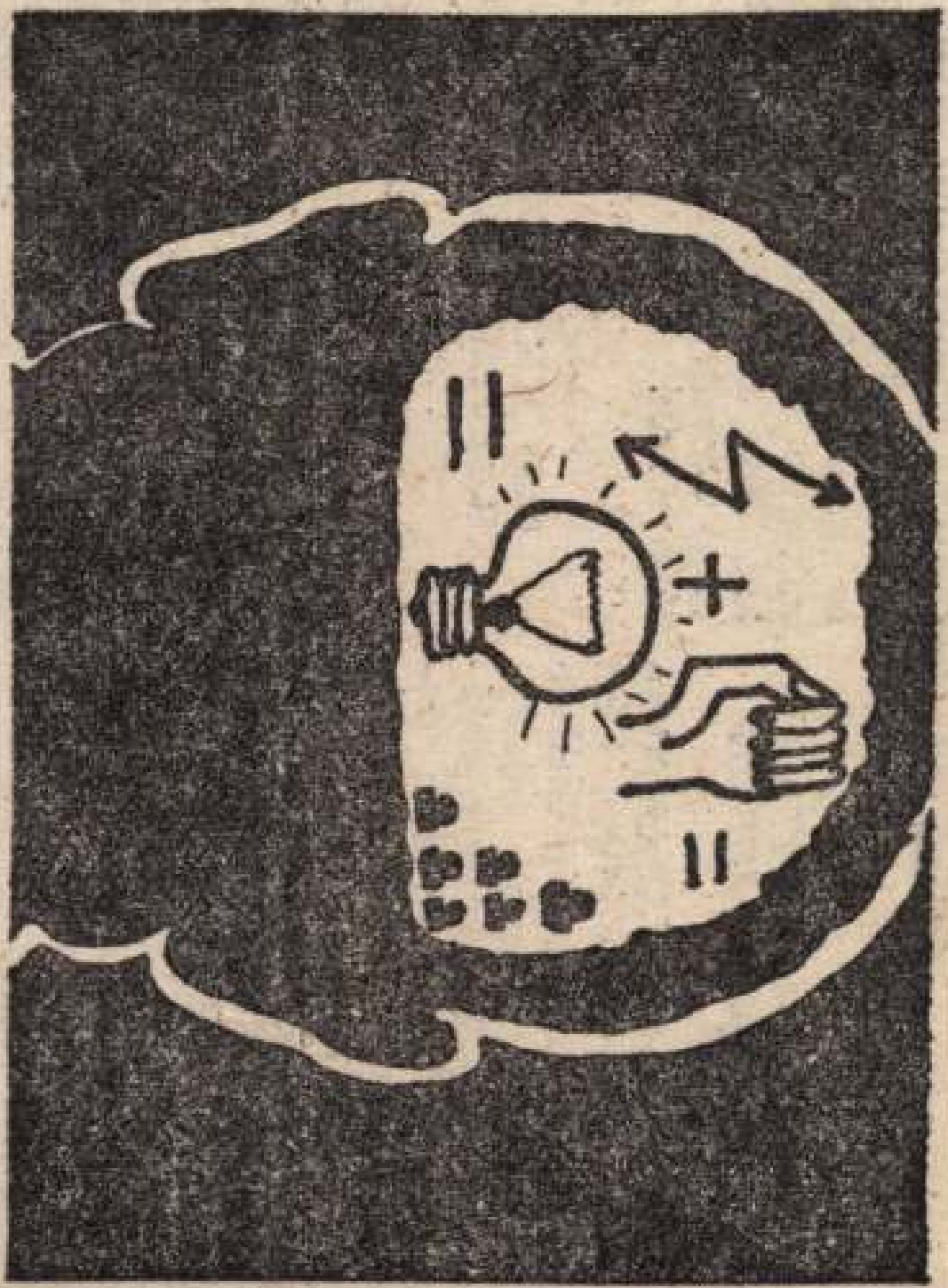

Gálfi Csaba rajza

NYILVÁNOS VITA A DOHÁNYZÁSRÓL

Az Egyesült Államokban újabb dohányzás elleni kampányt indítanak: májusban és júniusban nyolc nagyvárosban egész sereg nyilvános vitát rendeznek a dohányzásról. A kampány célja a dohánytermelők kedvezményeinek megszüntetése, a reklámok ellenőrzése, a dohányilleték növelése és a szenvedélyes dohányosok jobb tájékoztatása. Az Egyesült Államokban mintegy 50 millió ember cigarettázik, s évente több mint százezren meghalnak tüdő-

latok szakembereivel együtt alapos vizsgálatot végeztek, és megállapították, hogy legnagyobb vízerőművünk sokkal több áramot termelhet, mint amennyit tervezői előirányoztak.

6400 KILOMÉTERES GÁZVEZETÉK

Az amerikai szövetségi energiaügyi bizottság egy olyan gázvezeték építését javasolja, amely összeköti Alaszkát, Kanadát és az Egyesült Államokat. A 6400 kilométer hosszú gázvezeték építése 8,5 milliárd dollárba kerül. Ha elkészül, 5 százalékkal nagyobb gázfogyasztást tesz lehetővé az Egye-

Míg a farizeusok a vallásos tettek egész világát építették ki (365 parancs, 248 tilalom) 613 tételben. Pál pedig arról beszél, hogy akár a zsidók, akár a görögök Krisztus keresztjét azért nem értik, mert az egyik a vallásosságát, másik a bölcsességét teszi még hozzá. ***Krisztus pedig csak a keresztje által lesz erő, azaz isteni hatékonysága ott jelentkezik, ahol az ember szegényen, mezítelenül kezéből mindent kiengedve áll előtte. Az egyház az üdvösséget akkor hirdeti, a maga szabadságát akkor nyerheti meg, ha semmi kompromisszumot nem köt, sőt az egyházi hagyomány minden rendeléseit, rituáléját és szimbólumait Krisztus mértéke alá veti, és Krisztusnak kiszolgáltatja.*** Krisztus mellé semmiféle „és" nem kerülhet, vagy ha kerül, Krisztus visszavonul, és beteljesedik igéje: *„...mert nálam nélkül semmit sem cselekedhettek"* (Jn 15:5).

Ezért nem volt hajlandó Krisztus egyezni a böjtölés kérdésében, vagyis az újnak és a réginek semmiféle egymásmellettiségét, egymáshoz foltozását és egymással való kiegészítését nem vállalta (Mk 2:21,22).

Amikor Hitler diktatúrája az evangéliumi egyházat elérte, és igyekezett magához kapcsolni, elveinek feladására késztetni, akkor megszületett a Hitvalló Egyház Barmeni Nyilatkozata, ahol ez áll: „Jézus Krisztus Isten egyetlen Igéje, akit nekünk hallani kell. Elvetjük azt a hamis tanítást, mintha az egyháznak igehirdetése forrásaként Istennek az Igéjén kívül és mellett még más eseményeket, hatalmakat, személyeket és igazságokat Isten kijelentéseként el lehetne vagy el kellene ismerni."

A reformáció ezt a krisztocentrizmust kritikailag alkalmazta az akkori egyházra, és Krisztus mellett nem tűrt meg semmit és senkit, akire vagy amire még rajta kívül vagy mellette az üdvösség dolgában figyelni kellene. Természetesen, ha Krisztus az üdvösség ura, ebből a központból kiindulva az egész teremtést átöleli, és az egész világot átfogja. Ez az üdvösség átfogja az eget és a földet, a testet és a lelket, a jelent és a jövőt. A helyesen értett Krisztus-centrizmus tehát semmiféle szűkkeblűséghez nem vezet, sőt igazi világtágasságot involvál.

d) **Sola scriptura:** Luther sem az egyház tanításából, sem az egyház életrendjéből nem kapott semmi segítséget ahhoz, hogy Istennel való békéjét, azaz üdvösségét megtalálja, ellenben az Írás, mely megnyílt előtte, elvezette a teljes igazságra.

Ebből a tényből kiindulva jutott el a reformáció a megtalált igazságok közül ehhez a negyedikhez: egyedül az Írás. Eddig az egyház uralkodott az Írás felett, most az Írás uralkodik az egyház felett annyira, hogy a teológia szinte írásmagyarázat lesz odáig elmenően. hogy Luther megfogalmazta: vere theologia est gramatica.

Ezzel aztán minden szintézis ellen tiltakozást jelentettek be: Irás és tradició, hit és tradició lehetőségét elutasították. Az, amivel az egyház az Írást ki akarta egészíteni az üdvösség forrásaként, az veszedelmes tévelygések forrásává lett. Ez azonban további kérdéseket vet fel: Az Írás maga is lehet betű, mely öl, szemben a Lélekkel, mely megelevenít. Az Írás maga is lehet rejtett, és értelmezése nem mondható magától értetődőnek. A kérdés tehát így hangzik: ***az Írás tévedhetetlen***? Vagyis az Írás a protestáns papirospápa? A reformáció ezért hangsúlyozta erőteljesen a Szentlélek belső bizonyságtételének a kérdését, vagyis ***az Írás csakis a Lélek által kapott világosságban érthető***, mert a Lélek az, aki az Írás betűit megeleveníti és alkalmazza.

Az Ige és a Lélek egysége nem bomolhat fel, mert ezzel az egyház csak könyvnek, de nem az Írásnak van a birtokában. Pontosabban szólva, ***sem az Írás birtokában, sem értelmezésének birtokában nincs az egyház, mert az Írás a Lélek által született és a Lélek által magyarázható.***

Itt vetődik fel a tanítói hivatalnak a kérdése, melynek feladata az Írás értelmezése és alkalmazása. A katolikus szemlélet szerint az apostolok tantekintélye Péteren át Róma püspökére szállt át, vagy pedig a püspökök közösségére. A reformáció szemlélete az volt, hogy az apostolok a feltámadott Krisztus szemtanúi voltak, tanbeli tekintélyük ennélfogva dinamikus és nem statikus, hitből fakadó és nem egy személyen megnyugvó volt. Ez annál inkább fontos, mivel új apostolt nem helyeztek hivatalba, aki utóduk lehetett volna. Sokkal inkább a Lélek által adott karizma a forrása a helyes ismeretnek, az Írás megértésének, mely mindenkinek adatik.

Ha apostoli tekintélyükről beszélhetünk, az sokkal inkább apostoli írásaikon át érvényesül tovább. Az Újszövetség írásain keresztül beszélnek az egyházhoz és az egyház által. Az első szemlélet a ***succesio apostolica***, a másik értelmezés a ***succesio evangelica*** (Moltmann). Mit használna a for-

mális apostolica succesio, ha ezek a püspökök nem az evangélium írásszerű hirdetésének a követésében állnának. Vagyis a Krisztus követésnek a hűségben és az Írás Lélek szerinti hirdetésének a véghezvitelében lesz igaz Jézus felséges igérete: *„Aki titeket hallgat, engem hallgat"*. Ezt emberileg statikusan nem lehet biztosítani, ez csak a Lélek ajándéka lehet, hiszen maga Pál is érezte, hogy

Gálfy-Bódi Tamás: Marosvásárhely – Vártemplom (linómetszet)

nincs hatalmában sem az Írás helyes értelmezése, sem Krisztus igaz hirdetése, amikor így szól: „Imádkozzatok egyszersmind értünk is, hogy az Isten nyissa meg előttünk az Ige ajtaját, hadd szólhassuk a Krisztus titkát, amelyért fogoly is vagyok, hogy világossá tegyem azt úgy, amint hirdetnem kell." (Kol 4:3-4).

Az Írás értelmezése, a helyes megértés nem biztosítható, tehát csak kérhető, ebből következik, hogy mindenki számára hitben, Lélek által elérhető.

A reformációnak ebből a négy dogmatikai tételéből következik az egyház értelmezésének ***egy belső*** és a keresztyén létnek, ahogy a világban megjelenik, ***egy külső*** teológiai életszabálya, vagyis két etikai tétel.

a) Isten minden hívőt, akit Krisztusban megigazított, egyúttal el is hívta a maga szolgálatára, ezért minden hívőnek az egyetemes papsága érvényes az evangélium szerint. Felségesen hirdeti ezt Péter levele: *„Ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet vagytok, olyan nép, melyet Isten sajátjának tekint, hogy hirdessétek annak hatalmas cselekedeteit, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket"* (1Pt 2:10).

Nincs külön papság, mert mindenki pap, és mindenki nagykorúan járul Isten elé, és visz másokat is Istenhez.

Luther 1521-ben ezt írja: „Aki a keresztségből kilépett, az papnak és pápának van szentelve." Ma ehhez hozzátennénk: férfiak és nők. Jóllehet ez már az első keresztyéneknél is igaz volt, de társadalmi összefüggések miatt ennek igazságát ki kell emelni. A reformáció ezzel a falat le akarta rontani a klérus és a laikus elem között. Miközben tehát Luther a pap-szentelést a keresztségre vezette vissza, a keresztséget az elhívás sákramentumává emelte.

A keresztségben mindenki nagykorú keresztyén lesz, magának a Léleknek a hordozója, és így elhívást hordoz a királyi papság betöltésére: Isten lényének és Igéjének a közvetítésére mindenekhez. A hit tanúja lehet és kell is, hogy legyen mindenki, ezért a misszió és a szolgálat hordozója maga a gyülekezet, még akkor is, ha a gyülekezetnek vannak kiemelt, igehirdetéssel megbízott tagjai.

b) Akiket Isten megigazított, azokat el is hívta, és ez nemcsak a Krisztus gyülekezetében végzendő szolgálatra vonatkozik, hanem érvényes a mindennapi életben is. ***Az elhívás (vocatio) fogalmát Luther a vallásos élet köréből a világi körbe vitte át, és isteni hivatásnak nevezett minden becsületes munkát.*** Így az isteni elhívás alapelveit, mint az Isten országában való engedelmesség, hűség, megbízhatóság, átvitte a világi munkára. Ezzel a szent és a profán határát lépte át, és az ittlévő falat rombolta le, vagyis az egész keresztyén életet eggyé tette. Minden hivatásból végzett munka tehát istentisztelet.

A protestáns hivatásetosz az egész világi életet megszentelte, és az isteni szolgálat területévé tette. Ez az, amit Pál is hirdetett: „Ne szolgáljatok színből, mint akik embereknek akarnak tetszeni, hanem...mint akik az Úrnak szolgálnak és nem embereknek" (Ef 6:6-7).

a dolgozat harmadik részében bemutatott gondolatok mellett ne lennének a római egyházon belül a népi vallásosságnak és a hivatalos megnyilatkozásnak más jellegű kifejezései is. De mind a római, mind a protestáns egyházakon át piros fonalként húzódik egy olyan – talán keskeny, de mégis járható – út, mely az evangéliumi igazságok közös megtalálásának örömén át találkozásra és közös-ségre vezet. Az igazság, melyet akár az egyik, akár a másik testvér talált meg, azonnal vonzást fejt ki és elismerést vált ki a „másik oldalon" állóból is.

7) Elérte-e célját a reformáció? Igen, de nem azzal, hogy a katolikus egyházat protestánssá tette, hanem, hogy fölhívta a figyelmet az igazságra, az egyház megújulásának az igazságára: **ecclesia semper reformanda**. Ezt pedig a katolikus egyház a maga részéről elvégezte és végzi. Nem a reformációhoz kellett közelebb jutnia – nem ez a cél, és ha ezt érezzük célnak, ez tévedés –, hanem saját egyházuk és múltjuk kontextusában Krisztushoz, az Íráshpz, a hithez és a kegyelemhez. Mind a protestáns egyház, mind a katolikus egyház arra van elkötelezve, hogy saját világában ennek az üzenetnek engedelmeskedjen: *„annak növekedni kell, nékem pedig alábbszállnom"* (Jn 2:30).

Miközben ezt tesszük, egymás kezét is elérjük.

Dr.Szathmáry Sándor

Az ateizmus utáni keresztyénség teológiája

Én, én vagyok az Úr, és rajtam kívül nincsen szabadító!
(Ésaiás 43:11.)

A legújabb korban sok evidencia kimúlt. Magától értetődő korszakos jelzők kapták a lényegi elmúlásukat jelentő „utáni" időhatározói toldalékot. Konstantin utáni, kapitalizmus utáni, keresztyénség utáni korszakokról értekezések, művek, és léptennyomon elhangzó megnyilatkozások jelentek meg. Természetesen nem nyomtalan, azonnali eltűnésről van szó e társadalmi-szellemi valóságok esetében, hanem korszakot-korszakokat meghatározó érvényességük elerőtlenedéséről. Ilyen értelemben szólhatunk a totalitárius-militáns ateizmus utáni korszakról is. Tény, hogy a kommunista diktatúra rendszerének összeomlása százmilliók számára tanúsította: a totalitárius ateizmus nemhogy megváltást, hanem megoldást sem tudott hozni az emberi társadalomnak. A világ még mindig pokollá változott, mikor önistenítő emberi erőkkel minden áron paradicsommá akarták változtatni. Az ember egyetlen igazi tökéletessége az, hogy Istenre szorul, mint az ő egyetlen, végső Szabadítójára, és Megváltójára. Az önmagába visszahajló szív, az ember-alatti mélységű, sátáni gonoszság és az ember-feletti önistenítő ambició pusztító bűneiből, a bűn zsoldjából: a halálból és a kárhozat végső nihiljéből csak Isten szabadíthat meg minket. Az egyetemes és végső romlásba döntő hódító álmegváltók rabságából csak az egyetlen szenvedő Megváltó: a Jézus Krisztus Atyja szabadíthat meg. Ez az ateizmus utáni kereszténység régi, de örökre új, s ma döntően aktuális igei igazsága. Ennek a döntő igei igazságnak jegyében le kell zárni a múltat, nem szépítve a konstantinuszi korszakot, nem mentegetve a diktatúrával kapcsolatos túlalkalmazkodást a közelmúlt egyházpolitikájában és prágai békekonferenciájában, és bele nem cementeződve a hiábavaló vádaskodásokba. Ugyanakkor a jelenben meg kell ragadni a jövendőt, az időben és örökkévalóságban egyedül garantáló kegyelmet: *„Ha valaki Krisztusban van, új teremtés az, a régiek elmúltak, ímé, újjá lett minden."* (2Kor 5:17)

Mert elmúlhat a konstantinizmus, a kapitalizmus, az államkapitalista „szocializmus", a meghatározott társadalmi formákba illeszkedő keresztyén életforma, de nem múlhat el Krisztus és az ő követése, akiről a 20. század mártír-hitvallója mondta vallatóinak: „A ti uraitok mennek, a mi Urunk azonban jön." S mi az Úrnak halálát hirdetjük „amíg eljövend". (1Kor 11:26)

Mik a lényegileg jellemzett ateizmus utáni keresztyénség legfőbb teológiai jellemzői?

Mindenekelőtt, Jézus Krisztus kereszthalálának

központi jelentősége: staurológiai-centrum. Ebben azonban minden eddigi korszaknál döntőbben kell hangsúlyoznunk azt, hogy a golgotai kereszten a megváltásnak „csak" döntő csatanyerése, de nem univerzális végső győzelme született meg, mely a paruziában esedékes. (Márk 13:31-37), (1Thessz 4:13-17). Az ateizmus utáni kor apokaliptikus intenzitású és méretű szenvedéseiben a világ Krisztus általi megváltásáról szóló igehirdetés abszolút hitelvesztetté lesz, ha nem a döntő és végső csatanyerés feszültségének „köztes-állapotát" látjuk és láttatjuk teológiánkban, igehirdetésünkben, életgyakorlatunkban.

E nélkül szimplifikált megváltás-hirdetésünkre megkapjuk a választ: „Örvendezzél drága világ, te meg vagy váltva, tudniillik." (Ady).

A biblikus jelen és jövő feszültségében bemutatott megváltás üzenete viszont meggyőz arról, hogy amíg a világ apokaliptizálódik, mi nem infantilizálódhatunk! Nem lehetünk gyermekek az értelemben, csak a gonoszságban lehetünk gyermekek, hogy értelemben érettek lehessünk. (1Kor 14:20). Fel kell nőnünk helyzetünkből fakadó feladatainkhoz. Összeomlottak a jobb és baloldali totális diktatúrák. Halott Hitler és halott Sztálin.

Gálfy-Bódi Tamás: Utca székelykapukkal

De áll a Krisztus szent keresztje elmúlás és rom felett. Üdvösséget munkálunk az élő Krisztusban, aki a Megfeszített sebeit hordozza feltámadásában és mint egy „megölött bárány", az Ő megdicsőülésében is. Ebben az értelemben kell követnünk Őt, akinek halálos szenvedésében győzelmes szeretetét mi is hordozhatjuk, s akkor senki sem bánthat. (Gal 6:17)

Másodszor a prezentikus és futurikus eschatológia új értelmezése döntő az ateizmus utáni keresztyénség teológiájában. A már eljött Megváltó második eljövetele azt jelenti, hogy a testetöltött Igeként ismert Krisztus semmiből teremtő Igeként jött a teremtendő világhoz a teremtés kezdetén, és megsemmisülésből újjáteremtő Igeként fog jönni a világhoz a világ végén. (1Móz 1:1-3; Mt 24:31 és 2Pét 3:13)

A világ végével kapcsolatos katasztrófális jövendölések nem zárják ki az aurórikus jellegűeket. Ezek az Igék nem ábrázolható, hanem átváltoztató igazságot szólaltatnak meg, csak akkor válnak ábrázolhatóvá, ha nem lesznek átváltoztatók a hallgatók hitetlensége miatt. Ez volt az eset Sodomában, ahol jött az ítélet a tíz igaz hiánya miatt. De a negyvennapos ítélet elmaradt a megtérő Ninivében. A megtérő szent százaléknak tudnia kell, hogy ma a Jelenések könyvét felülmúló ítélet sokszoros megvalósítására képes az atomkor embere, de a kegyelem, s csak a kegyelem képes őt és világát megtartani. Embereknél ez lehetetlen, de nem az Istennél, aki a természeti világ információs szellemi alapjáig elhatolóan képes közölni megtartó-újjáteremtő erőit, kristályosodási pontokként használva a krisztusi életeket, kikben a prófétalelkek engednek a prófétaság lelkének.

Harmadszor: a Szentháromság Isten titkáig radikalizált Isten-probléma értelmezése döntő az ateizmus utáni korban.

Az álabszolútumok kitalált isteneibe m csaknem belepusztultunk. Csak a minket megtalá Szentháromság Isten segíthet rajtunk.

Az Atya ökonómiájában ez Isten elrejtettségének, hiányának és jelenlétének titkait jelenti. Isten létének a nem-tapasztalása (elrejtettség) ma Isten nem-létének a megtapasztalásáig mélyül az apokaliptikus krízisben (Jób 16:9), mikor a lélek csak az ördögöt érzi Isten helyén. S a váltópont: az Isten kárhozata értünk az „Éli! Éli! Lámmá Sabak-

GÁLFFY Lola

Uj Tükör, XXII. évf. 48. sz.
1985. 3.p.

GÁLFFY LOLA ÉS KÁNTOR ANDOR FESTMÉNYEI

Gulácsy Galéria

A régi szentendrei művésztelep egyik házaspárjának alkotásait mutatja be a Galéria. 1929-től Gálffy Lola és Kántor Andor évről évre felkereste ezt a kis barokk várost, amely második otthonukká vált. A közösség

életében központi szerepet töltöttek be: a nyáresti beszélgetések a házuk előtti malomkőasztalhoz vonzották a telepi művészeket. Kántor Andor jó érzékkel egyeztette össze a művészi, pedagógiai és közéleti tevékenységet. Mindkettejük művészete a városhoz kötődik, itt találták meg élményforrásaikat.

Az 1980-ban elhunyt Gálffy Lola festészetében az érzelmi, hangulati töltés a meghatározó. Jól ismerte Szentendre arculatát, az általa tolmácsolt mondandóját: sikátorok, templomok, öreg házak, jellegzetes

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	**10**
11	12	13	14	15	16	**17**
18	19	20	21	22	23	**24**
25	26	27	28	29	30	**31**

FEBRUÁR

H	K	SZ	CS	P	SZ	V
1	2	3	4	5	6	**7**
8	9	10	11	12	13	**14**
15	16	17	18	19	20	**21**
22	23	24	25	26	27	**28**
29						

MÁRCIUS

H

kapuk jettek temai. Munkassaganak utolsó két évtizedében enteriőröket, csendéleteket, portrékat komponált. Törekvésének fő célja volt, hogy tömör képpé összegezze az esetleges látványt, komoly mívességgel és szakszerű alapossággal. *(Képünkön Gálffy Lola Falusi templom című festménye)* **Pellionisz Valéria**

Gálffy Ádám, ötvösművész

A barokk kibontakozását az ellenreformáció térhódítása tette lehetővé, nem véletlen tehát, hogy az ilyen stílusú műtárgyak túlnyomó része a katolikus templomokból származik. Kivétel a soproni evangélikusok keresztelőtálja Gálffy Ádám műve, amely az ausburgi ötvösség legkitűnőbb munkái közé sorolható. (repr. 25. old.-on).

Szilágyi András: Egyházi gyűjtemények kincsei.
Kiállítás az Iparművészeti Múzeumban.

Budapest, 1980. 1. 24–27. old.-ig.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Gálffy Lola, festő

t. 17., péntek

1971

Kiállítás a Szőnyi-teremben

Művészházaspár — Gálffy Lola és Kántor Andor — kiállításával köszöntik a képzőművészeti világhetet a Képcsarnok Vállalat miskolci Szőnyi István termében, ahol tegnap, szeptember 16-án nyitotta meg kiállításukat Tolnay Ferenc, a Miskolc városi Tanács művelődésügyi osztályvezetője. A két művész —, akinek munkásságán mindmáig érezhető a nagybányai iskola hatása, s az elmúlt évtizedekben a szentendrei alkotótelep inspirációja — először jelentkezik önálló-közös tárlattal Miskolcon, noha a korábbi években viszonylag rendszeresen vettek részt a városunkban megrendezett országos jellegű képzőművészeti kiállításokon.

E mostani bemutatkozásuk az elmúlt két-három esztendő terméséből válogatta anyagát: Gálffy Lola 26, Kántor Andor 23 munkáját hozta el a Szőnyi-teremben. A közös indíttatás —, s talán az egymás mellett munkálkodás is — teszi, hogy művészetük sok rokonságot mutat. De Kántor Andor képei tónusokban gazdagabbak, míg Gálffy Lola színharmóniája ragadja meg elsősorban a látogatót.

Életkorukból is adódhat — mindketten túljárnak már a hetvenedik életévükön —, hogy valamiféle bölcs megnyugvás, csak az érett bölcsességgel együtt járó derűs harmónia önti el képeiket; csendéleteiket és tájképeiket. A szépre kitárulkozó embereket-alkotókat érezzük az alkotások mögött, akik képesek a gyönyörködve-gyönyörködtetésre anélkül, hogy olcsó kábulatba ejtenének. Ihletőjük szűkebb és tágabb környezetük, Szentendre házai, utcácskái. A szépet keresik —, s megtalálják. Művészi „kelléktáruk" legnagyszerűbb eszközével, színvilágukkal, pedig közel tudják hozni hozzánk. Pasztellszíneik — Gálffy Lolánál világosabb, Kántor Andornál a sötétebb tónusok —, melyek ugyan „olajban kevésbé ragyogóak", mint a pasztell műfajában, emberileg is közelítenek a tárlatnézőhöz.

Művészi munkásságukat, pedagógiai tevékenységüket számos díjjal ismerték el. Kántor Andor a Munkácsy-díjat is megkapta 1967-ben. E mostani miskolci kiállításukat jó szívvel ajánlhatjuk a képzőművészet barátai és a képzőművészeti alkotásokat szívesen vásárló nagyközönség figyelmébe.

(es. a.)

1976. szept. 17.

Nagyberu

Kazincb

Kazincbarcikán 1974-ben ünnepelték a város fennállásának 20. évfordulóját. Az elmúlt 20 évben mintegy 25 termelő és szolgáltató jellegű vállalat, 14 szövetkezet épült és működött a városban, és közülük nem egy országos jelentőségű. Így a Borsodi Vegyikombinát, amely az ország műtrágyatermelésének egynegyedét adja és pvc-termelésben egyeduralkodó az országban. Ám jelentős a szénbányászat és az Északmagyarországi Regionális Vízmű és Vízgazdálkodási Vállalat Kazincbarcikán kívül Borsod, Heves és Nógrád megye vízgazdálkodásában is nagy szerepet játszik.

A fejlődés feltételei

A város üzemei alapvetően megoldották a nők foglalkoztatását is. Ehhez hozzájárult a Budapesti Habselyem Kötöttáru Gyárban, a BVK-ban, a Sajómenti Ipari Szövetkezetben, a könnyűbetongyárban és a városgazdálkodási vállalat által biztosított munkahelyek. A város fiatal jellegéből adódóan nagyarányú igény jelentkezett bölcsődei, óvodai férőhelyekben. Hasonló gondok forrása az általános iskolai helyek biztosítása. A város az V. ötéves tervben további dinamikus fejlődés előtt áll, a fejlődés mértékéről, irányairól, illetve lehetőségeiről beszélgettünk *Takács Istvánnal*, a Kazincbarcikai városi Tanács elnökével.

A IV. ötéves tervben 12 tantermes iskolával gyarapodott Kazincbarcika, az óvodai férőhelyek a tervezett

kántor Andorné festő, kel. k. u.

Gálffy Róza

1920/21 II. – 1924/25, 1926/27 – 1927/28 Edvi-Illés A.

Nagyvárad 1902 máj 26

Ferkèpzomfoiskèvk

84. l.

maradt fenn a delfti városházán (1597) és unokája, *ifj. Jakob D.* (1619—1661), akinek 1648. festett lövészképe van ugyanott.

DELFT DORÉ, aranyozással díszített delfti fajánsz; inkább a vörössel festett és aranyozott darabokat nevezik így.

DELFTI FAJÁNSZ. A fajánsz gyártása Delftben 1610-ben kezdődött és a XVI. sz. második felében már virágzásának tetőpontján állott. s egész Európát elárasztja készítményeivel. 1650 után készülnek legkiválóbb darabjai hollandi ízlésben, így Frederik van Freyton tájképei és Abraham de Kooge díszítményei, míg ezután már a nagy mennyiségben importált kínai porcellán hatása alatt a keletázsiai díszítő formák jutnak túlsúlyba. 1670—1740. van a gyártás virágjában, ekkor japáni mintára nemcsak edények és díszedények, hanem bútorok, bútormodellek, madárkalitkák, sőt hegedűk is készülnek. A keletázsiai irány követői közt kiválóak Keizer és Pynacker, műveiket ízlés, rajz és könnyedség jellemzi. Az Eenhorn-ok készítették a híres óriási díszedényeket. A XVIII. sz.-ban a túlnagy produkció folyományaként a darabok művészi értéke hanyatlik, míg a XVIII. sz. végén a porcellán elterjedése és az angol keményedőserép térnyerése által a produkció is csökken, noha a gyártást sohasem hagyták teljesen abba, de volt idő, midőn csak két műhelyben dolgoztak. Újabban ismét több D. készül, szigorúan régi minták után. A D. gyártástörté-

Gálffy Lola, festő

a Bartók Béla úti kalériában rendezett kiállításon szerepel a művész műve.

Székely András: Alkotók a XI. kerületben. Tükör, Budapest, 1977. okt. 2.

Gálffy Lola

Művei szerepelnek a XI. kerületi
művészek tárlaton.

Székely András: Alkotók a XI. kerületben
Tiekor, 1977. október 2-3 lap.

Gálffy Iola

Kiállitáson vett részt a szentendrei művésztelep alkotóinak rendezett tárlaton a művésztelep galériájában.

Dévényi Iván ismertetése.

Vigilia 74/12. 855. o.

Gálfy Lola

Csendélet vázákkal, szilvával, repr.

Az újjáépített szentendrei régi művésztelep, — Őszi tárlat, 1974.

GÁLFFY LOLA festő
Nagyenyed, 1902

A Képzőművészeti Főiskolát 1928-ban végezte el Réti István és Edvi Illés Aladár növendékeként. 1937 óta a szentendrei művésztelep tagja, az ötvenes években a Művészeti Gimnázium tanára. 1947 óta kiállító művész, gyüjteményes anyagát 1959-ben és 1968-ban mutatta be a Csók István Galériában. - A nagybányai hagyományokat a szentendrei iskola festészeti eszközeivel kiteljesitő művészete lágy koloritu, egyszerü szerkezetbe fogott képeken ölt testet. Müfajai: portré, enteriőr és csendélet.

Művészéletrajzok 1975

Gálfy Lola

Csendélet vázákkal, szilvával, 1974.
olaj, 80x60 cm

Az újjáépített szentendrei régi művész-
telep — Őszi tárlat, 1974.

Gálfy Lola

Reggeli kávé, 1973. 80×60 cm
Csendélet vörös kagylóval, 1973. olaj
60×80 cm

Az újjáépített szentendrei régi művésztelep, — őszi tárlat, 1974.

Gálffy Lola, [Jestő]

L.: Orosz János

—: Tárlatok 8.

Esti Hirlap, Bp. 1976. szept: 16.

Gálffy Lola

Omszkban rendeznek ápr. 4.-én nyíló tárlatot, megjénk képzőművészeinek alkotásaiból, melyen a művész csendélete (emlitve) szerepelni fog.

Lasonci Miklós: Pest megyei Ø alkotások Omszkban.

Pest Megyei Hírlap. 1976. jan. 25.

Gálffy Lola

Miskolcon holnap nyílik kiállítás Gálffy Lola és Kántor Andor alkotásaiból.

Dél-Magyarország (Szeged), 1946. szept. 15.

Gálffy Lola festőművész

Kántor Andor és felesége, Gálffy Lola festőművészek kiállítása tegnap nyílt meg a Szőnyi István-teremben. Gálffy Lolát a munka-érdemrend arany fokozatával tüntették ki.

Déli Hírlap, 1946. szept. 14.

Gálffy Lola festőművész

Gálffy Lola és Kántor András festőművész kiállítása a miskolci Szonyi-teremben. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Kiállítás

Észak-Magyarország, 1946. szept. 25.

Gálffy Lola, festő

GÁLFFY LOLA és KÁNTOR ANDOR festők kiállítása a miskolci Szönyi István teremben. Megnyitó: szeptember 16-án.

Kiállítások.

Élet és Irodalom, 1976. szept. 11.

ר ך

Gálffy Lola
1902, Nagyenyed –

1118 Bp. Kelenhegyi út 12-14
2000 Szentendre, Vörös Hadsereg u. 41.

1924-ben szerez rajztanári oklevelet. 1928-ban végzett a Képzőművészeti Főiskolán Réti István növendékeként. 1937 óta dolgozik Szentendrén, a régi művésztelep tagja. 1927-63-ig tanított, legtöbb a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban. Művei 1940 óta szerepelnek országos vándortárlatokon, 1951-től a szentendrei és Pest megyei tárlatokon. Önálló bemutatkozásai: 1959 és 1968 Bp. Csók Galéria. Pedagógiai munkásságáért kitüntetésben részesült. 1972-ben a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki. 1974-ben kapta a Képzőművészeti Főiskola aranydiplomáját.

Kiállított művei:

	Zöld törzsek 1971 (o.v.)	60×70 cm
	Fehér virágok 1972 (o.v.)	60×80 cm
	Reggeli csend 1974 (o.v.)	80×60 cm
– fotó –	Csendélet gitárral 1974 (o.v.)	80×60 cm

Szentendrei Művészet 1976 MNG 1976 május

Galffy Lola

Gálffy Lola

SZENTENDREI EMLÉK

Gondolatok Gálffy Lola új képei előtt,
1968. március 15-én, Csók István Galéria.

A kép a „szem ünnepe" lenne, a zene csupán a fül izgalma? A szobor csak tapintóérzékeinkre hatna, a vers pedig mindössze ritmikus lengés, amelynek ingája az időt szeleteli? Lehet, de abban nevelkedtünk, hogy a művészet az ember legmélyét formálja meg, amelyben elenyészik a különbség az „én" és a „te" között. Igaz: szíven ütöttek minket is az üres lét rettenetében fogant gondolatok. Emlékeznek Juhász Gyula üzenetére Gulácsy Lajoshoz:

. . . ketyeg a lélek, mint az óra,
De nem mutat időt, irtóztató

S amit Sztravinszkij monda? Hallgassák csak: „A zenét lényegénél fogva képtelennek tartom bárminek a kifejezésére . . . A zene az egyetlen birodalom, amelyben az embernek el kell viselnie az idő folyását . . . "

Lehet, hogy a jelenben s jövendőben ilyen értelemben változik a művészet, s irányában való igényünk. Néha mégis úgy érezzük – mert nyilván nem vagyok ebben magamban –, mintha az antik világ valamelyik rétora, filozófusa, művésze rettenne meg a katakombákban for-

Lányi Gyula: Művészetről, művészekről
Bp. 1978. Magvető

málódó kezdetleges, dadogó, érthetetlen művészet és világkép előtt, pusztulását érezvén mindannak, amit ő szeretett, szépnek látott. Máskor meg a Saulusban élő Paulus fényesedik bennünk, s a régi szépségek mellett megérezzük az újnak nagyszerűségét is.

Két világ mezsgyéjén élünk. Gálffy Lola képei fiatalságom világának hírnökei a mában. Tiszta hittel, szeretettel festette őket, s ezért nagyon komolyan kell megállanunk előttük, s beszédbe elegyednünk velük.

Festőjük számára a világ színes szőttes, a színek váratlan és mégis melengető szépségű találkája, s minden csupán ennek otthonos voltát szolgálja. A tárgyak, terített asztalok, emberek, szobabelsők, varrottasok, virágok mind csak azért vannak, hogy Gálffy Lola a színek fátyolát boríthassa reájuk. Nem önmagukban szépek ezek a témák, hanem csak, mert tárgyaik fényt ivók és színvetők. Festőnőnk képeiből eltűnőben van – éppen ezért – az, ami tapintható, ami térbe fordul, aminek fonákja, teste van, s helyette a látvány kifeszített vásznán egymásba mosódó s tört színek sugárzanak. Gondolom: olyan mindegy Gálffy Lolának, hogy mi ad neki ürügyet arra, hogy a paletta színeivel ismét és ismét halk baráti beszédbe elegyedjen: a téma csak ürügy, új színváltozatokra indító alkalom. Képeiből hiányzik a rettenet; kavargó sötétek, a diszharmónia színei idegenek tőle, általában világosban, fényben, szelídségben fogalmaz.

Képei gondolatokra is serkentik az embert. Egyet-kettőt elmondok azokból, amelyek bennem támadtak. Korunkban – de régebben is – töménytelen kép születik, csak egyetlen esztendőt véve is tízezernyi: a Fokföldtől Grönlandig,

Lisszabontól Vladivosztokig. Mintha a természet pazar ondó- és peteszóródását figyelné az ember, tudván, hogy sok milliónyi egymásra vágyóból csak egy-egy éled új életre az egymásba fakadás pillanatába. Micsoda bámulni való pazarlása, ez a természetnek! Milyen csodás pazarlása ez a művészetnek, hogy a sok képből a kor megtalálhassa azokat, amelyek létét s lényét fenntartják az eljövendő idők számára!

Egy másik – töprengésre késztető – gondolat, vagy pontosabban szólván: megfigyelés. Mint régész olyan korokat, társadalmakat is kutatok, amelyekben a művészet még életszükséglet volt mindenki számára. Nem a szépségért, a harmóniáért vagy éppenséggel a tetszésért alkottak műveket, művészetet, hanem azért, mert a mindennapok kiismerhetetlen erői közt védelmet, üdvöt biztosított, vagy éppenséggel ellenük támadt. Művészet nélkül egy pillanatig sem érezhette biztonságban magát az ember, félt, hogy áldozata lesz a reá settenkedő rontásnak. A művészet hozzátartozott az élethez, akárcsak az étel, a levegő, a szerelem vagy az emlékezés. Ezek voltak a művészet igazi korszakai; ma a művészet kissé a szellemi elithez tartozás védjegye, a kifinomodott ízlést, a mindennapoktól való szabadulást jelenti. Hogy a bevezető szavakat idézzem: a szem ünnepét, a darabokra szabdalt időt, a szellem fényűzését jelenti, nélküle jól meg lehetne élni, elegendő lenne csupán személytelen, közösségivé vált megnyilatkozásait, például a színes ruhaanyagokat, az alapérzelmekre épülő éneket s talán a fényképportrét elfogadni mint életünk másodrangú kíséretét. Az emberek nagy többsége egyre inkább időt rablónak érzi, hogy egy másik em-

ber lírai árnyalataira figyeljen. Bárhogyan is fáj ez nekünk, bármennyire is másképpen akarnók, mindez természetes következménye annak, hogy a művészet elveszítette mindennapi életünkben gyökerező elemi erejét és szerepét. A művészet művelése mint gyakorlat, mint szép szokás maradt meg, s megrendítő, hogy új célok felé tapogat, új értelmet keres önmagának. E tépelődés közben megható önvallomások születnek. Ilyen vallomások ezek a képek is: a színes világ áhítatában fogantak.

*

Minden tiszteletünk és együttérzésünk azoké a festőké, akik az átmenet, a talajt vesztettség e korszakában, a régi és új határán tiszta bizalommal állnak vásznuk elé. Bizonyos, hogy Gálffy Lola ezek közül való: kiállítása túlmutat az egymásba fátyolozódó színeken, benső melegséggel, az otthon emlékeivel tölt el.

Kiállítását a jó barát szeretetével nyitom meg.

Gálffy Lola festő

A Magyar Szolidaritási Bizottság kezdeménye-
nyezésére rendezett tárlaton szerepel a művész
műve, melyet felajánlott a felszabadulásukért
küzdő gyarmati népek támogatására. –
E kiállításon látható a művész intim virág-
csendélete. (említve)

Tasnádi Attila: Szolidaritási festménykiállítás
a Csontváry Terembén.
Népszava, 1978. jún. 30.

Gálffy Lola

„Művésztelepi Mis bázunt", 1967.
gouache, 34 x 48 cm

A régi művésztelep
Emlékkiállítás, 1972. Szentendre

Gálfi Lola, Jestő

Szentendrei.

Sziklai Júlia: Ihlető város a Duna partján 4.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. szept. 28.

Gálffy Lola

1. Csendélet fehér tulipánnal olaj 60×80

2. Tavaszi virágok olaj 60×75

Szentendrei Festők Társasága
Ferenczy Károly Múzeum

Gálffy Lola

Gyerekek asztalon olaj
60×75

Szentendrei Festők Társasága
Ferenczy Károly Múzeum

Gálffy Lola

„Művésztelepi kishárom", 1967.
repr.

A régi művésztelep
Emlékkiállítás, 1972. Szentendre

Gálffy Loha
festő

A művész régebbi és újabb periódus reprezentáns darabjai kerültek bemutatásra a szentendrei művésztelep emlékkiállításán.

Tóth Antal: A szentendrei régi művésztelep...
MŰVÉSZET, 1972. szeptember- - 26. oldal

Gálffy Ilona
festő

A művész a Szentendrei
Művésztelep történetéről

dr. Ury Endréné: Gálffy Margit
Nők Lapja, 1974. febr. 23 - 16 oldal

Gálffy Lola

Csendélet malomkőasztalon, 1938. }
A művésztelep Mestje, 1967.

A régi művésztelep
Emlékkiállítás, 1972. Szentendre

Gesamtschuldnerische Haftung

§ 421 BGB

Mehrere Schuldner haften als Gesamtschuldner, wenn sie eine Leistung in der Weise schulden, dass jeder die ganze Leistung zu bewirken hat, sodass aber der Gläubiger die Leistung nur einmal fordern darf.

§ 421 BGB

Der Gläubiger kann nach seinem Belieben von jedem Gesamtschuldner die Leistung ganz oder zu einem Teil fordern.

Gálffy Lola festőművész

A Mücsarnokban Herczeg Klára szeptember 11.-én, a Helikon Galériában Szervánszky Jenő szeptember 16.-án, a Magyar Nemzeti Galériában Pátzay Pál szeptember 17.-én, a Gutenberg Művelődési Házban Szák András szeptember 13.-án, a Csók István Galériában Konfár Gyula szeptember 16.-án, a debreceni Medgyessy Teremben Vásárhelyi Kovács Tibor szeptember 16.-án, a Miskolci Szönyi István Teremben Gálffy Lola és Kántor Andor szeptember 16.-án, a szekszárdi Szinyei Merse Teremben Korga György szeptember 16.-án nyitja meg kiállitását, - közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata. Élet és Irodalom, Bp. 1976.szept 11. XX. évf. 37. sz. 8. lap.

Gálffy Lola, festő [illegible]

Szept. 25-én nyitja meg László Gyula egyet. tanár Gálffy Lola tárlatát a Csók István Galériában.

– Hír

Népszabadság, Bp. 1959. szept. 23. 8. l

Galffy Ilona
festő

M.D.K.

A Csók galériában 25-ei nyílik kiállítása

Napló 7 l.
Magyar Nemzet, 1959. szept 24

M.D.K.

Gálffy Lola
festő

A Csók galiriában tart tárlatot.

Kiállítások 4 b
Magyar Nemzet, 1959. szept. 27.

Gálffy Lola, Jestő

L: Barsay Jenő

-: (- Pénykép - nőveg -) 2.

Esti Hírlap, Bp. 1979. aug. 18.

M.D.K.

GALFFY Lola

festőművész

a II. kerületi kiállításai

/ s.m./ Kerületi képkiállitások Budapesten

Magyar Nemzet 1961. december

5. 4.1 .

MDK

Gálffy Lola

Csendélet, of.
" "

Pedagógus szakszerv. 1.képzőmüv. kiáll. 1947.máj.
5. 1.

MDK

Gálffy Lola, festö

Interieur.	Olaj.
Kert.	"

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat. 9.l.

MDK

Gálffy Lola, festö

Csendélet. Olajf.

Mücsarnok. IV. Képzömüv. kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj. 16-30. . Kat. 15.l.

MDK

Gálffy Lola

rajztanár, résztvett a M.Pedagógusok Sz.Szaksz. 1947.évi kiállitásán.

Szegi P: Kiállitások naplója. Tér és Forma, 1947. 138. l.

MDE

Gálffy Lola

Bodrogpart, of.

Müvésztelep-részlet, of.

Szentendrei festők 3. kiáll. Ferenczy Muz. 1953. aug.

MDK

Gálffy Lola

kiállit a Csók Galériában. mélt.

Esti Hirlap 248. 1959. okt. 22. 2 old.

MDK

Gállfy Lola

festőművész

kiállitása a Csók-galériában.

Péter Imre : Jegyzetek Kiállitásokról.
Népszabadság 1959. X.17. 8.lap.

Gálffy Lola MDK

Kis virágok, olf.

Műcsarnok 1960 VIII. Képzőművészeti Kiáll.

Gálffy Lola MDK

Tulipánok, olf.

Margit olvas, olf.

Fehérbluzos leány, olf.

Mücsarnok 1960. Képzőművésznők nemzetközi kiáll.

MDK.

Gálffy Lola

Kiállitási meghivó

Szentendre 1967 juli 16.

MDK.

Cathy Lola

Kiállítási megbívó

Szentendre 1967 juli 16.

Gálffy Lola

A pedagógus művészek 1959-ben az Ernst Muzeumban rendezett kiállitásán részt vett.

Reprodukciónéző c. képével megosztott III. dijat nyert.

Rajztanitás 1959. IV. sz 29-30.l.

Gólffy Lola

festő műveit Budapesten a Csók István galériában mutatta be 1968. jan. 19-ig-febr. 4-ig (Faller László összeállítása:)

„Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. március 3. sz.

47 f.

Gálffy Lola

Szerepel az árvízkárosultakért rendezett Tárlatban szentendrén

H. Gy: A szentendrei művészek az árvízkárosultakért

Magyar Nemzet 1970 VII. 26 11 old.

Gálffy Lola

Említve

H Gy. A szentendrei művészekaz
arvizkárosultakért
Magyar Nemzet, Jo. 1970. jul. 26. 11. l.

Gálffy Lola

1. Csendélet fehér tulipánnal olaj, 60×80
2. Tavaszi virágok olaj, 60×75
3. Csendélet asztalon olaj, 60×75

Szentendrei festők társlata

Ferenczy Károly Múzeum

Gálfi Lola

A Fentanáker kürvésztelep tagja

N.N.: kürvésztelep a platánosban

Pestmegyei Hírlap 1970 IV. 18

Gálffy Lola

Csendélete (emb)

szekepel a pestmegyei. művész)

szentendre. Tárlatán

Vigilia 1969 II. n. 273 old.

MDK

Gálffy Lola

Szentendrei leány, o.

Intérieur, o.

Szegedi O,Képzőm. kiáll. Szeged 1964

MDK.

Gállfy Lola

Kiállitási hir

Köznevelés 1967 aug. 25

Gálffy Lola

MDK

Leány, olf.

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Gálffy Lola

MDK

Interieur, olf.

Műcsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Gálffy Lola
festő

A Szarajevo Népfront nagytermében megnyílt kiállításán mutatta be műveit.

—: 24 képzőművésznő műveiből nyílik ma kiállítás

Napló, 1963. márc. 6. 2. lap

MDK

Gálffy L$_o$la

Intérieur, o.

X. Magy. Képzőmüv. kiáll. Műcs. 1965.

Gál Ilona

Szentendrei út	olaj
Szentendrei út	"
Szentendrei út	"

Szentendrei Művésztelep Jubileumi Kiállítása 1926–1956 Katalógus: Lyka Károly

M.D.K.

Gálffy Lola festö

Reggeli c.

müvét a Müvelödésügyi Minisztérium megvásárolta 1967.

Müvelödésügyi Minisztérium vásárlásai 1967. 5.l.

Gállfy Lola
festő

M.D.K.

Jellegzetesen magyarnyai indítása
ma Szentendrén élő művésze, aki-
nek stílus otthona is Szentendre
lett

Fóthy János: Kiállítási Krónika.
Művészet, 1968. július – 39 lap.

M.D.

Gállfy Lola
festő

Bernáth Aurel és Bereny Róbert
festészetének közeli rokona
Gállfy Lola művészete.

Fóthy János: Kiállítási Krónika,
Művészet, 1968. július - 39 lap.

MDK

Gálfty Lola

Képvásárlási hir

Magyar Nemzet 1968 máj.1.5

Gálffy Lola

szentendrei művén. Művei szerepelnek a Ferenczy Károly Múzeum 2 év szerzeményeiből rendezett kiállításán.

Horányi Sándor. Megnyílt a kamara kiállítások új otthona
Pestmegyei Hírlap (Szentendre) 1967. ápr. 12.

Gálffy Lola

Gálffy

kiállítása van a Csók István Galériában.

Posztnagybányai - nentendrei festő

(h.gy.): Gálffy Lola képeinek kiállítása

Magyar Nemzet 1968. márc. 24. 11. o.

Gálffy Lola

Szentendrei lány c. képe látható a Ferenczy István Múzeum új tárlatán

Lőrincz Lóránd: A mai képzőművénete a múzeumban
Pestmegyei Hírlap, 1967. ápr. 16. 8. o.

Gálffy Lola

A frontendrei művéntelepen dolgozik

Schneider Tóth János: A frontendrei
művéntelep

Nagy művelés 1968 X. 35 old.

MNK

Ódiffy Iola

temp.:

Zöld karosszék

Virág és gyümölcs

Sárga ház

Ódiffy L. kiáll. Csók István Gal.1968.márc.

MDK

Gálffy Lola festő

olaj:

Eta fehér ruhában

Kökörcsines csendélet

Leány kék fotelben

Gálffy L. kiáll. Csók I.Gal. 1968.márc.

MDK

Gálffy Lola festő

olaj:

Piros csendélet

Zöld körték
Könyöklő

Gálffy L. kiáll. Csók I.Gal. 1960.márc.

MNK

Gálffy Iván

repr.:

Nyitott ajtó

Könyöklő

Gálffy I. kiáll. Csók István Gal.1969.márc.

MDK

Gáliffy Lola

temp.:

Kis ház

Hibiszkusz

Kerti ház

Gáliffy L. kiáll. Csók István Gal.1963.márc.

NDK

Gálffy Lola

temp.:

Sárga szék

Napraforgók

Nyári virágok

Gálffy L. kiáll. Csók István Gal.1968.márc.

MDK

Gálffy Lola

olaj:

Rózsaszin dália

Citromos csendélet

Gálffy L. kiáll. Csók István Gal.1968.márc.

MDK

Gálffy Lola

olaj:

Ülő leány

Sárga peremis

Fehér kancsós csend élet

Gálffy L. kiáll. Csók István Gal.1968.márc.

NDK

Gálffy Ilona festő

olaj:

Őszi csendélet

Női fej

Csendélet rózsaszin teritővel

Gálffy I. kiáll. Csók I.Gal. 196[illegible].márc.

MDK

Gálffy Lola festő

olaj:

Csendélet könyvvel

Mari

Üvegek

Gálffy L. kiáll. Csók I.Gal. 1968.márc.

MDK

Gálffy Lola festő

olaj:

Szobasarok

Gyümölcscsendélet

Rózsaszin ruhás nő

Gálffy L. kiáll. Csók I.Gal. 1968.márc.

MNK

Gálffy Ilona festő

olaj:

Csendélet körtékkel

Barna butorok

Angyalos csendélet

Gálffy L. kiáll. Csók István Gal.1968.márc.

MNK

Gálffy Lola festő

- olaj:

Piros szoknyás leány

Rózsás csendélet

Olvasó leány

Gálffy L. kiáll. Csók István Gal.1968.márc.

MDK

Gálffy Lola festő

- olaj:

Csendélet csipketerit övel

Biedermeier enteriőr

Csendélet fehér teritőn

Gálffy L. kiáll. Csók István Gal.1968.márc.

MDK

Gálffy Lola festő

olaj:

Fehér köcsög

Csendélet asztalon

Reprodukció néző

Gálffy L. kiáll. Csók István Gal.1968.márc.

MDK

Gálffy Lola festő

- olaj:

Zöld ruhás leány

Csendélet piros terit ővel

Reggeli

Gálffy L. kiáll. Csók István Gal.1968.márc.

MEK

Gálffy Ilona festő

olaj:

Sikátor

Kék csendélet

Tulipánok

Gálffy L. kiáll. Csók István Gal.1968.márc.

MNK

Gálffy Ilona festő

olaj:

Szomoru kislány

Csendélet sárga csészével

Leány

Gálffy I. kiáll. Csók István Gal.1968.márc.

MDK

Gálffy Lola festő

olaj:

Sötét ruhás leány

Csendélet fehér tulipánnal

Szentendrei kert

Gálffy L. kiáll. Csók István Gal.1968.márc.

MDK

Gálffy Lola festő

olaj:

Sárga bluzos leány

Csendélet kockás teritőn

Enteriőr

Gálffy L. kiáll. Csók István Gal.1968.márc.

MDK

Gálffy Lola festő

olaj:

Szentendrei leány

Csendélet ciklámennel

Nyitott ajtó

Gálffy L. kiáll. Csók István Gal.1968.márc.

Gàlffy Lola

vèut vett a nentendrei József Attila művelődési hàzban a nentendrei művének kiállításán. Kiállított művek értékét (kb 70.000 Ft.-t) a vietnámi nép megsegítésére ajánlottak fel.

Horányi Sándor: Szentendrei képzőművének kiállítása Vietnámért

Pestmegyei Hírlap (Szentendre) 1966. dec. 14.

MDK

Gálffy Lola

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 7.p.39

Ügyiratszám:

Ügyintézőnk:

Budapest, 196

ORSZÁGOS TERMÉS
BUDAPEST, V., I
TELEFO

4081 66. FNYV. 9. t. (N)

GÁLFFY LOLA, festő

Egy Nodern Magy. Képtár létrehozására a Múz. 200 magy. művésztől kért képeket.
Egy olajképet Ajandékozott. 183. old

KOVÁCS PÉTER: Évi jelentés. Uj szerzemények. Képzőművészeti gyüjtemény 183. old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Gálffy Lola

Műveivel szerepel a Pest-
megyei Zeptőművészet táslatán a szentend-
rei Műszemmban – említve

Zeptőművészet

Vigília 1969 április
273. old

Gálffy Lola

Tulipánd, olaj, 75×60
Marjit olvas, olaj, 80×60
Fehérbluzos leány, olaj, 65×55

Képzőművésznők nemzetközi
kiállítása, 1960. Bp.

Gálfy Lola

q: kiállítás Nagymaroson

Irodalmi Újság 1956 III évf. 30. jul. 28. 8 l.

Gálffy Lola

Bodrogpart, olaj
Müvésztelepi részlet, olaj

Szentendrei festők III. kiáll. Szentendrei Ferenczy Károly Muz. 1953. aug. 1.

Gálffy Lola

Bodrogpart, olaj
Müvésztelepi részlet, olaj

Szentendrei festők III. kiáll. Ferenczy Károly Muz.
1953. aug. 1 1.

Gálffy Lola

Szabad Művészet

1952. I. 7. 28. l.

kerület. Domoszlói őrs.

-

ivásra.

a b i r ó U r n a k !

G y ö n g y ö s

ána községben az őrs járőre a hazai
tt kisnánai vár rongálási ügyében
helyszini szemle megejtése alkal-
a vár környékére kocsival egyáltalán
falakon ujabban keletkezett rongálás
falaiban olyan anyag mely épitke-
A falak tetejéről lehullott kövek
melyek az idő viszontagságai foly-

Gálffy Lola

festő

l.

Kántor Andorné

Gálffy L.

Králl. tan ./.

Képrm Főisk Ifj kiáll. 1923 márc (Ernst)

Papagály, vizf.

M. Művért 1943 máj (Kenar)

csendélet, of

M. Pedag. t. t. 1947 máj

csendélet I-II. of

M. Mův. Műhely. 1949 márc Képrmnök kiáll

részvétel

Szentendrei Művész Telep kiáll. 1951 okt

Enteriör
Mosónő / of

1952 okt-nov II. kiáll

Szentendrei bárak
csendélet / of

1953 aug-szept. III.

Bodrogpart
Művtelepi részlet) of

Gálffy Lola festőművész.

a Népkörtársaság Klubki Tanácsa 40.-ik születésnapja alkalmából a munka érdemrend arany fokozatát kitüntetését adományozta.

Szocialista Művészetért, 1972. jún.

Gál Ffy Lola
Grafikus

Ygenyes müveit mutatta be.

Bozóky Mária: Pest megyei tárlat.
Művészet, 1972. január - 40 oldal

Gállfy Lola
festő

A Munka Érdemrend arany
fokozatát kapta.

—: Kitüntetések
Művészet, 1972. július – 15 oldal.

Gálffy Lola festőművész

70. születésnapja alkalmából
a Munka Érdemrend arany fokozatot
kapta

Magyar Nemzet 1972 május 12
4. old.

Gálffy Lola festőművész

a Népkörtársaság Elnöki Tanácsa 70. születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta.

Magyar Hírlap, 1972. május 12.

Gálffy Lola

szeregrel egy 1939-es
fotón mint szentendrei alkotóművész

– neve említve

Magyar Nemzet 1972 július 8
4. old.

Gálffy Lola festőművész

70. születésnapja alkalmából

a Munka Érdemrend arany fokozatát

kapta

Nógrád 1972 május 12

7. old.

Gálffy Lola, festő

A Munka Érdemrend arany fokozatát kapta.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. máj. 12.

Gálffy Lola

Szentendrei Múzeum XIV. Megyei Társat. 49 alkotónművész, 80 mű az élet, a munka, az emberi szerelete, a realizmustól a konstruktivizmusig. Jók: G. L. Szendélet, Könyöklő,

Pestmegyei Hírlap 1968. dec. 1. 9. o. Prukner Pál: Megyei Művészeti Társulat Szentendrén

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Gálfy Lola

Csendélet; Könyöklő c. műve (ent.)

szerepel az alább. táslaton

Prukner Pál: Kentendre. Megyei

képrőművészek táslata

Pestmegyei Hirlap 1968 XII. 1

GÁLLFY LOLA /

Gendélet és Könyöklő c. képeit állította ki a 14. mappei tárlaton (hentende, 1968.)

Pest Mappei Hírlap, 1968. dec. 1.

/9

Gálffy Lola

Kislány c. képe

részt vett az állami vásárlási kiállításon

Demeter Anna: Jól válogatott az állami vásárló bizottság a szürrealista festészeti kiállításon
Magyar Nemzet 1968. máj. 15.4. o.

Achikar-rege; Ahikar-rege,

mü / Fr,Wt,/ lf. Főm. és e

Gálffy Lola

5 képe, Lőrtük „Nyitott ajtó" (eml.)
szerepel az alábbi tárlaton

Tóth Béla: A szentendrei művész-
telep kiállítása Debrecenben

Hajdu Bihari Napló 1969 VIII. 8.

Gálffy Lola

Szerepel a szentendrei festők
tárlatán a Debreceni Déri
Múzeumban

N.N.: Kulturális Krónika

Hajdu Bihari Napló 1969 VI. 29

Gálffy Lola

Kert, olej, 60 x 75
Interieur " 60 x 52

Budapest Műcsarnok Kiállítása, 1957.
Kat. nest. Kisdéjiné Kirimi Irén.

9

Gálffy Lola

tájrajz

Selmeczi Tóth János, Bem utcai
a nemzetközi művésztelepet,
Képművelés, 1968, 52, 38, 39.

M.D.V.

Gallfy Lola
festő

A művésznő a Csók István
galériában rendezett tárlatot.
„Szentendrei leány" (repro)

Fölhy János: Kiállítási krónika.
Művészet, 1968. július – 39 lap.

M.D.K.

Gallfy Roka
festő

Részt vett a II. her. képzőművészeti kiállításon.

Lanz Sándor: Krónika
Művészet, 1968. jelen – 45 lap.

Gálffy Lola

kiállított festményei:

Interieur, olaj, 60x52 cm.

Kert, olaj, 60 x 75 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

9. l.

Gálffy Lola MDK

Nagymarosi interieur, olf.

Pincesor, olf.

Műcsarnok 1958 Magy. Képzőművészek kiáll.

MDK

Gálffy Lola

Interieur, o.

Téli Tárlat 1964, Székesfehérvár

0006

F.E.

Hal

Gálffy Lola MDK

Interieur, olf.

Kert, olf.

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK

Gálffy Lola

festőművész

tárlata a Csók Galériában.

----: Uj kiállitások
Esti Hirlap. 1959. X. 22.

Gálffy Lola, festő

M Dk

A II. kerületi festők felszabadulási kiállítása nevével.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról 9.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. aug. 19.

M. D. K.

GÁLFFY Lola festő

Csendélet

a. m. felszabadulási kiállítás a T. kerületben

Magyar Nemzet 1961. okt. 19. 4. l.

Gálffy Lola festő

Szöveg említi vásárlását a Lékes-fehérvári Csók-képtár tárlatán.

Műnek nem említ.

Vasas, 1966. aug.

NYITOTT AJTÓ

KÉPCSARNOK
CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
BUDAPEST, 1968. MÁRCIUS 15—31.

F. k.: Köteles István 609 db — 68.596 FMNYV.

GÁLFFY LOLA

FESTŐMŰVÉSZ

GÁLFFY LOLA FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

Nincsenek új, meg új festői korszakai. Azok közé a művészek közé tartozik, akiknek az egész *oeuvre*-je egyetlen korszak. De ha jobban odafigyelünk a képeire, megismerhetjük ennek az egyetlen korszaknak számtalan árnyalatát — igaz egymásba mosódó —, etapjait, azaz e festészet lassú, egyenletes érlelődési folyamatát. Témakörének nem különösen tág a kiterjedése: szobabelső, csendélet, figura, leányalak, ritkábban táj, ezek a képtárgyai. Gálffy Lola csak azt festi, amiről követelően úgy érzi, hogy meg kell festenie.

Színei — elsősorban téglapirosak, kékek, zöldek — tompa színek, a folthatárok nem élesek, de nem az atmoszféra feltétlen tisztelete miatt van ez így, hanem mert belülről diktálja valami, mert az ő sajátos nyelve ilyen. Irhatnánk itt a szerkezet rejtettségéről, elrejtéséről is, de ez Gálffy Lolánál magától értetődő. Annál inkább említendő a halk, kamarazenei hangok mögül átsütő erőteljes kompozició. Teret is ábrázol, de nem iskolásan, nem *par excellence* dekoratív festő, mégis domináló tulajdonsága a dekoratívitás. Szándékosan keresett modelljei a biedermeier bútorok csíkos huzata, a falikárpit sávjai, a színes ruhák jelzései keresik és megtalálják szerepük hangsúlyát, szinte a művész akarata ellenére is.

Gálffy Lola eredendően nagybányai és eredendően szentendrei művész. És eredeti művész. Ő mindig a saját világát közvetíti, és alakjainak, tárgyainak a géniuszát. Sohasem a felszínét! Ritka erénye ennek a festészetnek, hogy mindig, mindenkor hazugság nélkül beszél. Hiteles.

FRANK JÁNOS

KÖNYÖKLŐ

KATALÓGUS

Szentendrei leány	olaj	90	× 70	a Szentendrei Ferenczy Károly Múzeum tulajdona
Csendélet ciklámennel	olaj	60	× 75	
Nyitott ajtó	olaj	68	× 55	
Sárga blúzos leány	olaj	75	× 60	
Csendélet kockás terítőn	olaj	70	× 60	
Enteriör	olaj	90	× 70	
Sötét ruhás leány	olaj	80	× 60	
Csendélet fehér tulipánnal	olaj	60	× 80	
Szentendrei kert	olaj	75	× 60	magántulajdon
Szomorú kislány	olaj	41	× 34	
Csendélet sárga csészével	olaj	60	× 80	
Leány	olaj	80	× 70	
Sikátor	olaj	55	× 65	magántulajdon
Kék csendélet	olaj	60	× 70	
Tulipánok	olaj	80	× 60	
Zöld ruhás leány	olaj	80	× 60	
Csendélet piros terítővel	olaj	60	× 75	
Reggeli	olaj	80	× 60	a Művelődésügyi Minisztérium tulajdona
Fehér kocsög	olaj	75	× 60	
Csendélet asztalon	olaj	60	× 75	
Reprodukció néző	olaj	60	× 80	
Csendélet csipketerítővel	olaj	60	× 80	
Biedermeier enteriör	olaj	60	× 80	
Csendélet fehér terítőn	olaj	60	× 80	
Piros szoknyás leány	olaj	80	× 60	
Rózsás csendélet	olaj	80	× 60	
Olvasó leány	olaj	80	× 60	
Csendélet körtékkel	olaj	60	× 80	
Barna bútorok	olaj	60	× 80	
Angyalos csendélet	olaj	80	× 60	
Szobasarok	olaj	80	× 60	
Gyümölcsös csendélet	olaj	60	× 80	
Rózsaszín ruhás nő	olaj	80	× 60	
Csendélet könyvvel	olaj	80	× 60	
Mari	olaj	80	× 60	
Üvegek	olaj	80	× 60	
Éva fehér ruhában	olaj	80	× 60	
Kökörcsines csendélet	olaj	50	× 64	
Leány kék fotelben	olaj	70	× 60	
Piros csendélet	olaj	60	× 50	
Zöld körték	olaj	60	× 70	
Könyöklő	olaj	85	× 65	
Őszi csendélet	olaj	60	× 70	
Női fej	olaj	46	× 36	
Csendélet rózsaszín terítővel	olaj	70	× 50	
Ülő leány	olaj	60	× 50	
Sárga peremis	olaj	70	× 50	
Fehér kancsós csendélet	olaj	60	× 70	
Rózsaszín dália	olaj	50	× 70	
Citromos csendélet	olaj	55	× 68	
Sárga szék	tempera	32	× 39	
Napraforgók	tempera	36	× 32	
Nyári virágok	tempera	39	× 30	
Kis ház	tempera	22	× 30	
Hibiszkusz	tempera	44	× 33	
Kerti ház	tempera	33	× 45,5	
Zöld karosszék	tempera	50	× 40	
Virág és gyümölcs	tempera	50	× 41	
Sárga ház	tempera	29,5	× 41,5	

68-9997 FNyV 10

MEGHÍVÓ

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

GÁLFFY LOLA

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1968. MÁRCIUS 15-ÉN
PÉNTEKEN DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND
LÁSZLÓ GYULA
EGYETEMI TANÁR

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
BUDAPEST V., VÁCI U. 25.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1966 MÁR 24.

MAGYAR NEMZET

Gálffy Lola képeinek kiállítása

a Csók István Galériában

A művész életútja sokféleképpen alakulhat. Lehetnek benne látványos szakítások, vívódó próbálkozások, a változó világ hullámverését tükröző stílusfordulatok. De lehet másféle is. Növekedhet, fejlődhet csendben, szinte észrevétlenül, mint a fák, amelyek — látszólag — évről évre ugyanolyanok; ám mégis minden esztendőben új gallyak, új hajtások jelennek meg törzsükön, s a szüntelenül növekvő koronán.

Gálffy Lola festészete ezt az utóbbi utat járja. A felületet szemügyre vevő néző talán azt is mondaná: változatlan. De aki figyelmesen nézi végig az ecsetje nyomán formálódó világot, észreveheti benne az új hangokat, az állandó továbbépülés készségét.

Két forrásból táplálkozik ez a festészet: Nagybányából — pontosabban a posztnagybányai stílustörekvések lágy formáiból — és Szentendre világából. A vásznakon csendéletek, szobabelsők sorakoznak, meg néhány finoman munkált tájrészlet és arcmás. A drámák forró szelét nem érezzük bennük. Nincs szorosan vett akció sem. A képek terét légies formák, olvasó, sétáló, csöndesen ülő figurák népesítik be.

Gálffy Lola kompozícióinak passzivitása azonban csak látszólagos. Mert a lágy formák mögött biztos kézzel alakított szerkezet feszül a térben, amelyben mindennek megvan a maga jól átgondolt szerepe és helye. És ez az, ami képeit a szép látvány örömén túl élménnyé emeli — s létrehozva a világ és tükrözése eleven kontaktusát olyan műveket eredményez, mint a *Nyitott ajtó*, az *Olvasó lány* vagy a *Gyümölcsös csendélet*. (h. gy.)

[illegible] ÖRÖM

Mesterei, Szinyei Merse
Edvi Illés Aladár és a tö
mindenre megtanították, a
természet finom részletei
táj, a tárgyak s a festménye
és rajzokon szereplő emb
— megörökítéséhez szüks
És Haller Stefánia hűséges ta
nítványuknak bizonyult mind
máig. Művei a stílus kisebb
nagyobb változásain túl min
dig hűen tükrözik a megfi
gyelt látvány szépségeit.

>

Vészi Endre Kettévált mennyezet című drámáját március 29-én mutatja be a győri Kisfaludy Színház Várady György rendezésében. A jelmezeket Nagyajtay Teréz, a díszleteket Baráth András tervezte.

~

A prágai Duo kamaraegyüttes hangversenyt adott szombaton a Csehszlovák Kultúrában. Műsorukon preklasszikus művek és mai modern cseh zeneszerzők alkotásai szerepeltek.

+

Mai lengyel költők versei hangzanak el a Lengyel Kultúra irodalmi estjén hétfőn, március 25-én, Bodor Tibor és Joó

legesen és visszavonhatatlanul elhalasztottunk.

A Holdvilág-árokba mégis eljutottunk. Anyám ragaszkodott hozzá. Mint a dolgok végigvitelének embere. — Ez az út még hátra van — mondta. A kőmederben fürgén, fiatalos vidámsággal lépkedett, bekukkantott a sziklaüregekbe, melyekről a nosztaligikus nemzeti képzelet oly szép regéket szőtt.

Visszafelé elmaradozott. Sokszor, túl sokszor pihentünk. Úgy tett, mintha a gyönyörűséget akarná meghosszabbítani.

Aztán elvettem a kézitáskáját, mely könnyű volt és üres, vállamra akasztottam. — A Kőhegy még hátra van, oda még el kellene jutni — mondta szomorkás mosollyal. Ránéztem az arcára és észrevettem, hogy megöregedett.

Tudtam, hogy

Gálffy Lola

és Kántor Aurel

Bp. Gulácy G. 1985

Pelliainin Valéria: Gálffy Lola és Kántor Aurel festmények. = Új T. 85. dec. 1. 3. ll

MDK.

Gállfy Lola

Kiállitási hiradás

Népszabadság 1966 juni.3o.

MDK.

Gállfy Lola

Kiállítási hiradás

Népszabadság 1966 juni.30.

Gálffy Ilona
fusló

M.D.K

Szentendre részeit örökíti
meg.

Fedor Ágnes: Miért éppen Szentendre?
Nők Lapja, 1965. okt. 30 - 16 lap

MDK

Gálffy Lola

Kis ház a szentendrei müvésztelepen, of.

Szentendrei utca, of.

Dunakanyar a képzőművészetben. Szentendre-Esztergom-Tata. 1962.

MDK

Gálffy Lola

Leány, of.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mics. 1962. 13.l.

Gálffy Lola MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

M. D. K

/

SÁLFFY Lóla

1924-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 336.l

MDK

Gálffy Lola

Szentendrei házak, of.

Csendélet, of.

Szentendrei festők 2. kiáll. Ferenczy K. Muz.
1952. okt.

K. P. K.

GALFFY Lola

1923-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja.

Réti: Nagybánya ... 335. l.

F. B. K.

M. D. K.

SÁLFFY Lola festő

Portréi

Magyar Nemzet 1960 (XVII.) 96. sz. 4. l.
a m. Képzőművészeti kiállításon a II.
kerületben

GÁLFFY Lola festő

M. D. K.

Részvétel a kiállitásen

Putka Mária: Szentendrei művészek kiállitása

Magyar Nemzet 1962. május 31. 4.1.

MDK

Gálffy Lola

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 jan.p.39.

M.D.K.

Gálffy Lola
festő

Részt vett a tárlatban.

Haulisch Lenke: Szentendrei festők kiállítása.
Művészet, 1968. január -38 lap

Gálffy Lola

Szentendrei lány c. olajfestménye szerepel a szentendrei Ferencsy Károly Múzeum új szerzeményeinek kiállításán (emlitve)

hepkívó

MDK

Gálffy Lola

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1968 ápr.

MDK

Gállfy Lola

Kiállitási hir

Müvészet 1968 márc.p.47.

MAGYAR MADÁRTANI INTÉZET OTvH.
BUDAPEST, II., GARAS UTCA 14.
Telefon: 359—123

Gálffy Lola

Szerepel a IX. hagy. Kép. mint.
Liánitáson

Magyar Hírnök 1962 IV. 28

MDK

Gálffy Lola

Szomoru kislány, o.

Csendélet, o.

Pirosszoknyás lány, o.

Szentendrei festőművészek nyári tárl.

Ferenczy Károly Muz. 1966.

MDK

Gálffy Lola

Csendélet, repr.

Szentendrei ~~művek~~ festőművészek nyári tárl.

Ferenczy Károly Muz. 1966.

Gálffy Lola

A neulendrei minimalelep tagja.
Csendéleteket fest erőteljes minimal.

Lyka Károly, Festénelőül a két világháború között. Bp. 1956.

98.

MDK

Gálffy Lola festő

Szentendrei ~~xx~~ ut, of.

Csendélet, of.

Csendélet, of.

Szentendrei Művésztelep juh.kiáll. 1926-56.
Ferenczy K. Muz. Műcs. kiáll. 12 l.

Gálffy Lola, festő

MDh

Kántor Andor festőművén feleségе.

Kifinomult színérzék jellemzi műveit.

(b.e.): Szentendre, művészkolónia

2-l.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. júl. 13.

MDK

Gálffy Lola

résztvett a pécsi Városi Nőtanács kulturbizottsága által a nőnapra rendezett kiállitáson.

—: 24 képzőművésznő müveiből nyilik ma kiállitás.

Dunántuli Napló, 1963. márc. 6.

MDK

Gálffy Lola

Enteriőr, olaj

Mosónő, olaj

Szentendrei Művésztelep kiáll. 1951. okt.

.okzati toronnyal, egyeneszárásu
.tszakaszos hajó. Két mellékoltásán

l. v. 1908, 18 l — Szabó Erzsébet,

Gálffy Lola
Szentendrei ut, olaj
Csendélet, olaj
" "

Szentendrei Műv.telep jub. kiáll. 1926-56.
12 l.

Gallyköla
festő

M.D.K.

A Csók István Galériában van kiállítása.

Magyar Nemzet, 1959. okt. 10
fl: Gallyköla kiállítása.

4 l.

MDK

Gálfi Lola

A szentendrei művésztelepen dolgozik.

Esti Hirlap 177 sz. 1938. jul. 30 2 old.

Gálfi Rola
pestő

M.D.K.

Munkássága a Nagybányai
nagyományokat tükrözi

Laúcz Sándor: Képzőművészeti krónika
Élet és Irodalom, 1961. szept 16 – 10 l.

Paris
Place

MDK

Gálfy Lola, festö.

U.L.: Képkiállitás Nagymaroson.
MN. 1956. jul. 17.

Fenti az ottani uj müvésztelep tagja.

Gálffy Ivola
festő

M.D.K.

Kiállítása a Csók István Galériában.

Magyar Nemzet, 1959. Okt. 4.
Kiállítások.

Gl.

Gállfi Lola

MDK

Az Ernst muzeumban pedagógus művészek állítanak ki. Fenti művész is résztvesz.

/olaj/

Esti Hirlap 134 sz. 1959. jun. 10

Gállfy Lola, festő MDK

A Csók István Galériában nyílt meg tárlata.

– Kiállítások

Népszabadság, bp. 1959. okt. 11. S. l.
[Vidéki]

Gállfy Lola, festő. 7 Dk

Thorma és Réti voltak mesterei a Csók-galé-
riában kiállító művésznőnek, aki most a szentendrei
művészkolónia tagja.
„Szentendrei, nagymarosi, tihanyi tájképeit, figurális
tanulmányait művészi biztonság és kifi nomult ízlés
jellemzi."

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról
Népszabadság, kp. 1959. okt. 17. 8. l

MDK

Gálffy Lola, festő

Kiállítása nyílik meg
a Szók Galériában.

—: Hír

8

Népszabadság, Bp. 1968, márc. 12.

KÉPEK JEGYZÉKE

(Olajfestmények)

1.	Petuniás csendélet	(60×70)	1949
2.	Sikátor	(60×50)	1949.
3.	Napraforgók	(65×55)	1949.
4.	Szentendrei házak	(60×75)	1949.
5.	Kanyargós utca	(54×69)	1949.
6.	Zöldtálas csendélet	(48×66)	1949.
7.	Szentendrei sikátor	(55×65)	1949.
8.	Kerti asztal	(60×56)	1950.
9.	Kerítés	(60×52)	1949.
10.	Kis virágos csendélet	(50×60)	1951.
11.	Régi bútorok	(75×60)	1952.
12.	Kerti csendélet	(75×60)	1953.
13.	Enteriör	(60×52)	1953.
14.	Kert	(55×60)	1953.
15.	Falusi utca	(55×60)	1956.
16.	Dunapart	(50×60)	1956.
17.	Kis utca	(50×60)	1956.
18.	Színes házak	(50×60)	1956.
19.	Őszi kert	(60×75)	1956.
20.	Visegrádi hegyek	(55×68)	1957.
21.	Nagymarosi enteriör	(75×60)	1957.
22.	Nagymarosi házak	(60×75)	1957.
23.	Nagymarosi pincék	(60×75)	1957.
24.	Lejtős utca	(65×80)	1957.
25.	Kerti ház	(50×60)	1957.
26.	Akasztó-domb	(55×60)	1958.
27.	Tihanyi táj	(60×77)	1958.
28.	Belső tó	(60×75)	1958.
29.	Tihanyi utca	(50×60)	1958.
30.	Tihanyi háztetők	(60×75)	1958.
31.	Csendélet	(60×75)	1958.
32.	Fehér virágok	(60×80)	1958.
33.	Fehérblúzos lány	(65×55)	1958.
34.	Csíkosruhás lány	(80×60)	1958.
35.	Kislány	(75×55)	1958.
36.	Reprodukció-néző	(65×80)	1958.
37.	Szobabelső	(80×60)	1959.
38.	Margit olvas	(80×60)	1959.
39.	Anna	(70×60)	1959.
40.	Hóvirágos csendélet	(65×85)	1959.
41.	Asztalnál	(80×60)	1959.
42.	Mosakodó	(85×65)	1959.
43.	Margit varr	(75×60)	1959.
44.	Tulipánok	(75×60)	1959.
45.	Viadukt	(60×80)	1959.
46.	Nagymarosi utca	(60×75)	1959.
47.	Utca, szürkületben	(60×80)	1959.
48.	Házsor	(60×75)	1959.
49.	Zeg-zúgos utca	(60×75)	1959.
50.	Kis tér	(60×80)	1959.
51.	Falu	(60×80)	1959.
52.	Visegrád	(60×80)	1959.
53.	Hegyvidék	(60×70)	1959.
54.	Sárga ház	(50×60)	1959.
55.	Árnyékos utca	(55×65)	1959.
56.	Piros kerítés	(60×75)	1959.
57.	Visegrád Nagymarosról	(60×75)	1959.

596293 Pátria nyomda, Budapest. F. v.: Földi Vilmos
Felelős kiadó: dr. Balázs Istvánné

Gálffy Lola

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA

BUDAPEST V., VÁCI U. 25.

GÁLFFY LOLA

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1959. SZEPTEMBER 25-TŐL OKTÓBER 9-IG

Új név jelent meg a Csók Galéria plakátján, — sokak előtt nem ismert művész képeit gyűjtötte egybe ez a kiállítás, kellemes meglepetést okozva a nézőnek. Gálffy Lola szerepelt ugyan a tárlatokon, de ez az első egyéni kiállítása, tulajdonképpeni bemutatkozása.

Erdélyben, Nagyenyeden született. Érdekes megjegyezni, hogy gyermekkorában nagyszüleinél több nyarat töltött Nagybányán, későbbi tanulmányainak színhelyén. A Képzőművészeti Főiskolán Réti István növendéke volt. Többször megfordult, most már mint művésznövendék a nagybányai művésztelepen, amikor Réti és Thorma volt a tanár. A Főiskola befejezése után még két évig járt be Réti osztályára. 1927. óta rajztanár különböző iskolákban. Ebben az időszakban inkább rajzolt, grafikával, studiumokkal foglalkozott, a negyvenes években kezdett inkább festeni, sőt intenzívebben, folyamatosan úgy 1947. óta. Fontos évszám életében 1937., amikor először volt Szentendrén. Ugyanebben az évben ment férjhez Kántor Andor festőművészhez, akivel nyaranta a szentendrei művésztelepre jár. 1950-től a Képző- és Iparművészeti Gimnázium tanára, később a textiloszály vezetője. Ha nem is gyakran, részt vett a Műcsarnok, Ernst Múzeum, a Nemzeti Szalon és a szentendrei Ferenczy Károly Múzeum kiállításain. 1959-ben a pedagógusok kiállításán díjat nyert.

A kiállítás legkorábbi darabjai a 47—49-es évek festményei. Ez a festő-pálya újrakezdésének ideje a háborús évek után. Kezdeti, de nem tétova lépések. Az addigi művészi munka, a grafikai tevékenység éveinek eredménye éretten jelenik meg vásznain. Egyszerre magára talál, — lehet mondani — otthon, a szentendrei művészet légkörében. Mert Szentendrét festi, a város utcácskáit, házait, táját. Új oldaláról látja meg Szentendre ismert részleteit és újakat, új „kivágásokat" fedez fel. („Kanyargós utca", „Sikátor".) Álomvilágot lát ebben az időben, s a szentendrei tájképek sorát csak néha szakítja meg egy-egy csendélet. Az utóbbi években is kitart a tájkép, a városkép mellett. Talán kissé konkrétabbá válik, az évtizednyi különbséget le lehet olvasni a festményekről, de képalkotó egyénisége, művészi kézjegye megmarad, a fejlődés egyenesvonalú. Temperált színeinek puha foltjai végül is a szükséges rendben foglalják el helyüket a képen. Nőies, a szó legjobb értelmében, ha ez alatt fokozott festői érzékenységet értünk. Kifejezésmódja finom, noha, mi sem áll tőle — szinte férfimódra tartózkodóan — távolabb, mint valamilyen finomkodó attitüd.

Az 1953-ban festett „Kerti csendélet" előterében a szentendrei művésztelep kertjének kőasztala, rajta vázában virág, háttérben a kert és a fák üde zöldje, oldalt az ereszcsatorna piros vonala. Szentendre és a művésztelep tér vissza újra és újra. A „Színes házak" utcájának sok rózsaszínű és piros árnyalata (kedvelt színei) közül süt elő egy narancssárga házfal.

Néhány éve Nagymarosra is jár. Egyik újabb nagymarosi képének előterét, a vászon nagyobb felét a piac kopár, puszta földje tölti meg. Közepén egy lilás ecsetvonással festett pumpás kút. Átlósan válnak el ettől a háttér házai. Marosi tájképei, mint a tavaly készült tihanyiak is egyre csak az igazi, második otthont, Szentendrét idézik. Gálffy Lola munkásságára legjellemzőbb a tájfestészet, de a természetből bemegy olykor a szobába is, mint enteriőrjei tanúsítják, s újabban a figurális ábrázolás problémájában talál érdekességet (pl. „Reprodukciót néző kislány").

Gálffy Lola szerény, visszahúzódó művész, ezért is maradt távol a művészeti közélettől. Számban is jelentékeny anyagú tárlata pótolja most az elmulasztottakat. Sikert kívánunk kiállításának és reméljük, elmélyült munkássága méltó visszhangra talál.

FRANK JÁNOS

M.D.K.

Gállfy Rola
festő

Kislány portréjával vett
részt a kiállításon.

B. Hamlisch Rezső: Szentendrei művészek kiállítása 1961.
Művészet, 1961. november – 43 l.

M.T.K.

Gällfy Lola
festő

M.D.K

A harmincas években a szentendrei
művésztelepen dolgozott.

Szabolcsi Lenke: Harmincöt éves a szentendrei művésztelep
Művészet, 1963. október - 17 lap

Gálffy Lola

„Csendélet"

„Könyöklő" c. képei említve

a megyei képzőművészet szentendrei

tárlatán.

Pestmegyei Hírlap 1968 december 1.

9. old

Gálffy Lola, festő

MDK

Ajándék néhány képe.

R. Gy.: Mai magyar művek a székesfehérvári Képtárban 7.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. jún. 30.

M.D.K.

Gálffy Lola.

Festőművész kiállitja müveit a Felszabadulás kiállitáson.

Felszabadulási kiállitás a II.kerületben.
Magyar Nemzet 1961. ápr.19. 4.old.

Gálffy Lola

— **Gálffy Lola festőművész** emléktárlatát és Kántor Andor Munkácsy-díjas érdemes művész visszatekintő kiállítását november 30-án, szombaton délelőtt 11 órakor Mucsi András művészettörténész nyitja meg a Gulácsy Galériában. A művészházaspár közös tárlatán nagymarosi és szentendrei témájú tájképek és csendéletek láthatók december végéig.

Magyar Nemzet 1985. XI. 29.

Gálffy Lola

Ma nyílik meg a borsodi *XI. Miskolci Ipari kiállítás és vásár.* — A komáromi Csokonai művelődési házban *Apáti Tóth Sándor* fotóművész kiállítása látható. — *Somogy megyében*, a nagyatádi művelődési házban Találkozások címmel *fotókiállítást* nyitnak meg. — *Gálffy Lola* és *Kántor Andor* festőművészek kiállítása *Szolnokon* nyílik, a megyei művelődési házban. — Ugyanitt *Pataki Béla* grafikusművész és *Kardos Tamás* fotóművész művei láthatók. — *Goya-grafikák* kiállítása kezdődik a *keszthelyi Balatoni* Múzeumban.

Magyar Hírlap 1986 VIII. 15.

MDK.

Gálffy Lola

Szentendrei képeiről

Pestmegyei Hirlap 1967 ápr.16.

M.D.K.

Gálffy Lola, festő

nevét a művésztelep tagjai között

említi:

Haulisch Lenke: A szentendrei művésztelep fogalmának tisztázásához

Művészettörténeti Értesítő, 1965, XIV.évf. 3.sz.

226. old.

MDK

Gálffy Lola

Csendélet, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.

17 l.

Gálffy Lola

Molnár Edit kiállítása

Magyar Nemzet 1984. VIII. 4.

Gálffy Lola, [ ] MDK

Hozzájárult a nékestehérvári Erők Képtár gyűjteményének létesítéséhez.

— : Művének ajánolóka 2

ESTI HIRLAP bp. 1965. márc. 4.

Gálffy Lola M.D.K.

Müvei a székesfehérvári Csók István Képtár modern gyüj eményében

Müvészek ajándéka

Esti Hirlap 1965. márc. 4.

M.D.K.

Gálfy Lola, festő

művei tizenkilenc festő és grafikus kiállítási anyagában szerepelnek.

U.J.: Képkiállítás Nagymaroson
Magyar Nemzet, 1956. jul. 17.

Gálffy Lola

műtermében (foto)

Írta és fényképezte: Selmeczi Tóth János: Bemutatjuk a Szentendrei Művésztelepet.

Népművelés 1968/10 39 old.

Gálffy Lola

A Csók István Galériában kiállítása volt (1968. III. 15-31.). Portrékat, csendéleteket, intérieurőket mutatott be. A nagybányai hagyományokat és a szentendrei iskola eszközeit használja. Képei egyszerű szerkezetűek.

Kiállítási krónika 1967-68; Képzőmův. Almanach 1, Corvina 1969, 66. l.

Gálffy Lola

A kiállitáson az alapitó tagoknál nagyobb sullyal szereplő posztimpreszzionista müvész.

Dévényi Iván: Jubiláris kiállitás Szentendrén; Képzőművészeti Almanach 2; Corvina 1970; 9.l.

Gálfy Lola M.D.K.

A szentendrei művésztelepen dolgozik

Művésztelep Szentendre

Pest megyei H irlap 1965. augusztus 8. 9. 1.

Gálffyné Margó Kata

Művével nevepel a Műcsarnok
Téli Tárlatán.

P. H. 929. XII. 22.

Gálffi Tamás
ötvös Sárospatak
Kőmagyóty, 3 vil

1919		Próbabélyeg, XVII. század. — *Beschauzeichen, XVII. Jh.*
1920	—	**Thomas Gálffi,** e. —1639. Kenyérosztó tányér. — *Hostienteller.* — „1608.“ Ref. egyház — *Ref. Kirche,* Sátoraljaújhely.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS POLGÁRMESTERE

KÖZMŰVELŐDÉSI ÜGYOSZTÁLY

Budapest, 1935. április hó 17.

Kedves Barátom !

Kinevezésemhez küldött szivélyes és megtisztelő jókivánataidért őszinte köszönetet mondok s maradok

régi barátod

GÁLIK ANDRÁS
HAVAS BÁLINT
UGLÁR CSABA
KIÁLLÍTÁSA

Bolt Galéria
Budapest
Leonardo da Vinci u. 40.
1085

HEGEDŰS GYULA UTCA 17
1999 FEBRUÁR 18 ÓRA

BOUYGUES HUNGÁRIA KFT., ALTERRA KFT., XIII. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT

GÁLIK ANDRÁS

GALINEA CECILIA

Trademark

an installation of

Cecilia Galiena

(New York - Civitella)

installációja

Óbudai Pincegaléria
Budapest, III. Fő tér 1. (Zichy-kastély)

Megnyitó: 1998. szeptember 8-án 18-19 óra között
Opening: 8th September, 6-7 p.m.

Megtekinthető 1998. október 4-ig,
hétfő kivételével 14-18 óráig
Until 4th October, 1998 daily 2-6 p.m.
Closed on Mondays.

Sponsored by
Nemzeti Kulturális Alap
Fővárosi Képzőművészeti Alap
támogatásával

Trademark

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gálffy Lola, festő
Nádvéz

PEST MEGYEI HIRLAP

1982 MÁJ 25

...rlap 1021

1982. MÁJUS 25., KEDD

KIÁLLÍTÓTERMEKBŐL

Lovasi Miklós

Emberi értékek újrafogalmazói

Gálffy Lola és Kántor Andor gyűjteményes kiállítása a Szentendrei Képtárban június végéig tekinthető meg. Hugo Landher tárlata a Pest megyei Művelődési Központban volt látható május 23-ig. Fazekas Magdolna festményei a ceglédi kórházban vehetők szemügyre május 25-ig.

Csöndes elmélyülés

Sokan emlékeznek arra, hogy a *Gálffy—Kántor* művészházaspár a szentendrei festőknek nemcsak példaképe volt harmonikus életvitelük és következetes alkotótevékenységük miatt, hanem a kertjükben elhelyezett malomkőasztal sok esti beszélgetésnek adott nyugalmat, otthont.

Gálffy Lola emlékkiállítása egy olyan, törvényeit ismerő alkotó festőpályáját mutatja be, aki ismerte határait és művekkel építette a Nagybánya—Szentendre jogfolytonosságot. Arról van szó ugyanis, hogy Gálffy Lola Réti István tanítványa volt. Ifjúságát Nagybánya, felnőtt korát 1938-tól Szentendre határozta meg. Szívóssága nyugalom volt: csöndes és rendszeres elmélyüléssel tudta összegyűjteni a piros almákban, kék pohárban, lámpás csendéletben, pereces kislányban, petúniákban, nagybányai templomban, szentendrei kertben. Rajzai-

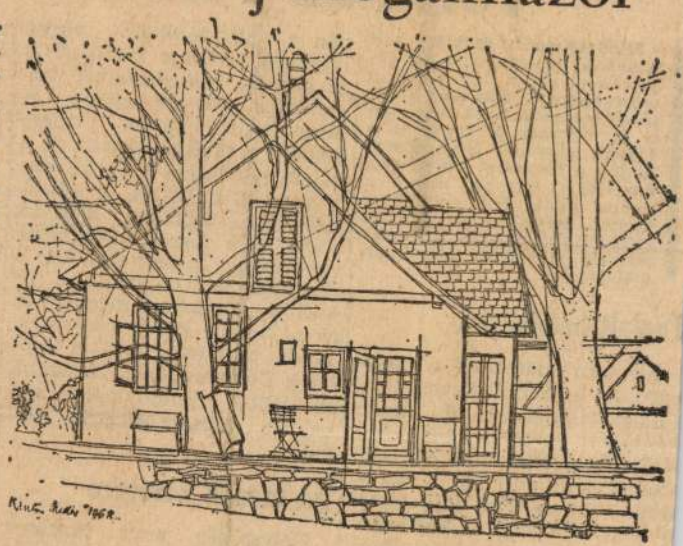

Kántor Andor: Makkosék háza

resszionista stílusában örökítette meg Szentendre panorámára bővített, majd kertre, házakra, virágokra szűkített valóságát, a nyári zöldek inváziójában lélegző pilisi hegyeket. Bár szélesebb a skálája Gálffy Lolánál, de ugyanolyan szabados. Torockói kislányt láttamoz és Bükkös-patakot, sikátorban haladó szekeret, szamárhegyi házakat és nagymarosi tetőket, Dunakanyart és pöttyös bögrét, oszlopos kerítést és a régi művésztelep vizuális eseményekben mindig dús kertjét.

Festőiségének oldottsága felerősíti a szerkezet szigorát. A kettő nem ellentéte egymásnak, sokkal inkább kiegészítője. Pályája egyenletes, egyenesen ível szívósan felfelé, megtorpanás nélkül. A színek és formák megegyező minősége jelenti képeinek harmóniáját. Kántor Andor művészete kellő mértéktartással és

Fazekas Magdolna: Arcképvázlat

...i történek ...ának

Er. K.

...és értékesítés árbevétele 652 millió forint volt. Az idén tovább...vábblépnek. A tavalyinál 19,6 százalékkal több burgonyát, zöldséget és gyümölcsöt termelnek, vesznek meg és ad...melletti kempingezőket látta el. Sokan élvezték az esti órákban az autósmozi előadását Szentendrén.

Nyárias csúcsforgalom az országutakon

Telt ház volt mindenütt

Mindannyiunk örömére tart a nyárias meleg, bár a hét végére nem tűzött úgy a nap, a szórt fényben talán még kellemesebb a sütkérezés, nem égeti le ilyenkor a napsugár a fénytől elszokott bőrt. Élvezhetjük a természet tavasz végi tobzódását: havazást mímel a nyárfa mindenfelé szállingózó virága, messziről érezzük az akác bódító illatát. Az erdőmélyről felhangzik a kakukk csalogatója.

Foglalt hálóhelyek

Kevesen maradtak a nagyvárosok betonrengetegében, a fülledt lakásokban. A *nyári kánikulai forgalommal vetekedtek a strandok.* De, aki nem szereti az ottani ricsajos nyüzsgést, vette sátorfáját, s fölment a hegyekbe vagy a kiskertjébe. A kiskert-tulajdonosoknak nem gond a szállás, kisebb-nagyobb házikókban kellemes ilyenkor a hét vége. Viszont a *kirándulók telt házra találtak mindenütt szombat este.* Tanúság, hogy előre meg kell szervezni az éjszakai alvóhelyet, máskülönben még aznap hazamehetünk vagy jobb híján elalhatunk a kocsiban, esetleg sátrat vásárolunk, s megoldódik a gond. *Visegrádon* a hegy tetején lévő jurtatáborban foglalt volt minden sátor. Kedves szóval invitálták a vendéget, mondván, hogy sátrat még a legforgalmasabb időszakban fel lehet verni, csupán a jurtaférőhely véges. Ugyanitt *szívesen igazítják el az érkezőt, hol ebédelhet, vacsorázhat finomat, olcsón.* A túristaházban házias ízekre bukkan a túrista, csupán az a baj, hogy délután hat után már nincsen felszolgálás. A közelben levő *Silvanus* szállóba pedig csak tömött pénztárcával érdemes megérkezni. Bár a söröző részben pogácsa és sör mellett, olcsóbban megússzuk. *Nagy élmény kiülni a teraszra, innen csodálatos kilátás nyílik a Dunakanyarra.* Hosszabb rövidebb kirándulóutak vezetnek az erdőbe a Silvanus mögül.

Az utasok kérésére

Dobogókőn csak függönyt lenget a szél a régi turistaház ablakán, a hangulatos kis faházat jó lenne, ha minél előbb berendeznék — akár túrisztikai kiállítás vagy a Pilis természeti érdekességeit illusztrálhatnák —, mert a túristák bepillantva csupán törött bútorok raktárát láthatják. Enynyit mindenképpen megérdemelne az ország egyik legrégebbi fából épült túristaháza. A *Nimród* mögött hinta, gyermekjátékok várják a kicsinyeket. Ugyancsak *sok gyermek kereste fel a dobogókői kis állatkertet.*

Hogy miként lehet Visegrádról Dobogókőre könnyen átjutni? Kevés autós gondol arra, hogy a révátkelőknél lerövidíthetik útjukat. Nagymarosnál háromnegyed óránként, Vácnál viszont azonnal fordultak a kompok. A Dunakanyar mindkét oldalán összefüggő kocsisorok alakultak ki, főként vasárnap este, hazafelé jövet. Most érdekes módon nem is a Szentendrei úton volt torlódás — sokan letértek Budakalásznál a külső Bécsi út irányába —, hanem a 2-es úton, mert a Váci út nehezen tudta fogadni a kocsiáradatot. Itt is akad megoldás a forgalom lecsapolására, ha Fót felé mennek el, de ez meglehetősen nagy kerülő. Sokan utaztak a HÉV-vonalakon és az autóbuszokon. Sohár István, a Volán 20-as számú Vállalat forgalmi osztályvezetőjének tájékoztatása szerint, a legtöbben Szentendre, Érd, Vác és Zsámbék térségében utaztak. *A három nap alatt 308 kisegítő járatot indítottak, 19 ezer 513 utassal.* Vasárnaptól új menetrend érvényes. A legtöbb gond a Monor—Üllő—Vecsés—Budapest útvonalon jelentkezett, ugyanis itt lényeges változtatások történtek. A tájékoztatás szerint *az utasok kérésére a közeljövőben korrigálják az időpontokat, ha szükséges.* Szigetszentmiklóson helyi járat indult, a Petőfi utcából indul a körforgalom.

Strandellátás

Leányfalun csaknem négyezren fürödtek, a gyermekmedencében élvezték a legkisebbek a lubickolást, a meleg vizet. A Pest megyei Vendéglátóipari Vállalat két standja szendviccsel, üdítővel, fagylalttal várta a megéhezetteket. *Koós Lászlóné* termelési és értékesítési osztályvezető szerint, 70 ezer forint értékű forgalmat bonyolítottak le. Visegrádon a Vár Étteremben fordultak meg sokan, 80 ezer forint volt a bevétel. Megnyílt

---

Az Áfészek 1982-ben

Tovább bővülő hálózat

A Pest megyei Fogyasztási Szövetkezetek közül tavalyi *Az ételekből 7,5 százalékkal szeretnének többet forgalmazni. S hogyan?* A propaganda javításával, a szerződéses üzemeltetési forma kiterjesztésével és a jobb színvonalú vendéglátással.

Tavaly a burgonya-, a zöldség- és a gyümölcsfelvásárlás

Gálffy Lola

MDK

Kis virágok, of.

8, M.Képzőm. Kiáll. Műcs. 196o. ápr.

NDK

Gálffy Lola

Tulipánok, of.

Margit olvas, of.

Fehérbluzos leány, of.

Képzőművésznők Nemzetk. kiáll. 196o. Műcs.

Gálffy Imre építén

■ **Miskolc egykor és ma, képekben 106.** ■

✶ *A Forgó-híd a Kazinczy utca felől, 1909—1910 körül.*

Közlekedési csomópont a „Forgó-hídon"

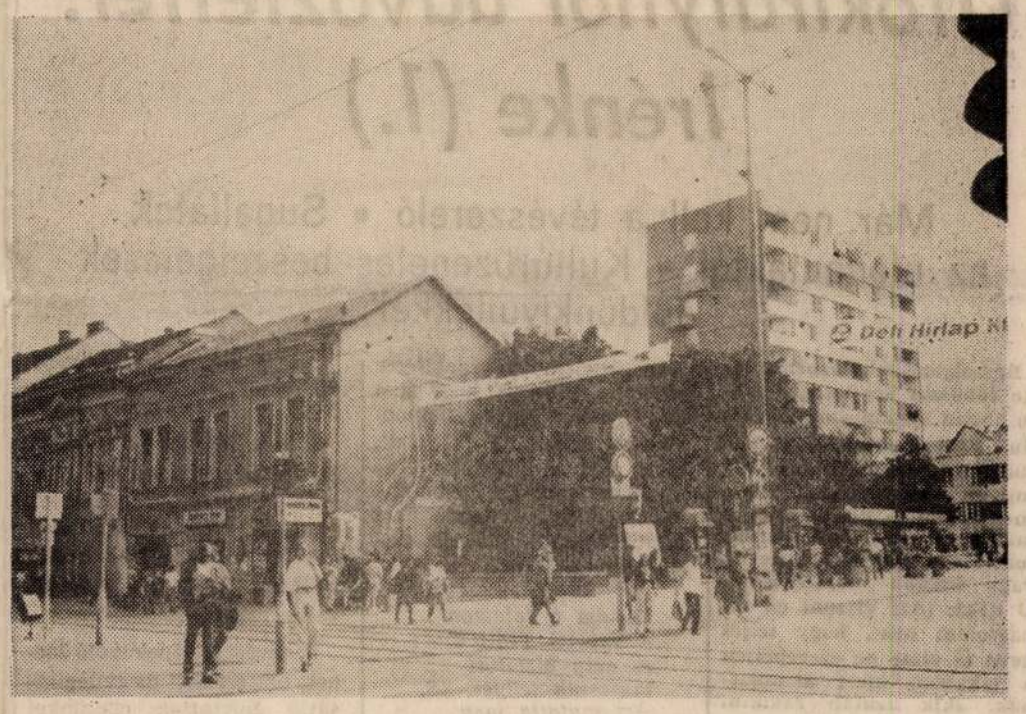

✶ *Az Arany János utca egykor földszintes házai helyén napjainkban az ún „Lottó-ház" áll.*

A Forgó-híd a város legforgalmasabb közlekedési csomópontja volt a közelmúlt évtizedekig. Érthető, ha a híd átalakításai, felújításai rendkívüli eseménynek számítottak, hiszen ilyen esetekben a város közlekedési rendjét át kellett alakítani. Sok különlegesség kötődik a hídhoz, például 1938 nyarán itt vezették be a mai közlekedési sávok elődjét, azaz az átjárókba fehér kockaköveket helyeztek az útburkoló szürke kövek közé, s csak ezeken lehetett egyik oldalról a másikra átmenni.

Századunkban (az 1991—1992-es átépítésről, amely a korábbi vasbetonszerkezet cseréjét is jelentette, nem ejtve szót), két emlékezetes, komoly hídrekonstrukció volt. 1925-ben olyan hídtervet fogadtak el, amelynek a szabad átfolyása közel 13 méter volt, a villamosközlekedést áthelyezték a híd közepére, s a híd két oldalán külön gyalogos-közlekedő sávot terveztek. A híd vasbeton főtartókra és vasbeton pályaszerkezetre került. Az építkezés alatt a gyalogos forgalmat külön fahíd létesítésével oldották meg, míg a villamos a Kazinczy utca végéig, illetve Csaba irányába a Szemere utca elejétől közlekedett.

BÁRMEKKORA ÁRADÁST

Építés közben gondoltak először arra, hogy a híd bár megfelel az igényeknek, az utca vonala keskeny, mindkét oldalon két-két ház szűkíti össze az útvonalat. (Az utcák találkozásánál egy térszerű kiképzés gondolata tehát már 1925-ben felvetődött.) Úgy gondolták, hogy a Budapest—Kassa közötti forgalom túlnyomó többsége ezen a hídon bonyolódik majd le, s ezért a híd melletti új gyalogjárók megépítésével kívánták a gépkocsiforgalom számára szélesebbé tenni az utat.

1927 augusztus 26-án került sor a híd próbaterhelésére majd a közlekedés megnyitására. Nyílása 13,85 méter lett, s ez minden, korábban nem ismert áradást is képes volt gond nélkül áteresztení. A hídra a korlát öntöttvas oszlopokból és kovácsoltvas díszkeretekből készült. A tervező figyelembe vette a korábbi híd díszkorlátjainak formáját és főleg hangulatát.

Archív képünk mutatja, hogy már az 1910-es években korláttal választották el mindkét oldalon a gyalogos forgalmat az úttest forgalmától. Ekkor még (s 1941 július 6-ig) bal oldali közlekedés volt Miskolcon. A Széchenyi utcán végig baloldalon közlekedett a villamos az ún. mellékvágányon is, csak a híd volt valami oknál fogva kivétel. A híd jobb oldalán vezették át a sínpárt, de Mazán József háza és vendéglője előtt már bal oldalon volt az első megállója.

A vaskorlát, illetve a híd közepén mindkét oldalon kandeláber volt, amelyen kezdetben gázláng, később villanyégő világított. Ezt átvette a tervező és kivitelező Hevesi Lajos és Dévényi Gusztáv-féle cég is. A levéltárban fellelhető terveken szerepel a híd közepére tervezett impozáns öntvény lámpaoszlop. Az 1927-es átadásra ez valami oknál fogva nem készült el, később pedig — úgy tűnik — nem is érdekelte a kivitelezőket.

A híd vasbeton szerkezete a szerelvények elhelyezésével kapcsolatban új elvárásokat fogalmazott meg. Így a különféle kábelek a gyalogos átjáró alatt jelentek meg. A gázvezetékcsöveket a második és harmadik főtartó között helvezték el, a vízvezetékcsövet pedig a mederfenék alatt vezették át, s védve a töréstől, egy méter átmérőjű betongyűrűvel vették körül.

LEBONTJÁK A FAHIDAT

1944-ben nemcsak a környék házai, hanem a híd is olyan károsodásokat szenvedett, amelyet a város saját költségvetéséből nem tudott helyreállítani. (Ezen kívül a Szinván még négy hidat semmisítettek meg.) 1947 májusában született az a döntés, ha a közlekedést biztosító Villamos Művek a terhek egyharmadát vállalja, a város hasonló pénzéhez a minisztérium is társul egyharmad költségvállalással. Így 1948 szeptemberében elindulhat, s decemberre befejeződhet a híd teljes felújítása.

A polgármester Gálffy Imre Hortobágyi Jenő mérnököt bízta meg a híd tervének elkészítésével, az építkezési vállalkozó és kivitelező Majoross Olivér mérnök volt.

A három éven át szolgáló fahíd lebontására 1947. november 20-án reggel 6 órától szólt a rendelet. A híd lezárása négy hétig tartott, s 50 köbméternyi anyagot kellett szétszerelni. Az új híd elkészültéig a forgalmat a Rákóczi és Munkácsy utcai hidakra terelték. S mindez négy és fél évtizeddel ezelőtt történt.

Dobrossy István

Hurrikán vagy tornádó pusztított Szegeden?

Egy kis viharológia

Időjárásunk újabban sokféle anomáliával szolgál. Legutóbb Szegedet „szerencséltette" olyan szélviharral, amilyenre a városban emberemlékezet óta nem volt példa. Hasonló roppant erejű légmozgás volt a közelmúltban Pécsett is — ami arra vall, hogy immár a Kárpát-medence sem sorolható a szélárnyékos régiók közé.

Nem véletlen, hogy a szélvészeknek a szakemberek női neveket adnak — mozgásuk, viselkedésük ugyanúgy kiszámíthatatlan, mint a szebbik nemé. Pedig születésük körülményeiről sok mindent földerített a tudomány. Létrejöttükben a Nap sugárzása, melegítő hatása és a Föld forgása, a légkör súrlódása játssza a főszerepet. A szélfióka fejlődése egyebek közt attól függ, hogy a tengerek és a kontinensek között milyen hőmérsékleti különbségek alakulnak ki. A magas hegyvonulatok, a nagy kiterjedésű erdők, a sivatagok, méginkább a földünk 70 százalékát borító összefüggő vízfelületek, tengerek, óceánok szintén beleszólnak abba, hogy a szellőkből viharok lesznek-e vagy sem.

Közép-Európát három — a tengerek felől érkező — szélvihar látogatja. A bóra, amely hideg, száraz északkeleti szél, s telente alakul ki az Adriai-tenger északi partvidékén. A kossava rendszerint az Al-Duna vidékén jelentkezik, délkeletről jön, és ha ereje teljében van, egyik percről a másikra megbénítja a vízi közlekedést. A sirokkó pedig a Földközi-tenger meleg, párás, déli irányú szélvihara.

A vihar-típusok szakszerű megnevezésében egyébként keletkezési helyük a mérvadó. A közös „családi" név: ciklon, azaz szélvész. Ám ha a förgeteg bölcsője a nyugat-indiai szigetvilágban ring, hurrikán; ha az Atlanti-óceán térségében, tornádó; ha Délkelet-Ázsia partvidékén, akkor tájfun a megjelölés. (Szegeden tehát — a híradásokban emlegetett hurrikánnal, tornádóval szemben — ciklon tombolt.)

A legjelentősebb károkat 1961-ben okozta egy ciklon-család: Alice, Beáta, Clara, Diana és Eszter mérhetetlen rombolást vitt végbe a Mexikói-öböl térségében. Századunk legtöbb halálos áldozatot követelő szélvésze a Fifi volt. A Karib-tenger felől érkezett Honduras partjaihoz, 1974. szeptemberében, óránként 170 kilométeres sebességgel, s tombolása nyomán 5 ezren vesztették életüket, 60 ezren hajléktalanná váltak.

A hazai 160 kilométeres viharrekordot az 1988. augusztus 3-án Szarvas térségében mérték; a minapi szegedi vihar ezt szerencsére csak megközelíteni tudta, túlszárnyalni nem.

A pápa kincsei

A vatikáni Sixtus-kápolna mögötti épületek egyikében őrzik a katolikus egyházfő „kincseit": gyémánttal díszített, aranyból és ezüstből készült misekelyheket, püspöki süvegeket és más értékes relikviákat. Értéküket még hozzávetőlegesen sem ismerik. Luciano Orsini olasz művészettörténészt most megbízták azzal, hogy készítsen katalógust a becses tárgyakról, és becsülje fel értéküket. A pápai kincsek részét képezik azok az ajándékok, amelyet VII. Pius óta a katolikus egyházfők kaptak. Közöttük van az oszmán birodalom szultánjának és Napóleonnak az adománya is. S ami nekünk különösen kedves: ott vannak a magyar hívőktől származó ajándékok is.

„Engedjétek az anyát a kisdedekhez!"

Nincs jobb, mint az anyatej

Egy fölmérés szerint a család nélkül fölnőtt lányok 90 százaléka szívében szülés után sem válik igazán anyává. Anélkül távoznak a kórházból, hogy alvó ösztönük csecsemőjük táplálására késztetné őket. Sajnos, a mai kismamák zömét mégoly szerető édesanyjuk se szoptatta annak idején. Az önféltés, a kellő fölvilágosítás hiánya mellett ok lehetett az az intézetekben meggyökeresedett szokás is, hogy szülés után elszakították és elkülönítették az anyát magzatától.

Még ma is érvényben van az az 1976-os egészségügyi miniszteri rendelet, amely ezen az alapon szabályozza az újszülött osztályok működését. Az anyatejes táplálás korszerű szemlélete ellentmond ezeknek a maradi előírásoknak, ám a szülészek és gyermekgyógyászok a maguk lehetőségeivel igyekeznek érvényt szerezni a világszerte hirdetett jelszónak: „Engedjétek az anyát a kisdedekhez!"

Az alábbiakban dr. Pintér Sándor egyetemi tanárnak, a szegedi gyermekklinika igazgatójának véleményét foglaljuk össze az anyatejes táplálás előnyeiről.

TÁPLÁL ÉS MEGNYUGTAT

Nincs az élővilágban még egy olyan emlős faj az emberen kívül, amely kizárólag ne a saját anyatejével táplálná a kicsinyét. Ki hallott már arról, hogy mondjuk kecsketejen nőtt volna föl egy boci? Az embergyerek számára nincs jobb táplálék, mint az anyatej. Aki maga is megtapasztalta a szülészeti osztályok légkörét, tudja jól, miféle féltő aggodalommal várják a kismamák, elindul-e időben a tejelválasztás. A korszerű fölfogás tulajdonképpen megegyezik az ősi gyakorlattal: szülés után, azonmód, csupaszon ráhelyezik a babát a mama testére. Amint érintkezik bőr a bőrrel, már ez is tejtermelésre készteti a hormonokat, és ez a néhány perc életre szóló érzelmi kapcsolatot alakít ki anya és gyermeke között.

Milyen gyakran szoptasson az anya? A mai nagymamák még úgy tanulták, szigorúan megszokott rendben, naponta hatszor. Mit tanácsol az orvos most? Azt, hogy ahányszor csak a baba igényli. Nem hiba az úgynevezett komfort-szoptatás sem, amikor is nem az éhség csillapítása, hanem a baba megnyugtatása a cél. Az anya védelmében azonban tanácsos, hogy 20 percnél tovább ne tartson egy-egy ilyen alkalom.

CUMISUVEGET A KUKÁBA!

A cumisüveget dobjuk a kukába! — tanácsolja a professzor -, nehogy kísértésbe essen bárki. Tehéntejjel, édesített teával a világért se kínáljuk az újszülöttet, csak cukor nélküli forralt vízzel. Feketéspohárból, kiskanálból 5—6 nap alatt megtanul inni a csecsemő.

Honnan tudja az édesanya, hogy eleget evett-e a baba? Egy-két évtizede még ott állt minden rácsos ágy mellett a mérleg. Ha valaki nem tudja beszerezni, ez ne legyen gond. Ha kiegyensúlyozott, élénk, mosolygós a gyermek, naponta 6—8-szor lesz nedves a pelenka, s ha a rendelőbeli mérleg havonta 400—450 gramm gyarapodást jelez, minden rendben van.

VIGYE MAGÁVAL A KISSÁMLIT!

Meddig éljen kizárólag anyatejen a baba? A válasz: legalább hat hónapig, de a WHO szerint akár 1—2 éves koráig is szophat. Ha közben kinőtt a gyerek az anyaölből, legfeljebb viszi magával a kissámlit, hogy azon helyezze kényelembe magát...

A professzor szerint 6 hónapos kortól kaphat főzeléket a csecsemő, 8—9 hónaposan színtejet, később pedig müzlit.

Mi minden szól a korai tehéntejtáplálás ellen? Megterheli a vesét, allergiás betegségek, bőrelváltozások eredője lehet. A tehéntejjel itatott csecsemők kövérebbek, nyugtalanabbak, és több köztük a cukorbeteg. Ezzel szemben az anyatejet kapó babák ritkábban szenvednek légúti betegségekben, alacsonyabb a koleszterinszintjük, édesanyjukat pedig kevésbé veszélyeztetik a mellet és a nemiszerveket megtámadó daganatos megbetegedések. A szoptatás mellett azonban nemcsak észérvek szólnak. Az általános tapasztalat szerint ez nélkülözhetetlen az anya—gyermek közötti érzelmi kötődéshez. S a professzor úgy tartja: aki szereti gyermekét, szereti a gyermek apját, az szeret szoptatni is.

Chikán Ágnes

DÉLI HÍRLAP / 5

1993 július 27

CSODAVILÁG

• SZABADOS GÁBOR ROVATA •

Ufókirálynői üdvözlettel: Irénke (1.)

Már nem kell a tévészerelő • Sugallatok az ufonautáktól • Kultúrüzenetes beszélgetések földönkívüliekkel

Beszélgetésünk közben Irénke többször segítőihez, pontosabban sugalmazóihoz fordul, amikor saját maga nem tudja azonnal eldönteni, hogy milyen mélységben ossza meg velem — illetve olvasóinkkal — ismereteit, leírnatom-e ezt vagy azt a nevet, vagy inkább maradjon az Ő titka. (Azt viszont én tanácsolom neki, hogy teljes neve és címe ne szerepeljen a cikkben, mert akadnatnak, akik azután zaklatni kezdenek, gunyolnák.)

Tehát maradjunk az Irénkénél. Telefonon hívott, azzal, hogy megfejtette a gabonakörök rejtelyét. Amikor találkozunk, kiderül, hogy nem általában a titokzatos gabonakörökről fog beszélni, hanem egy bizonyosról. Beszélgetésünk bevezetőjeként egy gépelt lapot ad át, eredetileg csak arra gondolt, hogy ezt közöljük. Kéréseire, hogy világítsa meg e levél születésének körülményeit, engedélyt kért „onnan", és az engedélyt meg is kapta.

Mindenekelőtt azonban lássuk a „Kulturüzenetes beszélgetéseim földönkívüliekkel" című írást, amelynek alairója névvel, címmel és „Ufókirálynői üdvözlettel" osztja meg ismereteit — illetve azok egy fontos szeletét — olvasóinkkal:

„Szalay Iván Humanoidok című könyvében leírja, hogy tőlünk fényévnyi távolságban genetikai rokonaink élnek, és hozzánk repülő csészealjakban érkeznek, akiket mi ufonautáknak nevezünk.

A budaörsi repülőtérhez közel eső Tárkány-pusztán és a hozzá kapcsolódó üregvári területen 3,5 m-es átmérőjű gabonakörben „ZS"-jeligét véltek többen is felismerni az „ISTENEK MÁGNESES PECSÉTJE" által, e jelzésükben adták tudtunkra azt, hogy nem másak, mint ZSIDÓK.

A földönkívüliek — ufonauták — e helyre ismeretlen bolygókról repülő csészealjakban, száloptikával összekötött, lefelé történő kötelékrepüléssel érkeztek, fényjelenség formájában, időintervallum nélkül. Innen LÁTJÁK ÉS ÉRZÉKELIK GONDOLATAINKAT.

Ezek az ufonauták Jézus Krisztus negyedik eljövetelét jelzik a cirill nagy ZS-jeligéjükkel. A majdani 2000-ben bekövetkező világtörténelmi jelentőségű változáshoz hozták el a fennmaradó emberiség számára a legmagasabb fejlettségű színvonalon megvalósított tudományukat.

Ne hessegessük hát el a bennünk beszéd formájában jelentkező és választ váró megnyilvánulásukat, mivel a náluk már meglévő — és minden területükön alkalmazott — tudományosságukat jószándékkal akarják átadni a fizika és a kémia területén.

Így kaptunk már többen is — így én is — tőlük az egyik tudományágukból természettudományos gyógyító eljárást, melyet már bizonyítottan alkalmazok.

Itt üzenem Magyar Péter miskolci lakosnak, hogy nem kell már megjavíttatnom vele a színes televíziómat, mert akik a különböző színű elváltozásokat jelenítették meg benne, azok nem mások voltak, mint jószándékú ufonautáim.

Láttam a falamon a VILÁG TÉRKÉPÉT és arra biztatott mutassak jeligét. ZS. Azt mutatta meg, hogy jő a világ vége, meg, hogy kétezerben vége lesz mindennek."

Eddig az idézet, amely eredetileg az aláírással zárul.

Irénke amúgy református, de amióta világos lett számára, hogy a ZS isteni jel, és Jézus eljövetelét a zsidó ősök — ufonauták — közlik velünk, maga is zsidónak vallja magát.

A tévészerelőnek szóló üzenet hátterének megvilágításával folytatjuk cikkünket — holnap.

(Folytatjuk)

Egy miskolci kozmetológusnő találmánya

Nyomtalanul eltűnik a tetoválás

Elektromos úton, géppel, fájdalommentesen

Sokan úgy tudják, hogy a testfelületre, bármely testrészre rajzolt tetoválást életük végéig kénytelenek magukon viselni azok, akik tű és tinta segítségével különféle ábrákat, feliratokat íratnak magukra. Létezik azonban egy eljárás, melylyel nyomtalanul képes ezeket eltüntetni — az egész világon egyedülálló módon egy miskolci kozmetológusnő, Várszegi Magda.

Hogyan lehetséges nyomtalanul, fájdalommentesen, és nem utolsósorban vér nélkül megszabadulni a tetoválásoktól? Erről otthonában — egyben kozmetikai szalonjában —, a Petneházy toronyházban beszélgettünk.

— A fiatalok nem is tudják, milyen határtalan bűnt követnek el maguk ellen, amikor tetoválásra adják a fejüket. Arról nem is beszélve, hogy a festékanyag bevitele a bőr alá, súlyos károsodást okozhat abban. Például bőrgyulladást, rákosodást, vérmérgezést. A tetovált ember számomra visszataszító.

— Talán ezért Ön az, aki vállalkozott rá, hogy eltünteti...

— A világon rajtam kívül senki sem végez ilyen munkát. Saját találmányom, dolgozatot is írtam belőle. Sajnáltam a sok, ábráiktól szabadulni vágyó, már felnőtt korú embert, akik fiatalkori meggondolatlanságuk tanúját egy életen át, mint bűnjelet viselték magukon.

— Hogyan jött rá arra, hogy tud segíteni ezeken az embereken?

— Volt egy ismerősöm, aki mindenképpen meg szeretett volna szabadulni „szégyenétől", egyébként 65 éves volt. Megkérdezte tőlem, ki lenne az, aki eltávolítja a tetoválást, mert különben belehal. Megsajnáltam a kis öreget, leültettem. Egy hirtelen gondolat alapján, mint aki mindig is ezt csinálta, hozzáfogtam. Sikerült eltüntetni a mintát a karjáról, vér nélkül, úgy, hogy egy hét múlva már csak cérnaszálnyi forradás volt látható. Ez 1975-ben történt. Akkor fogtam hozzá dolgozatom megírásához, majd bőrgyógyász orvosokkal konzultáltam, akik helyeselték a módszeremet. Mondták, hogy nyugodtan csinálhatom, semmi veszélyt sem látnak benne.

— Hány ügyfelet kezelt így?

— 1975 óta rengeteget. Európa majdnem minden részéből jöttek hozzám. Természetesen hazánkból, más városból is. Nagyon sok köszönőlevelet kaptam eddig, ajándékokat, a külföldi orvosok gratuláltak.

— Ezek szerint Várszegi Magda világhírű kozmetológus?

— Hírnévre tettem szert, mivel csak én dolgozom ezzel a módszerrel. Ezen kívül még van egy eljárás, amit bőrgyógyászok használnak: gyors frekvenciájú, s horzsakővel történik. De azt saját szememmel láttam, milyen roncsolást hagy maga után a bőr felületén, az irha mélységéig. A seb pedig hasonlít egy harmadfokú égési sebhez, így fájdalommal jár, az eltávolítás nem minden esetben sikerül, előfordult, hogy a festék még jobban elmázolódott a bőr alatt.

— Tudományát továbbadja-e valakinek?

— Ezt? Senkinek. Amit én csinálok, az jó, nem vetődnek fel problémák, de ha más csinálná, nem lenne nyugtom.

— Mennyi időt vesz igénybe az eltüntetés?

— Négy-öt négyzetcentiméteres felület jó háromórás munkámba kerül, nincs szövődménye sem, mivel mint mondottam, vér- és fájdalommentes.

— És mi a lényege?

— Univerzális elektromos géppel dolgozom, melyet átalakítottam. Én soha nem hibáztam el, és hálásak voltak érte az emberek...

(szegedi)

** A tetoválás, legyen az bármilyen felületű, a köztudattal ellentétben, speciális módszerrel nyomtalanul eltüntethető.*

HÁBORÚBAN, SZERBIÁBAN

Mindenki lő mindenkire

ÓVAKODJ A DRINA HÍDJAIN!

Mikor lesz béke a Balkánon? Sokak szerint soha, az optimisták szerint az ENSZ Biztonsági Tanácsa mostanában állandóan ennek érdekében ülésezik. De nemcsak az ENSZ, nemcsak New York, hanem Európa számos országa ad folyamatosan otthont a megoldásért ügyködő államférfiaknak, diplomatáknak.

Eközben emberek százai, ezrei veszítik életüket abban a háborúban, amelynek európai szemmel nézve az égvilágon semmi értelme. No, nem mintha bármelyik háborúnak lenne valami értelme... A balkáni területen élők vérmérsékletük szerint viszonyulnak az adódó helyzethez. Kérdés, meddig bírják... Felbecsülhetetlen értékeiket szinte a földdel teszik egyenlővé, az egy-egy határfolyó két partján élők — családtagok, rokonok, ismerősök — egymást lövik.

Csődöt vallottak a szavazások során a két jeles államférfi, Cyrus Vance és Lord Owen rendezési tervei, most már mindenki lő mindenkit, Szarajevóban pestis- és vérhas-járvány szedi áldozatait, nem változott a helyzet a körülzárt területeken sem, Srebrenicában, Tuzlában, Krainában dúl a háború.

Milosevic szerb elnök — a világ összefogásának eredményeként megkegyelmezett a börtönben éhségsztrájkot folytató szerb ellenzéki vezetőnek, Vuk Draskovicnak, a sokat szenvedett férfit és feleségét szabadon bocsátotta. Ám Milosevic népszerűtlenségén már ez a gesztus sem javít. Radovan Karadzic és Alia Izembegovic már-már hajlik a területi rendezésre, folynak a csatározások a diplomáciai sakkasztalon. Pedig Bosznia három részre osztása talán segítene azoknak, akik szeretnék befejezni ezt az értelmetlen öldöklést.

A Déli Hírlap munkatársa a közelmúltban Szerbiában járt. Az ott tapasztaltakról, látottakról, hallottakról riportsorozatban számol be.

Politikusnők

Erősít a gyengébb nem?

A politikát általában a férfiak mesterségének tartják, jóllehet a történelem figyelemre méltó kivételekkel is szolgált. Különösképpen koronás fők esetében: Mária Teréziától Katalin cárnőn át a Brit Birodalom nagy korszakát megtestesítő Victoria királynőig. Idézhetnénk a közelmúlt példáit is, Indira Gandhi zöld forradalmát, Golda Meir „konyhakabinetjét", Margaret Thatcher „vasladységét". Igaz ugyanakkor az is, hogy csak az országok töredékében juthattak nők a legmagasabb tisztségbe, s egyelőre lehetetlennek tűnik, hogy csádort viselő kormányfő legyen egyik vagy másik iszlám államban...

Az utóbbi időkben azonban néhány országban előretörtek a politikusnők. Kanadában Kim Campbell, Törökországban Tansu Ciller került a kormány élére. Beigazolódhatnak az ismert jövőkutató, Robert Jungk szavai, aki sokat várt az asszonyoktól a politikában, mert közelebb állnak az élethez, s az emberekhez, hatalmi helyzetüket képesek az igazán fontos ügyek érdekében felhasználni.

A jó példák között említik a 63 éves Vigdis Finnbogatir, izlandi államfőt, aki sokat tett az izlandi identitás elmélyítéséért, valamint a nálánál 9 évvel fiatalabb, négygyermekes Gro Harlem Bruntland norvég kormányfőt, aki 12 év óta harmadszor tölti be ezt a tisztet, és számos nemzetközi díjat is elnyert. Dicsérik Robinson asszonyt, Írország államelnökét, viszont fenntartások kísérték a pakisztáni Benazir Bhutti szereplését. Miniszterelnökként nem volt túl sikeres, átfogó tervek helyett jelszavakat hirdetett, de most az országban levő mély válság miatt, lehetőség nyílhat visszatérésére és az újrakezdésre. A rossz példák közé sorolták az „özvegyeket", Bandaranaike asszonyt Srí Lankában, Corazon Aquinót a Fülöp-szigeteken, akiket férjük meggyilkolása után, mintegy a folytonosság jelképeként választottak meg, de nem tudtak megfelelni a várakozásoknak, nem voltak felkészülve, s rossz tanácsadókra támaszkodtak.

Kelet- és Közép-Európában korábban protokolláris-statisztikai szemlélet uralkodott, illendő volt egy-egy női miniszter bevonása. Ez a „kötelezettség" megszűnt, de a helyzet keveset javult. Az egyetlen kivétel a 47 éves Hanna Suchocka, akinek egy hétpárti koalíciót kellett összetartania Lengyelországban, s nem rajta múlt, hogy végül is most már csak ügyvező miniszterelnök a szeptemberi rendkívüli választásokig. Az új demokrácia parlamentjeiben a nők aránya nemigen haladja meg a 10 százalékot — összehasonlításként a nők törvényhozási részvétele Finnországban 39, Svédországban 38, Ausztriában 22, Hollandiában 21, Németországban 20, Svájcban 14, Olaszországban 13, Portugáliában 8, Nagy-Britanniában 6, Japánban 2 százalék. Igaz, Németországban például 1987-ig keményen 10 százalék alatt maradt a képviselők aránya (5,8 és 9,8 között hullámzott), ma viszont 20,5 százalékos.

A női politikusok számának növekedése —, mert elnőiesedésről még nem lehet beszélni — a jelek szerint jót tesz a politikának. Lehet, hogy ott is új tartalmat kap a „keresd a nőt"?

Réti Ervin

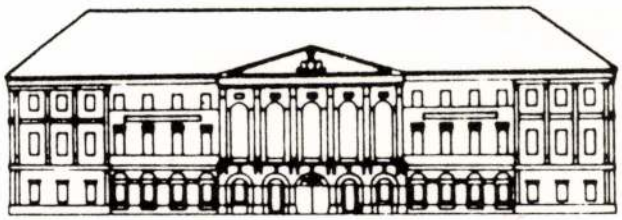

SOMOGY MEGYEI MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA

SOMOGYI MÚZEUMOK KÖZLEMÉNYEI

IX

(KÜLÖNLENYOMAT)

1992

KAPOSVÁR

GALIMBERTI SÁNDOR INDULÁSA
(A művész tanulóéveinek rekonstrukciója 1883–1903-ig, Kaposvártól Nagybányáig)

GÉGER MELINDA

Galimberti Sándor és felesége, Dénes Valéria életművével meglehetősen mostohán bánt a sors: a művészettörténeti kutatás csak a 70-es évek során kezdett foglalkozni az első világháború idején elhunyt művészekkel. 1915 óta nagyon sok idő telt el; képeik szétszóródtak a nagyvilágban, és mindazok, akik visszaemlékezéseikkel fényt tudtak volna deríteni a házaspár életének homályos mozzanataira, tisztázatlan eseményeire; akik még tanuként felidézhették volna ezt a két méltatlanul elfeledett művészsorsot, valamennyien halottak. A kutatás nagyon nehéz helyzetben van, amikor mindössze 1–2 tucatnyi képből és pár soros önéletrajzi megnyilatkozásból kell összeállítani azt a csak 10 évet átfogó, részben közösnek is tekinthető életművet, amely a magyar képzőművészetben a FAUVES-csoport stílusának megfelelő, és ugyanakkor a kubo-futurista modern irányzatokat is értő, nemzetközi színvonalú művészetet hozott létre.

Magának Galimberti Sándornak az életével kapcsolatban is teli vagyunk feltételezésekkel, téves adatokkal, máig sem tisztázott ellentmondásokkal (pl. a pályakezdés idejét, külföldi tanulmányútjait vagy Marie Provázková, cseh festőnővel kötött házasságát illetően). A megjelent publikációk a művészi életpályát eleve csekély levéltári és szakirodalmi forrásra támaszkodva, az 1903–1904-es Nagybányára érkezés időpontjától próbálják végigkövetni.

Helytörténeti vonatkozásokat is szem előtt tartó kaposvári kutató számára azonban különösen érdekes lehet az ezt megelőző korszak is, éppen abból a meggondolásból, hogyan érlelődik a művészi hivatás gondolata a kisvárosi közegből induló fiatalban, és egyáltalán ebben milyen szerepet játszhatott a századfordulóbeli Kaposvár, maguk a kaposváriak. Összességében ma még csak megválaszolatlan kérdések, ezért megpróbáljuk rekonstruálni a kezdeti tanulóéveket 1902–1903-ig, az ún. színrelépés pillanatáig.

Előzmények

Galimberti Sándortól önéletrajzi jellegű írás nem maradt fönn, hacsak ide nem számítjuk a Nemzeti Szalon-beli kiállításának katalógusában írt bevezető pár mondatát, amiben mindössze művészi indulásának néhány helyszínére, iskolájára és mesterére emlékszik vissza hivatkozásszerűen.[1] Hiteles önéletrajzi dokumentumok hiányában a korabeli ismerősök és a rokonság korántsem bő terjedelmű véleményére támaszkodhatunk.

Egy családi legenda szerint az apai felmenő ági rokonságban foglalkozásra nézve egy tűzoltóparancsnokot találunk, állítólag ő volt Galimberti Sándor nagyapja, míg a nagyanyja, Kléber Antónia annak a Kléber József francia tábornoknak a leánya, aki a múlt századelőn még Napoleon hadseregében szolgált. Sándor apja, Luigi Galimberti tulajdonképpen e francia felmenő ági rokonság miatt került családostul Triesztből Kaposvárra – eléggé zavaros körülmények között. A romantikus előtörténet szerint Kléber József nyugalmazott francia tábornok a francia tengerparton összeismerkedett a mosdósi Nitczky grófékkal. A két család között bennsőséges kapcsolat alakult ki, ennek eredményeként Kléberéket meghívták Mosdósra, a birtokra, hogy utolsó éveiket ott éljék le.[2] Kléber József vagyonát egyetlen leányára, Kléber Antóniára hagyta. Mindebből tényszerűen igazolható, hogy Galimberti Sándor nagyapja, Galimberti Antal trieszti ügyvéd és édesapja, Luigi Galimberti csakugyan örökség folytán került Magyarországra.[3] A család tehát eredetileg nem magyar származású; monarchiabéli olasz-trieszti, ami egyenértékű azzal, mintha több nemzetiséget mondanánk. Anyanyelvük az olasz volt. (Ezzel kapcsolatban jegyzi meg Kunffy, hogy a Somogyba áttelepült Luigi Galimberti gyakran felkereste apját, csak azért, hogy olaszul beszélhessen valakivel.[4]) Luigi Galimberti felesége, Sándor édesanyja, szintén olasz anyanyelvű volt, olyannyira, hogy élete végéig sem tanult meg igazán magyarul, beszédébe gyakran kevert olasz szavakat.[5] Az örökséget a Somogy Megyei Árvaszék kezelte, és Luigi Galimberti három testvérének tragikus halála után (mindhárom tengerbe fulladt), egyedül ő örökölte. Időközben az örökséget az árvaszéki gondnok, Matkovics ügyvéd elsikkasztotta, és Luigi Galimbertinek e miatt az ügy miatt kellett többször Kaposvárra utaznia. Mivel a magyar állam Kléber Antónia örökségét nem volt hajlandó a Galimberti család újabb lakóhelyére, Velencébe átutalni, Luigi Galimberti az Árvaszékkel való kiegyezés után egy 300 holdas földbirtokot vásárolt Somogyban, Kaposfüred határában, amit Olasz pusztának neveztek.[6] A család 1880-ban költözött át Velencéből gyermekestül, köztük egy újszülöttel, Umbertóval Kaposvárra.

A korabeli Kaposvár

„...gödrök, amikbe vakmerően bele kell rohanni, pocséták, amelyekben a ló hasig gázol, vízmosások, amiknek kígyóvonalát mesterséges tekervényben kerülgeti az ügyes kocsivezető. Itt-ott megrakták a dágvány mentén fűzfakarókkal, hogy el ne süllyedjen a szekér, némely helyen mutatja a bedűlt árok, hogy ott egy előttük haladt kocsi beledűlt a mélységbe, s előre figyelmeztet, hogy jó lesz kiszállni és fogni a kocsi oldalát, nehogy ez is utána dűljön. Rettegés fog el a gondolattól: hogyha szemközt talál jönni egy másik szekér, hogy térünk ki egymásnak? Dehogy jön! Három óráig baktatunk előre, s nemhogy szekeret, de még gyalog embert sem találunk, még a mezőn sem látható egy emberi alak..."[7] Jókai elhagyott vidék arculatát rajzolta meg Somogyról írva, amely ebben az időben az ország egyik legnagyobb hitbizományi megyéje, szinte kizárólag agrár jellegű termeléssel. Az egyházi birtok a megye területének 17%-át tette ki. Az arisztokratikus jelleget az is erősítette, hogy a kisgazdaságok és a helyi középbirtokok a nagybirtokok mellett háttérbe szorultak. Mivel Kaposvár környéke ásványkincsekben szegény, nagyobb ipartelepítést a kormányzat meg sem kísérelt. Így aztán a múlt század második felének közepén a város alig különbözött egy nagyobb falutól vagy kisebb mezővárostól. A lakóházak sem a városias, inkább a falusias jellegét erősítették Kaposvárnak, az épületek az udvarban hosszában álltak, tűzfalukkal az utcafront felé. A lakosok száma mindössze 6–7 ezer volt. A város komolyabb összekötővonalak hiányában a nagyvilágtól elzártan feküdt. Egyetlen igazi utcája, a Fő utca, mintegy 3 km hosszan húzódott végig a településen, mellékelágazással alig volt tagolva. Egyik ilyen, több-kevesebb épülettel bíró mellékutca végén, a Honvéd téren, a Zárda utca folytatásában vettek házat Galimbertiék. (1. kép) A környék mezőgazdasági művelés alatt álló terület volt körös-körül. Később ide épült a Honvéd laktanya, egy emeletes, sima homlokzatú, sárga épület, aminek gyakorlóterére jártak ki a környék gyerekei is játszani.

1. kép. Az egykori Honvéd utca mai képe. Az előtérben lévő épületek helyén állt Galimberti Sándor szülőháza, melyet a század első éveiben lebontottak. Helyén eklektikus stílusú polgári lakóházak épültek. A lebontott épület jellegéről képet alkothatunk a Honvéd utca 4. sz. ház középső, alacsonyabb tömbja alapján, amely szintén a múlt században épült.

Kaposvár város kibontakozása – szellemi, kulturális és gazdasági téren – a múlt század utolsó évtizedeiben kezdődött, nagyjából Galimbertiék Kaposvárra településével egyidőben. A rohamos fejlődés 1910-ig éppen arra a néhány évtizedre tehető, amíg Galimberti Sándor is még visszajárt szülővárosába. Érdemes pár mondatban felvázolni ezt a folyamatot, hiszen a fiatal Galimberti Sándor növekedésével, szellemi ébredésével párhuzamosan zajlik.

Robbanásszerű gyarapodás állt be a lakosság létszámában, ez nagyarányú építkezésekben is megmutatkozott. A mai városközpont arculata ekkor alakul ki, a derékszögű utcák új rendszerében a gazdagodó polgárság reprezentatív igényeinek megfelelően új stí-

lusú szecessziós és hagyományosabban nagyvárosias, eklektikus épületeket emeltek, szinte teljesen megváltoztatva a város eredeti képét. Az építkezési láz olyan nagyarányú, hogy a város három téglagyára alig győzi kielégíteni az igényeket.[8] Sok zöld terület tette annak idején még hangulatosabbá a települést. Ehhez a külső megjelenést is megváltoztató fejlődéshez az első lendületet az a gyorsvasút adta, amit 1882-ben a pécsi vonalba kapcsoltak, és a Budapest–Fiumei-vonalon közlekedett. Természetesen nagy jelentőséggel bírt az új összeköttetés, mert ez a vonal lett az ország egyetlen tengerre vivő útja. Kaposvárról gyorsvonattal három és fél óra alatt lehetett Budapestre jutni, míg Fiumébe hét és fél óra alatt, és innen már a világ minden sarkába eljuthattak a korabeli utazók.[9]

A vasúton kívül a helyi posta is segített kiemelni Kaposvárt a falusias jellegéből azzal, hogy távíró, távbeszélő és levélpostai forgalmat bonyolított.[10]

További lendületet adott 1890-ben a Magyar Általános Hitelbank Kaposvárra települése, amely az ország legnagyobb pénzintézetének számított. A Fő utca közepén álló két reprezentatív, eklektikus épületet is ez a cég emelte. A Magyar Általános Hitelbank külön részvénytársaságot alapított, amely a környező uradalmak egy részét kibérelte. A társaság tisztviselőkara – az 1890-es megtelepedéskor még 12 főt tett ki – komoly szellemi értéket jelentett Kaposvár számára, mert nagy elméleti felkészültséggel bíró szakemberek voltak közöttük. Ez a részvénytársaság telepítette Somogyba, ebbe az alapvetően agrár jellegű megyébe a cukorrépa feldolgozó gyárat. A gyár komoly munkaadó helye lett a környező településeknek. A megye lakosságának a városba történő áramlásával a polgárosodás folyamata fokozatosan megindult, és a jelentékenyen felszaporodó községi adó, illetve a később létesülő új munkaalkalmak révén (vasgyár, sörgyár, vajgyár, gőzmalmok, stb.) a városi értelmiség száma is megnövekedett.[11]

Mindemellett Somogy továbbra is feudális jellegű, kispolgári megye maradt, és azt a szellemi középszerűséget képviseli összességében, ami Magyarországon a dzsentri korszakot mindenütt jellemezte. Kis szellemi szigetet képez néhány művész, író, tanár, a helyi sajtó képviselője, kereskedő és a városban élő izraelita vallású értelmiségiek, akik liberális eszmerendszerükkel elütöttek a nagy átlagtól. (Így elsősorban közéjül tartozik Rippl-Rónai József, aki 1901-ben tért vissza párizsi tartózkodása után szülővárosába, hogy véglegesen letelepüljön.) E művelt, világlátott polgári rétegnél azonban jóval többen vannak a dzsentrit utánzó, félművelt kispolgárok, akik hangját a megye vezetése elfogadta. A kettő között ingadozott egy elég jelentékeny, becsületes gondolkodású értelmiségi réteg, olyan emberek, akiknek műveltsége, a kor színvonalán álló ismeretanyaga szerencsésebb körülmények között jelentős társadalomalakító, közgondolkodást formáló erővé válhatott volna, így azonban magukra maradtak a legporosabb kisvárosban, a „konfekciós díszmagyarok" népszínmű-magyarkodásával. Vagy beleszürkültek környezetükbe, vagy elmenekültek a városból.

A város művészeti életében nem túlságosan gyakoriak azok a kezdeményezések, amelyek kulturális törekvéseket szolgálnak, és különösen áll ez a Rippl-Rónai letelepedése előtti időre. Zichy, akinek kapcsolatai és hatásköre külföldre szólnak, egyáltalán nem volt kapcsolatban a várossal.

Rippl-Rónai, Vaszary és Kunffy még tanulóéveiket töltik – ki külföldön, ki Budapesten, egyelőre nem látni, merre tart útjuk. A 90-es évektől a század első éveit is beleértve Kaposváron a festészeti másodvonal jutott szóhoz: viszonylag képzett, külföldön is iskolázott kismesterek képezik a művészeti élet gerincét, akik egzisztencia nélküli művészemberként a város eltartottjai voltak, vagy jobb esetben belesimulva a kisvárosi életbe egy-egy főgimnáziumi rajztanári állást foglalhattak el. A lehetőségek tehát: kiemelkedni, világhírt szerezni, amit persze Kaposváron nehezen ismernek el, vagy szolid keretek között dolgozó kismesternek megmaradni, ahogyan ezt a velencei akadémián végzett Luigi Galimberti esetében is látjuk.

Both Menyhért[12] – bár művészeti téren iskolázottnak számít (Székely Bertalan és Lotz Károly tanítvány, aki Münchenben és Párizsban is tanult) – a Somogy című napilap segédszerkesztői pozíciójáig vitte. Ungváry Sándor középszintű freskófestő, Sárdi Ferenc rajz- és kézimunkatanár. Igazából elismert, tekintélyes festőnek a 90-es évektől itt élő Bacskay Béla[13] számított, aki képeivel fizetett a városnak az eltartásért.

Magasabb polgári körök ebédre járó vedégeként fogadták, és hosszas iskolázása (müncheni akadémiát végzett) révén szerzett tekintélyével élve befolyásolhatta e körök irányadónak számító művészeti ízlését. Művészetének mérvadó voltára jellemző az az eset is, amikor Rippl-Rónaival versenyezve a kaposvári városháza részére készülő, egészalakos Kossuth-kép megrendelését nyerte el. A város őt részesítette előnyben a modern európai szellemet képviselő Rippl-Rónaival szemben.

A gyermekkor

Galimbertiék a központtól nem messze fekvő Berzsenyi utcában vásároltak házat. 1892 körül költöztek át a Berzsenyi utca 19-ből a Zárda utca folytatásában lévő Honvéd utca 2-be. Különös egybeesése a véletlennek, hogy a közeli Zárda utcában, néhány háznyi távolságra lakott a másik két, művészeti szempontból nevezetes család, Rippl-Rónai Mihály iskolaigazgató és Vaszary Mihály főgimnáziumi tanár családja. Galimberti Sándor szülőháza nem maradt fönn. Mára a Honvéd utcai lakás sem áll, de a környék hasonló korú épületeiből sejthető, hogy olyan egyszerű külsejű, földszintes, alacsony kis ház lehetett, mint a közelében még fennmaradt 6-os számú épület. (2. kép)

Galimberti Sándor apja, Luigi Galimberti nevét idővel Alajosra magyarosította. Kunffy Lajos visszaemlé-

2. kép. Korabeli felvétel a Zárda utca környékéről. (Az Esterházy utca bejárata a Zárda u. felőli oldalról.)

kezéseiben megemlékezik róla pár mondatban: „Mint ember, végtelenül kedves volt, olasz földije minden bájával"[14] – írja, miközben említést tesz Galimberti Alajos nagy szenvedélyéről, a dohányzásról. Könnyedén barátkozó, nyitott természetű ember volt, aki családjában is nagy tekintélyt élvezett. Az édesanyáról, Fosser Karolináról[15] nagyon keveset tudunk: társaságkedvelő, derűs férje mögött csendesen, szerényen meghúzódó asszony volt. A gyermeke halála és később férje elvesztése miatti fájdalom idővel megtörte és idősebb korára mint törékeny, vékonyka, alacsony asszonyra emlékeznek rá, akiből végtelen szeretet áradt mindenki iránt. A csapások ellenére is szívósan próbálja összetartani a nagy létszámú családot.[16] A gyermekek később felnőttként szívesen emlegetik fel az otthon eltöltött idillikus estéket, amikor együtt énekelt, zenélt az egész család. Az olaszokra jellemző zenei érzék és a művészi hajlam ott rejtőzött a gyermekekben is. Vilma, a legkisebb leány szívesen zongorázott, de tudjuk, hogy nagyon ügyesen gyurmázott kis állatfigurákat is saját gyermekei szórakoztatására.[17] Sándor a házi koncerteken hegedűlt, évekkel később gyakran vette elő hegedűjét baráti társaságban, közös mulatságra.

Jurasich Rózsa, az egyik unokahúg szerint Galimberti Alajoséknak 12 gyermekük született, de közülük kevesen maradtak életben.[18] Megjegyzéseit fenntartásokkal kell fogadnunk, tévesen gondolja, hogy 11-ik gyermekként jött világra Sándor. Valóságban legfeljebb kilencedikként születhetett, 1883. május 31-én. Idősebb fiútestvérei közül Alajos és Umberto (Bertalan) nevét ismerjük.[19] Umberto, aki három évvel volt idősebb Sándornál, öngyilkos lett 19 éves korában.[20] A lányok közül a két idősebb, Karolina és Georgina, továbbá a két évvel fiatalabb Vilma állt érzelmileg a legközelebb Sándorhoz. A legidősebb testvér, Karolina Budapestről, a másik kettő Kaposvárról figyeli tehetséges fiútestvérük életútját, innen segítik levelekkel, küldeményekkel, bíztató szavakkal.[21] A két legfiatalabb kisleány, Antónia és Rozália még csecsemőkorban meghalt.[22] A család gazdálkodásból élt, a birtok a középpolgári szintnél magasabb megélhetést biztosított számukra. Galimberti Alajos egyre szenvedélyesebben veti bele magát gazdasági ügyeinek intézésébe; eredeti foglalkozását, a festészetet is feladja és csak alkalomadtán ül le egy-egy modell elé.[23] A lányokat a birtok után járó örökségből házasítják ki: Karolina vőlegényének, aki katonatiszt, kauciót is fizet

3. kép. A „Haza kis polgárainak 1832" felirattal ellátott elemi iskola, ahol Galimberti Sándor is tanult. A felvétel később, 1914-ben készült

a család. A másik két leány házat kapott hozományul. Sándor örökségét és minden pénzét felemésztették későbbi tanulmányútjai.[24]

Galimberti gyermekéveire vonatkozó dokumentumok ma már alig találhatók. Tájékozódási pontként csupán a bizonyítványok szolgálnak. Ezekből kiderül, hogy 18 éves koráig, 1891-től 1901-ig a szülővárosban tanult. 1891-ben a nála két évvel fiatalabb Vilmával együtt iratták be őket a Rónai József direktor irányítása alatt álló Központi Elemi Népiskolába. (3. kép) (Ugyanebben az iskolában Galimberti Bertalan (Umberto) már negyedikes volt.) Sándor 8 éves a beiratáskor – ez az életkor nem ritka abban az időben kezdő elemi iskolai osztályokban, így Galimberti évfolyamában sem. Az elemi iskola elvégzése után a kaposvári főgimnáziumban végzett további négy évet. A gimnáziumi évek elejére esik az iskola átköltöztetése is a régi épületből az új, reprezentatív, a korábbinál jóval nagyobb épületbe, amit Somssich Pálról neveztek el a városi polgárok. (4–5. kép) Az iratokat végigkövetve úgy tűnik, a kis Sándor élénk szellemű, de rapszodikus, hullámzó teljesítményű gyermek lehetett, akinek fantáziáját, érdeklődését az iskolai tevékenységek igazából nem kötötték le.[25]

Legfeljebb a művészetekhez közel álló éneket és rajzot kedvelhette – azt is mérsékelt lelkesedéssel. A rendszerességet, nagy figyelmet és aprólékos szorgalmat igénylő tárgyakat unhatta vagy nem szerethette, és a követelményeknek változó eredménnyel tett eleget. Az elemi iskola végére mégis úgy tűnik, a kissé hanyag fiúból egycsapásra igyekvő, jeles eredményű, csaknem eminens diák válik, talán a gimnáziumi tanulmányokra készülve. Rajzból kitüntetést is kap – ez az első iskolai megnyilvánulása kézügyességének.

A gimnázium első évében, 1897-ben nagy megrázkódtatás éri a családot: Galimberti Alajos tüdőrákban meghal december 31-én. Noha ekkor Sándor csak 14 éves, az apa befolyásolhatta kamaszodó fia bizonytalan, lassan körvonalazodó, jövő iránti elképzeléseit, amint ezt később látni is fogjuk. Ettől az időtől kezdve az édesanya tartotta össze a családot. A következő évben újabb szerencsétlenség éri őket: meghal az egyik fiútestvér, Umberto.

A gyermekek közül már többen felnőttek, a két legkisebb, Sándor és Vilma tanulmányait az idősebb testvérek segítségéből, illetve a családi birtok jövedelméből lehetett fedezni.

4. kép. A régi gimnázium épülete

5. kép. A Somssich Pálról elnevezett gimnázium egykori képe a „beköltözés" évéből, 1898-ból

A gimnáziumi évek viszonylag nyomtalanul tűnnek el: Sándor kiváló testgyakorlásban, sorra-rendre nyeri futásban az iskolai tornaversenyeket, míg öröklötten jó zenei érzékét külön hegedűórákon, Faragó Lajos főgimnáziumi tanárnál fejleszti.[26] Az iskolai rajzolás mellékes, a többi foglalkozásokhoz hasonló, közömbösnek tűnő tantárgy számára. Nem csoda: ekkoriban az iskolai rajzoktatást a rajzoló geometria című tantárgy jelenti.

A megfigyelés csupán a geometriai fogalmak elsajátítását szolgálja, és a végső cél az ipari termelés számára szükséges vizuális készség kifejlesztése. A rajz csupán eszköz volt ehhez. Maga a szabadkézi rajzolás teljesen kiszorult az iskolákból. A XIX. század végén joggal merült fel a kor rajzoktatásában egy pedagógiai reform gondolata, amely a művészeti nevelés fontosságát felismerve az általános vízuális-plasztikai kultúra és a művészi ízlés kifejlesztését tűzte ki célul.[27] A rajzpedagógiai reform hullámai Kaposvárt is elérték, és a tantestület értekezleten foglalkozik is vele.[28] Galimberti új rajztanára, Mihalik Gyula[29] sokat tett azért, hogy a modern rajzoktatás alapelveit elfogadtassa. (Mihalik a gimnázium IV. osztályában tanítja Galimbertiéknek a rajzoló geometriát.) Korszerű művészetszemlélettel bíró szakemberként személyében a századelő jelentős művészeti írója és pedagógusa került Kaposvárra még Rippl-Rónait megelőzve 1899-ben. Kiállításokat rendezett, előadásokat tartott, egyúttal műgyűjtői tevékenységet is folytatott, és gyakran közölt művészeti írásokat, kulturális cikkeket a helyi és fővárosi lapokban. 1900-ban a kaposvári liceumban „Divatos jelszavak a modern művészetben" címmel tartott felolvasást, és a modern rajzoktatás alapelveiről kialakított elképzeléseit is leközli egy tanulmányban a kaposvári főgimnáziumi értesítő.

Mihalik Gyula a rajzoló geometria oktatásakor a testek, különféle metszetek szerkesztésére, az ékítményes rajzra és épületek jellemzését tanította. A kötelező iskolai órákon túl érdeklődő növendékeinek külön foglalkozást nem tartott még ebben az időben. Mégis feltételezhető, hogy alapvető szerepe lehetett Galimberti életének további alakulásában, hiszen Sándor 1901-ben a IV. osztályt befejezve megszakítja a tanulmányokat, és a budapesti Iparművészeti Iskolában jelentkezik. Sándor lépését úgy értékelhetjük, mint első ízben érzékelhető határozott törekvést a művészeti pálya felé.

Érdekes párhuzamot vonni a fiatal növendék iskolaválasztása és Mihalik későbbi tevékenysége között. Mihalik a hazai iparművészet – elsősorban a textilművészet – szakértőjének számított. 1907-től a budapesti Iparművészeti Múzeumban dolgozik. 1910-től pedig tanár az Iparművészeti Iskolában. Galimbertire gyakorolt befolyása ebben az irányban érvényesülhetett, ezért nem lehet véletlen a 18 éves fiú választása. A körülményeket számbavéve más hatásokkal is számolnunk kell. Közülük legfontosabbként az apai útmutatásokat kell megemlítenünk. Galimberti Alajos fia indíttatásában sokkal nagyobb szerepet játszhatott, mint azt a korábban már említett gyér adatok alapján gondolhatnánk. Ő maga is iskolázott festő volt, aki Magyarországra ugyan azzal a céllal települt, hogy gazdálkodjék, de ideje nagy részét – eleinte legalábbis – festegetéssel töltötte.[30] Korábban Velencében, az ottani festészeti Akadémián tanult. (6. kép) (Természetesnek kell tartanunk, hogy a kifejezetten németes orientáltságú bécsi vagy müncheni iskolák helyett az olasz képzést választotta, mert bár a múlt század második felében Trieszt, a szülőváros közigazgatásilag a Monarchiához tartozott, kulturális téren inkább az anyaországhoz fűződő kapcsolatait ápolta.) Galimberti Alajos művészete nagy megbecsülést élvezett családjában. Sándor későbbi festményeit világlátottsága és kiállításai ellenére sem értékelték annyira, mint apjáét.[31]

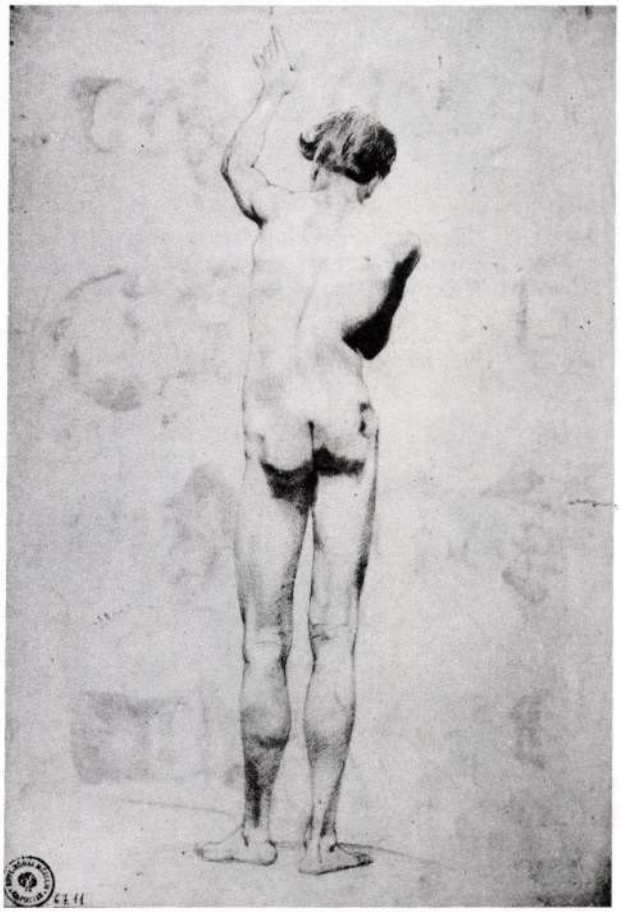

6. kép. Luigi Galimberti (Galimberti Alajos): Akt papír, ceruza, 28x40,5 cm, Lsz: 67. 11 J. n. A Somogy Megyei Múzeum tulajdona

„Igazi művésznek" odahaza inkább Galimberti Alajos számított. A fennmaradt képekből következtethetünk valódi művészi rangjára: olaszosan derült színvilág és akadémikus modor jellemzi munkásságát, némi rajztudásbéli hiányossággal. Mint Velencében klasszikusan iskolázott mester, a szakma – így a festészet – minden válfaját kipróbálhatta és művelte. Legnagyobb vállalkozásaként a szentbalázsi templom részére ké-

7. kép. Luigi Galimberti (Galimberti Alajos): Inas bölcső mellett. 1897. papir, ceruza, 28x41 cm, Lsz: 67. 5. jjl.: L. G. 1897. A Somogy Megyei Múzeum tulajdona

8. kép. Luigi Galimberti (Galimberti Alajos): Vázlatok. 1897. papír, ceruza, 28x40,5 cm, (A 7. számú rajz hátoldala), j.: L. G. 1897.

szített oltárképét ismerjük, ami sajnos nem maradt fönn, így nem tudunk fogalmat alkotni róla. Valószínű, hogy gyakorlata lehetett a murális műfajban is, mert a dokumentumok kifejezetten mint freskófestőt emlegetik Magyarországra érkezésekor. A fenti alkotásokra való írásbeli hivatkozásokon kívül ismerjük portréit, kis életképi jeleneteit, krokijait a kisváros mindennapi életet élő, jellegzetes típusairól: szemmel láthatóan ez felel meg legjobban könnyed, laza, csevegő modorának. (7–8–9. kép)

A korabeli Kaposvár első városképei tőle származnak – a régi velencei vedutafestészet hagyományos precizitásával készültek, csak kissé szárazabb, naívabb modorban. (10–11. kép) Érdekes párhuzam, hogy Galimberti Alajos széles temetikájú világából ez utóbbi kerettéma fia életművében hangsúlyosan jelenik meg. Galimberti Sándor több képe is tekinthető úgy, mint a tradicionális vedutafestészet modern, újkori átirata. Figurális kompozíciói közül csak a korai tanulmányi évekből ismerünk néhányat, később szinte egyáltalán nem, vagy csak elvétve akad egy-egy emberi alakot ábrázoló mű.

9. kép. Luigi Galimberti (Galimberti Alajos): Csecsemőt ringató inas 1897. papir, ceruza, 28x40,5 cm. Lsz: 67. 7. jjl: L. G. 1897. A Somogy Megyei Múzeum tulajdona

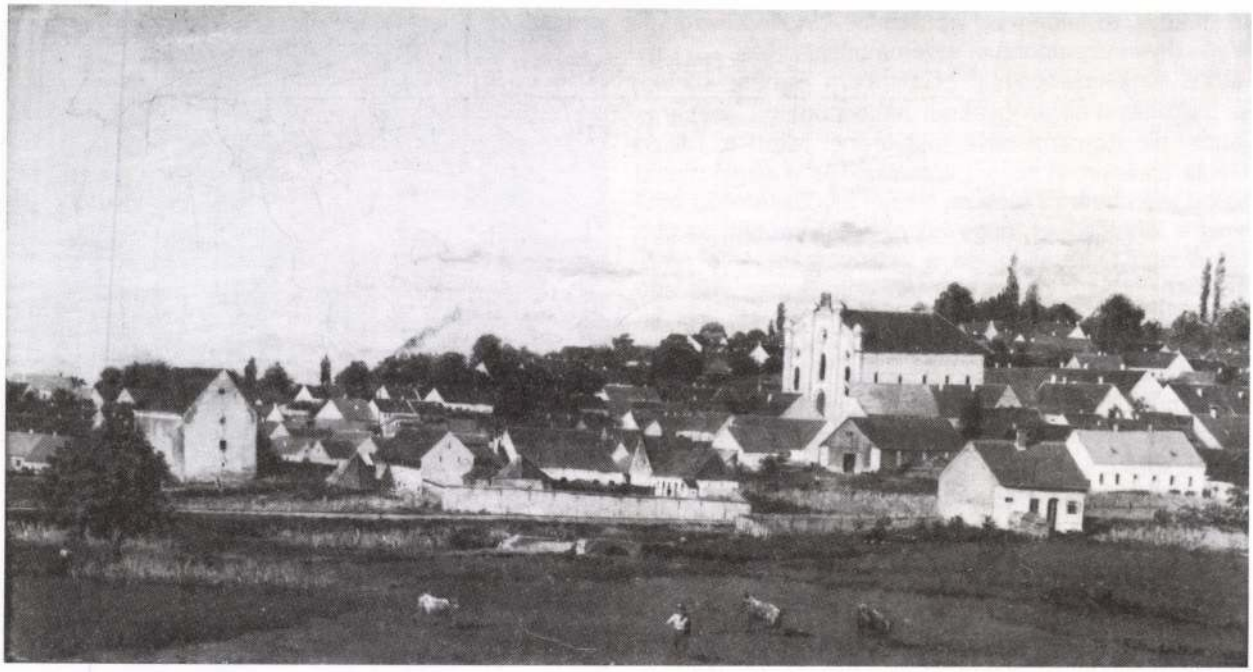

10. kép. Galimberti Alajos: Kaposvár látképe 1881. olaj, vászon, 27x49 cm. jjl: Galimberti Al. 1881. Kaposvár város tulajdona

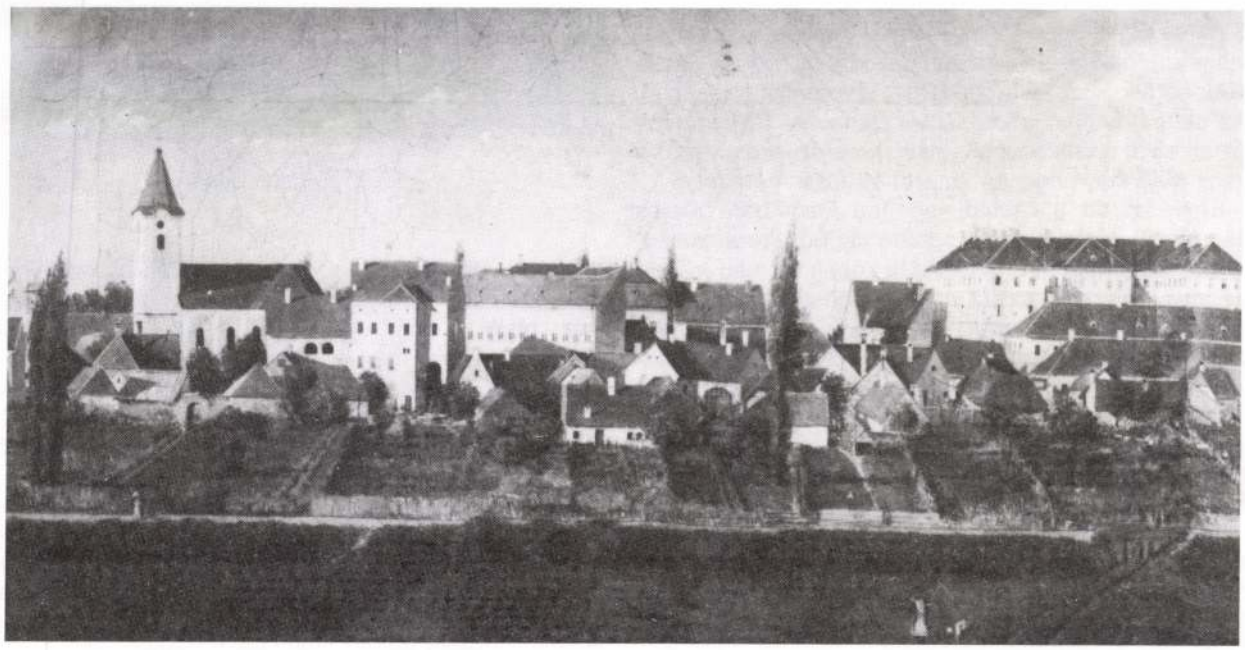

11. kép. Galimberti Alajos: Kaposvár látképe 1881. olaj, vászon 27x49 cm. Kaposvár város tulajdona

Hajlamosak vagyunk feltételezni, hogy az apa vonzódása a városi élethez, a kisváros intim világához közvetett módon befolyásolhatta a fiút, aki a későbbiek folyamán a magyar festészet kifejezetten urbánus alakjává vált, városképekben, városi motívumokban találva meg azt a formaelemet, amiből kiindulva a művészileg egyetemeset meg tudta ragadni. Ezt látszik alátámasztani egy későbbi hivatkozása a gyermekkori élményekre, a szülőváros elevenen élő emlékére. Dénes Zsófia idézi egy helyütt, hogy Sandró – odahaza mindenki így hívta – úgymond mindig „kaposvári srácnak" érezte magát.[32] Figyelemre méltó ebben a megjegyzésben, hogy a várost, nem pedig a Dunántúlt, a somogyi dombokat, tehát a táji élményt adó termé-

szeti közeget jelöli meg az érzelmi kötődése színhelyéül. (Ilyen szempontból érdemes összevetni Vaszary János emlékezéseivel.)[33] Galimberti Sándor külföldi tartózkodásai során gyakran hazalátogatott édesanyjához, aki Karolina nevű testvérénél lakott a Tallián Gyula utcában. A rokoni kötelékek és a nagy család sokat jelenthetett számára, hiszen az összefogás adta meg a lehetőséget, hogy képezhesse magát, tovább tanulhasson. Hivatkozása a szülővárosra nem rutinszerű szlogen, hanem egy élő kötelék, az erőt adó biztonság tudata lehetett. „Ha Sándor nem írt, azt mondták, biztosan jól megy a sora. Akkor fogott csak tollat, amikor pénzre volt szüksége."[34] – mondta az unokahúg, Jurasich Rózsa. Kaposvár tehát a kiindulás helye, érzelmi és anyagi bázis volt, ahová segítségért fordulni mindig lehetett.

Joggal tételezzük fel, hogy Sándort az apja kezdte el tanítgatni a festészet alapelemeire. Galimberti Alajosról tudjuk, hogy több növendéket is oktatott, Kunffy Lajos például 1885 körül volt a tanítványa.[35] Módszere az iskolai oktatáshoz képest előrehaladottabb volt: nem olajnyomatokat és gipszszobrokat másoltatott a növendékekkel, hanem mindjárt a természet utáni festéshez irányította őket. Bár korai halála miatt Sándort csak 14 éves koráig tanítgathatta, a helyét kereső, újdonságra éhes, ébredező szellemű kamaszfiú képzeletére bizonyára ösztönzőleg tudott hatni. S ha ez a hatás Galimberti Alajos életében kevésbé érvényesülhetett, halála után mégis igazolódott Mihalik Gyula pedagógiai közreműködésének felerősítő hatásával. Az otthoni festési lehetőségek bizonyára többet nyújtanak bárki érdeklődőnek, mint a száraz iskolai rajzóra vagy különóra unalmas keretei és fakó metodusa.

Egyrészt ott a családi legenda Galimberti Alajos akadémiai végzettségéről, amire oly büszke a család, szemmel láthatóan ott vannak a képek és még inkább az apa után megmaradt mesterségbeli kellékek: festékek, vásznak, ecsetek, az állvány, stb. Ki lehetett próbálni, játszani velük, kísérletezni... S ha a távlatokat tekintve ezt még kevés szellemi ösztönzőnek tartanánk, egy külső, de annál lényegesebb mozzanatra kell figyelnünk. Galimberti Sándor előtt Kaposvárról három tehetséges fiatal indult útnak a művészi pálya felé. Elsőként Rippl-Rónai József (1861-ben), aki Galimbertinek később atyai jóbarátja lesz, később Vaszary János, majd Kunffy Lajos. Rippl külföldi tanulmányútjairól, kiállításairól a helyi sajtó útján folyamatosan hírt ad a testvéröccse, Rónai Ödön. (12. kép) Ő az, aki az álmatag kisvárosban folyamatosan agitált, szervezett, propagandát, hírverést csinált a modern művészet, így bátyja művészetének elismertetése érdekében azzal a céllal, hogy a festő ügyeinek menetén idehaza is lendíthessen.[36] A 90-es években, Sándor szellemi ébredése idején Ödön szorgalmazta Kaposváron a nagyvilág, különösen Párizs művészeti eseményeiről szóló híradásokat is. Így aztán az ország e kis szegletében a korabeli megyei lapok, a Somogy, Somogyi Ellenőr, Somogyi Hírlap párizsi lapokból, például a Le Figaróból, plakátokból, katalógusokból és Rippl-Rónai Ödön személyes beszámolóiból vették hiradásaikat. (E hírekből persze az is kitetszik, hogy a nagy megbecsülés inkább a hírnevet szerző földinek, mint a modern művészet első magyarországi képviselőjének szól.) Galimberti Sándor tehát folyamatos hazai híradásokból értesülhetett Rippl-Rónai sikereiről, és a mester iránti, későbbi rajongó tisztelet ekkor foganhatott meg benne.

12. kép. Rónai Ödön

Rippl-Rónai József példája reményteli ösztönző lehetett számára, de vajon ismerte-e akkoriban a gimnazista korú fiú a világlátott művész munkáit? Erre vonatkozóan nincsenek adataink. Mindenesetre ha Rippl-Rónai képeit nem is, Vaszary János egy festményét, a Virág Benedekről festett reprezentatív portrét módja volt megismerni. Vaszary viszonylag korán, 15 éves korában, 1882-ben került el Kaposvárról. A szülőváros vezetői – nyilvánosan is deklarálni kívánván a helység lokálpatrióta szellemét Vaszary Kolos hercegprímásra, Vaszary János nagybátyjára való tekintettel is – megrendeli a külföldön iskolázott, tehetséges, bár még fiatal festőtől a népszerű író, Virág Benedek arcképét. (13. kép) (Virág Benedeket Nagybajomhoz szoros szálak fűzték, ez képezte a megrendelés alapját.) Vaszary 1892-ben Rómában készítette

13. kép. Vaszary János: Virág Benedek 1891. olaj, vászon, 163x105 cm, Lsz: 55. 613. jbl: Vaszary J. 1891. Róma
A Somogy Megyei Múzeum tulajdona

el a festményt, nem akadémikus, hanem a progresszív magyar festők körében akkoriban divatos finom naturalizmus felfogásában. A kép a kaposvári főgimnázium nagytermében került elhelyezésre – abban az iskolában, ahol Vaszary János apja, Vaszary Mihály tanár úr is tanított éveken át. A diákoknak, köztük Galimbertinek is módja volt napról napra szembesülni, találkozni az erőteljes hatású, kissé reneszánsz előképekre asszociáló, de felületkezelésében teljesen újszerű alkotással. Vaszary maga is gyakran járt haza Kaposvárra – eleinte a Mintarajztanoda növendékeként az iskolai szünidőben – Kunffy is egy ilyen alkalommal ismerkedett meg vele még gimnazista korában.[37] Galimberti Alajos családja, ha személyesen nem is ismerte Vaszaryt, hallhatott felőle, mert Kunffy éppen ez idő tájt, 1885 körül volt egy időre az idősebb Galimberti növendéke.

A harmadik tehetséges, művészi pályára készülő fiatal, akinek példája az ifjú Galimberti számára élőkép lehetett, maga Kunffy Lajos. Noha rövid ideig volt Galimberti Alajos tanítványa (hamar elszegődik tőle a divatos Koroknyai Ottóhoz,[38] mert felismeri Galimberti Alajos közepes tehetségét), de mint emberről, szeretettel beszél róla. Elválásuk nem volt rossz ízű szakítás, a mester nem vette rossz néven, hogy egy modernebbnek, népszerűbbnek számító festőhöz pártolt. Feltételezhető, hogy kapcsolatuk nem is szakadt meg, és a Galimberti család hallgatólagosan a „Kunffy-gyerek" müncheni és párizsi tanulóéveit is figyelemmel követi. Már e kezdő évek első sikereként könyvelhette el Kunffy 1890-es évekbeli „Jób" című képének fogadtatását, amit a millenniumi kiállításra festett. (14. kép)

Kaposváron Galimberti szeme előtt így három közeli példa is akadt a művészi pálya lehetséges sikereire. Egzotikuma mellett egyfajta „karriermintaként" is szolgálhatott az érdeklődő civilek számára, hiszen úgy tűnhetett, nemcsak meg lehet élni a festészetből, de az dicsőséget is hozhat. A Galimberti-család számára tehát végül is elfogadható kompromisszum lehetett az a választás, amikor Sándor 1902-ben, a gimnázium 4. osztályának befejezésekor a budapesti Iparművészeti Iskolába jelentkezik.

Az Iparművészeti Iskola

Az előzőekben megpróbáltuk megkeresni azokat a tájoló tényezőket, melyek Galimberti Sándort a művészi pálya felé orientálhatták. Rippl-Rónai, illetve a két másik kaposvári származású művész példája – többszörös áttételen keresztül – szerepet játszhatott ugyan, de az Iparművészeti Iskolát mint konkrét választást Galimberti esetében helyi tényezők sokkal inkább befolyásolhatták. Távolabbról esetleg Rippl-Rónai iparművészeti megbizatásainak Kaposvárra is eljutó hírei, de egy másik helyi művész, Kopits János[39] példája méginkább lökést adhatott. Kopits kaposvári születésű szobrász, tanulmányait a Fővárosi Iparrajziskolában kezdte, majd az Országos Iparművészeti Iskolában folytatta. Nagy sikert aratott budapesti első nyilvános szereplésén az Iparművészti Társulat 1901-es kiállításán „Csipkerózsika" című modern, szecessziós stílusú kapuzattervével, amire a tervezők díját kapta. (15. kép)

Az Iparművészeti Iskola mellett szól az az érv is, hogy polgári értelemben véve biztosabbnak tűnő kenyérkereső szakmát adott a növendékeknek, mint a Mintarajziskola művész- vagy rajztanárképző szakja.

1901-ben Galimbertivel egyidőben egy másik kaposvári jelentkező is akadt az Iparművészeti Iskolába Borovicz Imre[40] személyében, aki – visszatérve Kaposvárra – Csikász Imrével együtt dolgozik majd helyi megrendeléseken. (Csikász szintén ebben az időben látogatta szobrásznövendékként az iskolát. Boroviczcal történő összebarátkozásának köszönhetünk néhány maradandó értékű munkát, így az egykori Kontrássy utca 4. szám alatti, ún. Bednár-féle ház stukkóit.)

A Keleti Gusztáv által 1880-ban alapított Iparművészeti Iskola – akkoriban még csak Magyar Királyi Iparművészeti Tanoda – éppen hanyatló stádiumát élte: a millenniumi felbuzdulás évei után az iskolát a pangás,

14. kép. Kunffy Lajos: Jób; olaj, vászon, 190x246 cm. 1896. Lsz: 55. 507 A Somogy Megyei Múzeum tulajdona

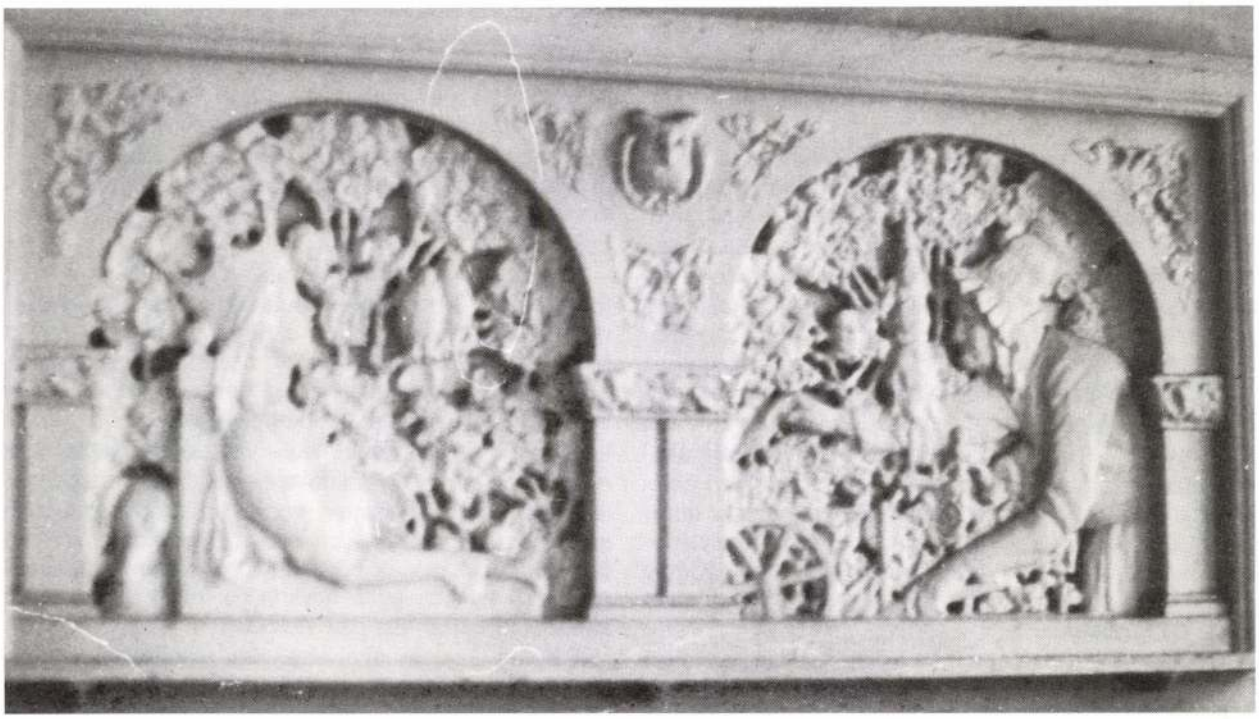

15. kép. Kopits János: Csipkerózsika 1901. (kapuzatterv) stukkó

sőt a rövid idejű kifulladás jellemzi.[42] Az 1901-es évben, tehát Galimberti jelentkezésének idején már csökkent a jelentkező növendékek létszáma is. A nehéz körülményekre panaszkodva ezt írja az egykori évkönyvi beszámoló: „Csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudunk ifjainknak megfelelő foglalkozást szerezni munka hiányában, a művész-iparosok műhelyei vizesek, diszítőfestők, épület- és ornamentális szobrászok, stb. félerővel, ha nem még kevesebbel dolgoznak."[43] (Örülünk a diszítőfestők említésének a nehézségek kapcsán, mert Galimberti erre a szakra jelentkezett.) Az iskolai felvétel előfeltétele a 4 középiskolai osztály elvégzése, illetve a 15. életév betöltése volt, és maga a tanulmányi idő 2 éves előkészítő és 3 éves szakképzéssel együtt 5 évre terjedt ki. A diszítőfestők szakosztályát 1884-ben állították fel, és kezdettől fogva súlyos nehézségekkel küzdöttek mintalapok hiánya miatt. A tanmenet színes lapminták másolásával kezdődött, majd gipszöntvények, természetes virág- és gyümölcsminták tanulmányozása után önálló térkitöltési feladatok megoldásával zárult. A fő szakmabeli tanulmányon, a díszítőfestői tanulmányokon kívül szabadkézi perspektívát, elemi geometriát, majd ábrázoló geometriát tanultak. Az iskola nagy súlyt fektetett a geometria ismeretére: „A geometria, kiváltképpen az ábrázoló geometria – írja Gróh István – az iskola, minden műszaki tudás alapját képezi, s elkerülhetetlen segédtudománya annak, aki adott terv után valamit kivinni és még inkább annak, aki önállóan tervezni kívánt."[44] Az ornamentális stúdiumok túlzott szorgalmazása mellett azonban az iskolában a tervezett művek kivitelezése rendre elmaradt. Az építészeti feladatokban árnyékok, különböző sík- és térmetszetek megszerkesztése, tehát a szerkezeti konstrukciók tanulmányozása volt a cél. Az ékítményes rajz az elmúlt korok klasszikus diszítményeit ismertette meg a növendékekkel – lényegében a másolás, a különböző korszakok művészi stílusainak leutánzása révén. Az előkészítő osztályokban beiktatták a „természet utáni" alakrajzot is – úgy tűnik Galimberti a kapott érdemjegyek alapján ebben a tárgyban érte el a legjobb iskolai eredményét. A bizonyítvány[45] szerint közepes a teljesítménye, kiugró, az akadémikus oktatás szellemében „kiváló" tanítvány nem volt, ennek lehetséges okaira később visszatérünk.

A Galimbertit tanító oktatók között Papp Sándor, illetve Feichtinger J. György a hivatalos-retrográd szellemű, inkább akadémikus oktatás híve. Gyalus László építész ugyan a Schulek Frigyes-féle történelmietlen restaurálásokkal szemben úgy újabb, rekonstrukciós igényű építészeti szemléletet képviselt, Galimbertit azonban – mint eredménye is mutatja – aligha kötötték le ezek az ismeretek. (16–17. kép)

Az iskolában uralkodó szellemről nagyon érdekesen tudósít bennünket Csáky József, aki szobrásznövendékként Galimbertivel egyidőben járt az intézetbe. Csáky a kezdeti lelkesedés után hamar kiábrándult az iskolából akadémikus szellemű, tekintélyelven alapuló mechanikus munkamódszere miatt. „A rajz- és színkompozíciók is lehangolók voltak, egyre újabb és újabb díszítő motívumokat keresni és minden cél, gyakorlati felhasználás nélkül megkomponálni őket. Sosem mondták nekünk azt, hogy itt egy tányér, egy váza, egy valamilyen más tárgy, és találjunk ki rá valamilyen mintát, komponáljuk meg az egészet. Ez nem volt más, mint kompozició a kompozicióért. A díszítőrajzot bizonyos Gróh professzor tanította. Száraz, pedáns ember volt, parancsolgató és gonosz. Nagyon sok egyéni megrendelést kapott, de lustaságból vagy pedig, mert ő maga képtelen volt ezeket kivitelezni, nagyrészt ránk számított ezeknél. Este is dolgoznunk kellett otthon, megkövetelte, hogy mindig új meg új motívumokat keressünk és sok-sok vázlatot hozzunk, ezeket azonban nem kellett kidolgozni mert csak az ötlet volt számára érdekes."[46] Csáky kissé elfogultan beszél Gróh Istvánról, ezt másutt ő maga is elismeri. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy Gróh, aki Galimbertinek is tanára volt, a modern szellemű Magyar Iparművészet című folyóirat írói gárdájának egyik tagjaként, a kor legjobb szakemberei között említhető. Nagy hatású pedagógiai munkát végzett a „magyar anyanyelvű" díszítőművészet kifejlesztése és elterjesztése érdekében. Tovább folytatva Csáky József visszaemlékezéseit az Iparművészeti Iskola oktatási módszereiről, ezt olvashatjuk: „Csak azok az órák tudták felkelteni érdeklődésemet és lelkesedésemet, amikor élő modell után rajzoltunk. Egy modellnek két héten át kellett ugyanabban a pózban állnia. Ez volt az egyetlen dolog, ami miatt ragaszkodtam az iskolához. De nem túl sokáig. Tanárunk, aki élő modell utáni rajzolásra oktatott, csak ritkán jött el megnézni bennünket és akkor is csak néhány pillanatra. ...Átvonult a termen, néhány szóval megkritizált egy-kettőt a mintegy 25 rajzból, majd ásított egyet, és visszament a műtermébe. Boldoguljunk, ahogy tudunk. A festők is elégedetlenek voltak. Csak tojástemperát tanítottak nekik. Szép technika ez, de már eljárt felette az idő. Ha egy tanítvány behozta az otthon készített olajfestményt, és megmutatta az öreg professzornak, az csipősen így szólt: Nocsak! Olajjal és ecsettel készült? Látszik is. Mintha csak saláta lenne."[47]

Csáky József rosszkedvű megjegyzései az iskola régies, elavult másoláson alapuló tanítási módszerét támadták, azt az oktatási rendet, ami az akademizmus esetében a friss művészetszemlélet kialakulását és gyakorlását is támadta, gátolta. Csákyhoz hasonlóan Ziffer Sándor is növendéke volt az intézménynek, az a festő, aki későbbi nagybányai tartózkodása során Galimbertihez közel álló alkotó volt. Csáky József véleményét tűnik alátámasztani a tény, hogy Ziffer számára is kellemetlen emlékeket jelentett az iskola, unja a gipszfejek és díszítőmunkák folytonos másolását, amire Feichtinger József – Galimbertinek szintén mestere – kötelezi.[48] E közvetett beszámolók alapján képet alkothatunk a Galimbertit is érintő tantárgyak oktatásáról, és az oktatók módszereiről is. Nincs semmi okunk feltételezni, hogy Galimberti esetében nem hasonlóképpen történt az iskolával való szakítás, mint

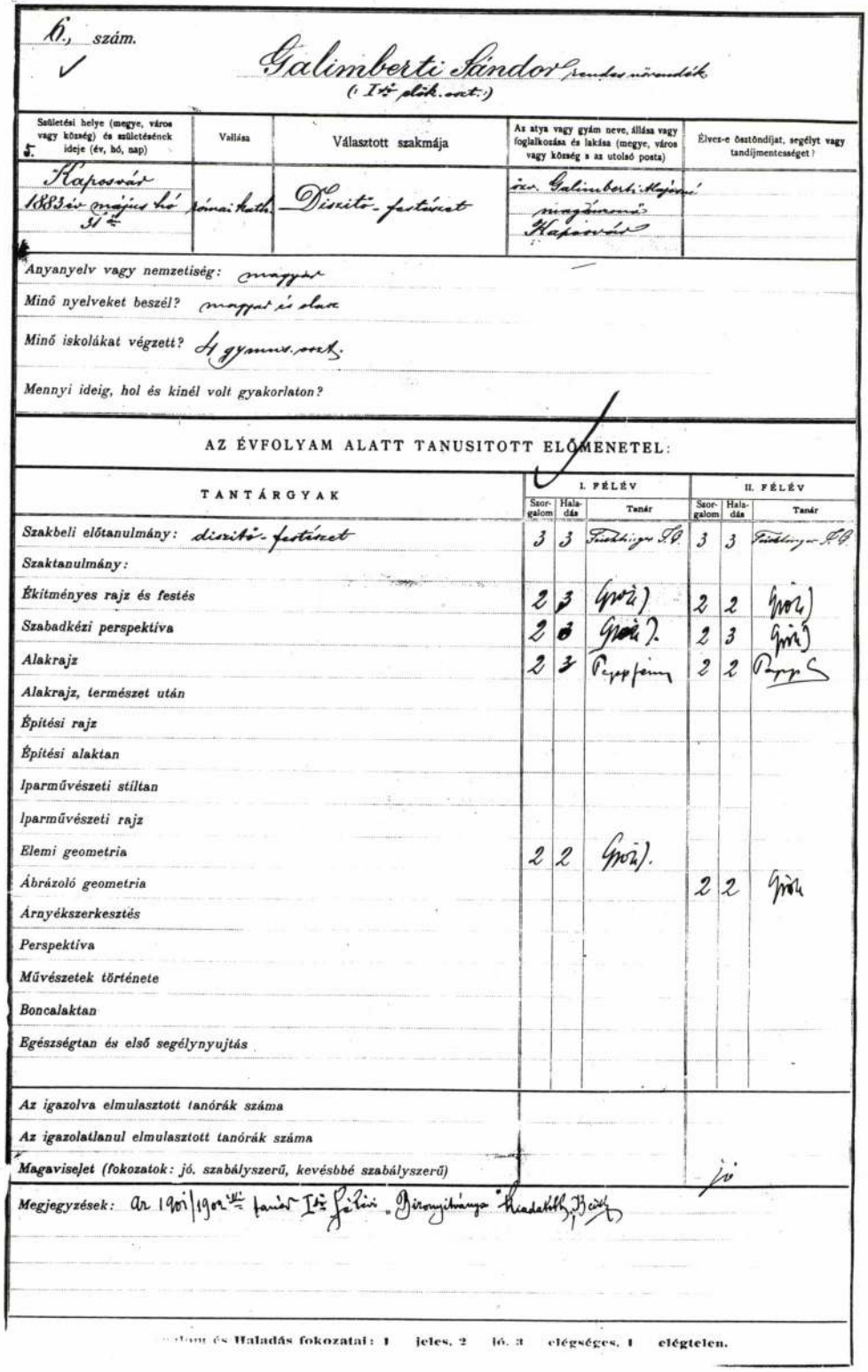

6., szám.

Galimberti Sándor rendes növendék
(I-ső plök. osztj.)

Születési helye (megye, város vagy község) és születésének ideje (év, hó, nap)	Vallása	Választott szakmája	Az atya vagy gyám neve, állása vagy foglalkozása és lakása (megye, város vagy község s az utolsó posta)	Élvez-e ösztöndíjat, segélyt vagy tandíjmentességet?
Kaposvár 1883 év május hó 31 én	római kath.	Diszitő-festészet	özv. Galimberti Majorné magánzónő Kaposvár	

Anyanyelv vagy nemzetiség: magyar

Minő nyelveket beszél? magyar és olasz

Minő iskolákat végzett? 4 gymns. oszt.

Mennyi ideig, hol és kinél volt gyakorlaton?

AZ ÉVFOLYAM ALATT TANUSITOTT ELŐMENETEL:

TANTÁRGYAK	I. FÉLÉV Szorgalom	I. FÉLÉV Haladás	I. FÉLÉV Tanár	II. FÉLÉV Szorgalom	II. FÉLÉV Haladás	II. FÉLÉV Tanár
Szakbeli előtanulmány: diszitő-festészet	3	3	Feichtinger S.O.	3	3	Feichtinger S.O.
Szaktanulmány:						
Ékitményes rajz és festés	2	3	Grön	2	2	Grön
Szabadkézi perspektíva	2	3	Grön	2	3	Grön
Alakrajz	2	3	Pegepfenny	2	2	Pegepfenny
Alakrajz, természet után						
Építési rajz						
Építési alaktan						
Iparművészeti stíltan						
Iparművészeti rajz						
Elemi geometria	2	2	Grön			
Ábrázoló geometria				2	2	Grön
Árnyékszerkesztés						
Perspektíva						
Művészetek története						
Boncalaktan						
Egészségtan és első segélynyujtás						
Az igazolva elmulasztott tanórák száma						
Az igazolatlanul elmulasztott tanórák száma						
Magaviselet (fokozatok: jó, szabályszerű, kevésbbé szabályszerű)				jó		

Megjegyzések: Az 1901/1902-ik tanév I-ső félévi „Bizonyítványa" kiadatott, [illegible]

...lom és Haladás fokozatai: 1 jeles, 2 jó, 3 elégséges, 4 elégtelen.

16. kép. Galimberti Sándor bizonyítványa az Iparművészeti Iskola 1901–02-es évéből

48. szám. Galimberti Sándor rendes növendék (I. előbészítő osztály)

Születési helye (megye, város vagy község) és születésének ideje (év, hó, nap)	Vallása	Választott szakmája	Az atya vagy gyám neve, állása vagy foglalkozása és lakása (megye, város vagy község s az utolsó posta)	Élvez-e ösztöndíjat, s... tandíjmentesse...
Kaposvár 1883 év május hó 31 én	Róm. kath.	Díszítő festészet	özv. Galimberti Alajosné magánzó nő Kaposvár	

Anyanyelv vagy nemzetiség: magyar

Minő nyelveket beszél? magyar és olasz

Minő iskolákat végzett? 4 gymn. oszt.

Mennyi ideig, hol és kinél volt gyakorlaton?

AZ ÉVFOLYAM ALATT TANUSITOTT ELŐMENETEL:

TANTÁRGYAK	I. FÉLÉV Szorgalom	I. FÉLÉV Haladás	I. FÉLÉV Tanár	II. FÉLÉV Szorgalom	II. FÉLÉV Haladás	II. FÉLÉV Ta...
Szakbeli előtanulmány: díszítő festészet	3	3	Fürstinger F. J.	2	3.	Fürstin...
Szaktanulmány:						
Ékitményes rajz és festés	2	3	Gyár	2	3	Gyár
Szabadkézi perspektiva	2	3	Gyár	2	3	Gyár
Alakrajz, természet után	2	3	Tapp Sándor	2	2	Tapp...
Alakrajz, természet után						
Építési rajz	3	2	Gyalmás	3	3	Gyal...
Építési alaktan						
Iparművészeti stíltan						
Iparművészeti rajz						
Elemi geometria						
Ábrázoló geometria						
Árnyékszerkesztés	3	3.	Tapp Sándor			
Perspektiva				2	2	Tapp...
Művészetek története						
Boncalaktan						
Egészségtan és első segélynyujtás						
Az igazolva elmulasztott tanórák száma	2			10		
Az igazolatlanul elmulasztott tanórák száma	2			2		
Magaviselet (fokozatok: jó, szabályszerű, kevésbbé szabályszerű)	jó			jó		

Megjegyzések: A I. félévi bizonyítvány 1903 évi jumius hóban

Szorgalom és Haladás fokozatai: 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen.

17. kép. Galimberti Sándor bizonyítványa az Iparművészeti Iskola 1902–03-as esztendejéből

növendéktársai esetében: jellemző, hogy Nemzeti Szalon-béli pályaképének vázlatában meg sem említi ezeket az éveket, és a későbbiek során is kifejezetten önálló, a Réti-féle normatív hajlamú gondolkodással szembehelyezkedő alkotás irányába tesz lépéseket.

Rippl-Rónai József szerepe

1903 nyarán, mielőtt Galimberti első ízben Nagybányára látogatott, valószínűleg módja volt személyesen is megismerkedni Rippl-Rónai Józseffel, aki akkoriban települt haza Kaposvárra hosszas franciaországi tartózkodás után. Még 1902-ben megvásárolja a Fő utcai kis házat, rá jellemző artisztikus ízléssel rendezi be és sajátos hangulatú otthonná teszi – többek között Franciaországból hazahozott emléktárgyait is felhasználva. Barátok, ismerősök visszaemlékezéseiből, leírásaiból tudjuk, hogy későbbi lakóhelyén, a Rippl-Rónai villa szobáiból ugyanaz az intim módon szuggesztív hatás áradt, mint a művész enteriőr képeiből.

Rippl-Rónai maga is feltűnő jelenség Kaposváron, eredeti öltözködésmódjában, magatartásában kifejezésre jut – már a külsőségeket is tekintve – Párizs nagyvárosias művészi atmoszférája. Hazaérkezését követően hamar szétfutott híre a kaposvári polgárok között. A szülőváros rendkívüli figyelmet szentelt a letelepedésnek, bizonyítékaként még soha annyi újságcikk, kiállítási beszámoló nem jelent meg róla a somogyi sajtóban, mint az 1903-as évben. A szünidőre hazalátogató fiatal Galimberti számára a Rippl-Rónaival kötött ismeretség és barátság fokozatosan kialakuló új távlatokat, új művészeti dimenziókat nyitott meg. Általa olyan embertől hallhatott a művészet legújabb eredményeiről, modern stílusokról, Cézanne, Gauguin, a Nabis-k és a többi neves francia festő felől, aki addig maga élte át hasonló körülmények közepette, hasonló célkitűzésekkel ezt a gazdag időszakot. Rippl-Rónai jobb tanítómesternek bizonyul, mint az Iparművészeti Iskola: mélyen ható egyéniségével komoly benyomást tesz a fiatal festőre. Mégsem tartjuk valószínűnek, hogy kifejezetten Rippl-Rónai tanácsára látogatott volna Nagybányára: a művésztelepnek budapesti művészberkekben és az Iparművészeti Iskola növendékei között nagyobb híre volt, mint amennyit a Magyarországra frissen hazakerülő Rippl-Rónaitól hallhatott. (Az Iparművészeti Iskola tehetséges növendékei között egyébként többen is vannak, akik előbb-utóbb Nagybányán kötnek ki.) Különben is Rippl-Rónai a művészteleppel szorosabb kapcsolatba csak 1906 után kerül, közös kiállításokra csak a nagybányai fiatalabb nemzedék fellépése után vállalkozik velük. Igazából nincs is valami nagy véleménnyel a nagybányai festőkről; Rónai Ödönnek írja egy Viesbadenből küldött levelében 1897-ben, a nagybányai festők fellépésének idején: „A nagybányaiak között van két határozott tehetség és művészi temperamentum: Ferenczi és Glatz, a többiben nem bízom, habár Grünwald sem az utolsó – igen szép dolgai vannak. Az egész kiállításon nincs egészen jó dolog, de feltehető, hogy közülük majd – kiválik egy vagy kettő. Thormának Rembrand helyett kellett volna születni: Csóknak pedig kár is volt a világra jönni. Hollósyban sohasem bíztam, Rétiben pedig nagyot csalódtam. Horthy dolgait nem láttam – beszélgetéseiből azt lehet kivenni, hogy komoly művész akar lenni. (De hát ki nem akarna?)"[49] Rippl-Rónai tehát egyelőre csak a fenntartásait fogalmazza meg. Ugyanakkor Galimberti Sándor számára Rippl művészi hitele, tekintélye, komoly tapasztalatai és talán nem utolsósorban a családi hagyomány, a személyes vonzódás is példaszerű ösztönző lehetett.

Érdekes és figyelemreméltó adat Rippl-Rónai és Galimberti kapcsolatára vonatkozóan Jurasich Rózsa megjegyzése. „Sándor" valahányszor hazajött nyaranta szünidőben vagy külföldi útjairól, minden szabad idejét a Róma hegyi villában töltötte. Látogatásai során mindig Rippliék voltak az elsők, akiket felkeresett. A családja szerint ott élt, ott tanult, és édesanyja szeretetteljes szemrehányással korholta: „Te Rippl-Rónaiék gyereke vagy." Ez a barátság majd a későbbiekben, 1907 körül mélyül el igazán, és egészen Galimberti haláláig fennmaradt. Kapcsolatukról érdemes megjegyezni, hogy a fiatal festő oldaláról odaadó lelkesedés nyilvánul meg, míg Rippl atyai visszafogottsággal, de bátorító támogatásával segíti. Lázár Bélához írt levelében például mint „fiatal, egész tehetséget" ajánlja az író figyelmébe a pályakezdő művészt.[50] Rónai Ödönnek egy kaposvári kiállításról írt soraiban szintén úgy beszél róla, mint akitől sokat vár.[51] Rippl-Rónai körül egyébként mindig voltak fiatalok: Galimbertin kívül a fiatal Martyn Ferenc, később Bernáth Aurél vagy a rendkívül tehetséges, de korán elhunyt kaposvári festő, Balázs János. Az idős mester nem kis elégtétellel állapítja meg visszaemlékezéseiben: „több rendbeli kiállításom bátorítólag hatott a fiatalabb, tehetséges művészgenerációra. Észre kellett vennem – hiszen iskolaszámra jöttek néha kiállításomra a fiatalok – nemcsak érdeklődésüket, hanem az akadémiai békóktól való szabadulási vágyukat is."[52]

1903 nyarától kezdve – részben tehát Rippl-Rónai feltételezhető hatására az Iparművészeti Iskola két előkészítő osztályának elvégzése után Galimberti Nagybányára látogat, az ekkor már javában működő szabadiskolába. Nem tudjuk, mikor jutott arra a gondolatra, hogy félbeszakítja budapesti tanulmányait, de az a legvalószínűbb, hogy az iskolában eltöltött idők során érlelődött meg benne az elhatározás. A legelső tartózkodást követően még többször is visszatér a telepre, arra a helyszínre, amely az 1900-as évek első éveiben alkotói mentalitásával, szellemével Galimberti művészi kibontakozásának elő állomása lesz. Nagybánya egy új korszak kezdete.

JEGYZETEK

1 Galimberti Sándor és Dénes Valéria kiállításának katalógusa, 1914. február, Nemzeti Szalon
2 *Jurasich Rózsa* közlése. Somogy megyei Múzeum Művészettörténeti Osztályának adattára, 1092. sz. Jurasich Rózsika Galimberti Sándor két legidősebb leánytestvére közül (mindkettő a Karolina nevet kapta, de egyiket Linának, másikat Zsinának becézték) Jurasichné Galimberti Zsina leánya.
3 Halotti anyakönyvi kivonatok – Galimberi Alajos halotti anyakönyve, 1897. december 31. Somogy Megyei Levéltár.
4 *Kunffy Lajos:* Visszaemlékezéseim. Somogyi Almanach 31–33 sz. 15. o. Kaposvár, 1981.
5 *Androsich István* közlése. Androsich István Galimberti Sándor legkisebb leánytestvérének, Androsichné Galimberti Vilmának a nevelt fia.
6 *Kunffy Lajos:* Visszaemlékezéseim. Somogyi Almanach 31–33. sz. 15. o. Kaposvár, 1981.
7 *Jókai Mór:* Magyarhon szépségei. Úti és tájképek a XIX. századi Magyarországról. Magvető, 1956. Budapest. 72. o.
8 *Szijártó István:* Kaposvár közművelődésének és művészeti életének áttekintése a századfordulótól a felszabadulásig. Somogy Megyei Múzeum Művészettörténeti Osztályának adattára. Kézirat, 5. o.
9 *Fekete Gyula:* Az ötven év előtti Kaposvár. Új-Somogy Nyomda- és Lapkiadó Részvénytársaság. 1929. Kaposvár, 23. o.
10 *Fekete Gyula* i. m. 24. o.
11 *Szijártó István* i. m. 4. o.
12 *Horváth János:* Képzőművészek Somogyban – Somogy képzőművészei 1830–1945. Iskola és Levéltár – Dokumentumok a szülőföldről c. sorozatból. Somogy Megyei Levéltár és Pedagógiai Intézet. 1990. Kaposvár, 15. o.
13 *Horváth János* i. m. 30. o.
14 *Kunffy Lajos:* Visszaemlékezéseim. Somogyi Almanach 31–33. sz. Somogy Megyei Levéltár, 1981. Kaposvár, 17. o.
15 Halotti anyakönyvi kivonatok – Galimberti Alajos halotti anyakönyve. 1897. december 31. Somogy Megyei Levéltár.
16 Adatközlő: *Androsits István*
17 Adatközlő: *Androsits István*
18 *Jurasich Rózsa* visszaemlékezései. Somogy Megyei Múzeum Művészettörténeti Osztályának adattára, 1092. sz.
19 Elemi népiskolai értesítők. Somogy Megyei Levéltár
20 Halotti anyakönyvi kivonatok – Umberto Galimberti halotti anyakönyve, 1898. november 18. Somogy Megyei Levéltár
21 Adatközlő: *Androsits István*
22 Halotti anyakönyvi kivonatok – Galimberti Antónia halotti anyakönyve. 1892. április 1. – Galimberti Rozália halotti anyakönyve. 1892. június 20. Somogy Megyei Levéltár
23 *Kunffy Lajos:* Visszaemlékezéseim. Somogyi Almanach 31–33. sz. Somogy Megyei Levéltár, 1981. Kaposvár, 1981. 17. o.
24 *Horányi Barna:* Villanófényben Galimberti Sándor. Somogyi Néplap, 1969. június 29. 5. o.
25 Elemi népiskolák értesítői. 1891–1897. Somogy Megyei Levéltár
26 Somssich Pál főgimnáziumi értesítők. 1897–1901. Somogy Megyei Levéltár
27 Magyar Művészet. I. kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1981. 163. o.
28 Somssich Pál főgimnáziumi értesítő. 1900. Somogy Megyei Levéltár
29 *Horváth János:* Képzőművészek Somogyban – Somogy képzőművészei 1830–1945. Iskola és Levéltár – Dokumentumok a szülőföldről c. sorozat. Somogy Megyei Levéltár és Pedagógiai Intézet. 1990. Kaposvár, 51. o.
30 *Kunffy Lajos:* Visszaemlékezéseim. Somogyi Almanach 31–33. sz. Somogy Megyei Levéltár, 1981. Kaposvár, 17. o.
31 Adatközlő: *Androsits Vilmosné*
32 *Dénes Zsófia:* Galimberti Sándor és Dénes Valéria. Corvina Kiadó, Bp. 1979. 14. o.
33 *Radocsay Dénes:* Vaszary János naplója. Szépművészet, 1944. november, 311–312. o.
34 *Horányi Barna:* Villanófényben Galimberti Sándor. Somogyi Néplap, 1969. június 29. sz. 5. o.
35 *Kunffy Lajos:* Visszaemlékezéseim. Somogyi Almanach 31–33. sz. Somogy Megyei Levéltár, 1981. Kaposvár, 15. o.
36 *Pandur József:* Rónai Ödön. Adalékok Rippl-Rónai József munkásságához. Somogy Megyei Múzeum, Művészettörténeti Osztályának adattára. Kézirat. 102. o.
37 *Kunffy Lajos:* Visszaemlékezéseim. Somogyi Almanach 31–33. sz. Somogy Megyei Levéltár, 1981. Kaposvár, 16. o.
38 *Horváth János:* Képzőművészek Somogyban – Somogy képzőművészei 1831–1945. Iskola és Levéltár – Dokumentumok a szülőföldről c. sorozat. Somogy Megyei Levéltár és Pedagógiai Intézet. 1990. Kaposvár, 68. o.
39 *Horváth János* i. m. 42. o.
40 *Horváth János* i. m. 23. o.
41 *É. Takács Margit:* Csikász Imre katalógus. Veszprém, Bakony Múzeum, 10. o.
42 *Mezei Ottó:* Az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola (1880–1944) oktatási rendszere és forrásai. Művészettörténeti Értesítő, Akadémiai Kiadó, 1975. I. sz. 45. o.
43 idézi *Mezei Ottó* i. m. 45. o.
44 idézi *Mezei Ottó* i. m. 39. o.
45 A M. Kir. Iparművészeti Iskola értesítői. 1902–1903.
46 *Csáky József:* Emlékek a modern művészet nagy évtizedéből. 1904–1914. Corvina, Bp. 1972. 21. o.
47 *Csáky József* i. m. 22. o.
48 *Borghida István:* Ziffer Sándor. Kriterion, Bukarest, 1980. 8. o.
49 *Rippl-Rónai József* levele Rónai Ödönnek. Viesbaden, 1897. december 19. MTA Művészettörténeti Kutatóintézete. MKCS. 3/392.
50 *Rippl-Rónai József* levele Lázár Bélához 1905. december 20. MTA Művészettörténeti Kutatóintézete MKCS – C – I – 36/523.
51 *Rippl-Rónai József* levele Rónai Ödönnek. Kaposvár, 1907. december 5. MTA Művészettörténeti Kutatóintézete MKCS – C – I – 36/565.
52 *Rippl-Rónai József* Emlékezései
A Nyugat kiadása. 1911. Bp. 150. o.

IRODALOM

Galimberti Sándor és Dénes Valéria kiállításának katalógusa 1914. február, Nemzeti Szalon

Kunffy Lajos: Visszaemlékezéseim. Somogyi Almanach 31–33. sz. Somogy Megyei Levéltár, Kaposvár, 1981.

Szijártó István: Kaposvár közművelődésének és művészeti életének áttekintése a századfordulótól a felszabadulásig. Kézirat

Fekete Gyula: Az ötven év előtti Kaposvár. Új-Somogy Nyomda és Lapkiadó Részvénytársaság 1929. Kaposvár

Horváth János: Képzőművészek Somogyban – Somogy képzőművészei 1830–1945. Iskola és Levéltár – Dokumentumok a szülőföldről c. sorozatból. Somogy Megyei Levéltár és Pedagógiai Intézet 1990. Kaposvár

Horányi Barna: Villanófényben Galimberti Sándor. Somogyi Néplap, 1969. június 29. Magyar Művészet I–II. kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1981.

Dénes Zsófia: Galimberti Sándor és Dénes Valéria. Corvina, Bp. 1979.

Pandur József: Rónai Ödön. Adalékok Rippl-Rónai munkásságához. Kézirat

Mezei Ottó: Az Orsz. M. Kir. Iparművészeti Iskola (1880–1944) oktatási rendszere és forrásai. Akadémiai Kiadó, Művészettörténeti Értesítő, 1975. I. sz.

Csáky József: Emlékek a modern művészet nagy évtizedéből. 1904–1914. Corvina, Bp. 1972.

Borghida István: Ziffer Sándor
Kriterion, Bukarest, 1980.

Rippl-Rónai József emlékezései. Nyugat, 1911. Budapest.

Bálint Aladár: Galimberti Sándor és felesége képei. Nyugat, 7. évf. 1914. febr. 1. sz.

Dénes Zsófia: Galimbertiék. Nyugat, 8. évf. 1915. 2. sz.

Dénes Zsófia: Galimberti Sándor–Dénes Valéria. Művészet, 4. évf. 1963. 5. sz.

Dénes Zsófia: Tegnapi újművészek – Visszaemlékezések Bp. Kozmosz, 1974.

A Galimberti kiállítás. Somogyvármegye, 10. évf. 1914. 48. sz.

A Galimberti pár kiállítása. Az Ujság, 1914. január 25.

Galimberti Sándor. Krónika. Művészet, 13. évf. 1914. 90. 1.

Galimberti Sándor – Dénes Valéria. Művészet. 14. évf. 1915. 320–322. 1.

Galimbertiék képkiállitása. Somogyvármegye, 10. évf. 1914. 49. sz.

Galimbertiék képkiállítása. Somogyvármegye. 10. évf. 1914. 51. sz.

Mezei Ottó: Les Galimberti, Couple d Artistes Hongrois des Années 1910. Acta Historiae Artium. XXIII. köt. 1977.

Németh Lajos: Modern magyar művészet. Bp. Corvina, 1968.

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus története. Bp. 1971. Művészettörténeti füzetek Akadémiai Kiadó

Tilkovsky, Vojtech: Egy cseh festőművésznő Nagybányán (Galimberti Sándorné Maria Provazkova) Művészet, 1961. 8. sz.

Zolnay László: A Galimberti-házaspár művészete. Művészettörténeti Értesítő. 23. évf. 1974. 4. sz.

Kortársak szemével., 1896–1945. Szerk. Németh Lajos Corvina. 1967. Budapest

Perneczky Géza: Tanulmányút a pávakertbe, Bp. 1969.

Passuth Krisztina: A Nyolcak festészete. Bp. 1967.

Réz Pál recenziója Perneczky Géza „Kortársak szemével" c. munkájához. Valóság, XI. 1968. 4.sz.

Beke László: Képzőművészet a MA 10 évfolyamában. Kritika, Bp. 1971.

Réti István: Nagybányai művészek, Nyugat, 1924. március 16.

Bölöni György: Képek között. Bp. 1967.

Aknai Tamás: Képelemzés (Galimberti Sándor: Amszterdam) Janus Pannonius Múzeum Évkönyve XVII–VIII. 1972–73,. Pécs

Szabó Júlia: Kaposvár és a XX. század. Művészet, 1975. október 24.

Mezei Ottó: Losonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció, Művészet, 1979. július 26.

Mezei Ottó: Az „élő perspektíva". Művészet, 1979. január

Mezei Ottó: Pályakezdés, Művészet, 1979. március.

Fejér Ernő: Álmok és realitások. Művészet, 1979. március.

Ferenczy Valér: A régi nagybányáról. Nyugat, 1931. március 1.

Ferenczy Béni: Irás és kép. Bp. 1961.

Mezei Ottó: Rendszerbe fogott jelek. Művészet, 1981. február

Sümegi György: Az 1910-es kecskeméti Forrás. Kecskemét, 1980. február

Dévényi Iván: H. Matisse magyar kapcsolatai. Forrás, 1975. 10/79.

Uitz Béla: Galimbertiék. MA. 1918. III. évf.

Kállai Ernő: Wo stehen unsere jungen Künstlern. Pester Loyd, 1940, dec. 25.

Réti István: A nagybányai művésztelep. Budapest, 1954.

MELINDA GÉGER: LE DÉPART DE GALIMBERTI SÁNDOR
(La reconstruction dés années d'apprentissage d'artiste de Kaposvár a Nagybánya)

Resumè

Galimberti Sándor et sa femme Dénes Valéria étaient des personalités marquantes de l'art moderne hongrois du XX ème siècle. Tout tôt, dans la deuxème moitié des années 1900 ils devenaient des prosélytes de l'avantgarde. Ils passaient plusieurs années à Paris ou ils exposaient entre les maîtres les plus célèbres comme Matisse et Léger., au Salon des Indépendants et au Salon d'Automne. Leur art promettant lequel se mitonnait à l'attirance du cubisme et du futurisme a été brisé par la première guerre mondiale.

Dénes Valéria avait attrapé la typhoïde et son mari l' a suivi dans la mort.

Dans les dernières dizaines d'années leur oeuvre se dispersait et s'anéantissait.

Cet essai essaie de chercher les „taches blanches" inconnus et essaie la représentation synthétique des faits de la vie d'artiste à l'aide des oeuvres connus. Les études partielles tentent le faire d'une manière complexe.

La première partie s'occupe de départ de Galimberti. On se donne comme but de retenir les facteurs ceux qui orientent ce jeune garcon pleine de talent vers la carrière artistique.

Galimberti Sándor est né à Kaposvár en 1883. La famille avait été italienne originaire de Trieszt et ils ont fait la transmigration en Hongrie trois ans avant la naissance de Sándor. Le père Luigi Galimberti (qui a fait magyarisé son nom comme Galimberti Alajos) s'occupait aussi de peinture: d'après la légende familiale il a achévé l'Academie de Peinture de Venise. Son oeuvre gaie en couleur à l'italienne est caractérisé par une manière académique.

Après il avait quitté la peinture et exploitait ses terrains en garantissant une tranquillité relative pour sa famille.

Galimberti Sándor a fait ses études élémentaires et les quatres classes du lycéé à Kaposvár. Il devait être un enfant d'esprit vif mais d' un rendement fluctueux, les activités scolaires n'attachaient pas son esprit. Sa curiosité d'art n'était pas réveillé par l'école mais par les influences familiales.

Avant Galimberti il y avait 3 jeunes hommes talentueux qui ont choisi la carrière artistique, qui ont fait le départ de Kaposvár. Lé premier c'était Rippl-Rónai József. Dans la presse de petite ville on pouvait lire de ses succès, de ses expositions de Paris grâce aux publications de son frère cadet, Rónai Ödön. Galimberti Sándor pouvait connaître aussi Vaszary János originaire de Kaposvár dont le portrait de Virág Benedek avait été suspendu dans la grande salle du lycée.

Le troisième jeune homme Kunffy Lajos (soit dire en passant qu il avait été le disciple de Galimberti Alajos) a été remporté un succès avec sa peinture sous le titre „Jób" qui avait faite à l'Exposition Millénaire.

Pouvait être une influence locale au choix du carrière de Galimberti l'activité du sculpteure Kopits János. Kopits a remporté un grand succès à l' Exposition de l'Assotiation des Arts Decoratifs en 1901 grâce a son plan de portail secessionaire sous le titre „La belle au bois dormant".

En 1901 Galimberti a commencé l' École d' Art Décoratif à la spécialité peintre ornémaniste. La manière d' enseignement académique de l' école le dégoute de l' étude et la cesse après 2 ans.

En 1902.–3 il avait la possibilité de faire la connaissance de Rippl-Rónai qui était retourné de la France. C' est possible que l' autorité artistique, les connaissances, les expériances de l' étranger de Rippl-Rónai avaient donné telles influences a Galimberti qu' il a choisi la carrière de peintre. A tout le moins est-il sûr qu' en 1903 il visite Nagybánya, l' école artistique la plus puissante du tournant du siècle.

MELINDA GÉGER: DIE ERSTEN JAHRE DES LEBENSLAUFS VON GALIMBERTI SÁNDOR
(Rekonstrukzion der Lehrjahre des Künstlers von Kaposvár bis Nagybánya)

Zusammenfassung

Sándor Galimberti und seine Frau, Valéria Dénes waren die bedeutenden Personen der ungarischen modernen Malerei von XX. Jahrhundert. Schon ganz früh, in den 1900 Jahren wurden sie die Anhänger der Avantgarsbewegung. Sie verbrachten einige Jahre in Paris, wo sie neben den berümtesten französischen Künstlern, Matisse und Leger, im Salon des Indepen-dants und im Salon d Automne ihre Gemälden ausstellten.

Ihr hoffnungsvoller Kunstweg, der sich unter dem Einfluss des Kubismus, Expressionosmus und Futurismus entwickelte, wurde durch den ersten Weltkrieg tragisch zerbrochen. Valéria Dénes ist im Jahre 1915 am Typhus gestorben, und ihr Mann, Sándor Galimberti befolgte sie in einer kurzer Zeit in den Tod. Ihr Lebenswerk wurde während der vorigen Jahre teilweise zerstreut, teilweise vernichtet.

In dieser Arbeit wird es versucht, die bis jetzt unbekannten und nicht erforschten Einzelheiten zu untersuchen und gleichzeitig im Vergleich zu den früheren Nachforschungen in vollem Umfang möglicherweise durch die weiteren Teilwerken einschliesslich auch seine schon bekannten Werke seinen Lebenslauf zu demonstrieren.

Im ersten Teil wird der Berufsanfang von Galimberti präsentiert. Vor allem stellte das Werk zu seinem Ziel, die Faktoren, die den begabten Jungen in die Richtung der Kunst lenken, zu summieren.

Sándor Galimberti wurde im Jahre 1883 in Kaposvár geboren. Seine Familie stammt aus dem italienischen Triest und wurde nach der Geburt von Sándor nach Ungarn umgesiedelt. Der Vater, namens Luigi Galimberti (er veränderte seinen Namen später zu Alajos Galimberti) beschäftigte sich mit Malerei. Nach der Familienlegende absolvierte doch die Akademie von Malerei. Für seine Tätigkeit ist eine heitere Farbenplatte auf italienische Art und ein akademischer Stil mit einer gewissen unvollkommenen Zeichenfähigkeit charakteristisch. Mittlerweile hörte er mit der Malerei auf, beschäftigte er sich mit Wirschaft und diese Tätigkeit sicherte seiner Familie relativ ein sicheres Leben.

Sándor Galimberti besuchte die Grundschule und die vier Klassen des Gymnasiums in Kaposvár. Er wird ein Kind von sprühendem Geist und verschiedener Leistung gewesen sein, aber er hatte kaum kein Interess für die Schultätigkeiten. Sein Interesse für die Kunst wurde von allem nicht von der Schule, sondern von den heimischen Erfahrungen wachgeruft.

Vor Sándor Galimberti begann drei begabten Jungen mit ihrem künstlerischen Beruf. Der erste von ihnen war József Rippl-Rónai, von dessen Erfolge und Ausstellungen in Frankreich sein kleiner Bruder, Ödön Rónai in der Kaposvárer Presse benachrischtigte. Sándor Galimberti kennte wahrscheinlich den in Kaposvár geborenen János Vaszary, dessen Porträt in der Aule des Gymnasiums hängte, nur von Hörensagen. Lajos Kunffy, der dritte Junge (er war übrigens ein ehemaliger Schüler von Galimberti) hatte in den Jahren 1890 mit seinem für die Millennium-Ausstellung gemahlte Gemälde „Job" grosse Erfolge. Die Tätigkeit des Kaposvárer Bildhauers, János Kopits beinflusste vermutlich in bedeutender Masse bei Berufswahl Sándor Galimberti. Kopits hatte in der Ausstellung von Kunstgewerblerverein im Jahre 1901 mit seinem sezessionistischen Portalwurf „Dornröschen" einen grossen Erfolg.

Im Jahre 1901 immatrikulierte Galimberti an die Dekorativmaler-Fakultät der Kunstgewerblichen Schule in Budapest. Das akademische Unterrichtsmetod nahm ihm aber die Lust und hörte er nach 2 Jahren mit dem Studim auf.

In den Jahren 1902–3 hatte er Möglichkeit, den aus Frankreich nach Kaposvár heimkehrenden József Rippl-Rónai kennenzulernen. Es ist vorstellbar, dass das künstlerische Ansehen, die Weltkenntnisse und die ernsthaften Erfahrungen von Rippl-Rónai so stark auf Galimberti beinflussten, dass er sich den Beruf von Maler wählte. Jedenfalls ist es die Tatsache, dass er im Jahre 1903 die bedeutendeste ungarische Kunstschule der Jahrhundertwende in Nagybánya aufsuchte.

198. — GALGAGYÖRÖK: Tahy-kúria
Herrenhaus Tahy — Résidence seigneuriale Tahy
Manorhouse Tahy

198. — GALGAGYÖRÖK: Tahy-kúria
Herrenhaus Tahy — Résidence seigneuriale Tahy
Manorhouse Tahy

Galgagyörki luth.

templom

(Pest vm)

Eredetileg Aranyszájú Szent János tiszteletére ajánlott katolikus templom volt.

Chobotvác 129. l.

Galgahévízi rk. plé-
bániatemplom.

(Pest vm.)

Régi templomai elpusztultak.

A jelenlegit 1718-22. építettek,
1796-98-ban bővítettek
1904-5-ben megnyitottak.
A Hölöhegyen 1753-ban
épült kápolna.

Chobotvár 201. l.

((... festő, ... –)

Wulfraszt, Mathias öreg férfi zsölyvében. 1698. Rajta: MA WP 1698 és Mathias Wulfraszt pinxit.

Galgamácsai rk

templom.

1400-ban már feniallott.
1777-ben újja épitették.
1913-ban Kegyura, a Korona
uradalom, Szombathy
László tervei szerint
uj templomot épittetett.

Chobotvác 121/122. l.

képeslapok, árjegyzékek, katalógusok, levelezőlapok, stb. adják a gyüjtemények darabjait. *Könyvcsonkítás lehetetlen! A könyvcsonkító nem vehet részt a közösség munkájában.* A közös munkát kultúrbörzének nevezhetnénk. *„Adok egyiptomi szobrot, görög vázáért." Cserélek Munkácsit Paál Lászlóval." „Adok egy jáki templomot egy reimsi székesegyházért"* stb. *A csere jelentősége a mű értékelésében rejlik.* Nagy mester alkotását csak másik nagy mester művéért cserélhetünk. A játékosnak látszó munka a legkomolyabb és mély értékű eredményeket biztosítja. A gyermek betekintést nyer a művészet szépségeibe és mélységeibe. A játék átalakul szenvedéllyé, a nemes szenvedély pedig gazdag lelki tartalmat biztosít. Ezek a gyermekek szorgalmas látogatói a múzeumnak és lelkes hívei a képzőművészeti irodalomnak. *Mutassuk meg a gyermeknek a képzőművészet világába vezető utat és hogyan kell ezen az úton eltévelyedés veszélye nélkül járnia!* Így biztosíthatunk tökéletesebb, műveltebb társadalmat.

A kiállítás anyagát kiegészíti a IX., Mester-utcai polgári iskola „Szépművészeti múzeumának" bemutatása. A mai tökéletes nyomdatechnika

Galgamácsai királyi

vadászkastély

(Nográd vm.)

Ép. 1870

Terverte Schulcz Ferenc

Steppel

Bar Brestbalfs

102, 103. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

GALGAGUTA (Vógrád)

Szerhát

EV. TEMPLOM épült 1777-ben.

Galgaguta

Galgagutai rk. templom

(Nógrád vm.)

A templom a XVII. századvégén pusztult el, a XVIII. első felében romokban hevert. A romok kört 1785-ben egy megfestett szobrot találtak. A könyvnek most nincs kat. temploma.

Ugyanitt Ág. ev. templom

Chobotvác 155,156. l.

Galgagutai ág-
ev. templom
(Nógrádom)
Ép. 1777.

Bartpestbalp

106. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

MEZEY MÁRIA
a „Színház" főszerepében

Sommerset *Maugham* egyik leghíresebb regénye, a *„Színház"* színpadra kerül. Az Amerikában élő író nagy sikert aratott könyvét Helen *Jerome* dramatizálta a szerző társaságában s a vígjáték most kezdi karrierjét. A darab most érkezett meg a Vígszínházba, ahol a következő újdonságként mutatják be a hó elején. Mint ismeretes, a regény, illetve a színdarab egy nőalakot állít premier planba — ugyanolyan hatalmas ez a szerep, mint amilyen *Somlay* szerepe a most futó *Hattyúdalban*. Külön érdekessége az előadásnak, hogy *Mezey* először játszik életében anyaszerepet, mert a darabban felnőtt fia van. *Mezey* a „nagy színésznőt" alakítja, széles skálájú, érdekes figurát, akinek nincs kora. Partnere a beérkezett rendező és színigazgató szerepében *Somlay* Artúr lesz, a többi főszereplő pedig *Ladomérszky* Margit, *Balogh* Klári, *Dénes* György, vitéz *Benkő* Gyula, *Puskás* Tibor, *Gonda* György és *Sittkey* Irén. A próbákat most kezdték meg Horváth Árpád rendező vezetésével.

EMBER NÁNDOR
a spanyol zeneirodalom remekeiről

A spanyol-magyar kultúrelőadások rendezőbizottsága sorozatos előadások keretében mutatja be a spanyol kultúra alkotásait a magyar közönségnek. Az első előadást március 16-án, vasárnap délelőtt tartják a Zeneművészeti Főiskola nagytermében, amikor dr. Ember Nándor zongoraművész, a Zeneművészeti Főiskola tanára a spanyol zeneirodalom remekeit ismerteti a XVIII. századtól napjainkig. Dr. Ember Nándor a közelmultban tért vissza Spanyolországból, ahol most fejezte be éveken keresztül tartó tanulmányait. A magyar közönség által eddig még sohasem hallott spanyol klasszikus és népi remekműveket fog a közönségnek előadni. Az egyes történelmi jelentőségű darabokat rövid konferansz keretében sajátmaga vezeti be, mielőtt azt a zongorán előadná. A vasárnapi spanyol-matiné műsorán Ember Nándor a még élő spanyol zeneszerzők legújabb alkotásait is megszólaltatja.

A millenáris „Ezer év"-től a film szcenáriumig

Meghalt egy kedves, finom öregúr, aki még egy hete is egyenes tartással sétált a Rózsadomb alján, a csöndes kis utcákban. *Verő* György, a *Szultán*, a *Virágcsata*, az *Ezer év*, a régi nagy operettek és az első magyar revű szerzője, a *fine de siécle* nagyjai közé tartozott, *a régi Népszínház aranykorának volt jelentős szereplője*, amikor *Evva* Lajos volt az igazgató és *Blahánné* a színházbajárók kedvelt primadonnája.

A régi romantika, a hajdani békevilág bájos, könnyű muzsikák, vidám ötletes operettek emlékét őrizte *Verő* György szobájában a falon függő szalagos gitár. A régi színlapok pedig a hajdani Nemzeti Színházról beszéltek, ahol prózai darabjait, a *Kain*-t és *A nép*-et játszották. Nem érdektelen felemlíteni:

„A nép" már azt a gondolatot hangoztatta, hogy a magyar paraszt a nemzet jövőjének letéteményese.

A Nemzeti Színház drámabíráló bizottságának tagja volt Verő György, ezt megelőzően pedig a *Népszínház rendezője*. Legutóbb a *filmcenzura-bizottságban működött* s még egy héttel ezelőtt is megjelent az ülésen. Filmszcenáriumon dolgozott, amikor hirtelen elragadta a halál, *nyolcvannégyéves korában*.

Baranyai családból származott *Verő* György, egyik nagybátyja püspök volt. Jogásznak készült s már a szolgabírói állás előtt állt, amikor felébredt benne a leküzdhetetlen vágy a színház iránt. Színdarabokat akart írni és *fiatal fejjel beállt egy vidéki igazgató társulatába*. Minthogy zenei képzettsége is volt, *hamarosan karmester lett belőle*

s Blaha Lujza fellépése alkalmával Miskolcon Verő vezényelte a Boccaccio című operettet.

Csak hosszú évek múlva kezdett maga is írni és zenét szerezni, nagy sikerrel.

Legnagyobb sikere az *Ezer év*-hez fűződik, amely az *első magyar revű* volt. *Negyvenöt évvel ezelőtt került színre, 1896 április 17-én, a Népszínházban.*

Evva Lajos *harmincezer forintot* fektetett a kiállításba, ami óriási összeget jelentett akkor. A közönség még nem ismerte az úgynevezett „nagy kiállítást." Az *Ezer év* példátlan gazdagságával jobban elkápráztatta a nézőket, mint ma a legnagyobb szabású amerikai filmrevű. Érdekes, hogy

a jelmezeket Csepreghy Ferenc, a híres népszínműíró özvegye készítette.

Galgó György, *Molnár* és *Burghard* tervezték és festették a díszleteket.

A bemutatót hosszas előkészületek vezették be. A díszelőadást rendező bizottság elnöke *Kammermayer* Károly volt, a főváros akkori polgármestere, a tagok között foglalt helyet *Gerlóczy* Károly, *Lipthay* Béla báró, *Evva* Lajos, *Busbach* Péter, *Győry* Elek és még sokan. *Evva* ajánlatára nem tüztek ki pályázatot *a milleniumot megünneplő díszelőadáson színrekerülő darabra*, hanem megbízták *Verőt* az ünnepi munka megírásával. A bizottság *Lipthay* báró dunaparti palotájában gyült össze s ott terjesztette elő tervét *Verő* György. Uj dolog volt akkor még az elképzelése, nálunk nem játszottak addig hasonlót.

Egyízben alkalmam volt *Verő* Györgygyel beszélgetni az *Ezer év*-ről, s akkor elmondotta, hogy

a történelmi játék előadásain lett általánossá, hogy a közönség feláll a színházban, amikor megszólal a Himnusz.

— Akkortájt színházban még nem volt olyan egyöntetű a felállás, mint ma, ha a *Himnuszt* hallja a közönség — mesélte *Verő* György. — Ez a szokás az *Ezer év* előadásai óta lett általánossá. Igy történt:

A darab végén megszólalt a zenekarban a *Himnusz*. Az első sorban felállt egy törzstiszt. *Példáját csakhamar többen követték*. A nagyközönség első pillanatban nem tudta, mi történt és ülve maradt. Amikor azonban a kaszinók tagjai közül mind többen és többen álltak fel és a felcsapódó székek koppanása, (még ma is hallom), ütemesen ismétlődött,

a közönség megértette, hogy ez jelentőségteljes felállás és mindenki felemelkedett helyéről.

Az előadást vezénylő karmester hangosan odaszólt a zenekarnak, az egész zenekar felállt és állva játszotta a *Himnusz* befejező zenéjét. Leírhatatlan volt a lelkesedés. És aztán így történt ez mind a százhetvenöt előadáson.

— Azt hiszem — folytatta emlékezéseit *Verő* György — a nézők mind egytől-egyig *végigélték az ezeresztendős mult izgalmait, örömeit, fájdalmait* az *Ezer év* előadásain. Három-három képből állt egy felvonás s a magyar történelem minden fontos, nagy eseménye megelevenedett a színpadon. Nagy hatást tett a közönségre a *tatárjárásról* szóló kép, amelynek végén *az elpusztult országot ábrázoló színpad a nézők szemeláttára változott át virágzó földdé*. Nyomasztó hatással járt *a mohácsi kép* és diadalmas örömünnep volt *Budavár visszafoglalása*.

— Az *Ezer év* vezető gondolata az volt, hogy

ha egyetért és összetart a magyar, hatalmas és legyőzhetetlen, ha széthúz és pártoskodik, akkor mindig veszély fenyegeti.

Beszélgetésünknek erre a részére olyan élénken emlékszem, hogy még ma is magam előtt látom, hogy égett, hogy fénylett ezeknél a szavaknál az öregúr szeme. Igy ragyoghatott annakidején azon a nagy bemutatón is, amikor az első magyar történelmi revű az ünnepi díszben fénylő, zsúfolt nézőtér előtt először színrekerült.

A Magyar Színpadi Szerzők szerdán elhúnyt nesztorát, *Verő* Györgyöt ma, pénteken délután 4 órakor temetik a Kerepesi-úti temetőben. A gyászszertartást *Haypál* Béla református lelkész végzi. A Magyar Színpadi Szerzők nevében a ravatalnál *Harsányi* Zsolt mond búcsúztatót. *Verő* Györgyöt utolsó útjára a magyar író és színészvilág őszinte részvéte kíséri.

INNOCENT-VINCZE ERNŐ

Március 15-ike a színházakban

A nemzeti szabadság ünnepét színházaink is megünneplik. Az Operaházban az Országos Cserkészszövetség díszelőadásának keretében a Farsangi lakodalom kerül színre. Az előadás előtt a névtelen cserkész üdvözlő beszédben rójja le a magyar ifjúság hódolatát a Kormányzó előtt. A többi állami színházakban és a magánszínházakban az előadások előtt hazafias és alkalmi költeményekkel emlékeznek meg a nemzeti ünnepről. Az ünnepnapon a Vígszínházban, Andrássy Színházban és a Fővárosi Operettszínházban félnégy órai kezdettel délutáni előadásokat is tartanak.

VEIT HARLAN
új filmje

A magyar közönség a legutóbbi hetekben mint a Jud Süss rendezőjét ismerte meg *Veit Harlant*. A filmnek nemcsak a téma biztosította a sikert, hanem a kitünő rendezés is. *Veit Harlan* legközelebb az „Eltünt egy asszony" rendezésével irányítja magára a budapesti közönség figyelmét. Az érdekes bravúrfilm a párisi világkiállítás idején játszódik is ez alkalommal is főleg a rendezés emeli a legkiválóbb filmek sorába. A film főszerepeit egyébként Kristina *Söderbaum*, Fritz van *Dongen* és Friedrich *Kayssler* játsszák.

„Felfedezték" Edisont Budapesten

Az Edison életéről készült film, az „Ifjú Edison" egyre nagyobb sikerrel kerül színre a pesti mozikban. Micky Rooney alakítása óriási tömegeket vonz a kismoziba. Ezen a héten a Belvárosi- és az Andrássy-mozik tüzik müsorkura a filmet, amely kétségtelenül egyike a szezon legsikerültebb alkotásainak. A közönség valósággal „fefedezte" az *„Ifjú Edison"*-t, amely moziról-mozira nagyobb érdeklődés mellett kerül színre és a kismozikban is táblás házak vannak. Általános közönségvélemény: ez a film szebb, mint a „Fiúk városa".

A „Cigarettafüst" a körúti Hiradó Moziban

Kiugró sikert aratott a Belvárosi Hiradó Moziban pár héttel ezelőtt Barabás Pál finom egyfelvonásos filmje, a „Cigarettafüst", a főszerepben Rácz Valival. A művészi és hatásos kisfilm továbbfolytatja karrierjét. A körúti Hiradó Moziba vitték át, ahol kétségtelenül ugyanolyan érdeklődés mellett kerül majd színre, mint a Belvárosi Hiradó Színházban.

(*) Prolongálták a Ciscot. Warner Baxter nagysikerü vadnyugati filmje, a Cisco változatlan érdeklődés mellett kerül színre a City-moziban. Az új filmet még egy hétre prolongálta a filmszínház.

(*) Jávor, Somlay és Szilágyi Szabó Eszter játsszák a főszerepét a *Palatinus* új magyar filmjének, amelynek címe *„Ma, tegnap, holnap"*. Az érdekes filmdráma premierdátumáról legközelebb történik döntés.

SZINHÁZI MÜSOR:

OPERAHÁZ (3, ½8 órakor):
Péntek (Nb.): Hunyadi László.
Szombat (Bsz.): Farsangi lakodalom.
Vasárnap d. u.: János vitéz; este: Nincs előadás.

NEMZETI SZINHÁZ (3, ½8):
Péntek (VI.): Kegyenc.
Szombat (VII.): Kegyenc.
Vasárnap d. u.: Vitéz lélek; este (VIII.): Kegyenc.

NEMZETI KAMARASZINHÁZ (½4, ¾8) minden este és vasárnap d. u.: Kaland.

MADÁCH SZINHÁZ (½4, ¾8) minden este és vasárnap d. u.: Négy asszonyt szeretek.

VIGSZINHÁZ (½4, ¾8):
Péntek (E.): Féltékenység.
Szombat d. u. és este: Hattyúdal.
Vasárnap d. u.: Féltékenység; este (R.): Hattyúdal.

MAGYAR SZINHÁZ (½4, ¾8):
Minden este: Gyergyói bál.
Vasárnap d. u.: Gyergyói bál.

ANDRASSY SZINHÁZ (½4, 8):
Minden este és vasárnap d. u.: Ne játsz a szerelemmel.

FÖVÁROSI OPERETTSZINHÁZ (½4, ½8):
Minden este és vasárnap d. u.: Fityfiritty.

PÓDIUM A PESTI SZINHÁZBAN (½5, ½9) minden este, ünnep- és vasárnap d. u.: Tekintettel arra.

KOMÉDIA ORFEUM (½5, ¼9) minden este, vasárnap d. u.: Éjjeli szolgálat.

KAMARA VARIETÉ (½9, szombat 6 és 9, vasár- és ünnepnap ½4, ¼7 és 9): Tabáni álom.

ROYAL VARIETÉ (½5, 9):
Minden este, csütörtök, szombat és vasárnap d. u.: Tavaszi revü.

JÓZSEFVÁROSI SZINHÁZ (¼6, ¾9, vasárnap ¼4, ¼6, ¾9): Az ördög nem alszik.

KISFALUDY SZINHÁZ (¼6, ¾9, vasárnap ¼4, ¼6, ¾9): Nehéz ma férjhezmenni.

ERZSÉBETVÁROSI SZINHÁZ (¼6, ¾9, vasárnap ¼4, ¼6, ¾9): Dankó Pista nótafája.

Nem gyerekjáték
LLOYD FILMSZINHÁZ

P*E*S*T*I E*S*T*É*K

JÖJJÖN VELÜNK SZINHÁZBA AZ ESTI UJSÁG KEDVEZMÉNYES SZINHÁZJEGY IRODÁJA UTJÁN

Színházjegyirodánk VIII., József-körút 5. szám, hétköznapokon és vasárnap reggel 9 órától este 8 óráig áll olvasóink rendelkezésére. ● Telefonrendelés 140-000, 144-401.

MOZI MÜSOR:

BEMUTATÓ MOZIK:

ATRIUM FILMSZINHÁZ (T.: 153-034.) ½6, ½8, ½10. Sz., V., Ü.: ½4-kor is. Elnémult harangok. Híradók.

BELVÁROSI HIRADÓ (Tel.: 181-244.) Magyar-, Fox-, Ufa- és rajzos híradók Kossuth Lajos azt üzente. (Kultúrfilm). Intim híradó. (Ujdonság). Bevonulás Bulgáriába. Színes rajzfilm. Folytatólagos előadások 10—24 óráig. Páholyok elővételben is.

CASINO FILMSZINHÁZ (T.: 383-102.) ½6, ¾8, ¾10-kor. Sz., V., Ü.: ¼4 órakor is. Hatosfogat.

CITY (T.: 111-140.) ¾6, ¾8, ¾10 Sz., V., Ü.: ¾4 órakor is. Ciscó, a száguldó lovas. 2-ik hétre prolongálva. Híradó.

CORSO (Tel.: 18-28-18.) ½6, ½8, ½10. Sz., V., Ü.: ½4-kor is. A kegyelmes úr rokona.

DÉCSI FILMSZINHÁZ (T.: 125-952, 121-343.) ½6, ½8, ½10. Sz., V., Ü.: ½4-kor is. Alipang a fekete szultán. 3-ik hétre prolongálva. Híradók.

FORUM FILMSZINHÁZ (T.: 189-543, 189-707.) ½6, ½8, ¾10-kor. Sz., V., Ü.: ¾4-kor is. Kilenc agglegény. Híradók.

HIRADÓ FILMSZINHÁZ (T.: 222-499.) Magyar-, Fox-, Ufa- és rajzos híradó. Cigarettfüst. (Filmnovella). Intim híradó. (Ujdonság). Bevonulás Bulgáriába. Színes rajzfilm. Folytatólagos előadások 9—24 óráig. Páholyok elővételben is.

PALACE (T.: 136-523.) 11, 2, 4, 6, 8, 10 órakor. Árvíz Indiában. Híradó.

RÁDIUS FILMSZINHÁZ (T.: 122-098.) ½6, ¾8, ¾10: Sz., V., ½4-kor is. Iréne. 2-ik hétre prolongálva.

ROYAL APOLLÓ (T.: 222-002.) ½5, 7, ½10. Sz., V., Ü.: 2-kor is. Olajváros. 2-ik hétre prolongálva. Híradó.

SCALA FILMSZINHÁZ (T.: 114-411.) ½5, 7, ½10. Sz., V., Ü.: 2-kor is. V. d. e. 11: Vidám gyermekmatiné. Híradó.

URANIA FILMSZINHÁZ (Tel.: 146-046.) 5, ¼8, ½10. Sz., V., Ü.: ¾3-kor is. A nyugati győzelem.

MÁSODHETES MOZIK:

ADMIRÁL (T.: 35-37-07.) ¼4, ½6, ½8, ½10. V. ½2-kor is. Zárt tárgyalás. 15-én d. e. ½10 és ½12-kor is. 16-án d. e. ½10 és ½12-kor: Feketeszárúcseresznye.

ASTRA ¼4, ½6, ½8 és ½10 órakor. Vasárnap ½2-kor is. Hét szilvafa. Híradó. V. d. e. 11-kor: Rajzosfilm-matiné.

BROADWAY FILMSZINHÁZ (Telefon: 422-722.) ¼4, ½6, ½8, ½10. Sz., V., Ü.: ½2kor is. Első előadás mérsékelt. Balalajka. Híradók.

CORVIN (T.: 138-988.) ¼4, ½6, ½8, ½10. V., Ü.: ½2-kor is. Hazajáró lélek. Híradók. V. d. e. ½11: Az eleven ördög.

DÉLIBÁB (volt Winkler. T.: 490-130.) 6 és ¼9. V., Ü.: ½3, ¾5, 7 és 9. Zárttárgyalás. Híradó.

ELIT MOZGÓ (T.: 114-502.) 4, 6, 8, 10 órakor. ½2-kor is. Repülő ördögök.

IPOLY FILMSZINHÁZ ¼4, ½6, ½8, ½10. V. ½2-kor is. Zárttárgyalás. Híradók. V. d. e. 11 órakor: Válaszúton.

KAMARA (T.: 423-901.) 11, 2, 4, 6, 8, 10 órakor: Tóparti látomás.

LLOYD FILMSZINHÁZ ¼4, ½6, ½8, ½10. Sz., V., 11 és ½2-kor is. Nem gyerekjáték.

ODEON FILMSZINHÁZ (T.: 422-785.) ¼5, ¾7, ¼10. Sz.: ¼4, ½6, ½8, ½10 V. és Ü.: ½2-kor is. Zárttárgyalás. Híradók. V. d. e. 10-kor: Az utolsó Vereczkey. V. d. e. ½12: Vörös orchideák.

OLYMPIA (Tel.: 423-188.) 11, 2, 4, 6, 8, 10-kor. Szökevények. Híradó.

ORIENT FILMSZINHÁZ (T.: 114-926.) ¼4, ½6, ½8, ½10. V., Ü.: ½2-kor is: Hét szilvafa. Híradók. V. d. e. 10: Az örök titok. ½12: Segitség örököltem.

PALOTA (T.: 156-605.) ¼4, ½6, ½8, ½10. V., Ü.: ½2-kor is. Ifjú Edison. Híradók.

REX (T.: 228-020.) ½5, ¾7, 9. Sz.: ¼4, ½6, ½8, ½10-kor is. V. ½2-kor is. Zárttárgyalás. Híradó. V. d. e. ½12: Modern idők.

TISZTI KASZINÓ ZÁRTKÖRŰ FILMSZINHÁZA: 13-án és 16-án: Eladó birtok.

TIVOLI FILMSZINHÁZ (T.: 123-049.) 11, ½2, ¾4, ¾6, ¾8, ¾10-kor. Zárttárgyalás. Híradók. V. d. e. ¾10: Vörös orchideák. ¾12: Az utolsó Vereczkey.

TURÁN (T. 120-003.) 11, ½2, 4, 6, 8, 10 órakor. V.: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10: Szökevények. 16-án d. e. 10 és 12: Feketeszárúcseresznye.

VESTA 11, ½2, ¼4, ½6, ½8, ½10. Vó Ü.: 11, 2, 4, 6, 8, 10-kor: Zárttárgyalás.

ZUGLÓ MOZGÓ: 5, ½8, ½10. Sz.: 4, 6, 8, 10. V.: 2 órakor is. Zárttárgyalás. Híradók.

Sanghai Bar
XI., Horthy Miklós-út 60. Tel.: 257—430.
Minden este 9-től éjjel 2 óráig ragyogó műsor. Tánc.
CONTINENTAL-jazz

9—2-ig nincs gond, csak szórakozás Budán a **POMMERY bárban**
Műsor. Tánc

Gellért-kávéház
KAKAS FÉSZEK
étterme
Horthy Miklós-út 1.
Nyitva éjjel 2 óráig.
Cigl-trió.
Lantos Margó a zongoránál énekel.

CEYLON
kávéház-étterem (Rottenbiller-u. 10. Bejárat: Péterffy S.-u. oldalon) nyitva éjjel 2 óráig kitünő zene. — Polgári árak!

THURY LAJOS RIPORTJA

A SZÉKELYFÖLDI ISKOLÁKRÓL,

amelyeknek nem akad egyetlen növendéke, aki bizonytalanabbul beszélné ősei nyelvét a 22 éves idegen uralom után

Gyergyószentmiklós, március 14.

(Az Esti Ujság kiküldött munkatársától.)

Szabálytalan alakú hatalmas tér Gyergyószentmiklós főtere. Ami a legtovább megmarad emlékezetemben erről a főtérről, *az a református templom.* A tér egyik oldalában, a házak közé építették be a parányi kis templomot, amely aprócska tornyával alig emelkedik a szomszédos tetők fölé. Elragadóan kedves templom, igaz, hogy nagyon kicsi, de úgy látszik, nagyobbra nincs szükség. A gyergyói medence és általában

Csík megye székely népe kilencvenöt százalékban római katolikus,

a reformátusok nagyon kevesen vannak itt a városban. Sajnos, fényképet nem lehet kapni az épületről, még egy levelezőlapot sem, pedig szívesen elhoztam volna székelyföldi utam kevés számú emlékei között.

Egy másik szép, új épület a központban: *az elemi iskola épülete.* A román időkben épült és természetesen bukaresti ízlésben kijegecesedett modern stílusban. *A kisvárosi környezetben impozánsan ható nagy épület jónéhány tanteremmel.* Nagycsizmás székely gyerekek üldögélnek a padokban és

forgatják a magyar ABC-s könyv lapjait.

a látogatót felállva, illedelmes „Isten hozta" köszöntéssel fogadják és a legboldogabb közülük az, aki kiállhat a katedrára és *elmondhatja a vendég tiszteletére a magyar Hiszekegyet.* A szünetekben nagy a zsivajgás a folyosókon, sőt az udvaron is, a hideget, amelyet az érzékeny fővárosi ember még elég szigorúnak talál itt, *a hegyek országában, ezek a székely ivadékok meg sem érzik.* Az ügyeletes tanító, aki nagyobb rendbontások megelőzésére hivatott, csendesen mosolyogva nézi, milyen szilajon kergetőznek, csak néha kiált utánuk egy-egy rendreutasítást: *Áron, nyughass már!* Vigyázzatok a kiskapunál, ki ne tépjétek a sarkaiból.

És mindez természetesen magyarul folyik, hiszen egy színmagyar város magyar iskolájában vagyunk...

KULTÚRPOLITIKA TÜZZEL-VASSAL.

Ami most ilyen természetes: *még nemrégen álomnak is túlságosan szép lett volna. László* Ignác plébános, aki a gyergyói magyar frontnak ezen a szárnyán, az iskolák vonalán a legelső sorban harcolt, fáradtan, szomorúan mosolyog, amikor erről beszélünk a plébánián. *Istenem, hogy is lehetne ezt összefoglalni néhány rövid mondatba,* hogyan lehetne képet adni arról, kevés idő, egy-két óra alatt,

mi minden történt, mi mindenen ment át a gyergyói medence

és természetesen az egész Székelyföld népe csak ebben a vonatkozásban is. *Milyen csodálatos, hogy mindez elmúlt, hogy*

bekövetkezett az új világ, amelyben már panaszkodni is szabad,

már el lehet keseregni, hogy valóban az utolsó energia-maradványoknál tartott ez a nép és *már-már olyan kirobbanás fenyegetett,* amely katasztrófát jelenthetett volna.

1925-ben jelentette ki *Angelescu,* az akkori román közoktatásügyi miniszter, hogy *tíz esztendő alatt eltünteti a Székelyföld magyarságát, tíz esztendő elmultával a Székelyföldön nem lesz többé magyarul beszélő ember.* Ekkor kezdődött meg

az erőszakos kultúrpolitika, a tűzzel-vassal, minden hatalmi eszközzel, lelki és fizikai terrorral folytatott románosítás.

Éppen a Székelyföldön tették a legnagyobb erőfeszítéseket, amelynek lakossága tiszta magyar. *Ezt a fajtát, az egész magyarságnak talán legszebb, legősibb és legtisztább törzsét akarták beolvasztani.*

Elsősorban

iskolákat építettek lázas buzgalommal az egész Székelyföldön.

Gyönyörű, tágas, jól felszerelt új iskolák épültek és ezekben csoportosan érkeztek a tanítók. Elsősorban azokat küldték ide, akiket fegyelmi vétség, vagy éppen visszaélés terhelt a Regátban és *akiket elcsaptak volna, ha nem vállalják a székelyföldi küldetést.* Azután összeszedték a hirtelenében kiképzett, gyorsfőző-tanfolyamokon tanítóvá avatott fiatalokat, ezek közül is azokat, akik tanulmányaik ideje alatt különböző hazafias szervezetekben, tüntetésekben, vagy egyéb akciókban kitüntek.

A legtürelmetlenebb, legszélsőségesebb, a magyarsággal szemben leginkább gyűlölködő ifjakat küldték Erdélybe,

ahol külön működési pótlékot, magasabb fizetést adtak nekik, *ezzel szemben azonban elvárták, hogy minden módon és erővel románosítanak a maguk működési körében.* Ezek a tanítók azután valóban pokollá tették az életet az egész Székelyföldön.

ELŐBB A ROMÁN ISKOLÁBAN KELLETT JELENTKEZNI.

A törvény, a nemzetközi szerződések kötelező rendelkezései alapján kiadott hivatalos utasítások úgy szóltak, hogy *a nemzeti kisebbségekhez tartozó szülő szabadon adhatja gyermekét kisebbségi, felekezeti jellegű iskolába.* Ezt az elvi intézkedést azután néhány gyakorlati rendszabály korlátozta. Elsősorban

nem adhatta a katolikus magyar iskolába gyermekét az olyan szülő, akinek neve nem volt tisztán, minden kétségen felül magyar.

A névelemzés hírhedt rendszere természetesen itt is virágjában volt. Ezután *minden szülőnek előbb a román iskolában kellett jelentkeznie gyermekével,* ott kellett írást kérnie arról, hogy elmehet a felekezeti iskolába és gyermeke ott felvehető.

Az ilyen engedély kiadását a román tanítók minden esetben megtagadták az első kérésre.

A szülők erre újból, erélyesebb hangon, nyomatékosabban, vagy éppen fenyegetőbben kérelmezték:

engedjék gyermeküket a magyar iskolába

A tanítók újból megtagadták a kérés teljesítését:

Nem.

Ideadd a gyerekedet hozzánk, tanuljon meg románul, az állam nyelvén. *A magyarok azután tiltakoztak, fenyegetőztek, haragudtak.* Szeptember 1-e után naphosszat csoportokban álltak az emberek mind a három gyergyószentmiklósi állami román iskola előtt és folyt a hangos vita, a lárma, a kavargás. A tanítók behúzódtak a iskolába, a lakásukba, vagy kiálltak á kapuba és onnan feleseltek a székely gazdákkal, *mellettük kétoldalt természetesen ott álltak a csendőrök.* Szeptember 1-étől körülbelül 10-éig fenekestől felkavargott az egész város.

Asszonyok sírtak, férfiak fenyegetőztek, volt, aki fejszére kapott és úgy kergette meg a túlságosan agressziv román tanítót.

Minden évben csendőrkézre került néhány gyergyói székely, heteket, néha hónapokat ültek vizsgálati fogságban, vagy éppen elítélve hatósági közegek megsértése, lázítás, vagy izgatás címén. Az elemiiskolai beiratások a legsúlyosabb, a legidegkínzóbb torturát jelentették az egész lakosság számára.

HA MAGYAROK MARADTOK, ÜLDÖZÖTTEK LESZTEK.

A hosszú herce-hurca vége természetesen mindig az volt, hogy *a székely gyerekek jórésze a román iskolába került.* Három nagy, jól berendezett és felszerelt román iskolája volt a városnak, ezzel szemben a római katolikus egyház csak három régi, kicsi iskolát tudott fenntartani, azt is csak szűkösen, sok küzködés árán. *Minden magyar gyermeknek nem is jutott volna hely ezekben a kis épületekben, de a román tanítók nem is engedték betelni a mérsékelt létszámot sem.*

Egyszerűen megállapították, hány gyerek járhat a felekezeti iskolába, a többi a román iskolába kellett járatni.

Az állami iskolákban *csak a vallástanítás nyelve volt magyar,* abban sem volt sok köszönet. A vallásórát, ahányszor csak lehetett, elhagyták román nemzeti, vagy egyházi ünnepek címén, amikor pedig megtartották, ezekre az ünnepekre kellett előkészíteni a székely gyerekeket. Az ilyen ünnepségekre mindig kivonultatták az iskolás gyerekeket, a magyar iskolák növendékeit is; *a tömeget főképpen ők jelentették mindenféle hivatalos ünnepségeken.*

Az állami iskolákban egyenesen fantasztikus erőfeszítéseket tettek, hogy

a gyerekekkel elfelejtessék anyanyelvüket

és románokká neveljék őket. *A tanítás természetesen kizárólag román nyelven folyt,* felelni, vizsgázni román nyelven kellett. A tanítási időn kívül is naponta órákhosszat foglalkoztak a gyerekekkel a román tanítók, játékdélutánokon, különböző gyakorlatokon

állandóan román nyelven beszéltek velük.

És mindig apró, hat-nyolc-tízéves székely részt a fenyegetés, másrészt az ígérgetés.

Ha magyarok maradtok, mindenféle bajotok, gondotok, nehézségetek lesz, szegények, üldözöttek lesztek. Ha átjöttök közénk, megkaptok minden könnyítést, kedvezést, szabad, független, gondtalan emberek lesztek.

És mindig apró, hat-nyolctízéves székely gyermekek álltak szemben tanítókkal, sötét tekintetű, ijesztő külsejű felnőtt emberekkel.

A CSALÁD ÉS AZ EGYHÁZ ELLENSÚLYOZTA, AMIT A ROMÁN TANÍTÓK VÉGEZTEK.

Aki máma szétnéz a felszabadult Gyergyószentmiklóson, igen hamar megállapíthatja, *mi volt mindennek a tizenöt esztendőn át szakadatlanul tartó, mind konokabb és mind koncentráltabb erőfeszítésnek az eredménye.* Gyergyószentmiklóson aránylag sok székely gyermek megtanult románul. *László* Ignác plébános százra becsüli azoknak a székely gyermekeknek számát, akik elég jól megtanulták a román nyelvet, néhányan közülük kifogástalanul tudnak.

Olyan viszont, aki csak egy árnyalattal is gyengébben, bizonytalanabbul beszélné őseinek székely nyelvét a többinél: egyetlenegy sincs a városban.

A család és az egyház szakadatlanul, napról napra ellensúlyozta azt, amit a román tanítók végeztek. A magyarság megbonthatatlannak bizonyult; itt,

Gyergyóban nem tudnak egyetlenegy székely emberről sem, aki magyarságától elszakadt volna

és bizonyos, hogy egészen hasonló a helyezt az egész Székelyföldön. A tizenöteszendős, az állami és *kormányzati hatalom egész apparátusával megvívott kultúrharc eredménytelen maradt.* Igaz, hogy a legutóbbi időkben már szinte elviselhetetlen volt az a nyomás, amely a magyarságra nehezedett, az idegek már-már kezdték felmondani a szolgálatot. *Ki tudja, milyen események játszódtak volna le az elmult szeptember elején, ha akkor is előlről kellett volna kezdeni a harcot a román tanítókkal.*

A gyergyószentmiklósiak még ma is megállnak egy-egy percre az iskolaépületek előtt, amikor tízperces szünetben kinn az udvaron zsibonganak a gyerekek, hallgatják a magyar zsivajgást, a tanítók beszédét, és boldogan elmosolyodva bólogatnak.

Ime, magyarul beszélnek az iskolában

és még sem kell csendőrszuronytól, adóemeléstől, egzekuciótól tartani. Mindez olyan szép, hogy még ma is sokszor csak álomnak tűnik egy-egy pillanatra: Istenem,

megint szabad magyarnak lenni a magyar földön,

amelyért ezer éven át hullattuk vérünket, megint felnevelhetjük gyermekeinket arra a kultúréletre, amelyet magunk teremtettünk meg oly mondhatatlanul sok munkával és fáradsággal...

FIZESSEN ELŐ az „Esti Ujság"-ra!

Előfizetési ár: egy hónapra 2 pengő 20 fillér. Egyes szám ára 10 fillér. Szerkesztőség, kiadóhivatal, színházjegy- és utazási iroda Budapest, VIII., József-körút 5. Telefon: *1-444-00.

Az új 46. magy. kir. osztálysorsjátékon

több mint 10 millió pengőt sorsolnak ki.

Vegyen vagy rendeljen sorsjegyet

UJHELYI és Társa

Telefon: 123-271

Budapest, Szent István-körút 27.

A húzások április 5-én kezdődnek.

Hivatalos árak:

8.50 P	7.— P	14.— P	28.— P

AMERIKÁBAN

ismerték fel először — tudományos kutatások alapján —, hogy a füstben lévő káros anyagokat maga a dohány vonja el a leghatásosabban. E kutatások gyakorlati eredménye a

Előnyeit 5 világrész dohányosa dicséri. Külön betét nélkül megóvja egészségét. Használata olcsó és egyszerű. A cigaretta semmit sem veszít zamatjából. Világszabadalom!

KAPHATÓ A DOHÁNYTŐZSDÉKBEN!

ÁRA P 1.60.

Galgóc vára

(Zlohovec)

Nyitra vm

képekkel

Janota I.

248 — 252. l.

HELYSÉG

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

KOR

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

TÁRGY

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Galgóc vára

Paris: Magyar Anonymus 115. l.

Erythroxylon coca

Kóka

Galgócz Nyitra m.

Kat. templ. Körjöki 1879.

1/ alagoraja és részletek – 1:200 és 1:20 sok

2/. távlati kép délkeletről és részletek 1:50 és 1:20.

3/ Kapu 32 mm = 1 m

4/ ajtó és ülőfülke ahelyben 1:20.

Steindl 1879.

1/ alaprajz 1:100

2/. Hosszmetszet 1:100

22.

Galgóci várkápolna

Jézus imádása oltára
XVI. z. faragvány dí-
szes barok keretben.

Repr.

Péter magnum
Verecke Vk. 44. l.

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

LZÉS):

Galgóci vár

és uradalom

1642

l.

Bártfai Szabó László

A Hunt Paznan

nemzetségbeli Forgách

család története.

Esztergom, 1910.

734, 735 —

738. l.

és tárgymutató

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Galgóci várhastély

igen szenge látképe
fenyőkép után

Repr.

Bártfai Szabó László:

A Hunt Paznan nem-
zetségbeli Forgách család
története.
Esztergom 1910.
459. l.

a vár története
458-l. tól.

és tárgymutató

Galgóc vára

Már a magyarok bejövetelekor állott Anonymus szerint

Bárczay 580. l.

~~Keglevich Péter, ezredes, arczk. III. 35.~~

Galgóc vár

Nyitra vm.

Luk. Podm

II. k. 676. f.

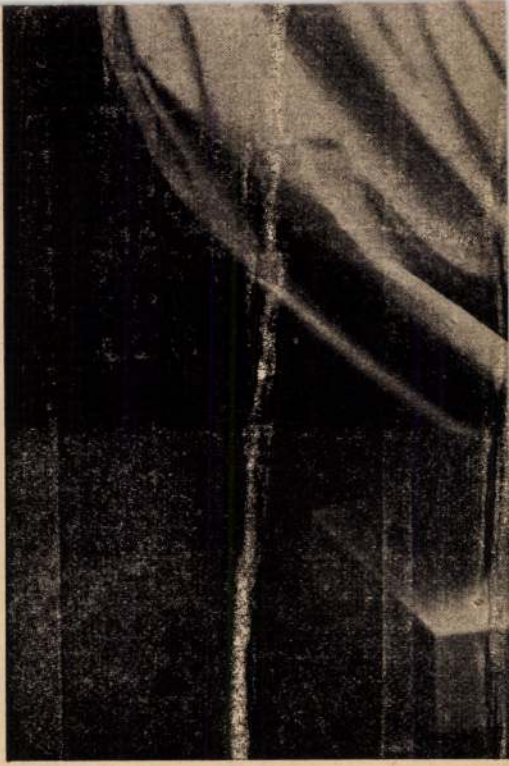

SZENTGYÖRGYI ISTVÁN: A KÖ
Stefan Szentgyörgyi: Die Gemahlin des Reichsverwesers.

Galgóc vára

Follajtár József:
Galgóc eleste 1663-ban.
Hadtört. Közl.
1929. 141. l.

Galgóci ferences

templom és kolostor

Dümm 5. l.

Fülöhéres, tpl

128

Galgóczy Vár

Nyitra vm.

l.

Hadtört. Közl

1914. 576-l

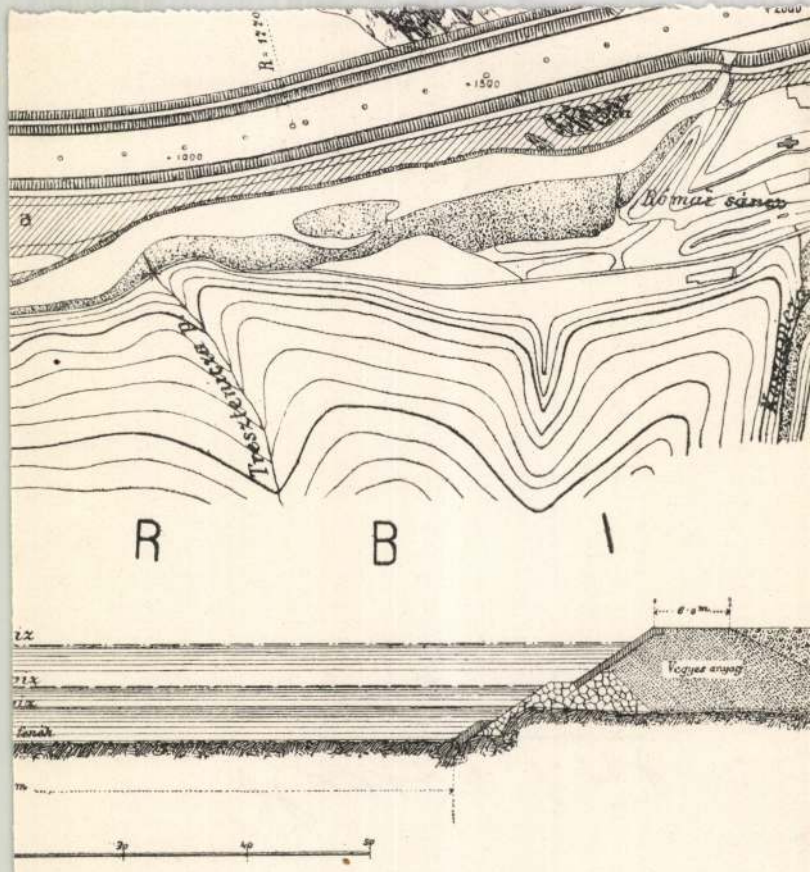

yszínrajza és keresztmetszete.

Galgóci Jezus szüle-
tése oltár

83 –

Péter I. 158. l.
159. l. képpel

fordulását Németország területén. Eredményeiről beszámolt „Urtica kioviensis Rogowitsch neu für die deutsche Flora“ című cikkében (Verhandlungen des Botanischen Vereins der Provinz Brandenburg, 76. k.). A tavaszi és nyári hónapokban résztvett a berlini egyetem növénytani kirándulásain, részben önálló kirándulásokat is tett. A Halle-környéki sós források vidékén sikerült a délorosz és magyar szikes talajok jellemző füvét, a Festuca pseudovinát megtalálnia, mely eddig ugyancsak ismeretlen volt a német flórában. Erről a felfedezéséről a Botanischer Verein június 13-i ülésén számolt be.

Az Alexander von Humboldt-Stiftung ösztöndíjasai:

Dr. vitéz Benárd Miklós (1908, Budapest, róm. kat.), orvosdoktor, klinikai gyakornok, Budapestről (prof. Herzog). Ösztöndíjas éve elején öt hétig, mint a Collegium Hungaricum lakója, a berlini Rudolf Virchow-Krankenhausban tanulmányozta a fizikai gyógymetódusok modern alkalmazását. 1935 december 8-tól kezdve ösztöndíjas éve végéig az aacheni Rheuma-Forschungs-Institutban dolgozott a Landes-

Galgóci sodrony –
románcos kehely.
(Bakócz-féle, XVI. sz.)
gr. Erdödy Ferenc tulajd.)
l. Arch. Ert.
1887. III. l.
125. l.

Monox

Pestoar

Galgóci várká-
polna betlehem

Szinezett-körlefa-dom-
bormű, XV. sz.

Repr.

Divald Magyarország

137. l. - 138. l.

Galgóc vára

Follajtár József:

Galgóc eleste 1663-ban.

Hadtört. Közl.

1928. 142–151. l.

képpel.

Frakuói Vilmos VIII. 67

1. SZ. 1912. (59. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JANUÁR 7.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utcza 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egészévre ... 20 korona. Félévre ... 10 korona. Negyedévre ... 5 korona.

A «*Világkrónikával*» negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

A GALGÓCZI VÁR. — Balogh Rudolf fölvétele.

Galgóczi vár

A GALGÓCZI VÁR ÉS MŰKINCSEI.

A nyár derekán történt, hogy Pierpont Morgan amerikai milliomos, az ismert műgyüjtő két megbizott régésze, magasabb helyekről kapott ajánlatokkal ellátva, megjelent a galgóczi várúrnál, Erdődy Imre grófnál, engedje megtekinteni Mátyás király trónszőnyegét, a Rákóczi-serlegeket s a többi műkincseket. A várúr a galgóczi hitbizományhoz tartozó műkincseket kivételesen megmutatta a csodálkozó amerikaiaknak, a kik legott a megtekintés után a trónszőnyegnek és a régi magyar és a híres augsburgi ötvösművészet remekeinek: a harminczegy darab serlegnek, kupának, kannának, tálnak és kehelynek ára után tudakozódtak, a melyet a hitbizományi leltár több mint hét millió koronára tesz. (Csupán az ötvösműveket.) Erdődy Imre gróf nyomban kijelentette, hogy eszeágában sincs az őseitől öröklött műkincsektől megválni.

Ez alkalomból nem lesz érdektelen a nagyközönség által alig ismert galgóczi várról s mesés értékű műkincseiről megemlékezni. Az igen régi, hatvannégy szobás, fehérre meszelt, négyszögű, kétemeletes kastély épitési modora némely részében a rokokó stilusra emlékeztet.

A sok viharos napot átélt várkastélyban később elhelyezett műkincsek javarésze a művészi lelkületű Mátyás királytól származik, kinek magánvagyonait, kincseket érő műtárgyait törvénytelen fia, Corvin János liptói herczeg örökölte, ki gyakori szorultságában Erdődy Bakócz Tamás esztergomi herczegprimáshoz fordult és lassanként elzálogosította előbb az esztergomi primási kincstárban őrzött arany- és ezüst kálváriát 5000 darab aranyért, később Mátyás király trónszőnyegét és sok más, most már milliókat érő tárgyat, melyeket halála előtt külön adománylevélben örök időkre biztositott a dúsgazdag herczegprimásnak.

A galgóczi várkastélyba lépve a jobbszárny földszintjén a különböző alkalmazottak lakásai között a kápolnát találjuk, melynek dísze és egyben kincse az egy darab diófából faragott antik szoborcsoportozat, mely Krisztus születését ábrázolja. Ez is Mátyás királytól származik, ki azt Erdődy Bakócz Tamás akkori győri püspöknek ajándékozta, mely adományozást egykorú, most már kissé elmosódott olajfestmény is bizonyit. A XV. század fafaragásának ez a remeke csodálatos épségben van. Ugyanott van Erdődy Tamás gróf horvát bán, fővezér művészi olajfestménye, a háttérben az 1593-iki híres sziszeki győzelmes csatával, a melyben Erdődy gróf a törököket fényesen megverte, úgy, hogy tizenkétezer török maradt a csatatéren. A kápolnában őrzik azt a dús aranyhimzésű családi kék selyemzászlót is, melynek több koronázáson szerep jutott. Nagyértékűek a részben Bakócz herczegprimástól származó arany és ezüst oltári kegyszerek és a régi egyházi ruhák. A balszárny lépcsőházába lépve a két méter vastag várfal egyik mélyedésében ott látunk egy pompás barokstilü aranyozott szánt, melyet Mária Terézia királyné használt Galgóczon először. A történeti nevezetességü szán másod izben a Napoleon waterlooi leverése után Bécsben rendezett győzelmi körmeneten szerepelt, a mikor Erdődy József gróf kanczellár ült rajta s a szán elé fogott hat pompás fehér lovat a szövetséges nemzetek küldöttei is megcsodálták.

Fölérve az első emeleti folyosóra, régi holland és spanyol festők remekeit találjuk. Balra van a grófi lakosztály, pipázó, fogadó, billiardterem és a modern könyvtár, mely több ezer kötetet foglal magában. A kincstárnak pánczélozott és tűzmentes szobájában őrzik Mátyás király trónkárpitját, a mely 2·59 méter hosszú és 1·62 méter széles s a mely a nagy király ernyős trónjának falvédő szőnyegéül szolgált. A nehéz arany brokát-kelme alapja sima, Flórenczben készült, valóságos remeke a XV. századbeli olasz szövőiparnak. A trónkárpit alján római edény és két heraldikus sas van, fönt Hollós Mátyás czímere, mint a budai Mátyás-templom tornyán.

Érdekes, hogy ezt a nagyértékü műtárgyat a nyolczvanas évek elejéig mindenki Bakócz Tamás primástól eredőnek tartotta. Fraknói Vilmos püspök, ki akkoriban Galgóczon levéltári kutatást végzett, konstatálta, hogy a szőnyeg tulajdonképen Mátyás királyé volt, kinek czímerére Bakócz primási czímere volt rávarrva. Csak mikor a várúr sógora, Migazzi Vilmos gróf, az ismert műbarát közbenjárására Budapestre hozták a szőnyeget s itt Fraknói a Nemzeti Muzeum régészei előtt lefejtette a Bakócz-czímert, akadtak rá Mátyás király csodálatos épségben maradt czímerére.

Itt találjuk Mátyás királynak és Corvin Jánosnak kelyhét két czímerrel. Bakócz Tamás primás kék és zöldzománczos kelyhét. Tizenkét darab XVI. századbeli serleget és kelyhet, valamennyi II. Rákóczi Ferencz fejedelem kedvelt arany- és ezüstedénye a sárospataki várból, melyeket alig tudott megmenteni a királyi fiskus elől Erdődy György gróf országbiró, ki előbb Thököly Imre pártján volt s Rákóczi László, Erzsébet nevű leányát birta feleségül. Van ezenkivül 19 különböző arany- és ezüstfüleskancsó, kanna, serleg, tál és paizs, melyekből a feliratok szerint több, Rákóczi László gróf sárosi főispán tulajdona volt. Az első emeleten a Galgócz felé eső folyosókon nagyszámú, igen érdekes vadászati trofeum van. Belépve a teremszerű, empire-stilü ebédlőbe, a falakon 150 szines, Kaufman Angelika-féle aczélmetszetet látunk, itt van továbbá pompás üvegszekrényekben az ó-bécsi és a híres holicsi porczellángyár immár alig található készitményeinek egy pompás gyűjteménye.

Az ebédlőből a pipázó szobába jutunk. Itt vannak az Erdődy-nemzetség őseinek fringiái, díszkardjai, drágaköves, ezüstveretü puskái és pisztolyai. A kardok közt Trenk Frigyesét is őrzik.

A második emeleti folyosón és egyes termekben van elhelyezve a képtár és az érdekesen összeállitott családfa-olajfestmény, számos arczképpel, melyek Rákóczi fejedelem, udvari festőinek, Kupeczkynek és Mányoki Ádámnak művészi alkotásai. A belül gyönyörű várkastély restaurálásának stilszerű munkálatait a kastély művészlelkületü úrnője, Migazzi Irma grófnő (a ki a Migazsi- és Marczibányi-család utolsó sarja) végeztette, a ki maga is nem mindennapi tehetséggel kezeli az ecsetet.

A Vág folyó felé eső részen vannak a vendégszobák, régi értékes selyem kárpitokkal s kincseket érő óriási gobelinokkal. Itt őrzik Bakócz Tamás remekbe készült díszes házi oltárát. A sarok szobát, a melyben egy nagy menynyezetes, empire-stilusban készült, remekmüvü kettős ágy van, valamikor Mária Terézia, II. József, I. Ferencz császár használta, legutóbb pedig I. Ferencz József király az 1891-iki galgóczi nagygyakorlat alkalmával.

Átlépve ismét a fejedelmi fogadószobába, itt barok-stilü selyem gobeline-butorgarnitura áll előttünk, a falakon Hamilton-féle lovasképek. A fogadószoba után a régebben tánczteremnek használt óriási könyvtár-helyiségbe lépünk, hol nagyobbára az elmult századok remekiróinak díszkötésü müveit, tudományos munkáit találjuk, mintegy tizezer kötetben, a melyeket nagybecsü kézirat és metszetgyüjtemény egészit ki. Megvan itt Voltaire, Rousseau, Shakespeare és más világhirü irók müveinek első kiadása. Itt látjuk néhai Erdődy Sándor grófnak, a Tudományos Akadémia tagjának remek botanikai gyüjteményét, kutyabőrös díszes könyvalakú dobozokban. Van itt nagyszámú török iparművészeti tárgy a török világból, értékes csillagvizsgáló műszerek, ókori leletek, több kiváló olasz szobor és más becses gyüjtemény. Régi és nagybecsü levéltára van itt az Erdődy grófi nemzetségnek. Itt őrzik a vérengző Báthory Erzsébet, a csejtevári sokszoros gyilkos pörének összes iratait. Az évszázados parkban, fedett lovaglóhelyiség, egészen fölszerelt empire-stilusban épült szinház van, továbbá több üvegház a délszaki növények számára.

A most 57 éves Erdődy Imre gróf várúr egész csöndben gyakorolja a jótékonyságot s nemrég, mint az általa világhirüvé fejlesztett pöstyéni fürdő tulajdonosa igen értékes alapitványt tett a beteg vármegyei tisztviselők épitendő pöstyéni otthona részére. Kár, hogy egyes vármegyék vezetőségének közömbössége miatt az áldásos intézmény még a jövő évben sem kezdheti meg működését. *Markó Miklós*

LEGENDA.

Máté ev. I. 18....

Az úton, a mely visz Galileába
Találkozott két vándor... Egyik: agg;
Sietne, csakhogy alig bírja lába,
Rongyos palástú, meggörnyedt alak...
De im ifjonti tűz villan szemében
S úgy nézi azt, ki szembe jő vele —
«Ki vagy?! A képed: ifjúkori képem!
Oh ifjuságom káprázatja, te!
Arczodnak minden kis vonása honnan?
Honnan szállott rád? Hisz mind-mind enyém.
Ez voltam egykor, mikor itt bolyongtam
Világot járó boldog vándor, én!
Ily férfi voltam, ily isten-remekje,
Szememből így szállt ily bús babona
S a merre az szállt, titkos üdvbe ejtve
Enyém volt minden nőszív mámora.
Szeretni jöttem e bús föld rögére.
S mint most te jösz, úgy jöttem erre rég...
De mondd, távol még Nazareth vidéke?
S mondd, oda érek-e meghalni még?
Végig szerettem az egész világot
S gyönyörét már mind elfeledtem én,
Csak egy ajkét nem! S az ott ért, az áldott —
A nazarethi olajfák hegyén!
Oh mért is hagytam el, hőbb ajkra vágyva?!
S oh mily sorsra is kellett jutnia?
Valami ácsnak szánta a családja. —
A neve — mi is volt? — Tán Mária...
Csak azt tudom, hogy gyönyörének üdve
Ma is úgy lángol még valómon át. —
Elég lett volna, hogy világra szülje
Ember képébe az istent magát!
Oh jer, vezess leghőbb üdvöm helyére
Vezess káprázat! Hadd halok meg ott!
De mondd — mitől im kezed sebe, vére?...
És mért izzad vért sápadt homlokod?
Ki vagy? Csak nem az, kit keresztre vertek
Pár napja ott a koponyák hegyén?»...
És halkan szól a másik: «Ne ijedj meg,
A szeretetnek lelke vagyok én!
S vagyok lemondás és vagyok bocsánat
És bűnöktől megváltó áldozat...
Nem vagy bűnös már, bűnödet ha bántad
És semmi sem bűn, mi szívből fakad.
Meghalni menj a koponyák hegyére
Ott sir anyám... Mondd neki: él fia...
Isten jobbjára szállok föl az égbe
S örökké áldott lesz ő, — Mária!...

Telekes Béla.

TEMETÉS AZ ALKONYATBAN.

Nyolcz óra van. Harangok öble
Kondul a titkos messzeségbe. —
Az égalj véres és világos.
Miként ha roppant város égne.

Nyolcz óra van. Augusztus este.
Az árokszéli karcsu nyárfák
Zizegnek, halkan muzsikálnak
Mint vén szobákban régi hárfák.

Nyolcz óra van, s a temetőben
A sirásó két vig legénye
Sirt ás. — Az árnyuk óriási
A naplementi fényben égve...

Nyolcz óra van, valakit hoznak.
Kórházi fekete szekéren;
Gyalult koporsó s benne alszik
Valaki békén és fehéren.

Nyolcz óra van; augusztus este.
Az égalj véresen világol
Költő-e, szent-e, vagy csavargó,
Ki így megy el, a földi vándor?

Dutka Ákos.

 Galgóci vár

RÉGI MAGY

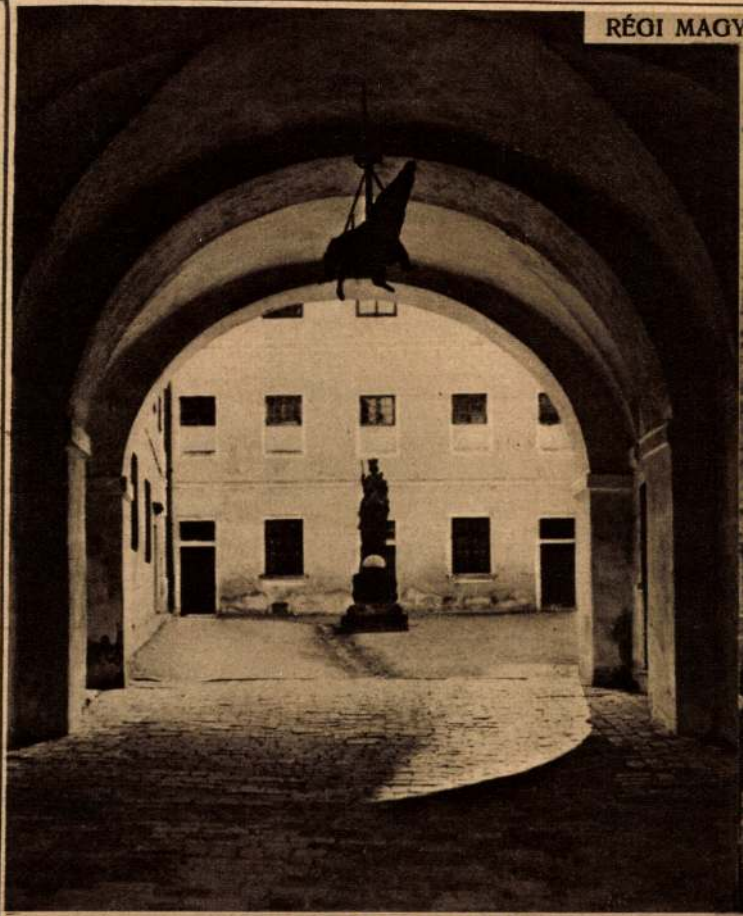

A GALGÓCI VÁR UDVARA

Pesti Napló A 80-eves – ajándék albuma. 1850–1930.

DÉK

GALGÓC, város Nyitra m.-ben, a Vág mellett. Ósrégi vára 1715-ben a gróf Erdődyek birtokába került s a XVIII. sz. folyamán nyerte mai kastélyszerű alakját. Gazdag könyv- és képtárán kívül kincstára teszi nevezetessé, mely mai tulajdonosa, gróf Erdődy Imre felesége, szül. Migazzi grófné révén, a férfiágon kihalt Migazzi-család, jelesül Migazzi bíboros műkincseinek egy részével is gyarapodott. A kincstár világhírű darabja Mátyás király trónkárpitja, keleti szőnyegek mintájára állítólag Pollajuolótól tervezett, de olasz renaissance-motívumokkal díszített, remekbe szőtt firenzei arany- és bársony-brokátból. A várkápolna rokokó oltárát díszíti a körtefából faragott és színezett, Krisztus születését ábrázoló szobormű, amely középkori fafaragásunk klasszikus emléke s állítólag szintén Bakóc hagyatékából ered, akinek két kelyhe is van a kincstárban, amelynek nevezetességei még a Corvin címeres aranykehely s a hét Rákóczi-kupa ezüstből.

L. L. I. 363 f

Rettegi Károly, ny. bányafelügyelő V. 61

Galgóci betlehem

mestere.

fa XV. sz.

Galgóc, várkapolna sokoló oltáron fölállított Mátyás-korabeli betlehem, körte-fából

Divfelsétak 210-211. l.

(Keppel.)

			2100—
Make	1	egyenlegzár	100—

Galgóczi kastély

Cserna Károly rajza

Repr.

Om V. 271.1.

Galgóczi kapolna

faoltára.

Cserna K. rajza

Repr.

Om V. 273.1.

BUDAPEST

IV.

Károlyi-palota

Vagy Tamás: Egy vidéki ember levelei Pestről. VV 1860, 105.

Galgóczi

várkápolna

Magyar Nemzet Egyesmell
1938. okt. 30

A galgóci várkápolna rokokó oltárán, egy darab körtefából kifaragott, színezett Betlehem klasszikus domborműve. (Anno 1470.)

lyában voltak: kályhák, légszivattyúk, ón
himzések, álarczok, asztalok, hangszere
kengyelvasak, tehát oly tárgyak, melyel
ma nem vennének föl. A kisművészet köré
tartozó tárgyak lassankint elmaradoztak, elő
azért, mivel nem volt mit bemutatni, utó
mivel a szabályokat nem ismerték.

Örömmel üdvözöljük tehát, hogy
akademia senatusa a jubileumos tárlat alk
mából a régi szokást fölújította. A senatus e
külön bizottságot küldött ki, melynek föladá
volt oda hatni, hogy a tárlatra a kis-művés
körébe tartozó tárgyakat is küldjenek. A kib
csátott körirat szerint oly kiváló munkák
kellett választani, melyek czéljuknál fogva
használati tárgyak közé sorolandók, de mely
ken oly nagy része van a művészetnek, ho
művészi alkotásokká válnak. Az ilynemű mu
kák nem mintegy csak függelékét képezik
tárlatnak, s nem is a termek díszítményé
használtatnak fel, hanem a mint a rajtok alk
mazott művészet méltóvá teszi, igazi művé

Galgóc vára

Komáromy András

Sempte a Galgóc hadi
felszerelése 1622-ben.
Századok 1889. 403. l.

Galgóci várkápolna
Bethlehemre
1480–85.

László

GerkasErzsszobr 88.l.

Galgóczi vár emlékei.

Markó Miklós. Mátyás
király kincsei. Buda-
pest. 1914. 46. l.

Galgóc vára

Nyitra om.
megszállt

Dienes Adorján
Regélő romok
Rozsnyó, 1940.
545. l.

NIKÁPOLY HAJNALI SZÜRKÜLETBEN.

VIDIN.

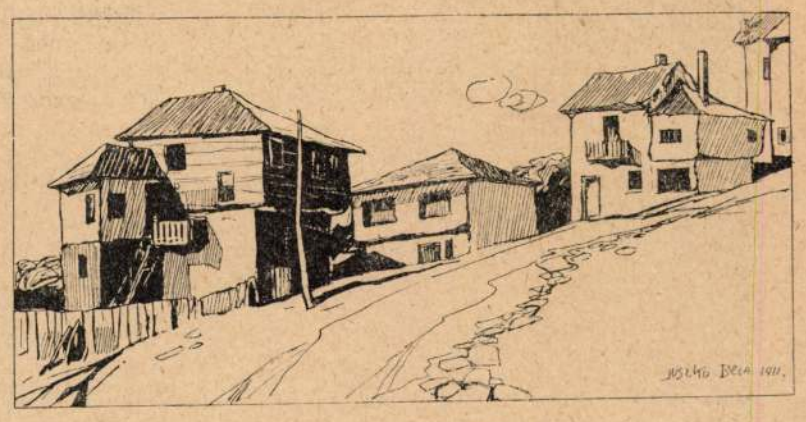

UTCZA TUTRAKÁNBÓL.

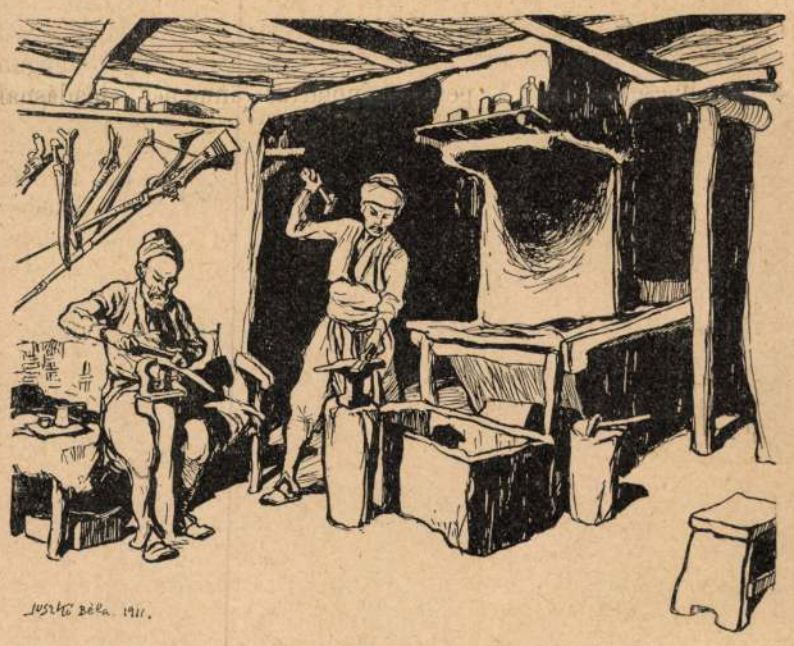

FEGYVER-KOVÁCS.

AZ ADA-KALÉI KAZAMATÁK.

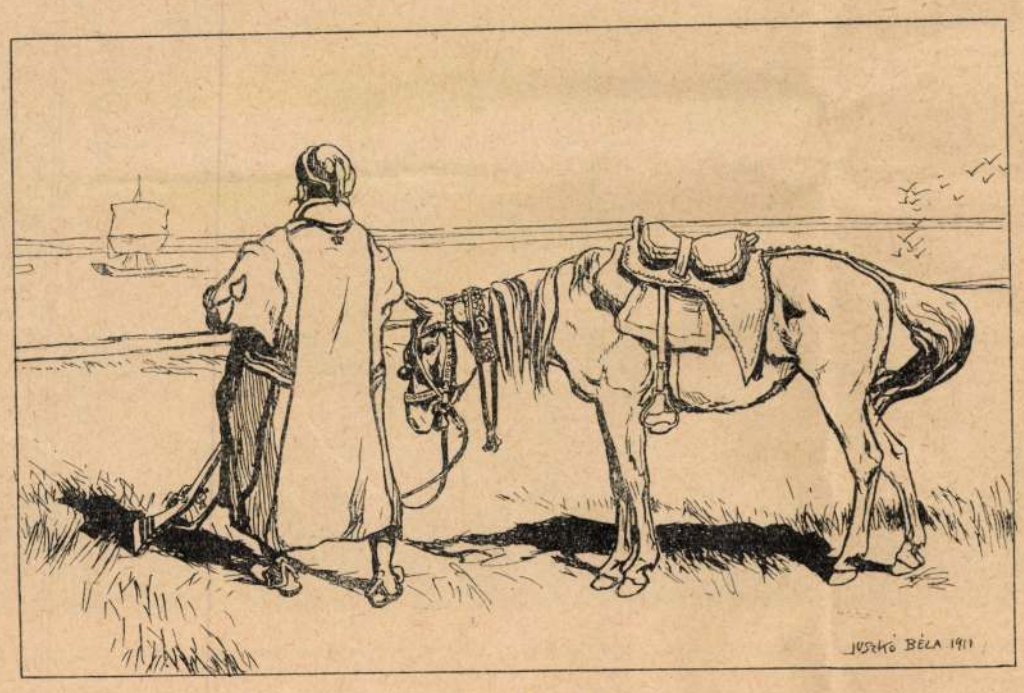

TÖRÖK VADÁSZ.

DUNAI TATÁR ASSZONY.

AZ ALDUNA VIDÉKÉRŐL. — Juszkó Béla rajzai.

A CSODAVÁZA.

Egy hires műkincs története.

Kerek háromszáz esztendővel ezelőtt egy pár földhözragadt talián napszámos-ember nevezetes felfedezésre bukkant. Róma városa melletti egyik dombon turkálták szegények a földet napestig, miközben majd hogy a nyakukat nem törték ki egy alattuk megnyilt földalatti üregben. Egynémely archeologusok szerint ez az üreg a jeles Alexander Severus császár és anyja Julia Mamola sirja volt. Ez azonban máig is vitás. De hát ránk nézve most nem a sir, vagy esetleg pincze a fontos, hanem az, a mit benne találtak. Volt pedig ott egy finom művű, pompás domborművekkel ellátott szarkofág, ebben pedig egy szintén relief-ekkel ékesitett, tiz hüvelyknyi magas sötétkék üvegváza. A vázában semmi más, csak — por és hamu. Mert hát abból valók vagyunk.

A rejtélyes váza, — melynek korát és hovátartozandóságát nem árulja el rajta egyetlen betücske sem, — a római Barberini-család tulajdonába került. Ezért aztán jó sokáig *Barberini-váza* volt a neve. Később ez a képzőművészeti műremek, — mely oly hosszú évszázadokon át pihent eltemetve a föld mélyében, — még pápai beavatkozás tárgyává is lett. A család egyik későbbi tagja, egy szépséges római herczegnő ugyanis hajlandó volt jó pénzért túladni rajta. Hogy, hogy-nem, megtudta ezt az akkori pápa, a ki aztán kereken megtiltotta a műkincsnek Rómából való kivitelét. De hajh, semmi foganatja sem lett a szent atya tilalmának: a váza mégis csak kivándorolt Rómából. Angol kézre került: Sir William *Hamilton* vette meg. Tőle meg később megvette a portlandi herczegnő. Azóta aztán mind a mai napig *Portland-váza* a neve.

De még ezzel korántsem szakadt vége a csodaváza újabb földi pályafutásának. 1786-ban meghalt a portlandi herczegnő s a váza dobra került. Eléggé tekintélyes áron kelt el: 1029 font sterlingért (24,696 korona) vette meg a portlandi herczeg. Bár a mai becslés szerint a műkincs *akkori* értéke felülhaladta a 10,000 font sterlinget (240,000 koronát). Szándékosan jeleztem ezt akkorinak, mert évtizedekkel később egy vandál merénylet következtében tetemesen megcsökkent ez az érték. A British-Múzeumban ugyanis, — hova 1810-ben helyezte el akkori tulajdonosa, a portlandi herczeg — 1845 februárjában egy delirium tremens-ben szenvedő őrült, valami William Lloyd nevü ember, barbár kezekkel egy jókora követ dobott a ritka művészi kivitelű vázára, mely abban a perczben ezer darabra tört.

Hosszas, fáradságos munkával megint csak összeállították a mai napig is ismeretlen művész híres műremekét. Avatott kezek vissza varázsolták eredeti szépségét. Mindössze is annyi változás esett rajta, hogy a talapzatát, melynek alsó lapja egy rendkívül érdekes és titokzatos nőalakot ábrázol, frigiai sapkával a fején, — nem illesztették vissza a váza alá, hanem, mint önnálló műemléket, külön őrzik. A vázával együtt ott látható most a British-Múzeum úgynevezett «Gold ornament Room»-jában.

Hogy az eredetére nézve maig is titokzatos háromszáz-éves lelet külső képéről is szóljunk egyet-mást: a kifogástalan műgonddal kidolgozott szárkofág oldalain, — mint már emlitettem — finom művü dombor-képek láthatók. E reliefek tárgyai a görögök ókori történelméből valók, központja mindeniknek a hirneves Achilleüsz.

A szárkofág fedőlapja fölött két olyan szoboralak van elhelyezve, melyek mindenike legméltóbban vehetné fel a versenyt a klasszikus ókori görög szobrászat akármelyik minta-alkotásával. Egy férfi és egy női alak finoman stilizált szobrai ezek, nyugvó helyzetben, arczvonásaikról szinte visszatükröződik az emberi élet nagy problémáiban való elmélyedés. Akárki mintázta is ezeket a szobrokat s az alattuk elhelyezett domborműveket: hatalmas talentumú művésznek kellett lennie.

De talán még nagyobb művészi tehetség kellett magának a szárkofágban talált vázának s a rajta levő élethü csoportozatoknak megkonstruálásához. A lángésznek mekkora mértékére volt szükség e csodamű megteremtéséhez, mikor a XVIII. század végén az utolérhetetlen Josiah *Wedgwood* mester, az angolok legzseniálisabb «fazekasa», a portlandi herczeg jóvoltából, szinte lázas tevékenység mellett is, teljes három esztendeig dolgozott e hirneves váza reprodukcziójáu. Hanem aztán meg is volt ennek a másodpéldánynak a sikere. Sokan épen ezt a reprodukcziót tartják a Wedgword mester legszámottevőbb műalkotásának. Igazán pótolhatatlan kár, hogy az eredeti csodaváza nagy mestere, kinek nevét csodálattal örökítené meg a műtörténelem, bizonyára mindörökre ismeretlen marad.

Utólérhetlen tökéletességgel és klasszikus müizléssel van összeállítva a csodaváza ornamentikája. Domború oldalú a mythologiának egy kiválóan szép jelenetét örökitik meg csodásan összhangzatos kivitelben: Peleus és Thetisz találkozását Poseidon és Eros jelenlétében. Kameo-szerű alakjai egytől-egyig az antik görög szobrászat remekeire emlékeztetnek, szinte élnek és beszélni látszanak. Teljességgel egyező kivitelű ezekkel a Portland-váza alján látható frigiai sapkás nő-alak. E köralakú talapzatot azonban, mint már előbb is szó volt róla, a rekonstruálás alkalmával különválasztották a vázától.

A maga egészében pedig nem egyéb ez a feltámadt műalkotás egy érdekes műtörténelmi rejtélynél. Nincs kellően tisztába hozva még a kora sem. Egynémely archeologusok szerint Alexander Severus császár és Julia Mamasa sirboltja volt az a földalatti üreg, mely napfényre került most három évszázadja a talián munkások ásói alatt. Ezért aztán a váza keletkezési idejéül is elfogadják az Alexander Severus korát; ezt az ismeretes római császárt pedig tudvalevően Kr. u. 235-ben szólították másvilágra a dicsszomjas germánok. A kivitel művészeti stilusa azonban másra enged következtetni, igy az avatott régész, A. W. Jarwis is azt vitatja, hogy a váza, — mely nem egyéb előkelő antik hamvvedernél, — föltétlenül korábbi eredetü.

Zsoldos Benő.

VICENTE LOPEZ Y PLANES KÖLTŐ SZOBRA.

SÍREMLÉK-RÉSZLET.

MAGYAR SZOBRÁSZ ARGENTINÁBAN.

Kilényi Gyula szobrai.

MAGYAR SZOBRÁSZ ARGENTINÁBAN.

Kilényi Gyula.

Az egyenlitő alatt úgy látszik még nem születnek művészek. A kultura ott még annyira gyermekkorát éli, hogy alkotó művészt saját földjén nem tud produkálni és ha érzi is szükségét a művészetnek, azt idegenből kell importálnia. Kezdetben ez az import csupán műtárgyak bevitelét jelentette, de újabban Argentina, Dél-Amerikának ez a legfejlettebb és legműveltebb állama, már nem éri be ezzel és nem csupán szobrokat és festményeket importál, hanem — művészeket is: szobrászokat és festőket. Igy lassanként egész franczia, olasz, angol, német művész-kolónia keletkezett az ezüstös ország, Argentina fővárosában, a hol újabban magyar szobrász — Kilényi Gyula — is részt vesz ebben a nemzetközi művészi versenyben.

Pontosan: három esztendeje, hogy Kilényi Gyula a távol Buenos-Airesben dolgozik és már e rövid idő alatt is őszinte elösmerést és előkelő nevet vivott ki magának ez a fiatal, alig harmincz éves művész. Argentina legelőkelőbb köreinek úgyszólván udvari szobrásza lett és ő készitette dr. Royue Saenz Peña-nak, Argentina új köztársasági elnökének mellszobrát is, továbbá Santiago volt püspökének és a legutóbbi bombamerénylet alkalmával meggyilkolt Falcon, buenosairesi rendőrfőkapitány szobrát is.

Argentinának ma divatos szobrásza, Kilényi Gyula, a budapesti iparművészeti iskolában kezdte el studiumait, a hol Mátray tanitványa volt. Az aradi születésü fiatal művészt nyugtalan vére rövidesen külföldre vitte, a hol esztendőket töltött. Az antik művészeteket Itáliában tanulmányozta, majd Párisban, Londonban, Belgiumban és Hollandiában az újabb művészi áramlatokkal ösmerkedett meg. Kóborló természete sehol sem engedte, hogy huzamosabb tartózkodásra telepedjen meg bármely metropolisban is, a mig végre, a mikor tanulmányait befejezte, Németországban el nem fogadta egy műintézet kecsegtető ajánlatát, a hol tehetségét felösmerve, állandóan foglalkoztatták. Három esztendőt töltött itt, mielőtt hajóra szállt Buenos-Aires felé. És a mikor megérkezett Dél-Amerika virágzó köztársaságának gyönyörü fővárosába, ott különös és megható viszontlátás várt reá. A saját zsáner-szobrait látta viszont, a melyeket Németországban készitett és a melyek ide is eljutottak. Ezek az apró zsáner-szobrocskák egyengették útját a távoli világrészben.

Az argentinai szellemet leghübben kifejező nemzeti poétájuknak szobrát is Kilényi Gyulával, a magyar szobrászszal készittették el Argentinában. Vicente Lopez y Planes ez a poéta, az argentinai himnusz költője, a kinek másfélméter nagyságú szobrát — a melyen a költő körül gyermekek éneklik a himnuszt — ezer és ezer példányban öntették bronzba és minden iskolában, minden hivatalos helyiségben felállitották. Igy jóformán Argentina nemzeti szobrásza lett a magyar Kilényi Gyula.

B. I.

1. SZ. 1912. (59. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JANUÁR 7.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utcza 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egészévre ... 20 korona. Félévre ... 10 korona. Negyedévre ... 5 korona.

A *«Világkrónika»*-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

A GALGÓCZI VÁR. — Balogh Rudolf fölvétele.

A GALGÓCZI VÁR ÉS MŰKINCSEI.

A nyár derekán történt, hogy Pierpont Morgan amerikai milliomos, az ismert műgyüjtő két megbizott régésze, magasabb helyekről kapott ajánlatokkal ellátva, megjelent a galgóczi várúrnál, Erdődy Imre grófnál, engedje megtekinteni Mátyás király trónszőnyegét, a Rákóczi-serlegeket s a többi műkincseket. A várúr a galgóczi hitbizományhoz tartozó műkincseket kivételesen megmutatta a csodálkozó amerikaiaknak, a kik legott a megtekintés után a trónszőnyegnek és a régi magyar és a híres augsburgi ötvösművészet remekeinek: a harminczegy darab serlegnek, kupának, kannának, tálnak és kehelynek ára után tudakozódtak, a melyet a hitbizományi leltár több mint hét millió koronára tesz. (Csupán az ötvösműveket.) Erdődy Imre gróf nyomban kijelentette, hogy eszeágában sincs az őseitől öröklött műkincsektől megválni.

Ez alkalomból nem lesz érdektelen a nagyközönség által alig ismert galgóczi várról s mesés értékü műkincseiről megemlékezni. Az igen régi, hatvannégy szobás, fehérre meszelt, négyszögű, kétemeletes kastély építési modora némely részében a rokokó stilusra emlékeztet.

A sok viharos napot átélt várkastélyban később elhelyezett műkincsek javarésze a művészi lelkületü Mátyás királytól származik, kinek magánvagyonait, kincseket érő műtárgyait törvénytelen fia, Corvin János liptói herczeg örökölte, ki gyakori szorultságában Erdődy Bakócz Tamás esztergomi herczegprimáshoz fordult és lassanként elzálogositotta előbb az esztergomi primási kincstárban őrzött arany- és ezüst kálváriát 5000 darab aranyért, később Mátyás király trónszőnyegét és sok más, most már milliókat érő tárgyat, melyeket halála előtt külön adománylevélben örök időkre biztositott a dúsgazdag herczegprimásnak.

A galgóczi várkastélyba lépve a jobbszárny földszintjén a különböző alkalmazottak lakásai között a kápolnát találjuk, melynek dísze és egyben kincse az egy darab diófából faragott antik szoborcsoportozat, mely Krisztus születését ábrázolja. Ez is Mátyás királytól származik, ki azt Erdődy Bakócz Tamás akkori győri püspöknek ajándékozta, mely adományozást egykorú, most már kissé elmosódott olajfestmény is bizonyit. A XV. század fafaragásának ez a remeke csodálatos épségben van. Ugyanott van Erdődy Tamás gróf horvát bán, fővezér művészi olajfestménye, a háttérben az 1593-iki hires sziszeki győzelmes csatával, a melyben Erdődy gróf a törököket fényesen megverte, úgy, hogy tizenkétezer török maradt a csatatéren. A kápolnában őrzik azt a dús aranyhimzésü családi kék selyemzászlót is, melynek több koronázáson szerep jutott. Nagyértéküek a részben Bakócz herczegprimástól származó arany és ezüst oltári kegyszerek és a régi egyházi ruhák. A balszárny lépcsőházába lépve a két méter vastag várfal egyik mélyedésében ott látunk egy pompás barokstilü aranyozott szánt, melyet Mária Terézia királyné használt Galgóczon először. A történeti nevezetességü szán másod izben a Napoleon waterlooi leverése után Bécsben rendezett győzelmi körmeneten szerepelt, a mikor Erdődy József gróf kanczellár ült rajta s a szán elé fogott hat pompás fehér lovat a szövetséges nemzetek küldöttei is megcsodálták.

Fölérve az első emeleti folyosóra, régi holland és spanyol festők remekeit találjuk. Balra van a grófi lakosztály, pipázó, fogadó, billiardterem és a modern könyvtár, mely több ezer kötetet foglal magában. A kincstárnak pánczélozott és tüzmentes szobájában őrzik Mátyás király trónkárpitját, a mely 2·59 méter hosszú és 1·62 méter széles s a mely a nagy király ernyős trónjának falvédő szőnyegéül szolgált. A nehéz arany brokát-kelme alapja sima, Flórenczben készült, valóságos remeke a XV. századbeli olasz szövőiparnak. A trónkárpit alján római edény és két heraldikus sas van, fönt Hollós Mátyás czimere, mint a budai Mátyás-templom tornyán.

Érdekes, hogy ezt a nagyértékü műtárgyat a nyolczvanas évek elejéig mindenki Bakócz Tamás primástól eredőnek tartotta. Fraknói Vilmos püspök, ki akkoriban Galgóczon levéltári kutatást végzett, konstatálta, hogy a szőnyeg tulajdonképen Mátyás királyé volt, kinek czimerére Bakócz primási czimere volt rávarrva. Csak mikor a várúr sógora, Migazzi Vilmos gróf, az ismert műbarát közbenjárására Budapestre hozták a szőnyeget s itt Fraknói a Nemzeti Muzeum régészei előtt lefejtette a Bakócz-czimert, akadtak rá Mátyás király csodálatos épségben maradt czimerére.

Itt találjuk Mátyás királynak és Corvin Jánosnak kelyhét két czimerrel. Bakócz Tamás primás kék és zöldzománczos kelyhét. Tizenkét darab XVI. századbeli serleget és kelyhet, valamennyi II. Rákóczi Ferencz fejedelem kedvelt arany- és ezüstedénye a sárospataki várból, melyeket alig tudott megmenteni a királyi fiskus elől Erdődy György gróf országbiró, ki előbb Thököly Imre pártján volt s Rákóczi László, Erzsébet nevü leányát birta feleségül. Van ezenkivül 19 külömböző arany- és ezüstfüleskancsó, kanna, serleg, tál és paizs, melyekből a feliratok szerint több, Rákóczi László gróf sárosi főispán tulajdona volt. Az első emeleten a Galgócz felé eső folyosókon nagyszámú, igen érdekes vadászati trofeum van. Belépve a teremszerű, empire-stilű ebédlőbe, a falakon 150 szines, Kaufman Angelika-féle aczélmetszetet látunk, itt van továbbá pompás üvegszekrényekben az ó-bécsi és a hires holicsi porczellángyár immár alig található készitményeinek egy pompás gyüjteménye.

Az ebédlőből a pipázó szobába jutunk. Itt vannak az Erdődy-nemzetség őseinek fringiái, díszkardjai, drágaköves, ezüstveretü puskái és pisztolyai. A kardok közt Trenk Frigyesét is őrzik.

A második emeleti folyosón és egyes termekben van elhelyezve a képtár és az érdekesen összeállitott családfa-olajfestmény, számos arczképpel, melyek Rákóczi fejedelem, udvari festőinek, Kupeczkynek és Mányoki Ádámnak művészi alkotásai. A belül gyönyörű várkastély restaurálásának stilszerű munkálatait a kastély művészlelkületü úrnője, Migazzi Irma grófnő (a ki a Migazsi- és Marczibányi-család utolsó sarja) végeztette, a ki maga is nem mindennapi tehetséggel kezeli az ecsetet.

A Vág folyó felé eső részen vannak a vendégszobák, régi értékes selyem kárpitokkal s kincseket érő óriási gobelinokkal. Itt őrzik Bakócz Tamás remekbe készült díszes házi oltárát. A sarok szobát, a melyben egy nagy menynyezetes, empire-stilusban készült, remekmüvü kettős ágy van, valamikor Mária Terézia, II. József, I. Ferencz császár használta, legutóbb pedig I. Ferencz József király az 1891-iki galgóczi nagygyakorlat alkalmával.

Átlépve ismét a fejedelmi fogadószobába, itt barok-stilü selyem gobeline-butorgarnitura áll előttünk, a falakon Hamilton-féle lovasképek. A fogadószoba után a régebben tánczteremnek használt óriási könyvtár-helyiségbe lépünk, hol nagyobbára az elmult századok remekiróinak diszkötésü müveit, tudományos munkáit találjuk, mintegy tizezer kötetben, a melyeket nagybecsü kézirat és metszetgyüjtemény egészit ki. Megvan itt Voltaire, Rousseau, Shakespeare és más világhirü irók müveinek első kiadása. Itt látjuk néhai Erdődy Sándor grófnak, a Tudományos Akadémia tagjának remek botanikai gyüjteményét, kutyabőrös díszes könyvalakú dobozokban. Van itt nagyszámú török iparművészeti tárgy a török világból, értékes csillagvizsgáló müszerek, ókori leletek, több kiváló olasz szobor és más becses gyüjtemény. Régi és nagybecsü levéltára van itt az Erdődy grófi nemzetségnek. Itt őrzik a vérengző Báthory Erzsébet, a csejtevári sokszoros gyilkos pörének összes iratait. Az évszázados parkban, fedett lovaglóhelyiség, egészen fölszerelt empire-stilusban épült szinház van, továbbá több üvegház a délszaki növények számára.

A most 57 éves Erdődy Imre gróf várúr egész csöndben gyakorolja a jótékonyságot s nemrég, mint az általa világhirüvé fejlesztett pöstyéni fürdő tulajdonosa igen értékes alapitványt tett a beteg vármegyei tisztviselők épitendő pöstyéni otthona részére. Kár, hogy egyes vármegyék vezetőségének közömbössége miatt az áldásos intézmény még a jövő évben sem kezdheti meg működését.

Markó Miklós

LEGENDA.

Máté ev. I. 18....

Az úton, a mely visz Galileába
Találkozott két vándor... Egyik: agg;
Sietne, csakhogy alig bírja lába,
Rongyos palástú, meggörnyedt alak...
De ím ifjonti tűz villan szemében
S úgy nézi azt, ki szembe jő vele —
«Ki vagy?! A képed: ifjúkori képem!
Oh ifjuságom káprázatja, te!
Arczodnak minden kis vonása honnan?
Honnan szállott rád? Hisz mind-mind enyém.
Ez voltam egykor, mikor itt bolyongtam
Világot járó boldog vándor, én!
Ily férfi voltam, ily isten-remekje,
Szememből így szállt ily bús babona
S a merre az szállt, titkos üdvbe ejtve
Enyém volt minden nőszív mámora.
Szeretni jöttem e bús föld rögére.
S mint most te jösz, úgy jöttem erre rég...
De mondd, távol még Nazareth vidéke?
S mondd, oda érek-e meghalni még?
Végig szerettem az egész világot
S gyönyörét már mind elfeledtem én,
Csak egy ajkét nem! S az ott ért, az áldott —
A nazarethi olajfák hegyén!
Oh mért is hagytam el, hőbb ajkra vágyva?!
S oh mily sorsra is kellett jutnia?
Valami ácsnak szánta a családja. —
A neve — mi is volt? — Tán Mária...
Csak azt tudom, hogy gyönyörének üdve
Ma is úgy lángol még valómon át. —
Elég lett volna, hogy világra szülje
Ember képébe az istent magát!
Oh jer, vezess leghőbb üdvöm helyére
Vezess káprázat! Hadd halok meg ott!
De mondd — mitől im kezed sebe, vére?...
És mért izzad vért sápadt homlokod?
Ki vagy? Csak nem az, kit keresztre vertek
Pár napja ott a koponyák hegyén?»...
És halkan szól a másik: «Ne ijedj meg.
A szeretetnek lelke vagyok én!
S vagyok lemondás és vagyok bocsánat
És bűnöktől megváltó áldozat...
Nem vagy bűnös már, bűnödet ha bántad
És semmi sem bűn, mi szivből fakad.
Meghalni menj a koponyák hegyére
Ott sír anyám... Mondd neki: él fia...
Isten jobbjára szállok föl az égbe
S örökké áldott lesz ő, — Mária!...

Telekes Béla.

TEMETÉS AZ ALKONYATBAN.

Nyolcz óra van. Harangok öble
Kondul a titkos messzeségbe, —
Az égalj véres és világos,
Miként ha roppant város égne.

Nyolcz óra van. Augusztus este.
Az árokszéli karcsu nyárfák
Zizegnek, halkan muzsikálnak
Mint vén szobákban régi hárfák.

Nyolcz óra van, s a temetőben
A sirásó két vig legénye
Sirt ás. — Az árnyuk óriási
A naplementi fényben égve...

Nyolcz óra van, valakit hoznak.
Kórházi fekete szekéren;
Gyalult koporsó s benne alszik
Valaki békén és fehéren.

Nyolcz óra van; augusztus este,
Az égalj véresen világol
Költő-e, szent-e, vagy csavargó,
Ki így megy el, a földi vándor?

Dutka Ákos.

variációs lehetőség és az a művészeti harmónia, ami ezekből a kiegyensúlyozott szín- és formaviszonylatokból árad. Feladatának érzi megismertetni a mai magyar modern művészetet külföldön és csereakciók keretében a műalkotások közgyűjteménybe való elhelyezését. **Fm.:** művei megtalálhatók számos külföldi és hazai múzeumban és közgyűjteményben (Xantus Múzeum Győr, Modern Szoborpark Győr, Paksi Modern Képtár, Dunaújvárosi Modern Múzeum, Dunaújváros Szoborpark, Milánó Modern Múzeum, Anna Canali galéria, Nápoly MADI Múzeum, Párizs MADI Múzeum, Calgary, Bouenos Aires MADI Múzeum). **K.:** Dorottya-díj (Kaposvár, 1993), Győr-Moson-Sopron Megye Díja (1997), Győri Nemzetközi Művésztelep Díja (1997).

GALGÓCZY György (George Gall) *festő, szobrász- és grafikusművész.* Budapest, 1952. **M.:** az 1980-as évektől kezdve foglalkozik intenzíven képzőművészettel. Tagja az Instrumentum csoportnak - országos vándorkiállítások és performenszek - kiállítóművész és szervező (1988). Jelentős hazai tárlatokon állít ki, 30 külföldi kiállításon szerepel (1988-1997). Tagja a Párizs központú nemzetközi művészeti csoportnak, a MADI-nak (1997). Mesterének Carmelo ARDEN QUIN-t, Schöffer-t tartja, vallja, de művei hátterében ott van a huszadik századi absztrakt konstruktivista művészet egész öröksége, Malevics, Mondrian, Nicholson, s hogy magyarokat is említsünk: Moholy-Nagy, Péri és Kassák. Művészete e kiterjedt hagyaték átélésére és megújítására épül, a redukció, a leegyszerűsítés elvére. A mértani alapformák érdeklik, a bennük rejlő végtelen

GALGÓCZY (GALL) GYÖRGY (George Gall)

A katalógus kiegészítése

Önálló kiállítások

2000 **Győr** PSVMK
2001 **Győr** LITEXCO GRUP rendezésében Bányász Évával
2001 **Győr** Városi Művészeti Múzeum (Galgóczy, Móder, Varga Amár)
2003 **Komárno** (Szlovákia) Galéria Limes (Galgóczy, Móder, Varga Amár)
Ipolyság (Szlovákia) Zsinagóga (Galgóczy, Móder, Varga Amár)
2005 **Győr** MTA GALÉRIÁJA
2005 **Balatonboglár** Pince Galéria

2002 Győr A Magyar Kulturális Napok alkalmából képzőművészeti munkásságáért jutalomban részesült
2003 A Győri Modern Szobor Park felújítása

Csoportos kiállítások

1999 **Budapest** Műcsarnok / Kunsthalle:
Date/Time- MADI MUSEUM Bridge 2000 project
– **Kurátor:** Dárdai Zsuzsa, Petrányi Zsolt

Budapest Vigadó Galéria
MATRICÁK 2000 „TUDOMÁNY ÉS MŰVÉSZET"
Nemzetközi Elektrografikai Kiállítás
– **Kurátor:** (Magyar Grafikai Szövetség)
Milano (I) Arte Struktúra: 100x100 esposizione
MADI Nemzetközi Galériája
– Kurátor: Anna Canalli, Dárdai Zsuzsa
Budapest Millenáris Park
Minden Más
– **Kurátor:** Orosz Péter elnök (Magyar Szobrász Társaság Kiállítása)
Kőkapu Károly Vadászkastély: Zempléni Művészeti Napok – Nemzetközi MADI tárlat
– Kurátor: Bányász Éva
Maubeuge (F) dans les salons du Château (Internationale)
Mouans- Sartoux (F) L´Espade de l´Art Conrete:
MADI aujourd´hui en Hongrie, conference
– **Kurátor:** Odiele Biec-Morello
Budapest Ráday Galéria:
Budapesti Tavaszi Fesztivál- Szabad geometria a III. évezred Küszöbén
– **Kurátor:** Dárdai Zs.
Budapest, Ráday Galéria:
magyarországi MADI művészek kiállítása, MADI mappa
– **Kurátor:** Dárdai Zs.

2000 **Kecskeméti** Tavaszi Fesztivál
– **Kurátor:** Győri Művészeti Múzeum - N. Mészáros Júlia ig.
D - Etlingen Internationale MADI Kiállítás (Bányász, Fajó, Gall, Haraszti, Szaxon)
– Kurátor: Dárdai Zsuzsa
Nápoly (I) **Magyar MADI Kiállítás** (Bányász, Ézsiás, Gall, Kovács, Szaxon,)
– **Kurátor:** Saverio Cecere
Budepest Indrustria 2001 Technikai EXPO (Internationale)
Kaposvár Rippl–Rónay Városi Múzeum
Nemzetközi (Magyar Szekció) MADI Kiállítás
– **Kurátor:** Dárdai Zsuzsa

2001 **Budapest Magyarok Háza**
Országos Szobrászati Társaság Kiállítása
– **Kurátor:** Orosz Péter elnök

Bonn (D) Zeitgenössische Kunst aus Ungarn (Vándor Kiállítás, győri csoport)
– **Kurátor:** Győri Művészeti Múzeum - N. Mészáros Júlia ig.
San Giorgio a Cremano (I)
Villa Bruno: Movimento MADI
– **Kurátor:** Saverio Cecere

Sant´Arpino (I) Plazzo Ducale Sanchez De Luna: Arte MADI
– **Kurátor:** Anna Canalli,

Zalaegeszeg Nemzetközi Művésztelep
(1992-2001) Jubileumi Kiállítás és kongresszus
Göcseji Múzeum
Ettlingen (D) Galerie Emilia Suciu: Arte MADI Freie Geometrie
(Bányász, Fajó, Gall, Haraszti, Szaxon)
– **Kurátor:** Saverio Cecere
San Giorgio a Cremano:
Villa Bruno.
– **Kurátor:** Saverio Cecere
Nápoly (I) **Magyar MADI Kiállítás**
(Bányász, Ézsiás, Gall, Kovács, Szaxon,)
– **Kurátor:** Saverio Cecere
Budapest Budapesti Őszi Fesztivál Fény Galéria (4 magyar, 4 olasz szobrász)
Nemzetközi MADI Kiállítás
– **Kurátor:** Dárdai Zsuzsa, Saxon Szász János
Budepest Indrustria 2001 Technikai EXPO (Internationale)

2002 **Győr Borsos-Ház Konkrete Kunst**
– **Kurátor:** Tomasz Kaminszky
„A hasonló különbözőségek a művészetben" Nemzetközi Művészeti Kiállítás

Miskolc Miskolci Galéria Városi Művészeti Múzeum
XXI. MISKOLCI NEMZETKŐZI GRAFIKAI BIENNÁLE
– **Kurátor:** Magyar Grafikai Szövetség
Pozsony - Érsekújvár
„KASSÁK és a MADI ma" Nemzetközi Művészeti Fesztivál
– **Kurátor:** Dárdai Zsuzsa, Saxon Szász János, Viktor Hulik
Budapest SZABADTÉRI SZOBORKIÁLLÍTÁS Millenáris Park
– **Kurátor:** Orosz Péter elnök (Magyar Szobrász Társaság Kiállítása)
WUPPERTAL: (D) Schwarzbach-Galeria
Zeitgenössische Kunst aus Ungarn
Vándor Kiállítás, győri csoport
– **Kurátor:** Győri Művészeti Múzeum - N. Mészáros Júlia ig.
Pápa Somogyi Galéria
Nemzetközi Kortárs Képzőművészeti Kiállítás
– Kurátor: Ézsiás I.
Budapest Millenáris Park
SZABADTÉRI SZOBORKIÁLLÍTÁS
– **Kurátor:** Orosz Péter elnök
A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége Szobrász Szakosztálya és a
Magyar Szobrász Társaság
Veszprém Nemzetközi Kortárs Képzőművészeti Kiállítás
– Kurátor: Ézsiás I.
Budapest Merz Club Kortárs Képzőművészeti Kiállítás
"Az utolsó blues" című film bemutatója

2003 **Budapest: Vigadó Galéria**
Országos Szobrász Társaság Kiállítása
– **Kurátor:** Orosz Péter elnök
Budapest Art Motel MADI Kiállítás
– **Kurátor:** Francia Intézet, Dárdai Zsuzsa, Saxon Szász János,

Párizs Institut Hongrois: "KASSÁK et MADI aujour – d'hui en Hongrie" -
„KASSÁK és a MADI ma Magyarországon" MADI Kiállítás
– **Kurátor:** Dárdai Zsuzsa, Saxon Szász János,

Salgótarján SZABADTÉRI SZOBORKIÁLLÍTÁS
A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége Szobrász Szakosztálya és a Magyar Szobrász Társaság
– **Kurátor:** Orosz Péter elnök
Komárno Ferences templom **Kortárs Művészeti Galéria**

Buenos – Aires La Plata (AR) Muzeo de Arte Contenporáneo Latinamerikáno:
Movimento MADI Internacional (válogatása)
Miskolc Miskolci Galéria Városi Művészeti Múzeum
XXI. MISKOLCI NEMZETKÖZI GRAFIKAI BIENNÁLE
– **Kurátor:** Magyar Grafikai Szövetség
Budapest:
Millenáris park – Hajó: Tudomány Napja a millenárison
A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége Szobrász Szakosztálya és a Magyar Szobrász Társaság
– **Kurátor:** Orosz Péter elnök
Budapest, Millenáris Park – Kerengő: Ars (Dis) Symmetrica `03
Mobil MADI Muzeum
– **Kurátor:** MTA, Rendezte: Benedek Dóra
Pozsony SOCHA A OBJEKT VIII. MESTSKÁ ČACŤ
BRATISLAVA – STARÉ MESTO A
AGENTÚRA **ARTLINES** Nemzetközi Kiállítás
Meghívott Magyar művészek: Haraszty I., Galgóczy Gy., Jovánovics Gy.
– **Kurátorok:** Dárdai Zsuzsa, Hushegyi Gábor
Kőkapu: EUROPA PARC DES SCULTURES
International fine art symposium
– Kurátor: Ézsiás I.

Párizs: (F) Galéria d'Orion MADI ITERNATIONAL CENTRE D´ART GEOMETRIQUE
– **Kurátor: Carmelo Arden Quin**
MADI Nemzetközi Kiállítás
(ünnepélyes megnyitó március 20.án) megnyílt a kereskedelmi MADI galéria

2004 **Nyiregyháza Városi Galéria**
Nemzetközi MADI Mobil Múzeum (anyagából válogatás)
– **Kurátor:** Dárdai Zsuzsa, Saxon Szász János
Miláno arte struktúra associacione culturare centro internacionale de' arte contemporanea
– **Kurátor:** Anna Canalli,
Miskolc MISKOLCI GALÉRIA VÁROSI MŰVÉSZETI MÚZEUM
Kőkapu Nemzetközi Művésztelep és Európa Szoborpark kiállítása
– Kurátor: Ézsiás I.
Párizs: (F) Galéria d'Orion
MADI ITERNATIONAL CENTRE D´ART GEOMETRIQUE
Kurátor: Carmelo Arden Quin
MADI Nemzetközi Kiállítás

Versailles: (F)
A Kastély udvarán a MADI nagyszabású szabadtéri szobrászati kiállítása
– Kurátor: Carmelo Arden Quin
Miskolc XII. MISKOLCI **NEMZETKÖZI GRAFIKAI BIENNÁLE**
– Kurátor: Magyar Grafikai Szövetség
Sátoraljaújhely Csiki Tibor emlékére : Mester és tanítványai
– Kurátor: Ézsiás I.
Szombathely Városi Kiállító terem
A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége Szobrász Szakosztálya
és a Magyar Szobrász Társaság
Budapest Helikon könyvkiadó bemutató terme (könyvesbolt)
MADI grafikák
– **Kurátor:** Dárdai Zsuzsa
Veszprém Csikász Galéria
Groteszk díjazottjainak gyűjteményes kiállítása
- Kurátor: Halmos Klára
Budapest MSZP Székház Galériája
Nemzetközi MADI kiállítása
- **- Kurátor:** Dárdai Zsuzsa

2005 **Győr MTA NYUTI Galéria INTERNACIONAL MOBILE MADI MUZEUM FOUNDATION grafikai gyűjteményének kiállítása**
Brazilia Sobral Iternational MADI Museum Fundation megnyitása (állandó gyüjteményes tárlat)
Párizs Orion Galéria MADI ITERNATIONAL CENTRE D´ART GEOMETRIQUE
Téma: mobilok

Az MTA Regionális Kutatások Központjának /NYUTI/ kiállítás szervezője-, rendezője, kurátora.

MDK

Galgóczy István

Az új országház épitésének művezetőségében dolgozott.

Cikk: Az új országház ünnepéhez.

Ország-Világ, 1894. 19.sz. 314.l.

M.D.K.

Galgóczy István

Matavovszky Béla által szerkesztett: "Farsangi emlékek irásban és képben" c. müvet illusztrálta a müvész.

Képes Családi Lapok, Bp. 189o. ápr. 13.
XII. évf. 15. sz. 24o. lap

Galgóczy Pista Beregszász

Á.: "Tavasz" c. verséhez készitett illusztrációt.
Repr.

Képes Családi Lapok, Bp. 1898. márc. 2o.
XX. évf. 12. sz. 184. lap

Galgóczy István

"A jeles épitő, tervező és rajzoló müvészgárda"tagja a müvész is, aki társaival együtt az uj Országház tervezésénél közremüködik.
"Az ezredévi ünnepségek" c. beszámoló.

Otthon, Bp. 1896. junius hó
195-2o4. lap

MDK

Galgóci István rendőraltiszt

Pécsi és bonyhádi Képzőm. Szabadiskolák kiáll. /66/. Pécs 1950. máj.

MDK

Galgóczi S.
grafikus

rajza: nyomdászcimer. A rajz a Gr. Sz. ben. mint ábra.

—: Nyomdászcimer
Grafikai Szemle 1897 évf. 2 z 26-27 l.

Galgóci mester

Krisztus születését ábrázoló reliefje mérete után ítélve egykor a tabernákulumot díszítette. Kis angyalok tartják a Szüzanya palástjának szegélyét.

Radocsay Dénes: The Nativity in Hungarian Mediaeval Painting, The New Hungarian Quarterly, Ap. 1967. 28. k. 193-97 l.
1961.

Galgóci mester

A háttérben a domb oldalon két pásztor közeledik; két nő is látható, amint üdvözlik egymást; e találkozás a „Vizitáció" látszatát adja.

Radocsay Dénes: The Nativity in Hungarian Medieval Painting. The New Hung. Quarterly, Bp. 1967. 28 p. 193-97 l
1967

Galgócz

Nyitramegye, galgóczi járás.

Római Katholikus plebániatemplom – Nyitrai egyházmegye, a gróf Erdődy család kegyvrasága alatt.

Egyhajós épület, hajója négy szakaszra szakaszra osztva, bordátlan kerentboltozattal; keskenyebb szentélye a nyolcszög öt oldalával záródik, a szentélynégyzet két szakaszra osztva, csúcsíves, bordás kerentboltozattal. A szentély énaki oldalából ajtó nyílik a hossznégyszög alaprajzú sekrestyébe, ~~amelynek keleti oldala is ajtóval van ellátva~~. A hajóban levő három erőszen bemyúló, négyzetes alaprajzú pillérpár közeit félkörivek kötik össze. A nyugati keskeny oldalon emelkedik a négyzetes alaprajzú torony. A hajó első szakaszába karzat van beépítve, melyet középen két oszlop támaszt alá. A második szakaszból a déli oldalon négyszögű alaprajzú előcsarnok vezet a szabadba, ezzel szemben az énaki oldalon négyszögű alaprajzú kápolna illeszkedik a templom testéhez, keleti ablakkal ellátva. A hajó hat ablaka nagy, félkörives, a szentélyzáradék öt ablaka magas, keskeny, csúcsíves, osztó és mérmű nélkül. A hajó pillérei, a karzat oszlopai egyszerű renaissance-tagoltságúak. A szentély boltindításai kehely alákú, gazdag, késő gotikus gyámokon nyugszanak. A torony, melynek belseje öt emeletre van osztva

Galgóczi rk.
templom
gótikus

MEYERBEER JAKAB.

1791—1864

E hó 5-én mult száz esztendeje, hogy Meyerbeer Jakab, a dalművek egyik nagy mestere, ki szerzeményeivel évtizedeken át uralkodott a szinpadok fölött, a világra jött. Atyja jómódú bankár volt Berlinben s Beer nevet viselt. Volt azonban egy Meyer nevü barátja, ki a kis Jakab korán nyilatkozó művészi hajlandóságai iránt oly érdeklődéssel viseltetett, hogy reá hagyta egész vagyonát, csak azt kötvén ki, hogy csatolja a magáé mellé az ő nevét. Igy keletkezett a Meyerbeer név, mely hirével utóbb betölté a művelt világot.

Meyerbeer tehát igen gazdag ember volt, a zeneiskola mellett nem volt kénytelen, mint annyi más, a nyomor iskoláján is keresztül törnie magát s noha nagy tehetsége vagyon nélkül is biztosan zöldágra juttatja vala, mind a mellett gazdagsága kétségtelenül nem csekély tényező abban, hogy elérje életének czélját s ünnepeltté tegye a nevét.

Meyerbeer fejlő ifju korában, mint előadó művész tünt föl. Kitünően játszott zongorán, úgy, hogy kortársai az előadásó művészet terén a nagy hirü Hummel mellé helyezték. Utóbb azonban, kivált miután a zene-elmélet híres tanárának Vogler apátnak darmstadti iskoláját is elvégezte, kizárólag a zeneszerzésnek szentelte magát. Darmstadti tanulótársával, Weberrel együtt kezdetben a zeneszerzés terén komoly stilü irányban indult s első nagyobb szerzeményei: «Isten és természet» czimü cantatéja, valamint «Jephta leánya» és «A két kalifa» czimü dalművei minden hatásvadászaszatot kerülő, művészi, komoly törekvésre mutató alkotások. De midőn velök várt elismerésre még a zenész körökben sem talált, a nagy közönség pedig hidegen maradt: elragadtatta magát Rossini ragyogó sikereitől s egészen az ő nyomán kezdett haladni. Behizelgő módon, érzékcsiklandólag, azoknak az olasz operáknak a modorában igyekezett irni, melyek azon kornak az ízlése fölött uralkodtak. Olaszországba ment, hogy ott a helyszinén tegye ki alkotó szellemét az olasz szellem hatásának s egész sereg, új olasz ízlésü operát irt, milyenek: «Romilda és Costanza», «Semiramis», «Emma di Rosburgo», «Margherita d'Anjou», «Esule di Granada», «Il Croceto in Egitto»; de az olaszok tetszését nem nyerték meg e darabok, mikor «Emmá»-t, «Margheritá»-t s a «Keresztest» Berlinben is előadatá, mind a három alaposan megbukott.

Rossinit tehát nem érhette el olasz stilü szerzeményeivel, a német zene terén pedig egészen utját látszott vágni sikerének Weber «Büvös vadásza.» Meyerbeer azonban nem esett kétségbe, hanem Párisba ment, azzal az elhatározással, hogy egészen új irányban fog megindulni. Fölkereste a finom vígjátékok nagy mesterét, Scribet s attól kért egy megirandó dalműhöz szöveget. Ez meg is irta» «Ördög Róbert» mesteri szövegét, melyhez ő csakhamar megirta a zenét. De sokáig kellett várnia, fáradnia, a mig kivihette, hogy Vernon, a párisi nagy opera igazgatója színre hozza. Az igazgató fázott a darabtól, nem bizott sikerében. Végre 1832 november 21-én a mű szinre került és — csodálatos sikere lett. A lobbanékony, ízlésük és ünneplésük tárgyait könnyen változtató franczia, kik még az imént rajongtak Rossini «Sevillai borbély»-áért és «Tell Vilmos»-áért s egekig magasztalták Auber «Kőmives és lakatos», «Portici néma» és «Fra Diavolo» dalműveit, — egészen elfeledkezni látszottak eddigi kedvenczeikről Meyerbeer «Ördög Róbert»-je mellett s egyre csak ezt kivánták hallani. Elő is adták annyiszor, hogy e mű előadása a nagy operának két millió frankot jövedelmezett s egészen kiránta az intézetet pénzzavarából.

Meyerbeer zeneszerzői hirneve ezzel meg lőn alapitva, müve hódító hadjáratot tett Európa szinpadain. «Ördög Róbert»-jével s drámai lendület tekintetében ezt messze túlszárnyaló «Hugonottái»-val Meyerbeer megalkotója lett az úgy nevezett franczia nagy dalműnek, melyben az azonkori birálat szerint ízlés és ízléstelenség, igazság és képzelődés, előkelőség és alantasság, a szép és a rút, a nemes és az alacsony elem egyesül a kivánt hatás elérésére. Meyerbeer az ő új modorában megtalálta az eszközt, hogy lelkes s hálás közönséget teremtsen magának. Senki ő előtte a zeneileg kifejezhető eszmét, az ügyes hangfestést, a jelenetek csattanósságát és szinpadi pompát nem használta ki annyira, mint ő. S a «Prófétá»-ban még fölülmulta önmagát. A zeneileg nagybecsü sok elem mellett itt is sok a lármás, de üres hangszeres hatás és külsőség, mint tüzijáték, korcsolyázás, stb. De az eredmény megmutatta, hogy a nagy tömegekre épen ezeknek van a legnagyobb varázsuk s az örök becsü részek mellett ezek azok, melyek állandóan vagy legalább hosszú ideig műsoron tartják a darabokat. S nem kell hinni, hogy Meyerbeer e dalművei csak az értetlen tömegnél találkoztak ily tetszéssel; kiterjedt ez a hatás a legmagasabb körökre is. IV. Frigyes Vilmos porosz király a zeneköltőt, még mielőtt «Prófétá»-ját előadták volna, porosz királyi fő-zeneigazgató czimével ruházta föl s hullott mellére a rendjel mindenfelől, mint a záporeső. Az őt ért kitüntetések özönéből érdemes megemliteni, hogy a jénai egyetem a bölcsészet tiszteletbeli tudorának nevezte ki.

Egyik legkedveltebb műve az «Éjszak csillaga». Ennek érdekes története van. Meyerbeer, hogy a porosz királytól nyert czimét meghálálja, a berlini operaház újra megnyitásának alkalmára zenét irt egy «Tábor Sziléziában» czimü darabhoz. A külföldi szinpadok számára ebből lett a «Vielka» czimü opera, melynek legszebb részeit Meyerbeer aztán az «Éjszak csillagá»-ban használta föl. Berlin számára ezenkívül is irt ő egy dalművet, de csak azért, hogy hatásos zenéjével könnyebben juttassa előadásra testvéröcscsének, Meyerbeer Mihálynak a szövegét, mely «Struensee» történetét tartalmazta tragédiának földolgozva.

Meyerbeernek még életében, 1859-ben került színre a «Ploermeli búcsú» czimü dalműve; de utolsó műve, az «Afrikai nő», melynek színrehozatalára nem birta magát rászánni, már csak halála után, 1865-ben jelent meg a színpadon. Tudjuk, hogy e két műve is, noha zeneileg nem érnek föl korábbi nagy alkotásaival, maiglan is első rendü repertoir-darab, nemcsak mivel a nagy közönség által is könnyen érthető, fülbemászó melodikus zenéjök népszerűkké teszi, hanem azért is, mivel az előadó művészek számára rendkívül hálás részek vannak bennök. A mi nemzeti szinpadunkon Meyerbeer dalművei közül «Ördög Róbert», «Hugonották», «Próféta», «Éjszak csillaga», «Ploermeli búcsú» és «Afrikai nő» állandóan helyet foglalt a műsoron s a dalműszinháznak ma is vonzóbb estéi közé tartoznak azok, melyeken Meyerbeer-darabok adatnak elő.

Helyén való tehát, hogy a magyar közönség, mely szintén annyi élvezetes órát köszönhet a most száz éve született s 1864-ben Párisban elhunyt zeneszerző szellemének, születésének évszázas fordulóján szintén meggyújtsa a kegyelet fáklyáját emlékezetének.

MEYERBEER JAKAB.

A KÉTFÉLE LŐFEGYVER.

— Katonai munkatársunktól. —

Mialatt a világbéke kedvéért sok százezer katona éjjel-nappal talpon áll, a kulisszák mögött oly furcsa dolgok történnek, melyekről néha csak futólag vagy épenséggel semmit sem hallunk.

A mint tudjuk, az ismétlő puska mostanában minden másféle lőfegyvert a térről teljesen leszorított. Az európai nagyhatalmasságok Oroszországtól kezdve, mely annak idején egy millió gyalogossal fog a harcztérre vonulni, a kis Montenegróig, melynek egész hadserege harmincz

zászlóaljból áll, különféle szerkezetű és kaliberű ismétlőkkel látták el csapatjaikat, a miért az ember azt hinné — irja a londoni «Quarterly Review», — hogy ezentúl a fegyverek egyenetlensége folytán felmerülő ellentétek megszüntek, holott e részben nagyszerű meglepetéseknek nézhetünk elébe. Ugyanis legelőször Ausztria-Magyarország nagyra volt Mannlicherféle 8 mm-es ismétlőivel, mig csak Amerikából azon hir nem jött, hogy *Colt és Reyall* Philadelphiában készült ismétlői az osztrák fegyvereket teljesen felülmulják. Ezen ismétlőkből a töltények nemcsak gyorsan kirepülnek, hanem *magát a fegyvert, hatalmas szuronyával, támadásra is lehet használni, mire a filigrán művű Mannlicherek egyáltalán nem valók.*

Ez utóbbi körülmény figyelmen kivül hagyása sok gondot okozott már az osztrák vezérkarnak, a nélkül, hogy a bajon segíteni lehetett volna, mert a Mannlicher-ismétlő e tekintetben át nem alakítható. Már pedig, a mint tudjuk, az osztrák gyalogság mindenkor a legfőbb súlyt szuronytámadásaira fektette, míg az úgynevezett czéllövészetet ott nem igen kultiválták. Legújabban, vagyis inkább *legelőször*, a Chiliben lefolyt polgárháború nehány csatáiban szerepelt még csak valósággal az ismétlő puska a füstnélküli lőporral.

Az ott előfordult mozzanatok halomra döntötték valamennyi európai hadgyakorlatok doktrináit és elveit. A következés azt mutatta, hogy:

1-ör az ismétlő fegyver lőképessége nem képez döntő momentumot a csata lefolyásában és, hogy:

2-or a füstnélküli puskapor használata oly hatást gyakorol az emberek idegeire, mely a szuronytámadást a legrövidebb idő mulva kivánatossá teszi.

Már most Franczia- és Németország, Ausztria és Olaszország csakis könnyű, rendkivül töredékeny ismétlőkkel lévén ellátva, kénytelenek lesznek e hiány mellőzésére sok száz milliót kiadni, vagy pedig azon eshetőséget bevárni: hogy egyik vagy a másik sereg e tekintetben felülkerekedve, a helyzet urává legyen. Miután ily eshetőségnek magát senki sem akarja kitenni, az új fegyver beszerzését nem lehet elkerülni.

Franciaország a Lebel-féle puskákra erős, hosszú szuronyokat adat, — irják a német katonai lapok, — holott ez nem áll, mert ott a gyalogsági fegyver teljes átalakuláson megy keresztül. Hasonlóképen cselekszik Oroszország, és alig csalódunk, midőn azt állítjuk, hogy Berlinben sem fognak a dolog új rendjével késni.

A dicsőség nem a tudományt, hanem kizárólag a gyakorlatot illeti, mely a feltevéseket és számításokat meghazudtolta. Balmaceda elnök seregét nem az ismétlőpuskák végtelen gyors tüzelése, hanem a kongresszisták heves szuronytámadásai tették tönkre, miből azt kell következtetni, hogy végre nem a fegyver, hanem *a harczos bátorsága, szivóssága és képzettsége* döntik el a csaták sorsát. A füstnélküli puskapor az ember állati ösztönét, melylyel ellenfelét szemtől szembe látni akarja, elannyira fokozta, — irja Gontant ezredes, ki a chili-i rövid hadjáratban résztvett, — hogy egyes zászlóaljak az első sortüz után, minden vezényszó nélkül rohamra indultak. A füstnélküli lőpor feltalálója bátran elmondhatja magáról, hogy a világtörténelem befolyására döntő hatást gyakorolt.»

Valószinünek, sőt majdnem bizonyosnak tartjuk, hogy a most felemlitett körülmények a világbéke fentartását még nehány évre lehetővé teendik.

A BUDAPESTI ÉLETRŐL.

Irta **Jókai Mór.** *

Ugyanazokban a gyors változásokban, a melyek a fővárost magát átalakították, idomult át a várossal együtt a budapesti élet is.

Elmúlt a hajdani jurátus világ hírhedett kávéházaival, a «Zrinyi»-vel és «Két pisztoly»-lyal együtt, a mokány táblabíró-alakok, rendkívüliségeikről nevezetes főurak, kik közül egy Sándor Móricz gróf alakját egész lovas-legendakör emeli ki; — aztán a haladással ellenséges lábon álló öreg nyárspolgárok, meg azoknak az ivadéka: a czéhes polgárhad, mely Urnapján templomi zászlókkal, puskával, csákósan, egyenruhásan járta be a fő utczákat saját zenekarával, mely a pesti polgárindulót harsogtatta. Maga az induló is el van már felejtve, pedig egyike volt a legszebb harczias daloknak. A mai fővárosi képviselőtestület négyszáz és egynehány tagjában senki sem találná föl az ötven évvel ezelőtti typusokat.

Az új találmányok és intézmények korában egész, hajdan híres, nepósztályok elmúltak. A hajósok, ezüst gombos mentéikben, kik az Alföldről szállíták föl a gabonát lóvontatta hajókon; a gyors parasztok, kik négylovas szekereikkel tartották fönn Budapest és Bécs között a közlekedést; a gazdag görögök, kik a belkereskedést tartották kezeikben; a révészek, kik télvíz idején a két város közötti átjárást lehetővé tették mulatsághoz hasonló «luláj machen» jégsportjukkal, nyáron pedig az átjárást könnyitették meg a sietőknek; a «Donauwasser»-es emberek, kik a lakosságot hangos kiabálással figyelmeztették a friss dunai moslék beszerzésére; azután az ürmös borukról és gorombaságukról híres korcsmárosok, — mind, mind eltüntek.

A gorombaság különben virtus számba ment hajdan, s a pálmáért több nepósztály versenyezett. Ha a müvelt körökben valakit figyelmeztetni akartak a nyers modorára, azt mondták neki, hogy «te vagy a harmadik!» Tudniillik, hogy az elismert leggorombább embernek volt följegyezve a 37-es fiakker; — utána következett másodiknak a szinház pénztárnoka; — negyedik volt a Sauwirth; — a közbenső harmadik hely fönn volt tartva a jó barátnak. Ez is elmúlt már. Fiakker, pénztárnok, korcsmáros mind udvarias már; csak a jó barát gorombáskodik még.

Volt azonban még egy superlativus is, mikor két veszekedő ember azzal tetőzte be a verbalinjuriát, hogy «Du Jurat!»

Maguk a híres pesti vásárok is elhalaványúltak már, melyek még harmincz évvel ez előtt is festői életképet alkottak a fővárosban. A város legnépesebb tágas útczái két oldalt végig be voltak épitve vásári bódékkal, melyeknek eszterhéja alatt a bel- és külföld kalmárai kinálták a portékáikat, kiki a saját nemzeti viseletében. Ma már minden nap vásár van, s a világ minden árúczikke pompás kirakatú boltokban kinálkozik; útczai bódék nincsenek többé.

S nem sok idő fog bele telni, hogy Budapest elveszíti egyik legfestőibb sajátosságát: a dunaparti gyümölcs- és baromfivásárt is, mihelyt az új közárúcsarnokok életbe lépnek.

Az új intézmények átalakítják nemcsak a nepósztályokat, hanem azoknak a szokásait és jellegét is; a «dame de Halle» egészen más lesz, mint a vitorlavászon ernyő alatt forró nyárban s csikorgó hidegben egyaránt virúló orczájú, mintatermetű kofa-asszonyságok voltak!

Azt is meg kell emlitenünk, hogy még e század két első tizedében Budapest lakossága nagy részben német volt; Buda egy részében pedig rácz is. A magyarságot csak nehány iparos s a megyei birtokosok és tisztviselők tették, meg a dicasterialis hivatalnokok; ezek mellett a nemes ifjúság, a királyi táblai jegyzők magyar ruhában s karddal az oldalukon. Csak a harminczas években kezdődött meg a magyarság élénkebb életjeladása. Az 1838-iki árvíz halomra dönté a régi Pest legnagyobb részét. Az újjáépitésben azután már nagy része volt a nemzeti szellemnek, s ennek hatása alatt kezdett Pest is (Buda még nem) magyar jelleget ölteni. Az 1848-iki politikai gyors átalakulás aztán egyszerre átidomitá az egész város szellemét, nemzetiségét. Mindenki magyarnak vallotta magát; egész Budapestnek minden osztálya versenyzett egymással buzgóságban, áldozókészségben a nemzeti ügy iránt. S ezt az általános hangulatot a bekövetkezett korszak sem tudta megváltoztatni. Az ötvenes években eszközölt népösszeirás szerint Pestnek 106 ezer lakosa közül 32 ezer volt magyar, 34 ezer német; Budának 50 ezer lakosából 28 ezer német, 7500 magyar, a többi más faj; de a 17 ezer mózeshitű lakosságnak legnagyobb részét is a némethez lehetett nyelv szerint osztályozni.

És mindezen nyomott arány mellett is 1860-ban Budapestről indult ki az egész országra a politikai nyilatkozatul vehető magyar divat; ettől fogva néhány évig lehetett látni minden utczán, minden szalonban a népviseleteknek minden vidékről eltanult összes sajátosságait: a fodros, rezgős fökötőket, a gyöngyös pártákat, a csipkés köténeyket, dudoros ingvállakat, fűzött válderekakat a hölgyeknél; az atillákat, budákat, mentéket, sarkantyús csizmákat a férfiaknál; a darutollas süveg, a czifra szűr, a fürtös guba bejutott a szalonokba is, s azokkal együtt a magyar szó is mind irva, mind mondva, mind énekelve. Ez idő alatt Budapest minden nepósztályában valóságos keleties nemzeti jelleget mutatott. Ez négy-öt évig tartott; akkor elmult. Divatnak hosszú volt; nemzeti lelkesedésnek rövid! Most már a magyar fővárosban minden osztály olyan öltözetben jár, mint Európa más fővárosi népe. Nemzeti, népies ruhát csak ritkaságképen láthatunk.

S a népmulatságok sem birnak a hajdani eredetiséggel. A Svábhegynek a leirásánál megkisértjük egy pünkösdi búcsúnak a bemutatását, melyben Budapest egész népélete benfoglaltatott, s mely még tiz évvel ez előtt is nagyban divatozott és valószinűleg ismét újra föl fog elevenedni, mihelyt a főváros átadja a közönségnek mulatozó helyül az államtól megvásárolt 1200 holdnyi területű gyönyörű budakeszi erdőt.

Addig azonban a budapesti népkedélyre legélénkebb vonzó ereje továbbra is az eddigi látványosságoknak és rendezett mulatóhelyeknek lesz, milyenek: a szinházak, a kiállítások, a múzeumok, a Városliget és Városmajor, a Margitsziget, az állatkert, a czirkuszok, lóversenyek, corsók. Sokakat elvon a klub-élet. Az előkelőbb osztályok kaszinói, klubjai, a munkások egyesületei, olvasó-körei, dalegyletei, tornázó és tűzoltó társaságai mind megannyi központjai a népéletnek, melyek aztán időszakonként megint egy közös nagy góczpontban gyülnek össze: a képviselő-választások alkalmával.

S végül koronáját képezi a Budapest fővárosi népéletnek az a fenséges ünnepély, a mely egy emberöltő alatt rendszerint csak egyszer fordúl elő; de akkor aztán a magyar népéletnek minden pompáját és erejét egy napon, egy helyen összpontosítva mutatja be, a minőhöz hasonlót Európának egy fővárosa sem mutathat föl: — a magyar király koronázásának ünnepélye.

* «Az Osztrák-Magyar Monarchia irásban és képben» legújabb füzetéből.

A KIRÁLY GALGÓCZON.

A király meleg ünnepeltetéseknek volt tárgya e napokban magyar népe között.

Ő felsége, mint tudjuk, a schwarzenaui hadgyakorlatok befejeztével, e hó 9-én Magyarországba jött át, hogy jelen legyen az itt tartandó őszi nagy gyakorlatokon, melyeknek sorát a nyitramegyei gyakorlatok nyitották meg. Ő felsége szállását Galgóczon, a gróf Erdődyek ősi kastélyában rendezték be, természetes hát, hogy Galgócz volt a gyakorlatok középpontja.

A mai számunkban bemutatott kép ezekben a galgóczi királylátó napokban készült, sikerülten mutatva be a díszbe öltözött régi város egy részletét. Természetesen az egész város ünnepi díszben volt. A vasuti pályaházban csinos kis pavillont állitottak fel és rendeztek be királyi váróteremül. Innentől kezdve az út a városig szintén fel volt diszítve, karcsú póznákon lobogók lengtek és lombfüzérek fonódtak át. A vasúttól a városig tűzoltók állottak sorfalat a rend fentartására. A város elején egy nagy díszkapu állott. A házak mind feldiszittettek, zászlók, szőnyegek és virágok tarkitották a kis várost. A városban öt diadalkapu állt, különösen szép volt, mely a nagy piacz közepén állt, s a melynek magas oszlopain egy-egy angyal lebegett. Felirása egyik oldalon: «Isten hozott!» a másikon; «Éljen a mi apostoli királyunk, első Ferencz József!» A váralja-utczában is állt két díszkapu s egy a kastély előtti hidon, a mely galyakkal csinosan volt átboltozva. A főtéren két óriási tribün állott. Az egész város igen tetszetős benyomást tett.

Képünk a főtér egy részletét mutatja, rajta a fentebb említett diadalkapuval. A házak lobogókkal s virágokkal vannak diszítve; a plebánia tornya is lobogódiszt öltött; a diadalkapu mellett a kápolna előtt látható a nagy tribün, és hátul a városháza, melyen a többi diszítések közt ő felségeik arczképei voltak transparentben láthatók.

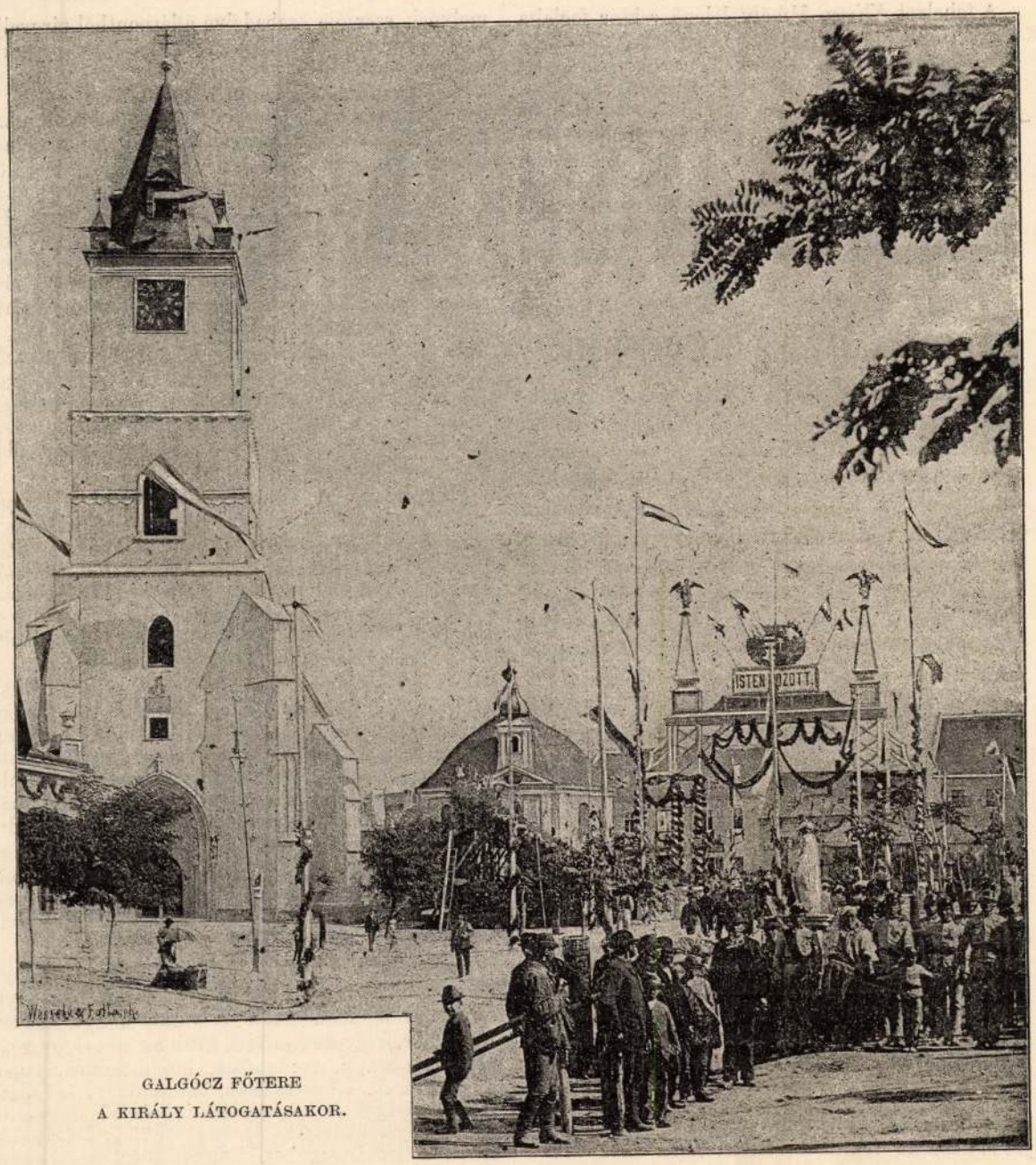

GALGÓCZ FŐTERE
A KIRÁLY LÁTOGATÁSAKOR.

Erdélyi M. fényképe.

MILLIOMOSOK ADOMÁNYAI.

Pár évvel ezelőtt nagy feltünést keltett hazánkban a nemes emberbarát Rökk Szilárd végrendelete, ki kizárólag jótékony célokra hagyta jelentékeny vagyonát. Ez az eset művelődéstörténelmünkben a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, mert habár gyakran történnek nálunk is jelentékeny jótékony adományok, azok rendesen csak ezrekre, legfeljebb egy-két százezer forintra terjednek. Más vagyonosabb nemzeteknél, különösen pedig az angoloknál s a földgömbnek jelenleg legvagyonosabb népénél, az amerikai Egyesült-Államokban, épen nem ritkaság az sem, hogy dúsgazdag emberek milliomokat adjanak jótékony célokra.

A legáltalánosabban ismert milliomos jóltevő eddig az amerikai eredetű londoni bankár, *Peabody* György, ki 1869-ben halt meg s nagy vagyonát részben életében, részben végrendeletében jótékony célokra hagyta. Baltimore amerikai városban s Maryland államban másfél millió forint költséggel alapított népnevelő-intézeteket, 7 milliót hagyott az Egyesült-Államok déli részén lakó négerek neveltetésére s 5 milliót szegények házára London városának. Alapítványokat tett minden irányban s nem alamizsnákat adott.

Az amerikai milliomosok között az első nagy alapító volt *Girard* István, ki különösen az 1811-iki háború alatt szerzett vagyonával, a század elején a leggazdagabb ember volt az Egyesült-Allamokban, s ki élete végén 4 millió forint költséggel Philadelphiában nagyszerű árvaházat létesített, s a többi vagyonát is e czélra szánván, az árvaházban magának fentartott egyszerű szobában, csaknem szegényesen élte át utolsó éveit, mig 81 korában 1831-ben meghalt.

Ujabban a milliomosok már nem ily szegények az Egyesült-Államokban. *Astor* Jánosnak, ki különösen földvásárlásokkal üzérkedett, oly nagy tőkéje volt, hogy évenkint 6 milliót kapott kamatokból s egy alkalommal egy barátjának egyszerre 250 millió dollárt azaz 500 millió forintnál nagyobb összeget kölcsönzött. Ez a férfiu, ki szegény emberből lett dúsgazdaggá, fejedelmi bőkezüséggel osztotta adományait s alapítványait, köztük a híres Astor-könyvtár, sok millió forint értéket képviselnek. Nem kisebb jóltevő volt *Smith* Péter, ugyanaz a barátja, kinek a 250 millió dollárt kölcsönözte. Ez is földek vásárlásából gazdagodott meg s jótékonysága főkép oda irányult, hogy a szegényeknek földbirtokokat adjon, a hol jövőjüket megalapithassák. New-York államban minden özvegy nőnek s vénleánynak 100—100 frtot adott ajándékul; s a polgárháboru után az abban megkárosult családok mindegyikének osztott ki 15—75 hold földet, összesen 300 családnak. Nevezetes jótevő volt még a mult tized leggazdagabb embere *Vanderbildt* Kornél, az úgynevezett vasutkirály is, ki legalább 30 milliót adott különféle alapítványokra életében s fia halála után egyszerre 200 millió forintot New-York városának.

Az angolok között sok ideig híres lesz *Strutt* Jedediah neve, ki nagy alapítványokat tett e század elején s többek között szülővárosának Derbynek nagyszerű parkot adományozott. Ismeretes emberbarát volt *Barclay* Róbert is (†1830), ki nagyszerű munkáslakokat tartott fenn. Ez az emberbarát, midőn Jamaikában nagy örökséget kapott, az ottani birtokain levő rabszolgákat rögtön szabadokká tette, habár ez által évi jövedelme mintegy 10,000 font sterlinggel kevesebb lett, sőt arról is gondoskodott, hogy a felszabadult rabszolgák külön hajóval elvitessenek egy általa vásárolt telepre. Vagyonának egy részét már életében szétosztotta rokonai és jótékony intézetek között. *Bass* Vilmos, a legnagyobb angol sörfőzők egyike (gyárából ma 100 millió üvegnél többet küldenek szét) 1880-ban, születésének 80-ik évfordulóján gyárát részvénytársaságnak adta át s összes vagyonát nagyszabású alapítványokra fordította. Szülővárosában muzeumot, nyilvános könyvtárt, közfürdőket s különböző intézeteket alapított. Egy másik gazdag sörfőző *Guinness* Ede Dublinban, egyszerre 250,000 font sterlinget adott Londonban és Dublinban épitendő munkáslakásokra.

Más országokban ritkább az ily nagy jóltevők száma, bár egyes dúsgazdag gyárosok, — mint Borsig Berlinben, s Krupp Essenben, — százezreket fordítnak munkásaik jólétének előmozdítására s mint mindannyian tudjuk, legújabban Hirsch báró milliókat költ zsidó hitsorsosainak segítésére. Mindez összegek azonban a századunkban rohamosan gyarapodó nyomorral szemben csak alamizsnák, melyek a dúzgazdagok s nyomorultak közt fennálló ürt kissebbíteni is alig képesek.

AZ EGYETEM MEGNYITÁSA.

A budapesti tudomány-egyetem iskolai évének ünnepélyes megnyitása e hó 15-én ment végbe az új városháza termében, hol notabilitások, tanférfiak és az egyetemi ifjuság nagy számmal gyültek össze. Az ünnepély kiemelkedő része volt az új rektor b. *Eötvös* Loránd beszéde, mely a felsőbb oktatást szabadelvü szempontból tárgyalta, s úgy tartalmánál, mint formájánál fogva méltó volt a zajos tetszésre, melylyel fogadták.

Dr. *Schulek* Vilmos, a mult évi rektor beszéde nyitotta meg az ünnepélyt. Elmondta az elmult esztendő főbb adatait. Előadásokat 75 rendes, 20 rendkívüli, 7 helyettes, 89 magántanár és 4 tanitó tartott. A haligatók száma az első félévben 3589, a másodikban 3300 volt. Tudorrá 487 jelöltet avattak. Tandíj fejében 179,665 frt folyt be, ösztöndijak czímén 96,324 frtot osztottak szét. A könyvtár 229,825 kötetből, 61,596 kisebb nyomtatványból és 1422 kötet kéziratból áll. Az egyetem összes kiadásai 712,728 frtot tettek, mihez az egyetemi alap 219,657 frttal járult hozzá.

A volt-rektor ezután átadta tisztsége jelvényeit az új rektornak, báró Eötvös Lorándnak, s ugyanezt tették a jogi és hittudományi kar jelvényeivel dr. Herczegh Mihály és dr. Kisfaludy Béla dékánok, kiknek helyeit dr. Vécsey Tamás és Berger N. J. az új dékánok foglalták el. Fodor József orvosi és Beöthy Zsolt bölcsészetkari dékánok megmaradtak tisztségükben.

Báró *Eötvös* Lorándot, az új rektort, mielőtt megnyitó beszédéhez kezdett, hosszasan megéljenezték. Az egyetem feladatait fejtegette.

Ma, — ugymond, — a mikor már a társadalom minden rétege élvezi a gyümölcsöket, melyeket az egyetemek tudományos életének melege érlelt, rejtett és nyilt támadásokban találkozunk azzal a nézettel, hogy az egyetem, melynek hallgatóiból papok, ügyvédek, orvosok lesznek, nem is egyéb, mint pap-, ügyvéd-, orvosképező iskola, mely régi hagyományainak foszlányaival a jelenkor igényeinek eleget tenni nem tud. Sajnos, hogy nálunk az ilyen nézetek könnyebben találnak hivőkre, mint nyugoti, sőt némely keleti szomszédainknál. Sajnos, de érthető, ha meggondoljuk, hogy a tudomány hazánkban mint idegen hatalom foglalt tért s közöttünk sokan nagyon tartanak az idegentől.

Épen ezért kötelessége a mi egyetemünknek, hogy az ilyen felületes itéletek ellenében állást foglaljon, a hol és a mikor csak teheti. Tudjuk mi azt jól, hogy nekünk kötelességünk hallgatóink tudományos szak-képzettségét kifejleszteni ugy, hogy később gyakorlati életpályájuk folyamán abban hiányt ne szenvedjenek, *de maga a begyakorlás ezekbe a foglalkozásokba nem tartozott soha és nem tartozik ma sem a mi teendőnk közé.* Az egyetem hibája lehet azért, ha a tudományos képzettség általános szinvonala nem üti meg a kellő mértéket, de nem róható fel az ő mulasztásául az, hogy kezdő hivatalnokaink, ügyvédeink, orvosaink némelyek véleménye szerint nem eléggé gyakorlatiak. Az élet gyakorlatában ügyességre nem tanithat semmiféle iskola, annak iskolája csak maga az élet.

Az egyetem tudományos tanításának szinvonalát egyedül tanárainak egyénisége állapítja meg. *Az egyetemi kérdés ezért mindenek előtt személyi kérdés*, mely mellett a szervezetére, szabályaira vonatkozó kérdések csak másodrendü érdeküek. A külföldön a kérdésnek ez a személyes oldala tényleg előtérben áll, az egyes egyetemek jó vagy rossz hire, hallgatói számának gyarapodása vagy fogyása egyes tanárok személyéhez van kötve. Nálunk még nem szokás a tanár személyes értékének oly nagy fontosságot tulajdonítani, a minőt az megérdemel. Megelégszünk mi rendesen azzal, ha a rendszeresített tanszékeket betöltjük, néha talán még új tanszékeket is rendszeresítünk, de nem teszünk semmit az olyan tudósért, a ki akkor lép ki a pályára, mikor a keret már be van töltve, vagy a ki olyan szakot müvel, mely a kevésbbé fontosnak hirében áll. Ez nem elég. Ha komolyan azt akarjuk, hogy a magyar egyetem is a tudomány iskolája legyen, akkor többet kell tennünk a magyar tudósokért.

A tudománynak épen úgy életfeltétele a fényüzés, mint a müvészetnek, az egyikben, mint a másikban csak az ér igazán valamit, a mi a soron felül áll. Szükségletét nem lehet és nem szabad a takarékos államháztartásnak rendes mértéke szerint kiszabni. A tudomány müvelése és tanítása, nem mondom hogy érdemesebb, de egészen másnemű foglalkozás, mint az u. n. hivatalos ügyek szabályszerü elintézése. Ki lehet azt talán pontosan számítani, hogy

valamely hivatalnak bizonyos akta halmaz feldolgozására hány hivatalnokot, hány órán át kell foglalkoztatnia, de megoldhatatlan feladatnak tartom azt meghatározni, egy nemzetnek hány tudósra és tudósainak hány órai munkájára van szüksége arra, hogy a tudomány áldásait magáévá tegye.

Annyi bizonyos, hogy addig, mig egy-egy tudományszaknak müvelői széles e hazában csak három vagy négy olyan állásra számíthatnak, mely nekik az anyagi és tudományos megélhetést némileg biztosítja, addig nem pezseghet hazánkban a tudományos élet, addig a tudomány valóban idegen hatalom fog maradni közöttünk. Várhatjuk-e addig, hogy kiváló tehetségü ifjaink, pedig ilyenekben, mint tanári működésem tapasztalata alapján mondhatom, nincs hiány, aggodalom nélkül lépjenek a tanári pályára, melyen a boldoguláshoz oly kevés a remény, mint a sorsjátékban, melyben nagyon ritka a nyerőszám.

Nincs mit soká gondolkodni e nagy baj orvoslásának módján. Növelni, talán meg kell kétszerezni egyetemünkön a tanári állások számát. Nem új tanszékek rendszeresítését értem én ez alatt, ne is mindig csak rendszeresített tanszékekhez keressük a tudóst, hanem inkább az érdemes, a tudós kedvéért állítsuk fel a tanszéket. Ha Magyarországnak például tiz kiváló romanistája, vagy tiz kiváló fizikusa van, vagy lesz s ez bizony nem sok, akkor gondoskodnunk kell, hogy ez a tiz romanista vagy tiz fizikus ne csak megélhessen, de olyan körülmények között élhessen, melyek zavartalan tudományos foglalkoztatását és tanítását lehetővé teszik.»

Beszéde további folyamán kijelentette, hogy kivánatos volna, ha a fiatalságnak a tanulás mellett a mulatságban se lenne hiánya. (Éljenzés a fiatalság körében.) Külföldön, különösen Angliában és Németországban az egyetemi tanuló jobban mulat, mint bár ki más. Olyan nagy egyetemeken, melyek kis városokban vannak elhelyezve. nincs ezen mit csodálnunk, mert természetes, hogy ott, a hol a tanuló mindenben első, a mulatságok terén is az. De nagy városokban is csak így van az és pedig azért, mert a tanuló mulatságát nem azokban az ugynevezett nagyvárosi élvezetekben keresi, a melyekben az elsőség nem juthat neki, hanem a menynyire csak lehet, a szabad természettel érintkezik és testi ügyességét és erejét fejlesztő játékokban keres és talál örömet. A mi Budapestünk is bizony már nagy város lett, nagyvárosi mulatságokban nincs itt hiány, bál, szinház, kávéház nyitva állanak itt mindenkinek s így a tanulónak is, de a tanuló ezen mindenkivel megosztott mulatságok egyikében sem érezheti magát igazán otthon, nincs azok között egy is, melyről az mondhatná, ez az én mulatságom. De nagy városunkat egyik oldalán erős hegyek, a másikon majdnem határtalan síkságok veszik körül, köztünk pedig városunk és hazánk büszkesége, a Duna folyik. Itt és nem a váczi-utczában találhatja meg a tanuló ifjuság mulatságát, saját otthonát; foglalja le hegyeinket akár a Bakonyig kirándulásainak, Rákos mezejét játékainak és a Duna habjait evező versenyeinek. (Éljenzés). Itt, a hova őt nem mindenki birja követni, férfias játékokban, barátok közötti versenyekben, mulatva fogja megszerezni az ifju azt a kincset, mely férfivá avatja, az akarat erejét, a kitartást a küzdelemben. A bolognai tanulók — szólt végül b. Eötvös Loránd — egykor maguk választották rektorukat szavazással. Engedjék meg, fiatal barátaim, hogy én szavazás nélkül is az önök választott rektorának tekinthessem magamat. (Hosszas éljenzés). Adjon isten nekünk erőt, hogy az új egyetemi évben kötelességeinket mindannyian teljesíteni tudjuk.

A zajos éljenzéssel fogadott rektori székfoglaló után *Beöthy* Zsolt bölcsészetkari dékán olvasta föl a tanévet megnyitó beszédét.

Most száz éve annak, — mondá Beöthy Zsolt — hogy a magyar nyelv és irodalom számára tanszéket állítottak az egyetemen. Azóta Magyarország tudománya és kulturája nagyot haladt és mindenki bizalommal vár egy még szebb jövőt.

Üdvözölte az ifjuságot, mint a nemzet erejét, értelmiségét és jövőjét, s buzdító szavakat intézett hozzá. Sajnos, úgy mond, hogy sok ifjuban, a tudományra való törekvés helyett a diploma iránti törekvés van meg. Ezek nem gondolják meg, hogy a jogász vagy orvos, kiben nincs meg a tudományos becsvágy, csak közönséges kézműves. Az egyetemi reformoktól üdvös hatás várható, de első sorban a társadalmi felfogásnak kell változnia.

A tanultságot csak becsülés táplálja: az iskolának, a tudománynak, a tudósnak megbecsülése. Ez az, a tudomány becsülete és szeretete, a mi hiányzik nálunk. Pedig csak ez nyithatná meg a nemzeti nagyságnak igazi, életadó forrásait. Magyar egyetem, mint a magyar tudomány forrása, magyar tudomány, mint a magyar müveltség forrása.

Beöthy beszéde után is hosszas taps és éljenzés hangzott.

A *rektor* még köszönetet mondott a vendégeknek a megjelenésért, s ezzel az ünnepély véget ért.

*

A műegyetemen is ünnepélyességgel nyilt meg az iskolai év e hó 16-ikán. A disztermet a tanárok, előkelőségek s az ifjuság egészen megtöltötte.

A főhelyet *Klimm* Mihály lelépő rektor foglalta el, ki beszámoló beszéde után átadta helyét utódjának, *König* Gyulának, ki élénk éljenzés közben lépett az emelvényre s elmondotta megnyitó beszédét. Mikor elődje, a lelépett rektor érdemeire utalt, az ifjuság tüntetésszerü éljenzéssel fejezte ki rokonszenvét Klimm Mihály iránt, de ép oly melegen tüntetett az új rektor, dr. König Gyula mellett is, a ki megnyitó beszédében érdekesen fejtegette a műegyetem czélját, tanitása módszerét. Beszédét a hallgatóság hosszasan megéljenezte. Ezzel bevégződött az ünnepély.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Egy magyar nyomda a XVIII. században, adalék nemzeti közművelődésünk történetéhez, levéltári kutfők nyomán irta *Eble* Gábor. A 99 oldalnyira terjedő könyv a nagy-károlyi nyomda történetét adja elő, melyet 1753-ban a gr. Károlyiak fészkében, Nagy-Károlyban, gr. Károlyi Ferencz, a történelemben sokat emlegetett gr. Károlyi Sándor fia állított föl. A család levéltárában fenmaradtak azok az okiratok, melyek megőrizték, hogy az alapitót a kultura nemes czéljai vezették a nyomda alapításánál, mégis nehézségekkel találkozott. Gr. Barkóczy Ferencz, egri püspök sem nézte jó szemmel. Az uralkodóhoz intézett folyamodvány, s a többi levélváltások, nagyon élénken jellemzik a mult századi viszonyokat, s régi politikai, irodalmi, ipari viszonyaink ismeretéhez több adalékokat szolgáltatnak.

Gr. Károlyi Ferencz a protestáns Pap Istvánra bizta a nyomda fölállítását, ki nemcsak a nyomdászathoz értett, de iró is volt. Harmadfélezer frtot kapott előlegül, ezenkivül házat, földet, s a feloszlott lőcsei Brewer-féle nyomda készletét vásárolta meg. Már 1754 őszén kezdődött a működés, de mivel a királyi engedély hiányzott, az egri püspök nem engedte a megkezdett abécés könyv kinyomtatását. A felsőbb engedély megérkezvén, a nagy-károlyi nyomda egyházi és világi czenzura alatt elég tevékenységet fejtett ki. Eble műve felsorolja mult századi termékeit, melyek némelyikéből ma már csak egy példány ismeretes. Egyiknek-másiknak czimlapját is közli hü reprodukcióban. Azok közt, kik a nyomdának munkát adtak, volt maga a fenkölt szellemü Ferencz gróf, ki két fordított munkáját nyomatott ki. De foglalkozott a gróf másféle irói tervekkel is s általában Eble munkájának egyik főérdeme, hogy hiteles adatok alapján ismerteti meg az utóvilággal Károlyi Ferencz grófot, ki, mint mondja, «a mult század történetének egyik legrokonszenvesb alakja volt.» Valóban a tények, melyeket az alaposan és élénken irt munka üdvös tevékenységéről felsorol, teljesen igazolják a jellemzést.

Az Osztrák-Magyar Monarchia irásban és képben czimü vállalatból e hó 15-én a 140-dik, vagyis *Magyarország* III. kötetének 4. füzete jelent meg, két közleménynyel. Az első dolgozat a budapesti épités ismertetésének befejezése *Pasteiner* Gyulától, ki itt a jelenkor épitészetét vázolja, épen olyan tanúságos, mint jellemző vonásokkal. Nem kevéssé emelik a czikk értékét a hozzá mellékelt kitünő rajzok, melyek egyenlő szerencsével tesznek eleget mind az architekturai, mind a művészeti szempontoknak. — A második dolgozat, mely *Jókai* Mór kitünő tollából ered, a budapesti élet jellemző sajátságainak ismertetését kezdi meg. A fővárosi népélet múltjának és jelenének érdekkeltő átpillantása után a részletek rajzolására tér át, melyeket a Svábhegy és a Zugliget festői bemutatásával kezd meg. Az előadás báját fölöttébb emelik a hírneves szerző tarka visszaemlékezései és itt is kiapadhatatlan humora, mely sajátságaival a legismeretesebb dolgokat is az újság szinében tudja elénk varázsolni. Szinte sajnálja az olvasó, hogy a lebilincselő czikk folytatásáért a következő füzet megjelenéseig kell várnia. Ezt a dolgozatot is több művészi rajz élénkíti. A füzetben levő tizennégy rajzot *Benczúr* Béla, *Dörre* Tivadar, *Feszty* Árpád, *Háry* Gyula, br. *Mednyánszky* László, *Nádler* Róbert és *Rauscher* Lajos művészeink szolgáltatták. — A m. k. államnyomda kiadásában s Révai testvérek bizományában megjelenő füzet ára 30 kr.

Magyar diszítmények, tanulmány, irta dr. Szendrei János. Külön lenyomat a «Müvészi Ipar»-ból. A szerző régi kodexek diszítő festményeiből, himzésekről, okiratok inicziáléiból állította össze a magyaros motivumokat, melyekből egész gyüjteményt mutat be s tanulságosan irja le a magyaros ékítés fő vonásait, kedvelt alakzatait, virágait, szineit.

A vallásszabadság kérdéséhez, irta dr. Horváth Ödön, dékántanár az eperjesi jogakadémián. E czimen egy három ivre terjedő röpirat jelent meg, melynek szerzője szabadelvü álláspontból tárgyalja a vallásszabadság s különösen az ország izr. polgárai vallásszabadságának kérdését. A füzet ára 60 kr.

Az Akadémiai Értesitő szeptemberi füzete a tudományos szakirodalom után érdeklődők számára fontos adatokat foglal magában, mert első közleménye nagy szorgalommal összeállított kimutatást közöl a tud. akadémiának kiadásában 1832-től 1890-ig megjelent zoologiai művekről, értekezésekről. Ez idő alatt a zoologia körébe tartozó vagy azt érdeklő tanulmányokkal 60 buvár foglalkozott, s a megjelent dolgozatok száma 158. A második közlemény pedig az akadémia könyvkiadó-vállalatában tizenöt év alatt megjelent müveket sorolja föl. Egész könyvtár ez, a legjelesebb külföldi és hazai munkákból. Következik Fraknói «Mátyás király életrajza» művének s az akadémia pártfogása mellett megjelenő folyóiratoknak ismertetése; nekrologok az elhunyt tagokról (b. Orbán Balázsról és gr. Andrássy Manóról), az akadémiai ülésekről szóló jegyzőkönyvek.

Folyóiratok. *A «Természettudományi Közlöny»* szeptemberi füzetében ifj. Kuthy Dezső «Bőrünk szine, szerkezete és feladata» czímen czikket közöl. Dr. Lakits Ferencz a hold mozgása fölött elmélkedik. Következik egy mutatvány Heller Ágoston «A fizika története a XIX. században» czimü müvéből. Apró közlemények fejezik be a füzet tartalmát. — *A «Nemzetgazdasági Szemle»* (szerkeszti az akadémia megbizásából Jekelfalussy József) főbb czikkei: «A bajor talajjavitási hitelintézet», dr. Csillag Gyulától, «A tüzbiztositás bajai», Békés Andrástól. Magyarország 1891 iki aratásáról dr. Vargha Gyula közöl figyelemre méltó adatokat. Irodalmi szemle statisztikai értesítő tartoznak még e füzet közleményeihez. — A *«Hittudományi folyóirat»*, melyet dr. Kiss János szerkeszt, III-IV füzete együtt hagyta el a sajtót, egész nagy kötet. Palotay László, Sulyok István, dr. Dudek János, Végh Kálmán, Kudora János, dr. Franciscy Lajos, stb. irtak bele egyházi kérdésekről.

Budapesti Compass, pénzintézetek és részvénytársaságok évkönyve jelent meg a «Magyar pénzügy» czimü szaklap kiadásában. A vaskos könyv, melyet *Kormos* Alfréd szerkesztett, közli az összes fővárosi pénzintézetek, u. m.: bankok, hitelintézetek, takarékpénztárak, szövetkezetek, biztositó és ipari részvénytársaságok és közlekedési vállalatok szervezeti és személyzeti adatait s azoknak mérlegeit. Második részében szakbavágó czikkeket is közöl az évkönyv. Harmadik része fontos rendeleteket és törvényeket tartalmaz, mint pl. a bélyeg- és illetékről, a lottó-jövedékről és az egyedáruságokról szóló törvényeket. Végül a negyedik rész «Budapesti Utmutató» czim alatt a nagyobb ipari és kereskedelmi vállalatok jegyzéket adja, szakmák szerint csoportosítva. A diszkötésü munka ára két frt s megrendelhető a «Pénzintézetek Évkönyve» kiadóhivatalában (Budapest, Erzsébet-körut 21. sz.) és minden könyvárusnál.

Előfizetési felhivást adott ki *Patai* Sándor, a lapokban tiz év alatt megjelent költeményeinek válogatott gyüjteményére. Patajtól lapunk is közölt költeményeket, s könyve megérdemli a figyelmet. Előfizethetni rá, Zomborba czimezve, 1 frtjával.

Az operaszinház megnyitása. E hó 15-ikén nyilt meg az operaszinház Liszt Ferencz *Szent Erzsébet legendája* czimü zeneművével, melyet évek előtt a szerző személyes vezetése alatt a redout termeiben hallott először a fővárosi közönség. Egyetlen műve ez Lisztnek, melyet azóta szinpadon is előadtak. Gr. Zichy Géza intendáns gondoskodott, hogy nálunk is, a hol először bemutatták, szinre kerüljön. «Szent Erzsébet» nem opera, nélkülözi a szöveg a drámai feldolgozást, a hatásokat. A zenekaron az éneken nyugszik minden. A szinpad csak fényes kerettel, diszletekkel, festői csoportozatokkal szolgál hozzá. Szövegét, magyarországi Szent Erzsébet legendája után Roquette irta és Ábrányi Kornél fordította. A zenemü élvezéséhez odaadó zeneszeretet szükséges. Nagyok a szépségei, egyes részei mesteriek. A hangulat mindig ünnepélyes, templomi, a mit szinházban a közönség nem minden része visel könnyen. A hosszas zenei részek alatt ki-kifárad a figyelem.

A legenda egy előjátékból és öt képből áll. A zenei motivumok közt nem egyszer magyar népdalok hangzanak fel. Liszt gyakran merített népdalainkból hires magyar rhapsodiáihoz. Ezek egyik legszebbjében a «Jaj be hunczut a német» kezdetü népdal az alapthema. «Erzsébet»-ben a «Nem ettem még ma egyebet» népdal mesteri feldolgozása a főmotivum. Az előjáték a Wartburgban játszik, hol Hermann őrgróf és népe üdvözli a kis magyar Erzsébetet, a ki mint fiacskájának (Lajos) arája érkezik egy magyar főur kiséretében. Az őrgróf megfogadja, hogy gondját viseli a gyermekeknek. Az első rész az ismeretes rózsa-csodáról szól. Lajos thüringiai őrgróf rajta éri Erzsébetet, a mint kegyadományokkal siet szegényeihez. A szent életü nő remegve mutatja meg,

M.D.K.

GALGÓCZY Ernő

Nagybányán a Szépművészeti Iskola tgja
1928.

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 339. l.

GALGÓCZY Endre M.D.K.

Nagybányán a Szépmüvészeti Iskola tagja

1927.

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 338.l.

R.D.K

GALGÓCY Endre

1923-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 335. l.

GALGOCZY Endre

M.S.A.

1926-ban Nagybanyan a szabadiskola tagja

Réti: Nagybanya... 37 l.

M.D.K.

GALGÓCZY Endre

1925-ben Nagybányán a szabadiskola tagja

Nagybánya.... 337.1.

MDK

Galgóczy Endre festő

a Szövetkezet művésztagja

Szász B: Kolozsváron megalakult az Erdélyi Képzőművészek Szövetkezete. Függetlenség, 1940. okt. 20. 5 l.

Galgóczy Endre
festő

Szász Béla:
Kolozsvárón megalakult az Erdélyi Képzőművészek Szövetkezete.
Függetlenség
1940. okt. 20.

A NAGYBÖRZSÖNYI RÓM. KAT. PLEBÁNIA HIVATALTÓL.

259 sz.
1940.

Tekintetes

Szentiványi Gula
úrnak

Budapest

XI. Lágymányosi ut 16.

Galgóczy Eszter MDK

Női fej, gipsz

Műcsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Galgócay baxter

Nöi fej, gipsz

Galgóczy Eszter

Képzőm. fősk. kiáll. 1937

Női fej; gipsz

Tanár: Bory Jenő

Galgóczy Gizella

III. c

tanáři nak

Ferkepzomfoisk vk

1935–36. Ji. l.

A m.kir. vallás- és Közoktatási
szám alatt s a keb. számvevőség
deletének másolata:

Utasitom, hogy
okl. épitésznek /Budapest
hó 17-én Abodra tett hivat
kilencvenegyezerkilencszáz
mi kiadási csekkszámla ter
január hó 23-án. A miniszt
s.k. miniszteri tanácsos.-

Galgóczy Gizella

1938/39 tanév végén tanítónő képzőintézeti rajztanári oklevelet kapott.

Ferképzőmfoiskévk
1937/39

183. l.

Galgóczy Gizella

1922/23

Ferkèpzomfoiskèvk

84-l

árnyalja, változatossá, [illegible] teszi és a Cs. karakterét teljesen átváltoztatja. Így keletkezik: *d)* a *díszhálós Cs.*, a XVIII. sz. legfejlettebb és legtökéletesebb alkotása. A kötések oly gazdagok és változatosak, hogy ehhez a fejlettséghez már semmit sem lehet hozzáadni. Stílusban teljesen oly választékos és finom, mint a varrott Cs., attól alig különböztethető meg. Fénykora a Louis XV. ízlés.

A tulajdonképeni Cs. Olaszországban a XVI. sz. első felében keletkezett. Nagy elterjedtségét mutatja a számos mintakönyv, mely ebben a korban Velencében megjelent. Ezek a mintakönyvek érthetővé teszik Velence nagy horderejét a Cs. fejlődésében, mert ezeknek többnyire teljesen az olasz vert Cs. modorában keleti eredetű formái irányítják az egész olasz Cs.-készítést. Az utolsó ilyen mintakönyv 1616-ban jelent meg, mert a barokk Cs.-nek, melyet már iparszerűen készítenek, nincs szüksége rájuk: ekkor az egyes Cs.-készítő vállalkozók esetről-esetre rajzoltatják a mintákat. Olaszország a Cs. feltalálója és az I. sz.-ban meg is adja annak jellegét; főként Velence az irányadó. A renaissance Cs. még nincs elnevezéssel lokalizálva, csak a barokk Cs. viseli Velence nevét *(Point plat de Venise, Point gros de Venise)*. Az *olasz renaissance Cs.* jellegzetes tulajdonsága a vonal uralma, mely vagy szigorúan mértani díszben, vagy szép hajlású, egymásba kapcsolódó indákban érvényesül; a háló elhagyásával szabadabb, frízszerű, szimmetrikus minták jelennek meg, a rajz mindig tiszta, elhatárolt, áttekinthető, a fejlődés a nagyindájú, barokk Cs.-hez vezet. Elemei: virágok, levelek, madarak, állat-

Galgóczy Gizella

1937/38. tanév végén
középiskolai rajz tanári
oklevelet kapott.
Elfogadott művészet-
történeti értekezése:
Faragott kép lelke, 8 r.

Ferképzőmfőiskévk 1937/39
182, 184 l.

Galgóczi J á n o s, ötvöslegény. 1651—1655-ig Kassán Gönczy István mesternél tanulta az ötvösséget.

Mihalik József: Kassa v. ötv. tört. Budapest, 1900. 320. l.

MDK

Galgóczy Jenő, grafikus

"Ex libris Dr. Valnos"

Repr.

Galgóczy Jenő: ex librise

2 i 6

KÖNYVTÁROS, 1968. április XVIII/4

Galgóczy Mária I c.

Ferkèpzomfoisk vk

1933-34. 43. l.

VII.

SZŐNYEGEK, TAKARÓK, FÜGGÖNYÖK

Galgóczi Márton

Ötvös

1627-1635

Nagyrombat

Mihalik S.

Nuzés Kvt. Ert

1917. 74. l.

Vélics László S. J.

Vándorelőadásaim az egyházi művészetről.

Budapest, 1912. 4-r, 197 + 2 szöveg l. Táblákkal

Szent István Társulat Füzet.

I. 1. p. h.

4.-P

Galgóczi Mihály, ötvös. G. János (l. o.) atyja. A XVII. század közepén Kassán (?) élt.

Mihalik József: Kassa v. ötv. tört. Budapest, 1900. 320. l.

Galgói ref. templom

Cserépkandeláberek leírása.

Debreczeni László 1932.

258. l.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Nagyméltóságu é

Kegy

.

Engedje meg Nagymélt
hunyta alkalmából, ugy a Műeml
ségem részéről a legmélyebben

A megboldogult nagy
a műemlékek áldozatos fenntart
csak az ősi Eger minden köve b
plomai is.

GÁLHIDY Károly

AS

Pozsonyban született.	**1920**	Born in Bratislava.
Végzett Budapesten a Verbőczy Gimnáziumban, ahol rajztanára Györgyfi György volt	**1938**	Finished his studies in the 'Verbőczy'Secondary School in Budapest where he had been taught drawing by György Györgyfi.
Weidinger Józseffel együtt dolgozik a plein air-ben, Szőnyi István, Istokovits Kálmán és Genthon István a támogatói.	**1945**	Worked together with József Weidinger in plain air. His supporters were István Szőnyi, Kálmán Istokovits and István Genthon.
Megszüntetéséig tagja volt a Képzőművészek Szakszervezetének.	**1947**	He was a member of the Trade Union of Artists until the termination of the union.
Szombathelyen visszavonultan él és dolgozik.	**1957**	He lives and works detached from the world.

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK

SOLO EXHIBITIONS

Szombathely, Kanizsai Dorottya Gimnázium	**1989**	Szombathely, Secondary School called Dorottya Kanizsai
Szombathely, Forgó Klub	**1989**	Szombathely, Forgó Club
Szombathely, Nemzeti Bank	**1990**	Szombathely, National Bank
Szombathely, TIT Galéria	**1991**	Szombathely, TITI Gallery

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK

COLLECTIVE EXHIBITIONS

Szombathely, Médium Galéria - "Önarckép"	**1991**	Szombathely, Medium Gallery - "Self-portrait"
Celldömölk, Művelődési Központ - - "Ság-hegy a képzőművészetben"	**1992**	Celldömölk, Culture Centre - - "Ság Hill in Visual Art"

Geboren in Pozsony.	**1920**	Nato a Pozsony.
Absolvierte er das Verbőczy-Gymnasium in Budapest. Sein Zeichenlehrer war György Györgyfi.	**1938**	Ha fatto gli esami di maturità a Budapest in Ginnasio Werbőczy. Professore del disegno è stato Györgyfi György.
Arbeitet er mit József Weidinger zusammen in plein air, seine Unterstützter sind István Szőnyi, Kálmán Istokovits und István Genthon.	**1945**	Lavora insieme con Weidinger János in plain-air. Ha ricevuto l'appoggio da Szőnyi István, Istokovits Kálmán e Genthon István.
Er war Mitglied der Gewerkschaft der bildenden Künstler bis zu ihrer Einstellung.	**1947**	E stato membro del Sindicato degli artisti delle belle arti.
Er arbeitet und lebt zurückgezogen in Szombathely.	**1957**	Adesso vive e lavora a Szombathely in ritiratezza.

EINZELAUSSTENLLUNGEN

ESPOSIZIONI PERSONALI

Szombathely, Gymnasium Kanizsai Dorottya	**1989**	Szombathely,Ginnasio Kanizsai Dorottya
Szombathely, Forgó-Klub	**1989**	Szombathely, Club Forgo
Szombathely, Nationalbank	**1990**	Szombathely, Banca Nazionale
Szombathely, TIT-Galerie	**1991**	Szombathely, Galleria TIT

GRUPPENAUSSTENLLUNGEN

ESPOSIZIONI DI GRUPPO

Szombathely, Medium-Galerie - "Selbstporträt"	**1991**	Szombathely, Galleria Medium - "Autoritratto"
Celldömölk, Kulturzentrum - - "Der Ságberg in den bildenden Künsten"	**1992**	Celldömölk, Centro di Cultura - - "Il monte Ság nell'arte"

KISMAROS
1965. 19 X 27 CM AKVARELL, PAPÍR

KISMAROS
1965. 19 X 27 CM AQUARELLE, PAPER

KISMAROS
1965. 19 X 27 CM AQUARELL, PAPIER

KISMAROS
1965. 19 X 27 CM AQUARELLO, CARTA

MORGÓ PATAK
1980. 17,5 X 25 CM AKVARELL, PAPÍR

GRUMBLING STREAM
1980. 17,5 X 25 CM AQUARELLE, PAPER

BRUMMENDER BACH
1980. 17,5 X 25 CM AQUARELL, PAPIER

MORMORIO DI RUSCELLO
1980. 17,5 X 25 CM AQUARELLO, CARTA

LOVAK
1976. 27 X 36 CM AKVARELL, PAPÍR

HORSES
1976. 27 X 36 CM AQUARELLE, PAPER

PFERDE
1976. 27 X 36 CM AQUARELL, PAPIER

CAVALLI
1976. 27 X 36 CM AQUARELLO, CARTA

Az alkotók és a Művészetek Háza köszönetet mondanak a kiállítás megrendezéséhez nyújtott támogatásért a Magyar Millennium Kormánybiztosi Hivatalának, Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának, a Veszprém Megyei Önkormányzatnak, a Megyei Közművelődési Intézetnek, a Veszprémi Művész Céhnek, az Észak-dunántúli Áramszolgáltató Rt.-nek és a Dózsa Szövetkezeti Rt.-nek.

VESZPRÉMI TAVASZI TÁRLAT 2000

megnyító

A veszprémi Művészetek Háza tisztelettel meghívja

2000. május 7-én – Gizella-napon –, vasárnap délután fél 3-kor a

Veszprémi Tavaszi Tárlat 2000

megnyitására

a Csikász Galériába

Veszprém, Vár u. 17.

Megnyitja Kőrösi Orsolya,

a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának helyettes államtitkára

A kiállítás megtekinthető a • Kis Galériában, Vár u. 3., a • Csikász Galériában, Vár u. 17.
és a • Vár Galériában, Vár u. 29. • 2000. június 12-ig, naponta 10–18 óráig

GÁLHIDY Péter

Kiállító művészek

ALBERT ÁDÁM, ÁFRÁNY GÁBOR, BARANYAI FERENC, BOGNÁR LÁSZLÓ, BOJTOR KÁROLY, BOKROS JÚLIA, BOKROS LÁSZLÓ, CSABAI TIBOR, CSISZÉR ZSUZSI, CSÜLLÖG JÚLIA, DEBRECZENY MIKLÓS, DECSI ILONA, DIÉNES ATTILA, ENYEDY KÁROLY, ÉZSIÁS ISTVÁN, FARKAS IMRE, FENYVESI OTTÓ, FÜLÖP LAJOS, GÁLHIDY PÉTER, GYÖRGYDEÁK GYÖRGY, HALMOS FERENC, HASZON ÁKOS, HEGYESHALMI LÁSZLÓ, HERNUSZ ÁGNES, HORVÁTH LAJOS, HORVÁTH LÁSZLÓ, JÁGER ISTVÁN, JOKESZ ANTAL, KALMÁR ISTVÁN, KAPROS KÓSA EDIT, KATONA GYÖRGY, KÁDÁR TIBOR, KELEMEN MARCEL, KÉRI IMRE, KLIMÓ KÁROLY, KOMÁROMI ERZSÉBET KATALIN, KOVÁCS LEHEL, KŐ BOLDIZSÁR, KŐ VIRÁG, KÖRNYEI ÁGOTA, KULCSÁR ÁGNES, LUGOSSY EDIT, LUGOSSY LÁSZLÓ, MARTON TAMÁS RÓBERT, MAZZAG ISTVÁN, MÉSZÁROS IMRE, MOLNÁR MÓNIKA, PENOVÁC ENDRE, PÉTERFY GIZELLA, RAFFAI RÉKA, RAFFAY BÉLA, R. KISS LENKE, RÓKA LAJOS KÁLMÁN, SOMODY PÉTER, SZAJKÓ ISTVÁN, SZELÉNYI KÁROLY, SZILÁGYI LÁSZLÓ, SZILÁGYI ZOË, SZILVÁSY NÁNDOR, SZOTYORY LÁSZLÓ, TAKÁCS ZOLTÁN, TAMÁS ÁKOS, TARCZY ISTVÁN, TIRNOVÁN ARI VID, TROMBITÁS TAMÁS, UGHY ISTVÁN TIBOR, UGHY MIKLÓS, ZACHAR ISTVÁN, VÁGFALVI OTTÓ, VÁSÁRHELYI JÁNOS

MDK.

Gálhidi László

Pályamüvét ismerteti

Dunántuli Napló 1965 május 4.lap -

Gálhidy László M.D.K.

A pécsi társasházak kerttervezője

Építész: Tillai Ernő

Magyar Építőművészet 1965/3.

GÁLHIDY PÉTER

Új művészet

1999/dec

22.o.

miniszter.

15. Ifj. Biberauer (1941-től Bodoky) E
a Filadelfia Diakonissza Egylet iga
ként dolgozott.

16. Az alispán: Fischer Béla. Ld. 8o7.

17. Ld. 1157/3.

18. Kiss Géza 3 oldalnyi előszót írt k

19. Ld. 1183.sz.

2o. Ld. 951/7.

21. Lds 1149/7.

22. Feltehetően az Ormányság kiadásáho
Ld. 1214/1.

GÁLI András egri asztalos. Az Eger városi összeírások csupán egy izben 1845-ben emlitik nevét.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Gáli András, egri asztalos

1845-ben egy irben szerepel a városi összeírásokban

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 331. old.

Gali Ferenc
festő

Folyó szám	Kelet hó	Kelet nap	Tárgy

Szabad Művészet

1957. 84. l.

Másolat

	Bevétel		Kiadás	
	korona	fill.	korona	fill.
lomon eszközölt helyreállítási				
és közokt. ministerm f. évi február				
latt kelt rendeletével pótlólag				
tér				
olása				
	312	93		
ának 1./.			46	17
tónak 2./.			—	20
ertnek 3./.			238	89
nomek 4./.			27	67
Bevétel	312	93	312	93
Kiadás	312	93		

Rigler J. E r.-t. 1904. VII m. sz. 02793.

Gálí István

festő XVIII. sz.

Zsibó.

Cásd

Művészet 1902

214. l.

Gáli István

wód
z

Thieme – Becker
XIII. 96. l.
(Lyka).

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Festészet, táblakép
vad ászjelenetek, /Zsibó/ Gáli István

Művészet, I., 1902. 214.
Vayk: Régi magyar mecenások.

Gáli István, festő. A XVIII. század végén Haller István gróf költségén évekig tanult Olaszországban, honnan visszatérve, pártfogója tovább támogatta, s barátainak is ajánlotta. Így került Zsibóra, idősb Wesselényi Miklós báróhoz, kinek híres vadászatairól több jelenetet megörökített.

Vayk: Régi magyar mecénások. *Művészet.* 1902. 214. l.

MDK

Gáli István festő

Művészet 1962.211-214.o.

Gáli István

Haller pártfogoltja, gyenge festő volt

Huzella Ödön. A remekmű halála
Kolozsvár 1937. b.l.

Gali János

Szovjet katona
(Gali János tusrajza)

Szárnyaskerék
1962 aug 2.

MDK

Gali János tisztv.

M.Közleked. alk.

1950.máj.1. paszt.

Kalauznő, of.

Ifjusági Képzőm. és Iparm. kiáll. N.Szal. 1950. jun. 11.1.

Gali László, színházrendező

Illisz L. László: Shakespeare: „Hamlet".
Színház.

A debreceni társulat „Hamlet"-rendezője
Gali László.

Kritika, 1986., szept., 41-old.

„Galiardi, G. A.

inv. 1724."

festette a nyitrai rácker-
egyház freskóit
Fenti jelzéssel -
Fényképe a MOB fényképe-
gyűjteményében

A Műcsarnok tisztelettel meghívja Önt

Gálics István
1944–1997

grafikus és festőművész
kiállításának megnyitójára
a Műcsarnok Kisgalériájába
2000. november 3-án, pénteken 17 órára

Megnyitja: Dr. Aleksander Bassin
a Mestna Galerija Ljubljana igazgatója

Műcsarnok
Budapest, Hősök tere
Megtekinthető: 2000.november 22-ig
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig,

Galerija Műcsarnok Vas vljudno vabi
na otvoritev grafične in slikarske razstave

Štefana Galiča
1944–1997

ki bo v Mali galeriji Műcsarnoka
(Budapest, Hősök tere)
v petek, 3. novembra 2000 ob 17. uri

Razstavo bo odprl
direktor Mestne galerije Ljubljana
Dr. Aleksander Bassin

Razstava bo na ogled do 22. novembra 2000,
vsak dan od 10. do 18. ure,
razen ob ponedeljkih.

MŰCSARNOK
KUNSTHALLE

A MŰCSARNOK FENNTARTÓJA
NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

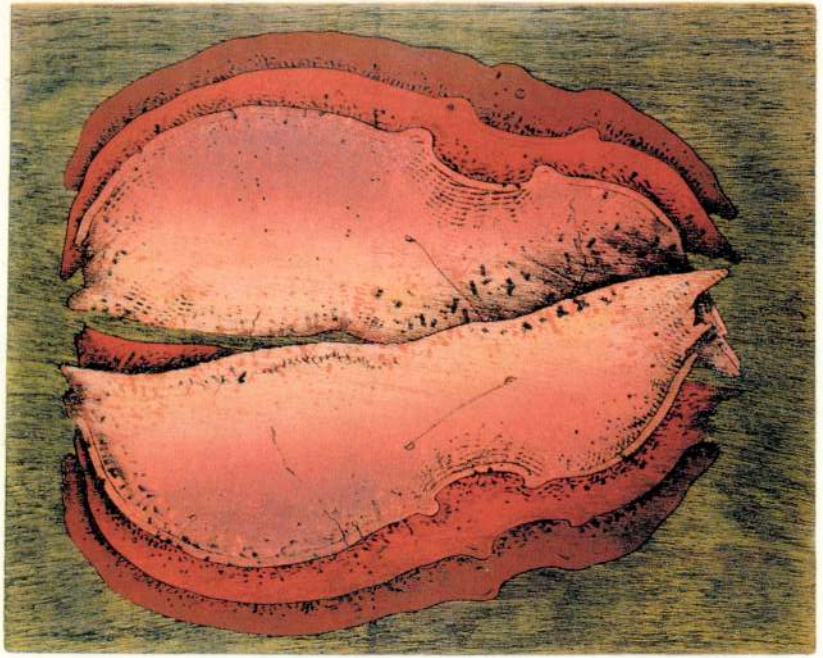

GÁLICS ISTVÁN

2001. JAN. 17.

Rovatvezető: Lőcsei Gabriella

Emlékkiállítás

GÁLICS ISTVÁN három éve elhunyt szlovéniai grafikus, festőművész emlékkiállítása január 25-ig látható a XII. kerületi Művelődési Központban (Csörsz utca 18.), a volt MOM-székházban.(MN)

GÁLICS István festő

SZABÓ Róbert: Kézfogás, kéznyújtás : Hat magyar művész kiállítása Bécsben /Collegium Hungaricum/. = Magyar Nemzet, 1993. január 22. 11.p.

erected for him in Saint Stephen's Ch
Jesuits) in Gyulafehérvár. The monum
Gdansk in the workshop of Willem v
transported to Gyulafehérvár in pieces
on the spot; the master himself travelled
The monument was ready on 18 June 1
king had a fine iron fence made around it
The monument was a richly adorned wal
(probably kneeling) figure of Kristóf Bát
survived the chaotic years around 160
after the incursion of the Tatars in mid
only its inscription is extant. As long a
its influence was most significant in the

17th century: it was the model for th
sepulchres of Transylvanian princes. Af
Zsuzsanna Károlyi's death in 1622, princ
wanted to set this monument as the ex
pulchral monument to have been made
of Eperjes. The planned work, however,
ed; postery had a tomb made for Gá
Zsuzsanna Károlyi much later in Krak
shop of Antonio da Castello (1632—1
tion was continued by the monument of
[- 1648] made in Sebastiano Sala's w
Zsigmond Rákóczi [- 1652] and young
in Bartolommeo Ronchi's workshop (
in Krakow. The architectonic framew
princely tombs are still extant in the ca
fehérvár, converted into altarpieces.

In 16th century Transylvania, wall
sual; traditionally, sepulchral monum
just like all over Hungary. Typical
Stephen Báthory had sepulchral m
in honour of his predecessors in the
Sigismund and Izabella Jagiello (betwe
he insisted on this traditional form (bo
cathedral of Gyulafehérvár). As the
however, he ordered a modern wal tc
master that was working on princely
Königsberg to Uppsala. Kristóf Bá
was to become the prototype of the sep
or princes in Transylvania, which we
had no demonstrable impact on th
contemporary Transylvania.

Nemzetközi Néptáncfesztiválok Magyarországon 1994

Folklórfesztiválok Magyarországi Szövetsége

GYŐR
1994. júl. 2–3.

A Győri Nyár rendezvénysorozat keretében megrendezésre kerülő fesztivál, a hagyományos népi tánc, zene és tárgyi kultúra bemutatásának fóruma. Győr a magyar műemlékvárosok között előkelő helyet foglal el. A műemléki együtteseket őrző belvárosban, a barokk és klasszicista stílusú házak által körülvett Széchenyi téren zajlanak a fesztivál fő programjai.

Imformáció: Kakuk János
Bartók Béla Megyei Művelődési Központ
9022 Győr, Czuczor G. u. 17.
Tel.: (96) 326-522
Fax: (96) 326-731

Nemzetközi Táncház és Zenésztábor
1994. július 29.–augusztus 8.

Csángó Fesztivál és Konferencia
JÁSZBERÉNY
1994. augusztus 5–6–7.

A Nemzetközi Táncház és Zenésztáborban adatközlő népművészek közreműködésével, legjobb tanárok és oktatók vezetésével történik a néptánc és népzene oktatása.

A táborhoz kapcsolódik immár negyedik alkalommal a Csángó Fesztivál és Konferencia, melynek keretében rendezzük meg a határon túli magyarok és kisebbségben élő népek folklórfesztiválját.

Ez a fesztivál egyben találkozási hely mindazoknak, akik fontosnak tartják a kisebbségek kulturális hagyományainak megőrzését.

Információ: Papp Imre
Péterbence Anikó
5100 Jászberény, Víz u. 1.
Tel./Fax: (57) 311-294

Sárközi lakodalom
1994. augusztus 3–7.

A lakodalom a sárközi falvak életében mindig jeles ünnep volt, hisz a szerelem alakulásától kzdve, a lánykérésen, a templomi kihirdetésen át, a menyasszony hozományának kocsira rakásán és utcai bemutatásán keresztül a lakodalmas vacsoráig, a menyasszonytáncig, a menyasszony tekerődzőjéig, egészen a tyúkverőig igazi szórakozás, színpompás mulatság.

Információ: Bonfig Ágnes
Babits Mihály Művelődési Központ
7100 Szekszárd, Mártírok tere 10.
Tel./Fax: (74) 316-722

Nemzetközi Nyári Fesztivál
ZALAEGERSZEG
1994. aug. 4–7.

A fesztiválra Nyugat-Európából és a közvetlen szomszédos országokból érkeznek hagyományőrző ének-zenei- és táncegyüttesek. A fesztiválprogramjában természetesen résztvesznek a megye legjelesebb együttesei is.A résztvevők színes felvonulásokon, a Balaton-parton és a megye városaiban lépnek közönség elé.

Információ: Borosán Gyula
8901 Zalaegerszeg, Kisfaludy u. 7/11.
Tel.: 36 (92)-314-580
314- 296

XIV. Nemzetközi Folknapok
SÁRVÁR
1994. aug. 15–22.

A sárvári Nemzetközi Folklórnapokat 1981-től szervezzük, több intézmény és szervezet összefogásával. A kezdetben helyi igényeket kielégítő rendezvény az évek során több naposra bővült és a régió egyik legjelentősebb fesztiválja lett.

1994-ben 14. alkalommal rendezzük meg a találkozót, kooperálva a dévai (Románia), a gorizai (Olaszország) és a kremsi (Ausztria) fesztiválokkal, amelyek időpontja szerencsés módon kapcsolódik egymáshoz.

Résztvevő országok: Olaszország, Portugália, Ausztria, Görögország, Hollandia, Törökország, Anglia, Bulgária, Magyarország

Információ: Kondora István igazgató
Kossuth Lajos Művelődési Központ
9600 Sárvár, Várkerület 1.
Tel.: Sárvár 63, Fax: 00-36-94/324-210

II. „Zemplén" Nemzetközi Gyermektáncfesztivál
SÁTORALJAÚJHELY
1994. aug. 16–21.

A fesztiválra Európa és Ázsia országaiból hívnak meg gyermek néptánccsoportokat, és hazai élvonalbeli gyermekegyütteseket.

A meghívott csoportok „Nemzeti Estek" keretében mutatkoznak be Sátoraljaújhely, Bodrogköz és Hegyköz lakosainak. Táncház, kirándulás, játékos vetélkedők egészítik ki a fesztivál programját.

Csoportos érdeklődőknek szálláslehetőség Sátoraljaújhelyen, Sárospatakon, szállodában, ill. több ágyas kollégiumi szobában.

Információ: Varga Edit
ÁFEOSZ
1054 Budapest, Szabadság tér 14.
Tel.: (36) 1 131-0797, 153-4222
Fax: (36) 1 131-367

Mesterségek Ünnepe
BUDAPEST
1994. aug. 19–20–21.

A Budai Vár történelmi környezetében három napon keresztül bemutatkoznak a legkiválóbb magyarországi kézműves mesterek.

Működő műhelyekben ismerkedhetünk meg a fafaragó, szövő, csipkeverő, fazekas, kosárfonó, gyékényszövő, kovács mesterségekkel.

A hagyományos kirakodóvásáron a népművészeti tárgyak megvásárolhatók. A Mesterek felvonulása, magyar és külföldi néptáncegyüttesek és zenekarok bemutatója, vásári komédia, bábszínház és esténként táncház gazdagítja a rendezvénny programját.

Információ: Igyártó Gabriella
Népművészeti Egyesület
1011 Budapest, Corvin tér 8.
Tel./Fax: 201-3766/60 mellék

„GYÖNGY" Nemzetközi Néptáncfesztivál
GYÖNGYÖS
1994. aug. 24–30.

A borairól híres mátraalji város holland, olasz, francia, német, görög és spanyol együttesek részvételével rendezi fesztiválját.

Információ: Baranyiné, Szilágyi Erzsébet
3201 Gyöngyös, Barátok tere 3. Pf. 152
Tel.: (37) 312-282

Egri szüreti napok és VI. Agria Nemzetközi Néptánctalálkozó
EGER
1994. szept. 9–18.

A történelmi borvidék hagyományos szüreti ünnepét eleveníti fel a fesztivál. Borkóstolás, hangverseny és borrendi lovagok felvonulása mellett néptánc és népzenei együttesek, népi iparművészek bemutatói színesítik az eseményt.

Információ: Katona Istvánné
Megyei Művelődési Központ
3300 Eger, Knézich u. 8.
Tel.: 06 (36) 313-428

Paprikaszüret '94
KALOCSA
1994. szept. 16–17.

A paprikájáról és népművészetéről világhírű kisváros helyi és külföldi vendégegyüttesekkel együtt ünnepli a paprikaszedés befejeztét.

Szeretettel várnak minden érdeklődőt mulatságukra.

Információ: Asperján Istvánné
Művelődési Központ
6300 Kalocsa, Szent István király u. 2/4.
Tel.: (64) 362-200
Fax:(64) 362-002

Hagyományőrző Együttesek Országos Fesztiválja
BAG
1994. október 7–8–9.

A Galga vidék néphagyományairól híres faluja tudatosan őrzi és ápolja ősi kultúráját. Minden második évben találkozóra és bemutatkozásra hívja a parasztegyütteseket.

A bagi lakosok lakodalmi szokásokra emlékeztető körülmények között várják vendégeiket, mulatságra, népi étkek kóstolására.

Információ: Iglói Éva
2191 Bag, Patak u. 4/b

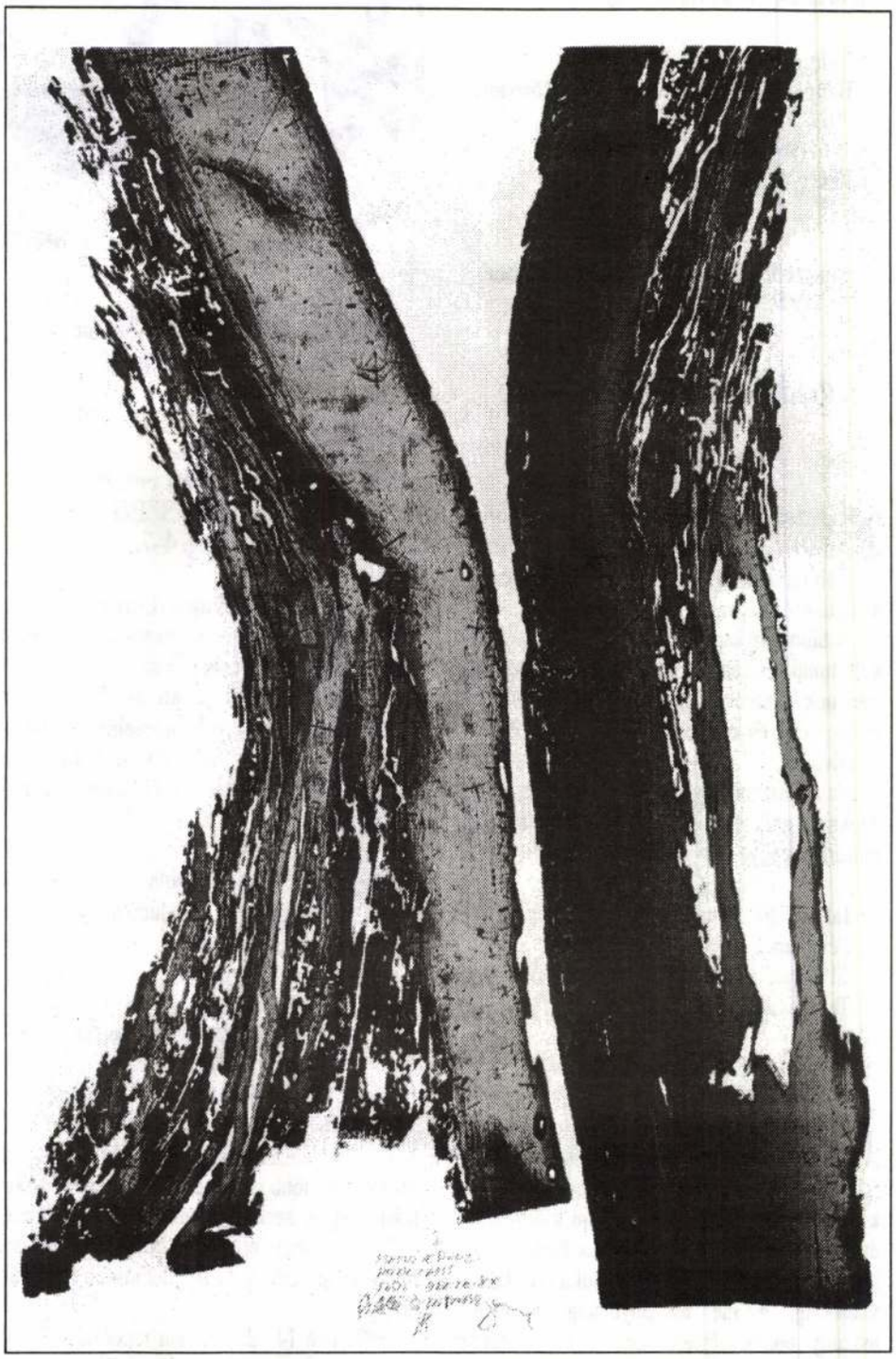

Gálics István: Foszilia – Fa – XX, Színes fametszet, 1991

Gálics István kiállítása Siófokon

A Dél-Balatoni Kulturális Központban február 18-án kiállítás nyílt *Gálics István* szlovén festő- és grafikusművész *Fosszília elnevezésű grafikáiból*, amelyek az 1984–1993 közötti időszakban keletkeztek, és amelyekkel szlovéniai és külföldi tárlatokon számos elismerést, díjat és kitüntetést kapott.

A kiállítás megnyitásaként *dr. Hajós Ferenc*, Szlovénia magyarországi nagykövete a következőket mondotta:

– Hadd fejezzem ki megelégedésemet, hogy ilyen szép számban tisztelték meg a mai kiállítás megnyitóját.

Különleges megtiszteltetésnek vettem ezt a megtisztelő meghívást, hogy én nyissam meg Gálics István szlovén grafikusművész kiállítását ebben a szép kulturális otthonban, amely igen szép és gazdag művészeti hagyományokkal is rendelkezik.

Egy kiváló művészeti eseménysorozat első állomása ez Magyarországon. Véleményem szerint illik bemutatnom a művészt, de én talán művészeti tevékenysége bemutatását *Szúnyogh Sándorra* bíznám, aki erre hivatott. Szeretném megemlíteni, hogy *a művész Lendváról, Zala György szülővárosáról jött* Magyarországra, ahol még nagyon sok alkotóművész folytatja ennek a kis városnak valóban gazdag és szép művészeti hagyományait. Gálics István világszerte elismert művészeti munkáját számos és jelentős nemzetközi díj bizonyítja. Én viszont, mint kulturális nagykövetet szeretném őt bemutatni a tisztelt közönségnek.

1944. január 19-én született Lendván. A Képzőművészeti Akadémiát 1971-ben végezte Ljubljanában, ahol később Riko Debenjak professzornál és Marjan Pogacnik professzornál grafikai szakon diplomázott. Mint festőművész és grafikus számos hazai és külföldi önálló és közös tárlaton vett részt, de közreműködött a különböző nemzetközi biennálékon és több díjat, elismerést és külön jutalmat kapott. Egy ideig képzőművészeti oktatóként is dolgozott. Jelenleg önálló képzőművészként Lendván él és dolgozik. Művészi alkotómunkája zömét a grafikának és a színes fametszetnek szenteli.

Egy régi, de új szomszédnak a művészeti nagykövetét, akinek *a lírikus szépségű alkotásai tulajdonképpen azt sugallják, hogy ismerjük meg egymás művészetét.* Ismerjük meg jól egymást, mert mi sem természetesebb két jó szomszéd között.

Mutassuk meg, bizonyítsuk be a körülöttünk oly tragikus módon vérengző és nyugtalan világnak, hogy lehet egymást tisztelni és becsülni, lehet egymásban megbízni, és hogy lehet egy jobb és békésebb világ felépítésén dolgozni.

Én mélyen hiszem, hogy úgy Szlovénia, mint Magyarország a legjobb úton jár e cél érdekében.

De át adom a szót a művészetnek, hallgassuk meg a fosszíliák őskorból érkező titkos suttogását, és próbáljuk mgérteni a művész szándékait.

A megnyitó után Szúnyogh Sándor költő, újságíró, a gyermekkori pajtás, közvetlen szavakkal méltatta Gálics István alkotásait. Évről évre látták a körükben élő művész alkotótevékenységének kibontakozását, aki most a hazai és nemzetközi tárlatokon a Fosszíliák, az Őstörzsek ciklusával arat páratlan sikert: a fa évgyűrűiből igyekszik kicsiholni az anyag elemi erőit és lehetőségeit.

Méltatásában *a technikai kifinomultság, a színárnyalatok utolérhetetlen eredetiségére* hívta fel a jelenlevők figyelmét. Minden egyes grafikai lapon, fametszeten az ősmaradványok sajátos kompozíciója látható, amelyet a művész az esztétikum szépségével megfogalmazva ad vissza a nézőnek. Mindegyik lap folytatása az előzőnek, és a fa felületét addig formálja, vési és kutatja, mígnem teljesen kibontakozik belőle a művész elképzelése.

A játékosság, a belső harmónia, a jelek gondosan meghatározott kompozíciója jelentik ezeknek a fametszeteknek igazi varázsát. Tükröződik ősiségükben a jelen, de a háttérben ott halmozódik a jövő ökológiai problémáinak a sokasága is. A sárga, a piros, a tompított kék, a lepkeszárnyhoz hasonlító szürkészöld színek, a patinás árnyalatok közelebb viszik a nézőt a természethez, értékelésére és tiszteletére hívja fel figyelmét.

A kiállítás megnyitásán jelen volt Gálics István is. A művész többek között elnyerte a Szlovén Grafikai Biennálé nagydíját, a Tokiói Japán Grafikai Világkiállítás nagydíját, s legutóbb a maribori Nemzetközi Kisgrafikai Kiállítás első díját.

A siófoki tárlat még ez évben több városunkban is bemutatásra kerül: Győrben, Pécsett, Keszthelyen, Tabon, Szombathelyen, Zalaegerszegen és Budapesten.

– b –

Felhőtlen kapcsolatok

Interjú Hajós Ferenccel, Szlovénia magyarországi nagykövetével

A siófoki Dél-Balatoni Kulturális Központ, a Magyar Kulturális Kamara tagszervezete Gálics István szlovén művész alkotásaiból rendezett kiállítást, melyet dr. Hajós Ferenc nagykövet nyitott meg nagyszámú érdeklődő előtt. „Mutassuk meg, bizonyítsuk be – mondotta –, a körülöttünk oly tragikus módon vérengző és nyugtalan világnak, hogy lehet egymást tisztelni és becsülni, lehet egymásban megbízni, és hogy lehet egy jobb és békésebb világ felépítésén dolgozni." Most arra kérjük, hogy a Magyar Kultúra olvasói számára bővebben fejtse ki nézeteit a két ország viszonyáról.

– Milyen jogi alapokon nyugszik Szlovénia és Magyarország kapcsolata?

– A két ország között azt a *Barátsági és Együttműködési szerződést* tekinthetjük alapszerződésnek, amelyet magyar részről *Antall József* miniszterelnök, szlovén részről pedig *Janez Drnovsek* miniszterelnök írt alá 1992 őszén. Ez a szerződés egy általános, politikai és mindennemű együttműködésről szól. Szűkebb értelemben vett együttműködési megállapodásaink is vannak, amelyek többek között a kulturális, az oktatási és a tudományos területeket ölelik át. Ezeket a tevékenységeinket egy 1992-ben Budapesten aláírt kétéves munkaprogram szabályozza.

Igen jelentős a két ország külügyminiszterei által – ugyancsak 1992-ben – Ljubljanában aláírt, *kisebbségi jogok védelméről* szóló kétoldalú egyezmény, és ez is számos kulturális elemet tartalmaz.

– Mennyire használja ki a két ország a jogi keretek adta lehetőségeket? Milyen hiányosságokat lát, akár gazdasági, akár kulturális vonatkozásban?

– Véleményem szerint a két ország között egy minőségi és kiváló, kölcsönösen hasznos egyezmény született. Ugyanez áll a munkaprogramunkra is. De én, az *eredmények ellenére sem vagyok megelégedve* a tényleges együttműködéssel. Mindez abból fakad, hogy nem ismerjük eléggé egymás értékeit.

Igyekszem konkrét dolgokat mondani: az *egyetemi hallgatók* cseréjét tekintve, szlovén részről mintegy harminc – túlnyomórészt kisebbségi magyar – egyetemi hallgató tanul magyarországi egyetemeken, míg a másik irányba nem olyan jól működik ez a csereegyezmény. Vas megyében, a Rába mentén ötezer szlovén él, és bizony ritkán jön innen valaki a ljubljanai egyetemre.

Hiányolom a *nagyobb méretű kulturális rendezvényeket* is. Igaz, nagy megelégedésemre szolgált *Gálics István* festőművésznek a közelmúltban Siófokon megrendezett kiállítása, vagy *Janez Pipan* szlovén rendező Zalaegerszegen színpadra vitt előadása – *Ranko Marinkovic*, horvát szerző Glória című darabjáról van szó –, amely mind a közönség, mind a kritikusok körében sikert aratott. Ezzel egyidejűleg itt került sor a lendvai *Király Ferenc* szobrászművész kiállítására is. Mégis, hiányolok egy összefogó szlovén képzőművészeti kiállítást Budapesten, és a magyar művészek kiállítását Ljubljanában.

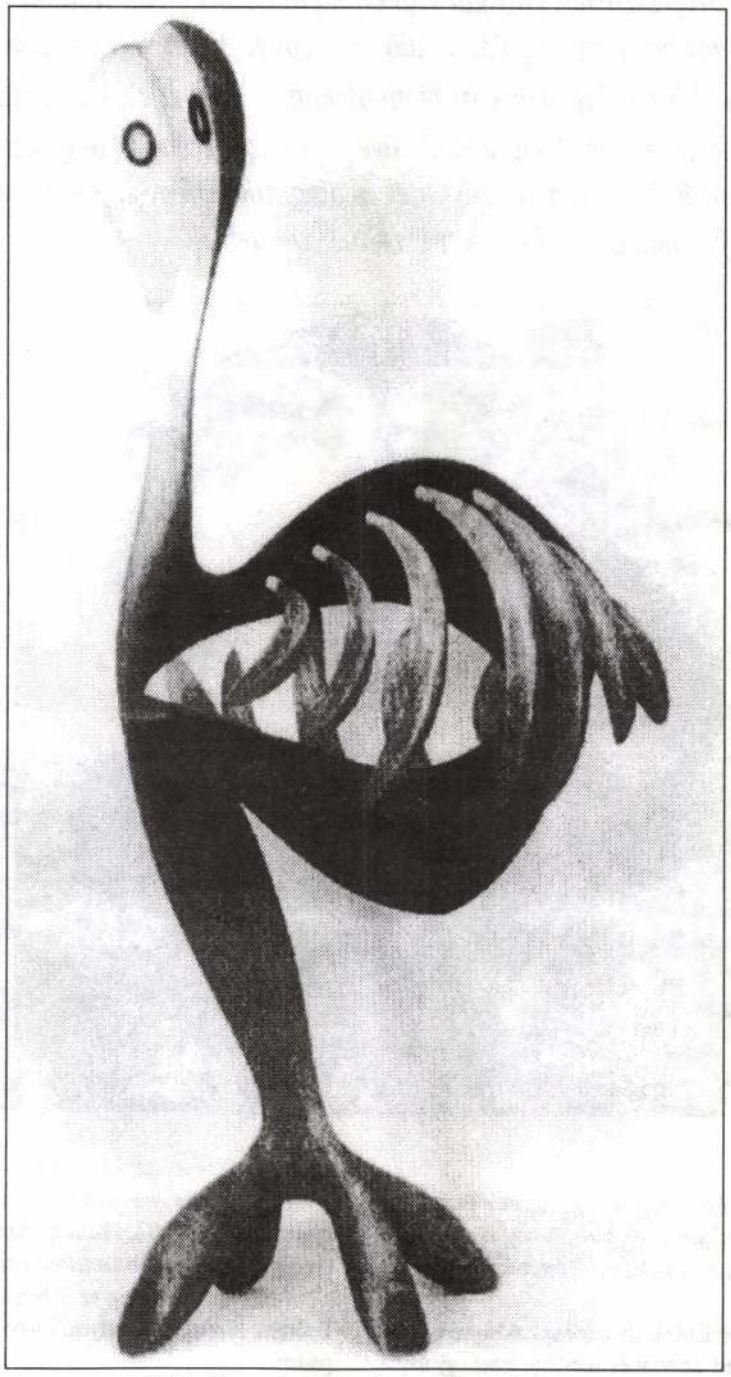

Király Ferenc lendvai szobrászművész alkotásai

A két nép *zenei kultúrájában* is sok a megismerni való. Magyarországon kevésbé ismerik a szlovén alkotókat, a szlovén művészeket, és Szlovéniában is a magyarokat alig-alig. Szerintem ilyen vonatkozásokban sokkal többet kellene tennünk, annál is inkább, mert most is felhőmentesek a kapcsolataink, és ez nemcsak az én véleményem, hanem mind a magyar, mind a szlovén kormányé és parlamenté is.

– Való igaz, hogy a hiányosságok ismerete azok megszüntetésére késztet bennünket. Az eredményes munka tudata viszont további sikerekre buzdít.

– Történtek és történnek szép dolgok. Egyik legismertebb költőnk, Tomaž Salamun: Póker c. kötete kiváló magyar műfordítók munkája eredményeként most április 28-án nyer bemutatást Budapesten; április 12-én pedig a Nemzeti Galériában kerül sor *Andrej Mlacar* szlovén rendező, *az itt élő szlovén kisebbség életéről készített filmjének bemutatására*. Külön öröm számunkra, hogy a Galéria őszintén érdekelt és elkötelezett a magyar–szlovén kultúra megismertetésében. *Bereczky Loránd* igazgató jóvoltából kilátás nyílik egy szélesebb körű szlovén bemutatkozásra is.

Szeretnénk elérni, hogy ilyen *lehetőségeket kapjunk* kölcsönös

Gálics István

▲ Gálics István jugoszláviai magyar festőművész kiállítása Zalaegerszegen, a Szakszervezetek Művelődési Házában péntektől látható.

◆ Péntek[illegible] megkezdődik [illegible]

Népszabadság, 1987. V. 12

Gálics István, grafikus

A záródinak a Lendvai (Yugoszlávia) alkotásai

268. egy. | 1981/3

— : (— növeg —

Új Auróra, Békéscsaba, 1981. dec.

MDK

Galiczer Imre

Önarckép, olajf.
Olvasó lány, olajf.
Fiatal leány, pasztell
Tópart, vizf.
Margitsziget, vizf.

MIEFHOE kiáll. 1943.

MDK

Galiczer Imre

Faluvég, vizf.
Tábortüz, tussrajz
Leányfej, ceruzarajz

MIEFHOE kiáll. 1943.

Galitzer Imre

Ősz, olaj

Virágcsendélet,"

Szentendrei festők III. kiáll. Ferenczy Károly Muz.
1953. aug. 1 1.

Galitzer Imre

Ősz, olaj

Virágcsendélet, olaj

Szentendrei festők III. kiáll. Szentendrei Ferenczy Károly Muz. 1953. aug. 1.

Gálics István ZALAI HÍRLAP 1994. X. 26

Tárlatjáróban Zalaegerszegen

Jegyzetek, kövületek (élet az élet után)

A szlovéniai Lendván élő grafikusművészt, *Gálics Istvánt* aligha kell bemutatni a zalai tárlatjáróknak. Szinte évtizednyi munkáit, alkotói kísérleteit öleli fel most az a kiállítás, mely a zalaegerszegi Göcseji Múzeumban október végéig látható.

A fametszet különös művészi eljárásra kínál lehetőséget. Az önmagában meglehetősen közhelyszerűen hangzik, hogy a fa élő valami. Gálics István e közhelyből kiindulva, a fát csonkolva (abból „metszve") aprólékos gondossággal hozza létre munkáit: jegyzeteit és kövületeit... Alkotásai egyszerre hagyják érvényesülni a valahai élő fa belső struktúráit majd hozzá- és beleigazítva, esetenként formai változtatásokat gyakorolva teljesíti ki valami egészen újjá. Az újraéledő fa(metszet) belső tájai az alkotói elgondolás alapján teljesednek képnyi miliővé; színezettségükkel a kiindulási anyagot erősítendő — vagy abban sajátos „mikrokozmoszt" teremtve —; máskor már formailag is meglepő asszociációkat ébresztve. Négyzetcentiméternyi grafikusan megdolgozott felület „jeleiben" éppúgy elmélyedhet e tárlaton a látogató, mint a kép-egész összbenyomásában.

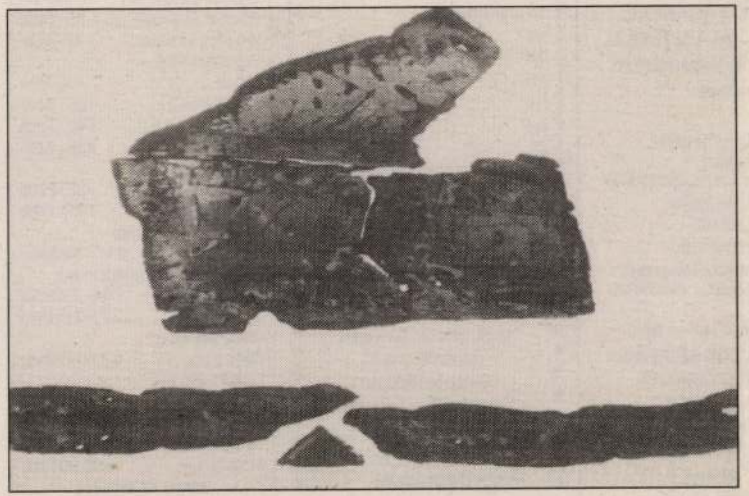

Gálics István: Fosszília.
(Pezzetta Umberto felvételei)

A művész tájai

Jan Baetsen ugyancsak ismerős. Hiába él a hollandiai Hengeloban, már a zalaegerszegi (gébárti) nemzetközi művésztelep alkotóinak sorából emlékezhetünk a holland alkotó nevére. Munkáiból most az egerszegi Városi Hangverseny- és Kiállítóterem galériája nyújt át egy csokorravalót.

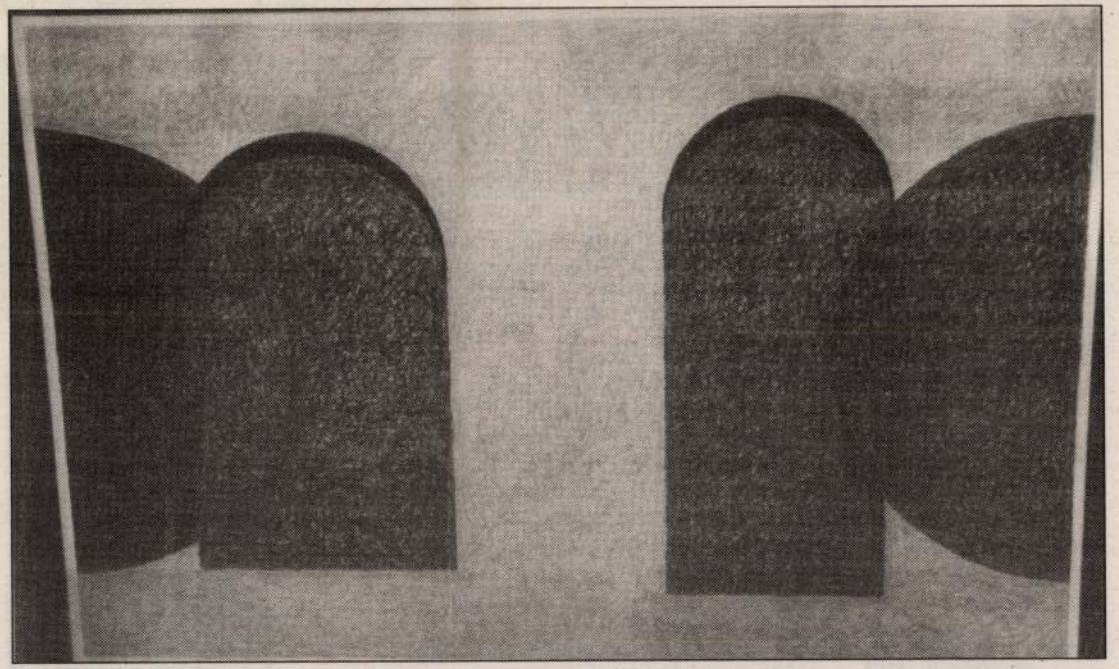

Jan Baetsen Toscane-sorozatának egy darabja.

Ha csokorravaló, akkor *Tulipán*. De legalábbis virág. Amiről minimum eszünkbe juthat a „holland" tulipán s az is: a növény a magyar hagyomány kedvelt virága is. Ezúttal pasztellbe, olajba, színes ceruzába — mi több vaslemezbe, kavicsba —, s szigorú, mégis némi érzéki felhanggal társuló absztrakciókba írtan jelenik meg a százféleként ismert virág.

A kiállítás másik nagy rétegét a holland képzőművész „virágai" után tájai adják. A *Toscane-sorozat* darabjai szigorú struktúrákban mesélik egy mély benyomásokkal rögzült találkozás emlékét. És végül *Gébárt*. Ahol láthatóan harapni lehet a levegőeget; a világ kék-zöld ellentmondás és talán szabadság.

Jan Baetsen munkái még a hét folyamán láthatók az egerszegi Hangverseny- és Kiállítóteremben.

— hujber —

12 V	44 Ah	3.600,-
12 V	55 Ah	4.100,-
12 V	60 Ah	4.400,-
12 V	66 Ah	4.700,-
12 V	72 Ah	5.800,-
12 V	88 Ah	5.900,-
12 V	95 Ah	6.600,-
6 V	190 Ah	7.900,-
12 V	154 Ah	10.300,-
12 V	196 Ah	13.000,-
12 V	210 Ah	14.000,-

Cím:
8900 Zalaegerszeg
AKKSI KFT., Kert út 21-23.
Telefon: 92/312-414.
8800 Nagykanizsa, ARAL Benzinkút.
Telefon: 93/310-387.
8360 Keszthely,
Autószerviz, Tapolcai út 40.
Telefon: 83/314-349.
8868 Letenye, Bajcsy úti Szárító Üzem.
Telefon: 93/343-076.

SsangYong
KORRANDO
Márkakereskedés

MUSSO terepjárókra előrendelést felveszünk!
KORRANDO típusokat raktárról értékesítünk.
1994 decemberig minden **KORRANDO** terepjáróhoz ajándékba egy riasztót adunk.
AUTÓ-MIHÓK,
Zalaegerszeg, Mező út 46.
Telefon: 92/320-146.
(218190/1H)

Érdeklődni: 06/30/462-313.

Zalavégen 500 négyszögöl telken 2 szobás, 80 m² -es családi ház szép nagy kerttel, nyaralónak is alkalmas 1.450.000,- Ft-os irányáron eladó. Érdeklődni: Zalavég, Béke út 1. Szeginé. Telefon: 06/1/2843-389.

Keszthelyen két és fél szobás, egyedi fűtéses családi ház eladó. Irányár: 5 millió Ft. Keszthely, Pacsirta utca 31., Szabó. (218631/1H)

Szombathelyen 60 m² -es téglaépítésű, gázfűtéses, telefonos, 2. emeleti, kétszobás, étkezős lakás 2.600.000,- Ft-ért tavaszi költözéssel eladó. Érdeklődni: 94/319-353-as telefonon. (218632/1H)

Nagykanizsán Attila utcában 60 négyzetméter alapterületű, tetőtérbeépítésű önálló új ház, belülről bevakolt állapotban eladó. Alkalmas üzletnek, üzlet + lakásnak, 2 orvosi rendelőnek. Irányár: 3 millió Ft. Teleki úton lévő földszinti lakást beszámítok. Telefon: 93/311-500 Dr. Orosházi. (219006/1K)

Keszthelyen vagy Hévízen kb. 3 szobás családi házat vennék. Telefon: 85/354-548. (216707/5H)

BIZTONSÁGI RÁCSOS, NAGYMÉRETŰ GARÁZS ZALAEGERSZEGEN SÜRGŐSEN ELADÓ A KABOK LAJOS UTCAI GARÁZSSORON. ÉRDEKLŐDNI: 92/316-611-ES TELEFONSZÁMON 10—22 ÓRÁIG. (217860/7K)

Nagykanizsa belterületén a 7-es műút mellett, ipartelepítés céljára alkalmas, 2,1 hektár kiterjedésű, közművesített ingatlan egészben, vagy megosztva is eladó. Érdeklődni a 93/313-781-es üzenetrögzítős telefonon. (217970/2K)

Nagyméretű telket (300-400 négyszögöl) vásárolnék. esetleg régi házzal is. Szívhegy, Becsali előnyben. Ajánlatokat „Extra 218101" jeligére a ZH Reklámirodájába.

Kordonos szőlő pincével, gyümölcsössel eladó. Érdeklődni a 92/312-412 telefonon. (218362/3H)

92/312-386.

A Zala Megyei Kórház értékesítésre felkínálja a tulajdonában lévő 612 m² alapterületű csarnok vázszerkezetét.

Érdeklődni az Intézet Kereskedelmi Osztályán lehet (Zalaegerszeg, Zrínyi út 1. Telefon: 92/311-446.)

REDŐNY-RELUXA MINTABOLT,

Nagykanizsa, Csengery út 31.
Telefon: 93/311-924.
Ct.: Szabó Lajos.
8800 Nagykanizsa-Palin, Kertész út 9.
LEGKORSZERŰBB ÁRNYÉKOLÓK — REDŐNYTŐL A NAPELLENZŐKIG — LEGSZÉLESEBB VÁLASZTÉKBAN!
Csak minőségi terméket kínálunk!
Díjtalan felmérés — korrekt árak — profi szerelés! Kamatmentes részletfizetési lehetőség!

Fagyöngyöt magas áron vásárolok. Tájékoztatás 1994. október 30-án, vasárnap 10 órakor, Pápa, Döbrönteii út 18., Nagy Gyula lakásán. Telefon: 06/76/320-839.

Hitelesített 20 kg-os bolti mérleg súlyokkal eladó. Érdeklődni: Várpalota, Béke út 1. 88/371-981.

Hévíz központjában 6 szobás, összkomfortos, többféle célra alkalmas üdülő bérbe adó. Érdeklődni: TESZÖV, Zalaegerszeg, Ady E. út 45-47. Telefon: 92/313-085. fax: 92/313-088 (munkaidőben) (218536/2H)

Hetedikes fiú matematika korrepetálásához tanárt keresek. Hévíz, Szabó Lőrinc út 29. (218626/1H)

Keszthelyen központi fekvésű, utcára nézó lakás (40 m²890) üzletnek, irodának hosszabb távra kiadó. Telefon: 83/310-519, 18—19 óráig.

Üzlet kötőket keresünk vas-műszaki cikkek forgalmazására. Kiskereskedelmi kapcsolatok és vállalkozói engedély szükséges. Telefon: 96/320-201 vagy 96/6314-036.

LKT-t bérelnék. Telefon: 22/341-552. (218651/1H)

Képviselő, polgármester akar lenni? 06/1/149-0102. (218655/1H)

DIÓF ÁT VÁSÁROLUNK MAGAS ÁRON KÉSZPÉNZÉRT, LÁBON ÁLLÓT, ILLETVE RÖNKÖT IS! TELEFON: 92/321-687 VAGY 92/313-934.

Bőr gyermek heverő, gyermekágy olcsón eladó. Zalaegerszeg, Bíró Márton u. 10. (218739/2K)

Füg gesztett tárcsa 2,6 méteres eladó. Magyarszerdahely, Fő u. 4.

Vámkedve zmény eladó. Telefon: 83/310-121. (218748/1K)

Eladó 1000 db 1,5-3 méterig lucfenyő. Miklósfa, Csiky G. u. 10. Domján. (218752/1K)

ÚJRA KESZTHELYEN A FILLÉRES MÓDI
FRANCIA KILÓSRUHA VÁSÁR!
I. osztályú felnőtt és gyermek ruhák bő választékban kaphatók!
Nagycsaládosoknak kedvezmény!
Október 27-én, csütörtökön a Városi Színházban 7—17 óráig várjuk Kedves Vásárlóinkat!
FILLÉRES MÓDI

csütörtökön
a zalaegerszegi Piactéren!
18,-Ft/kg. (218945/1K)

UTAZÁS TRIESZTBE!!!
November 3-án, 9-én, 16-án.
Részvételi díj: 1.600,-Ft/fő.
JELENTKEZÉS
és bővebb FELVILÁGOSÍTÁS:
92/316-228 telefonon.

SECOND HAND
Egy napon két vásár!
KG-os LAKÁSTEXTIL-VÁSÁR
október 27-én, csütörtökön
8—11 óráig
és KG-os TÉLICIPŐ- és CSIZMAVÁSÁR
12—15 óráig
Zalaegerszegen, az MMIK-ban!

Látogasson el hozzánk
Zalaegerszegen
az OLAI PRESSZÓ helyén nyílt ÁMOR SÖRBÁR-ba!
Kellemes környezet
— esténként élő zene
— sörkorcsolyák
— csoportos rendezvény lehetősége.
Asztalfoglalás a 92/314-052-es telefonon.
NYITVA: 9—02-ig.

Helyén, a
Fiesta — CIPŐBOLTBAN
Továbbá Scholl gyógyharisnyák, papucsok és biopapucsok kaphatók.
Cím:
Zalaegerszeg, Kossuth u. 32.
(volt Tulipán—Las Vegas helyén) (218970/1H)

AZ ÖNÖK SZOLGÁLATÁBAN A „SOPRON" SZŐNYEGBOLT
Zalaegerszeg, Mártírok út 17-21.
Telefon: 92/312-786,
Nagykanizsa, Deák tér 10-12.
Telefon: 06/60/399-459. sz. alatti üzletei
OLCSÓ ÁRAKKAL, ÓRIÁSI VÁLASZTÉKKAL várjuk T. Vásárlóinkat!
Kínálunk Önöknek
3-4-5 m-es méretűpadlószőnyegeket, szőtt szőnyegeket, futószőnyegeket, szegélyléceket és egyéb kiegészítőket.
ÚJDONSÁGKÉNT MEGRENDELHETŐK
vietnami gépi szövésű gyapjú szőnyegek 90.000 csomó/m² -es sűrűségű
11.800,- Ft/m² -es áron.
HA OLCSÓN SZERETNE SZÉP SZŐNYEGET, A „SOPRON" SZŐNYEGBOLTOT KERESSE MEG!
Nyitva:
hétfőtől péntekig
8.30—17.30 óráig,
szombaton
8—12 óráig!

FŰTÉSCSŐ VÁSÁR!

Lapradiátor árai:

930 W	4.657,- Ft,
1152 W	5.600,- Ft,
1382 W	6.300,- Ft,
1613 W	7.400,- Ft,
1843 W	8.500,- Ft,
2074 W	9.400,- Ft,
2304 W	10.800,- Ft,
2534 W	11.500,- Ft,
2765 W	12.100,- Ft,
2995 W	12.800,- Ft.

Fűtéscsövek árai

50.000,- Ft alatt:	
1/2"	100,- Ft,
3/4"	120,- Ft,
1"	138,- Ft,
5/4"	200,- Ft,
6/4"	230,-Ft,
2"	320,- Ft.
50.000,- Ft felett:	
1/2"	85,- Ft,
3/4"	108,- Ft,
1"	155,- Ft,
5/4"	180,- Ft,
6/4"	200,- Ft,
2"	280,- Ft.

AZ ÁRAK AZ ÁFAT TARTALMAZZÁK!
Nyitva: H—P-ig 8—16 óráig,
szombaton 8—12 óráig.
Nagykanizsa, Liszt F. u. 3/E.
Telefon: 93/317-329.

SELYEMVIRÁG VÁSÁR
1994. október 27—28-án
(csütörtök, péntek)
Zalaegerszegen
a Technika Háza I. emeletén!
— RÓZSA, SZEGFŰ 20,-Ft/szál
— KRIZANTÉM 50,-Ft/szál
— KRIZANTÉM csokrok 260,-Ft-tól
Szálas virágok, zöld futók 20% engedménnyel!

Zalaegerszeg, Hock J. út 92.
Telefon: 310-576.
Nyitva tartás:
hétfőtől péntekig 9—16.30 óráig,
szombaton 8—11 óráig.
AJÁNLATA **viszonteladók** részére

Vénusz étolaj 1/1	126,- Ft/l
Kristálycukor 1 kg	74,50 Ft/kg
Finomliszt 2—5 kg zalaapáti	28,60 Ft/kg
Finomliszt 1, 2, 5 kg tüskeszentpéteri	33,- Ft/kg
Rizs „B" 1 kg papírzacskós	49,- Ft/kg
Finom só 1 kg	19,50 Ft/kg
Havasi sajtostallér, mézes	40,- Ft/cs
GARDEN alma, szőlő 1/1	52,- Ft/l
Pepsi-Cola, Mirinda, 7Up 2 l	109,- Ft/db
Sertésmájkrém 65 g	21,- Ft/db
Olympos citromlé 1/1	79,- Ft/l
Olympos naranclé 1,5 l	85,- Ft/db
WC papír 4 tekercs	47,- Ft/cs
Papírzsebkendő 100-as	45,- Ft/cs
Textilöblítő 4,3 l	189,- Ft/db
TOMI Sztár 3,6 kg	540,- Ft/db
Persil 2,4 kg	538,- Ft/db
Ünnepi ajánlatunk:	
Télapó 30 gr	33,- Ft/db
Télapó 100 gr	105,- Ft/db
Szerencsi szaloncukor 1 kg	411,- Ft/doboz
Rumos-mazsolás szaloncukor 700 g	378,- Ft/doboz
Szalon sör 0,5 l	32,90 Ft/üveg
Gold Fassl 0,5 l, Gilde 0,5 l	47,90 Ft/üveg
Gold Fassl 0,33 l, Gilde 0,33 l	42,60 Ft/üveg
Sopianae	66,40 Ft/db
Symphonia	62,- Ft/db
Multifilter box	86,80 Ft/db

ÁRAINK AZ ÁFA-t IS TARTALMAZZÁK!
VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT!
A KISZÁLLÍTÁS AZ EGÉSZ MEGYE TERÜLETÉRE INGYENES!

Galitzer Imre
Festő
VI. Rózsa u. 80

MKSz 1947

BIBLIOTHECA-OFFICINA KIÁLLITÁSOK

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 47.

MEGHIVÓ

GALITZER IMRE

FESTMÉNYEINEK, RAJZAINAK

ÉS

GYENES TAMÁS

SZOBRAINAK

KIÁLLITÁSÁRA

Megnyitás 1947 március 8-án, délután 4 órakor

*

Nyitva: március 18-ig,
hétköznap 10 — 5, vasárnap 11 — 2 óráig

A BIBLIOTHECA ÚJ KIADVÁNYAI:

REMARQUE:
HÁROM BAJTÁRS

ERASMUS:
NYÁJAS BESZÉLGETÉSEK

EPIKUROS LEVELEI

VAN LOON:
AMERIKA REGÉNYE

*

AZ OFFICINA ÚJ KIADVÁNYAI:

STEFAN ZWEIG:
CASANOVA

DEVECSERI GÁBOR:
BUDAPEST TÜNDÉRVÁROS
Hincz Gyula rajzaival

BUDAPEST 1947 MAR 6 HB 62 HB

NYOMTATVÁNY

MAGYARORSZÁG 3 FILLÉR

Dr. Szentiványi
Gyula

Bpest
XI. Lágymányos-u. 16.
I. 21.

OFFICINA

Galitzer Imre f

Bp 1923 jan 20

1941-44 Festő és szabadképrő

1944-46 képr. Först u.a.

Ross János Bernatt a

47-48 Róma ösztdíj Párs u.a.

Költ. 1944 (?)

1947 Biblioteca (Gens Tamással)

1948 Róma

szerverte 1919-es forr. képre

" Miáll. + Bési Huber körben

több üzemben szerverett képr. ísk.-t

Üzemi képr. ísk. Tanát

Gábor Józsefné Pcák Pórc képmüvész

Homokmég 1895

KIR. MINISZTÉRIUM SZÁMVEVŐSÉGÉTŐL.

lyszerű részletes számlával iga-

tékü másolatok.

Ezen beszerzések tehát a

vezetendők, illetve a leltározás é

Erről a Cimet, mult évi

vi julius hó 12-én 143 sz. a. kelt

telekhez tartozó számadási okmány

tolása mellett van szerencsém ért

Budapest, 1919. évi jul

Galitzer Imre

festő

Szabad Művészet

1947. 39. l.

lélyeget pótolni kegyes volt.
zetését a rozsnyói adóhivatal
s miután arra igen nagy szük-
kelem nyugtáját azon alázatos
a hagyatéki pénztárból részére ke-

nelem ismételt kifejezése mellett

27.-én

mély tisztelettel:
Kalatovics Mariska.

29/VI 913

Gomlyestrám
vegrtó

M.D.K

Galicrer Imre, festő

nevét a művésztelep tagjai között

említi:

Haulisch Lenke: A szentendrei művésztelep fogalmának tisztázásához

Művészettörténeti Értesítő, 1965, XIV.évf. 3.sz.

226. old.

MDM

Galiczer Imre

Alkony, olaj

Szentendrei Müvésztelep kiáll. 1951. okt.

Csolnok (Komárom)

R.k.templom ~~egyetlen~~ alacsony hom
szentéllyel. Orgonakarzat, kétbo
faszobrok. Épült 1818-ban.

(Esztergom vármegye. MV és V. Bp. 1951)

Rovat: Kultúra Rendezze: dátum szerint növekvő 10 találat egy lapon mehet
Adott dátum szerint: --év-- - --hónap-- - --nap--
Szabadszavas kereső: magyar

Fametszetek a Lekben

2004-09-14

Gálics István muravidéki grafikusra emlékeznek
Ljubljana (gy. f.)
- Az 1997-ben tragikusan fiatalon, 53 éves korában elhunyt muravidéki magyar grafikus, Gálics István munkáiból nyílt kiállítás a szlovén főváros egyik legismertebb galériájában, a Lekben.
A XX. századi szlovéniai képzőművész-nemzedék egyik legtehetségesebb tagja, Gálics István a grafikai ábrázolásmódnak igen sajátos formáját, a szinte ősi technikának számító fametszetet választotta. Életműve több ciklusra oszlik, a kezdeti sematikus ábrázolásmódot követően a hetvenes évek elején Hegedű címmel készített sorozatot, majd gyermekkorát kísérő gyűjtőszenvedélyéből kiindulva lepkék ábrázolásába fogott. A nyolcvanas évek első felében az absztrakt naturalizmus irányába mozdul el, végül a legismertebb, s egyben utolsó ciklusának, a Fosszíliáknak szentelte tehetségét. E sorozat képei a lendvai várban található Galéria Múzeum egyik állandó kiállításának anyagát képezik. Gá-lics István számos alkotói díjat nyert, többek között az I. Szlovén Grafikai Biennálé és az I. Nemzetközi Mini Print Kiállítás nagydíját is. Műveit hazánkban is bemutatták. Lendvai műhelye a mai napig érintetlen, főiskolások, egyetemisták látogatják.

Gálics István

Galieno, Rafaelo di /XV.sz./

MDK

festő

Hazénkban festett müvei nyomtalanul eltüntek.

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 281.o.

di Galieni Rafaello, † 1525;
olasz festőművész, Magyarországon
dolgozott.

Archaeologiai Értesítő
XLIII, 1929, 278.

Balogh Jolán: Firenze és Magyarország
kulturális kapcsolatai

MDK

Galieno, Raffaello di, olasz festő

Hazánkban müködő olasz festő a 16.sz.elején.

A magyarországi müvészet története I. 305.1.
Bpest, 1961. II.kiadás.

Gálik Albert

festő

a bécsi akadémián

tanult

Vas. Ujs. 1871. 605. l.

(Magyar festők és

szobrászok Bécsben.)

Kedves

A Szombathelyi Képtár tisztelettel meghívja Önt

2000. szeptember 14-én, csütörtökön 16.30 órakor

ARISZTOKRATA MŰVÉSZEK

a XIX. és a XX. században

című kiállításának megnyitására

A vendégeket köszönti:
Dr. Fabényi Julia
a Műcsarnok igazgatója

A kiállítást bemutatja:
Dr. Gálig Zoltán
művészettörténész

A kiállítás megtekinthető:
szeptember 14. – október 29.

SZOMBATHELYI KÉPTÁR
KUNSTHALLE SZOMBATHELY

Szombathely, Rákóczi F. u. 12.
Tel.: 94/313 074, Fax: 94/314 096
E-mail: szkeptar@elender.hu

GALIG ZOLTÁN DR.

gr. Almásy Dénesné (gr. Teleki Éva), gr. Almásy Tasziló, gr. Andrássy Dénes, gr. Andrássy Géza, gr. Andrássy Norbert, gr. Andrássy Tivadar, gr. Apponyi Sándorné (gr. Esterházy Alexandrina), gr. Bánffy Miklós, gr. Batthyány Gyula, br. Braunecker Stina, gr. Bolza Marietta, gr. Coreth Erzsébet, gr. Crouy-Chanel László, gr. Erdődy Gyuláné (gr. Széchényi Emília), br. Hatvany Ferenc, br. Kohner Ida, hg. Lónyay Elemérné (Stefánia belga királyi hercegnő), gr. Károlyi Széchényi Ilona, br. Mednyánszky László gr. Nákó Kálmánné, Gyertyánffy Berta, br. Orczy Béla, br. Orczy Jánosné, gr. Pálffy-Daun Lipót teanoi hg., Gr. Pálffy Péter, br. Pongrácz Sarolta, gr. Révay Elise, br. Schell József, br. Schossberger Klára, Soós Elemérné, br. Korányi Anna, gr. Teleki Blanka, gr. Teleki Géza, gr. Teleki Ralph, gr. Teleki Mária, gr. Zichy István, gr. Zichy Manó, gr. Zichy Yull Erika

TERMÉSZET ÉS MŰVÉSZET

NATURE AND ART

PRÍRODA A UMENIE

28. 02. 1998–25. 03. 1998

A Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatóinak kiállítása

Exhibition of the students of the Hungarian Academy of Fine Art

Výstava študentov Vysokej Školy výtvarných umení v Maďarsku

K-13428

Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutató Intézet Könyvtár Budapest

Revízió
1999

GALÉRIA MEDIUM

SZLOVÁK KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI AKADÉMIA, POZSONY
ACADEMY OF FINE ART AND DESIGN, BRATISLAVA
VYSOKÁ SKOLA VÝTVARNÝCH UMENÍ, BRATISLAVA

GÁLIK András

1970
Budapest
1990–1997
Magyar Képzőművészeti Főiskola, Budapest
Hungarian Academy of Fine Arts, Budapest
1996–1997
Ösztöndíjasként Bukarestben
Scholarship in Bukarest
1997
Hermann Lipót-díj
Lipót Hermann Prize

Kiállítások / Exhibitions

1991
„Áthatás, olaj", Fészek Klub, Budapest
"Interference, oil", Fészek Klub, Budapest
1992
„Tér-képzetek", Budapest Galéria Kiállítóháza, Budapest
"Space -Formations I.", Exhibition House of the Budapest Gallery, Budapest
1993
„Tondo", Józsefvárosi Galéria, Budapest
1994
Román Képzőművészeti Akadémia, Bukarest
Romanian Academy of Fine Arts, Bukarest
1995
Mozsár Műhely Galéria, Budapest Havas Bálinttal
Mozsár Műhely Gallery, Budapest (with Bálint Havas)
1996
„Gesztus és Gesztus", Pécsi Galéria, Pécs
"Gesture and Gesture", Gallery of Pécs, Pécs
„Kis Varsó", Lengyel Intézet, Budapest (Havas Bálinttal)
"Small Warsaw", Polish Cultural Institute, Budapest (with Bálint Havas)
1997
Fuchs Tamás, Gálik András és Havas Bálint kiállítása, Román Szépművészeti Akadémia, Bukarest
The exhibition of Tamás Fuchs, András Gálik and Bálint Havas, Romanian Academy of Fine Arts, Bucarest

Cím / *Address*
1126 Budapest,
Beethoven u. 2/D.

Gálik Ferenc

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-868, 137-748, 340-776
SEP 21

VAS NÉPE
Szombathely

1021

Gálik Ferenc: Kora reggel

A szakl

Két hír, s első olvasásra úgy tűnik, semmi közük egymáshoz. Az első: a Munkaügyi Minisztérium és a Könnyűipari Minisztérium szakmunkásképző intézeteiben szeptember 15-ig meghosszabbították a felvételt. A másik: a közeljövőben az országgyűlés ülése elé kerül a szakmunkásképzés reformjának tervezete. A két hír szorosan összefügg. A betölthető 92 ezer első éves szakmunkás tanuló helyből mintegy két és fél ezer még üres. Ezért a felvételi idő meghosszabbítása. Az üres helyek — egy tény a sok közül — a szakmunkásképzés feszültségeit, gondjait tükrözik. Ideje hát a reformnak.

Ma már közhely: minden ország legfontosabb beruházása a szakoktatás. Hazánkban 1938-ban hatvanezer inas volt. Képzésük szervezetlen, helyzetük rendezetlen, a tanonciskolák felszerelése szegényes. 1950-ben már a nemzeti jövedelem három százalékát költjük oktatási célokra, 1968-ban pedig 5,2 százalékát. Tizenkétmilliárd forintot! A szakképzésben résztvevők száma a legtöbb szakágban húsz év alatt megháromszorozódott. Mégis: szakemberhiányról panaszkodnak mindenütt. A szakmunkás pedig — mondják — aranyat ér. Érne. Ha lenne elegendő. De nincs. Miért?

A technikai fejlődés hazánkban is átformálja az iparban foglalkoztatottak összetételét. Míg 1938-ban a fizikai dolgozók 34 százaléka volt szakmunkás, addig 1961-ben már 40, 1968-ban pedig 42 százalék volt az arány. A betanított munkások aránya az 1938-as 42 százalékról 39-re, a segédmunkásoké pedig 24 százalékról 19-re csökkent a múlt esztendőben. A műszakilag fejlettebb és a korábban soha nem gyártott termékek előállításához több szakmunkás kell — ez egyszerű következtetés. A hogyanra azonban már nehezebb a felelet.

Az 1968—69-es tanévben 210 ezer szakmunkástanuló tett vizsgát, közülük 64 ezer végzett. Az 1960—61-es tan-

Gálik János

Akvarelljei szerepeltek Miskolcon, a vasutas képzőművészeti kiállításon.

Magyar Vasutas, 1942. dec. 1.

Gálik János

A vasutas képzőművészeti szakkör tagja. Januárban a Libresszóban nyílik kiállítása, négy társával együtt.

(benedek): Szakkör a pálya szélén.

Északmagyarország, 1971. nov. 26.

Gálik János

Emlitve

Fotók és festmények
Északmagyarország Miskolc 1970. jul 10.

Gálik János

† IX.

† miskolci kiállításon „Pihenő
fények" /akvarell/

Hajdu Béla: Vasutas képzőművészeti kiállitás Miskolcon
Északmagyarország 1959. aug. 13. 2.1.

Gálik János festő

Harminc éves a Vörösmarty Művelődési Ház amatőr képzőművészeti szakköre. A szakkör öt régi tagjának műveiből kiállítást rendeztek, melyen a művész alkotásai szerepeltek.

M.-: Jutalom az évekért.

Déli Hírlap (Miskolc), 1976. jál. 23.

Gálik János

Miskolcon a 23. vasutasnap tiszteletére a képzőművészeti szakkör kiállítást rendez, melyen festményei szerepelnek. Gálik János és Nagy Lajos régi vasutas képzőművészeti szakköri tagok.

(bm): Ünnepi szakköri kiállítás. Északmagyarország, 1973. júl. 7.

Gálik János

A Vörösmarty Művelődési Ház keretén belül működő Vasutas amatőr képzőművészeti szakkör tegnap a Semmelweis Kórház nővérotthonában nyitotta meg kiállítását. A kiállításon most először a vasutas szakkör négy amatőr művésze szerepel műveivel: Bukovenszki László, Gálik János, Nagy Lajos (a kör alapító tagja), Polgár Anna, Török Erzsébet állították ki festményeiket és égetett zománcaikat.

H.i.: Képek a kórházban.
Déli Hírlap, 1980. okt. 1,

Gálik János

— **Gálik János** festőművész tűzzománc alkotásaiból nyílt kiállítás szerdán Miskolcon, a Bartók Béla Művelődési Ház kiállítócsarnokában.

Magyar Nemzet 1986. III. 6.

Gálik János

GÁLIK JÁNOS *festőművész tűzzománc-alkotásaiból nyílt kiállítás szerdán Miskolcon, a Bartók Béla Művelődési Ház kiállítócsarnokában. A kiállítás március 30-ig várja a közönséget.*

Magyar Hírlap 1986. III. 6.

Gálik János

— **Gálik János festőművész** tűzzománcalkotásaiból nyílt kiállítás szerdán Miskolcon, a Bartók Béla Művelődési Ház kiállítócsarnokában. Tárlatán harminchat válogatott munkáját — tájképeit, portréit — láthatják az érdeklődők. A kiállítás március 30-ig várja a közönséget.

Nógrád 1986. III. 6.

Gálik János

GÁLIK JÁNOS festőművész tűzzománc-alkotásaiból nyílt kiállítás szerdán Miskolcon, a Bartók Béla Művelődési Ház kiállítócsarnokában. A kiállítás március 30-ig várja a közönséget.

Magyar Hírlap 1986. III. 6.

Gálik József
építő
Trencsénből, 1845-től
építészeti szakosztály.

Gálik József, stud. phil. és kőműves, Trencsénből, 1845—46 az építészeti szakosztály r. hallgatója volt.

lásd Fleischer Béla 44 l.

amely nem tudott saját tanyáján nyugton ülni, hanem hol Spanyolországba, hol Itáliába röppent, hol pedig a spanyolok leigázta Németalföldre, sőt a római birodalomba is, hűbéresével együtt. Ezeket az országokat, amelyek különben békében éltek volna, vérszomjas harci rikoltásaival nemcsak izgalomba hozta, hanem romlásba is döntötte. Mindezt csupán avégből, hogy átkozott uralomvágyát kielégíthesse. Pedig Franciaországra is áll a közmondás: aki másé után fut, könnyen koldusbotra jut. Európa békéjének második zavaró oka a vallási megoszlásból eredő fenekedés és engesztelhetetlen gyűlölködés. Ennek jegyében mocskolódik be a keresztény Európa saját vérével, ugyanakkor, amikor minden fejedelem keresztény és békeszerető uralkodónak kívánja címeztetni magát. Pedig »Nullum maius principis ornamentum, quam pacis custodia est.« Végül nem csekély mértékben járultak Európa békéjének fölforgatásához az uralkodó családokban történt változások. Mindezeket a tételeket bő példával illusztrálja és a XVII-ik század mozgalmas történetének részletes összefoglalását nyujtja. Különösen erős bírálatban részesíti XIV. Lajos politikáját, amely a fel-

Mű-Terem Galéria – Virág Judit

Téli Aukció

MŰ-TEREM GALÉRIA – VIRÁG JUDIT

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK
ÖNT, CSALÁDJÁT ÉS BARÁTAIT
A MŰ-TEREM GALÉRIA

TÉLI ÁRVERÉSÉRE

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
2004. DECEMBER 4-TŐL 12-IG
MINDEN NAP 10-18 ÓRA KÖZÖTT
A MŰ-TEREM GALÉRIÁBAN

AUKCIÓ:
2004. DECEMBER 13-ÁN (HÉTFŐN)
18 ÓRAKOR
A BUDAPEST KONGRESSZUSI KÖZPONTBAN

KATALÓGUS ÉS INFORMÁCIÓ:
Mű-Terem Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 30.
Telefon/Fax: (36-1) 312-2071, (36-1) 269-4681
E-mail: mu-terem.gal@axelero.hu, http:// www.mu-terem.hu

Galimberti Sándor (1883-1915): **Gyümölcsesendélet** Olaj, vászon, 39x45,5 cm. Jelezve jobbra fent: Galimberti

Díj Hitelezve
1376 Bp., 62.

Taxe Perque
Bp. 62. 1376

Bánóczi Zsuzsa
Úrhölgy részére
MTA Művészettörténeti Kutató
1014 Budapest
Uri u. 49.

Galimberti Alajos, festo
--

Galimberti Sandor olasz ősöktől származva somogyi gyö
kér volt.Édes apja Galimberti Alajos/szül:Trieszt,1847
ápr.3-án.1880-ban jött Magyarországra mint templomfes
tő. 322.old. 11.jegyz

Solnay László: A Galimberti házaspár müvészete
328.old

Müv.Tört.Ért, 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Alajos, [festő]

Galimberti Sándor apja. Maga is festő-művész. Trientből származott, 1880-ban költözött Kaposvárra, ott született 1883-ban G. Sándor.

Dénes Zsófia: A Galimberti házaspár 688-691.

XV
7-8.

JELENKOR, Pécs, 1972. júl.-aug.

M·D·k.

Galimberti: Alajos Jestő

Kaposvárott Kunffy Lajost tanítja Jesteni

Bereck Sándor: Kaposvár rendezett tanácsú város története és fejlődése. Bp. 1925. 187.

Galimberti Károly?
fess

Galimberti „Karfiolos csend-
élete" nem szerepelt a tanlaton

Szabó Julia: Muzeumi séták.
Művészet, 1973. november - 12.oldal

Galimberti Lajos

olasz akadémiai festőművész Kaposvárott telepedett le.

Kaposvári útikalauz, Kaposvár. (c. n.)

481

371

Galimberti Alajos
festő

MDK

1880-ban került Olaszországból
Kaposvárra és ott élte le munkás életét

Deres Sofia: Galimberti Sándor és Deres Valéria
Művészet, 1963 május — 25 lap

Galimberti Sándor

Amsterdam 1914

Csabó Julianna magyar aktivizmus története
Akadémiai Kiadó 1971 mellékelt

Gilamberti Sándor

Kaposvárott született.családja olasz eredetü,apja is festő volt.Tehetségét Rippl fedezi fel, de Réti tanitványa

Szabó Julia:A magyar aktivizmus története 28.o.

Galimberti Sándor

Több éves előkészület után az egykoru európai problematika képviselőjeként szerepelhet a párizsi tárlatokon.

Szabó Julia: A magyar aktivizmus története
Akadémiai Kiadó 1971 24.o.

Galimberti Sándor

Galimberti,Dénes, Bohacsek az a három müvész, aki az aktivista csoport megalakulása idején már nem él,de müvei mégis többször szerepelnek a Ma kiállitásain.

Szabó Julia:A magyar aktivizmus története
Akadémiai kiadó 1971 27 old.

Galimberti Sándor

A Somogy megye festészeti hagyományai című kiállításon Kaposvárott szerepeltek alkotásai.

Magyar Hirlap 1978-165-1o

Galamberti Sándor

Karfiolos csendélet 1907

Szabó Julia: A magyar aktivizmus története
Akadémiai kiadó 1971 melléklet

GALIMBERTI SÁNDOR

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

490-491
Szöveg : 54, 255, 262/66, 263/80, 341,
Kép : 65, *433*, *434*,
Kronológia : 1909, 1914,

Galimberti Sándor

Zolnay László: "A Galimberti házaspár müvészete" cimmel ir a müvész házaspárról. Galimberti **Sándor** /1885 május 31.- 1915 julius 20/ **Galimberti Sándorné**, Dénes Valéria /1877. nov. 2.- 1915. julius 18./ Férje két nappal élte tul felesége halálát, öngyilkos lett.

1914 **januárjában két Párisban élő festőmüvész**, Galimberti Sándor és Dénes Valéria kiállitása nyilik meg a Nemzeti Szalonban. A katalógusban a két életrajzot a két müvész maga mondja el: G. Sándor 1904 nyarán Réti István tanitványa volt. Innen lehet számitani piktori pályáját.

Müvészettörténeti Értrsitő, Bp. 1974. XXIII. évf. 4. sz. 318-322. lap.

Galimberti Sándor

Nagybányáról a müncheni Akadémiára, majd onnan Hollósy Simonhoz került Técsőre Galimberti Sándor. Ugyanez év telén párisban a Julian Akadémiát látogatta. Legrégebben kiállitott képei ebből a korszakból valók."Félakt".
A következő évekből alig van képe, mert nem tud ta őket összeszedni. Egy részük már szerepelt kiállitásokon Párisban a Salon 'Automne és az Independant helyiségeiben, ahol hat éve állitják ki müveit. A most kiállitott képek nagy része az utolsó időkből származik.
Dénes Valéria /Galimberti Sándorné/ Szablya Frischauf Ferenc iskolájában Pesten és a Városmajorban dolgozott hosszabb ideig.

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1974. XXIII. évf. 4. sz. 318-322. lap.

Galimberti Sándor

A Szablya Frischauf Ferenc iskolájából Nagybányára, majd onnan Párisba kerül, ahol két esztendőn át Henti Matisse tanitványa volt. Azóta is szerepel a párisi szalonok kiállitásain. "Pikturámnak egész fejlődése abban a csoportképben van képviselve, melyet most a Nemzeti Szalonban kiállitok"-irja. A legelső és a legutolsó képét Nagybányán festette.
Az egykori katalógus szerint Galimberti Sándor negyven, Dénes Valéria hetvenkét képet állitott ki. Galimberti festményei közül Nagybányán néhány elégett.

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1974. XXIII. évf. 4. sz. 318-322. lap.

Galimberti Sándor

A "Gipszoroszlán" a Salon d'Automne, a "St Raphael" a Salon des Independants 1908-1910 évek között kiállitásain is szerepelt. Festészetükben a figurálistól, a tájképtől, utcarészletektől a csendéletig minden téma megtalálható. Mindkét müvész szereti a "rálátásos" festést: Nagybányán, Budán, Párisban és máshol is több képet festettek toronyból nézve. Festészetük módja, stilusa "meghökkentően ujszerü volt akkor"-mondja a tanulmány.

A Nyugatban Bálint Aladár méltatta a két müvész munkáját. A "rálátásos" kép akkor még szokatlan, idegenszerü mindenki számára.

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1974. XXIII. évf, 4. sz. 318-322. lap

Galimberti Sándor

1919-ben Bálint Aladár ujra visszatér a két művész munkájára és akkor már "bátrabban" méltatja müvészetüket. Annak ellenére, hogy más-más helyről indultak el -mondja- mégis a mü egységes. Szinte megkülönbözhetetlen az hogy melyik képet, melyikük festette. A kritika mellőzi a két müvészt nem érdeklődik alkotásaik iránt. "Rálátásos" festményeik miatt a "házfedelek fanatikusai"-nak nevezi őket. A tanulmány kiemeli a Vaugirard utcai, a kikötő városokat ábrázoló képeket s a Cluny-kertről készült festményeket. 1918- év decemberében a MA megrendezi emlékkiállításukat.

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1974. XXIII. évf. 4. sz. 318-322. lap.

Galimberti Sándor

Az emlékkiállitásnak nem volt visszhangja. Sem a kritikusok, sem a közönség nem értette meg a Galimberti házaspár müvészetét. Az olasz ősöktől származó Galimberti Sándornak atyai jóbarátja volt a huszonnégy évvel idősebb Rippl Rónai József, aki a fiatal müvész utját egyengette.
A Nemzeti Szalonban rendezett kiállitásuk után egy hónappal Galimberti szülővárosában, Kaposvárott rendezték meg kiállitásukat az ottani Turul szálló disztermében. Ekkor Rippl Rónai is vásárol tőlük . Néhány hónap mulva ujra Párisban vannak. Állandó érintkezésben állnak francia müvészekkel.

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1974. XXIII. évf. 4. sz. 318-322. lap.

Galimberti Sándor

Párisban Galimberti sokat jár a Zoó-ba. Állattanulmányokat készit, tervezett állatképeihez, de ezeket már nem festi meg. Az első világháboru kitörése Párisban találja a müvészházaspárt. Brüsselbe men ekülnek az internáltatás elől, de innen is menekülniük kell, mivel a belgák is internálják a Központi hatalmak állampolgárait. Tovább mennek Hollandiába. Sok viszontagság után hazatérnek Magyarországra. Galimbertit behivják. Pécsett az a hir kap szárnyra, hogy ezredével a harctérre megy. Felesége aggódik, s a sok viszontagságos menekülés közben megbetegszik s már betegen utazik férje után.

Müvészettörténeti Értesitő Bp. 1974. XXIII. évf. 4. sz. 318-322. lap.

Galimberti Sándor

Pesten, -ahová férje után megy,- Galimbertiné Dénes Valéria tüdőgyulladást kap és meghal. Férje nem tudja felesége elvesztését elviselni, s két nappal később, Dénes Valéria halála után, 1915 julius 21.-én sziven lövi magát. A tanulmány hivatkozik Dénes Zsófia irónő, a müvész Dénes Valéria unokatestvére irásaira, aki fölismerte Galimbertiék müvészetét, s elveiket nem csak osztotta, de hirdette is. Idézet a Nyugatban megjelent nekrológjából: A két müvész képei nem hasonlitanak senkiére sem csak egymáséira. "Nagyon gyakorlott piktori szemnek kell annak lennie, mely G. Sándor képein felismeri az árnyalattal nagyobb józanságot, matematikát és filozófiát.

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1974. XXIII. évf. 4. sz. 318-322. lap.

Galimberti Sándor

"Dénes Valéria, -az asszony- képein az árnyalattal poétikusabb, termőbb és erőteljesebb természetet. De vannak festményeik, amelyekről csak ők maguk tudják, hogy kinek a munkája."
Szablya Frischau Ferenc is hosszan ismerteti Dénes Valéria indulását, munkáját. Első kiállitását a Szablya Frischauf iskola a Váci utcai Nemzeti Szállóban rendezte. A sajtó kedvezően fogadta müveit. A KÉVE Müvészegyesület alapitó tagja volt, a megalapitástól 1906-1911-ig. Ez idő alatt az Egyesület minden kiállitásán szerepel. Müvei a legjobbak közé tartoztak.

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1974. XXIII. évf. 4. sz. 318-322. lap.

Galimberti Sándor

1918. december 22.-én Kassák Lajos és Uitz Béla megrendezi a MA kiállitó helyiségeiben Galimbertiék emlékkiállitását. Uitz Béla konstruktiv pikturának tartja Galimberti és Dénes Valéria müvészetét.
Végezetül Zolnay László tanulmánya összefoglalja a Galimberti-házaspár müvészi életutját, hangot adva elgondolásának, mely szerint már éppen ideje volna annak, hogy Galimbertiékhez is eljusson a müvészettörténet, s métó elismerést nyerjen müvészetük. Galimberti Sándor két festményét bemutatja a lap: "Tájkép" és "Városrészlet" cimüek.

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1974. XXIII. évf. 4. sz. 318-322. lap.

Galimberti Sándor, festőművész

Ma nyílik meg a Somogyi Képtárban, Kaposváron az a kiállítás, amely Somogy festészeti hagyományait állítja a figyelem középpontjába. — A művész alkotása szerepel a tárlaton.

Somogyi Néplap, 1948. júl. 14.

GALIMBERTI SÁNDOR

Wechselwirkungen – Ungarische Avantgarde in der Weimarer Republik

Szöveg: 100.

Galimberti Sándor, festőművész.

Megnyílt a Somogyi Képtárban a „Somogy festészeti hagyományai" c. kiállítás. – A szecessziós „boldog békeidők" korszakába vezetnek bennünket Vaszary János és a tragikus sorsú Galimberti Sándor festményei. – A művész „escudélete" már egyértelműen Cézanne hatásáról árulkodik. (említve)

Lengyel András: Keresztmetszet egy évszázadról.

Somogyi Néplap, 1978. júl. 16.

Galimberti Sándor

A perspektivikus szemlélet a hazai festők körül a kubizmuson és a futurizmuson nevelkedett Galimberti 1915 elejéről szarmáró „Amsterdam"-ján jelenik meg.

Meria Ottó: Az „élő perspektíva".
Művészet, 1979. január - 10. lap.

Galimberti Sándor

Méltatás

Mezei Ottó: Pályakezdés
Művészet, 1979. március - 10. lap.

Galimberti Sándor

Méltatás.

Fejes Tamás: Álmok és realitások.
Művészet, 1979. március – 2. lap.

Galimberti-Lanow Mária

Kompozició A Tett reprodukciója

Szabó Julia: A magyar aktivizmus története
Akadémiai Kiadó 1971 mellékelet

Galimberti Sándor

G. Dénes Valéria

Két művész tragédiája (Galimberti Sándor és Dénes Valéria). Jeltelen cikk. Az Est, julius 22. 1915

Galimbertiék. Irta Dénes Zsófia. Nyugat, aug. 16. 1915

(Művészet 1915 472. l.)

eája

MDK

Galimberti Sándor

Ferenczy Béni:Párisi emlékeim Csillag,X.évf.
1956.szeptember 585.l. 592.l.

Galimberti Sándor

festőről emlékszik meg az alanti cikk szerzője: „Galimbertiék kiállítása" cimü közleményével. Kubista-tárlat Kaposváron.

Somogyi hírlap, 1914. II. 25

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.

221.

M.D.K

Galimberti Sándor
festő

Méltatás.

Dévényi Iván: Réth Alfréd
Művészet, 1966. november - 48 lap

Galimberti S.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1903

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis

1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

MDK

Galimberti Sándor

Ferenczy V: A régi Nagybányáról. Nyugat, 1931. márc. 1.

3o6 l.

Galimberti Sándor
festő

M.D.K.

Méltatás.

Dévényi Iván: Bahut Aladár
Művészet, 1966. julius – 17 kep

M.D.K.

Galuniberti Sándor

festő

A második magyarországi nemzedék-
hez tartozott.

Vojtech Tilkovszky: Egy cseh festőművésznő Magyarországon.
Művészet 1961. augusztus. — 5 l.

MDK

Gali umberti Sándor

1906-ban Párizsban Jean Paul Laurens osztályán tanult. 1914-ben önkéntes jelentkezik katonának, s mikor be kell vonulnia (Olaszország belépése után), önkéntes lesz.

Származása: félig olasz, félig magyar.

Ferenczy Béni: Írás és kép. Bp. 1961. 33.o.

Galimberti Sándor, festő

L. Kernstok Károly

P. Szücs J: A magyar avantgarde.. 15.

Népszabadság, Bp. 1981. márc. 1.

Galimberti Sándor:
Amszterdam

Galimberti Sándor festőművésznek

Székely András:
Magyar avantgard Londonban

Új Tükör, 1980. ápr. 27.

MOLDOVAN DOMONKOS
FELVÉTELE,
VALAMINT A CORVINA KIADÓ
ARCHÍVUMÁNAK REPRODUKCIÓI

T 25

A képkereskedő lakása teraszán
A SZERZŐ FELVÉTELE

Cimiez, a hajdani Cimenelium, arénájával, Apollo templomának romjaival, Nizza Aquincuma volt, s ez az egykori római város ma előkelő villanegyed. A szelíd domb széles sugárútjai, finom fasorai ma is a századforduló híres vendégeinek (Viktória királyné, VII. Edward, V. György, a walesi herceg) nevét viselik, de a mi Batthyány Lászlónkra, a tudós orvosra — akinek itt-tartózkodásáról Ady is írt 1904-ben — már senki sem emlékszik. Itt él 1940 óta egy idős képkereskedő, kinek emlékei egész kis művészettörténeti lexikont megtölthetnének.

Kétszer jártam Kellermann Dezsőnél, aki már réges-régen Désiré elejétől végig elszavalta nekem Reviczkytől *A pán halálát*. Megvallom: elég fantasztikusan éreztem magam, itt, Nizza arisztokratikus csúcsain, alig pár kilométerre a pálmás partoktól, hallgatva a magyar lírának ezt a mediterrán zengésű, alkonybíboros, zefíres, Lesbia-csókos költeményét...

Kellermann felesége is magyar. Vindt Juliskának hívják, s az első férje, az az 1945-ben tragikusan elpusztult Bálint Rezső volt, aki valaha Modiglianival együtt lakott Párizsban és aki emlékeit egy ritka kis könyvben, az 1941-ben megjelent *Művészek Párizsban* című füzetben írta meg, címlapján Modi Erdei Viktorné Karinthy Adát ábrázoló rajzával. (Kellermannék ma is tartják a kapcsolatot a családdal: Karinthy Cini náluk szokott lakni, ha Nizzába megy.)

— 1909-ben jöttem ki — meséli a Párizsi Iskola képkereskedője —, méghozzá ahhoz a Brummer Józsefhez, aki előttem néhány évvel került Párizsba, abban az évben, amikor a vámos Rousseau örökre világhírűvé tette a zombori születésű Rodin-tanítványt azzal, hogy lefestette a széken ülő tömzsi, cigarettázó alakot...

Örömmel hallottam emlékeit erről az immár legendás figuráról, akiről így írt Bölöni: „Az Ady-hívek között volt egy donatellósan finom fejű magyar szobrász is, aki Czóbel-, Maillol-, Matisse- és Brancusi-kiállítását (1945-ben halt meg).

— A második világháború előtt — folytatja emlékeit — a Párizsi Iskola nagy művészeivel dolgoztam. Jó kapcsolatok fűztek Marquet-hoz, Pissarróhoz, Signachoz, Vlaminckhez, s főleg Derainhez, a „fauvizmus élharcosához". Sokszor kimentem hozzá Chambourcyban levő villájába. Vlaminckhez csak havonta egyszer, mert ő messze lakott: két óráig kellett autózni. A Derain-képek ötször-hatszor többet értek, mint a Vlaminckéi. Derain nem szerette a képkereskedőket, egyre zárkózottabb és dölyfösebb lett. Pályámon Seurat barátja, Félix Fénéon, az 1944-ben elhunyt műkritikus, a *Revue Blanche* szerkesztője, a Bernheim—Jeune képtár művészeti vezetője, a nabik és kubisták istápolója támogatott. Ő bízta rám Seurat-gyűjteményét, amikor 1923-ban a New York-i Brummer Galery megkért, csináljak kiállítást a zseniális francia műveiből, akit oly fiatalon, harminckét éves korában ragadott el a halál. Az amerikaiak eleinte nem rajongtak érte, meg aztán Fénéon nagyon sokat is kért a vásznaiért. Csak akkor lett divatja, mikor J. Quinn, a nagy amerikai gyűjtő a Louvre-ra hagyta *A cirkusz* című pompás képét.

BAJOMI LÁZÁR ENDRE

Galimberti Sándor, festő

L: Orbán Dezső

Székely A: Egy évezred magyar műv. (11.) 14

Népszabadság, Bp. 1979. m. árc. 25.

Galimberti Sándor (1883-1915)

„Csendélet" o.v. 38x46 J.-f.j.: Galimberti

Értékbecslési ár: 5000 Ft

BÁV 54.Képaukció Bp.1981.május

Galimberti Sándor, festő

L: Banga F

Lánor S: Képzőművészeti krónika 726-730

Jelenkor, Pécs, 1981. júl-aug. XXIV/7-8

Galamberti Sándor

1915-ből való Galamberti Sándor „Amszterdám" ciminű hépe.

Mezei Ottó: Rendszerbe fogott jelek.
Művészet, 1981. február — 34. lap.

Galimberti Sándor, festő

l. Réti Gy.

Sümegi Gy: Az 1910-es kecskeméti ... 67-72.
Forrás, Kecskemét, 1980. okt. XII/2.

Galimberti Sándor festőművésznek

Gyarapszik a pécsi Janus Pannonius Múzeum képzőművészeti gyűjteménye. Az idei beszerzések közül igen fontos alkotásnak számít Czigány Dezső, Galimberti Sándor egy-egy műve.

(Dunántúli Napló, 1981. okt. 1.)

Galimberti Sándor

Bánszky Pál: Képtár Stockmeten

Művészet, 1983. november

Galimberti Sándor
Séta az új szombathely. képtárban

Magyar Nemzet 1985. 11. 23.

Galimberti Sándor festőművész (1883–1915).

A HÓNAP MŰTÁRGYA

Galimberti Sándor: Tabán (1910)
A tragikus körülmények között korán elhunyt művészben Kassák Lajos az aktivizmus egyik előfutárát tisztelte. Galimberti a tájfestészetben a legjobb hazai és a legújabb európai hagyományokra építve egy következetesen végigvitt életművet hagyott hátra.

Magyar Nemzeti Galéria, 1983. május

Galimberti Sándor

Pécs – a múzeumok városa

Wepsane 1985. III. 6.

Galimberti Sándor, festőművész /1883-1915/.

Takács Gyula költő és festő Kaposváron él, elmondja, hogy kisgyerek kora óta rajzol és fest. Kaposvár a festők városa: ott volt Vaszary, Galimberti, ide való Somogy megyébe Bernáth Aurel- és Kunffy Lajos is, akinek egyik visszaemlékezéseit a somogyiak adták ki és ő, Takács Gyula írta az előszavát.

Esti Magazin

1983. XII. 16. Kossuth 18.30 /Zné/.

Galimberti Sándor

"a Zubrizmus első
képviselője M.O-n"

→ Kozma Lajos

MŰVÉSZET 1985/2/25

Galimberti Sándor festőművész [1883 – 1915].

Tárlat a Nemzeti Galériában. —

A művészházaspár, Galimberti Sándor és
Dénes Valéria szerepeltek munkáikkal.

Pesti Hirlap,
1918. febr. 15.

GALIMBERTI SÁNDOR

emlitve ld.Mihályfi Ernő

Nagy Zoltán: M.E. hagyatéka.Szécsény,Kubinyi Ferenc Muzeum

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/ ~~xxxxx~~ 34,sz,3.o.

SZER

munkavégzésre irányuló eg

mely létrejött egyrészről a MTA Müvé
u. 62.), másrészről

név:

főállásu munkahelye:

állandó lakcime:

szem.ig.száma:

megbizott között az alábbi feltételekkel

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

2. A dijazás összege: Ft.
A dijazásnál alapulvett munkaköri b

GALIMBERTI Sándor fest

Nagybánya : Nagybányai festészet a neósok fellépésétől 1944-ig. Miskolc : Mission Art Galéria, 1992

11. sk + ill

GALIMBERTI Sándor

12. 22. p. – Nagybánya kiáll.

Új Müvészet 1992

/HIT

nblance is due to something
ties of handling. This some-
imilarities of handling. This
o be Bogdani's idiosyncracy
s with quotations from him-
ng them in this way, so that
ution is familiar but some of

ion as well. In consequence
a net of often multiple refer-
an extent that a painting
having no reference to any
often than not, justly sus-

statement above we take
s upright composition with
one gold-and-blue and two
late of reproductions this
nd diagrammatic drawings
re placed around this focus.
the same group of macaws
ed — appears in the large
al Collection (Fig. 2.);[5]
nd 2 macaws only (if num-

with the two birds brought
picture in the Hungarian
] no. 1 on its own and
ed pictures (Fig. 4—5.);[7]
ly, likewise (Fig. 6—7.)[8]
ne other painting, also in
. 8.).[9] Similar even if not
d be demonstrated by all
picture: the black and the
two ruffs. As each and
strated by a drawing also
rs in its turn, it is easy to
ni's pictures are knitted

GALIMBERTI SÁNDOR

AZ ÁHÖRÉS KORA

485.-

müve egy szakaszának idegen ny
megkönnyíti majd műve egykori
tekintve annak szóbafoglalt mel
hető rendkívüli értékét, úgy Ö
rendü kötelességünk. Különösen
ből indul útjára, kötelességünk
magyar rész főreménysége Profe

Egyelőre sziveskedjék Pro
vagy Helicon-szerkesztőség cim
jellegü, de nem élesen támadó
ként k. [örül] b. [elül] 4000 irásjellel a kon
leg olaszúl, valamely egy-két
irodalomelméleti vagy esetleg
nek elvi állásfoglalása, s móds
felvetés a folyóirat körébe ta

Az eddig elém került köny
tam Profeszor Urra Hankiss 8 bel

Galimberti Sándor, festő

Érthetetlen az a közöny-esetleg tudatlanság közönye-amely Galimberti Sándor és Dénes Valéria ,életüknek ir-jonti elmúlta utan nagyszerü ihletésü művészetük et is kriptaisötétre itélte. 318.old

Zolnay László: A Galimberti házaspár művészete
328.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sandor, festő

Galimberti Sándor 1885.máj.31.-én született.Meghalt 1915.júl.20-án.--Dénes Valéria,felsége 1877.nov.2-án született,ő 1915.máj.18-án halt meg.Mindketten Pécsen 322.old. .jegyz

Zolnay László: A Galimberti házaspár művészete
328.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sándor, festó

Galimberti Sándor1904 nyaran Réti Istvan növendéke vol
Nag bányáról a müncheni akadémiara,,onnan a következő
évben ,télen Hollósi Simonoz került Técsőre.Azutan Pari
rizaba a Julian akadémiara,Legrégibb kiallitott képe e
időből való. 318.old

Zolnay László: A Galimberti házaspár müvészete
328.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sandor, festő

Szablya-Frischauf Ferenc irta,hogy Galimbertisikere annál örvendetesebb,volt 1915-ben,mivel céljai még a fej lettebbmüvészeti kulturaval rendelkező közönség szamara is nehezebb problémakat rejtettek magukban. 319.old 10.jegyz

Volnay László: A Galimberti hazaspar művészete 328.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp.

Galimberti Sándor, festő

Ami igazán Somogyországba vonzotta Galimberti Sándort az nemcsak a szülőföld, után való honvágy, hanem atyai barátja, Rippl-Rónai József. /Rippl 1861-ben született, Galimberti 1883-ban. 24 év volt a korkülönbség köztük 19.old.

Zolnay László: A Galimberti házaspár művészete
328.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp.

Galimberti Sandor, festo

1914-ben Hollandiából nagy nehézségekkel haza tudtak jönni. Itt galimberti jelentkezett katonának és bevélt Tiszti iskolára küldték ,mindjart tizedes lett Pécsett volt katonai,és úgy hirlett hogy menetbe kerül.

721.old

Bolnay László: A Galimberti hazaspár művészete

328.old

Művt.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sándor, festő

Kiállitott Párizsban a Salon d'Automne és az Independant kiállitasain, ahol hat éve állit ki. Mostani kiállitas képei ujabbak. 318.old

Zolnay László: A Galimberti Házaspar művészete
318.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sandor, festo

2.sz.kép.-Galimberti Sandor:Városrészlet,cimü müve.
rekete repr, 320.old

Zolnay László: A Galimberti Házaspár művészete
318.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sándor, festő

1.sz.kép.-Galimberti Sándor: Tájkép,című alkotása.
rekete repr. 319.old

Zolnay László: A Galimberti Házaspár művészete
318.old

Műv.Tört.Írt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sandor, festő

Felesége Déneş Valéria Pécsett meghalt. 1915.júl.21-é
Budapesten a Városligetben a Műcsarnok mögött szíven
lőtte magat. 321.old

Zolnay László: A Galimberti Házaspár művészete
318.old

Műv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sandor, festo

1914-ben Galimberti negyven, Dénes Valéria hetvenhét ké
pet allitott ki a Namzeti Szalonban. Kettő galimberti
t'l Az elégett fak Nagybanyan,, Gipszoroszlan. A Salon
d'Automne egy masik képe pedg St. Raphael volt. 318.old

Zolnay Laszló: A Galimberti Házaspár müvészete
328.old

Müv. Tört. Ért. 1974. XXIII. 4. sz. Bp

Galimberti Sándor, Dénes Valéria, festők

Balint Aladar mondja,hogy művés-etik tematikus azono
sága s formanyelve ragadta meg. Más-más helyről indúlta
mégis a mü egységes.Szinte megkülönböztethetetlen,hogy
melyik képet melyikük festette. 318.old

olnay László: A Galimberti Házaspár művészete
328-pld

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sándor és Dénes Valéria, festők

--- ---

A Galimberti Hazaspár kiállitásának kritikáiban mindig ismétlődnek a "ralatások", "hazfedelek fanatikusai", a "karhozatos konstruktivizms!", az aviatikus nézőpont!".
319.old

Zolnay László: A Galimberti Hazaspár művészete
328-pld

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sandor, Dénes Valéria, festők

Csendéleteik is mind relatasosak,sőt egy akt hétterébe festett városkép is relatasos.Tudatosan kerülik a perspektiva ismert törvényeit.E sok idegenszerüség következtében a közönséget nem érdekelte kiallitasuk 318.old

Zolnay László: A Galimberti Házaspár müvészete
328.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sándor és Dénes Valéria, festő

1918. december 22-én Kassak Lajos és Uitz Béla a MA kiállítóhelyiségében megrendezték a Galimberti Házaspár emlékkiállítását. Zolnay 321. old

Zolnay László: A Galimberti Házaspár művészete
318. old

Müv. Tört. Ért. 1974. XXIII. 4. sz. Bp

Galimberti Sándor, és Dénes Valéria, festők

A Galimberti házaspár épp akkor a legerősebb, mikortán gyengének érzik magukat, amikor nem erőszakolják át magukat a végső stációig, nem dobják el maguktól mindazon szépségeket, amelyek alatás és az absztrakció közt olyan bőségesen fellelhetők. 319.old

Volnay László: A Galimberti házaspár művészete
328.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp.

Galimberti Sándor, Dénes Valéria, festők

--- ---

Művészet.1914-ben itta.-Mindketten Nagybanyáról jötte
,s ez naturalisztikus festményeiken meg is lat-ik.
lán Párizsban érintkezésbe jutáttak oly festészeti
endenciákkal,amelyek a futuristák programjához állna
özel.Otthagyták eddigi előadásmódjukat és absztrakt
vészet felé indúltak. 318.old

Zolnay László: A Galimberti házaspar művészete
328.old

Művt.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sandor és Dénes valéria, festők

A Galimberti Hazaspari a munka hozta össze. Roman cigány lanyokat festettek, még az erdélyi havasok aljan, mikor a plainair és az impresszionizmus köréjük füzte a piktori véd-és dacszövetséget. Nagybanyáról Parizs egyete messége szivta fel őket, lassú áthasonulasban megszen vedték Cézanné-t Gauguin-t, Matisse-t, Picassot. 321.old

Kolnay Laszló: A Galimberti hazaspar müvészete
328.old

Müv. Tört. Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sandor, Dénes Valéria, festők

--- ---

Nagyon szeretik az aviatikus nézőpontból felvett városképeket. Nagybányán, Párizsban, Budán, s másutt is egész sor képet festettek-toronyból. Természetes, hogy ilyen nézőpontból még a naturalisztikusan megfestett is idegenszerű, akik ritkán emelkedünk hasonló magaslatokra. De kerülik is a naturalista akcentust. 319.old

Zolnay László: A Galimberti házaspar müvészete
328.old

Müv. Tört. Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sándor és Dénes Valéria, festők

A Galimberti házaspár képei. Amikor nem oly absztraktok, tok, mint pl. Vaugirard utcai képek komor szépsége, a ki stővárosok, a Bluny-kert komor intelligenciája. De ellen lda a legyezőalakúra szétnyitott kartyaházak, a pacolt s felszáktelt cigányasszony és a házfedelek kockái. 319. old

Zolnay László: A Galimberti házaspár művészete
328. old

Művt. Tört. Ért. 1974. XXIII. 4. sz. Bp

Galimberti Sandor és Dénes Valéria festők

Gyakorlott piktori szemnek kell annak lennie, mely Galimberi képein felismeri az arnyalattal nagyobb józansá gotmatematikát, filozófiat. Dénesnek, az asszonynak képein az árnyalattal éoétikusabb, termőbb és erőteljesebb termé zetet. De vannk képeik, amelyekről csak ők tudták hog ki festette. 321.old

Zolnay László: A Galimberti házaspar művészete
328.old

Műv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sandor és Dénes 'alória, festők

Nem torzó és nem zsákutca a Galimberti házaspar élet müve.Fejlödésünlnek fontos lanoszem az!Olan bazis,ahova még mindig és ujra vissza lehet térni,shonnan ujr és ujra el lehet indulni.El nem apadó kisérletező kedvük, a kubizmus korai uttörőinek derékhadaba iktatja őket
321.old

Zolnay László: A Galimberti házaspar müvészete
328.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sándor és Dénes Valéria, festők

- -- --

A Galimberti Házaspar Parizsban sürü érintkezésben állt a francia művészekkel, A kubisták gyüjtőjével, a Parizsban élő Uhdéval. Galimbertia Zooba jart, allattanulmányokat rajzol tervezett fantasztikus allatképeihez, de ezeket m már nem festi meg. 319.old

Zolnay László: A Galimberti házaspár művészete
328.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sándor és Dénes Valéria festők

A Galimberti házaspár 1914-es pesti kiállitáuk anyagát Kaposvárott is bemutatták a Turul szálló diszterében Galimberti szülővarosában. Ekkor Lippl is várárolt tőlük. Márciusban Mario nevü kisfiukkal /három éves volt/ már ismét Párisban voltak. 319.old. 12.jegyz

Zolnay László: A Galimberti házaspár művészete
328.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sandor, Dénes valéria, festők

Némely képük az első pillanatra valamelyes kubista próbálkozásra mutat, ennél azonban mégis összetettebb a próbálkozásuk amennyiben a geometrikus formák legalább motiválva vannak az olyan tárgynál, mint pl. "Párizs háztetői egy toronyból nézve. 318.old

Bolnay László: A Galimberti házaspár művészete
328.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sándor és Dénes Valéria, festők

--- ---

A Galimberti házaspar képei térproblémaknak megoldási példai. Az anyag nem érdekli őket. A forma és a szin is csak addig, ameddig azok egy adott, vagy képzelt térnek plasztikitását befolyásolják. Motivumaik a térképzésnek minden fortélyára alkalmasak. 319.old

Zolnay László: A Galimberti házaspar művészete
328.old

Müv. Tört. Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galinberti Sandor és Dénes Valéria, festők

témaik afiguralisoktól kezdve taj-és utcaképek,csend életekig a festészet egész tematikus kelléktarat atkaroljak.A megfestés módja,stilusa ujszerü volt akkor. Bizonyos fokig ma is az,A kritikusok nem találtak megfelelő szavakat. 318.old

Zolnay László: A Galimberti házaspar művészete
328.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sandor, festő

Szablya-Frischauf Ferenc mondta;Galimberti Sandor sürü levelezésben állt Kippl Kónai Józseffel.Kippl egyengette az ifju Galimberti útjait.Ezért mutattak be az 1914-es kiallitas anyagat Kaposvárott is Galimbertiék 319.old

Zolnay László: A Galimberti házaspár müvészete
328.old

Müv.Tört.Ért, 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sandor, festő

Dénes Valéria 1911-ben ment férjhez Galimberti Sandor hoz. Galimberti e szerelem okan valt el első feleségé től az osztrak eredetü Lanow Maria festőnőtől.
xxiv. 321.old. 17.jegyz

Zolnay László: A Galimberti házaspar művészete
328.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sandor,és Dénes Valéria festök

Csak később 1918-ban bekövetkezett tragédiájuk idején, majd 1918 decemberében,amikor a MA megrendezte emlékki állitásukat,-ierült ki:már 1914-es kiállitásuk is mélye húrokat tépett fel,mint az első kritikák. 319.old

Zolnay László: A Galimberti házaspár müvészete
328.old

Müv.Tört.Ért, 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sándor és Dénes Valéria, festők

A Galimberti házaspar 1918-as emlékkiallitasa kapcsán mondta Uitz Béla:Konstruktiv piktúra elvanélkül,hogy az intuiciót spekulativ szarazsagba fojtana. Oszlopok ők a kommunizmus felé. 321.old

[illegible]ay László: A Galimberti házaspár művészete
328.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sandor és Dénes valéria, festok

--- ---

A Galimberti Hazaspar konstruktiv festő Nagyszabású vi
zuális kompozicióikat a kubizmus eszközével oldanak meg
kubizmusnak egymással ellenkező eszközeit szintetizál
jak, 321.old

Zolnay László: A Galimberti házaspár művészete
328.old

Müv.Tört.Ert. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sándor 1

Kaposvárott született, családja olasz eredetü, apja is festő volt. Tehetségét Rippl Rónai fedezi fel, de nem nála tanult. 1904től Nagybányán Réti növendéke lesz.

Szabó Julia: A magyar aktivizmus története. Akadémiai Kiadó 1971 28 old.

Galimberti Sándor 2

Nagybányáról Münchenbe vezet az utja,majd Hollósy Simonhoz kerül Técsőre.19o7ben már Páizsbna tanul,a Julian akadémián kezdi tanulmányait,de a Salon d Automne és a Salon des Indepéndents kiállitásai határozzák meg fejlődését.

Szabó Julia:A magyar aktivizmus törté nete Akadémiai Kiadó 1971 18 old.

Galimberti Sándor 3

1908tól már ő is kiállit e két hires szalonban. 1910 körül kubista festőkkel és Wilhelm Uhdeval kerül kapcsolatba, aki nagy hatással volt Galimberti fejlődésére.

Szabó Julia: A magyar aktivizmus törté nete
Akadémiai Kiadó 1971 28 old.

1910 előtti müvei az expressziv naturalizmus ,majd a fauve szinesség egészen dekorativan értelmezett szemléletének jegyeivel jöttek lét/re.1910 után elmélyültebben foglalkozik a tér ábrázolás kérdéseivel.Korai képein Lampérth müvészetéhez hasonlóan sürü matéria kultuszt láthatunk

Szabó Julia:A magyar aktivizmus története

Akadémiai Kiadó 1971 28 old.

Később fölényes szinességet, egy kicsit Berény művészetéhez közelálló,biztos nagyvonalu szerkesztésmódot/Csendélet székkel c. képe/.1910 után a szinek érzelmi hatását teljesen mellőzi s csak a tér/forma/szin viszonyok objektiv összefüggését kutatja

Szabó Julia:A magyar Aktivizmus története
Akadémiai Kiadó ,1971 28 old.

1914ben közös kiállitást rendez feleségével, a Nemzeti Szalonban.

Szabó Julia:A magyar Aktivizmus története
Akadémiai Kiadó ,1971 29 old.

Lanow Mária- Galimberti

Kompozició

A Tett reprodukciója

Szabó Julia:A magyar aktivizmus története

Akadémiai kiadó 1971 melléklet

Galimberti Sándor

Párizsban találkozott először Dénes Valériával, majd Nagybányán, s 1911ben feleségül vette. Ettől az időtől kezdve művészetükben sok a rokon vonás.

Szabó Julia: A magyar aktivizmus története

Akadémiai Kiadó 1971 28 old.

Galimberti Sándor

és Bénes Valéria kubizmus értelmezését közös produktumként foghatjuk fel.

Szabó Julia: A magyar aktivizmus története
Akadémiai Kiadó 1971 28 old.

Galimberti Sándor, [ ]

A pécsi J. P. múzeum kezesi 1915-1925.
között készült műveit.

—: Közlemény 6.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. máj. 16.

Galimberti Sándor

Vadas József: "Aktivizálható-e az aktivizmus?" címmel beszámol a Janus Pannonius Muzeum és a Müvészettörténeti Kutató Csoport együttes munkája eredményeként megnyitott pécsi kiállitásról, s Kassák Lajos "Ma" c. lapjának tagjaként említi meg a müvészt, aki a tárlaton részt vesz azok között, akik a tizes években Kassák körül csoportosultak, s ötvenöt év előtt, 1918-ban "demonstrativ kiállitást" rendeztek.

"A magyar aktivizmus" c.
Élet és Irodalom, Bp. 1973. szept. 15.
XVII. évf. 37. sz. 13. lap.

Galimberti Sándor, festő

Megemlítve.

P. Szücs Julianna: Aktivisták képei és szobrai a Janus Pannonius Múzeum kiállításán 7.

Népszabadság, Bp 1973. okt. 13.

Galimberti Sándor, festő

Művészek, tervezők, akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti I
kolán beiratkozott növendékei voltak 1896 és 1919 k
Galimberti Sándor, festőiszet, diszitőfestészet szakon
54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/
oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Gosztonyi Sándorné

és férje képviselték a magyar festészetben a legtisztábban a kubizmust. A „MA" VI. kiállításon mutatták be műveiket.

Lovasi Lajos: Az izmusok történetéről, Budapest, 1972

250 Ft

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Amsterdam,c.képe.-Nincs nyoma a nagybányai manir szinfe lületeinek és összehangolt árnyalatainak.A tónusértékek szerint kiegyensúlyozott hideg és meleg szinek alakitjak ik a felületet.Rippl fekete korszakának "szines de nem napfényes" képeivel rokonitható ez a felületkezelés és szinharmóniakialakitas. 281.old. 17.jegyz

AKNAI TAMÁS: Képelemzés.Galimberti Sándor.Amsterdam 1914. 279. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

Gálik Pál, 16 ikos ált. isk.

1983 JUL 05

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Dolgozók Lapja

(enagy)

1021

Vágyak kerámiába öntve

A komáromi Dobi István Gyermekvárosban szakági foglalkozás keretében kerámia-dísztárgyakat készítenek a gyerekek, Széplaki Jánosné vezetésével. Ki-ki tárgyakba önti gondolatait, örömét, bánatát. Tálak, díszes emblémák, vázák vallanak a diákok érzelemvilágáról. Az egyik kis munka különösen magával ragadó. A hatodikos Gálik Pali a nagypapáját formázta meg, azt az embert, aki a legközelebb áll hozzá.

— Először nem jelentkeztem a szakkörbe, mert nem is tudtam, mivel foglalkoznak. De csak fúrta az oldalamat, vajon mit csinálnak a társaim? Be-bekukucskáltam, s ott ragadtam. Kati néni megtanított az anyaggal bánni. Először hamutartót csináltam, aztán állatokat, asszonyokat formáztam. Utána következett a papa. Rá gondolok a legtöbbet, hiszen ő nevelt egyéves koromtól. Magam elé képzeltem kedves arcát, tekintetét, s valahogy megszületett a kis szobor.

— Tényleg hasonlít a nagypapádra?

— Igen, majdnem olyan, mint egy fénykép...

— r —

Gálik Pál munka közben.

A papa
Fotó: Fodor

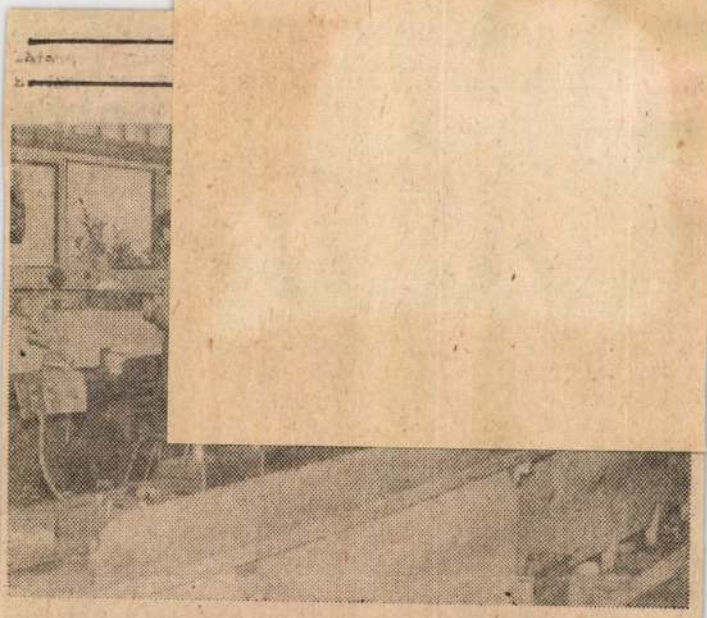

A tanműhelyben
(Krajcsi György felvételei)

TANÁCSÜLÉS OROSZLÁNYBAN

„Tükör" a Vértesalj

DINAMIKUS FORGALOMNÖVE

A városban és a hat környező községben 28 boltot és 13 vendeglátóipari egységet üzemeltető Vértesalja Áfész munkájáról hangzott el beszámoló az oroszlányi tanács legutóbbi ülésén.

Molnár József elnök beszámolójából dinamikus fargalomnövekedésről kaptak hírt a tanács tagjai. A kiskereskedelmi forgalom 10 százalékkal növekedett 1982-ben. A felvásárlási üzemág az 1981. évi 40 mázsa zöldséggel, gyümölccsel szemben tavaly 55 mázsát vett át a kistermelőktől. Figyelemre méltó adat, hogy 1983 első negyedévében a zöldség-gyümölcs boltok forgalma 13 százalékkal növekedett. Az Áfész 1982-ben 86 vagon nyulat is felvásárolt.

A dinamikus fejlődés egyrészt a korszerű hálózatra, másrészt a kiegyensúlyozott áruellátásra vezethető visz-za. A legtöbb hiánycikk a vegyes-parcikkek körében volt, például hű-tőszekrényekből, automata mosógépek-ből, kerti kisgépekből, kazánokból és radiátorokból. Sok bírálatot kapott az Áfész a papírzsebkendő, az egészség-ügyi papír és egyes irodai papíráruk hiánya miatt. A na lalat a többszöri sem tudta meg m rendeléseket teljes az ellátás vetőma szerekből, műtrágy Áfész, a Vetőmagt valamint az Agrok ból.

Tavaly az első ellátás akadozott. oka, hogy a „Zöld egyeztetni kellett déseket, s ez elhú lők biztonságos specifikált megál áfész a megyei Ga lattal. Az áfész az adja a vállalatnak té a rendelések m sítésében. Noha, harminc százalékk nyulak mennyisége volt problémamen szezonár alkalmaz Ennek alkalmazás kényszerítik a szö eddig, a jövőben áfész minden felki mölcsöt, ha a min

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

AMSTERDAM, c. képe. - A térmélység érzékeltetésére szolgáló diagonális almetszéseket mint egyensúlytengelyeket a hajók árbocai hozzák létre, ezek következetesen azonos beállításban helyezkednek el. A hajók és lagunák "tere"lat tószög és dimenzió szerint is elkülönül, az ezeken kivüleső területek kiterjedéseinek ábrázolásától. 281. ol

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor. Amsterdam 1914. 279. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SANDOR, festő

Az egyetemes távlatok és összefüggések szimbolikus ábrázolására való törekvése mégsem a misztikum felé vonzza. Nem az esteleges és önkényes festői jel, hanem az örökérvényű geometriai alakzatokban lévő érzéki gyakorlati tapasztalat kínálkozik elsősorban képszerkesztési elveinek alapjául. 282.old. 19.jegyz

AKNAI TAMAS: Képelemzés. Galimberti Sándor. Amsterdam 1914. 279. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Az Amsterdam festői középút ,a szabad teremtés és a reproduktiv-imitativ mozzanatok egyidejü tendenciózus érvényesülésével.A kompozició egyetemesre utaló kör-négyzet összefüggésének kifejezése a téma realitásban gyökerező elemeit a fő kompoziciós sémához igazitja.,önálló ornamentális jelleggel ruházza fel.. 282.old

AKNAI TAMAS: Képelemzés.Galimberti Sándor.Amsterdam 1914. 279. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

Galimberti Sándor, festő

1914-es "Művészi fejlődésünk"-ből, Dénes Valériával közösen: A mostanában festett képek közül való a szokásostól eltérő beállítású "MINTÁZÓ ASZTAL GYÜMÖLCCSEL" /14.sz/. Miután a rendes távlat szerint nekünk a lényegest eléggé kiemelni nem lehetett, a kontúrok perspektivája meg lett fordítva és csak a síkok plasztikájának visszadása volt a cél. 280.old. o.jegyz

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

A Nemzeti Szalon 1914-es kiállitásan jobbára az aviatikus nézőpontú képek szerepeltek. A rálátásos képtipus fokozatosan foglalta el helyét, megjelenése együtt járt a térhatás fokozását szolgáló kolorisztikus és tematikai elemekkel.-A "PÁRIZSI PLÉHTETŐK"cimü müve ugyancsak felülnézetre van komponálva,- 280.old. 7.jegyz.

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

1914-es "Művészi fejlődésünk"-ből Dénes Valériaval közösen: A piktúrában nem akarunk irodalmat, a téma mellékes, minden korlattól menten teljes szabadsággal iparkodunk megoldani az előttünk álló problémákat. Pl. az 59. kép problémája/akt, interieur, téli táj/a szemhatáron kivül eső tárgyaknak a képbe való belefestése. 280. old. 6. jegyz

AKNAI TAMÁS: Képelemzés: Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279. old

A Janus Pannonius Múzeum Evkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SANDOR, festo

1914-es Művészi fejlődésünk -ből Dénes Valériával közösen: A feleslegesek elhagyásaának próbalkozásai és törekvéseink vezettek el a mához, azaz azon célunkhoz, hogy elhanyagoljunk minden feleslegeset, kiemeljük azt, ami nekünk lényeges és ezt a kiemelést a túlzásig fokozzuk.
280.old. 6.jegyz

-

AKNAI TAMÁS: Képelemzés: Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1973.

GALIMBERTI SÁNDOR, festo

1,914-es Manifesztumukból/Művészi fejlődésünk/Dénes Valé
riavak közösen.:"A Nemzeti Szalon tavaly bemutatta a fi
atal külföldi futuristákat.Most következetes szabadelvü
séggel szóhoz juttatott kettőnket-azokat a modern magya
piktorok között,akiknek törekvése egyenesen ellenkeznek
a megszokottal..." 280.old. 6.jegyz

AKNAI TAMÁS: Képelemzés.Galimberti Sándor:Amsterdam
1914 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Az Amsterdam, ezért lényegében, mint utolsó mű, teljes hitellel vall a "helyes útról és a pontos irányról", melyet azonban nem sikerült végigjarnia. Tragikus módon utolsó mű volt Galimbertié, mert az első világháború utáni szellemi pangásban nem talált követőkre. 283.old

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

A Nemzeti Szalon 1914-es kiállitása katalógusa mellett Dénes Valéraval közzétették programmjukat, hogy a vizuálisan új összefüggéseknek fogalmi úton a közlés hagyományosabb módján könnyitsék meg a mü befogadását. "Művészi fejlődésünk" cimet viselte e manifesztum. 280.old 6.jegyz.

AKNAI TAMÁS: Képelem-én. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914 279.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Amig Dénes Valéria az aviatikus szempontú képek festésével elérte művészetének csúcsát, addig Galimberti összegezte az együtt eddig nem szereplő szempontokat. Ez az összegezés legteljesebben az AMSTERDAM-ban bizonyitható. 281.old

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

A Galimberti-féle kubizmusnak feltétlenül drámai kvalitásunak kellett lennie, ezért közel áll azexpresszionizmushoz. Az a Cézanne utáni elemi racionalitás sincs meg benne, ami a kubizmus korai korszakában oly pontosan meghatározható. 283.old

AKNAI TAMAS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Az "AMSTERDAM", című képben megjelenő expresszionista világszimbólum keresése formailag közvetlenül gyökerezik a reneszánsz körkompozició tondó-megoldásaiban. Ennek bizonyitéka, hogy Dénes Valéria képei között nem egy tondo tipusu kompozició van. 280.old

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Evkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

A legkisebb kerület melletti legnagyobb használható kép felületet jelentette az "elvi" eltávolodás a vízszintes, lineáris perspektivától. Galimbertinél, ez a felülnézet még nem a lineáris perspektiva tagadását, hanem csak felbontását jelentette. 280.old

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Csáky a Léger-utánzó ismeretlen nevü magyar házaspárr
beszél, "akik háztetőket festettek, csak ezt semmi mást".
Nyilván a korai párizsi években fogalmazódott sorok ezel
amelyekből a Galimberti házaspárra ismerni, a közös út
egy korai szakaszán. 281.old

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam
1914 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-7[illegible]. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Mitz Uitz észrevette,hogy Galimbertiék piktúrája "probl
mák halmozása",s ami leginkább az Amsterdamra vonatkoz-
hat,univerzális szellemi értékekkel rendelkezik,a,i kon
centrációját,konstrukcióját,kompozicionális megoldásait
jelenti. 281.old. 16.jegyz

AKNAI TAMÁS: Képelemző.Galimberti Sándor:Amsterdam
1914 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-7[illegible]. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

"AMSTERDAM",c.művénél szükségképen vissza kell utalnunk Dénes Valéria bizonyos munkaira.Annál is inkább,mert az ő fejlődése kevésbé volt ellentmondásos,mint Galimberti tié.Idősebb volt férjénél hat évvel,1877-ben született.
279.old

AKNAI TAMÁS: Képelemzés.Galimberti Sándor:Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972 -73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

A Nemzeti Szalon 1914-es kiállitásakor Dénes Valériával közzé tették programmjukat:"...iparkodtunk ...a naturalista törekvéseknek megfelelően a természetet minél több szeretettel visszaadni.Nemsokara azonban ez nem elégitett ki bennünket..." 280.old. 6.jegyz

AKNAI TAMÁS: Képelemzés.Galimberti Sándor:Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972 -73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festo

Dénes Valéria

1907-től 1915-ig ,s különösen házasságkötésüket követő években 1911-től magukéva teszik a szociális helyzet, természettudományok,világhatalmi politika és provincializmus szellemi és művészeti vetületeként Európán végigszaguldó első formabontó törekvéseket. 279.old

AKNAI TAMÁS: Képelemzés.Galimberti Sándor:Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

MDK

Galimberti

Réti I: Nagybánya. A Műbarát, 1922. II.

216.1.

MDE

Ferencsy Valér: Nagybánya. Nagy.News. 1940. szept. 24. 9.l.

Galimberti N.D.K.

Müve a kiállitáson

Perneczky Géza: Nyolcak és aktivisták köre

Kiállitás Székesfehérváron

Magyar Nemzet 1965. október 23. 4.l.

Galimberti M.D'K.

festmény Kaposvárról, / 1868/ repr.

Zádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964. 90. l.

Galimberti Kázaspár

hatott rájuk a Nyolcak.

Dévényi Iván: Tihanyi Bys. 1968.
6.0

M.D.K.

Galambert-ék

nevét említi:

Mezei Ottó: Dési Huber, az ember és a művész ...

Művészettörténeti Értesítő, 1968. XVII.évf. 1-2. sz.

107. old.

MDK

Galimberti

Réti I.: Századik kiáll. a Tamás-Galériában. Az Est 1938. okt. 9.

GALIMBERTI házaspár ,festő M.D.K.

Művei a kiállitáson

Dutka Mária:N agybányai festők kiállitása a Magyar Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1963. január 6. 7.l.

Galimberti-Lanow Mária
festő

A művész magángyűjteményben,
vagy bárhol fellelhető műve érdekli
az MTA Művészetlörténeti Kutató
Csoportját.

----: Közlemény.

Művészet, 1973. szeptember - 47. oldal

Galimberti - Lanow Mária

Kompozíció.

A Tett reprodukciója. Repr.

Szabó Lúcia: A magyar aktivizmus tört.
42. hép.
Akad. Kiad. 1971.

Dénes Valéria

Férjével, Galimberti Sándorral tragikusan korán behövethezett halálukig a kubizmus legkűbb magyar tanítványai. Végigmentek a kubizmus geometrizáló szakaszán, a felülről nézett mrtinumok síkra vetítésének analitikus térdemzésén, majd az így nyert látásszegletekből szintetizált térkonstrukciót teremtettek.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Calvin, 1968

59. l.

M.D.K.

DÉNES Valéria festő

1908-ban Nagybányán a Szabadiskola növendéke

Réti Bp. 1954. 328. l.

MDK

Dénes Valy: Templom

Nemzeti Szalon, 19o9. KÉVE II. Kiáll.

MDK

Dénes Valy: Házak

Nemzeti Szalon, 1909. KÉVE II. Kiáll.

Dénes Valéria MDK

1885 - 1915

A KÉVE művészegyesület első tárlatán/1908/
többek között Dénes Valéria debütált sikerrrel.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században.
Bp.1959.4o.l.

MDK

Dénes Valéria

A Cluny kert Párisban, o.

Nagybányai cigányok, o.

Napraforgók, o.

Nagybányai festők. Nemz. Gal. 1962. jun.

K. D. K.

DÉNES Valéria festő

Galimberti Sándor festő felesége.

1915.-ben férjével együtt öngyilkos lett.

Réti István: A magyarországi festő művész-
telep. Bp. 1954. 251., 252., 322. l.

M. D. K.

DÉNES Valéria festő

1907-ben Nagybányán a Szabad-iskola növendéke

Réti Bp. 1954. 327. l.

Galimberti Sándor

Galimbertiné

Deneš Valéria

tovább.

Ulitz Béla: Galimbertiék t. Ma

1918. III. ép. 12. 24

Galimbertiék emlék kiállításának

katalogusa.

u. o.

felibe alan

Budapest. 1914.

Denés Valéria

Galimberti Sándorné

ivod

Kállai Ernő: Cézanne és a XX. század konstruktív művészete. Bp. é. n. 54. l. (Képpel.)

Galambosi Sándor

és

Bálint Aladár

Galambosi Sándor és
felesége képei
Nyugat 1914.
2 db.

Kiskunhalas, 1934 március 27.

Endre. Úrnak,

Budapest.

a a mai napon megvettem

0 75.- P per q.

mai napon feladtam.

árút sikerül gyorsan és jól elhelyeznie.

és vagyok

kiváló tisztelettel

Pálossy István

Dénes Valéria

festő

M.D.V.

Nagybányai művészek köre
tartozik, ott tartozkodott 1908 – 1911 ig.

Vojtech Tilkovsky: Egyesek festőművésznő Nagybanyán
Művészet, 1961. augusztus. – Sl.

G. Dénes Valéria

neve emlitve

Kiprőművészet

Vigília 1969 március
206. old.

MDK

Dénes Valy

A "Kéve" Bécsben. A Ház. Modern művészeti folyóirat. 1910. 35.l.

Dénes Valéria

testő

v ról: Bálint Aladár: Galimberti

Sándor és felesége Nyugat (1914)

Szabó Lúlia: A magyar aktivizmus tört.

Akad. Kiad. 1971. 75

Dénes Valéria

festő

~ munkásságára vonatkozó anyagok a

Művészettört. kutató Csop. cédulaanyagában.

Szabó Júlia: A magyar aktiviszmus

tört. 75.

Akad. Kiad. 1971.

Dénes Valéria

Galimberti Sándor – Dénes Valéria tragikus sorsú művészházaspárról Bálint Aladár műelemzéseket nyújtó cikkeiben írt.

Dévényi Iván: Bálint Aladár.

Látóhatár, Bpest, 1971. jún. 575. old.

Dénes Valéria

testő

~~Vir~~ Virágnendélet 1908-1910 körül

Hárak - 1912 körül

Szabó Lúcia: A magyar aktivizmus tört. 4. hép. 7. hép.

Akad. Kiad. 1971.

Dénes Valéria

festő

v és Galimberti Sándor ~~gyűjteme~~

emlékkiállítása 1918 dec. 20.-án a

Ma rendezésében.

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus tört.

79.

Akad. Kiad. 1971.

Déner Valéria

festő

~ Piatalon halt meg

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus

tört.

Akadémiai Kiad. 1971.

Déneš Valéria

festő

~ Déneš Zsófia nekrológia a

Nyugatban.

Szabó Lúcia: A magyar aktivizmus

tört. 29.

Akadémiai Kiad. 1971.

4) Déner Valéria

~~fest~~ festő

Szablya-Frischauf Ferenc magán-
iskolájában kezdte rajztanulmá-
nyait.

Szabó Lúcia: A magyar aktiszmus
tört. 28.

Akad. Kiad. 1971.

1) Dénes Valéria

tzs. fő

Gyalimberti Sándor felesége.

A V.H. Hollandiában éri. Ha-

zajönnek, férje sorozása jelent-

szabó lúcia: A magyar akticizmus tört.

28

Akad. Kiad. 1971.

2) Dénes Valéria

festő

Kezik, Dénes Valéria Dénesen tar-
tózkodik, tudógyulladást kap
és meghal. Holttestét Pestre hoz-
szabó lúlia: A magyar aktivizmus
tört. 28.
Akad. Kiad. 1971.

3) Dénes Valéria

fosfő.

zák s teametése után fejje öngyil-

kos lesz.

Bp. en sinkett, jómódú családból.

Szabó Júlia: A nagyon aktivizmus

fört. 28.

Akad. Kiad. 1971.

5) Dénes Valéria
festő

Sokat dolgozott Nagybányán. Tagja volta KÉVE művészegyesúlt-nek, 1909-1911-ig kiállításokon ve-szabó lúlia: A magyar aktivizmus tört.
28.
Akad. Kiad. 1971.

6) Dénes Valéria

festő

lük szerepelt.

1910-ben Párizsba ment, ahol Matisse tanítványa lett. Párizsban

Szabó Júlia: A magyar aktiviszmus

tört. 28.

Akad. Kiad. 1971.

7) Dénes Valéria

festő

ismerkedett meg Galimberti Sándorral, akinel később Nagybányán is találkozott s 1911-ben

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus

Akad. Kiad. 1971. Tört. 28.

8) Dénes Valéria
festő

felszégül mert horró.

1914-ben közös kiállításuk volt

a Nemzeti Szalonban.

Szabó Lilia: A magyar aktivizmus.
tört. 28.
Akad. Kiad. 1971.

Dénes Valéria

fest.

Párizsi tárlatokon szerepelt.

Szabó Júlia: A magyar aktiviz-
mus tört. 24.

Akad. Kiad. 1971.

Dénes Valéria

és férje Galimberti Sándor
kubista művészek. Párizsból
férnek haza. Tragikus körülmények
között halnak meg az 1. vh. alatt.
A Kossák körhöz tartozott.

Pernecsky Géza: Tanulmányút a Pávakertbe
Bp. 1969.

39.o.

Dénes Valéria

-nak és férjének, Galimberti Sándor-
nak az emlékkiállítását az őszi-
rózsás forradalom ~~után~~ mitörése vendeték
meg.

Pernecsky Géza: Tanulmányút a Pávakertbe
B. 1969.

43.o.

M.D.K.

G. Deines Valéria „festő"

„Házak" c. festményét közli

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos, Bev.és összeáll. Perneczky Géza, Bp. 1967. Corvina,

XIV. képábra ~~reld.~~

Dénes Valéria

Galimberti Sándor felesége. Járt Párisban. A háboru alat festjével öngyilkos let. 1918-ban emlékkiállítást rendeztek hátrahagyott műveikből.

Kritika 1966 IV. n. 19 old.

M.D.K.

Dénes Valéria festő

A MA csoportjához lazán tartozó festő

1918-ban öngyilkos lesz férjével Galimberti Sándorral együtt

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 120.l.

M.D.K.

Dénes Valéria festő

Galimberti Sándro festő

Az analitikus kubizmus modorában dolgozik.

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 45.1.

Dénse Valéria festő M.D.K.

A Nyolcak müvészcsoport tagjai majdnem u yanabban az időben vannka Párizsban, vxłükxxgyszxrre velük egyszerre, xxxxxłóxx tartózkodik ott, hasonló müvészi elveket képvisel, de a csoporthoz nem csatlakozik.

Passuth K.:A Nyolcak festészete, Bp. 1967.

Dénes Valéria MDK

nevének említése

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században.
Bp.1959.36.l.

MDK

Dénes Valy: Cigányok

Nemzeti Szalon, 1909. KÉVE II. Kiáll.

G. Déneş Valéria

nevét, mint amagyar kubisták körének tagját emliti

Dévényi Iván: Huszár Vilmosról, halálának 10. évfordulója alkalmából.

Dénes Valéria, festőnő, l. *Galimberti Sándorné.*

MDK

Galimberti Sándor és Gy.Dénes Valéria.

önálló gyüjteményes kiállitás keretében mutatkozott be 1914.

A Nemz. Szal.499-ik jub.és a KEVE XX-ik kiáll.-a. 1929. febr.

Deines Valéria
festő

M.D.K.

17 Ma művészei emlékkiállítást rendeztek Deines Valéria munkáiból.

Szíj Béla: A Nyolcak és Aktivisták grafikai kiállítása
Művészet, 1962. április — 33 l.

Deines Valéria
festő

MDK

1914-ben volt gyűjteményes kiállítása.
1915 nyarán halt meg Pécsett.

Deines ~~Valéria~~: Galimberti Sándor — Deines Valéria
Művészet, 1963. május — 25 lap

Denis Valéria
festő

Méltatás

Pogány G. Gábor: Pór Bertalan
Művészet, 1970. október - 5 lap

Dénes Valéria, Galimberti Sándorné

Farkas István párizsi tartozkodása alatt ismerkedett meg Galimberti Sándor révén a művésznővel.

Pataky D.: István Farkas. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2. s.

1291

MDK

Dénes Valéria

Napraforgók. 1912.
o.,v. 40x55 cm. Mgt.Bpest.

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai festők.Budapest
1962.Kat. 24.l.

MDK

Dénes Valéria

A Cluny kert Párizsban 1912.
o.,v. 70x70 cm. Mgt.Bpest.

Nagybányai cigányok . 1908-1910 között.
o.v. 51x80 cm. Mgt.Bpest.

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai festők.Budape
1962.Kat. 24.1.

MDK

Dénes Valéria

Fejtanulmány, szénrajz

Akttanulmány, szénrajz

Szablya Frischauf F. és tanitványai kiáll. 1906. márc.

MDK

Dénes Valéria

Fejtanulmány, szénrajz

" "

Szablya Frischauf F. és tanitványai kiáll. 1906. márc.

MDK

Dénes Valéria

Fejtanulmány, of.

Akttanulmány, szénrajz

Szablya Frischauf F. és tanitványai kiáll. 1906. márc.

MDK

Dénes Valéria,

1907-ben az iskolában dolgozott.
1908-ban az iskolában dolgozott.
1909-ben " " "
1911-ben " iskolán kivül "

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ (83.1., 84.1., 85.1.,

DÉNES Valéria festő

M.D.K.

1911-ben Nagybányán dolgozott.

Rátl: Nagybánya. 1954. 329.l.

M.D.K.

DÉNES Valéria festő

1909-ben Nagybányán A Szabadiskola növendéke

Réti Bp. 1954. 328. l.

P á r i s :

Dénes Valéria és férje,
Galimberti Sándor müködése
/XX.sz.eleje/

M Ű V E S Z E T
XIII.évf.1914.
90.

D é n e s Valéria, Galimberti Sándorné festő

Kiállitása férjével a Nemzeti Szalonban, 1914.

M Ú V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
90.
"Galimberti S...."

Kiállitások, 1900-1919.

Dénes Valéria és férje, Galimberti Sandor kiállitása
/Nemzeti Szalon, 1914/

M Ú V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
90.

Galimberti Sándorné Deines Valéria
festő

M.D.V.

Méltatás.

Dévényi Iván: Bálint Aladár
Művészet, 1966. július - 17 lap

MDK

Galimbertiné Dénes Valy

Tájkép, of.

" "

Női akt, "

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

12o 1.

Galimbertiné Dénes Valéria.

Müveiből gyüjteményes kiállitást rendezett a Nemzeti Szalon 1912-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Galimberti Sándorné

Deneš Valéria

Ferto

Erod

Ujvidtsk

194. l.

Nagyságos és Főtisztelendő

Pokorny Miklós

pápai kamarás, irodaigazgató

urnak

Győrött

Régi nagyszemenarium.

Budapest 9
8733
p. 9
Ajánlott

BUDAPEST 935 JUN -6 N 5 9 A
BUDAPEST 935 JUN -6 N 5 9 A
BUDAPEST 935 JUN -6 N 5 9 A

Galimberti Sándorné

szül. Dénes Valéria Georgina

festőnő

L.

Szendrey-Karlóczayné

574. l.

Czápás pohár, XVII. sz., Bergmann Erasmus besztercebányai ötvös műve, özv. gróf Teleki Sándorné hagyt.

VIII. 35.

Galimbertiné
Denes Valy

Nagybánya k. k. 1912
124

Tükrösök, sümegvidéki VI. 149

M.D.K.

Galimberti Sándorné, festő

ki férje hagyatékából kiállítást rendezett meg a „Ma" helyiségében. „Érdekes megfigyelni az asszony munkáiban az asszony természetének megfelelő lágy vonalvezetését — a férfi öntudatos, kemény vonalaival ellentétben."

Mak: Két kiállítás.

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1918. évf. 45. sz. 358. old.

Dénes Valéria

Galimberti Sándorné festő

lásd

Szablya Frischauf Ferenc és tanítványai 1906. márc 15–29.

Szablya Ferenc csomagjában

VII. Jh.

ép. Szultanabad, XIII. sz. — Kleiner Krug, türkisblauer,
n.

zemekkel. Perzsa, XVII. sz. — Kugelige Vase, auf braunem
. Jh.

hullámdisszel. Perzsa, XVII. sz. — Kleine kugelige Vase,
. Persisch, XVII. Jh.

alapon pikkelydisszel. Perzsa, XVI—XVII. sz. — Kleine
enmuster. Persisch, XVI—XVII. Jh.

kék alapon fekete pávaszemes disz. Perzsa, XVI. sz. —
isblauem Fond Pfauenaugen. Persisch, XVI. Jh.

erép. Perzsa, XVII. sz. — Dreihenklige Vase, grünglasierter

vökkel szegett zöld körökkel. Török, XVIII. sz. — Teller,
mit rote Punkte umfasst. Türkisch, XVIII. Jh.

oncolt alapu gazdag arabeszkes disszel. Jelezve. Perzsa,
darauf auf gepunztem Fond Arabesken. Signiert. Persisch,

Galimbertiné

festő

A cikk szerint a háboru alatt internálva volt. s utobb Nagybányán halt meg.

Nem tévedés ez?

de igen tévés

Keletmagyarország.

1921 dec. 12. (A nagybányai festőművészet jubiláris tárlata.)

Galimberti Sándorné

Dénes

D. 2. *Valéria, Galimberti Sándorné*, festő, * Budapest, † Amsterdam 1915 júl. Budapesten, Nagybányán és Párizsban tanult s 1914-ben szerepelt nagyobb számú képekkel Budapesten, amelyek a párizsi postimpresszionista festők hatását mutatták. Férje hatása alatt élete végén tovább fejlődött a kubizmus felé, amely irányunak egyik legelső úttörője Magyarországon

R. Gy. I. 742 f

588.

588. Adam Frans van der Meulen.

Sz. Bruxellesben 1632-ben. † Párisban 1690-ben.

Lovascsata.

A hegyes vidék egyik útszorosában lovasok keltek kézi tusára. Balról a küzdők tömegében két tiszt áll egymással szemben. Az egyik pisztolyát süti ellenfelére, ki ágaskodó szürke lovát jobbra fordítja. Kissé idább, az elesett ló mellett, négyen viaskodnak. Közülök kettő a háttér felé vágtat, honnan egy elszabadult ló tör előre. Jobbról többen üldözik az ellenséget és a vörös kabátosok egyike elesett. Lován keresztül egy szürke ugrik át és mellette sárga kabátos vitéz vágtat, ki kardját felemelte, visszanéz és kalapját elvesztette. Az égbolt felhős. Alól balra a mester jelzését olvassuk.

I

278.

Vászon, méretei 39·5 : 57 cm. — Mündler: V. 2.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: VIII. 50. *A. Fr. van der Meulen:* Ein Gefecht der Reiterei. — 1815: IX. 58. *A. Fr. van der Meulen:* Ein Gefecht der Reiterei. — 1835: III. 45. *A. Fr. van der Meulen:* Handgemenge zwischen Reitern. —

Galimbertine Denes
Valéria

Börtsök-Réti

124. l.

Okvetlenül meg-
nézni, mert a ju-
bilárosi kiállitá-
son kiállitott ké-
nek katalogusa.

Denes Valeria

Galimberti

Nagybányai k. k. 1912

88

Bronztör, római VI. 275.

Deres Valerá

Galimbertiné

Nagybányai k. k.

1912

85

Tranquilina VI. 272

Denes Valeria
Galimbertiné

Nagybányai kiáll. kat.
1912.

84

Reviczky Gyula összes költeményei

IX. 135.

Galimberti Sándorné

Deics Valéria

festő

+ 1915.

Galimberti né

Denes Valeria

† 1915 jul. 18. ~~Bécs~~

l.

Ma. 1919. IV cf

3. n. 40 l.

A hiv. másolat

Abergenyi

igazgató

VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI * MAGYA
HELSINGFORS

Galimberti Sándor
és Dénes Valéria.

Galimberti Sándor és Dénes Valéria kiállítását ismerették a napilapok január 25.

1914.

(Művészet 1914. 28 l.)

A néhai Andrássy Dénes-féle hagyaték tár-

Dénes Valéria

Galimberti Sándorné

Kállai E. 109–110, 126, 158

Dénes Valéria

Münéret 1914-90

Galimberti Sándorné

— 1915. 320 – 322

Keresztlevél 1833-ból IX. 80.

Deines Valéria
Gallimbertiné

Nagybányai kiáll. kat. 1912
83

Római bronzlemez IX. 117

Deres Valéria

Galimberti Sándorné.

Művészeti Lexikon 178. l.

Kőzmű

Száma sor szerint	leltár	A mű szerzője, címe, anyaga stb.
1.	3680.	Bogdán Jakab Szárnyas állatok Vászon, 92·6 : 123·5 cm.

Galimberti Sándorné, festő

L: Orbán Dezső

Székely A: Egy évezred magyar műv (11) 14.

Népszabadság, Bp. 1979. márc. 25

Galimberti Sándor és Dénes Valéria festők

A Galimberti Házaspart az első világháború kitörése Párizsba ítte. Brüsszelbe menekültek, de onnan is tovább kellett menniöl Hollandiaba. Galimberti ott a követség jelentkezett katonának de nem vet ék be. 20.old

Zolnay László: A Galimberti Házaspar művészete
328.old

MMv.Tört. Krt. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti né Déry Valéria, Jenő

Megemlítve.

P. Szűcs Julianna: Aktivisták képei és szobrai a Janus Pannonius Múzeum Kiállításán 1.

Népszabadság, Bp. 1973. okt. 13.

Galimberti-Dénes Valéria, Jestő

Utcarénlet c. műve került a Pécsi Képtár tulajdonába.

—: A Jelenkor krónikája 287–288.

JELENKOR, Pécs, 1973. Március XVI/3.

Gálimbertiné Dénes Valéria

Galimberti Sándor és felesége Galimbertiné Dénes Valéria festőművész Henri Matisse tanitványai voltak. A két tanitvány 1911/12-ben elkisérték mesterüket arra a marokkói tanulmányutra, amely a Matisse-i szinvilág még tüzesebbé válását eredményezte.

Forrás 1975/1o/79

Dévényi: H. Matisse magyar kapcsolatai

Galimbertiné Dénes Valéria

festőművész/ szül. 1877-ben/, a kubizmus egyik magyar uttörője meghalt Pécsett, 1915 julius 18-án.

Forrás 1975/1o/79

Dévényi Iván: Henri Matisse magyar kapcsolatai

Galimbertiné Dénes Valéria

G. Apollinaire párlati beszámolóiban
négy magyar művész neve bukkan fel/Réz Pál:
Apollinaire világa,1974/ Galimberti Sándoré,
Galimbertiné Dénes Valériáé, a pálya kezdetén a kubizmus által inspirált Szobotka Imréé és Korody Eleméré.

rr Forrás 1975/1o/8o

Dévényi:Matisse magyar kapcsolatai

Galimberti Sándorné,
Dénes Valéria

Jestő

Lázd: Berény Róbert

Dévényi Iván: Dénes Zsófia ..... 670-671.

JELENKOR, Pécs, 1975. július XVIII/7.

Galimberti Sándorné Lanov Mária

1916 ében a „Tett" című folyóirat közölte grafikáit.

Kassák Lajos: Az izmusok története, Budapest, 1972

1791

Galimberti Sándorné Lanov Mária

rokonszenvezett a modern képzőművészeti törekvésekkel.

Kassák Lajos: Az izmusok története, Budapest, 1972

1960

Dénes Valéria

wód

Kállaineue

90-91. l.

58. t.

Dénes Valéria, Galimberti Sándorné, festo, stud. Budapesten, megh. 1915

VII. Amsterdamban. Budapesten, Wagyhányán és Párisban tanult. Francia postimpresszionista hatás alatt főleg tájképeket festett.

Kérvédő brouzból VI. 156.

~~Daffinger Hanna~~

~~[illegible]~~

~~Danczinger József~~

80 l.

~~Dayka Antal~~

78 l.

~~Debreczeni Zsolt.~~

Galmi bertiné

Dénes Valéria

83, 84, 85, 88 l.

tov. abb. Kiírni

Rosi - Börtsök.

Ezt együtt hagyni

a szalag alatt!

AI- ÉS ROKONIPAROSOK
ESÜLETE
UTCA 12, I. 4., TELEFON 82–48.

/ i k t o r r. t.
ıyvnyomda
k

B u d a p e s t e n.

sorain folytán igazoljuk, hogy a
ár hó 11.-étől kezdődőleg további
emelkedtek.
1924. évi február hó 20.-án.

Galimberti

G. 2. Sándorné, l. Dénes Valéria

Révai Testvérek V. 62.

Dénes Valéria

Galimberti Sándorné Bpest.

Kéve I. kiáll.

1908

36, 59, 70, 71. szám

Kéve II. kiáll. 1909

V. terem 82, 92, 94,

Denes Valeria
Galimbertiné

1907 – 1910, 1911.

Nagybanyán.

Déries Valéria

1908. évi kiáll. Kéve ME
Oláh asszony, olajf. 250 K
Archép, olajf.
Gyermekakt, olajf. 300 K.
Cigánylány, olajf. 300 K.

Déries Valy

1909. évi kiáll. u. o.
2 olajf.

Rauch, nobráz IV. 164.

Galimbertiné D é n e s V a l y.

1909 KÉVE II.kiáll.

Templom,olajf,
Házak,olajf,
Cigányok,olajf,

1914 Gyujteményes kiáll.
68 drb, képpel.

) Lásd a Kéve katalogusai között.

Nemzeti Szalon

Dénes Valéria

Galimbertiné

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Nem a cézanne-i módon értelmezett "térbe vetülés", de az expresszionista poétika módszerére, meghatározott irányba ható, deformált erő, az Amsterdamban centrifugális erő terti ki a házsorokat. Ezek egyénként szinte naturális pontossággal jelennek meg. A megjelenítő konkrétság okozza a kép zsúfoltságát is. 283.old

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Az Amsterdam szintetikus mű, anélkül, hogy szitetizálna, s
ennek oka, hogy csak viszonylag rövid időszak 1911-14-ig
az elégséges alapokat megteremtő analízis létrehozására
nem volt elegendő. Dénes Valéria és Galimberti korai
munkái leginkább ezt az analitikus szándékot dokumentál
ják. 283.old

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam
1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Harmincegynéhány bibliografiai adat, majdnem ugyanannyi ismert tetsmény ad "elégséges" alapot ahhoz, hogy kijelentsük: Galimberti és felesége, Dénes Valéria a magyar művészeti progresszio élvonalába tartoznak. Kettejül együttes említése elengedhetetlen, művészetük és, "házasság, szerelem és barátság normait messze meghaladó" viszonyuk hatalmas fel erre. 279.old. 1.jegyz

AKNAI TAMÁS: Képeslevél. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

Ø GALIMBERTI SANDOR, festő

Amsterdam, c. képe.-Tipikusan szintelen alkotás, A fénynek
nincs szerepe az elemek kiemelésében, ebben az értelemben
a Czóbel által képviselt magyar "Fauves"-hoz is közel áll
all. A szinek dinamikai jellegzetességei nincsenek oly
módon hangsúlyozva, ahogyan azt pl. a Nyolcak körében tet
ték. Képépitő elem a sötétbarana és fekete kontúr. 281. o

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor. Amsterdam
1914. 279. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SANDOR, festo

1972. december 12-én a BAV aukcióján 84. tételszám alat Galimberti Sándornak tulajdonitott Dénes Valéria képet adtak el. A kép a pécsi Janus Pannonius Muzeumba került. 279.old. 5.jegyz

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR,

Lyka észrevette, hogy a skatulyázó vélemény, miszerint "Ku
kubizmussal van dolgunk" távol van az igazságtól. Megnyugs
szik abban, hogy a "francia kubizmus első képviselője Galim
berti és Dénes Valéria. 281.old. 15.jegyz

AKNAI TAMAS: Képeémzés. Galimberti Sándor: Amsterdam
1914 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

A Nemzeti Szalon 1914-i kiállitása tekintheto az AMSTERDAm c.képben megjelenitett formai újdonsagok összefoglalas előtti "nomenklaturajanak". A kiallitason jobbara az aviatikus nézőpontu képek szerepeltek. 280.old.

AKNAI TAMÁS: Képeémzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

Galimberti Sándor

a háboru kitöresekor a városligeti Műcsarnok mellett lőtte magát főbe.

Kassák Lajos: Az izmusok története, Budapest, 1972.

1790

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Galimberti és felesége Dénes Valéria 1915-ben haltak meg, éppen kiteljesedő, és egyre gazdagodó életművet hagyva maguk után. Kutató művészek voltak-minden igazi művészet kutat valamit, mégha a semmiből teremt relációkat: a gondolat speciális affinitását éleszi. A Ma köre és Kassák törekvései közé illesztette az ő látásmódjukat.
279.old

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SANDOR, festo

A házaspar a világháború kitörésekor párizsban voltak. /Rippl-Rónai gyakran felkereste őket/. 1914 jun. végén Belgiumon át Amszterdamba mentek. három hétig voltak ott, majd augusztus végén Scheveningenbe mentek. Az "AMSTERDA cimü müvének keletkezési ideje tehat 1914 augusztusa. A hagai követségen jelentkezett katonának és récsre kellett utaznia. feleségével együtt. 279. old. 3. jegyz

AKNAI TAMAS: Képelemzés. Galimberti Sandor: Amsterdam 1914. 279. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SANDOR, festő

"AMSZERDAM"c. képe összefoglelja:1.a magyar fauves-művészés világának és és stilusának/Czóbel Bélánál összetettebben/,2.a kubizmus tér-forma-szinviszonyokat rendező elvének ,3.a naturalizmusban gyökerező expresszionizmus Közép-Európában annyira sztereotop szemléletének,4.az új képi szimbólumoknak,később a szocialista müvészeti mozgalmakban részben feldolgozott jellegzetességeit. 279.old

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sandor:Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SANDOR, festő

Galimberti 1904-től Nagybányát, München és Hollósy szabadiskolajat latogatta. Neki a "művésszé válás" hagyományosabb, korábban Rippl által követett útjat kellett vállalnia, a Julian akadémiat. Számara is az 1910-es év hozza a fordulatot, bar már 1908-tól résztvevője a Salon d'Automne és a Salon des Independants kiallitásainak.
279.old

AKNAI TANAR: Képelemzés. Galimberti Sandor: Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SANDOR, festő

Úgy lehet,hogy az Amszterdam eklektikus mü,Benne a párizsimüvészet,az ott töltött évek kevesebb nyomot hagytak, mégis,minta nagybányai nyarak,De a kettő együtt különös módon vegyülve eredeti kvalitást hoz létre e képén.Szerkezetére rávetül az analitikus kubizmus egyik kompozíciósémájának árnyéka:a négyszögletes keretbe komponált ovalis és a kör. 280.old. 18.jegyz.

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor:Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

1914-es Művészi fejlődésünkből ,Dénes Valériabal közösen:Művészi törekvésünk újabb etappjában arra törekedtünk,hogy a természetet a vászonba alakítsuk és igyekeztünk nagy szemhatású motívumokat kisebb területü vászonakba beleszoritani.Ezen problémák megoldásának fokozatos fejlődése látható a 41.42,és 16.sz.képekben.
280.old. 6.jegyz

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor:Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

A postcézannesi látásmód, a "törvény" és egzaktságra törekvő új stilusban elmélyülő művészek között meglehetősen sokan találták meg azt a középutat, amely Galimbertire is jellemző. 280.old

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

"AMSTERDAM, c. képe-A felülnézet következtében az elő-közép-és háttér külön tagoltsága megszünik, tagoló kompozicionális elemként sáv, vagy rétegszerü elhelyezkedés idézi elő a zártság és nyugalom képzetét. 281.old

AKNAI TAMAS: Képeé emzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

A kompoziciós sémák idővel átalakultak, s az AMSTERDAM, c
című képben csak az erősen kinagyított részletekben, ki.-
sebb ömlő egységekben fedezhetők fel a háztetőfestés
nyomai. 281.old.

AKNAI TAMÁS: Képeskönyv. Galimberti Sándor: Amsterdam
1914 279.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Az Amstredam,c.képe.-kiemeli mimetikus voltát,valóság ra visszautaló konkrétságát,s hogy geometrikus keretet ad neki egyszerre meg is szünteti a primer valóságra vonatkozó közvetlen állitásait. 282.old

AKNAI TAMÁS: Képelemzés.Galimberti Sándor:Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Galimberti Sándor: Amsterdam. - Olaj, vászon, 92×92.5 cm.
Pécs, Janus Pannonius Múzeum. Modern Magyar Képtár.
Ltsz: 72.18. - Fekete repr. 280. old. után.

AKNAI TAMÁS: Képeslapok. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SANDOR, festő

Az Amsterdamban a természeti képnek,arnyalt viszonyai nem relativek,s bár a megfogalmazas,a"stilus"egyéni,olyk kor extatikusan zaklatott,fő problémája a kubizmus lényel látásához és törvénykereséséhez áll közel.Kisérlet a ké az emberen kivüli világ közvetitésére,bár az elemeket egy metafizikus térszemlélet alapján rendezi. 282.old

AKNAI TAMAS: Képelemzés.Galimberti Sándor:Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

Denevérguano, denevérek ürüléke többékevésbbé kemény tömeggé összeállva. Némely helyen, nálunk a Pilis és Vértes hegység egyikmásik barlangjában nagy tömegben fordul elő. Trágyázási célokra felhasználható, mert benne sok foszforsav és tekintélyes mennyiségű nitrogén van. Összetétele a telep kora szerint változó. Hatása rendesen szelídebb, mint a tömény műtrágyáké. BITTERA M.

Denevérpapagáj *(Loriculus* Blyth, régi néven *Coryllis)*, a papagájfélék *(Psittacidae)* családjának nemzetsége; csőrük gyenge, jóval hosszabb, mint magas és oldalt összenyomott; szárnyuk hosszú, kissé kerekített, farkuk rövid; főleg élénkzöld színű madarak, fejtetejük és torkuk sárgán vagy kéken foltozott, farcsíkjuk pedig piros. Hazájuk az indo-maláji és pápua terület; mintegy 24 fajuk van. Jellemző sajátságuk, hogy pihenéskor denevérek módjára fejjel lefelé akaszkodnak az ágakra. Fajaik közül említendő a *kékfejű denevérpapagáj (Loriculus galgulus* L.), mintegy mezei veréb nagyságú, elég gyakori a fogságban. VASVÁRI M.

Dengezik, Attila három fia közül a középső. Ellák öccse, Irnik (Irnák) bátyja. Attila és Ellák halála után ő állott a húnok élére, akiket a gepidák a Pontus vidékére szorítottak vissza. Dengezik ott megkísérelte, hogy a húnok régi hatalmát visszaállítsa, de 469-ben a keletrómai birodalom ellen indított hadjáratában elesett. Halálával megszűnt a húnok történelmi szereplése. TAKÁTS GY.

Dengl *János*, közgazdaságkari egyetemi ny. r. tanár, szül. 1882-ben Orczyfalván. Budapesten a kereskedelmi akadémián működött mint tanár, 1920-ban a közgazdasági egyetem kereskedelmi osztályának tanárává nevezték ki. 1923-ban a Felsőkereskedelmi iskolai tanárképző intézet igazgatója lett. Megcsinálta a Gabelsberger-Markovits gyorsírási rendszer reformját. Kiadta a reformrendszer tankönyvét, mely több kiadást ért el és német áttételben is megjelent. TRAEGER E.

Dengue-láz, a trópikus és szubtrópikus égöv alatt honos, ismeretlen kórokozó által előidézett jóindulatú fertőző megbetegedés. Néhány napi lappangás után a betegség hidegrázással, magas lázzal, izom- és izületi fájdalmakkal kezdődik, majd kiütések keletkeznek, amelyek vörhenyre vagy kanyaróra emlékeztetnek. A betegség kezelése tüneti, megelőzése a betegséget közvetítő *moszkitók* (culex fatigans) pusztításában és távoltartásában áll. RÁCZ L.

Denhardt *Clemens* és *Gustav*, afrikai utazók; *Clemens* szül. 1852 aug. 3-án Zeitzben és *Gustav*, szül. 1856 jún. 13-án Zeitzben, megh. 1917 júl. 19-én Lipcsében. 1878—79-ben Fischer Gustav Adolf társaságában az Ozi és Tana folyók vidékét kutatták s Messzáig fölhatoltak, majd 1882-ben újabb kutató expedicióra indultak, mikor is a witui szultántól, aki német védnökség alá helyezte magát, a parton 60 km hosszú földsávot kaptak. Ennek egy részét D. Clemens a német Vitu-társaságnak adta el, míg másik részén fivére nagy ültetvényt létesített. Németország 1890-ben a protektorátust Angliának engedte át. BARTUCZ L.

Denifle *Heinrich*, német egyházi író, szül. 1844-ben Imstben, megh. 1905 jún 10-én Münchenben. Keresztneve József volt, a dominikánus rendbe lépvén kapta a Henrik nevet. A jezsuita *Ehrle* P.-vel (jelenleg bíbornok) együtt szerkesztett *Archiv für Litteratur u. Kirchengeschichte des Mittelalters* c. folyóiratban nagyszerű értekezései jelentek meg. 1880-ban Rómába helyezték, hol a Vatikán levéltárosa lett, s amikor a dominikánus rendbe lépett, adta ki *Geschichte der Universitäten des Mittelalters*, *Chartularium Universitatis Parisiensis*, *Specimina palaeographica* c. nagybecsű munkáit, majd 1897-ben híres *La désolation des églises, monastères, hôpitaux en France pendant la guerre de cent ans* c. két hatalmas kötetét. Utolsó munkája azonban: *Luther u. Luthertum*, nemcsak protestáns, de olyan kiváló kat, tudósok részéről is, mint Funk és Merkl, kedvezőtlen megítélésben részesült. HUSZÁR E.

Dénigrement (franc., ejtsd: *dënigr'mã)*, amely befeketítést, rágalmazást jelent. Az ipari életben a tisztességtelen verseny legdurvább eszköze; a versenyvállalatról oly valótlan tény állításában, híresztelésében áll, amely a versenyvállalat hitelét vagy hírnevét veszélyezteti vagy hitelképességét csökkenti. A védelmet ellene az 1914 : XLI. és az 1923 : V. t.-c-.ek biztosítja. EGYED I.

Deniker *Joseph*, francia antropológus és etnográfus, szül. 1852 márc. 6-án Asztrakánban, megh. 1918 márc. 18-án Párisban, ahol 1876 óta múzeumi könyvtáros volt. Számos állattani és néprajzi cikket írt, fő munkássága azonban a rasszantropológia területére esik. Megszerkesztette Európa első nagyarányú rasszjelleg elterjedési térképét (termet, koponyajelző elterjedése) s annak alapján állította fel a rasszantropológiában azóta állandóan alapul szolgáló híres rasszosztályozását. Főbb munkái: *Étude sur les Kalmouks* (1883); *Quelques observations sur les Boshimans* (1886); *Les Hottentots* (1889); *Les races exotiques* (1890); *Mission scientifique du Cap Horn* (1891); *Les races européennes* (1897); *L'indice céphalique*

lom kitörésekor Tordán a nemzeti tanács elnöke volt. 1920-ban Budapesten ügyvédi irodát nyitott s 1922-ben nemzetgyűlési képviselővé választották. 1926—29-ben megjelent munkái: *Miért pusztul Magyarország* és a *Végzetes szanálás.* BALLA M.

Dénes *Lajos*, tanár, szül. 1879 jan. 14-én, bölcsészettudományi doktor; a Károlyi-korszakban budapesti tankerületi főigazgató. Esztétikai, filozófiai, kritikai és pedagógiai tanulmányai jelentek meg, azonkívül írt magyar nyelvi tankönyveket is. Szerkesztette az Alexander Bernát és Beöthy Zsolt tiszteletére kiadott emlékkönyveket. Filozófiai felfogásában az újkantianizmushoz áll legközelebb, esztétikai elméletében először foglalt nálunk állást az esztétikai jelenségek kizárólagosan pszichológiai magyarázata ellen, pedagógiai tanulmányaiban és cikkeiben pedig a nevelésügyi reformtörekvések érdekében harcolt.

Dénes *Valéria, Galimberti Sándorné*, festő, szül. Budapesten, megh. 1915-ben Amsterdamban. Szablya-Frischauf Ferenc vezetése alatt, majd Nagybányán, végül főleg Matisse befolyása alatt tanult Párisban, ahol azután is majdnem állandóan élt. Tájképeiben, városrészleteiben, csendéleteiben férjével együtt a francia posztimpresszionizmus egyik legkövetkezetesebb képviselője. ÉBER L.

Dénesfa, kisközség Sopron vm. kapuvári j.-ában, (1920) 767 lak. Vasútállomása, távirdája, postahivatala van. P. ORMÓS J.

Dénesfalva, most *Danišovce* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Szepes vmben. A XV. században épült gótikus templomának szép szárnyas oltárai vannak. P. ORMÓS J.

Déneslak, kisközség Vas vm. vasvári j.-ában, (1920) 1047 lak. U. p. és u. t. Egervár.

Denevérek *(Chiroptera)*, repülőszervvé alakult mellső végtaggal bíró emlős állatok. Népies nevök *szárnyas egér.* Úgyszólván a Föld minden részén elterjedtek. Csak a Galapagosz és Sandwich szigeteken, északon pedig Izland szigetén nincs denevér. Igazi vérszívó denevér csak az Újvilágban fordul elő. Csontvázuk könnyed, de erőteljes. A felső- és alsókar, valamint a kézujjak nagyon megnyúltak; csak a hüvelykujj marad más emlősökéhez hasonló, rövid és karommal fegyverzett. A repülőhártya vagy vitorla a hátoldal és hasoldal bőrének közvetlen folytatása; idegvégződésekben nagyon gazdag, tehát igen érzékeny. A vitorla a test és a végtagok, valamint a kézujjak között van kifeszítve; ezenkívül a hátsó végtag és fark között is lehet vitorla. A denevéreknél igen nagy szerepök van a különféle bőrmirigyeknek. Az emlők száma kettő. Bundájuk csak sajátságos szerkezetű nemezszőrökből áll, gyapjúszőrük nincs. Érzékszerveik közül legjobban fejlett a tapintás szerve. Nagy fülkagylójuk sajátságos

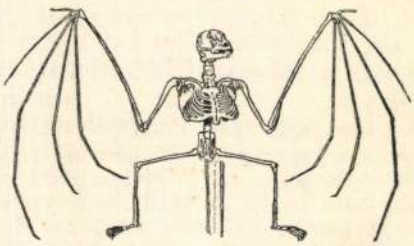

Denevér (Nycteris thebaica) csontváza

Közönséges nagy vámpir (Vampyrus spectrum)

Törpe denevér (Pipistrellus pipistrellus)

toldalékkal, különböző kivágásokkal ellátott és rendkívül könnyen mozgatható, ezenkívül igen változó alakú fülfedőjük van. Hallásuk is igen finom. Valamennyi éjjel jár zsákmánya után. Minden fajnak más a vadászterülete. Legtöbbjük rovarevő, de akadnak a déli fajok között gyümölcsevők is. Az északibb tájakon lakó denevérek téli álmot alszanak. A téli álom előtt párzanak. Tavasszal 1—2 kölykük van, amelyet anyjuk röptében is magával hordoz. 6—8 hét mulva már a fiatalok is röpülnek. Két csoportba osztjuk őket, nevezetesen a *Nagydenevérek* (Megachiroptera) és a *Kisdenevérek* (Microchiroptera) alrendjére. A nagydenevérek mind gyümölcsevők, a kisdenevérek mind rovarevők. Foguk tűhegyes, a zápfogcsúcsokat éles tarajok kötik össze egymással. A denevérek legnagyobb része (83 nemzetség, 600 fajjal) a kisdenevérekhez tartozik. Hazánkban 23 denevérfaj ismeretes, mindegyik hasznos rovarevő.

Irodalom. *Brehm-Éhik:* Az állatok világa (7. köt.); *Méhelÿ Lajos:* Magyarország denevéreinek monografiája. ÉHIK GY.

Gutenberg Lex. VIII K.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Galimberti Sándor
MAGYAR NEMZET
1962 NOV 20
1021

Magyar Nemzet

FENELLA

Visszaemlékezés Rippl-Rónai József egy cigánylány-modelljére

Rippl-Rónai József francia születésű feleségének unokahúga, akit a mester leányává fogadott, felnevelt és többször lefestett, a nagy magyar művész születésének tavalyi centenáriumán megkezdte emlékeinek összegyűjtését és megírását. Az alábbi részlet Rippl-Rónai nevelt leányának, Dobossy Eleknének készülő memoárjából való.

A kaposvári villának szerintem egy feltűnő tulajdonsága volt: a vendégjárás időnként bátran eltúlzottnak volt mondható.

Én ugyan úgy láttam, hogy a legtöbb vendéget szívesen látták, de bizony akadtak olyanok is, akik sehogy sem illettek bele a háziak környezetébe. Én inkább a szívesen látottakról fogok írni.

A vendégjárást egy különös és egzotikus személlyel kezdem, mert ő volt időrendben az elsők egyike, aki odaérkezésem után megjelent. Ezt a vendéget Józsi bácsiék a következő körülmények között ismerték meg.

Az 1910-es tavaszi párizsi tartózkodásuk idején, Galimberti Sándor fiatal festőművész, aki az előző évek egyikén hosszabb időt töltött a Róma-villában — szobát bérelt Józsi bácsiéknak a Boulevard Montparnasse és a Boulevard Raspail sarkán levő Hotel de la Haute-Loire nevű szállodában. A Dôme-kávéházzal volt átellenben.

Másnap délelőtt, amint elindultak a szállóból — az úgynevezett olvasóterem elé érve, idegen kiejtéssel és rossz magyarsággal, gitár kísérete mellett, ráismertek a *»Csak egy kislány van a világon«* című magyar nótára. Természetesen kíváncsiak voltak, ki lehet az az énekesnő, aki olyan buzgalommal és teljes átérzéssel énekli Józsi bácsinak ezt a kedves nótáját? Benyitottak a szobába. Egyedül, a szőnyegen ülve egy igen érdekes megjelenésű, különös ruházatú fiatal nőt láttak, aki figyelembe se véve a belépőket, továbbra is elmerült az éneklésbe. Amikor a dalnak vége lett, megszólították. Fenella néven mutatkozott be. Megkérdezték, kitől, hol tanulta ezt a magyar nótát? A válaszból kitűnt, hogy fiatal magyar művészektől, akiknek néha, amikor nagyon rosszul ment a dolga, modellt szokott ülni — de az is kiderült, hogy nemcsak sok magyar nótát tud, hanem ezenkívül francia, angol, olasz, spanyol, német, orosz és cigány dalokat is. Az orosz nyelvet kivéve, a többi nyelvet beszélte is valamennyire. Franciául, angolul — amely anyanyelve volt — tökéletesen, a többit törve.

Mielőtt megérkezésének elbeszélésébe kezdenék, meg szeretném említeni, hogy Józsi bácsiék, párizsi tartózkodásuk alatt többször voltak vele együtt és igen értelmes, művelt nőt fedeztek fel benne. Nemcsak énekelni tanult, hanem zongorázni is szépen és jól tudott. A zongorázástól azonban orvosa, gyenge fizikuma miatt, eltanácsolta. Legkedveltebb komponistái Schumann, Chopin és Liszt.

De nem minden téren volt ilyen biztos ízlése. Emlékszem például, hogy a jó irodalomról vajmi kevés fogalma volt. Gyerekfejjel már meg tudtam ítélni, hogy azok a könyvek, melyeket magával hozott Kaposvárra és mint nagyon érdekeseket elolvasásra ajánlott nekem, igen gyakran gyatra ponyvák voltak. Legtöbb ilyen felajánlott könyv érzelmes cigány-történetekről szólt.

Én Józsi bácsi jóvoltából csak komoly, jó könyveket olvastam, és nem tudtam élvezni ezeket a silány olvasmányokat. El kell mondanom még azt is, amit később Fenella maga mesélt el nekünk származásáról. Édesapja, akit rajongásig szeretett, amerikai cigány volt, Londonban élt és ott egy polgári származású leányt vett el feleségül, aki, mint Fenella mondta, nagyon más valaki volt, mint férje és Fenella. Második leányuk, az anyja leánya, frónő volt Londonban. Egyébként Lowell volt a nevük.

A későbbiek folyamán megtudtuk azt is, hogy már egészen fiatal korában önálló életet élt. Már Londonban is a művészköröket kedvelte, s anyja nagy megbotránkozására ott kezdte meg modellkarrierjét. Így a neves szobrásznak, Epsteinnek és egy fiatal festőművésznek — a mostanában elhunyt, ismert Augusztus Johnnak is ült. Ha erről az akkor fiatal művészről beszélt, szinte extázisba esett. — John rajzolta, azaz tervezte Fenella stilizált cigányruháját, amelyből, amikor Kaposvárra jött, négy darabot hozott magával, mindegyiket ugyanarra a fazonra csináltatta, különböző színekben.

Erről a viseletről sohasem mondott le. Ez a ruha egybe volt szabva, gömbölyű kivágással, a szoknya bő redőkben omlott alá, egészen a bokáig. A nyak kivágása és a szoknya — mondjuk tenyérnyi felszegése — tresz szalaggal volt díszítve —, amely a ruha színével egyezett. Egyébként mindig hosszú ujjú ruhát viselt, s télen-nyáron mezítláb, szandálban járt. Télen, öltözetét egy bő, sötétbordó színű, hosszú posztógallér egészítette ki. Hajában, nyakában rézérmékből fűzött láncokat viselt és ugyanolyan fülbevalókat. El lehet képzelni, hogy amikor a későbbiek folyamán ezzel az egzotikus külsejű fiatal nővel valahová mentünk, főleg a nyárspolgári Kaposban — de még Pesten is —, megbámultak bennünket. De Fenellát ez egyáltalán nem zavarta. Ma már az ilyesmi fel sem tűnne, hiszen az egzotikumok nagyon gyakorivá váltak.

Mikor Fenella megérkezett a Róma-villába, éppen kirándulóson voltunk az Iván-hegyen. Estefelé értünk haza és ekkor Maris szakácsnő titokzatosan egy különös vendég érkezését jelentette. Azt is elmondta, hogy a vendéget lefektette saját szobájában, mert nagyon fáradt és álmos volt.

A hangos beszédre Fenella felébredt és miután ruhástul dűlt le — rögtön jelentkezett. Mi, gyerekek, elbámulva néztük a különös idegent, Józsi bácsiék azonban örömmel üdvözölték. Szállásul az emeleten levő kis szobámat kapta meg és ott lakott mindaddig, míg télen mind a négyen felutaztunk Pestre.

Röviddel Fenella megérkezése után Józsi bácsi nagy kedvet kapott, hogy képeket és rajzokat készítsen róla. Alig múlt el nap azon a nyáron, hogy Fenella ne állt volna modellt. Ezeken az üléseken én is jelen voltam, egyrészt mint néző, időnként mint másik modell. Aktot róla csak a műteremben festett vagy rajzolt és ezeket később, 1912-ben, beállította azokba a kerti jelenetekbe, amelyeken a kertben aktok szerepeltek. Egy ilyen emlékezetből festett kép *»Aktok a kertben«*, amely 1912-ben készült, s a centenáris kiállításon is szerepelt.

Fenella tehát jókor jött, mert Józsi bácsi ebben az időben, az ő közellétében nagy munkakedvre kapott. Fenellától közben zongorázni és az angol nyelv elemeit is megtanultam.

Az egész nyár szorgalmas munkában telt el, de arckép Fenelláról nem született mégsem. Nem volt szép nő és Józsi bácsinak egyszer sem jutott eszébe arcképét festeni róla. Ellenben saját bevallása szerint, ilyen tökéletesen szép aktot sem előtte, sem utána nem látott. Fenella elmondotta, hogy Rodin és Bourdelle is többször megmintáztak.

Ahogy beállt az őszi idő, már a lakásban folytatódtak az ülések — de most már csak rajzok születtek Józsi bácsi kezéből.

Ebben az időben főleg lúdtollal, tintarajzokat készített az asztalt körülülő társaságról vagy pedig egy-egy interieurt festett.

Ekkor kezdtem el az ő biztatására a rövid életű festői pályafutásomat.

Magyar Nemzet

Intell. elsőrangú háziasszony, házvezetést vállal. »Komoly — N. 4741« jelig. a kiadóba

Kohó- és Gépipari Minisztérium Tervező Irodái,
Budapest, I., Krisztina krt. 55.
KERES FELVÉTELRE GÉPÉSZ-, VILLAMOS-, KOHÁSZ-MÉRNÖKÖKET, valamint TECHNIKUSOKAT.
Jelentkezés írásban vagy személyesen. Személyes jelentkezés a munkaügyi és bérosztályon, V. em. 703. szoba. 9—12 óra között.

Elektronikusműszer alapanyag ismerettel rendelkező anyaggazdálkodót és férfi segédmunkást felvételre keresünk. Híradástechnikai Ktsz. Bp., VII., Csengery u. 28. Tel. 223-645. Varga.

Gépkocsivezetőket 2 éven felüli gyakorlattal, **autószerelőket** és alacsonynyomású **Marabu kazánhoz fűtőket** azonnali belépésre **FELVESZÜNK.**
3. Belkereskedelmi Szállítási V.
Budapest, XI., Karinthy Frigyes út 17.

Karbantartási munkában jártas **villanyszerelőt, lakatost** és **segédmunkást** azonnali belépésre felvesz a Magyar Gyapjúfonó- és Szövőgyár, Bpest, IX., Soroksári út 110-112. Tel. 279-076.

FELVÉTELRE KERESÜNK
többéves gyakorlattal rendelkező, géptervezésben jártas **GÉPÉSZ-MÉRNÖKÖT,** tervező iroda vezetésre, valamint 1 fő **önálló MŰSZAKI RAJZOLÓT.**
»Szövetkezet 888« jeligére az újpesti hirdetőbe.

Műanyag fröccsszerszám készítésében jártas szerszám-esztergályost felveszünk, legalább 10 éves szak-

VEGYÉSZ-, GÉPÉSZ- és KOHÓ-MÉRNÖKÖKET
tanárkénti alkalmazással
azonnali belépéssel
FELVESZ
a Veszprémi Vegyipari Technikum,
Vorosilov u. 4.
Fizetés törvényszerű. Érdeklődés az igazgatónál.

Felveszünk Nagy-Budapesten lakással és gyakorlattal rendelkező gépjárművezetőket, valamint távfűtő berendezésünk kezelésére betanított munkást. — Jelentk. Elektromos Művek, XIII., Dráva u. 26.

Vezető kertészt keresünk 1963. január 1-i belépésre. Oklevél, v. okmányokkal igazolt, több mint ötéves kertészeti gyakorlat megkívántatik. Munkaköre konyha- és virágkertészet. Jelentk. lehet Fővárosi Szociális Otthon, Kéthely munkahelyen írásban vagy személyesen.

Információképes, jól főző háztartási alkalmazottat felveszek, — bentlakással. 385-019.

A Nagyszentjánosi Állami Gazdaság mielőbbi belépésre keres állami gazdasági gyakorlattal rendelkező sertéstenyésztési agronómust és szakiskolai végzettségű, gyakorlattal rendelkező brigádvezetőt. Útiköltséget felvétel esetén térítünk. Jelentk. Nagyszentjánosi ÁG. központjában. Tel.: Nagyszentjános 1.

Budapesti vállalat keres gyengeáramú villamos- és gépészmérnököt vagy technikust. Fejlesztő, technológiai, szerszámszerkesztői, diszpécser, — művezetői és programozói munkakörökben. Részletes önéletrajzzal ellátott ajánlatokat »Híradás 2377« jelig. a Felszabadulás téri hirdetőbe kérjük.

Budapesti Tejipari V. Bp. XI., Bartók Béla út 105-113. szám. keres azonnali belépésre TMK gyakorlattal rendelkező gépészmérnököt, magasnyomású vizsgával rendelkező fűtőt és villanyszerelőket. Jelentk. vállalatunk személyzeti osztályán. — Felveszünk továbbá automata géplakatost. Jelentk. budafoki telepünkön, XXII., Vöröshadsereg u. 7-11. sz. alatt.

A Hazafias Népfront lapja
Főszerkesztő: Mihályfi Ernő
Szerkesztő bizottság:
Horváth Richárd, Jámbor István, Kárpáti Aurél, Martin Ferenc, Molnár Erik, Z. Nagy Ferenc, Ortutay Gyula, Paál Ferenc, Parragi György, Péter János, Rajcsányi Károly, Szabó Pál, Szabolcsi Bence, Vadász Elemér
Felelős kiadó: Sala Sándor, a Lapkiadó Vállalat igazgatója
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII., Lenin krt. 9—11.
Telefon: 221—285.
Éjszakai szerkesztés (10 órától): 221—292, 221—293, 429—381.
Nyomdai szerkesztő (10 órától): 221—290.
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a helyi (Budapesten a kerületi) kézbesítő postahivataloknál és a kézbesítőknél.
Előfizetési díj egy hónapra 14,— forint.
Athenaeum Nyomda. Pv.: Soprom Béla igazgató.

Harisnya kézi körkötőgép nylonra, motor meghajtással, — munkaasztallal, vagy anélkül eladó, este 18 óra után. Faragó. — XIII., Fürst Sándor u. 21/b.

Porszívó magyar, 220-as, 900 Ft eladó. József krt. 37. III. 17. Délelőtt.

Könyvjóváírással átadó: 1 db pofástörő III-as, 100/250 mm szájnyílással, ékszíjmeghajtással, 2 db finomhengermű ø 800/500 mm és 1000/600 mm-es hengerekkel, ékszíjmeghajtással, 1 db OHF típusú, 1000/7000 mm méretű hasábszita, ékszíjmeghajtással. A gépek A. kategóriába tartoznak. Tárolási hely: Bpest, X., Noszlopi u. 2. — Érdekl. ÉM. Könnyűbeton és Szigetelőanyagipari V. beruházási osztály. Tel.: 473-184.

BÚTOR

Barokk és modern garnitúra, sezlon, fotelágy kapható Klopfer kárpitos, VIII., Bródy Sándor u. 27. Telefon 339-179.

Komb. szekrény eladó. VI., Zichy Jenő 23. I. 6. Ferenczi.

Franciaágy, mely összecsukva kanapé, — mindkét formájában esztétikailag és kényelmileg tökéletes. — Modern koloniál és barokk formában, csak a régi Szabó László cégnél kapható, Molnár u. 5.

KOMBINÁLT SZEKRÉNYEKET, HÁROMAJTÓS SZEKRÉNYEKET, REKAMIÉKAT, FOTELOKAT, SZÉKEKET, IRODA-BÚTOROKAT
KÉSZPÉNZÉRT

Veszek használt rekamiét, kombináltat, — hagyatékot, fotelokat, hálószobát, ágytollat. 404-759.

Kétszemélyes barokk és koloniál garnitúrák, barokk franciaágy, heverők, fotelok olcsón. Schiff, Szt. István krt huszonhat.

Ágysodronybetét, Patent, összecsukható vaságyak készítése, javítása, elrongált ágysodronyok bevonása. Prohászka, Zichy Jenő u. 46.

Konyhabútor 500 forint havi részletre. — Népszínház u. 24. — Asztalosnál.

Kétszemélyes rekamié, esetleg fotelekkel, heverő, fotelágyak. 6 egyenlő részben fizethető. Kárpitosnál, Visegrádi u. 4.

Komb. szekrény, ágyneműs, tv.-tartók, — könyvespolcok eladók. Körösi, XIII., Csanády u. 3.

Bútorvétel! Hálószobát, kombináltat, rekamiét, hagyatékot, feloszlatott háztartást, ruhaneműt, tollat veszek. 33-66-62.

Veszek hálót, kombináltat, rekamiét, szekrényeket, ruhaneműt, tollat, hagyatékot, — limlomot. 13-48-69.

Figyelem! Vennék hálószobát, kombináltat, garnitúrát, rekamiét, hagyatékot, — Azonnal jövök. Tel.: 315-822.

Veszek kombináltat, rekamiét, hagyatékot, hálószoba bútort, — tollat. Hívásra jövök. 335-255.

Fotelágyak, rekamiék, garnitúrák, fizetési könnyítéssel. Román, Nagymező u. 66.

Kombináltat, ágytollat, hálót, rekamiét, fotelokat, hagyatékot, feloszlatott háztartást veszek. Azonnal jövök. 135-388.

SZŐNYEG

Szőnyegjavítás, szőnyegrojtozás, szőnyegtisztítás, XI., Eszék 4. 259-341.

Tökéletes szőnyegjavi-

Gyorskapcsoló (Mambóhoz) rozsdamentes fehér fémből kapható. Lenin krt 60, Fekete.

Külföldi táncmikrót, művészt, olasz énekest, **magnószalagot,** régi magyar nótát stb. vesz készpénzért »Hanglemez-udvar«, VII., Rákóczi út nyolcvan. (410-814.)

Televiziót, új típusú rádiót vennék, lehet vámkezelt külföldi gyártmányú is. Izabella u. 69. Tel.: Háromszáztizenkilenc — egyszázhuszonhárom.

Rádióját, televizióját lakásán javítja Dósa rádiószerviz. Telefon: 131-166.

Televizióhoz színes előtét kapható. Játékbolt, V., Szabadsajtó út 6. 189-050.

Táska-zenegépemet (magnó adapter, — mikró-normál lemezjátszó, rádió) elcserélném Supraphon lemezjátszóra vagy eladnám. Tel. 268-377.

Rádió (igényesnek) négyszázötvenért eladó. Megtek. Murányi u. 57. Trafik.

Színes televizióhatást adó legújabb színekkel készült televizióelőtétet bemutatásra is felszerelünk, antennaszerelés, rádió javítás. Tel. Balogh televízószerviz. 330-440.

8 tranzisztoros kisrádió eladó. (Made in Japan.) Cím Gubányi, XIV., Hungária krt. 135. Este 7-től.

Eladó Beethoven II. rádió, újszerű állapotban. XI., Karinthy F. u. 4-6. V. 10. Du. 4—7 óráig.

Televizió, rádió javítás helyszínen, azonnal, garanciával. Televizió-antenna szerelés, transzformátor tekercselés. Tv.-feszültség szabályozó. — Jantsek, Batthyány 50. 156-539. 357-530.

FOTO, OPTIKA

Mozivetítő 8 mm és 9½-es eladó. Telefon 343-159.

Eladó Exakta Varex II/a Tessárral. 411-

Tokozott Danuvia motorkerékpár részletre is. hatezerötszázért eladó. Diószegi Imre, Mocsa, Boldogpuszta.

OPEL OLYMPIA
kitűnő állapotban, 22 000-ért **eladó.**
Ugyanott **autófényezést, dukkozást, zománcozást, kalapácslakkozást tömegben is határidőre vállalok.**
Boros, XVI., Szabadság út 27. Tel. 290—596.

Karburátor javítás, szabályozás. Bp. Víg u. 8. Feller.

Peugeot 404. új, igényesnek eladó. Tel. este 7-től 468-642.

KÖNYV

Régi Dugó Dani, Én Újságom könyveket vennék. 293-515.

ADÁSVÉTEL

Habverőgép, új, francia, kettőszázhuszas áramra 500 forintért eladó. 317-582.

Antik ezüst, hibátlan, szép cukortartót vennék. 297-710 tel.

DUNYHÁT, PÁRNÁT
legjobban értékesíthet. Hívásra házhoz jövök.
Tel.: 222—646.

Porcelánt, edényeket, dísztárgyakat, sérültet is, nagyméretű tükröt, bútort, háztartásban feleslegessé vált holmit veszek 411-131

Csak egy telefon: 411—411.
DUNYHÁT, PÁRNÁT
magas árért veszek

Veszek festményt, porcelánt (sérültet is), hagyatékot és mindennemű feleslegessé vált dolgot. 467-555.

Dunyhát, párnát magas áron veszek. Hívjon. Telefon: 158—345.

Veszek használt bútorokat, hibás rekamiét, kombináltat, — ágytollat, hagyatékot, varrógépet, ruhaneműt, limlomot. 33-91-97.

Tollat, dunyhát legmagasabb árban veszünk. Azonnal megyünk. 139—595.

Telefonáljon, azonnal házhoz megyünk. — Dunyhát, párnát veszünk. Hívjon. 404-770.

Kisméretű tűzhely eladó. Aradi u. 28. — Lővy.

Táskaklinika, mindennemű táskajavítás, — készítés, szakműhelyben. VI., Népköztársaság útja 74. 325-018

Lakáselválasztást, belső tatarozást, átalakítást azonnal tervez, kivitelez. Reggel 353-179.

Bundacipők, női, férfi, bőr talppal, minden számban kaphatók, Szigeti cipésznél, Majakovszkij hatvanhét (Körútnál).

ABLAK—AJTÓ
LÉGELZÁRÁS,
tüzelő megtakarítás melegebb otthon.
Közületeknek is.
BRIEGER ZOLTÁNNÉ.
Telefon: 115—550

Építészszakértő tanácsot ad, vitás építési ügyeit intézi, ellenőriz stb. 121-338.

Padlóburkolat (PVC., gumi, linóleum, magnezit) készítése, javítása, Deák, Bp. V., Tüköry u. 5. 316-558.

Kerítéshez, szőlőműveléshez korszerű előfeszített acél betonoszlopot rendeljen. — XIII., Jász u. 103.

Falradírozás, rovarirtás, nagytakarítás, ablaktisztítás. Léránt kisiparos. Tel.: 406-139.

FOGSORJAVÍTÁS
Majakovszkij u. 95.
megvárható 224-105

Mosógépjavító expresszszolgálat lakásán, jótállással. 311-322.

Bokorrózsák — újdonságok —, nagy választékban kaphatók. Cser József kertészete, Bp., XI., Temesvár u. 22 Árjegyzéket küldök. — Tel.: 499-355.

Veszek bontásból, átépítésből kikerült, — visszamaradt, elfekvő, lebontandó épületanyagot (ajtót, ablakot, faanyagot stb.). Tel. 380-051.

8—10 szobás irodahelyiséget keresünk, bérlemény vagy vásárlás útján. Telefon 420-380, 427-153, naponta 12 órától, este 19 óráig. (Szombat, vasárnap kivételével.)

Vegytisztító, v. **műanyagiparhoz** társulnék pénzzel, közreműködéssel. »Szakember N. 1480« jelig. a kiadóba.

Angóra fonal, fehér, ezüstszürke színekben dekája 6 forint. Ferenczy Béláné, Balatonőszöd.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 JUN 29
SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár

VILLANÓFÉNYBEN

Galimberti Sándor

Talán még szerencsés pillanatban fordulok a Párizsban élő Lucy Galimertihez. Így távolból elérhetem azt a kezet, amelyik a Galimberti család utolsó sarját ölelte, Galimberti Sándor és D'nes Valéria, a tragikus sorsú művészházaspár egyetlen gyermekét, Mariót. Aki még mesélhetett Galimberti Sándorról, eltávozott közülünk. Lucy Galimberti azonban még őrizheti közös titkaikat...

Élt egy festő Kaposváron, akit Galimberti Sándornak hívtak, aki ebben a városban szívta magába először a szépséget, oly gyökeresen, hogy életében ez vált számára a legfontosabbá..., s akiről oly keveset tudunk szülővárosában.

Az Életrajzi Lexikonban olvasható pár sornál nekünk illene többet ismerni róla, s hogy ebben biztosak lehetünk, álljon itt idézetül a lexikon Galimberti Sándorrról szóló ismertetése. »Galimberti Sándor. (Kaposvár, 1883, május 31. — Bp. 1915. júl. 20): festő. Nagybányán Réti István, Münchenben Hollósy Simon és Párizsban a Julian Ak, növendéke. 1908-ban Párizsban többször szerepelt a Salon d'Automne és Independet kiállításain. A kezdeti kubizmus térproblémái foglalkoztatták, rálátásos csendéleteket, városképeket festett. A Ma c. aktivista művészeti lap köré tartozott. Budapesten először 1914-ben feleségével, Dénes Valériával együtt rendezett gyűjteményes kiállítást a Nemzeti Szalonban. Felesége korai halála miatt öngyilkos lett.«

Felesége néhány lappal előbb szerepel ugyanebben a könyvben, olvassuk:

»Galimberti Sándorné. (Bp. 1877. nov. 2. — Pécs. 1915. júl. 18.): festőnő. Budapesten, Nagybányán és Párizsban tanult. Az avantgarde törekvésekhez kapcsolódott. Férjével, Galimberti Sándorral a kubizmus első m.-i képviselője volt. Tüdőgyulladás ragadta el fiatalon.«

Jurasich Róza (szül. 1903., édesanyja Galimberti Carolina, Galimberti Sándor testvére), a rokon kevés személyes emléket őriz Galimberti Sándorról. Tízegynéhány éves volt abban az időben, amikor Galimbertit még Kaposvárhoz fűzte az itt élő édesanya.

— Párizsban volt abban az időben — meséli. — Amint hazalátogatott, akkor se maradt otthon. Rippl-Rónaiéknál élt, ott is tanult. Az édesanyja mondta: »Te Rippl-Rónaiék gyereke vagy.«

Kedves, közvetlen ember volt. A rokonok valamennyien segítették, hogy tanulhasson. Minden pénzét »eltanulta«. Ha Sándor nem írt, azt mondták, biztosan jól megy a sora. Akkor fogott csak tollat, amikor pénzre volt szüksége.

A Honvéd utca elején laktak, nem emlékszem rá már pontosan melyik házban, a Gomba vendéglő után valamelyikben.

Mario, a fia, nemrég halt meg Párizsban, most a télen. Az előző év nyarán még hazalátogatott feleségével, akkor, ami emlékem volt az apjától, odaadtam nekik. Folyóiratokat, fényképeket. Egy budapesti kiállításának katalogusát még itthon őrzöm, ez megvan a Rippl-Rónai Múzeumnak is két példányban. Eladtam a múzeumnak Sándor három festményét.

A Turulban volt a feleségével egy közös kiállításuk. Sándor képei jobbak voltak, így mondták a hozzáértők is, talán Valinak meg több munkája szerepelt.

Ez a kiállítás 1914 elején volt. A Somogyi Hírlap 1914. febr. 25-i számában olvasható is egy »előzetes« erről, melyben a cikk írója felhívja a város képzőművészet iránt érdeklődő és vonzódó közönségét, hogy fogadják szeretettel Galimbertiéket. Galimbertire utalva: »új szempontokat ad és tradiciókat hagy maga mögött« — írja.

— Budapesten, a Kerepesi temetőben fekszenek díszsírhelyen. Amikor itt volt Mario, megnézte, s nem tudott eléggé betelni, hogy a magyar állam milyen szépen gondoskodik szüleinek sírjáról.

A múzeum egyik sötét zugában beszélgetünk. Közben megkapom a kért statisztikát is: 12 Galimberti-kép van a múzeum gyűjteményében. 1967-ben az újszerzeményi kiállításon mutatták be ezeket, majd még egyszer egy képpel tűnik föl itt a kiállítótermekben.

Érdekesebbek talán Jurasich Róza visszaemlékezései közül azok, amelyek arról szólnak, miképpen került a Galimberti család Magyarországra.

— Kléber József nyugalmazott francia tábornok összeismerkedett a francia tengerparton a mosdósi Nitzky grófékkal. Bensőséges kapcsolat alakult ki a két család között, amelynek eredményeképpen Kléberéket meghívták Mosdósra, a birtokra, hogy itt éljék utolsó éveiket.

Kléber József leánya, Kléber Antónia hozta világra Luigi Galimbertit Itáliában. Galimberti Sándor édesapját. A vagyont Kléber Antónia örökölte. A magyar állam nem utalta át Velencébe a pénzt, ezért Luigi Galimbertiék néhány gyermekkel már megáldva felpakoltak, Magyarországon átvették az örökséget, s berendezkedtek az itteni életre. Így kerültek Galimbertiék, az olasz familia Kaposvár közelébe. Luigi Galimbertiben is festői hajlamok leledzettek, Velencében az akadémián festészetet tanult. Néhány műve látható Jurasich Róza lakásán. A szülőföldről hozott velencei tájkép az 1881-ben már Magyarországon készült női portrék, egy rajz, s néhány nagyon gyenge tájkép.

Ami nem sikerült Luigi Galimbertinek, sikerült Galimberti Sándornak: művész lett.

»Kaposváron nőtt fel szeretetben...« — írja a Somogyi Hírlap 1915. július 25-i száma a haláláról szóló nekrológban.

Horányi Barna

Új szellem az

Az iskolák államosításával és megindított átszervezésével a Tanácsköztársaság hadat üzent a megosztó felekezeti különbségeknek. A népiskolákban végrehajtott tartalmi változások sorában a vallásoktatás megszüntetése volt az első, központi rendelkezésekre sem váró intézkedés. A haladó közvélemény és a pedagógusok többségének helyeslésétől és támogatásától kísérve március utolsó hetében Újpest, Székesfehérvár, majd a főváros munkástanácsa rendelkezett a hitoktatás beszüntetéséről a hatáskörébe tartozó iskolákban.

A Kaposvári Munkástanács március 29-i ülésén helyi pedagógusok javaslatára mondta ki: »... nem tűri meg, hogy a vallást az iskolákban oktassák.« A *Somogyvármegye* című lap »A templom és az iskola ne politizáljon!« c. vezércikkében üdvözölte a Munkástanács határozatát, azt hangsúlyozva, hogy *»nem a vallás ütött sebet a szocializmus.«*

Ez a gondolat vezette be a Megyei Munkástanács Intézőbizottságának április 18-án kelt körrendeletét is, amelyben a közoktatásügyi népbiztosnak a vallás szabad gyakorlásáról kiadott rendeletét értelmezte, s végrehajtására utasította a községi munkástanácsokat:

»Amikor a Tanácsköztársaság a vallástannak az iskolában való további tanítását eltiltja, egyáltalán nem akar senkit sem vallása szabad gyakorlásában akadályozni.«

A március 29-én kiadott rendelet végrehajtása Kaposvár iskoláiban azonnal megtörtént; a tanfelügyelőség iktatójába már április 2-án bekerült az »elintézve« megjegyzés. A vallásoktatás megszüntetését kimondó határozatot a Direktórium 1344/1919. sz. rendelete a megye valamennyi iskolájára kiterjesztette, s a már említett április 18-i körrendelet ezt ismét megerősítette.

Ezt a határozatot, az egyértelmű állásfoglalást a szabad vallásgyakorlásról szóló rendelet kihirdetése kapcsán az is indokolta, hogy a Forradalmi Kormányzótanács és a Közoktatásügyi Népbiztosság nem adott ki központi rendeletet a vallásoktatás megszüntetéséről. Bár ez a lépés az iskolák államosításából szüségképpen és nyilvánvalóan következett, rendeleti megfogalmazásának elmulasztása vitákra, félreértésekre és zavarkeltésre adhatott volna lehetőséget.

A megye területén a rendelkezés végrehajtása sehol nem ütközött nagyobb ellenállásba. A megyei művelődési osztály június elején joggal könyvelhette el egyik legnagyobb eredményének, hogy *»a vallásoktatás, még ott is, ahol ez nehezen ment, a tanítás menetéből kikapcsolta.«*

A tanítók többsége őszinte örömmel üdvözölte a változásokat, maradéktalanul teljesítette a vallásos jelvények, az iskolák felekezeti jellegét feltüntető feliratok eltávolítására, a vallásos köszönések és imák beszüntetésére vonatkozó utasításokat. Több helyen — erről az őszi fegyelmi vizsgálatok adatai tanúskodnak — a hivatalos rendeletet megelőzve végrehajtották ezeket az intézkedéseket.

A Direktórium rendelete a vallás szabad gyakorlását biztosító általános renlelkezésekenek megfelelően, engedélyezte a megyében a fakultatív hitoktatást. Indokolt esetben, ha erre más alkalmas helyiség a községben nem állt rendelkezésre — és természetesen tanítási időn kívül —, a vallásórákat az iskolaépületben is megtarthatták. A közigazgatási hivatalban a beérkező kérvények alapján elkészített kimutatás szerint az iskolák épületében folytatható hitoktatást a Megyei Munkástanács Intézőbizottsága huszonhét községben — harminc hitközség részére engedélyezte.

Az iskola megváltozott szelleme az új tanterveket megelőző átmenet időszakában is kifejezésre jutott, elsősorban a történelem tanításában. *Peinhoffer József* berzencei tanító március 15-én *»heves beszédben a parasztlázadást dicsőítette«* tanítványai előtt. *Pápay Zoltán* ságvári tanító *»Dózsát mint a dolgozó osztályok vértanúját állította a gyermekek elé.«* A Somogyi Munkás júniusi tanév végi iskolai riportja egy harmadik osztályos történelemóra bemutatásával dokumentálta a tanítás megváltozott szellemét, az iskola új levegőjét. Az órán a gyermekek az iskolán kívül szerzett, szüleiktől elsajátított ismereteiket is felhasználva meglepő tájékozottságot mutattak a tananyaggal összefüggő társadalmi kérdésekben.

A következő tanévtől bevezetésére tervezett munkaoktatás előkészületeit jelentette, hogy egyes iskolák már a tanév végén igyekeztek gondoskodni a szükséges tárgyi feltételekről, felszerelésekről. A kaposvári elemi iskolák *»gazdasági szakoktatás céljaira«* megfelelő földterületet, *»méhészet tanítása végett kaptárakat«* kértek a megyei művelődési osztálytól.

Megtörténtek az intézkedések az elavult szemléletű tankönyvek — az összes olvasókönyvek és történelemkönyvek — begyűjtésére. A megyei művelődési osztály június 5-i körleyele szerint ezek a tanév végén »beszedendők, s a további intézkedésig az iskolában zárt helyen megőrzendők«. A sajtóban is közzétett rendelet tájékoztatott arról, hogy »e könyvek helyett új szellemű tankönyveket utalnak ki.« A megyei művelődési osztály helyi intézkedéseit a Közoktatásügyi Népbiztosságnak egy július közepén kelt rendelete megerősítette. Ennek végrehajtási utasítása értelmében Somogyban is megtörténtek az előkészületek az új tankönyvek megrendelésére.

Kelemen Elemér

Egy szomorú évfordulóra:

Huszonöt éve bombázták

GALIMBERTI SÁNDOR és felesége, Dénes Valéria 117 festménye foglalta el január végén és február elején a Nemzeti Szalón termeit. Mindketten Nagybányáról jöttek s erőteljes natura-

 Művészet 1914. 90. l.

lisztikus festményeiken meg is látszik ez. Talán Párisban, talán másutt érintkezésbe jutottak oly festészeti tendenciákkal, amelyek a futuristák ismert programmjához állanak közel. A Galimberti-házaspár otthagyta addigi előadásmódját s egy «absztrakt művészet» felé indult. Némely képük az első pillanatra valamelyes kubista próbálkozásra mutatna, ennél azonban mégis észszerűbb az ő törekvésük, amennyiben a geometrikus formák legalább motiválva vannak az oly tárgynál, mint például Páris háztetői egy toronyból nézve. Itt tehát majdnem az aviatikus nézőpontjából felvett városkép a festmény motivuma. Sajátságos, mennyire szeretik ezt a rálátásos festést: Nagybányán, Párisban, Budán s másutt is egész sor képet festettek — toronyból. Természetes, hogy ily nézőpontból még a naturalisztikusan festett kép is idegenszerű nekünk többi embereknek, akik vajmi ritkán emelkedünk hasonló magaslatokra. Galimbertiéknél az idegenszerű jellemvonást tetézi az a körülmény, hogy a naturalista akcentust tudatosan kerülik. Csendéleteik is mind rálátásosak, sőt egy-egy akt hátterébe festett városkép is rálátásos. Emellett a szokatlanságot az is növeli, hogy tudatosan kerülik a vonaltávlat ismert törvényeit. E sok idegenszerűség következtében a képek nem igen érdekelték sem a közönséget, sem a kritikát.

KRÓNIKA

CSÓK ISTVÁN A MŰCSARNOKBAN. Csók Istvánnak kiállítása a Műcsarnokban jubiláris jelentőségű. Hiszen ezelőtt negyedszázaddal festette meg első képét a «Krumplitisztítókat» s erre az első képére kapta az első díját is, nyilvános kiállításon, még pedig Párisban.

Ezt aztán sok aranyérem követte, sok egyéb kitüntetés is. És sok kép. Mert Csók mindig duplán adta vissza művészetben azt, amit aranyban, babérban juttattak neki.

Már akkor, amikor kezdte, egyike volt legszínesebb naturalistáinknak. Most pedig ama impresszionista művészek legelső sorába került, akik a legfestőibb elemet, a színt vetik alkotásuk alapjául.

Újabb munkáinak viruló sora szinte úgy hat, mintha ragyogó ezüstlapon tükröződnék vissza egy virágcsokor. Az ezüst finom tónusa szinte láthatatlanul fogja össze egységgé a pillangószárny tarkaságú szineket.

Derült és hangos optimizmus e képek legtöbbjének alaphangja. Előadásuk könnyed és fürge s megint csak az életörömet hangsúlyozza. Ború és árnyék mintha ki volna vetve innen. Csak egy-két munkáján jut szóhoz az ilyesmi.

Már régebben, a sokác lányok viganóin mutogatta ezt a színességet. Akkor ez a színgaz- [illegible] témához tartozott. Még azt monda-

MDK

Galimbert-házaspár

Kállai E: Wo stehen unsere jungen Künstler?
Pester Lloyd, 194o. dec. 25. 22 l.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

A naturálistól való eltávolodás nála nem az expresszionizmus receptje szerint, nem az önkényesen szubjektiv egyoldalúság felé történt. Az Amsterdam az expresszionizmus előkészitő fázisába illeszkedik, amikor a kép még megtartja a külső valóság természetes viszonylatait is, de a második fázis már nem kizárólag a felszabadult képelemekből alkot kompozicíót. 282.old. 20.jegyz

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Amsterdam, c. képe. - A laguna körkörösen két sötét csíkkal határolva szabályosan körberfordul. A négyszögalaku kép sarkai felé fönt jobbról balra vitorla és árbocerővonalak húzódnak, jobbra hasonló nagyságú tömeg képzetét kelt ve emeletes házak és bárkák. A házak azonban egy közelítő szimetria érdekében kissé megdülve érintik a kép oldalát 282. old

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-7[illegible]. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

"Észak Velencéjének" mozgalmas, "életes" világa a jelensé
gek "zagyva, félelmes és összekuszált" voltát idézi Galim
berti Amsterdamja. Benne feszül a művészet lehetséges
univerzalitásának, s a potentiális egyetemesség életben
alig meglévő ellentmondása. Önmagában vett teljességet
és zártságot kíván adnilebben különbözik az expresszioniz
mus képformájától. 282.old

AKNAI TAMÁS: Képelem-és. Galimberti Sándor: Amsterdam
1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-7 . Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

A Nemzeti Saalon 1914-es kiállitásán jobbára az aviatikus nézőpontú képek szerepeltek. A rálátásos képtipus fokozatosan foglalta el helyét, megjelenése együtt járt a térhatás fokozását szolgáló kolorisztikus és tematikai elemekkel. - Ugyancsak felülnézetre komponált volt a kiállitáson a "HÁVAS RÉSZLET NAGYBÁNYÁRÓL", cimü müve is. 280. old. 8. jegyz.

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SANDOR, festo

1914-es "Művészi fejlődésünk"-ből Dénes Verával közöse
"A két szélső teremben oly művekkel ismerkednek meg,me-
lyek hozzá közel állnak.Itt iparkodtunk a naturalista tö
rekvéseknek megfeleloen a természetet szeretettel vissza
adni,De ez nem elégitett ki bennünket.Egyes motivumokna
felmerülni láttunk felesleges dolgokat,azokat elhanyagol
tuk,láttunk lényegeseket,ezeket kiemeltük. 280.old. 6.je

AKNAI TAMÁS: Képelemzés.Galimberti Sándor:Amsterdam
1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Amstredamján a kaosz nem antropocentrikus, kozmosza nem theocentrikus. Nem misztikus vizió élteti, bár a kép vizionarius jellege kétségtelen, ehhez mérten formailag a kép nem kifejezést, hanem közlést igényel, illetve a szenvtelen közlés túlsúlyát. 283.old

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Az általános formai és tematikai összefüggések szinte elválaszthatatlanul következetes formában alakulnak Dénes Valéria és Galimberti Sándor munkásságában, ezért még ma is gyakoriak a hibás attribuciók. 279.old

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SANDOR, festo

Parizsban megismerkedett Wilhelm Uhdéval, a kubizmus egyik gyüjtojével és propagatoraval és Dénes Valéria val kötött házassaga utan mindketten a tér-kifejezés közösen kimunkált programmjanak éltek. 279.old

AKNAI TAMAS: Képelemzés. Galimberti Sandor: Amsterdam 1914. 279.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

Az "AMSZTERDAM" című festménye alihanem egyik utolsó műve Galimbertinek, mert fel sége halala utan 1915-ben öngyilkosságot követett el. 279.old. 4.jegyz

AKNAI TAMÁS: Képelemzés. Galimberti Sándor: Amsterdam 1914. 279.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

Dénes Valéria, Galimberti Sándorné

festőnőről emlékszik meg az alanti cikk szerzője: „Galimbertiék kiállítása, kubista-tárlat Kaposváron, Somogyi hírlap, 1914. II 25.

Kávássy Sándorné: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban, 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. p. Kaposvár, 1965.

221.

Galimberti Sándor
Művészete még hatást gyakorolt
kezdő kortársaira

Bauer Jenő - Hincz Gyula
Mai Magyar Művészet

Galimberti Sándor, festőművész

A Somogyi Képtárban a képzőművészeti gyűjtemény alkotásaiból kiállítás nyílt. – A kubizmus jelentős képviselőivel találkozhatunk, így Galimbertivel, Kmettyvel.

H.B.: A Somogyi Képtár remekei.
Somogyi Néplap, 1976. okt. 16.

Galimberti Sándor

a „Ma" gárdájához tartozó festő volt.

Bezza Sámló, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

6621

Galambert István

1

Művei szerepelnek

a pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett "Magyar aktivizmus" c.kiállításon

Magyar Nemzet 1973 szeptember 23 12.old.

Galimberti Sándor

„Amsterdam"
„St. Raphael"
„Tabán" c. képeslapai emlékére

Magyar Nemzet 1973 szeptember 23.
12 old.

Galimberti Sándor

Tabán, 1913. repr.
Amsterdam, repr.

Magyar Aktivizmus Pécs 1973

Galimberti Sándor

Táj hiarral, 1913.
Amsterdam, 1914.

Magyar Aktivizmus Pécs 1973

Galimberti Sándor

Tabán, 1913. 112×77
Háztetők, 1913. 65×75

Magyar Aktivizmus Pécs 1973

Galimberti Sándor

Karfiolos csendélet, 1907. 38×46
Párizsi hártetől, 1913. 38×46

Magyar Aktivizmus Pécs 1973

Galimberti Sándor

neve említve

Művészettörténeti Értesitő 1972

305 old.

Galimberti Sándor

Mint a nagybányai ucósok egyik tagja elsők között képviselte idehaza az újfajta színértelmezést.

Szabó Júlia: Aktivista festők műveci az aukciónu; Műgyűjtő, 1973/3. sz. 43. l

Galambert Sándor
festő

Magángyűjteményben vagy
bárhol fellelhető alkotása a
Művésznek érdekli a Művészet
történeti Kutatócsoportot.

----: Közlemény.

Művészet, 1973. szeptember - 47. oldal

Galimbert Sándor
festő

Galimbert Sándor 1913-ban festette a kulisztekus „Tabán" jat, az „Amszterdam" ja mérészebb, kiérleltebb szerkesztés módot jelez.

Gellér Katalin: A magyar aktivisták.
Müvészet, 1973.szeptember - 37.oldal

Galimbert Sándor

festő

Galimbert nem a kubizmus
nyugat-európai útját járja,
hanem a Ma kör készülő kubis-
tához hasonlót.

Gellér Katalin: A magyar aktivisták.
Művészet, 1973.szeptember - 37.oldal

Galimberti Sándor
(1883 - 1915)

„Tabán" Olaj, vászon 111×76

Kikiáltási ár: 8000 Ft

BÁV33. Művészeti Képaukció, árverés 1974 május 21-22

Galimberti Sándor

műve szerepel a "Magyar aktivizmus" c.

kiállításon Pécsett

Kritika 1973 november 23.old.

Galimberti

neve említve a 80. oldalon

Bálint Endre Hazugságok naplójából

Bp.Magvető 1972

Galimberti Sándor

a „Ma" c. laphoz Tapcsolódi
mint Tépsőnyűvész - neve említve

Kritika 1971 március
49. old.

Galimberti Sándor

és felesége Dénes Valéria az első világhá-
boru kitörésekor Párizsban tartózkodtak.
Előbb Belgiumba menekültek, majd onnan
kerültek haza.

Kassák Lajos: Az izmusok története,
Budapest, 1972

250 l

Galimberti Sándor

és feleségé képviselték a magyar festészetben a legtisztábban a kubizmust. A MA" VI. kiállításán mutatták be műveiket.

"

Passuth Lajos: Az izmusok története,
Budapest, 1972

250 Ft

Galimberti Sándor, festő

Megemlítve.

T.T.: Képtár Kuposvárott 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973 aug. 27.

Galimberti Sándor, festő

Olajfestmény:

[E művet Déms Zsófia a pécsi Modern Magyar képtárnak adományozta.]

Repr.

Galimberti Sándor: Amsterdam

Műmelléklet: 4.

XV

JELENKOR, Pécs, 1972. júl.-aug. 7-8.

Galimberti Sándor, festő

[1883-1915]

1

felesége: Dénes Valéria festőművésznő 1915 nyarán Pécsett meghalt influenzában. Férje ekkor szíven lőtte magát. Dénes Zsófia megemlékezése sajátos értékű. „amit ~~mi~~ senki más el nem mondhat róluk, csak én." – írja a szerző. Nagybányáról indult Párizsba Galimberti Sándor.

Dénes Zsófia: A Galimberti házaspár 688-691.

JELENKOR, Pécs, 1972. júl.-aug. XV / 7-8.

Galimberti Sándor, festő

2

A hátorú kitörésekor a házaspár Hollandiába menekült az internálás elől. Nyomorogtak, majd Hazajöttek. Galimberti katona lett, S 1915 lett tragédiájuk éve.

1914. febr.-ban nagy közös gyűjteménye kiállításukat rendezték meg Budapesten. Galimberti legutolsó képét Amsterdam ból szállította haza. E kép most is megvan: Dénes Zsófia birtokában Dénes Zsófia: A Galimberti házaspár 688-691.

JELENKOR, Pécs, 1972. júl.-aug. XV/7-8.

Galimberti Sándor, festő

Megemlítve: Csáky téves emlékezései a Galimberti házaspárról.

Dévényi Iván: Képzőművészeti könyvszemle – Csáky József ..... 1108–1111.

JELENKOR, Pécs, 1972. december XVI/12.

Galimberti Sándor

Több képe, így az Amszterdam c. főműve k /1914/ Dénes Zsófia gyüjteményében.

Horváth Béla - Képek és szobrok között; Mügyüjtő, 1972/2. sz. 5. l.

Galimberti Sándorné Dénes Valéria

és ferje az első világháború kitörésekor Párizsban tartózkodtak. Előbb Belgiumba menekültek, majd onnan kerültek Magyarországia.

Kassák Lajos: Az izmusok története, Budapest, 1972

250 f

GALIMBERTI SÁNDOR

Új művészet

2003/OKT

12.0.

szik vele.

Kérem, irjon magáról, hogy

- s ha valamire van kilátás Szi

Szeretettel üdvözöljük min

Fülep

GALIMBERTI Sándor

GÉGER Melinda: Galimberti Sándor indulása : A müvész tanuló-
éveinek rekonstrukciója 1883-1903-ig, Kaposvártól Nagybányig.
= Somogyi Muzeumok Közleményei 9 (1992) 123 - 142. p. ill. G

1-2. 92-99., ill. G

334. **Budapest**, Rézkarcoló Művészek Alkotóközössége Galériája

HAJDÚ Éva: A Rézkarcolók a Nemzeti Galériában. = Magyar Nemzet, 1984. június 28. 7.

árt [MENYHÁRT László] = Új galériák. = Művészet, 25, 1984, 11. 62-63., ill.

335. **Budapest**, Szépművészeti Múzeum

FRIDERIKUSZ Sándor: A kettétört Madonna [beszélgetés Garas Klárával]. = Élet és Irodalom, 1984. május 18. 7.

GERSZI, Teréz: Dessins hollandais et flamands. 2.éd.rev.,corr. Paris ; Bp. : Siloé ; Corvina, 1984, cop. 1980 37 p., 130 t., ill (Chefs-d'oeuvre de dessins du Musée des Beaux-Arts, Budapest)

SZABÓ László: Raffaello „Ifjú képmása" már a Szépművészetiben van: Rendőrkézen a magyar tettesek. = Népszabadság, 1984. január 17. 6.

TASNÁDI Attila: Az „egyetemes szépművészet" budapesti otthona. = Népszava, 1984. május 30. 9.

Tátrai, Vilmos: Mittelitalienische Cinquecentogemälde, Museum des Bildenden Künste Budapest, Christliches Museum Esztergom. Bp. : Corvina, 1983 **rec.** KULTZEN, Rolf = Pantheon, 42, 1984, 1. 102.

336. **Budapest**, Zsidó Múzeum

BENOSOVSZKY Ilona: A megnyílt Zsidó Múzeum. = Magyar Hírek, 1984. július 21. 32-35., ill.

DÁVID Katalin: [Megnyitották a felújított Zsidó Múzeumot]. = Új Élet, 1984. június 20. különszám, 6.

Galimberti Sándor

Pécsett a Ma körül csoportosuló aktivistákat be-
mutató kiállítás nyílt, melyen a művész is szerepelt.

Népszava, 1973. okt. 19. 101. erf. 245 sz. 2/r.

Galimberti Sándor

mint Léger utánsóról -
emlékezik meg róla Csáky József

Passuth K: Magyar müvészek az európai avantgarde-ban
-Bp.1974 Corvina

19. old.

Galimberti Sándor

Amsterdam, 1914-15., repr.

Modern Magyar Képtár, Pécs

Galimberti Sándor

Amsterdam, 1914-15, v. o. 92×92,5 cm

Modern Magyar Képtár, Pécs

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

1971-ben a városi tanács megvette a múzeum számara Dénes Zsófia 24 festményből és grafikából álló kisgyüjteményét. Ennek egyik főértéke a tragikusvégü művészpárnak Dénes Valériának és Galimbertinek számszerüségében erősen megcsappant, befejezetlen, de torzóként is igen jelentős életművének néhány fontos darabja. 288.old. 7.jegyz

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények II. 287.old

A JANUS PANNONIUS Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

Galimberti Sándor

1907-ben Galimberti a Fauves
csoport képeit látva, szinek még
harsányabbak, kompozicionális
megoldása még keményebbé vált.

Szabó Julia: Kaposvárés a XX.századi.....
Müvészet,1975.október - 24.oldal

Galimberti Sándor

1908-ban Galimberti Sándor
kiállításon szerepel a Salon
d'Automne-ban. Nagybányán,
és a harai „Vadak" köré számít.

Szabó Julia: Kaposvárés a XX.századi.....
Müvészet,1975.október - 24.oldal

Galimberti Sándor

A Róma-hegyi villeat ábrázoló
képein szinte elesen villognak a
sárga és halványzold színekhez,
amelyek hárfalakat jelenek.

Szabó Julia: Kaposvárés a XX.századi.....
Müvészet,1975.október - 24.oldal

Galimberti Sándor

Kaposvári képein még megőrzte a mértani rendben a harsány színeket. Később képein a kubisták barnás színvilága szerepel.

Szabó Julia: Kaposvár ésa XX.századi.....
Müvészet,1975.október - 24.oldal

Galimberti Sándor

„Nagykanizsai városrészlet"

(rézmetszet)

Szabó Júlia: Kaposvár és a XX. század...
Művészet, 1975. október – 24. oldal.

Galimberti Sándor

Rózsi ideig Rippl-Rónai tanít-
ványa volt a kaposvári születé-
sű Galimberti Sándor [illegible]

Szabó Julia: Kaposvár és a XX.századi.....
Müvészet,1975.október - 24.oldal

Galimberti Sándor

Rippl-Rónai és Ferenczy Károly hatása egyenlő arányban érvé-nyesül Galimberti „Nagybányai városrészlet" c. képén.

Szabó Julia: Kaposvárés a XX.századi.....
Művészet, 1975.október - 24.oldal

Galimberti Sándor

Galimberti Sándort Rippl-Rónai
Kaposvárról elküldi Nagybányára,
ahonnan nemsokára Párizsba
megy.

Szabó Julia: Kaposvárés a XX.századi.....
Müvészet,1975.október - 24.oldal

Galimberti Sándor „festő"

Kárd: Izsó Miklós.

Takács Gyula: A láttatás ..... 635–641.

JELENKOR, Pécs, 1975. július

XVIII
7.

Galimberti Sándor, festő

Lásd: Berény Róbert

Dévényi Iván: Dénes Zsófia ..... 670-671.

JELENKOR, Pécs, 1975. július XVIII/7.

Galambosi Sándor, festő

L. Gulácsy

–. O Gulácsy-album

Esti Hírlap, B. n. 1980 febr. 29.

8.

Galimberti Sándor, jestő

L.: Zichy M.

–: Garai G. beszélget .... 201-205.

Látóhatár, 13. 1979. ápr.

Galimberti Sándor

életrajz

Muraközi Jenő: Nagybánya. A festőtelep művészei. Miskolc, 1994, 32–34.

Galimberti Sándor

Galimberti Sándor 1915 beli Amszterdámja a keleti jantra-képekkel tökéletesen megegyező szerkezetet mutat.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius 26. lap.

Galimberti Sándor, festő

1914.januar.A Nemzeti Szalonban két Párizsban élő festőnek,Galimberti Sándornak és Ónes Valériának a kiallitasát nyitottak meg. 318.old. 5.jegyz

Tolnay László: A Galimberti Házaspár művészete
319.old

Művt.Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Galimberti Sándor

Galimberti Sándor és felesége Galimbertiné Dénes Valéria festőművész Henri Matisse tanitványai voltak. A két tanitvány 1911/12-ben elkisérték mesterüket arra a marokkói tanulmányutra, amely a Matisse-i szinvilág még tüzesebbé válását eredményezte.

Forrás 1975/1o/79

Dévényi: H. Matisse magyar kapcsolatai

Galimberti Sándor

/szül. 1883/ öngyilkosságot követett el 1915 julius 2o-án két nappal felesége Galimbertiné Dénes Valéria festőművész halála után.

Forrás 1975/1o/79

Dévény Iván: Henri Matisse magyar kapcsolatai

Galimberti Sándor

G. Apollinaire párlati beszámolóiban négy magyar művész neve bukkan fel/Réz Pál: Apollinaire világa,1974/ Galimberti Sándoré, Galimbertiné Dénes Valériáé, a pálya kezdetén a kubizmus által inspirált Szobotka Imréé és Korody Eleméré.

Forrás 1975/1o/8o

Dévényi:Matisse magyar kapcsolatai

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

1971-ben a városi tanács megvette a múzeum számára Dénes Zsófia 24 festmény-és grafikából álló gyüjteményét. rő értéke Feremczy Károly kései müve, Dénes Valéria és Galimberti Sándor tönn fintos darabja, stb. A gyüjtemény: 12.sz.-GALIMBERTI SÁNDOR: "AMSZTERDAM", cimü müve. v.o. 92+92.5 cm. Ltsz: 72.18. 297.old

KONVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő

1971-ben a városi tanács megvette a múzeum számára Dénes Zsófia 24 festmény-és grafikából álló gyüjteményét. Fő értéke Perenczy Károly kései müve és Dénes Valéria-és Galimberti Sándor több fontos darabja,stb.A gyüjtemény: 11.sz.-GALIMBERTI SÁNDOR: " PARIZSI HÁZTETŐK", cimü müve. v.o. 38+46 cm. Ltsz: 72.17. 297.old

KONVARY FERENC: A Modern Magyar képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

Galimberti Sandor, festő

Galimberti Sandor olasz ősöktől származva somogyi gyökér volt. Edes apja Galimberti Alajos/szül: Triesztt, 1847. apr. 3-an. 1880-ban jött Magyarorszagra mint templomfestő. 322. old. 11. jegyz

Zolnay László: A Galimberti házaspár művészete
328. old

Müv. Tört. Ért, 1974. XXIII. 4. sz. Bp

Galimberti Sandor, festő

---

perlrott csaba Vilmos is a Nyolcaknak emlitendo,bar /"Ö
/Onarckép".c.képeakttal"1910.k./mar o.miként Dénes Valér
ria és Galimberti Sandor sem tartozott szervezetileg
oda.Mindharman Parizsban éltek ez idötajt. 335.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szer-emények IV. [illegible].old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Galimberti Sándor

A szófiai Magyar Intézetben Rippl-Rónai József is kortársai ismerel tárlat nyílt, amelyen a művész néhány alkotását is bemutatták.

— : Kiállítás szófiában.

Tükör, 1977. juli. 10 – 28 lap.

GALIMBERTI SANDOR, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtar gyüjtemények vétele, vagy a ajandékozas utjan gazdagodik, illetve esetenként vásarlasok utjan gyarapszik. 1969-től 1973-ig másfélezer darabbal nőtt a gyüjtemény anyaga. Ezekből képek jegyzéke:

1. sz.- GALIMBERTI SANDOR: "AMSZTERDAM", cimü müve. v.o. 92+92.5 cm. Lsz: 72.18. 298.old. fekete rpr

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972.73. Pécs, 1975.

GALIMBERTI SÁNDOR, festő, /1883-1915/

A Magyar aktivizmus Kmetty János, Schönberger Armand, Nemes Lampért József, Uitz Béla, Galimberti Sándor, Dénes Valéria, Mattis Teush János és Csont Ferenc, fiatal festőművészek nevével fémjelzett, sok irányú és csak az újító szemléletük azonos hőfokában egységes csoportjának megfelelő szobrászati vetülete nem volt. 169.old

HECKENAST JÁNOS: Rusi Rajki István szobrászművész 564.old

VASI SZEMLE, XXV.évf. 1971. 4.szám, Szombathely

Galimberti Sándor

Boromissza Tibor és Ziffer Sándor müvészek szerepelnek a Nemzeti Szalonban rendezett kiállitáson, melyről Tövis ir M.I.É.N.K. cimmel a Müvészet c. rovatban, s kiemeli ezeket a fiatalokat, akik mindhárman bizonyságot tesznek müveikkel önállóságukról és tehetségükről.

A HÉT, Bp. 1909. febr. 21. XX. évf.
8. sz. 138-139. lap.

Galimberti Sándor

A Mücsarnokban rendezett kiállitást a jelenlegi formájában az utolsó tavaszi tárlatnak nevezi Tövis: "A tavaszi kiállitás" c. beszámolójában a müvészet főrendiházának nevezi a Mücsarnokot. Most azonban megváltozik a helyzet, mivel a MIÉNK, számarányra kicsiny, de értékben a leggazdagabb csoportja volt a magyar müvészetnek eddig, napokban tagjai közé avatott harmincegy müvészt -huszonegy festőt és tiz szobrászt- s igy közel hatvan főre erősödött, ami müvészetpolitika kérdésekben számbelileg is megadja neki ezután a döntő sulyt, melyesztétikai valőrje révén eddig is joggal megillette volna.

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 11. XX. évf.
15. sz. 255-256. lap.

Galimberti Sándor

A modern művészet ügye diadalt aratott és bevonul a Műcsarnokba, s igy a jó művek olyan bőviben lesznek, mint most a rosszak.
A MIÉNK uj tagjai: Boruth A., Czigány Dezső, Gulácsy Lajos, Herrer Caesar, Jávor Pál, Katona Nándor, Koszta József, Körösfői Kriesch Aladár, Márk Lajos, Mihalik Dániel, Nagy Sándor, Nyilassy Sándor, Olgyay Ferenc, Perlmutter Izsák, Pór Bertalan, Szlányi Lajos, Thorma János, Ujváry Ignác, Zemplényi Tivadar, Zombory Lajos festőművészek.
Beck Ö. Fülöp, Gách István, Gárdos Aladár, Kallós Ede, Ligeti Miklós, Pásztor János, Simay Imre, Szamovolszky Ödön, Telcs Ede, Vedres Márk szobrászművészek.

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 11. XX. évf.
15. sz. 255-256. lap.

Galimberti Sándor

Szerepel a kaposvári múzeum gyűjteményében. Ifjúkori művei még a várrs művészeti életéhez kapcsolódnak.

Szabó Júlia: Rejtett kincsek a kaposvári múzeumban; Képző-művészeti Almanach 3, Corvina 1972, 108. l.

Salimberti Sándor

fotó

~ műveiranak a naposvári mú-
zeumban.

Képzőművészeti Almanach 3. 108.
Corvina 1972

Galimberti Sándor

festő

„Háztetők"

Olaj, vászon. 65 X 75 cm. Repr.

Kaposvár, Rippl-Rónai Múz.

Képőműv. Almanach 3.

Corvina 1972.

Galimberti Sándor

Kubista művész azonosította magát a Kassák Lajos által kiadott „Tett" és „Ma" célkitűzéseivel.

Z. N.: Hungarian Activism. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974. 54. p.

1801

Galimberti Sándor

1907-es „Karfiolos csendélet"-e előzménye Nemes-Lampérth 1910 k. kibontakozó, sűrű festésmódjához. A kép Rippl-Rónai Ödön gyűjteményéből került a múzeumba.

Szabó Júlia: Rejtett kincsek a kaposvári múzeumban; Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972, 109. l.

Galimberti Sándor

Háztetők. Olaj, vászon. 65×75 cm. Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum

Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972

Galimberti Sándor

Rippl-Rónai Ödön őt is gyűjtötte. Az anyag újabb vásárlásokkal egészült ki. Életműve máig nem ismert, értékelt. Rippl-Rónai a fontos ifjúkori alkotásokból vásárolt.

Szabó Júlia: Rejtett kincsek a kaposvári múzeumban; Képzőművészeti almanach 3, Corvina (972, 110. l.

Galimberti Sándor

neve említve

Kritika 1972 március

22. old.

Galimberti Sándor

Galimberti Sándorné
Dénes Valéria

l.

Hevesy Iván:
Futurista, expressionista és kubista festészet. Bp. 1919.

30-l.

G. Dénes V. Házár
és G. S. Csendélet
-lepr

Galambosi Sándor

Nagybányai kiáll. kat.
1912.

83

Rimaszombati múzeum épitk.

Segélye IX. 189

Galambosi Sándor

Nagybányai k. k. 13/2

85—

Ruhák, régi női IX. 57.

Galimberti Sándor

Galimbertiné Dénes Valéria

hagyatéki kiáll-
ma folyószat.

zród

Az Ujság (dátum?)

(e.a.: Galimberti Sándor és Valéria hagyatéka.)

1905. VII. 1

A vasmegyei kultúr-egyesület elnökségének értesítés a f. é. segélyek felől (280/1905)

Galamberti László

1908. Nagybánya
iskolán kívül

1909

Nagybányai kiáll. kat. 1912

Téglás Gábor: Vázlat Botár Imre
Külföldre vándorolt potaissai
gyűjteményéről VI. 202 – 207.

Galambosi Sándor

1911. iskolai évvel
Nagybányán

Nagybányai kiáll. kat. 1912

Tiszafüredi Szigethalom VI. 182

Galimberti Sándor

Nagybányai h. h. 1912

86

Tordai magyar Közművelődési ház

VI. 227

Galimberti Sándor

Nagybányai k. k. 1912

88

Pápa h. n. IX. 109

Galimberti Sándor

Nagybányai k.k. 1912

124

Tóth Ede irodalmi hagyatéka VI. 146.

Galimberti Sándor

és G. Deines Valéria

kiáll.

Nemzeti Salon

1914. febr.

Fov. képt -

Galimberti Sándor Zsigmond, festő; szül. 1883-ban Kaposvárt (Somogy megye). 1904-ben Réti Istvánnál Nagybányán kezdett tanulni, onnan a müncheni képzőművészeti akadémiára, majd Hollósy Simonhoz Técsőre került. Ezután Párisba ment s a Julien akadémiában fejezte be tanulmányait. 1908 óta Párisban a Salon d'Automne és az Independant kiállításain többször szerepelt, itt-

hon pedig a »Miénk« tárlatán állított ki először. 1914 januárjában Budapesten a Nemzeti Szalonban és ugyanez év márciusában Kaposvárott rendezett a maga és felesége műveiből kollektiv kiállítást.

A Szalonban rendezett gyűjteményes kiállítás keretében következő képeit állította ki: Agave (Sztehlo Aladár dr. tulajdona), Agave (Kellner Adolf tulajdona), Czigányfej, Párisi pléhtetők I—II., Ó-budai motivum, Havas részlet Nagybányáról, Körtecsendélet, St.-Raphael, St.-Raphael (vázlat), Párisi tűzfalak I—II., Mintázóasztal és gyümölcs, St.-Raphael, Almák (Kellner Adolf tulajdona), Párisi motivum, Csendélet, Elégett fák Nagybányán (Lamm M. tulajdona), St.-Raphael, Párisi motivum, Tanulmány, Párisi pléhtetők, Pléhtetők, Téli tájkép dolgozó emberrel, Körték I—II., Téli táj, Stomp, Rue de Vaugirard, Vázlat, Gipszoroszlán, Félakt (Steiermann Antal dr. tulajdona), Virág és gyümölcs, Virágok, Téli táj, Pléhtetők, Körtecsendélet I—II., Almák.

Az Ujság. 1914 jan. 25. (A Galimberti-pár kiállítása.) — *Galimberti Sándor és G.-né Dénes Valéria kiállításának katalógusa.* 1914 február. Nemzeti Szalon. — *Kézdi:* Magyar futurista-művészpár kiállítása. *Pesti Hírlap.* 1914 jan. 25. — *Somogyi Hírlap.* 1914 febr. 25. (Galimbertiék kiállítása.) — 1914 márcz. 1. (Galimbertiék kiállítása Kaposváron.) — 1914 márcz. 3. (A Galimberti-kiállításról.) és a művész közlése nyomán.

Galimberti Sándor Zsigmond

Galimberti Dénes
Valy

Nagybányai kiáll. kat. 1912

3 művel vett részt

Temető, mohácsi népvándorláskori

VI. 171.

Galimberti Sándor

68.

Nagybányai kiáll. kat. 1912

5 művel

Almák, of

Csendélet

Tájkép I-III

Tiszaújfalu h. n. VI. 162

Galimberti Sándor

1907. Nagybányai utcza

Nagybányai kiáll. kat. 1912

Tompa-ciekbyék a Gömörmegyei Mú-
zeumban VI. 173

Galimberti Sándor

1903. Nagybányai Szabad festőiskola

1904. ditto

Nagybányai kiáll kat. 1912

Temesvár – Józsefvárosi Polg.
Olvasóegylet VI. 223.

Galambosi Sándor

+ 1915

U. 1588.

Galimberti Sándor

Művészet 1914. 90
– 1915. 320–322

Magyar Művészet
1925. 366
– 1926. 384

Impresszionista festők VIII. 225.

Galimberti Sándorné

Műnészet 1915. 320–322

Ezüstkancsó a XIX. század elejéről vésett
Bánffy és Wesselényi-czimerrel
V. 42.

Galimberti Sándor

Galimbertiné Dénes

Valéria

Koll. Kiáll. Nemzeti Szalon

Erod

—

Az Újság 1914.

jan. 25.

(e.a.: A Galimberti-pár kiállítása.)

1905. április 26.

Szabolcs vm. alispáni hivatalának: a dr. Cserni Bélának a múzeum rendezésénel felmerült készkiadásai fejében megszavazott 100 korona utalványozása jóváhagyatik (270/1905.)

Galimberti Sándor
festő

vród

Szok Nagyb
16.I.

IRODALOM

JEGYZET

Galimberti Sandomé

+ 1915

U. 1588.

Sz - Sz

Fenyke

Gálimberti Sándor

nekrolog
Eleje Dénes Valériánál.
Befejezés:
Engel Pálnál

Szablya János
A Kéve könyve
1916. VIII-k.

RDETÉSEK

Nincs

Uniku

más, mint Zu
féle. Csakis az
deti palackbó
gadjuk el.

Galimberti Sándor

a Nagybányai Festők
Társaságának tagja.

Szablya János
Nagybánya.
A Kevé könyvt.
1912. I. K.

Galimberti Sándor

Révai XX. 283 l.

n, a Bi-
etője is-
ság javas-
aki fő-
osztálya
fogadás-
an, minden
t s végül
ző határo-
ul a bel-
való el-
azonban a
a templom
a tér vég-
Figyelmé-
legeljen ~~egy-~~

Galamberti Sándor

Művészeti Lexikon

267 l.

Erdi gőz téglagyár VII. 191

Galimberti Sándor

Réti István: A harminc éves Nagybánya

MAGYAR MUVESZET

1926. 384. l.

állítason. Bp. 1898, 80 l.
(repr. 79 l.)

Czobor-Szalay II. 328 l. (repr. LXIII tabla)

Pulszky Károly: Az esztergomi főegyház kincstára. AÉ, XIV-1880, 290 l.
(repr. 303 l.)

Henszlmann: Az 1873. évi világ-tárlatnak magyarországi kedvelőinek régészeti osztálya. Bp. 1873, 189 l.

Irodalom. Egyházművészeti Lap I-1880, 372 l.

Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien, XV-1881, 351 l.

Galimberti Sándor és

G. Dénes Valéria

posthumus kiállítása
a Ma helyiségében

1915. 320-24. l.
arch. és kép

Művészet 1918. 79. l.

Nyíregyházai Kultúrház és múzeum
építk. ügye VI. 195.

Galimberti Sándor

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 366

1926. 384

Novigrád.

A várhegy tövében fekvő e
katonák haladnak, a háttérben
lül jobbra:

NOVIGRADT erobert Ao.

alól jobbra: 14.

Rm., mér. a rl. 10 :

Galimberti Sándor

l.

Ma. 1919. IV ef

3 n. 40 l.

...hez a fenthevezett Egyesülethez

...l, a következő havi eljárás
...solatokat őrizze meg.
...adózásra nyugdijas tisztviselők
...st szintén fogadja el és a fel-
...járást kövesse.-
...ra, hogy a jelen rendeletemben kör-
...a alá tartozó összes hivatalokat
...gfelelően utasitsa.-
...4. augusztus hó 14.

közoktatásügyi
...ságnak, hivatalnak

Galimberti Sándor

l.

Lykatest 1896-1914

104. l.

Galsinbesti Sándor

kiállított a párisi
Independantsban.

Landvai Károly: Párisi levél. Nemzet 1908. 273. l.

521.

I
245.

521. Andrea Vaccaro.

Sz. Nápolyban 1598-ban. † ugyanott 1670-ben.

Szent Sebestyén.

Fához kötött kezekkel s kövön ülve látjuk a szentet, kit Diocletian ijászai vérében hagytak. A császári testőrök ifjú vezére elájult és testét a derekára kötött kendő fedi. Balról boldog Irén, szent Kasztul ifjú özvegye áll, ki Sebestyén kezét megfogva, az oldalába furódott nyilvesszőt igyekszik a sebből kivenni. Jobbról kisérője egyik kezével kőre támaszkodik és baljában balzsamos edényt tart. Alól a kövön a mesternek jegye olvasható.

Vászon, méretei 159 : 130 cm. — Mündler: XIII. 2.
Kifüggesztésére vonatkozó adatok:
a) Az Esterházy Képtárban 1812: V. 52. *A. Vaccaro:*

Galimberti Sándor

vrod

Källaineue

88-91, 103. l.

59. t.

[illegible]	[illegible] 11/24	7736/941	Budavári Sempl. to

Galimberti Sándor

festő

1901–2

Éirmisk

1930. 83. l.

Galimberti Sándor

Kállai E. 107 - 110, 126

59

Galimberti Sándor

„Róma-villa-tétel"

Szabó Julia: Kap[illegible]

Műveszet, 1975, orsóber-24 oldal

megíratását, a kőszínház építését, a Kerpely vonósnégyes). Az egyesület ú

A hónap műtárgya a Nemzeti Galériában

festő

Galimberti Sándor: Tabán

A száz éve született Galimberti tehetségét szülővárosának nagymestere, Rippl-Rónai József fedezte fel. Nagybányán Réti Istvántól, Münchenben, a Hollósy vezette técsői festőiskolában, majd Párizsban a Julian akadémián tanult.

1911-ben feleségül vette Dénes Valéria festőnőt, aki Matisse tanítványa volt, és egyéni hangú, a matisse-i dekoratív síkfestést és a kubizmus térszemléletét ötvöző dinamikus hatású képei befolyásolták Galimberti további festői fejlődését.

A világháború kitörése Párizsban éri, innen Hollandiába menekül, majd Pécsre hazaérve besorozzák katonának. Felesége tüdőgyulladásban meghal. Idegei felmondják a szolgálatot, és felesége temetésének napján, 1915. július 20-án öngyilkos lesz. Kassák Lajos rendezi meg a házaspár emlékkiállítását a Ma kiállítóhelyiségében (1918).

Galimberti a tájfestészetben a legjobb hazai és a legújabb európai hagyományokra építve, következetesen végigvitt életművet hagyott hátra, melynek etikai erejét Kassák az aktivizmus egyik előfutáraként tisztelte.

Igen rövid festői működésének a közepén keletkezett ez a kép, összefoglalva az eddigi tanulságokat és jelölve a következő kapcsolatokat. Mint kortársai közül többen — különösen a Nyolcak csoport művészei —, a nagybányai természetlátástól igazán nem tud elszakadni. Ezen a képen elsősorban a meleg színek egymást erősítő harmóniája utal a festőiskolára, de az ezzel együtt ható fauves-okra is.

Ezeken a korai képeken a természeti látványt igyekszik egy dekoratív képépítésnek alárendelni. A hosszúkás képforma is ezt segíti. A fauves-hatásra utalnak a színek és a kompozíciót egységbe foglaló és a színeket erősítő kontúrok hálója is. A háztetők síkjainak egymásba építése, a formák ritmikus ismétlődése az egész felületet dinamikus mozgásba hozza. A kompozíció keretet feszítő zártságát feloldja a benyúló faág dekoratív vonala.

Később az analitikus kubizmus hatására Galimberti Sándor színvilága hidegebb lesz, képei mentesek az irodalmi vonatkozásoktól, kizárólag a tér-forma, a színviszony összefüggéseit kutatja.

Szabó Katalin

Képzőművész 1983. V. 8.

21.18: A két nővér ligete. Vitalij Szergejev hangjátéka.
22.00: Hi-Fi varieté. Szt.
23.00: Zenés játékokból. Szt.

TELEVÍZIÓ

8.05: Óvodások filmműsora.
8.25: Egy lány meg egy fiú. Lengyel játékfilmsorozat. VI/1. rész: A bukás (sz.).
9.10: Varázsgömb. Szórakoztató műsor kisdobosoknak (sz.).
9.55: Kétszer kettő gyakran öt. Zenei szabálysértések.
10.25: Hírek.
10.30: Távoli városok — közeli barátok. A Magyar—Szovjet Baráti Társaság vetélkedősorozatának döntője (sz.).
11.40: Léghajó, félmillió fontért. Angol film (sz.).
13.00: Salakmotor egyéni VB. Középdöntő. Közvetítés Miskolcról (sz.).
14.05: Műsorainkat ajánljuk! (sz.).
14.35: Csortos Gyula-sorozat. Szerelmi láz. Magyar film.
15.55: A Magyar Televízió IV. nemzetközi karmesterversenye. Összefoglaló az elődöntőkről (sz.).
16.30: A Csehszlovák Szocialista Köztársaság nemzeti ünnepén (sz.).
16.50: Mesél egy család... Dokumentumfilm az édesanyák köszöntésére (sz.).
17.25: Elmebajnokság (sz.).
18.00: Delta. Tudományos híradó.
18.40: Tévétorna (sz.).
18.45: Esti mese (sz.).
19.00: A Hét (sz.).
20.00: Hírek.
20.05: Mephisto. Magyar film (sz.).
22.25: Kodály: Magyar népzene. Népdalfeldolgozások énekhangra és zongorára. X/6. rész (sz.).
22.35: Hírek.

2. MŰSOR

20.00: Hírek.
20.05: Az ember és a tenger. Olasz filmsorozat. VII/4. rész: Az alkalmazkodás harmóniája.
20.55: Telesport. Női torna EB.
22.25: Képújság.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ

8.25: Franck: d-moll szimfónia.
9.00: A hét zeneműve. Bach: 8 kantáta.
9.30: Francois Villon versei.
9.40: Óvodások műsora.
10.05: Kisiskolások műsora.
10.35: Fúvószene.
11.06: Kórusainknak ajánljuk. Kocsár Miklós—Csanádi Imre: Gyermekkarok.
11.39: Tom Jones. Henry Fielding regényének rádióváltozata. 1. rész.
12.45: Válaszolunk hallgatóinknak.
13.00: Zenei érdekességek az elmúlt hét műsoraiból.
14.21: Kompozíció szovjet költők verseiből a győzelem napja alkalmából.
14.54: Édes anyanyelvünk.
15.05: Népdalkórusok.
15.28: Dominó.
16.00: Operaáriák.
16.20: Tudósítás az ökölvívó EB-ről.
pén.
18.00: Kórusdalok.
19.15: Gondolatok a szocialista demokráciáról. Mikrofon előtt: dr. Korom Mihály, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára.
20.01: Operarészletek.
20.45: Szünet után tör ki a háború. Egy élet színpadi története. Oldřich Daněk színművének rádióváltozata.
22.20: Tíz perc külpolitika.
22.30: Bécsi muzsika.
0.10: Fúvósmuzsika.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Béres Ferenc énekel.
8.35: Figyelmébe ajánlom...
8.50: Slágermúzeum.
9.50: Szathmári Gábor jegyzete.
10.00: Zenedélelőtt.
12.00: Népi muzsika.
12.35: Kis magyar néprajz.
12.40: Tánczenei koktél.
13.25: Éneklő Ifjúság.
13.35: Zongoramuzsika.
Kettőtől ötig. Kívánságműsor.
17.00: Gazdag szegények. Riportműsor.
17.30: Ötösök sebesség.
18.35: Tamássy Zdenkó műsora.
19.30: Tip-top parádé. A Boney M együttes felvételeiből.
20.00: Sportvilág.
20.35: Szellemi árverés.
21.50: Népdalok.
22.20: Daljátékrészletek.
23.20: Könnyűzene Kubából.

3. MŰSOR

9.00: Vonós hangszerszólók. Szt.
9.34: Trombitamuzsika. Szt.
10.30: Francia sanzonok. Szt.
11.05: Operafinálék. Szt.
12.00: Kamarazene. Szt.
13.07: Operettdalok. Szt.
13.40: Mozart-művek. Szt.
15.00: Két évtizedet sem éltek. Molnár Tamás dokumentumműsora.
16.00: Sztárok — anekdoták nélkül.
16.30: Kórusmuzsika sztereóban.
17.00: A Culture Club együttes felvételeiből.
17.34: Francia barokk muzsika. Szt.
18.29: Operaáriák. Szt.
19.05: Háztartás-tan.
19.35: Az AHZ Brahms-hangversenye. Szt.
közben, kb. 20.30: A nyíregyházi stúdió műsora.
kb. 21.45: A hét zeneműve.
kb. 22.15: Dzsesszmuzsika. Szt.
22.51: Sziklay Erika énekel.

TELEVÍZIÓ

17.45: Hat év történelem. Szovjet—amerikai dokumentumfilmsorozat. Berlin eleste (ism.).
18.30: Kommentár nélkül. Magyar rövidfilm (sz.).
18.45: Májusi randevú a IV-es stúdióban (sz.).
19.40: „...az erdők is felébredtek..." Dokumentumfilm.
19.55: Hírek.
20.00: A Magyar Televízió IV. nemzetközi karmesterversenye. Középdöntő — I. rész.
21.30: Egy magyar gazdaság tíz éve. Filmszociográfia. III/3.
22.45: Hírek.

tette a feljelentést.

Két nappal később a férfi elment az Állami Biztosító irodájába, jelezte a bűncselekményt. A kárvallott embernek át is adták a vagyonbiztosítási kárbejelentőt, amin ő összesen 520 ezer forintos kárt tüntetett fel. Ebből 436 ezer forintot szerinte az eltűnt festmények tettek ki. A hiánylistán szerepel továbbá 40 ezer forint készpénz, irhabunda, rádiós magnó, s egy-két arany ékszer.

Környezs

ANYA

Egy évben sok napot különböztetünk meg. Van például gyereknap, pedagógusnap, bányásznap, nőnap és anyanap. A gyerekek ilyenkor virággal kedveskednek. Az anyák meg csak sírnak, mert a nők a virágra nagyon érzékenyek.

Az embereknek a legdrágább az édesanyjuk. Azért emelik fel anyira a virágok árát anyák napja előtt. (Én nem is tudom, mit szól ehhez az anya- és árhivatal.) Ezen a napon mindenütt sokat emlegetik az anyákat. Például a virágosokét. Akadnak, akik ilyenkor még a gazt is eladják. A gazemberek.

Az anya az úgy keletkezik, hogy valaki gyereket szül. Régen, amikor még kicsi voltam, a gyereket a gólya hoz-

Május 9-én,
a Téka kisá
Címe: Budapest V., Feh
Ajánlatunk: egyedi kieg
és népművészeti kerámi
háziipari terítési textíliál
NÉPMŰVÉSZETI VÁLLAL

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1083 ~~A22~~ 8
U
NÉPSZABADSÁG
Galimberti Sándor, festőművész /1883–1915/.

1021

A hónap műtárgya a Nemzeti Galériában

Galimberti Sándor: Tabán

A száz éve született Galimberti tehetségét szülővárosának nagymestere, Rippl-Rónai József fedezte fel. Nagybányán Réti Istvántól, Münchenben, a Hollósy vezette técsői festőiskolában, majd Párizsban a Julian akadémián tanult.

1911-ben feleségül vette Dénes Valéria festőnőt, aki Matisse tanítványa volt, és egyéni hangú, a matisse-i dekoratív síkfestést és a kubizmus térszemléletét ötvöző dinamikus hatású képei befolyásolták Galimberti további festői fejlődését.

A világháború kitörése Párizsban éri, innen Hollandiába menekül, majd Pécsre hazaérve besorozzák katonának. Felesége tüdőgyulladásban meghal. Idegei felmondják a szolgálatot, és felesége temetésének napján, 1915. július 20-án öngyilkos lesz. Kassák Lajos rendezi meg a házaspár emlékkiállítását a Ma kiállítóhelyiségében (1918).

Galimberti a tájfestészetben a legjobb hazai és a legújabb európai hagyományokra építve, következetesen végigvitt életművet hagyott hátra, melynek etikai erejét Kassák az aktivizmus egyik előfutáraként tisztelte.

Igen rövid festői működésének a közepén keletkezett ez a kép, összefoglalva az eddigi tanulságokat és jelölve a következő kapcsolatokat. Mint kortársai közül többen — különösen a Nyolcak csoport művészei —, a nagybányai természetlátástól igazán nem tud elszakadni. Ezen a képen elsősorban a meleg színek egymást erősítő harmóniája utal a festőiskolára, de az ezzel együtt ható fauves-okra is.

Ezeken a korai képeken a természeti látványt igyekszik egy dekoratív képépítésnek alárendelni. A hosszúkás képforma is ezt segíti. A fauves-hatásra utalnak a színek és a kompozíciót egységbe foglaló és a színeket erősítő kontúrok hálója is. A háztetők síkjainak egymásba építése, a formák ritmikus ismétlődése az egész felületet dinamikus mozgásba hozza. A kompozíció keretet feszítő zártságát feloldja a benyúló faág dekoratív vonala.

Később az analitikus kubizmus hatására Galimberti Sándor színvilága hidegebb lesz, képei mentesek az irodalmi vonatkozásoktól, kizárólag a tér-forma, a színviszony összefüggéseit kutatja.

Szabó Katalin

21.18: A két nővér ügyete. Vitalij Szergejev hangjátéka.
22.00: Hi-Fi varieté. Szt.
23.00: Zenés játékokból. Szt.

TELEVÍZIÓ

8.05: Óvodások filmműsora.
8.25: Egy lány meg egy fiú. Lengyel játékfilmsorozat. VI/1. rész: A bukás (sz.).
9.10: Varázsgömb. Szórakoztató műsor kisdobosoknak (sz.).
9.55: Kétszer kettő gyakran öt. Zenei szabálysértések.
10.25: Hírek.
10.30: Távoli városok — közeli barátok. A Magyar—Szovjet Baráti Társaság vetélkedősorozatának döntője (sz.).
11.40: Léghajó, félmillió fontért. Angol film (sz.).
13.00: Salakmotor egyéni VB. Középdöntő. Közvetítés Miskolcról (sz.).
14.05: Műsorainkat ajánljuk! (sz.).
14.35: Csortos Gyula-sorozat. Szerelmi láz. Magyar film.
15.55: A Magyar Televízió IV. nemzetközi karmesterversenye. Összefoglaló az elődöntőkről (sz.).
16.30: A Csehszlovák Szocialista Köztársaság nemzeti ünnepén (sz.).
16.50: Mesél egy család... Dokumentumfilm az édesanyák köszöntésére (sz.).
17.25: Elmebajnokság (sz.).
18.00: Delta. Tudományos híradó.
18.40: Tévétorna (sz.).
18.45: Esti mese (sz.).
19.00: A Hét (sz.).
20.00: Hírek.
20.05: Mephisto. Magyar film (sz.).
22.25: Kodály: Magyar népzene. Népdalfeldolgozások énekhangra és zongorára. X/6. rész (sz.).
22.35: Hírek.

2. MŰSOR

20.00: Hírek.
20.05: Az ember és a tenger. Olasz filmsorozat. VII/4. rész: Az alkalmazkodás harmóniája.
20.55: Telesport. Női torna EB.
22.25: Képújság.

HÉTFŐ

KOSSUTH RÁDIÓ

8.25: Franck: d-moll szimfónia.
9.00: A hét zeneműve. Bach: 8 kantáta.
9.30: Francois Villon versei.
9.40: Óvodások műsora.
10.05: Kisiskolások műsora.
10.35: Fúvószene.
11.06: Kórusainknak ajánljuk. Kocsár Miklós—Csanádi Imre: Gyermekkarok.
11.39: Tom Jones. Henry Fielding regényének rádióváltozata. 1. rész.
12.45: Válaszolunk hallgatóinknak.
13.00: Zenei érdekességek az elmúlt hét műsoraiból.
14.21: Kompozíció szovjet költők verseiből a győzelem napja alkalmából.
14.54: Édes anyanyelvünk.
15.05: Népdalkórusok.
15.28: Dominó.
16.00: Operaáriák.
16.20: Tudósítás az ökölvívó EB-ről.
pén.
18.00: Kórusdalok
19.15: Gondolatok
mokráciár
dr. Korom
Politikai
ja, a Közp
kára.
20.01: Operarészl
20.45: Szünet utá
Egy élet
Oldrich D
rádióvált
22.20: Tíz perc k
22.30: Bécsi muzsika.
0.10: Fúvósmuzsika.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Béres Ferenc énekel.
8.35: Figyelmébe ajánlom...
8.50: Slágermúzeum.
9.50: Szathmári Gábor jegyzete.
10.00: Zenedélelőtt.
12.00: Népi muzsika.
12.35: Kis magyar néprajz.
12.40: Tánczenei koktél.
13.25: Éneklő Ifjúság.
13.35: Zongoramuzsika.
Kettőtől ötig. Kívánságműsor.
17.00: Gazdag szegények. Riportműsor.
17.30: Ötöknek sebesség.
18.35: Tamássy Zdenkó műsora.
19.30: Tip-top parádé. A Boney M együttes felvételeiből.
20.00: Sportvilág.
20.35: Szellemi árverés.
21.50: Népdalok.
22.20: Daljátékrészletek.
23.20: Könnyűzene Kubából.

3. MŰSOR

9.00: Vonós hangszerszólók. Szt.
9.34: Trombitamuzsika. Szt.
10.30: Francia szonzonok. Szt.
11.05: Operafinálék. Szt.
12.00: Kamarazene. Szt.
13.07: Operettdalok. Szt.
13.40: Mozart-művek. Szt.
15.00: Két évtizedet sem éltek. Molnár Tamás dokumentumműsora.
16.00: Sztárok — anekdoták nélkül.
16.30: Kórusmuzsika sztereóban.
17.00: A Culture Club együttes felvételeiből.
17.34: Francia barokk muzsika. Szt.
18.29: Operaáriák. Szt.
19.05: Háztartás-tan.
19.35: Az ÁHZ Brahms-hangversenye. Szt.
közben, kb. 20.30: A nyíregyházi stúdió műsora.
Kb. 21.45: A hét zeneműve.
kb. 22.15: Dzsesszmuzsika. Szt.
22.51: Sziklay Erika énekel.

TELEVÍZIÓ

17.45: Hat év történelem. Szovjet—amerikai dokumentumfilmsorozat. Berlin eleste (ism.).
18.30: Kommentár nélkül. Magyar rövidfilm (sz.).
18.45: Májusi randevú a IV-es stúdióban (sz.).
19.40: „... az erdők is felébredtek..." Dokumentumfilm.
19.55: Hírek.
20.00: A Magyar Televízió IV. nemzetközi karmesterversenye. Középdöntő — I. rész.
21.30: Egy magyar gazdaság tíz éve. Filmszociográfia. III/3.
22.45: Hírek.

tán szerepel továbbá 40 ezer forint készpénz, irhabunda, rádiós magnó, s egy-két arany ékszer.

Környez

ANYA

Egy évben sok napot különböztetünk meg. Van például gyereknap, pedagógusnap, bányásznap, nőnap és anyanap. A gyerekek ilyenkor virággal kedveskednek. Az anyák meg csak sírnak, mert a nők a virágra nagyon érzékenyek.

Az embereknek a legdrágább az édesanyjuk. Azért emelik fel anyira a virágok árát anyák napja előtt. (Én nem is tudom, mit szól ehhez az anya- és árhivatal.) Ezen a napon mindenütt sokat emlegetik az anyákat. Például a virágosokét. Akadnak, akik ilyenkor még a gazt is eladják. A gazemberek.

Az anya az úgy keletkezik, hogy valaki gyereket szül. Régen, amikor még kicsi voltam, a gyereket a gólya hoz-

Május 9-én,
a Téka kisá
Cime: Budapest V., Fe
Ajánlatunk: egyedi kie
és népművészeti kerám
háziipari terítési textília
NÉPMŰVÉSZETI VÁLLA

Sándor Galimberti

Sándor Galimberti: Villa im Winter um 1900

Budapester Rundschau,
1996. jan. 26.

Unter den westeuropäischen Ländern war es die

Auflockerung der Kooperationskontakte infolge verhärteter Marktbedingungen.

KONJUNKTURELLE FAKTOREN

An den gegenwärtigen Gesprächen nahmen führende Persönlichkeiten des westdeutschen Wirtschafts- und Finanzlebens teil, die ihrer Hoffnung Ausdruck gaben, der für 1976 erhoffte konjunkturelle Aufschwung werde die Lösung der zwischen den beiden Ländern auftretenden Probleme wirtschaftlicher Natur erleichtern. Die Gesprächspartner vertraten die gleichlautende Meinung, den Handelsbeziehungen Ungarn-BRD müsse eine harmonische und ausgewogenere Entwicklung gesichert werden. Als Voraussetzung bezeichneten sie beiderseitig zunehmende Lieferungen, insbesondere seitens Ungarns.

Angesichts des ungarischen Passivsaldos setzte sich die ungarische Delegation für die Abschaffung der in der BRD noch bestehenden quantitativen Einschränkungen ein und untermauerte ihren Anspruch mit ihren im GATT-Vertrag verankerten Rechten.

Als wichtigste Entwicklungsbereiche der Kooperationskontakte bezeichneten die Gesprächspartner den Maschinen- und Werkzeugmaschinenbau, die Feinmechanik, die Chemie- und Elektroindustrie. Ein erfolgreicher Abschluß der gegenwärtig laufenden 368 Kooperationsgespräche dürfte eine günstige Grundlage zu weiteren Fortschritten sowie zum Abbau des ungarischen Passivsaldos in der Handelsbilanz. geben.

GALIMBERTI 1. *Sándor*, festő, • Kaposvár 1883. † Budapest 1915 júl. Nagybányán és Párizsban végezte tanulmányait. 1914. gyüjt. kiállításban mutatkozott be Budapesten, képei többnyire rálátásos csendéletek és városképek, erős átírással, szinte geometrikus formaadással festve. Párhuzamosan a külföldi törekvéssel jelentkeznek pikturájában a kubizmus akkor korszerű problémái, ami által ennek az iránynak magyarországi úttörője.

E. G. I. 363 l.

Rákóczi-ház, eperjesi V. 62.

Galimberti Sándor

Wód

Ferenczy Valér

A régi Magyarország. Nyugat

1931. márc. 1.

3.06 l.

LEIPZIG C2
9 12 37
20-21 VI

DEUTSCHES REICH
15

CKSACHE!

Müemlékek]
Orszagos Bizottsaga,
/Landeskommission zur
Erhaltg.d.Kunstdenkmäler/
~~VI Arena-ut.41~~
Ungarn/ B u d a p e s t

er
utúme Rákos u 10

Galimberti Sándor

és

G. Dénes Valéria

** **Kiállítás.** A *Ma* folyóirat e hó 22-én, vasárnap nyitja meg hatodik kiállítását, a melyen *Galimberti* Sándor és G. *Dénes* Valéria, a tragikusan elhunyt művészpár poszthumusz műveit fogja bemutatni.

1918. dec. 19.

Az Ujság

szárad második feléből.

nézve. Szőke haja rövid és szeme kék.
allérja csipkével van körülszegve s elöl mind
~~elöl~~ lelóg. Állógallérú köntösének ujai
llakon díszül szeles pereczek alkalmaz-

etti 29: 20·5 cm.
naraelnöki lakásból.

Kamaraelnök 1848

Ad. Kép 240

Galimberti Sándor

Börtrök-Rét

79. l.
80. l.
83. l.
85. l.
86. l.
88. l.
124. l.

Galimberti házaspár

Bálint Aladár:

Gilmerti-házaspár képei.

Uzugat 1919.

január 1.

ieus nos salutations distinguées.

Maurice Palmier

La Banque Générale de Crédit.

Le 2-XII

Galimberti Sándor

Meltatás

Pogány G. Gábor: Pór Bertalan
Művészet, 1970. október – 5 kép

Galimberti Sándor

Börtsök-Réti

1.24. l.

lásd okvetlenül

a jub. Kiállítás
katalogusa

Galimberti Sándor
Ferenczy Valér: A régi Nagybányáról
Nyugat, 1931, március 1, 306 l.

szolgálatára lehessek.

Hálás köszönetem

tiszáelt Elnökségnek

Miskolc 1932.dec. án.

Galimberti Sándor

festő

M.D.K.

1914-ben volt egyéni kiállítása.
Félakt" című képe legrégibb munkái közé
tartozik. Akt" "Amsterdam" című műve
(repro). A műves 1915 nyarán öngyilkos lett.

Deres Zsófia: Galimberti Sándor - Deres Valéria
Művészet, 1963. május - 25 lap

Galimberti Sándor

Csendélet

Könyves Kálmán lo4. kiáll. 192o-as évek.

Galimberti Sándor

Kiskonthy Zsolt – Murádin Jenő: Ugy Onkó.
Nagybánya Könyvek 2. Miskolc, 1993, 9.

MDK

Galimberti Sándor

Amszterdam. 1914.
o.,v. 95x95 cm. Mgt.Bpest.

Fikusz
o.,v. 81x62 cm. Mgt.Bpest.

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962.Kat. 28.1.

GALIMBERTI ˇándre festő M.ˇ.K.

Gyakran volt vendége Rippl-Rónainak Kaposvárt a Róma v
villában

Fenella, Vissaaemlékezés Rippl-Rónai egy cigány-mo-
delljére
Magyar Nemzet 1962. november 20. 7.1

GA

MDK

Galimberti Sándor

Amsterdam c. festm. repr.

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962. Kat.

Galimberti Sándor, festő MDG

A Matisse-tanítvány Galimberti Sándor a kevérbé ismert nagyhányai-ak közé tartozott.

(fennik): Ötven év előtti plakát a pesti utcákon 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. dec. 22.

Galimberti Sándor, festő MDh

(1883-1915)

A keresztrejtvényben szerepel.

—: Nagybányai festők 14. l.

NÉPSZABADSÁG, Dn. 1963. jan. 13.

Galimberti Sándor, festő MDk

Ő már kiüt a nagybányai együttesből – második nemzedék! – különösen a kubista elképzeléshez közelálló Amsterdamjával.

Murányi-Kovács Endre: Nagybányai festők kiállítása a Magyar Nemzeti Galériában 8. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. jan. 23.

MDK

Galimberti Sándor

Roma villa uti fasor, o.

Nomád nő, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952

MDK

Galimberti Sándor

Réti I.:Nagybánya. A Mübarát 1922.II. 11-12.sz. 216,221.l.

MDK

Galimberti Sándor

Réti I.: A harminc éves Nagybánya. Magyar Müvészet 1926.7.sz. 384.l.

GALIMBERTI Sándor
91 10. 32,37

Új Művészet

Galimberti Sándor, festőművész (1883-1915).
Képző-Ipar-fotó- és filmművészet

Tabán, 1913. 7/B. III.

Festmény. (említve).

Budapest folyóirat, 1988., 2., 41-old.

Galimberti Sándor.

Müveiből kiállitást rendezett a Nemzeti Sza.
lon 1912-ben.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

szövarch 20.-220.lap

Galimberti Sándor.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Galimberti Sándor

Amszterdam, o.

Fikusz, o.

Párizsi háztetők, o.

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

Galimberti Sándor

Szerepelt a Tamás Galéria második kiállításán.

PK 1938. I. 13.

Galimberti Sándor

Szerepelt a Tamás Galéria második kiállításán.

Est 1938. II. 9.

MDK

Galimberti Sándor

Amsterdam, o., repr.

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

Galimberti Sándor

festőről emlékszik meg az alanti cikk szerzője: „Galimberti Sándor. Somogyi hírlap, 1915. julius 25"

Kávássy Sándor: Rippl-Rónai a somogyi sajtóban 1885-1957. A somogyi muzeum füzetei 5. sz. Kaposvár, 1965.,

241.

MDK

Galimberti Sándor

Róma-villa részlet, o.

Rippl Rónai Muz. újszerzeményi kiáll. Kaposvár
1967.jun.

MDK

Galimberti Sándor

Róma-villa részlet, repr.

Rippl Rónai Muz. ujszerzeményi kiáll. Kaposvár

1967. jun.

Galimberti Sándor festő M.D.K.

Gyakori vendég Rippl-Rónai kaposvári Róma villájában

Fiatalon halt meg.

Genthon István : Rippl-Rónai, Bp. 1958. 31.l.

M.D.K.

Galimberti Sándor

festő

98) Ülő nő

99) Nomád nő

100) Roma villa utfavor

Egyéb köztulajdonból elvesztett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

F.l.

M. D. K.

GALIMBERTI Sándor festő

1904-ben Nagybányán a Kobad-iskola növendéke.

Rébi Bp. 1954. 326. l.

M.D.K.

GALIMBERTI Sándor festő

1911-ben Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybánya, Bp. 1954. 329.l.

M.D.K.

GALIMBERTI Sándor Kristóf

1913-ban Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybánya,... [illegible]p., 1954. 330.l.

Galimbertiné Denis Valéria
festő

Apollinaire emlitést tesz tárlat
beszámolójában Galimbertinéről.

Dévényi Iván: Szobotka Imre
Müvészet, 1970.november - 15.lap

Galimberti Sándor
festő -

Guillaume Apollinaire tárlat
beszámolójában említést tesz
Galimberti Sándorról.

Dévényi Iván: Szobotka Imre
Müvészet, 1970.november - 15.lap

M.D.K.

GALIMBERTI Sándorné Kató

1913. -ban Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 330.l.

M. D. K.

GALIMBERTI Sándor festő

Szül. 1883. Kaposvár megh. Bp.: 1915

1903-ban jön először Nagybányára

Párisban is tanult:

Deréky Valéria festőnőt vette feleségül

Az első magyar kubista festő (Réti szerint

Feleségével együtt önarcképes lett.

Réti István: A nagybányai művészelet
Bp. 1954. 251-252. l.

M. D. K.

GALIMBERTI Sándor festő

A Nagybányai Festők Társasasága
első tárzstagjai közé tartozik. (1911.)

Reti István: A nagybányai művésztelep
Bp. 1954. 59., 78., 82., 322. l.

M. D. K.

GALIMBERTI Sándor festő

1907-ben Nagybányán a Szabad-iskola növendéke

Réti Bp. 1954. 327-e.

M.D.K.

GALIMBERTI Sándor festő

1908-ban Nagybányán dolgozott

Réti Bp. 1954. 328.l.

M. D. K.

GALIMBERTI Sándor festő

1909-ben Nagybányán dolgozott

Réti Bp. 1954. 328. l.

M. D. K.

GALIMBERTI Sándor festő

1903-ban Nagybányán a Szabad-iskola növendéke

Rébi Bp. 1954. 326. l.

Galimberti Sándor

festő

1907-ben a párisi Salon

d'Automne-ban szerepelt.

Devényi Iván: Perlrott-Csaba Vilmos

Múzeum, 1970. Augusztus - 9 lap.

GALIMBERTI SÁNDOR

MŰVEI KIÁLLÍTVA PÉCSETT, A MODERN MAGYAR KÉPTÁRBAN.

SOMOGYI NÉPLAP, 1970. OKT. 9.

GALIMBERTI SÁNDOR

(1883 - 1915)

„Róma Villa tetején"

festmény, repr.

Művei szerepelnek a Ripp-Rónai Múzeum gyűjteményében.

Romváry Ferenc: Egy magyar kiállítás.

Dunántúli Napló, 1970. okt. 25.

6a

GALIMBERTY SÁNDOR

MŰVEI KIÁLLÍTVA A MODERN MAGYAR KÉPTÁRBAN

DUNÁNTÚLI NAPLÓ, 1970. OKT. 10.

Galimberti Sándor

Nagybánya; Csendélet; Róma
villa télen i. képekkel (emb.)
szerepel az alábbi tárlatom

(harvátk): Két kiállítás a pécsi
Janus Pannonius Muzeumban

Magyar Nemzet 1970 X. 20. hold.

M.D.K.

Galimberti Sándor, festő
és felesége Deinés Valéria

posztumusz kollercióját mutatta be a MA, és értékeli művészetüket Havesy Iván

Idézve: MA, 1919. IV. 3. 39-40. old.-ról
Kortársak szemével, L896-1945. Szerk Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina, 142. old.

M.D.K.

Galimberti [Sándor], festő

[és felesége Dénes Valéria]

Kőrös kiállításáról ír Uitz Béla elismerő, komoly szavakkal: „Alkotásait évszámszerinti sorozata magas bizonyítvány tartalmas életük mellett... nálunk [bármilyen] „izmust" nem iskolának értem ... hanem világszemléletnek.

Közölve: MA, 1918. III: 12. mellékletből
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina, 130. old.

1) Galimberti Sándor

festő

~ adatok a Művtört. Kutató Csop. cédulaanyagában; a Kaposvári Rippl-Rónai Múz. festmény és rajzanyagában.

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus tört. Akad. Kiad. 1971. 75.

2) Galimberti Sándor
festő

Itt ~~75~~ 8 festmény és egy vajz található tőle, apjától is vannak mű-
vek.

Szabó Lúcia: A magyar aktiszmus
tört 75.

Akad. Kiad. 1971.

Galimberti Sándor

festő

v ről: Bálint Aladár: Galimberti Sándor és Felesége Nyugat (1914)

Szabó Lúcia: A nagyon aktivizmus tört. 75.

Akad. Kiad. 1971.

Galimberti Sándor

festő

v és Dénes Valéria emlékkiállítása

1918. dec. 20.-ána Ma vendezése-

ven.

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus tört. 79.

Akad. Kiad. 1971.

Galimberti Sándor
festő

Karfiolos csendélet, 1907.

Amsterdam, 1914.

Repr.

Szabó Júlia: A magyar akticizmus tört.
5., 8. kép

Akad. Kiad. 1971.

Galimberti Sándor

festő

~ Dénes Zsófia nekrológja a Nyugatban.

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus

Tört. 29.

Akadémiai Kiadó 1971.

Galimberti Sándor

festő

v Fiatalon meghalt

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus

tört.

Akadémiai Kiadó 1971.

1) Galimberti Sándor

festő

Kaposvárott született. Baládja

olasz eredetű, apja is festő volt.

Tehetségét Rippl-Rónai tedeni

szabó lúcia: A magyar aktivizmus

Akad. Kiad. 1971. Tört. 28.

2) Galimberti Sándor

festő

fel. 1904-től Nagybányán Réti István növendéke. Nagybányá-vól Münchenbe kerül, majd

Szabó Júlia: A magyar akticizmus

tört. 28.

Akad. Kiad. 1971.

3) Galimberti Sándor

festő

Técsőre, Hollósyhoz kerül.

1907-ben Párizsban tanul, a Julien-akadémián. Párizsban

Szabó Júlia: A magyar aktivizmus

tört. 28.

Akad. Kiad. 1971.

4) Galimberti Sándor

festő.

ismerkedik meg (későbbi) feleségével, Dé-

nes Valéria festővel.

1914-ben feleségével közös kiál-

Szabó Lília: A magyar aktiarzums

tört. 28.

Akad. Kiad. 1971.

5) Galimberti Sándor

festő

litést pendez a Nemzeti Szalon-
ban.

A ~~##~~ V. H. Hollandiában éri
Harajön, Pérsen sorozzák.

Szabó Lúcia: A magyar aktivizmus
tört. 28.
Akad. Kiad. 1971.

6) Galimberti Sándor

festő

Felesége tüdőgyulladásba meghal,

Galimberti öngyilkos lesz.

Szabó Lúcia: A nagyon aktivizmus

tört. 28.

Akad. Kiad. 1971.

Galimberti Sándor

festő

Párizsi fárlatokon szerepelt.

Szabó Júlia: A magyar akticizmus
tört 24.

Akad. Kiad. 1971.

Galimberti Sándor

a MA c. folyóirat első szakaszában mint képzőművész szerepelt a lapban.

Bekk László: Képzőművészet a MA tíz évfolyamában.

Kritika, Budapest, 1971. 3 (2)

Galimberti Sándor

nevét, mint amagyar kubisták körének tagját emliti

Dévényi Iván: Huszár Vilmosról, halállának 1o. évfordulója alkalmából.

Galimberti Sándor

és neje a „Tett" és a „Ma" avantgardis-
táinak csoportjához csatlakozott.

Körner Éva: Ungarische avantgarde,
München, 1971.

lapszám nélkül

Galimberti Sándor
festő.

Életműve korai halálával befejezetlen maradt.

Dévényi Iván: Dósa Géza
Művészet, 1971.március - 27.lap

Galimberti Sándor

neve említve

Kyjrönüvérset

Vigília 1969 március
206. old.

MDK

Galimberti Sándor,

Az iskolán kivül dolgozott. , 1908-ban .

1909-ben iskolán kivül dolgozott.
1911-ben " " "

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 85.1. 86, 88,

MDK

Galimberti Sándor,

A kiállitásom, mintegy igazolásul a maiak nemes törekvésének egy-két képpel képviselték a fiatalok szellemi erőseit is. Igy fenti művész is szerepelmüveivel bár ő már elhunyt.

Tamás Henrik képszalonjának jubileuma. /10 év/. Magyarság. 1938. okt. 9. 21. l. 100-ik. kiáll.

Kiállitások, 1900-1919.

N e m z e t i S z a l o n :

Galimberti Sándor és felesége,
Dénes Valéria kiállitása,
/Nemzeti Szalon, 1914/

M Ű V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
90.
"Galimberti S..."

G a l i mbe r t i Sándorné
D é n e s Valéra festő

Gyüjteményes kiállitása
férjével a Nemzeti Szalonban,
1914

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
90.

Kiállitások, 1900-1919.

Galimberti Sandor és feleségé,
Dénes Valéria kiállitása
/Nemzeti Szalon, 1914/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
90.

G a l i m b e r t i S á n d o r
festő

gyüjteményes kiállitasa a Nemzeti Szalonban/1914/felesé-
gével, Dénes ValÉriával.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
90.

Nagybánya:

Galimberti Sándor és feleségé
Dénes Valéria müködése
/XX.sz.elejé/

MŰVÉSZET
XIII.évf.1914.
90.

P á r i s :

Galimberti Sándor és felesége,
Dénes Valéria müködése/XX.sz.
eleje/

M Ü V E S Z E T
XIII.évf.1914.
90.

MDK

Galimberti Sándor, festőm.

működésének a modrn irányok kialakításában tevékeny része volt.

/k.i./: Jubilál a Tamás Galéria./10.év.100.kiáll./
Pesti N pló 1938.okt.9. 18.1.

MDK

Galimberti Sándor és Gy.Dénes Valéria,

önálló gyüjteményes kiállitás keretében mutatkozott
be 1914.

A Nemz. Szal.499-ik jub.és a KEVE XX-ik kiáll.-a.
1929. febr.

MDK

Galimberti Sándor

Tájképei nagy tehetségről és érdekes eredetiségről tesznek tanuságot.

A Ház Modern Művészeti Folyóirat, 1909.II.3.sz. 56.l.

Galimberti Sándor

magyar kubista stílusa drómai kvalitásu és belső feszültséggel telített.

Németh Lajos: The Art of Béla Uitz.
The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1968. 29 sz. 176-80 l 178 l.

MDK

Galimberti Sándor festő

A nagybányai kolonia alapitói törzstagul meghivták Galimberti Sándor festőt.

Réti I.: A nagybanyai festőkolonia története.

Bör-Réti Nagyb. kiáll.kat. 1912. 68.l.

MDK

Galimberti Sándor

Törzstagja volt a Nagybányai Festők Társaságának.

Réti: Nagybányai művészek.

Nyugat, 1924. márc.16. 401.lap

MNK

Galimberti Sándor

Tájkép, o.

20.sz.i művek bp.i magyűjteményekből, M.Gal.
1963. jul.

M.D.K.

Salimberti Sándor*), festő

és felesége Deines Vera körös Nemzeti Szalonbeli kiállításáról számol be, a szerző: ... „nem fényes repülés meg az utjuk ... ennit eszmak, azt lelkesen, hittel akarják ... helyük valahogan ott van a kubisták és futuristák érintkezési vonalán."

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 407-408. o.

/a cikk megj.: „Világ" 1914. jan. 25.

*) Mindkettén öngyilkosok lettek az Erzsébetter egik padján - körli Réti István. B. né

M.D.K.

Gelimberti Sándor „festő"

is részt vett az 1907 évi párizsi Salon d'Automne tárlatán.

Bölöni György: Képek között. Bp. 1967. 71. old.
/a cikk megj.: „Budapesti Napló", 1907. okt. 3./

Galimberti Sándor, festő

M.D.K.

a Kernstok körül csoportosuló fiatalok erdélyi kiállításán minden szerepel. Szerző szerint „fürgén, japános könnyedséggel kezeli a rajzot. Ő külön-külön akarja kicsalni minden szinből az intenzív erejét."

Bölöni György: Képek között, Bp.1967. 110. old.

/a cikk megj.: „Arad és Vidéke", 1909. júl. 4./

M.D.K.

Galimberti Sándor, festő

és feleségének hagatérából kiállítás nyílt meg a „Ma" helyiségében: „Egyik képnek építészeti tárgya van: frízszerű megoldásban az amsterdami nikolót ábrázolja. Hátul egy házsor, elől árbócos hajók. Az ész-diktálta ritmus érezteti azt a meglepő, zavaros benyomást - melyet a morgalmas látvány a nézőben kelt... az expressionizmus utján a próbálkozás tapogatozó germerlépésein tul ez a kép leszűrt, komoly értéket ad."
Mak: Két kiállítás.

Építőipar - Építőtmüvészet, Bp.1918.évf. 45.sz.

358.old.

GALIMBERTI Sándor

Gyenes István: Bors István szoborkiállítása. Somogy, XVI. évf. 6. 1988 93. p.

szülőháza Kaposváron a Mártirok terén állt

a török elleni harcot a nemzeti multtal kapcsolta össze. A magyar főurak török háborukhoz kapcsolódó művészeti reprezentációja az 1650-60-as években Zrinyi Miklós Szigeti veszedelmének nyomdokain járt. Képzőművészeti alkotással ugy hirdettek harcot a török ellen, hogy törökverő őseiket dicsőitették, de egyuttal önmaguk hirnevét is öregbitették. Mindebben kezdeményező szerepe volt Nádasdy Ferencnek, aki sárvári várában nagyapja csatáját állitotta egy csatakép-együttes középpontjába s aki segitségére volt Esterházy Pálnak is, hogy a Vezekénynél elesett Esterházyakat egész sor műalkotással ünnepelje. Hasonlóképpen képzőművészeti alkotással hirdették a Zrinyi, a Wesselényi s a Forgách család dicsőségét, s a katolikus klérus is elkészittette modellszerü műalkotását a török elleni harc szükségességéről /Árpás, Köpenyes Madonna oltárkép/. Mecénási gesztusaik nyomán

MDK

Galimberti Sándor

Tájkép, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

119 l.

MDK

Galimberti Sándor

Almák, of.

Börtsök-Róti Nagybányai kiáll. kat. 1912.
97 l.

MDK

Galimberti Sándor

Csendélet, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.
119 l.

Galimberti Sándor MDK

1883-1915

nevének említése

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században.
Bp.1959.36.l.

MDK

Galimberti Sándor,

1903-ban az iskolában dolgozott
1904-ben az iskolában dolgozott
1907-ben " " "

A szabadiskola ideje. /1902-1912/ XXX.79,80,,83.l.

Galimberti Sándor

Kaposvárott élt.

Lesko László: Kaposvár, Kaposvár,

(é. n.) 49 l

Galimberti . . .

festő

~ Galimberti Sándor festő élesapja

Szabó Júlia: A magyar aktiviszmus tört.

75.

Akad. Kiad. 1971.

Galimberti Sándor

Bálint Aladár műlelemzéseket nyújtó cikkeiben Galimberti Sándor – Dénes Valéria művészházaspárról – tragikus sorsát.

Dévényi Iván: Bálint Aladár.

Látóhatár, Brest. 1941. jún. 145. old.

M.D.K.

Galimberti Sándor

festő

A Ma művészei emlékkiállítást rendezték Galimberti műveiből.

Szíj Béla: A Nyolcak és Aktivisták grafikai kiállítása

Művészet, 1962. április — 33l.

Galimberti Sándor (?)

Kállai Ernő írja Dési Huber Istvánról: „... a Nemes Lampérthok, Nitz Bélah, Galimbertiek letűnésével halottnak vélt magyar expressionizmust ~~tám~~ támasztja új életre."

Idézi:

M. Heil Olga: Dési Huber István önarcképei. Művtört. Ért. 1969.4.sz. 304-316. l.

315. l.

315

M.D.K.

Galimberti Sándor, festő

és felesége Dénes Vera, a világ-
háboru első éveiben „a legmarrán-
sabban képviseltér a ha képző-
művészetét. Párizsból jötter... „s itthon
az ő kompozíciók képviseltér először és
utoljára tiszta formában a kubizmust."
Még a háboru alatt mindhetten öngyilko-
sok lettek.

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk, Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina

26. old.

GALIMBERTI LONOW MÁRIA

ÚJ MŰVÉSZET

1998/nov.

P - 9396

13.o.

MDK

Galimberti Sándor

Tájkép, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

119 l.

M.D.K.

Galimberti Sándor /1883-1915/

98. Ülő nő. Olajf.
99. Roma villa uti fasor. Olajf. 42x50
100. Nomád nő. Olajf. 70x100

Elvesztek. /Somogymegyei Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
7. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Galimberti Sándor

Párizsi háztetők
o.,v. 40x50 cm. Mgt.Bpest.

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962.Kat.29.1.

MDK

Galimberti Sándor

Réti I: Nagybánya. A Műbarát. 1922. II.

221. l.

M.D.K.

Galimberti Sándor, festő

[és felesége Vénes Valéria] nevét mint „tragikus sorsú háraspárt, a Tett és a ha első gárdája körött emliti:

Bori Imre-Körner Éva: Kassák irodalma és festészete

Magvető, Bp. 1967. 169. old.

Galamberti Sándor

Parisban járt.
A Láborn alat öngyilkos lett.

Kritika 1966 IV n. 19 old.

Galimberti Sándor

Feleségével, Dénes Valériával együtt tragikusan korán bekövetkezett halálukig a kubizmus legkiibb magyar tanítványai voltak. Végigmentek a kubizmus geometrizáló szakaszán, a felülről nézett mitlivunok síkra vetítésének analitikus térdenzésén, majd az ip nyert látásszegletekből szintetizált térkonstrukciót teremtettek.

Nemzeti Lapi. Modern magyar műszerek, Cosmina, 1968 59. l.

Galimberti Sándor

A két világháború közti időszakra kicsett a sorból.

Németkeresztes i modern magyar [illegible] / Cornia / 1968 68.l.

Galimberti Sándor

nak és felesé gének, Dénes Valériának emlékkiállítását az őszirózsás forradalom kitörése után vendeték meg.

Pesnecsky Géza: Tanulmányút a Pávakuttba Bp. 1969.
43.o.

Galimberti Sándor

és feleségе Dénes Valéria
kubista művének.
Párizsból térnek haza.
A hátorú alatt tragikus körül-
mények között halnak meg.
A Kossák kőshöz tartozott

Pernecsky Géza: Tanulmányút a Pávakertbe
Bps. 1969.
39.o.

Galimberti Sándor, festő M.D.K.

nevét említi:

Huba László: Budapest - Somogy - Zala

Bp. /é.n./, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 11.köt./ 49. old.

Galimberti Sándor

1909-ben Tihanyi Lajossal vént vett arakon a kiállításokon, amelyek a Nyolcak megneveződésének előzményei voltak.

Dévényi Iván: Tihanyi Bp. 1968.

10.o.

M.D.K.

Galimberti Sándro festő

A MA csoportjához lazán tartozó festő

1918-ban öngyilkos lesz feleségével Dénes Valériával együtt

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 120.l.

Galimberti - házaspár

Galimberti Sándorné Dénes Valéria tudógyulladás-
ban halt meg, térje két nappal később öngyilkos
lett. (Kubista képeiről Apollinaire is írt kritikát.)

Réz Pál recenziója Perneczky Géza „Kortársak nemével"
c. munkájáról.
Valóság XI. (1968.) 4. n. 107. l.

M.D.K.

Galimberti

A MIÉNK első 1909-es tárlatán csatlokozóként állit ki

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bpl 1967. 64.l.

Galimberti M.D.K.

A Nyolcak müvészcsoport tagjai majdnem u yanabban az időben vannka Párizsban, vele egyszerre, tartózkodik ott, hasonló müvészi elveket képvisel, de a csoporthoz nem csatlakozik.

Passuth K.:A Nyolcak festészete, Bp. 1967.

M.D.K.

Galimberti Sándro festő

Felesége Dénes Valéria

Magáévá teszi az analitikus kubizmus felfogását

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 45.l.

MDK

Galimberti Sándor

Tájkép, of.

Börtsök-Héti Nagybányai kiáll. kat. 1912.
119 l.

Dénes Valy

Galimberti Sándorné

NŐ BOÁVAL

ced

ERDEY VIKTOR

230

Galimberti Sándor

földszintes villalakásukból a közeli Városmajor fái alá, felesége élete pedig mártíromság lett. Valéria úgy védekezett az őt körülölelő búskomorság ellen, ahogyan csak tudott. Mesterséget akart. A rajztehetséget örökölte apjától. A művészet iránti szomját bécsi anyjától. Így nem szánta el magát úgynevezett józan életpályára, hanem lényének megfelelően elhatározta, hogy festőművész lesz. A tágabbkörű polgári család nagy ellenzésére. Ha pályára gondol, ám legyen tanítónő. De legjobb, ha hamarosan férjhez megy. Valéria szűkszavú volt, erős akaratú, csökönyös. Saját lábán járt. Erős csontszerkezete, markáns álla, jól vágott, karakteres orra apja fajtájára vallott. Ő nem akart férjhez menni, meggyűlölte a szerelmet. Apja tolókocsija volt erre örök mementója.

Festő, festő. Azzá lenni, *mindenáron*. Nem „stickeráj"-t csinálni, műhímzést — mint annyi nő. Nem festeni nyíló rózsákat és gitáros olasz lányokat, arról szó sincsen. Hanem tudomásul kell vennie a beköszöntött huszadik századot, be kell lépnie annak sodrába, meg kell tanulnia a *jó* rajzot, a képépítést és figyelemmel kell kísérnie a Párizs felől beszivárgó úttörő mozgalmakat. Komoly mesterhez kell beállnia . . . Nagybánya ! — veszi tudomásul — kiváló művészek élnek ott. Azok is akadémiaellenesek, azok is úttörők. Be kell állnia valamelyikhez — és tanulnia, tanulnia kell. Neki meg kell csinálnia önmagát. Bármilyen áron, bármilyen szegényen. Mert amióta apja beteg, otthon szűkös lett a helyzet. Nem baj. Semmi sem baj. Kenyéren és vízen . . .

Ettől az önálló jelentkezésétől vált Valéria számomra példátlan tekintéllyé. Hiszen én is — a magam másforma tragédiája elől — munkában kerestem menedéket. Én is azon voltam, hogy mesterséget kovácsolok magamnak saját adottságaim szerint. Ez abban a korban egyáltalán nem volt oly általános és természetes, mint manapság. Az egész kiterjedt rokonságban csak ketten voltunk leányok, akik így gondolkoztunk.

. . . Egyszer aztán csak hallom — hallom ! — hogy ő, aki majdnem férfigyűlölő és mindenképpen házasságellenes, kelepcébe került. Megismerkedett egy fiatal festővel — nem tudom hol, talán Nagybányán, talán Párizsban — ez a művész ugyan nős, de már egy ideje különvált és amióta Valériát megismerte, elhatározta, hogy törvényesen is elválik, mert az életét nem képzeli el nélküle. Szerelem, szerelem. Nemcsak a fiúnál, de Valériánál is. A festőt Galimbertinek hívják.

. . . 1911 tavaszán Valéria beállít hozzám Pesten. Akkor már Galimbertiné volt. Az ablak közelében leült, szemben velem. Rossz kis Girardikalap a fején, a bőre sárgásan sápadt, az arca keményre mintázott, a szája nagy és húsos, de jóindulat rajzolja át finommá, és ő maga, lencseszínű szemével, merőn néz a szemembe.

— Bizony — mondotta, mintha beszélgetést folytatna, pedig épp hogy megszólalt — neked ki kell jönnöd Párizsba. Neked is ott a helyed.

— Te onnan jössz?

— Onnan. Már egy ideje kinn lakunk. Van is egy csöpp kis lakásunk a Luxembourg-múzeum mellett, a rue de Vaugirard-ban. Berendeztük Sandróval. Úgy szedtük össze darabonkint ócskásoknál Párizsban és Hollandiában. Olyan — nekünk való. Mi most nemsokára elmegyünk egy évre Párizsból — Afrikába, Matisse-szal. Ha akarod, távollétünk alatt te lakhatsz ott. Persze, nem albérletben. Legfeljebb a főbérletet fizeted, olcsójános dolog. De azt sem muszáj. Hiszen mi időnkint keresünk. Akarom, hogy megismerd

Galimberti Sándor : Amsterdam – Амстердам

Párizst. Csupa merő művészetforradalom. Nagy lecke. Neked is erre van szükséged.

— Megyek ! — kiáltottam mohón, magamon kívül. — Megyek én ! De te, Vali, milyen drága vagy, hogy hívsz !

— Hát . . . — mondotta ő lassan, elgondolkodva — csak téged hívlak egyedül. Az egész látóhatáron, ahogy végignézek rajta, csak téged ültetnélek át. Hogy Párizs milyen város, milyen egyetlen hely a világon, milyen anyaföld festőnek, szobrásznak, írónak, költőnek és még zenésznek is — azt majd magad látod meg. Énnekem erre nincsen szavam. Én — szegény vagyok ehhez.

Szegény, mondja ő. Pedig ő ma — gazdag. Az a nem-szép arca, mialatt beszélt, kivirult. Szépség sugárzott szeméből és ellágyult vonásaiból. Visszfény ült egész arcán, a megtalált Párizs, a megtalált termőtalaj és a megtalált szerelem visszfénye. Tetőtől talpig boldog ember ült előttem. Ebből akart nekem valamit juttatni.

Valóban izgalmas művészetforradalom kellős közepébe érkeztem ki akkor Párizsba. Az izmusok körtáncot jártak körülöttünk. A posztimpresszionistáknak és a fauve-oknak („vadállatoknak") már valamennyire háttérbe kellett lépniük, és ott vadultak akkor körülöttünk, előtérben, a kubisták, a futuristák, a négerplasztika megszállottjai és az „őstehetségek" — Picassóval és Braque-kal, Henri Rousseau-val, sőt Marinettivel az élükön. A kubizmusé volt a döntő szó. Magát a „cubisme "megjelölést 1908 óta vetette fel a sajtó. Akkor ugyanis egy Louis Vauxcelles nevű műkritikus alaposan nekiment Braque-nak, hogy „kis kockákkal" („des petits cubes") szórja tele rosszhiszeműen vásznait. Pedig a legelső kubista jelentkező egy évvel hamarább Picasso volt ! Bizonyos barcelonai élményét (az Avignon-utcai nyilvános ház lányait) festette meg néhány női aktkép eltorzításával „Avignoni kisasszonyok" címen. A kép sok ideig hírhedt maradt, de a központi támadást mégiscsak Braque kapta. Picasso mindig mindent megúszott. Tehetsége és szerencséje átmentette. A Montparnasse azonban rövidesen már négyféle kubizmust hirdetett, a „természetit", a „zeneit ", az „elvontat" és még egy negyediket, amelynek neve most nem jut eszembe. De a szürrealizmus szót még senkisem ejtette ki. Ez a megjelölés csak 1917-ben kelt szárnyra a háború sújtotta Párizsban. Guillaume Apollinaire találta fel a — szót — a Cocteau-Satie balettműsor füzete előszavában.

. . . Ami azonban Galimbertit és Dénes Valériát illeti, ők a már kitört őrjöngésen belül, megmaradtak józannak. Döntő volt náluk a rajz, a képszerkezet. A vizuális élménytől, a külső valóságtól sem tudtak soha elszakadni. Nagybánya tehetségesen és maradandó értékkel fektette le bennük az alapot. Nem is akartak soha leválni „Nagybányá"-ról, csak tovább akartak lépni, az új nyugati eredményeket művészi erkölcsükkel egyeztetni. Ezért is látogattak haza, Nagybányára, szinte évenkint, az idegenből. Megmaradt náluk alapvető fontosságban a vizuális elem. A szem közvetítésével kapott élmény. Ők fennen tisztelték Cézanne-t, a kor legnagyobb nevelőjét, — aki már öt éve halott volt. Körök és szögletes vonalak váltakozásának ritmikáját keresték. Egyetlen vonalat nem vontak volna vásznukra, amely ne fakadt volna valóban a mélyből. Az őszinteség fanatikusai voltak és „fütyültek" arra, ami csak kasszasiker. A blöfföt, amely annyi szaktársukat éltette — és élteti mai napig, ők sohasem ismerték.

Meg kell említenem, hogy közös küzdelmeik során műveik is hasonlítottak egymásra. Idegenek néha összetévesztették, hogy ezt vagy azt a képüket melyik festette. Én nem tévesztettem össze. A férfié mindig egy kissé objektívebb volt, az asszonyé rendszerint egy árnyalattal líraibb. De Valéria alkotása sem érzelmes — vagy éppenséggel „nőies". Ha az ember nem ismerte jól mindkettejük faktúráját, nehéz lett volna megállapítani, hogy az asszonyét nem a férfi festette. Ezzel a komolysággal és súllyal, ezzel a fanyarsággal, de mégis telítettséggel, mit több : saját egyéniséggel állt Valéria alkotása egy szinten a nálánál nagyobb tapasztalatú művész oeuvre-jével.

Így mutatkozott közöttük a kölcsönös vonatkozás. Az égi és földi szerelem. Emberpár, amelyik örök és élő érintkezésben áll a bennük lakozó bensőséggel. Semmi külsőség nem érinthette őket, míg ők ketten együtt voltak. Volt pénzük? Kifogyott-e? Mikor nyílik még egy új forrás? Nem érdekelte őket. Miféle ruha kerül reájuk? Az sem volt érdekes. Mindennapi lefürdés, az igen. Egyébként még tükör sem volt az egész házban. Mert semmi sem érdekes, csak a munka. A munka — egyformán, egy helyen, mindkettőnél.

Párizsban legszűkebb baráti körük magyar maradt. Ha Vaugirard utcai otthonukban éltek, asztalukat esténként öten ülték körül : a háziakon kívül Réth Alfréd, Farkas István és jómagam. Réth is, Farkas is megjárta Nagybányát, mindkettő akkor már ahhoz a kubisztikus „természeti" irányhoz szegődött, mint házigazdáink. Farkas, kiből idővel oly kiérett és nagy festő lett, volt a legfiatalabb, de ő is épp oly makacs és nézete mellett kitartóan vagdalkozó, mint a többiek . . . Ő is : egyéniség. Az öt közül ma már csak ketten élünk, rajtam kívül Reth. Így, vessző nélkül. Ő francia alattvaló lett, részt vett a résistance-ban, ma Londonban műkereskedő és Dél-Franciaországban kis birtoka van. Ő nem „egyeztetett" Nagybányával és ma ő is — absztrakt. De keresve keresi régi figurális képeit, amikor a naturát „kubizálta", mert azok a képei most újra a legkapósabbak.

Talán nem érdektelen, ha itt egy kis epizódot idézek, amely annyira jellemzi Valéria lényét, az otthonukat és a mi kapcsolódásunkat az ő légkörükhöz. Egy alkalommal Valéria külön meghívott hármunkat vacsorára, mert hazulról kaptak egy sonkát. A kis incidensnek valahogy mélyebb, jelképes jelentősége van, ezért is nem felejtettem el. A sonkát melegen tálalta be és nagy igyekezettel készített hozzá finom krumplipürét. A szépen terített asztalra — ez kellett a festő szemének — letették a sonka mellé a burgonyapürés tálat — és mi vendégek (ó gyalázatos magyar vendégek !) titokban úgy találtuk, hogy a krumplimasszának kissé szürkés a színe, talán némiképp festékes kéztől. Pista és Frédi, akik engem közrefogtak, kérdőn és gyáván pislogtak rám. De azután, mindhárman elhatároztuk : oda se neki ! a festék szent dolog. Egyszerűen nem veszszük észre. Vidáman mertünk belőle. Nono ! egy kis baj azért újra akadt. Kisdarab fekete cipőpertli került ki a krumplipüréből valamelyikünk tányérjára . . . .

Ó drága és egyetlen Valéria! Te, aki nem néztél tükörbe, boldogan megosztottad szegénységedben jobb falatodat — csak éppen nem tudtál odagondolni, amikor főzöl, mert a kép járt eszedben és nem az étel, hogy megértettünk téged abban a minutumban. Éspedig mind a hárman. Te művész, te lélek, te örök tiszta — hogy megbecsültünk mi téged akkor is, az asztalodnál. Egy perc — eltüntettük a fekete zsinórt, egy perc — és poharat emeltünk reád és éltettünk. Valériám, francia boroddal, olyan meghatottan, mintha a legszebb verset olvasta volna valaki el fennhangon terólad.

Mert az úgy is volt : csak olyanokat hívtál az asztalodhoz, akik megérdemelték, hogy veled üljenek.

Sajnos, Galimberti és Galimbertiné életvonala volt a legrövidebb. És alkotásukkal szemben mostoha volt a sors : képeik szétszóródtak, ma alig talál meg valamit is az ember. A Vaugirard-beli szerény és gyönyörű művészotthont 1914 karácsonyán eltulajdonította a francia állam. Emlékszem a saintraphaeli és provence-i képeikre a falon, amelyeken a képszerkesztésen belül erős színek virultak, okker, kobaltkék és bíbor, a látott natura lángjai, csupa életöröm. Mai sötét színeik sem voltak oly komorak félszázaddal ezelőtt.

Hanem Galimberti Sándor legutolsó festménye, amely az én dolgozószobám falán maradt meg — szinte véletlenül —, s amely a Nemzeti Galéria 1963-as *Nagybányai Kiállításán* látható, ez a festő legtelítettebb képe. Ő, aki nem tűrt meg „irodalmat" a vásznon, itt mindent *elmond* arról a világról, amely körülveszi és amely benne éli tovább tragikus életét. A Párizsból Hollandiába menekült piktor az 1914—15-re forduló télen megmutatja : ilyen abroncsba zárt a semleges ország is, így kialudt ennek is az élete, ilyen komor ott a ködökben prizmásodó nap, így befagytak vizeire az áruval hiába megrakott bárkák. Az árbocrudak keresztüldöfik a környezetet, nem is árbocok azok, hanem gyilkos szerszámok, lándzsák és tőrök, és a semleges ország minden határvonala, a négyszögletes vászon mind a négy sarka, tele van ágyúval, pokollal, lőszerrel. A házak felismerhetők, — jellegzetes hollandi városkép — azok a régi bree-straati házak. Az egyikben egykor még Rembrandt élt, csak maradás, és béke és pihenés nincs sehol a szemhatáron, dögvész ütött ki, dobol a halál.

Úgy ömlik ki az átélés a művész bensejéből, mint a láva — *expresszió* lesz! — utat tör magának a szinte geometrikus szerkezeten át, amely emlékezik Cézanne tanítására is, hogy az egyensúlyt a körök és a szögletek helyes aránya hozza meg.

Az élményátadás ilyen fokára soha többé nem juthatott el az élharcos Galimberti, miután önként jelentkezett háborús sorozásra, a katonafeleség sorsába belehalt élettársa, ő maga pedig meghalt, mielőtt legközelebbi vásznát kifeszíthette volna.

Dénes Zsófia

nyegben. Nyilvánvaló, mint minden másba, ebbe is erősen beleszól a fajiság. A szinek másképpen kapcsolódnak össze, az ornamentalis elemek másképpen fejlődnek ki, ha egy erdélyi ember veszi kezébe azt a fonalat, mintha egy usákkörnyékbeli ember. Ez a szőnyeg is azt a kérdést váltja ki: mi lett lett volna, hogyan lett volna, ha nem úgy történik, mint ahogy történt? Ha nem szakadt volna meg Erdély pompás virágzásba szökkenő kultúrájának folyamatossága?

BÁLINT ALADÁR

Bálint A.

GALIMBERTI SÁNDOR ÉS FELESÉGE KÉPEI

Galimberti Sándor és Galimbertiné — Dénes Valéria két egymástól egészen különböző festői iskola tanulságai alapján indult útjára. Annál meglepőbb, hogy mint egy művész mutatkoznak be a Nemzeti Szalonban rendezett kiállításukon. Képeik tanúsága szerint céljaik tökéletesen azonosak, érzéseik egy forrásból fakadnak, ugyanazokat a motivumokat dolgozzák fel mindketten egyforma látással, hajszálra azonos módon. Ha valamelyik képükről megakarnók állapitani, hogy a házaspár férfi vagy nő tagja festette-e, a kézjegyen kivül nem igazitana útba bennünket semmi sem.

A kiállitás a multban festett képeiket 〈MIENK és a Kéve kiállításairól részben ismert darabok〉 is magában foglalja, de ezekből egyáltalában nem olvasható ki fejlődésük menete és a művészpár törekvéseit kizárólag az ujabb képek szolgáltatta adatokból itélhetjük meg.

Most festett képeik kevés kivétellel nem egyebek, mint bizonyos térproblémák megoldási példái. Az anyag egyáltalában nem érdekli e két festőt. A forma és szín szerepe csak addig terjed, ameddig egy adott vagy elképzelt tér plasztícitását befolyásolják.

Olyan motivumokat választottak, amelyek a térképzés minden fortélyának kipróbálására alkalmasak. Utcák, városrészek képét vitték vászonra és a házrengetegek kusza vonalaiból oldották ki nagy területek szerkezeti vonalait.

E vonalak törvényszerü összekapcsolódásának, konstruktivitásának megállapítása talán elsősorban geometriai probléma és nem annyira fontos, hogy két festő a házfedelek fanatikusává váljék miatta és annyira sem fontos, hogy a tárgyakról lehántsanak mindent ami az eleven életre emlékeztet és abstrakciókat, tantételeket fessenek.

Galimbertiék éppen akkor a legerősebbek, amikor talán gyengéknek érzik magukat, amikor nem erőszakolják át magukat a végső stációig és nem dobálják el maguktól mindazokat a szépségeket, amelyek a látás és abstrakció között oly bőséggel fellelhetők. Példa rá a vaugirárd-utcai képek komor szépsége, a kikötővárosok, Cluny-kert meleg intelligenciája. Ellenpélda: a legyezőalakra széjjelnyitott kártyaházak, a pácolt és felszeletelt cigányasszony és a házfedelek kockái.

BÁLINT ALADÁR

EVA MARTERSTEIG

1913. őszén nagy csata volt Drezda mellett, Helerauban. A francia földről behivott misztikus és nagy pathosú uj művészet ütközött meg a »természetes és könnyed, szellemes« lapossággal. Paul Claudel »L'annonce faite à Marie« cimü drámáját adták elő és Eva Martersteig vezette Violaine szerepében a harcot. A kontinens művészi haditudósitói és diplomatái igen részletesen foglalkoztak az esettel és megállapitották, hogy Claudelnek nem volt sikere és még kevésbbé Eva Martersteignek. Most pedig azt olvasom, hogy Eva Martersteig elhagyja a lipcsei szinpadot 〈a lipcseit is, mert nagyon sokat hagyott már el〉 — és férjhez megy! Úgy hangzik ez az »örömhir«, mint egy vert sereg bús takarodója. Vissza fekhettek a hegy alá ti Barbarossák Paul Claudel és Eva Martersteig és te misztikus és nagy pathosú uj művészet. Károgó hollók repülnek még a hegy körül. Én pedig had emlékszem rá, hogy mikor sejtettelek meg beneteket először.

Vagy hat esztendővel ezelőtt, Berlin városában láttam egy ismeretlen nevü és nagyon rossz szinésznőt. Most hat éve annak, hogy a berlini Kleines Theaterben egy nagyon rosszul játszott szerep, egy fiatal növendék szánalmas vergődése felforgatta világnézletemet és mint földrengés a folyót, életem vágyát kivetette árkából. Eva Martersteignek hivták ama rosszul játszó, esetlen szomorú nőt, akinek nevét nem tudtam elfelejteni, holott ama francia társadalmi drámát, melyet elrontott, elfelejtettem, a Kleines Theaterrel egyetemben. Bataille, vagy Bernstein, vagy Nick Carter, vagy Waldemar Psylander? Nem tudom már szerzőjét ama kitünő drámának, melyben egy elegáns hölgy megcsal egy elegáns urat. De tudom, hogy

Nyugat 1914. febr 1.

elegáns volt minden, könnyed és világos és rendkivül izgató. Darab és játék egyaránt. De ime belép egy nő. Tiz szót alig szól és elrontja az egész darabot. Első kinos érzésem, hogy párisi toilettje álruha rajta. Kikönyökől és kitérdel belőle, holott termete finomabb mint ama tauriszi Dianáé. Mimikája, rendes mondaine mimika, ijesztő grimasz és mintha recsegve töredezne bele az a márvány arc. Milyen hallatlanul nagy minden azon a kis fejen. Szemöldöke, szeme, orra, szája. Boltives márvány-épitményt hord az a nő karcsú nyakán. Aztán megszólal. Nem. Megkondul. Minden szótagja tiszta és mégis titokzatos a beszédje. Mert hiszen lehetetlen, hogy ez az orgonabúgás csak annyit jelentsen, hogy: »Sokat veszített ma a rouletten báró úr?« Ahová keskeny lába lép, a színpad lebillen arra mint a mérleg. Oh, mint ijedt és alázatos idegen rabnő, hurcolja a lányt magával a könyed cselekmény, de ime, óriás pilláinak egy rezdülése felökleli az egész darabot, az egész könyed, elegáns művészetet.

Kis olasz városokban látni néha ilyet. Modern vakolat-skatulyákat, melyekhez kapufélfának valami régi, szép romról lopott oszlopokat ad építőjük. Az ember ijedten áll meg. Úgy érzi, mintha a kis kapu formáiban áramló stilus szétfeszitené a nyavalyás házat. Mintha valami őslény emelné kövült fejét a ráföldelt, porló törmelék alól. Honnan lopta Bataille vagy Lavedau, honnan lopta a Kleines Theater jól berendezett drámabérházai számára Eva Martersteiget. Volt-e vagy lesz-e az a nagy stilusú, monumentális művészet, mely kijajdult belőle, mint Kőmüves Kelemenné hangja Déva vár falából?

Sokfelé hányódott azóta szegény Eva Martersteig. Használhatatlan szinésznő volt. A mostanában játszott drámák szavai az ő hangjának zuhogásában foszlányá áztak. 1913. őszén végre, Hellerauban Paul Claudel szavainak fekete gránit görgetegét sodorhatta ez a hang az »emberien természetes, világos és szellemes« mai dráma ellen. Hiába volt. Olvasom, hogy Eva Martersteig elhagyja a lipcsei szinpadot is és férjhez megy. Fekhettek vissza a hegy alá ti Barbarossák, Paul Claudel és Eva Martersteig és te misztikus és nagy pathosu uj művészet.

BALÁZS BÉLA

UKRAINÁTÓL—MÁRAMAROSIG

Írni-olvasni alig tudó vádlottak állanak Máramarosszigeten a magyar állam birái előtt. Hazaárulás, felségárulás, a magyar felvidék és az oroszok cárja — szegény rutén parasztok ijedten bámulnak sz elnök szigorú arcába, alig tudják, alig értik, mi történik velük, körülöttük. A királyi ügyész asztalán titkos iratok feküsznek, orosz grófok levelei, rutén tized-intellectuelek válaszai — »az orosz sas széttépte láncait a Balkánon, most tudjátok, mi következik . . .« A királyi ügyész külügyminiszteri ambicióval bogozza az orosz nagy urak politikai tervének szálait — szegény rutén parasztok még ijedtebben bámulnak és — mit tehetnek egyebet — letagadják a csillagot is az égről. Csendőr, pap, szolgabiró, az állam nyikorgó gépezetének minden kis kereke egy életen keresztül mindig belékik kapaszkodik — vallást, törvényt, hazát, az orosz cárt és őfelségét a királyt, akinek a nevében majd el fog hangzani az itélet, mindezt csak azért találták ki, hogy őket nyomoritsák. A pap zsarolja, a csendőr pofozza, a vizsgálóbiró vallatja, őfelsége a király nevében elfogják itélni őket — tagadnak és megőrülnek a rettegéstől.

Miről van hát szó? A gróf Bobrinskyk s talán a Vorobcsukok is — egynehányan — tudják, de a vádlottak s az istenadta rutén nép aligha sejti is. És nem sejti a magyar társadalom sem, a minisztériumok komoly honmentői épp oly kevéssé, mint a nyájas ujságolvasó közönség. Nem sejtik, hogy Máramarosszigeten egy megdöbbentő szociális tragédiának nem is utolsó hullámai s a Habsburg-monarchia csődjének nem is utolsó tünetei zajlanak le. Nem sejtik, hogy a rutén nép a magyar föld mindennyelvű páriahadának legnyomorultabb, legműveletlenebb és legkizsaroltabb tömegét teszi. A közigazgatás és igazságszolgáltatás mindenütt egyformán elviselhetetlen rendszerén kivül, mely oly dús számmal termi a Crainquebilleket e hon bércei közt, a rutén népnek tetézett átka a görögkatolikus papság. Hiszen minél műveletlenebb, minél inkább állati sorban élő egy nép, annál nagyobb szüksége van a papra — igazabban: annál könnyebben tudják vele elhitetni a papjai, hogy szüksége van rájuk. A születéstől a halálig nincs a rutén paraszt életének olyan mozzanata, ahol a pap ne »segítené» és a segités fejében ne zsarolná csontig. De nem is a születéstől a halálig: már a születés előtt és még a halál után is körmeik közt tartják a rutén parasztot az

IN MEMORIAM.

A halál az 1915-ös esztendőben nagy rendet vágott a fiatal magyar művészek sorában. Itt kellett hagyniok az életet, amelynek megismerésére és mélyebb értékelésére képességeiknél fogva különösen hivatottak voltak.
Megható lelkességgel, a munka kötelességének magasabbrendü felfogásával igyekeztek megközeliteni életük legszebb célját: a tiszta művészetet. Sirbaszállásukkal tenger reménység ment veszendőbe.
A sok közül, háromról akarunk szólni e helyen, mert közel állottak hozzánk s hogy munkáik mellett e nyomtatott sorok őrizzék emléküket, kifejezést adva annak a mélységes fájdalomnak, amelyet haláluk felett a „Kéve" tagjai és műpártolói éreznek.
Sziveinkben emlékük élni fog elmulásuk után is és tiszta idealizmusukért tiszteletünk nem hervadó koszoruját helyezzük sirjaikra.

DÉNES VALÉRIA †

A magyar festőművésznők legjobbjai közé tartozott. Budapesten született. Szülei nagy gonddal és szeretettel neveltették. Iskolai tanulmányainak elvégzése után Vajda Zsigmond festőiskolájába lépett, 1903-ban pedig Szablya Ferenc tanitványa lett. Mesterét különleges tehetsége és nem mindennapi képességei rendkivül érdekelték s ezért nagy figyelemmel vezette őt a művészet megértésének utjain előre.
1906 márciusában szerepelt Dénes Valéria először mint kiállitó, mesterének gyüjteményes kiállitásával kapcsolatosan rendezett iskola-kiállitás keretében, a váci-utcai „Nemzeti Szálló" termeiben. 1906 őszén mesterének felhivására résztvett a „Kéve" megalapitásában. 1911-ig az egyesület alapitó rendes tagja volt. Az egyesület kiállitásain mindig erős egyéniségre valló művekkel vett részt.
1910-ben Párisba megy Henri Matissehoz. Előzőleg Nagybányán dolgozott. Matisse szintén sokat foglalkozott vele érdekes képességei következtében és Páris művészeti levegőjének átalakitó hatása erős nyomokat hagy Dénes Valéria műveiben. Párisban megismerkedik a szintén kiválóan tehetséges Galimberti Sándor festőművésszel, aki 1911-ben feleségül vette. Ettől az időponttól fogva folyton együtt dolgoztak és jónevü párisi szalonokban többször állitottak ki.
Dénes Valéria művészete alakulásának jó összefoglalója volt az a

Szablya János: A Kéve
Könyve. 1916. VIII. k.

kiállitás, amelyet a háboru kitörése előtt Galimberti Sándorral rendezett a Nemzeti Szalonban. Amig az itt szerepelő művek régebbi keltezésü darabjai az impresszionista törekvéseket mutatták, az ujabbakon Cézanne, Matisse befolyása, sőt Picasso kubisztikus felfogása éreztették hatásukat. De hangsulyoznunk kell, hogy e hatások dacára, műveiben egyénisége érdekességének zamatját megőrizte és előadásának erőteljessége a nézővel elfeledtette, hogy gyöngéd női kéz munkájaival áll szemben. Fájdalmas érzés, hogy e gyönyörüen fejlődő tehetség kezéből akkor ütötte ki a halál az ecsetet, amikor művészi munkássága önálló eredményeket kezdett érlelni a magyar festőművészet számára.

GALIMBERTI SÁNDOR †

Harminc esztendős volt, amidőn a kérlelhetetlen végzet megállitotta szive verését.

Családja Olaszországból vándorolt be Magyarországba. Galimberti Sándor Kaposvárott született. Atyja földbirtokos volt, ki vagyonának jó részét később elveszitette. Galimberti hozzátartozói iránta való nagy szeretetből, nem szivesen látták, hogy festőnek készül, de állhatatos kitartással családja ellenállását megtörte. Művészi hitvallását és életének rövid történetét ő maga mondotta el annak az illusztrált katalógusnak az előszavában, amelyet a feleségével, Dénes Valériával, a Nemzeti Szalonban együttesen rendezett kollektiv kiállitásuk alkalmából adtak ki 1914 január havában.

„1904. év nyarán Réti Istvánnak voltam növendéke. Innen számitódik tulajdonképen piktori pályám. Nagybányáról a müncheni akadémiára, onnan a következő évben Hollósy Simonhoz kerültem Técsőre és ugyanakkor télen Párisban a Julian-akadémiába jártam. Legrégibb kiállitott képem e korból való. A következő évekből alig van képem, mert őket összeszedni nem tudtam. E képek egy része már ki volt állitva Párisban a Salon d'Automne és az Independant kiállitásain, hol hat év óta állitok ki. A most kiállitott képek nagy része tehát az utolsó időből való. Minden munkához kiállitottam a próbálkozásokból is, hogy a közönségnek érthetőbbek legyenek dolgaim."

A kiállitás Galimberti Sándornak jelentékeny sikert biztositott. Miként felesége, ugy ő is az ujabb festői feladatok szolgálatába állitotta erőteljes tehetségét. Fellépésének sikere annál örvendetesebb volt, mivel céljai még a fejlettebb művészi kulturával rendelkező közönség számára is nehezebb problémákat rejtettek magukban.

A Nemzeti Szalonban rendezett kiállitásának anyagát később Kaposvárra vitte, ahol szinte nagy sikerben volt része. Kaposvár kötötte őt

Galimberti Sándor

Pesti Napló képes mell.

1938. okt. 16.

Galimberti Sándor : Csendélet

Galimberti Sándorné, szül. *Dénes Valéria Georgina,* festőnő; szül. Budapesten. Szablya-Frischauf Ferencz iskolájában Budapesten, majd Nagybányán és Henry Matissenél Párisban tanult festeni. 1908 óta majdnem állandóan a franczia fővárosban élt. Párisi tárlatokon állított ki először s 1914-ben férjével együtt gyűjteményes kiállítást rendezett képeiből a Nemzeti Szalonban.

1914. évi kollektiv tárlatán következő képei szerepeltek:

Bruges, Kikötő, Kaktusz pleinairben, Város, St.-Germain városrész I—II., Virágok, Stomp, Kék váza és chrisanthem, Tájkép, Havas táj, Csendélet (Sztehlo A. dr. tulajdona), St.-Raphael városrész, Dieppe, Tótfalusi utcza, Házak, Csendélet téli tájképpel, Házak hóban, Czigányakt (interieur és téli tájkép), Őszi tájkép, Hegyoldal, Havas vidék, Kaktuszok, Kék vázában rózsaszínű virágok, Eszter, Stomp, Bruges, Porczellánok, Virágok és birsalmák, Akttanulmány, St.-Germain tájkép I—II., Chrisanthem és kék váza, Rózsaszínű virágok, Tájképvázlat, Vaugirard-utczai motivum I—II., Cluny-kert, Ó-budai motivum, Épülő ház Ó-Budán, Stomp, St.-Germain I—II., Napraforgó, Moldován udvar, Kaktusz-csendélet, Nagybányai piacz, Templom, Münz, Virágcserép, Akt virággal, Trézsa, Vöröskendős asszony (Fenyves Rezső dr. tulajdona), St.-Raphaeli vázlat, St.-Germain, Félakt, Városmajori tájkép, Párisi havas táj, Cluny-kert szoborral, Cluny-udvar, Kis havas motivum, Leveles csendélet, Czigányleány (Áldor Frigyes tulajdona), Budai tájkép, Kék vázás csendélet, Tájképvázlat, Akttanulmány, Virágcsokor, Három fa, Vázlat a Cluny-kertből, Czigányleány (Varsa Olga tulajdona), Tájképvázlat, Fatanulmány, Hó Párisban, Czigányleány folyó mellett, Szemlőhegyi-út, Ó-budai motivum.

L. *Galimberti Sándor* irodalmát.

háború elől Belgiumba, majd Hollandiába menekült kisgyerekükkel együtt. Galimberti kötelességének érezte, hogy hazajöjjön a hadba vonuló Magyarországra: önkéntes katonának jelentkezett, és 1915 nyarán tizedesként kiképzésre vonult be a pécsi 19. honvéd gyalogezredbe. Dénes Valéria a gyermekkel követte férjét a városba. Egy nyári, kánikulai napon a feleség megfázott, tüdőgyulladást kapott, és néhány nap leforgása alatt meghalt. Galimberti Sándor a temetés napjának reggelén Budapesten, a Műcsarnok mögött egy átvirrasztott, lázas éjszaka után főbe lőtte magát. Munkásságuk a XX. századi magyar klasszikus avantgárd félbetört, jellegzetesen kelet-európai művészsorsát reprezentálja.

Amszterdam (*Galimberti Sándor festménye, 1914*)

nak nagy részét. 1935-ben kapcsolódott be újra a művészeti életbe, amikor a Képzőművészek Szövetségének tagjaként immár rendszeresen szerepelt kiállításokon. Életének utolsó éveit teljes visszavonultságban töltötte, és 1951. augusztus 4-én halt meg a csehszlovákiai Licomerice-ben.

Míg Galimberti Sándor 1909 telétől, Dénes Valéria 1910-től tartózkodott Párizsban. A nagybányai ismeretségből itt lesz közös művészi felfogáson és elveken alapuló barátság, majd szerelem. Párizsi életüket példa nélküli módon összefonódó, azonos szellemiség és együttes munka jellemezte. A Luxemburg múzeum mellett, a Rue de Vaugirard u. 23. számú ház legfelső emeletének egyik bérlakásában laktak és dolgoztak. A hasonló festőmotívumok és a felfogás olyan erős közösségbe kapcsolják őket, hogy művészetüket a magyar képzőművészet különálló, sajátos fejezeteként tartjuk számon.

Galimbertiék Nagybányán induló, szerkezetelemzésre irányuló munkássága 1910 után egyfajta visszaigazolást nyert a Párizsban ekkorra kibontakozó kubista művészetben. A stílusukban bekövetkező gyors fejlődést egyre inkább a közvetlen látványtól való elfordulás és szikár, egyértelmű térelemzésre való törekvés jellemzi. A párizsi közös évek korai időszakában megjelenő súlyos fekete kontúrok és az intenzív színkolorit egyre inkább az expresszív kifejezés irányába viszik a kompozíciókat. Erőteljes gesztusok, sötét, tömör, leegyszerűsített formák és drámai kifejezés jellemzik e korszakot, melyben Dénes Valéria alkotásai képezik a kiállítás fő hangsúlyait.

Galimberti és Dénes Valéria együttműködésének eredménye rövid két esztendő alatt egy sajátosan eredeti képi kifejezés, amely különleges módon egyesíti a francia korai kubizmus bizonyos eredményeit és a korai magyar avantgárd robusztus energiáit. Az érett művekben megnyilvánuló festőtemperamentum a táji és csendéleti motívumokat erős vázú, a tömegeket is érzékeltető, drámai térképzetekké alakítja, ahol a fekete kontúrok robbanó, feszültséggel teli, erőteljes festői gesztusokat határolnak. A tér hagyományos, horizontális tagolása helyett plasztikusan domborodó térhatásokat keresnek. A horizont sajátosan meggörbül, kipúposodik, és a művészek az ívesen deformálódó, kitapinthatóan plasztikus térbe mindazon motívumokat igyekeznek belesűríteni, amit fontosnak tartanak. Ábrázolásmódjuk különös módon hasonlít a fotográfusok teleobjektívjének felfogásához: Galimbertiéknél azonban a látvány egy szubjektív tér drámai módon felfokozott, lüktető ritmusába fordul át. Ellentétben a francia kubizmus kiérlelt művészeivel, ahol a forma a racionális elemzés módszerével válik elvonttá, Galimbertiék műveiben drámai küzdelem zajlik. A művészek szinte lehasogatják a formákon található esetleges, szabálytalan részeket, és egy kirobbanó energia révén expresszív látomássá írják át azt. Galimberti Sándor utolsó művében, az Amszterdamban már végleg elszakad a látványtól, és egy mandala formára átírt jelképben sűríti az I. világháború előérzetét tömörítő vízióit. Galimbertiék tehetségét a kubista művészek ismert gyűjtője, Wilhelm Uhde is felismerte, akivel Párizsban a házaspár kapcsolatba került.

A néhány évnyi megfeszített, közös munka eredményeit Dénes Zsófia és Galimberti Sándor 1914-ben a budapesti Nemzeti Szalonban rendezett kiállításukon mutatta be a közönségnek. Ez volt egyben az utolsó kiállításuk is. Életük a továbbiakban drámai módon alakult. A család 1914-ben a kitörő világ-

a Kaposvári Főgimnáziumban képezte tovább magát. A gimnázium első évét a főgimnázium egykori épületében (ma Élelmiszeripari Szakközépiskola) töltötte, innen az intézmény egy évvel később a Somssich Pálról elnevezett új, reprezentatív épületbe költözött. (A Fő utca elején álló szakközépiskola falán helyezték el a művészre emlékező márványtáblát 2003 májusában, a Festők Városa ünnepségsorozat keretében.) Galimberti a budapesti Iparművészeti Iskola két évének elvégzése után 1903-tól festészeti tanulmányait a nagybányai művésztelepen folytatta. Ő is végigjárta azt az utat, amit a századelő újító szellemű, fiatal művésznemzedéke megtett: Nagybánya mellett a müncheni Festészeti Akadémián, illetve Hollósy Simon técsői művésztelepén képezte magát. Művészetének kibontakozásához a nagybányai szabadiskola plein air gyakorlatai mellett leginkább a Párizsban töltött évek járultak. Első ízben 1905 telén utazott a művészet fővárosába, ahol több más nagybányai fiatal festővel együtt a Julian Akadémián tanult. Az akadémiai tanulmányokkal párhuzamosan festett képei a francia Fauves stílusának gyors elsajátításáról tesznek tanúbizonyságot. A művészt impulzív egyénisége szinte inspirálta a modern festői elvek megvalósítására. Képeinek erős színintenzitása, a szűk rétegtér és erőteljes fakturális hatás alkalmazása egybeesett az új francia művészi nyelvezet kibontakozásának idejével.

Galimberti ezekben az években ismerkedett meg első feleségével, a cseh származású Lanow Máriával. Lanow Mária – cseh területen Marie Provazkova – 1880. február 13-án született a dél-csehországi Jindrichuv Hradecben (egykor Neuhaus). A paraszti felmenőkre visszavezethető Provazek család a Hradec melletti Posna faluból származott. Mária Provazkova apja révén – aki az egykori monarchia magas rangú tisztviselője volt – viselte a Lanow nemesi előnevet. Férje nevét Marie Provazkova-Galimberti formában haláláig viselte.

Lanow Mária fiatalon egy bécsi magániskolában kezdte meg festőtanulmányait. Bécsben, majd Münchenben tanult – ahol 1902-ben Hollósy Simon festőiskolájának is növendéke volt. Galimbertivel való megismerkedésének helyszíne és időpontja ismeretlen, valószínűleg Párizsban találkoztak 1906-8 között. A házasság nem sikerült, többévi különélés után véglegesen 1911-ben bomlott fel. Lanow Mária a következő években felváltva dolgozott Párizsban és Nagybányán, európai tanulmányutakat tett Spanyolországban és Olaszországban. Részt vett a kecskeméti művésztelep munkájában is, ahol Perlrott-Csaba Vilmosékkal került szoros baráti kapcsolatba. A közép-európai posztimpresszionizmus jellegzetes képviselője. Nagybányához kapcsolódó művészetének fontos összetevője a neósokéhoz hasonló dekoratív felületkezelés és erőteljes színkolorit. Festészete a dekoratív fauvizmustól fokozatosan Cézanne és a kubista térábrázolás felé fordult, majd párizsi időszakában aszketikusan leegyszerűsített, expresszionista stílus jellemezte. Lanow Mária Párizsban a Salon d' Independants és a Salon d' Automne kiállításain is részt vett. A válás után bátyja, a világhírű bakteriológus, Stanislav Provazek 1915-ös halála további súlyos csapásként érte. 1917-ben tért vissza Csehországba. Noha 1919-ben még megrendezte első gyűjteményes kiállítását, és 1922-ben a Tvorb (Alkotás) csoporttal, 1926-ban a Manes-csoporttal is kiállított, alkotóművészetében hosszú hallgatás következett be. Elveszítette vagy megsemmisítette munkái-

Galimberti Sándor

Somogy 2003/4

GÉGER MELINDA

Kettétört művészsorsok a XX. század elejéről – A Galimbertiek

Galimberti Sándor-emlékkiállítás a művész születésének 120. évfordulójára 2003. május 23-tól augusztus 31-ig, Rippl-Rónai Múzeum nagyterme

A Rippl-Rónai Múzeum egy különleges emlékkiállítással adózott Galimberti Sándor festőművész emlékének. A művészt kevesen ismerik még szülővárosában is, ezért a kiállítás alkalmat nyújt e rendkívüli, ugyanakkor kevéssé ismert életmű megismerésére. Galimberti Sándor és felesége, Dénes Valéria festőművészek újrafelfedezése azonban nem pusztán e kiállítás eredménye, a folyamat a nagybányai „neós" fiatalok kutatásával már a 90-es évek elején elkezdődött. A rendszerváltást követően fokozatosan egyre nagyobb figyelem fordult a magyar képzőművészeten belül a század eleji klasszikus avantgárd képviselői felé is. E generáció meghatározó művészei közé tartozik Galimberti Sándor és felesége, Dénes Valéria. Mindketten az 1910-1915 közötti időszak nagy tehetségei, akiknek munkásságában az emberi és művészi tevékenység, belülről fakadó elkötelezettség és etikus hivatástudat szorosan összefonódott. A kubista és expresszionista felfogást egyesítő művészi kifejezés első hazai képviselői, akik a legújabb európai festészeti eredmények alkalmazásával egyedülálló, senkihez sem hasonlítható életművet hoztak létre. Műveiket először és utoljára 1914-ben láthatta a budapesti közönség. Galimberti ugyanebben az évben Kaposváron is bemutatta alkotásait, azonban a képeket teljes értetlenség fogadta. 89 év után a kaposvári tárlat nem csupán Galimberti alkotásait mutatta be, hanem a festőművész további kapcsolódási pontjaira is kitért. Galimberti Sándor művei mellett a festőművész apja, a szintén festő Luigi Galimberti, az első feleség, a cseh származású Marie Provazkova-Galimberti festőművésznő, továbbá a második feleség, Dénes Valéria alkotásai is láthatók voltak.

Az apa, Luigi Galimberti egy korábbi korszak, generáció és felfogás képviselője. Részben francia, részben olasz felmenőkkel rendelkező trieszti olasz volt, aki a Velencei Festészeti Akadémián képezte magát. Freskófestőként érkezett Magyarországra, és egy örökség miatt települt le családostul Kaposváron. Nevét idővel Alajosra magyarosítva a festészetet is feladta, és gazdálkodásból élt. A korabeli Kaposvár első városképei tőle származnak – ezeket a képeket később Kopits János is lemásolta. Egy régi, dilettáns restaurálás következtében részben átfestették a képek alsó harmadát, így Luigi Galimberti művészetéről inkább a Rippl-Rónai Múzeumban található akadémiai tanulmányok és zsánerrajzok alapján nyerhetünk képet.

Galimberti Alajos kilencedik gyermeke, Galimberti Sándor 1883. május 31-én született Kaposváron. A művész szülőháza a Zárda utcában állt, nem messze Vaszary János és Rippl-Rónai József szüleinek otthonától. A mai Kossuth téren található Elemi Népiskolában végezte alapfokú tanulmányait, majd

1021

DÉNES ZSÓFIA

A GALIMBERTI HÁZASPÁR

Két fiatal művészről beszélem itt el azt, amit senki más el nem mondhat róluk, csak én. Kortársuk voltam, barátjuk. De ők már örök fiatalok.

Galimberti Sándor harminckét éves korában halt meg, felesége Dénes Valéria harmincnyolcadik évében. A spanyoljárvány előfutára vitte el Valériát 1915 nyarán Pécsett, ahol férje, a 19. honvéd gyalogezred tizedese, harctéri kiképzést kapott. Az asszony halála után két nappal Sándor szíven lőtte magát.

1915. augusztus 16-án, röviddel tragédiájuk beteljesedése után, ezt írtam róluk a *Nyugat*ban:

Haláluk túlnő két ember magányos tragikumán. Félelmetes és kétségbeejtő szimbólum arról, hogy nem lehet csak a szépségnek élni.

Soha egyöntetűbb két ember, mint az a férfi és az az asszony. Soha tömörebb márványkompozíció, mint az az Ádám és az az Éva. Elesett minden részlet, minden aprólékosság, minden fölösleg. Maradtak a monumentális ősvonások. És a vonulás az egy cél felé.

Szikkadt csont- és idegember volt mind a kettő. Arcvonaluk egyszersmind koponyarajz. Életük delén keltek fel munkájuk mellől. Valamikor a munka hozta őket össze. Román cigánylányokat festettek még az erdélyi havasok alján, mikor a plein-air és a nagybányai impresszionizmus közéjük fűzte a piktori véd- és dacszövetséget.

Példátlanul munkabíró és munkaimádó volt mind a kettő. Férfiban, néhanapján, akad ilyenfajta. Nőben soha nem láttam ezt az önmegtagadást. Ezt az egy-ügynek-élést.

*

Tudták, hogy *igaz* a művészetük. Vagyis, hogy a munkájuk művészet. Hogy nem lehet jobban és őszintébben adniok értékes önmagukat, mint ahogy félelmetlenül ők cselekszik. Nagybányáról Párizs egyetemessége szívta fel őket. A francia újfestészet megnyitotta kapuit lelkendezésük és megértésük előtt, és lassú áthasonulásban megszenvedték Cézannet, Gauguint, Matisset és Picassót. A nagy nevek csak irányjelző lámpák voltak forrongásuk homályában. A maguk útját ezek a tehetségesek maguk irtották-vágták. Az utolsó évek Galimberti-tanulmányai, *ezek a képépítés és a pszichikus festészet meredekjét járó*, néha talán még melléje lépő, de mindenkor *mondanivalójú* és finom megérzésű vászon-szimfóniák – nem hasonlítanak semmiféle kortárs képeire. Ők ketten csak egymás festészetére voltak hatással. Nagyon gyakorlott piktori szemnek kell annak lennie, mely Galimberti Sándor – ahogy ők mondták: Sandro – képein felismeri az árnyalattal nagyobb józanságot, matematikát és filozófiát, Dénes Valéria képein az árnyalattal poétikusabb, termőbb és egyben erőteljesebb természetet. De vannak képeik, amelyekről csak ők maguk tudták, kinek a munkája. Ilyen harmónikussá egészítette ki egymást ez a két élet.

*

A Rue de Vaugirard-ból – internálás elől – menekültek a háború kitörése után a semleges Hollandiába. Nem volt nyugtuk, nem volt pénzük, Párizsban már nem értek rá, hogy rendezzék ügyeiket, és a posta megszünte elszigetelte őket mindenkitől. Nyomorogtak, a gyermek beteg lett, az asszony beteg lett. Hiányos táplálkozás és ápolási hiány: a háború szörnyű ínsége akkor ásta alá Galimbertiné vasszervezetét.

gyerekarcok alkonyodó
ablakokra szállanak,

magocskának csicseregnek,
megvágják a vállamat.

Januárok

kalap utcán úgy burultunk
térdig vizes-havas voltunk
lila délutánra vártunk
csuszkapályán havat hánytunk
nem mi voltunk
ill idának német szánkó
minekünk meg rozsdaszántó
nem mi voltunk
úgy mesélték
útközben veszett a mérték

koraérett nagyszülőknek
nemzet-érett unokája
világérett gyereket szül

úgy rajzolták ötvennégyben
miłajtánknak kenyér légyen
köszönjünk akinek kellett
kinek kalácsra is tellett
– sorálláshoz gyerek illett,
most meg három orvos mellett
reménytelen –

öreganya, látod, nem gondoltad volna:
unokád a szavak hegyén
biztosan lép; vigyáz szegény.

Bőgnek az angyalok

Bőgnek az angyalok, Jeszenyin,
tépik a copfom, vágnak,
búgnak, gyötörnek, kevesellnek,
szidnak rózsafalángnak.

Szép farkasok lesekednek,
Szerjozsa, fölfal a kék!
Vers, vodka, világ, búzatenger
megannyi egyszeriség.

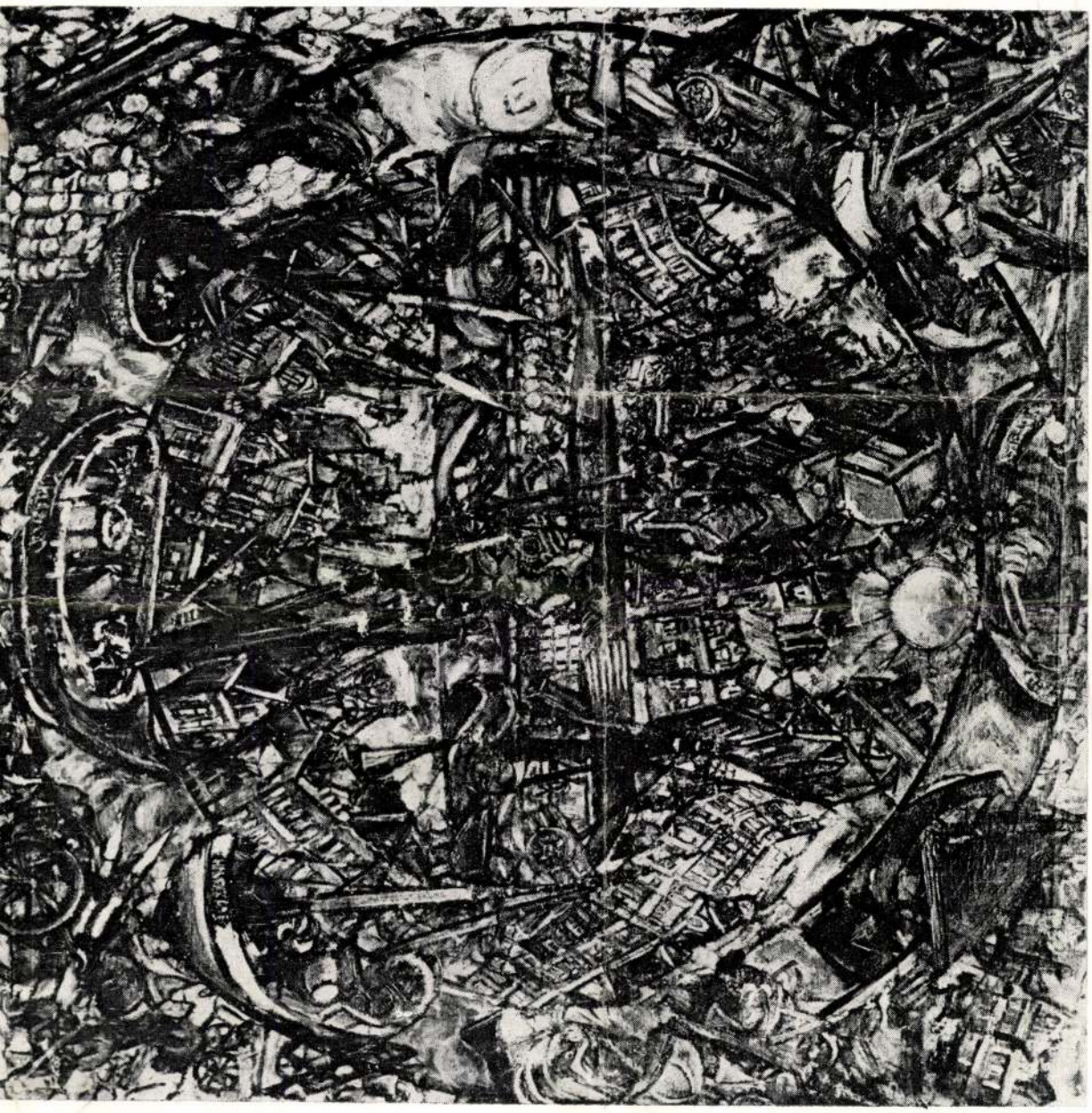

Aztán rájuk bukkant a család, és helyreállító jobb napok jöttek. A világ recsegett, izzott és összeomlott körülöttük, ők ültek a hollandi tengerparton, és festettek. De Galimberti Sándort nyugtalanná tette a semleges országban magyar önérzete. Haza akart jönni. Neki kötelessége, mondotta, hogy katonának jelentkezzék. Ő nem maradhat ki a sorból, amikor parancsszóra halnak meg honfitársai.

Az asszony sírt és mindenét feláldozta volna, csak hogy megakadályozhassa hazautazásukat. De a férfi akarata erősebb lett. Jöttek. És az asszony Pestről elment Pécsre az ura után, ahol az szolgált és tisztiiskolába járt. Dolgozott. Most már kettejük helyett minden gondot magára vett: takarított, főzött, mosott, vigyázott gyermekére, festett – még festett is!

Történt azután, hogy néhány krajcárnyi lénungért kánikulában, órákig ácsorgott. Mikor hazaért, a bérelt parasztszobában kihevülten teknőbe állt és kancsóból hidegvízzel zuhanyozta magát, csak hogy tovább dolgozhasson. Tüdőgyulladást kapott. Az tíz nap alatt elvitte. Nem panaszkodott, nem sírt, nem hívott segítségül senkit. Anyja véletlenül találta életben három nappal halála előtt. Csak a szemével kérdezte néha anyjától, komoly-e a baja.

A férfi csak nagynehezen értette meg, hogy az asszony elment. Hogy ez az asszony most már örökre elment, itthagyta. Pécsett, amikor kikísérték a holttestet a halottasházba és ketten ültek a fekete kocsin: az asszony anyja és az asszony ura, akkor a férfit – soha addig annak az egészségesnek nem volt idegrohama – elfogta a görcs, hangok szakadtak fel torkából, majd karja és lába megmerevedett; azt hitték, meghalt. Úgy feküdt eszméletlenül a kocsiban, ahogy mentek a temetőbe és ahogy jöttek vissza. Csak orvos térítette magához. Ez volt utolsó szerelmi találkozása feleségével. A földöntúli hűség extázisa. Harmadnapra, Pesten, a Műcsarnok közelében a temetés napjának reggelén, kis miniatűr pisztollyal szíven lőtte magát.

*

1914 februárjában még nagy, gyűjteményes kiállításukat érték meg Budapesten, a Nemzeti Szalonban. Sándor akkor negyven, Valéria hatvanhét képpel szerepelt. A katalógus előszavában ezt írta magáról Galimberti:

„1904 nyarán Réti Istvánnak voltam növendéke. Innen számítódik tulajdonképpeni pályám."

Itt máris meg kell szakítanom, hogy kiegészítsem szűkszavúságát. Galimberti korán kezdte a festést, már kisgyermek korában, mert apja is festőművész volt, aki első mestere lett. Triesztből származott olasz volt Galimberti Alajos, aki 1880-ban költözött olasz feleségével, Fozzar Zsófiával Kaposvárra, ahol három évvel később született Sándor fiúk. De a tisztára olasz vérű Sándor utóbb azt állította, hogy mindig is „kaposvári srácnak" érezte magát. Őt már felszívta magába a föld, amely nevelte. Nem is vallott egyetlen porcikája sem olasz fajtára. Középtermetű volt, igen csontos, nagyerejű ember, akin az izmok csak úgy feszültek. Örök sápadt volt, szürke szemmel és sötétszőke hajjal. Arcán feltűnt a kemény mintázatú orr és áll. Ember, aki a *dolce vita* ellenpólusa.

„Nagybányáról – írja – a müncheni akadémiára, onnan a következő évben Técsőre kerültem Hollósy Simonhoz. De már ugyancsak 1905 telén Párizsba utaztam s ott a Julian-akadémiára jártam. A *Salon d' Automne* és az *Indépendants* kiállításain már hat éve szerepelek."

Galimbertiné Dénes Valéria pedig, ugyancsak a katalógusban, így szólal meg: „Szablya-Frischauf Ferenc iskolájában Pesten és a Városmajorban dolgoztam hosszabb ideig. Aztán Nagybányára, onnan Párizsba kerültem, hol két esztendeig Henri Matisse tanítványa voltam. A párizsi szalónokon azóta is állandóan részt veszek."

Ezzel a Nemzeti Szalon-beli kiállítással kapcsolatban, sokszorosított szórólapon, együttesen is megszólalnak. Mintegy magyarázattal szolgálnak ők maguk erősen forradalmas művészetükről, amely leginkább a kubisztikus törekvésekre tartozik:

„Eleinte naturalista törekvéseinknek megfelelően a természetet akartuk minél

több szeretettel ábrázolni. Ez azonban nemsokára nem elégített ki bennünket. Egyes motívumoknál felesleges elemek felmerülését láttuk, ezek nem érdekeltek és ezért elhagytuk. De bizonyos elemeket lényegeseknek láttunk és ezeket ezért kiemeltük.

Művészi fejlődésünk újabb állomásán arra törekedtünk, hogy a természetet a vászonba alakítsuk és igyekeztünk, hogy nagy szemhatású motívumokat kisebb területű vásznakba beletömörítsünk.

Ezek a próbálkozások és törekvések vezettek el bennünket mai célunkhoz, hogy elhagyjunk minden feleslegeset, kiemeljük azt, ami nekünk lényeges és ezt a kiemelést a túlzásig fokozzuk. A piktúrában nem akarunk irodalmat. A téma számunkra mellékes. Minden korláttól menten, teljes szabadsággal iparkodunk, hogy megoldjuk az előttünk felmerülő problémákat.

Végül pedig: miután rendes távlattal a nekünk lényegest nem emelhettük ki eléggé, a kontúrok perspektíváját megfordítottuk, és célunk csupán a síkok plasztikájának érzékeltetése lett."

*

Ami Galimberti Sándort és Dénes Valériát illeti, ők – a már kitört őrjöngésen belül – Párizsban is megmaradtak józannak. Döntő volt náluk a rajz, a képszerkezet. A vizuális élménytől, a külső valóságtól sem szakadtak el teljesen. Nagybánya tanítása maradandó értékkel fektette le bennük az alapot. Éppen csak tovább akartak lépni, az új párizsi eredményeket saját művészi meggyőződésükkel egyeztetni. Ezért is látogattak haza szinte évenkint Nagybányára, és meg is maradt náluk alapvetően fontosnak a vizuális elem. A szem közvetítésével kapott élmény. Ők tiszteletben tartották Cézanne-t, a kor legnagyobb nevelőjét, aki már öt éve halott volt. Körök és szögletes vonalak váltakozásának ritmikáját keresték képépítésükben, de egyetlen vonalat nem vontak vásznukra, amely ne fakadt volna valóban a mélyből. Az őszinteség fanatikusai voltak és „fütyültek" arra, ami csak kasszasiker. A blöfföt, amely annyi szaktársukat éltette – és élteti manapság is –, ők sohasem ismerték.

Párizsban legszűkebb baráti körük magyar maradt. Ha Vaugirard utcai otthonukban éltek, asztalukat estenkint öten ülték körül: a háziakon kívül Réth Alfréd, Farkas István és jómagam. Réth is, Farkas is megjárta Nagybányát. De mindkettő akkor már ahhoz a „természeti" kubisztikus irányhoz szegődött, mint házigazdáink. Farkas volt a legfiatalabb, de ő is épp oly makacs és nézete mellett kitartóan vagdalkozó, mint a többiek.

Talán nem érdektelen, ha itt egy kis epizódot idézek, amely annyira jellemzi Valéria lényét, az otthonukat és a mi kapcsolódásunkat az ő légkörükhöz. Egy alkalommal Valéria meghívott hármunkat vacsorára, mert hazulról kaptak egy sonkát. A kis incidensnek valahogy mélyebb, jelképes jelentősége van, ezért is nem felejtettem el. A sonkát melegen tálalta be és nagy igyekezettel készített hozzá krumplipürét. A szépen terített asztalra – ez kellett a festő szemének – letették a sonka mellé a burgonyapürés tálat, és mi vendégek (ó, gyalázatos magyar vendégek!) titokban úgy találtuk, hogy a krumplimasszának kissé szürkés a színe, talán némiképp festékes kéztől. Pista és Frédi, akik engem közrefogtak, kérdőn és gyáván pislogtak rám. De azután mindhárman elhatároztuk: oda se neki! – a festék szent dolog! Egyszerűen nem vesszük észre. Vidáman mertünk belőle. Nono! egy kis baj azért újra akadt. Kisdarab fekete cipőzsinór került ki a krumplipüréből valamelyikünk tányérjára.

Ó drága és egyetlen Valéria! Te, aki nem néztél tükörbe és boldogan megosztottad szegénységedben jobb falatodat – csak éppen nem tudtál odagondolni, amikor főzöl, mert a kép járt eszedben és nem az étel, hogy megértettünk téged abban a minutumban. Te művész, te lélek, te örök tiszta, hogy megbecsültünk mi téged akkor is az asztalodnál. Egy perc – eltüntettük a fekete zsinórt, egy perc – és poharat emeltünk reád és éltettünk, Valériám, francia boroddal olyan meghatottan, mintha a legszebb verset olvasta volna fel valaki fennhangon terólad.

1972
JELENKOR
Pécs ...

Mert az úgy is volt: csak olyanokat hívtál az asztalodhoz, akik megérdemelték, hogy veled üljenek.

Bánatomra, Galimberti és Galimbertiné életvonala már csak igen rövid volt. És alkotásukkal szemben mostoha lett a sors: képeik szétszóródtak, ma alig talál meg belőlük valamit is az ember. A Vaugirardbeli szerény és gyönyörű művészotthont pedig 1914. karácsonyán eltulajdonította a francia állam a háború jogán.

*

Galimberti Sándor legutolsó és legelőretörőbb festményét Amsterdamból szállította haza. Felhozta Pesten hozzám, őrizzem meg. Mintahogy néhány képüket már előzőleg is nálam helyezték el. Ne adjam oda soha, senki másnak, csak majd neki vagy Valinak, ha kérik. Nem kérték el, már nem értek rá. És szinte véletlen, hogy nálam megmaradtak. Mert közben a 44–45-ös ostrom Budán huszonnyolc képemet semmisítette meg.

De Sandro utolsó képét, amellyel ő, a festő és ember, annyit mondott – meghagyta a Sors. Ezt nagybetűvel írom, ahogy valamikor Ady írta, merthogy ez a Sorstól kegy és kegyelet volt.

Ez a mű a festő legtelítettebb vászna. Ő, aki nem tűrt meg „irodalmat" a képen, itt a vizuális elemen túl, mindent elmond arról a világról, amely körülveszi és amely benne éli tovább tragikus életét. A Párizsból Hollandiába menekült piktor az 1914–15-re forduló télen megmutatja vásznán: ilyen abroncsba zárt a semleges ország is, így fulladozik ennek is az élete, ilyen komor ott a ködökben prizmásodó nap, így „fagytak be" vizein az áruval hiába megrakott bárkák. Az árbocrudak keresztüldöfik a környezetet, nem is árbocok már, hanem gyilkoló szerszámok, lándzsák és török, és a semleges ország minden határvonala, a négyszögletes vászon mind a négy sarka tele van ágyúval, pokollal, lőszerrel. A házak felismerhetők – jellegzetes hollandi városkép –, azok a régi bree-straati házak. Az egyikben egykor még Rembrandt élt. Csak maradás és béke és pihenés nincs sehol a szemhatáron. Dögvész ütött ki, dobol a halál.

Úgy ömlik ki az átélés a művész bensejéből, mint a láva – expresszió lesz! –, utat tör magának a szinte geometrikus szerkezeten át, amely emlékezik Cézanne tanítására is, hogy az egyensúlyt a körök és a szögletek helyes aránya tartja.

Az élményátadás ilyen fokára soha többé nem juthatott el az élharcos Galimberti, miután önként jelentkezett háborús sorozásra. A katonafeleség belehalt sorsába, ő maga pedig meghalt, mielőtt legközelebbi vásznát kifeszíthette volna.

Úgy érzem, hogy ez a Galimberti-kép most jutott révbe, megillető helyére, múzeumba, a pécsi Modern Magyar Képtár falára, Csontváry, Gulácsy, Mednyánszky társaságába. Nem egymagában, de Dénes Valéria néhány megmaradt művével együtt.

Most adtam nekik vissza képeiket.

DÉVÉNYI I

KÉPZŐMŰVÉSZETI

FÜLEP LAJOS: MAGYAR MŰVÉSZET – MŰVÉSZET ÉS VILÁGNÉZET

A kötet Fülep két nagyobblélegzetű munkáját *(Magyar művészet, Művészet és világnézet)* és rövidebb – Rippl-Rónairól, Izsó Miklósról, Derkovits Gyuláról és a magyar művészettörténetírás feladatairól – szóló tanulmányait, illetve előadásait tartalmazza.

A gyűjtemény élén a *Nyugat* 1918-as és 1922-es évfolyamaiban folytatásokban közölt, majd 1923-ban könyvalakban is publikált *Magyar művészet* áll. A mindössze 110 nyomtatott oldalnyi traktátus művészeti, művészetelméleti irodalmunk főműveinek egyike, azonban nem csupán művészetbölcseleti munka. Fülep – könyve előszavában – joggal írja, hogy írásainak „a maguk idején történeti funkciójuk volt, beleszóltak, beleavatkoztak – a maguk területén – a történeti folyamatba, harcoltak valamiért, vagy valami ellen, segítettek győzni valaminek, ledönteni valamit, cselekvően részt vettek az események és a köztudat, az akkori jelen és a rákövetkező jövő formálásában." E szavak kiváltképpen érvényesek a *Magyar művészet*re, amely – ismét Fülepet idézem – „rombolt, mint a dinamit és élesztett, mint a kovász."

A *Magyar művészet* leglényegesebb passzusai művészetünk nemzeti karakterével, a *nemzeti* és az *egyetemes* fogalmának szerves kapcsolatával („Bárhol fogod meg a görög művészetet egyetemes végén, előtűnik a nemzeti, és bárhol fogod meg a nemzeti végén, előtűnik az egyetemes . . ."), Izsó Miklós szobrász és Lechner Ödön építész mélyen nemzeti szellemű – egyúttal európai, sőt egyetemes jelentőségű – munkásságával, az impresszionizmus történetfilozófiai perspektívájú analízisével, „a magyar pszeudoművészet poshadt levegőjű aklának falait szétverő" nagybányai festőcsoport korszakos szerepével és Cézanne-nal – akiben „benne van az egész múlt, de az egész jövő is" – foglalkoznak.

A *Magyar művészet* nagy vihart kavart; sokakat megbotránkoztatott az a kritika, amelyet Fülep néhány klasszikus (vagy a század elején klasszikusnak tekintett...) építészünk, szobrászunk, festőnk (Ybl Miklós, Székely Bertalan, Munkácsy, Benczúr stb.) felett gyakorolt. Farkas Zoltán még a 60-as években is „a magyar művészet lebecsülőjeként" emlegette Fülepet, e „szangvinikus idealistát", aki – Farkas szerint – „kegyetlenül leértékelte művészetünket". (Farkas Z.: „Izsó Miklós körül", *Művészet*, 1961. évi decemberi szám.) A *Művészet* 1962. évi februári számában megjelent Farkas-cikk („Munkácsy Mihály és a magyar festészet védelmében") tovább folytatta a Fülep elleni hadjáratot. Pedig sem Farkas Zoltánnak, sem más művészeti írónknak nem kellett „megvédenie a magyar művészetet" attól a Füleptől, aki a két Hildről (Jánosról és Józsefről), Feszl Frigyesről, a Pollack Mihály által tervezett Deák téri evangélikus templomról, Szinyei Merse „Majális"-áról, Ferenczy Károlyról, Csók Istvánról vagy Rippl-Rónai művészetének „egyéni gazdagságáról" oly nagy megbecsüléssel szólott könyvében . . .

Igaz: Fülep Lajosnak Székely Bertalanról, Munkácsyról s néhány más kiemelkedő művészünkről vannak elmarasztaló megjegyzései *is*, ezek a nyílt, őszinte, argumentumokkal mindig alátámasztott szavak azonban *szükségesek* voltak, hogy művészeti közgondolkodásunk megszabaduljon számos provinciális előítélettől, téves, egyoldalú, anakronisztikus értékeléstől. Székely Bertalan művészi felkészültségét, igényességét, szándékainak nemes voltát, festői erényeit Fülep sosem vitatta el, az egészséges és reális magyar művészetszemlélet kialakítása érdekében azonban úgy érezte, hogy kötelessége kimondani: „Székely stílusa illetetlen korának küzdelmeitől és mentes

Új CD

A közgyűjtemények és a tudomány /
Public Collections and Science
Nemzetközi konferencia a tudomány és a múzeumok kapcsolatáról
Documentationes et Communicationes, MNM 2002.

A Magyar Nemzeti Múzeum kiadásában, 2002-ben, a múzeum alapításának kétszázadik évfordulójára jelent meg CD-n az 1999 júliusában a Tudomány világkonferenciája rendezvény részeként tartott tanácskozás anyaga.

A konferencia rendezői voltak: a Magyar Nemzeti Múzeum, Szépművészeti Múzeum, Magyar Természettudományi Múzeum valamint az Országos Széchényi Könyvtár.

Közönségkapcsolat

MÚZEUMPEDAGÓGIA

Múzeumok mindenkinek
Múzeumpedagógiai ajánlatok

Programfüzet
Kiad.: Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának Múzeumi Osztálya

Koncz Erika helyettes államtitkár asszony köszöntőjével jelent meg – egy régi vágy beteljesüléseként – az országos múzeumok éves múzeumpedagógiai kínálata. Színes, látogatóbarát és jól kézbe vehető kiadvány, amelyet az NKÖM postán is elküld minden nagyobb múzeumba.

A kis múzeumok – ugyancsak térítésmentesen – igényelhetnek példányt az NKÖM Múzeumi Osztályától, Török Petra referenstől.

Tel: 484-7337
E-mail: petra.torok@nkom.gov.hu

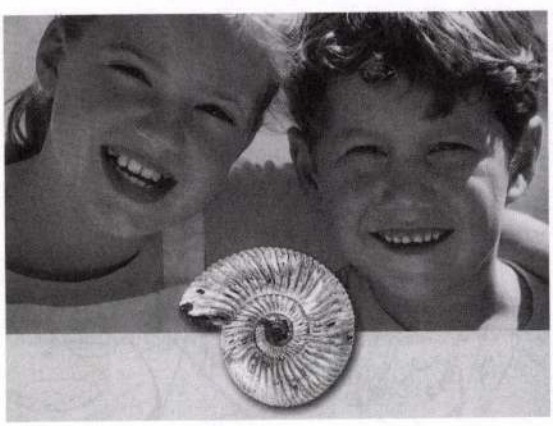

Nagytétényi Kastélymúzeum – Vidéki kastély a fővárosban

A Nagytétényi Kastélymúzeum állandó bútortörténeti kiállítását – minden egyéb nélkül is – látogatóbaráttnak és nagyon színvonalasnak találhatja mindenki, de az a sok ezer ember mindenképpen, aki nyaranta már kisétált a parkba, ellátogatott a kiállításra és vásárolt az európai színvonalú múzeumi boltban, csodálkozott a mosolygó teremőrökön, akik terelgetnek, segítenek. Ám eligazítanak a táblák is, a magyar és idegen nyelvű feliratok, cseles útvonalakon járhatjuk be az épületet, észre sem vesszük és körbeértünk a kiállításban, minden zugot útba ejtve.

Most Játéklapok készültek a bútorkiállításhoz.

Érdemes elemeznünk őket, mert mindannyian láttunk már esetlen, semmire sem buzdító – Kedves látogató! – kezdetű és ötlettelen kérdéseket feltevő, úgymond „játékos" feladatlapocskákat, amelynek kitöltéséhez – egyedül – semmi kedve sincs az embernek, ha gyerek, ha felnőtt.

A nagytétényi *Bútor – Játék – Lap* differenciált. Külön készült az óvodásoknak és a nagyobbaknak, korszakonkénti bontásban: középkor, reneszánsz, barokk, rokokó, klasszicizmus, empire, biedermeier, a kiállított bútorokhoz kapcsolódóan. A játéklapon – és nem feladatlapon! – a bútorok fotója nagy és színes, felismerhető földi másuk a kiállításban. Sajátkezű rajzolás kapcsolódik hozzájuk, amely egy rövid művelődéstörténeti hátteret is felvázol a játékban résztvevőknek.

A szerk.

Szentendre
Skanzen Amfiteatrum

A Skanzen-Amfiteátrum nyitó eseménye hagyományainkhoz híven az idei esztendőben is egy gyermekeknek szóló produkció lesz; a színpadon Csipkerózsika klasszikus története elevenedik meg a Budapest Táncegyüttes előadásában. A darab érdekessége, hogy az eredeti néptáncok mellett minden elhangzó szöveg és felcsendülő dallam a tradicionális magyar folklórból táplálkozik, és annak elemeit használja fel a közismert Grimm-mese színpadi megfogalmazásában. A táncszínházi produkció rendezője *Csizmadia Tibor,* koreográfusa *Zsuráfszki Zoltán,* zeneszerzője *Rossa László.*

A szentendrei és környékbeli óvodások, kisiskolások körében ingyenesnek meghirdetett programra a tanév utolsó napján kerül sor.

A Galimberti emlékkiállítás a Rippl-Rónai Múzeumban

Galimberti Sándor születésének 120. évfordulója alkalmából rendezték meg emlékkiállítását. A művész pályája nagybányai, müncheni, majd párizsi iskolái után saját stílusát tekintve Rippl-Rónai festészetének a szellemében indult. A Nyolcak festőcsoporttal egyidejűleg a modern európai festészet eredményeit adaptálta művészetében. A Párizsban töltött évek munkái alapján a művészettörténet a kubo-futurista és expresszionista felfogás legelső hazai képviselőjének tartja. A kaposvári emlékkiállításon Galimberti még fellelhető képei mellett Dénes Valéria festőművész alkotásait is bemutatták – tekintettel a köztük lévő alkotótársi és házastársi kapcsolatra – illetve az anyag kiegészült Galimberti cseh származású első feleségének, a szintén festőművész *G. Lanow Mária* műveivel is.

Galimberti Sándor műveit összegyűjtve utoljára 1914-ben láthatta Budapesten a közönség. A Nemzeti Szalonban Dénes Valériával rendezett bemutatkozó tárlatuk után 1918-ban a MA folyóirat köre emlékezett – immár a házaspár halála után – egy emlékkiállítással a klasszikus magyar avantgarde jeles képviselőire.

A kiállításhoz, a szervezés megkezdésének idején, – 2002 őszétől – nagy aukciós házak és neves műgyűjtők ajánlották fel segítségüket. A kiállítás iránt olyan nagy érdeklődés nyilvánult meg, hogy a kaposvári rendezvény után 2003 szeptemberében a budapesti Mű-Terem Galéria is be szeretné mutatni az összegyűjtött anyagot.

A kiállítással egyidőben adta ki a Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága a „Galimberti emlékkiállítás" című katalógust. A kiadványt szerkesztette és rendezte, valamint az előszót dr.Géger Melinda írta. A kötet végén láthatjuk a kiállításon szereplő képek fotóit.

Sárközy Gabriella

Múzeumok az Interneten

Mona Vatamanu és Florin Tudor rezidencia programja a Ludwig Múzeumban

2003. június 17. – augusztus 31.

Florin Tudort és Mona Vatamanut a fiatal bukaresti médiaművészet legfontosabb képviselői között tartják számon, és művészeti tevékenységük mellett a Coop Media Fesztivál Bukarest kurátoraiként is dolgoznak. Mindketten a bukaresti Képzőművészeti Akadémia vizuális szakán végeztek, Florin Tudor pedig művészettörténeti és művészetelméleti diplomát is szerzett ugyanott.

Videóik, három dimenziós animációik, mini dv-ik tematikailag saját életük egyes eseményeiből kiinduló történetek, mint például a „Vörös" című projekt egy Velencétől 30 km-re lévő tengerpartról, amiről *Antonioni Zabriskie* Point című filmjében a sivatag, és ezt továbbgondolva az a politikai őrület idéződött föl bennük, amiben élniük kell. Egy másik projektjükben két magányosan élő kutya történetét dolgozták fel, akik közül az egyiket megmérgezik; ebből indult ki a Hypertrip című animáció, ahol házak utaznak különböző terekben, összegyűjtik és megmentik az állatokat, az emberek és állatok egy másféle kapcsolatáról szólva.

Bár nemzetközileg ismert művészekről van szó (kiállítottak idén a Witte de With-ben Rotterdamban, a detroiti Nemzetközi Videó Fesztiválon, tavaly a linzi Ars Electronica, a nemzetközi médiaművészet egyik legfontosabb fesztiválján díjat nyertek, ill. részt vettek a 8. Velencei Építészeti Biennálé Román Pavilonjának programjában) Budapesten először állítanak ki. Itt bemutatott munkájuk a ház, a város, a „személyes arichtektúrán" keresztül saját történetük, az általuk elképzelt virtuális architektúra és az emberi test, ill. a madarak kapcsolatából kiindulva, a rezidencia program végére egy, speciálisan Budapestet érintő munkát hoznak létre.

Következő projektjeik láthatók interneten:

- personal media lab – http://www.exapes.org/personal.html
  hyperhouse, 3D animation, dvd, 2002
  islands, 3D animation, dvd, 2001
  red, mini dv, 2002
- mystical disappearance – http://www.exapes.org//mystical.html
- http://www.exapes.org_rhizome.org artbase
- india – http://www.exapes.org/india.html
- http://www.exapes.org/life.html
- http://www.viper.ch/onlinecompetition.php
- http://www.exapes.org/rhizome.org

További információ: Bethlenfalvy Bálint sajtóreferens (tel.: 375-7848, e-mail: info@ludwigmuseum.hu).
Kurátor: *Krasznahorkai Kata*

tosabb komputerművészek egyikének tart a szakma. Művészi szigor, a romantika minden formájának elutasítása, valamint a művészi kifejezés megújítása jellemzi munkásságát, amelyből most 110 lapot láthatunk.

Wolsky András

Wolsky András 1996-ban a Képzőművészeti Egyetem intermédia szakán diplomázott, majd 1996-98-ban mesterképzőt végzett. Képeit egy olyan, sajátos rendszer alapján hozza létre, amelyben az alkotás a szándékolt véletlen része. A kép véletlen eleme, hogy belső viszonyai, kompozíciója kockadobásos módszerrel, számítógéppel készül, ... tudatos eleme viszont maga a rendszer, a kiszámítható, belátható, ... előre tervezett, amely tudatosan választott formában, színben, bonyolultsági fokban nyilvánul meg. *(N. M. J.)*

Konok Tamás festményei – Válogatás a Városi Művészeti Múzeum gyűjteményéből

Piktúrája a modern magyar festészet része. Harmonikus színvilágú, vékony vonalakkal szabdalt, igényesen, mívesen megfestett képein különböző nagyságú, geometrikus elemek jelennek meg. Képein a vonalhálózat forma- és kompozícióépítő szerepe nyer teret.

Nemzetközi Művésztelep

A Városi Művészeti Múzeum nyári programjainak kiemelt rendezvénye az idén 35 éves Győri Nemzetközi Művésztelep, amelyre 12 művész kapott meghívást.

Magyarországról: *Eifert János* fotóművész, *El Kazovszkij* képzőművész és *Váli Dezső* festőművész. Franciaországból *Jerome Peyrat* képzőművész, Ausztriából *Helga Cmelka* grafikusművész, Ukrajnából *Pavel Makov,* Németországból *Fekete Gabriella* szobrászművész. Várunk művészeket még Japánból és Indiából.

A jubileumi alkalmat többek között egy nagyszabású retrospektív kiállítással ünnepeljük, ami az elmúlt 25 év művészeti termésének jellemző keresztmetszetét nyújtja. Az anyagot stiláris és technikai változatosság jellemzi, ugyanis a hagyományos technikákkal készült alkotások mellett kísérleti jelleggel készült művek és installációk is bemutatásra kerülnek.

A győri művésztelep jubileumi tárlata alkalmából kerül megrendezésre Hefter László üvegművész kiállítása, melyen legújabb műveit és kabinet üvegképeit láthatjuk, 2003. július 11-től szeptember 7-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Bódis Beatrix

Múzeumok és gyűjtemények

Festők városa – Kaposvár

Kevés tájék van Magyarországon, amely olyan festők sorát adta, mint Kaposvár. A harmadízben megrendezett fesztiválon a festő-triumvirátus – *Rippl-Rónai, Vaszary, Galimberti* – tagjait ünnepelték. Megnyílt a Vaszary emlékház, Galimberti kiállítást rendeztek a Rippl-Rónai Múzeumban, ahol a művész öccsének, Rippl-Rónai Ödönnek a modern magyar festészet nagy alkotóit felölelő, rendkívüli gazdagságú gyűjteménye is látható.

Franciás könnyedségű atmoszférát teremtve a fesztivál programjai kiköltöztek az utcákra és a terekre. A művészek a járókelők között dolgoztak, a kávéházi teraszokon ismert írók és költők, festőművészek jelentek meg. A közönséget arcképrajzolók, vásári fotográfus, üvegfúvók, népi iparművészeti vásár, térzene, dzsessz és városnéző kisvasút szórakoztatta.

A Vaszary Emlékház avatásáról

A kaposvári Rippl-Rónai Emlékmúzeum, a Róma-hegyi villa után most a másik nagy szülöttnek, *Vaszary János*nak is állandó kiállítással adózott a város, a festőművész Zárda utcai szülőházában.

Az emlékház kialakításának munkálatait koordináló Vaszary Képtár a nagyszabású vállalkozáshoz a Magyar Nemzeti Galéria – a festő hagyatékának őrzője – szakmai támogatását is elnyerte, így az állandó bemutatóra a művész mintegy 23 festményének kölcsönzésére nyílt lehetősége Budapestről. A kaposvári Rippl-Rónai Múzeum 3 képpel járult hozzá az emlékkiállítás anyagához. Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből néhány XIX. század végén készült nádbútor is színesíti a tárlatot.

A válogatás keresztmetszetet szándékozik adni a festői életpálya különböző korszakairól, átívelve Vaszary János teljes életművén.

A kiállításhoz kapcsolódik a KRÓNIKA Alkotó Közösség és Filmalapítvány által készített film: Vaszary életéről és művészetéről. Ezt a filmet a kiállítóhely megkapta és a helyszínen folyamatosan látható. Készülőben van az emlékházról egy ismertető füzet is a látogatók számára.

Az emlékház megnyitására készült el Vaszary János életét és munkásságát, valamint a kiállításon szereplő képeket bemutató (magyar és angol nyelvű) katalógus, melyet Plesznivy Edit, a Magyar Nemzeti Galéria művészettörténésze írt.

pontjaira is kitér. Galimberti Sándor művei mellett a festőművész apja, a szintén festő *Luigi Galimberti*, az első feleség, a cseh származású *Marie Provazkova-Galimberti* festőművésznő, továbbá a második feleség, *Dénes Valéria* alkotásai is láthatók.

Az apa, az olasz származású Galimberti Alajos (Luigi Galimberti) az 1880-as évek elején települt át Triesztből Kaposvárra. Ő maga a Velencei Akadémián iskolázott festőművész volt, aki szívesen örökítette meg a kisváros lakóinak életét rajzaiban, zsánerképeiben. A fiú, Galimberti Sándor pályája sokkal nagyobb ívet rajzolt be. Nagybányai, müncheni majd párizsi tanulóévei után saját stílusát tekintve Rippl-Rónai festészetének szellemében indult. A Nyolcak festőcsoporttal egyidejűleg modern európai festészeti eredményeket adaptálta művészetében, majd a Párizsban töltött évek munkái alapján és a művészettörténet a kubo-futurista és expresszionista felfogás legelső hazai képviselőjének tartja. (A magyar aktivizmus ezért választotta a művészt és feleségét, Dénes Valériát haláluk után tiszteletbeli tagjainak.)

Galimbertiék pályája viszonylag régóta foglalkoztatja a művészettörténész szakmát. A 70-es években *Mezei Ottó* és *Szabó Júlia* kutatásai révén irányult első ízben figyelem a művészek munkásságára. Galimberti Sándor és felesége, Dénes Valéria festőművészek újabb keletű felfedezését előkészítette az a folyamat is, ami a nagybányai „neós" fiatalok kutatásával már a 90-es évek elején elkezdődött. A rendszerváltást követően fokozatosan egyre nagyobb figyelem fordult a magyar képzőművészeten belül a századeleji, klasszikus avantgarde képviselői felé, akiknek meghatározó művészei közé Galimberti Sándor és felesége, Dénes Valéria is tartozik. Mindketten az 1910-1915 közötti időszak nagy tehetségei voltak, akiknek munkásságában az emberi és művészi tevékenység, belülről fakadó elkötelezettség és etikus hivatástudat szorosan összefonódott. A legújabb európai festészeti eredmények alkalmazásával a kubista és expresszionista felfogást egyesítő, művészi kifejezésben egyedülálló, senkihez sem hasonlítható életművet hoztak létre.

Az emlékkiállítás első ízben tesz kísérletet a szóban forgó művészek munkásságának áttekintésére. A feladat nehézségét az jelentette, hogy Galimberti Sándor és Dénes Valéria művei igen csekély számban találhatók meg: képeik nagy többsége a világháborúban megsemmisült, a fellelhető csekély számú festmény igazi ínyencségnek számít. A kaposvári Rippl-Rónai Múzeum birtokolja Galimberti korai képeinek nagyobb részét, míg a pécsi Janus Pannonius Múzeum az érett kori, főművekkel járult a bemutatóhoz. Ezt az anyagot további, múzeumi és magángyűjteményekben lévő alkotásokkal egészítettük ki. A rendszerváltás óta eltelt évtizedben a műkereskedelem segítségével néhány további, eddig ismeretlen mű is előkerült, amely a kaposvári kiállításon látható. A kiállításhoz a művészek munkásságát bemutató, az újonnan előkerült művekkel kiegészített, színes katalógus készül.

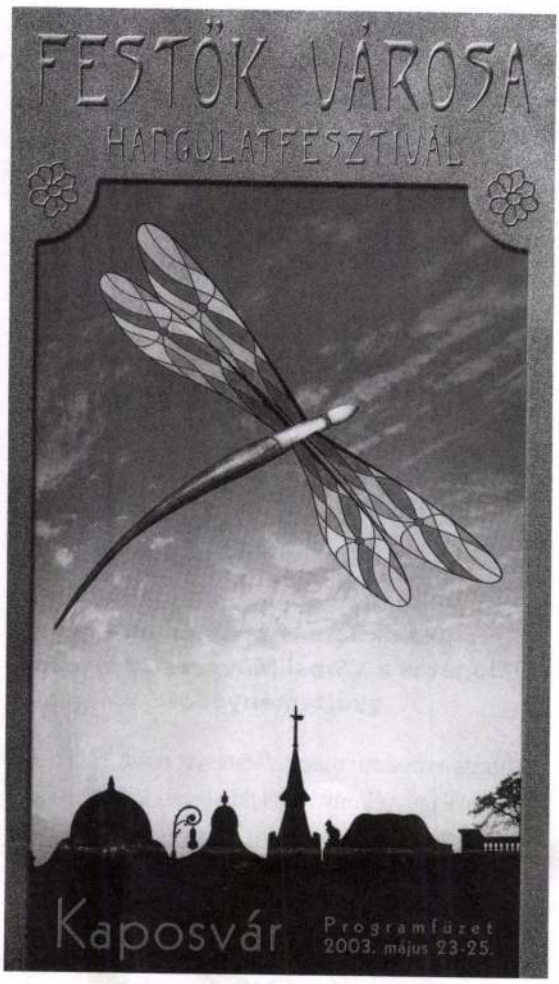

Géger Melinda

GYŐR

Városi Képtár (Király utca 17.)
Kiállítások 2003. július 11. és szeptember 7. között

Vera Molnár Párizsban élő képzőművész és Wolsky András festőművész

Molnár Vera

Molnár Vera 1924-ben Budapesten született, 1946 óta Párizsban él. Ő az első komputergrafikus, aki Európában nemzetközi hírnévre tett szert, s akit a világon a legfon-

rendezett, a következőket írta: «1904. év nyarán Réti Istvánnak voltam növendéke. Innen számítódik tulajdonképen piktori pályám. Nagybányáról a müncheni akadémiára, onnan a következő évben Hollósy Simonhoz kerültem Técsőre s ugyanakkor télen a párisi Julian-akadémiába. Legrégibb kiállított képem e korból való «Félakt». A következő évekből alig van képem, mert összeszedni nem tudtam. E képek egyrésze már ki volt állítva Párisban a Salon d'Automne és az Indépendant kiállításain, ahol hat év óta állítok ki. A most kiállított képek nagyrésze tehát az utolsó időből való.»

Arról a kollektiv kiállításról, amelyen Galimbertiék a mult év februárjában mutatkoztak be a budapesti közönségnek: e folyóirat annak idején megemlékezett. Mindkettőjük intencióját a katalógus előszavában Galimberti a következőképen vázolta: «A publikum a két szélső teremben oly művekkel ismerkedik meg, amelyek hozzá közel állnak. Ezen festményeinkben iparkodtunk, a naturalista törekvéseknek megfelelőleg, a természetet minél több szeretettel visszaadni. Nemsokára azonban ez nem elégített ki bennünket. Egyes motivumoknál felmerülni láttunk felesleges dolgokat, amelyek nem érdekeltek, ezeket elhagytuk; láttunk lényegeseket, ezeket viszont kiemeltük. Művészi fejlődésünk újabb etappejában arra törekedtünk, hogy a természetet a vászonba alakítsuk, és igyekeztünk nagy szemhatárú motivumokat kisebb területű vásznakba beleszorítani. Ezen próbálkozások és törekvések vezettek el bennünket a mához, azaz azon célunkhoz, hogy elhagyjunk minden feleslegest, kiemeljük azt, ami lényeges és ezt a kiemelést a túlságig fokozzuk. A pikturában nem akarunk irodalmat, a téma mellékes számunkra, minden korláttól menten teljes szabadsággal iparkodunk megoldani az előttünk felvetődő problémákat. Például az 59. számú festmény problémája (akt, interieur, téli táj) a szemhatáron kívül eső tárgyaknak a képbe való belefestése. A mostanában festett képek közül való a szokásostól eltérő be-

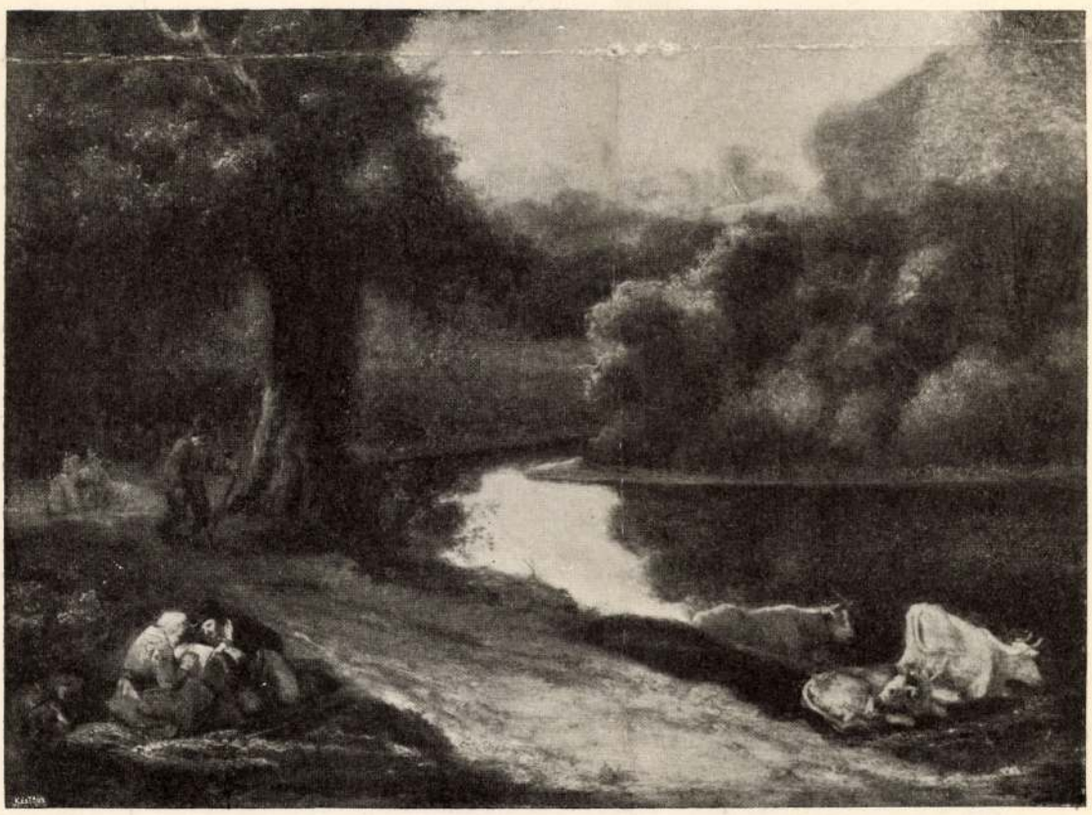

ERDŐS VÖLGY LÁTKÉPE
REMBRANDT FESTMÉNYE

KILÉNYI HUGÓ
GYÜJTEMÉNYÉBŐL

Nécsey István
Schikedanz A.

állítású «mintázó asztal gyümölccsel» (14. sz.). Miután a csendes távlat szerint a nekünk lényegest eléggé kiemelni nem lehetett, a konturok perspektívája meg lett fordítva és csak a síkok plasztikájának visszaadása volt a cél.»

A Nemzeti Szalonban rendezett kiállítás anyagát Galimberti Kaposvárra is elvitte. Itt a Turul szállóban nyílt meg kiállítása s nem járt eredmény nélkül, ami azért meglepő, mivel a képek egy részének megértése a fejlettebb művészi kulturával biró közönség számára is problematikus volt.

Rippl-Rónai József elejétől fogva egyengette Galimberti Sándor útját. A művésszel Párisban is többször voltak együtt, ahol a Rue Vaugirardon volt otthonuk. Élénk összeköttetést tartottak fenn a párisi kubista festőkkel, s különösen a kubista művek egy Párisban fölötte ismert gyűjtőjével, Uhde-vel.

NÉCSEY ISTVÁN RAJZA

művével. 1894-ben társult Herzog Fülöp Ferenc építészszel, közös művük a városligeti új Műcsarnok, a Szépművészeti Múzeum, Zala Györgygyel pedig a Millennáris műemlék. Schickedanz e nagy műveket megelőzőn (amelyeknek képét régebben már közölte a «Művészet»), számos kisebb feladattal is foglalkozott. Igy előszeretettel keresték fel a szobrászok, hogy műveik számára talapzatot tervezzen. Efajta munkái a budapesti Deák Ferenc, Arany János, Honvédemlék s az aradi Szabadságharcszobrok talapzata. Belső díszítő munkái közül megemlítjük a Tudományos Akadémia dísztermének ornamentális munkáit, emlékművei vannak az egri, esztergomi, váci székesegyházakban. Kivitelre nem került, de tervpályázaton díjazott művei: az új Országház terve (Freund Vilmossal), az Iparművészeti Múzeum pályaterve (ugyanazzal), és a millennáris kiállítás történelmi főcsoportjának terve (Herzog Fülöppel). Herzoggal együtt készítette el a budapesti földalatti villamosvasút lejáró-csarnokát az Oktogonon és a Gizellatéren, az utóbbit azóta a Vörösmarty-szobor érdekében eltávolították. Lakásberendező-munkái közül nagyobbszerű volt egy hálószoba berendezése, amelyet Zichy Jenő gróf számára készített, ez az 1885-i országos kiállításon Budapesten volt látható.

Schickedanz már régebben lemondott az iparművészeti iskolában elfoglalt tanári állásáról s visszavonult Nyúl-utcai villájába, ahol legutóbb főképp festéssel foglalkozott. Már három év óta érelmeszesedésben szenvedett, amely julius 11-én délelőtt 11 órakor véget vetett munkás, csöndes életének. Pályatársai, akik éltében is szeretettel vették körül, részvéttel és meghatva kisérték utolsó útjára julius 13-án a Kerepesi temetőbe. L.

TENGERI TÁJ
TURNER FESTMÉNYE

GRÓF ANDRÁSSY GYULA
GYÜJTEMÉNYÉBŐL

GALIMBERTI SÁNDOR — G. DÉNES VALÉRIA

A művésztragédiák rendkívülisége borul Galimberti Sándor fiatal alakjára és feleségére, Galimberti Sándornéra. A napilapokban megjelent tudósítások nem egész megfelelően közölték életük utolsó fázisát, ami ehez a váratlan és kegyetlen véghez vitt. Az alábbi helyesbített adatokat Szablya János közléséből ismerjük, aki az elhalt művész és művésznő közeli embere, benső barátja volt.

A világháború kitörése Párisban érte Galimbertit és feleségét. A megmozdult utca. láttára rögtön érezték, hogy nem maradhatnak ott. Rue Vaugirarde-on lévő lakásukból még ide-

GALIMBERTI SÁNDOR — G. DÉNES VALÉRIA

jén el tudtak menekülni, Belgiumon át Amsterdamba, ahová augusztus első napjaiban értek s ahol három hétig maradtak. Amsterdamból Scheveningenbe mentek, ahol a telet töltötték, s habár életük rendje felforgatott volt, nem szüntek meg dolgozni.

Az idei tavaszon, ápr. 15-én Galimberti, a kiadott rendelet értelmében sorozásra jelentkezett a hágai osztrák-magyar konzulátuson, ahol alkalmasnak minősítették. Rövidesen Scheveningenből Budapestre utaznak, majd Kaposvárra, amely Galimberti szülőföldje, s aztán Pécsre, ahol Galimberti ezredénél szolgálatra jelentkezett. Julius közepén már arról volt szó, hogy Galimberti a harctérre megy. Feleségének, Dénes Valériának rendkívül érzékeny, mély és finom lelkét már előre csupa szorongás, aggodalom tölti el. A sok izgalom, az átélt küzdelmes hónapok egyébként is legyöngítették szervezetét, s amikor julius elején meghül: a fellépő tüdő- és mellhártyagyulladás rohamának ez nem tud ellenállni. Tiz napi szenvedés után, jul. 18-án meghalt. Férje, Galimberti Sándor épen csak Budapestre hozatta s eltemette halott feleségét. Néhány óra mulva önmagával végzett a Műcsarnok mögött, egy számunkra rejtelmes, csupán maga előtt érthető pillanatban (jul. 20.). Kezében a fegyvert nem tudta megállítani a bájos szőkehajú gyermek sem, aki utánuk maradt, a kis Galimberti Mario.

*

Mindkettő komoly tehetség volt. Azoknak is, akik legújabb törekvésű képeik idegenszerűségével nem rokonszenveztek: el kellett ismerni ebbeli értékességüket.

Galimberti Sándorné Dénes Valéria Budapesten született 1885-ben, jómódú családból, amely rendkívül gondos nevelésben részesítette Szablya Frischauf Ferenc iskolájába lépett, ahol nyáron a budai Városmajorban, télen az iskola Rottenbiller-, illetőleg Dohány-utcai műtermében dolgozott. A rendestől eltérő talentuma, képességeinek különös volta első mesterét igen érdekelte és lekötötte. 1903-ban állított ki először Szablya Frischauf Ferencnek, és iskolájának kiállításával kapcsolatosan, ahol a napisajtó kritikája részéről határozott, kiemelkedő figyelemben részesült. A «Kéve» művészegyesület megalapításától kezdve (1906) annak 1911-ig alapító művész-tagja. Az egyesület kiállításán a legjobb munkák közé tartoztak festményei. Sokat dolgozott Nagybányán s 1910-ben Párisba ment, ahol Henri Matisse tanítványa lett. Párisban ismerkedett meg a nős Galimberti Sándorral, akinek akkor az osztrák származású Lanow Mária festőművésznő volt a felesége. Galimberti első feleségétől 1911-ben elvált s nőül vette Dénes Valit.

Galimberti Sándor szintén harmincesztendős volt, Kaposvárott született. Családja Olaszországból vándorolt be Magyarországba.

Piktori pályája Nagybányán kezdődik, amiről a mult esztendő kollektiv kiállításának katalogusában, amelyet a Nemzeti Szalonban

Művészet 1915.

XX-IK MŰVÉSZETI ESZTENDŐ

GALIMBERTI SÁNDOR
ÉS
G.-NÉ DÉNES VALERIA

KIÁLLITÁSÁNAK KATALÓGUSA

1914. február

NEMZETI SZALON

A NEMZETI SZALON IGAZGATÓSÁGA:

ELNÖK:

GRÓF ANDRÁSSY GYULA v. b. t. t.

ALELNÖKÖK:

MOLNÁR VIKTOR ny. államtitkár
HORVAI JÁNOS szobrászművész

IGAZGATÓ:

DÉRY BÉLA

IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

BADITZ OTTÓ
KACZIÁNY ÖDÖN
GELLÉRT JENŐ
KÉZDI KOVÁCS LÁSZLÓ

MŰTÁROS:

RUBOVICS MÁRK

TITKÁR:

BENDE JÁNOS

ÜGYÉSZ:

DR. KÉPESSY JÓZSEF

PÉNZTÁROS:

WEISER KÁLMÁN

1904. év nyarán Réti Istvánnak voltam növendéke. Innen számitódik tulajdonképen piktori pályám. Nagybányáról a müncheni akadémiára, onnan a következő évben Hollósi Simonhoz kerültem Técsőre és ugyanakkor télen Párisban a Julian-akadémiába jártam. Legrégibb kiállitott képem e korból való — Félakt. A következő évekből alig van képem, mert őket összeszedni nem tudtam. E képek egyrésze már ki volt állitva Párisban a Salon d'Automne és az Independant kiállitásain, hol hat év óta állitok ki. A most kiállitott képek nagyrésze tehát az utolsó időből való. Minden munkához kiállitottam a próbálkozásokból is, hogy a közönségnek érthetőbbek legyenek dolgaim.

GALIMBERTI SÁNDOR.

Szablya-Frischauf Ferenc iskolájában Pesten és a Városmajorban dolgoztam hosszabb ideig. Aztán Nagybányára, onnan Párisba kerültem, hol 2 esztendeig Henri-Matisse tanitványa voltam; a párisi szalonokban azóta is állandóan szerepelek. Pikturámnak egész fejlődése abban a csoport képben van képviselve, melyet most a Nemzeti Szalonban kiállitok. A legelső és legutolsó kiállitott képeimet Nagybányán festettem.

G.-né DÉNES VALERIA.

GALIMBERTI SÁNDOR

1 Agave

Dr. Sztehlo Aladár úr tulajdona

2 Agave

Kellner Adolf úr tulajdona

3 Cigányfej

500 kor.

4 Párisi pléhtetők

500 kor.

5 Párisi pléhtetők

500 kor.

6 Óbudai motivum

400 kor.

7 Havas részlet Nagybányáról

1000 kor.

8 Körtecsendélet

800 kor.

9 Körtecsendélet

400 kor.

10 St-Raphael

Kiállitva: Paris Salon des Independants 2000 kor.

11 St-Raphael

Vázlat 400 kor.

12 Párisi tüzfalak

700 kor.

13 Párisi tüzfalak

500 kor.

7.

14 Mintázóasztal és gyümölcs

500 kor.

15 St-Raphael

800 kor.

16 Almák

Kellner Adolf úr tulajdona

17 Párisi motivum

800 kor.

18 Csendélet

400 kor.

19 Elégett fák Nagybányán

Lamm M. úr tulajdona. Kiállítva Miénk 1909-es Paris Salon d'Automne 1908.

20 St-Raphael

1000 kor.

21 Párisi motivum

300 kor.

22 Tanulmány

300 kor.

23 Párisi pléhtetők

300 kor.

24 Pléhtetők

300 kor.

25 Téli tájkép dolgozó emberrel

500 kor.

26 Körték

400 kor.

27 Körték

400 kor.

28 Téli táj

400 kor.

29 Stomp

Kiállítva: Paris Salon d'Automne 1911 500 kor.

30 Rue de Vaugirard

500 kor.

31 Vázlat

400 kor.

32 Gipszoroszlán

Kiállítva: Paris Salon d'Automne 1910 300 kor.

33 Félakt

Dr. Steiermann Antal úr tulajdona

34 Virág és gyümölcs

300 kor.

35 Virágok

200 kor.

36 Téli táj

400 kor.

37 Pléhtetők

300 kor.

38 Körtecsendélet

400 kor.

39 Körtecsendélet

400 kor.

40 Almák

300 kor.

10.

14.

12.

G.-né DÉNES VALERIA

41 Bruges

1000 kor.

42 Kikötő

Kiállitva: Paris Salon d'Automne 2000 kor

43 Kaktusz pleinairben

1000 kor.

44 Város

1500 kor.

45 St-Germain városrész

700 kor.

46 St-Germain városrész

500 kor.

47 Virágok

500 kor.

48 Stomp

Kiállitva: Salon des Indepen-
dants 1912 500 kor.

49 Kék váza és Crisanthem

500 kor.

50 Tájkép

300 kor.

51 Havas táj

300 kor.

52 Csendélet

Dr. Sztehlo A. ur tulajdona

53 St-Raphael városrész

1000 kor.

54 Dieppe
Kiállítva: Salon des Independants 1911 — 400 kor.

55 Tótfalusi-utca
400 kor.

56 Házak
250 kor.

57 Csendélet téli tájképpel
800 kor.

58 Házak hóban
250 kor.

59 Cigányakt
Interieur és téli tájkép — 2000 kor.

60 Őszi tájkép
500 kor.

61 Hegyoldal
500 kor.

62 Havas vidék

800 kor.

63 Kaktuszok

300 kor.

64 Kék vázában rózsaszinü virágok

500 kor.

65 Eszter

400 kor.

66 Stomp

Kiállitva: Paris Salon d'Automne 1911 500 kor.

67 Bruges

500 kor.

68 Porcelánok

400 kor.

69 Virágok és birsalmák

400 kor.

70 Akttanulmány

300 kor.

71 St-Germain tájkép

300 kor.

72 St-Germain tájkép

300 kor.

73 Crisanthem és kék váza

300 kor.

74 Rózsaszinü virágok

Kiállitva: Paris Salon des Independants 1911

700 kor.

75 Tájképvázlat

200 kor.

76 Vaugirard-utcai motivum

Kiállitva: Paris Salon des Independants 1911

500 kor.

77 Vaugirard-utcai motivum

500 kor.

78 Cluny-kert
Kiállítva: Paris Salon d'Automne 1910 400 kor.

79 Óbudai motivum
Kiállítva: Paris Salon d'Automne 1911 500 kor.

80 Épülő ház Óbudán
200 kor.

81 Stomp
Tájképvázlat
300 kor.

82 St-Germain
250 kor.

83 St-Germain
250 kor.

84 Napraforgó
300 kor.

85 Moldován udvar
Kiállitva: Paris Salon d'Automne 1911 400 kor.

86 Kaktusz csendélet
Kiállitva: Paris Salon des Independants 1913 1500 kor.

87 Nagybányai piac
300 kor.

88 Templom
Kiállitva: Paris Salon d'Automne 1910 300 kor.

89 Münz
300 kor.

90 Virágcserép
Kiállitva: Salon d'Automne 1911

91 Akt virággal
500 kor.

92 Trézsa

150 kor.

93 Vöröskendős asszony

Dr. Fenyves Rezső úr tulajdona

94 St-Raphaeli vázlat

100 kor.

95 St-Germain

500 kor.

96 Félakt

400 kor.

97 Városmajori tájkép

100 kor.

98 Párisi havas táj

150 kor.

99 Cluny-kert szoborral

Kiállitva: Paris Salon
d'Automne 1910 250 kor.

100 Cluny-udvar

250 kor.

101 Kis havas motivum

100 kor.

102 Leveles csendélet

150 kor.

103 Cigányleány

Áldor Frigyes úr tulajdona

104 Budai tájkép

500 kor.

105 Kék vázás csendélet

150 kor.

106 Tájképvázlat

250 kor.

107 Akttanulmány

300 kor.

108 Virágcsokor

200 kor.

109 Három fa

200 kor.

110 Vázlat a Cluny-kertből

150 kor.

111 Cigányleány

Varsa Olga úrnő tulajdona

112 Tájképvázlat

150 kor.

113 Fatanulmány

100 kor.

114 Hó Párisban

200 kor.

115 Cigányleány folyó mellett

250 kor.

116 Szemlőhegyi-ut

150 kor.

117 Óbudai motivum

100 kor.

Tagjainkhoz.

A Nemzeti Szalon a f. évben tölti be fennállásának huszadik esztendejét. Ezt a jubiláris évet azzal akarjuk emlékezetessé tenni, hogy a magyar képzőművészet érdekeit még eredményesebben akarjuk szolgálni és tagjainkat az eddiginél is több kedvezményben óhajtjuk részesiteni. E célból megegyezésre léptünk

A LAKÁS

c. illusztrált művészeti folyóirattal, mely ujévtől kezdve hivatalos organumunk lett, a mi intencióinkat, céljainkat fogja szolgálni és igyekezni fog azt a kapcsot, mely a Nemzeti Szalon és tagjai között fennáll, még szorosabbá tenni.

A LAKÁS

magas irodalmi szinvonalu, diszes kiállitásban megjelenő havi folyóirat, mely tagjainkat minden művészeti és iparművészeti kérdésről, valamint a Szalonra vonatkozó dolgokról tájékoztatni fogja.

A LAKÁS

c. művészeti folyóiratot tagjaink 20 K évi előfizetési dij helyett **tizenkét koronás** kedvezményes árban rendelhetik meg a Nemzeti Szalonban, vagy a lap kiadóhivatalában (VII., Damjanich-u. 28 b. II. 20.) Kérjük tagjainkat, hogy ezen kedvezményt saját érdekükben okvetlenül igénybevenni méltóztassanak.

A lapot Rákosi Tibor tanár szerkeszti.

Segédszerkesztő: Bende János,
a Nemzeti Szalon titkára.

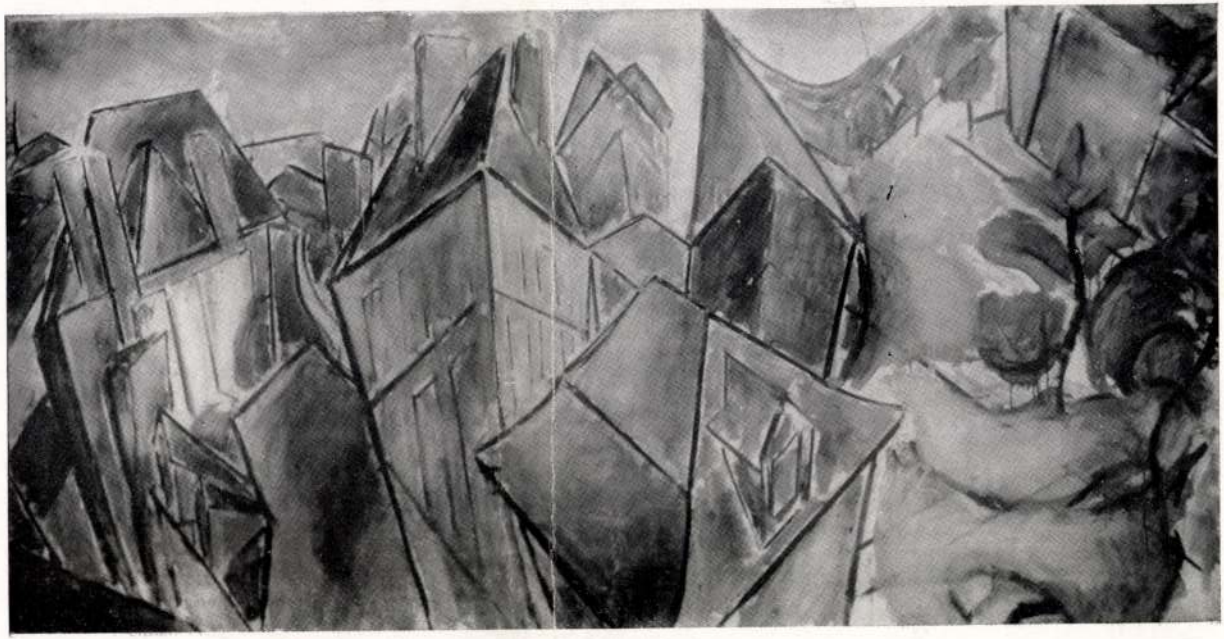

44.

42

59.

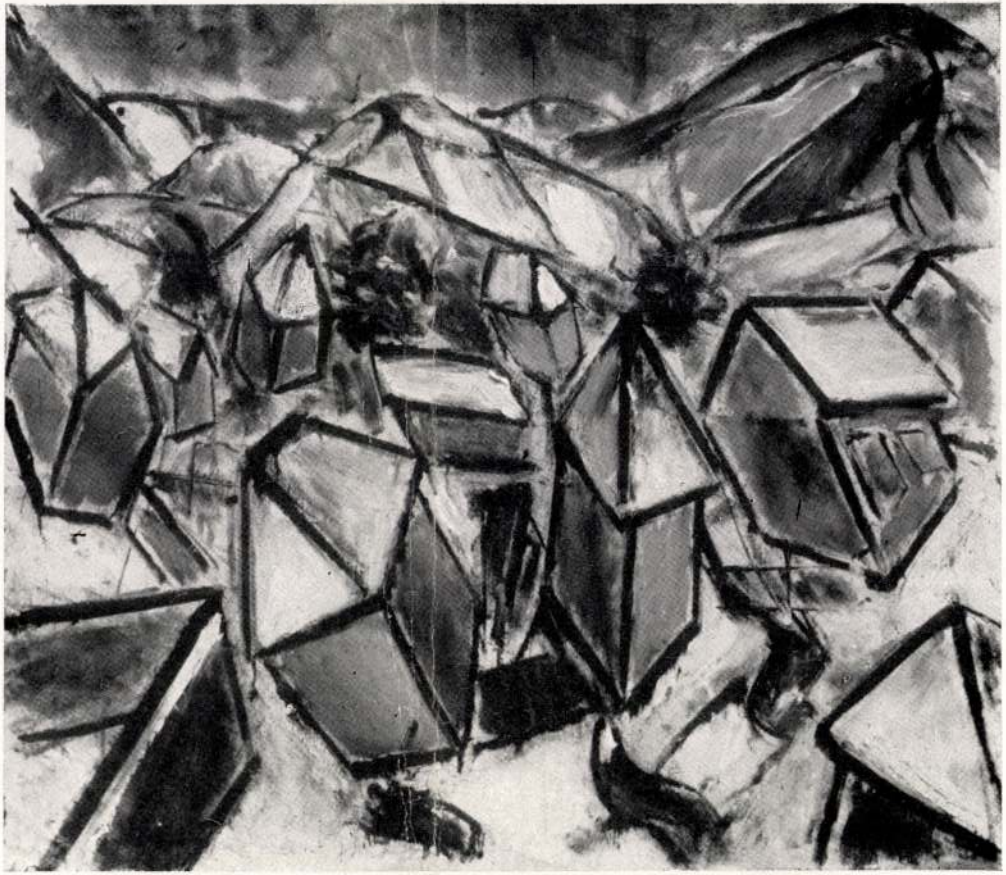

62.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Galisz Pál

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG
1965 ÁPR 15.

1021

5

Csütörtök

Fiatalnak és felnőttnek egyaránt hasznos kiállítás

— Vándoroltatni kellene a megyében, hogy többen lássák —

A sokoldalú szakmai oktatási módszereiről ismert és gyakorlati eredményekben gazdag békéscsabai Út-, Híd- és Vízműépítési Technikumban a napokban mintaszerűen szervezett iskolai szakkiállítás nyílt. Négy tágas termet töltött meg mindaz az anyag, amit tanáraik vezetésével a tanultak alapján egyrészt szakfeladatként, másrészt az alkotó kedvtől sarkallva mesteri kézügyességgel és szinte mérnöki pontossággal készítettek tanulmányaik során az intézet diákjai.

A négy terem egyikében, az úgynevezett „fő teremben" látható remek műszaki alkotások, makettek közül is kitűnik a dorogi hűtőtorony állványzatának, valamint az eredeti tervrajzok alapján 1:100-as méretarányban készült völgyhíd legyező állványzatának és zsaluzásának fenyőfa modellje. Az eredeti Pécsváradon épült fel, betonból. Másik érdekessége a kiállításnak *Galisz Pál* műhelyfőnök ötletes és hasznos újítása, a hagyományostól eltérő, nagy hatásfokú talajfúró szerkezet, mely már a gyakorlatban is kiállta a próbát. A látogatók nagy érdeklődéssel szemlélték az eredetihez hajszálpontosan hasonló hajózsilip-modellt is. Ugyancsak nagy érdeklődés és elismerés követte a műszaki vonatkozású fotókat és térképeket. Sok nézőt vonzott a Békéscsabai Tervező Iroda szinte művészi kivitelű műanyag-makettjeinek sora. A szellemesen konstruált épületpárok nagy sikert arattak, különösen a békéscsabai DÁV-irodaház és a Szarvasi Öntözési és Rizstermesztési Kutató Intézet irodaházának modellje. Mindezeket *Gaburek Károly*, a technikum egykori növendéke, iparművészeti főiskolát végzett festőművész alkotta.

Azonban nemcsak műszaki vonatkozású kiállítási anyagban gyönyörködhetett a közönség. Érdeklődést keltettek *Kollár László* negyedikes diák színes rajzai, a fotóterem 680 művészi fotója, a felszabadulás utáni különböző tárgyi emlékek, a „Ki mit gyűjt?" anyaga. Ugyanebben a teremben kapott helyet a színes bélyegsorozat (űrhajózás, népművészet) és a különféle reklámgrafikai lapok gazdag anyaga.

A változatos tartalmú kiállítást a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium oktatási osztályának a képviselői is megtekintették és arról a legnagyobb elismeréssel szóltak. Nem lenne haszontalan, ha a pedagógusok és a diákok lelkesedéséből, közös igyekezetéből született tanulságos kiállítást a megyei tanács művelődésügyi osztálya is pártfogásába venné, olyan értelemben, hogy vándorkiállítást szerveznének a megye városaiban, községeiben tanulságul és iskola-, valamint pályaválasztási segítségül az általános iskolát végzők részére.

Mokos József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Pelöfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉSMEGYEI NÉPLAP

TUDOMÁNY — TECHNIKA

Merkur, a fekete bolygó

A Nap „családjának" legbelső és legkisebb tagjáról, a Merkurról viszonylag keveset tudunk. Megfigyelése nehéz, az égbolton úgyszólván sohasem látható. Napnyugta után vagy kora hajnalban a Nap közelében jár, akárcsak mitológiai névadója, Merkur, a kereskedők istene, aki sohasem hagyta el jóbarátját, a napisten Apollót.

Most sok érdekességet tudunk meg egyrészt a Merkur úgynevezett napátvonulásának feldolgozott adataiból, másrészt Nyikolaj A. Kozirev szovjet csillagász észleléseiből. Kozirev éveken át figyelte ezt a bolygót és folytatta a két híres francia megfigyelő csillagász, Antoniadi és Dollfus munkáját. Az eredményeket nemrég publikálták.

Parányi pont a napkorong előtt

A régebben kiadott könyvekben szereplő 5160 kilométeres átmérő helyett.

Átvonuláskor nem látszott körülötte fényes gyűrű, ami kiterjedt légkör bizonyítéka volna.

A Föld legkisebb „testvére" szinte holdméretű, kisebb, mint a Jupiter óriásbolygó két legnagyobb holdja: a Ganymedesz és a Callisto, 5510, illetve 5050 kilométer átmérőjűek. (Összehasonlításképpen: a Föld átmérője 12 740 kilométer, a Holdé 3476 kilométer.)

A Merkurnak a tömege is kevés, tizennyolc Merkurt „gyárthatnánk" a Föld anyagából és a maradékból még kisebb holdakra is futna.

A bolygók „alvilága"

A Merkur kis tömege folytán a szökési sebesség értéke a felületi [illegible] kilométer má-

kai oldalon —260 Celsius fok körül jár a hőmérséklet-különbség a nappal és az éjszaka között.

Hidrogénburok a Merkur körül

A régebbi csillagászati könyvekben olvashatjuk: a Merkurnak nincs légköre, mert olyan kicsi a tömege, hogy nem képes a gázmolekulákat magához láncolni; ha volt is légköre, bizonyára évmilliókkal ezelőtt elillant, szertefoszlott. A csillagászat eszközei és módszerei azonban megváltoztak évek folyamán. Dollfus francia csillagász már nappal is figyelte a Merkurt a kivételesen tiszta levegőjű Pic du Midi 2500 méter magasságban lévő obszervatóriumából. Gyanította, hogy e bolygónak mégis van valami csekély gázburka, bár ez nem lehet több, mint a Föld légkörének tized része.

Kozirevnek most sikerült alátámasztania Dollfus feltevését. A csillagászat történetében először mutatta ki színképelemzés útján

MDK

Galitzer Imre

Kotlós, vf.

Szentendrei festők 2. kiáll. Ferenczy K. Muz.
1952. okt.

M.D.K.

Galitzer Imre

"23 éves, Bernáth Aurél a professzora. II. éves a Főiskolán, de előzőleg három évet töltött a mester szabadiskolájában."
A felszabadulás után egyik tagja volt annak az ifju müvészcsoportnak, amelyik "öt fiatal szocialista müvész kiállitása" cimmel rendezte meg kiállitását.
Részt vett a Munkáskultur Szövetség munkájában is. Fényképét hozza a lap.
Gál Zsuzsanna: "Fiatal képzőművészek" c. Szinház, Bp. 1946. juni. 26.- juli. 2. II. évf. 24. sz. 18. lap

M.D.K.

Galitzer Imre

"Pirosruhás nő" és "Kotlós" c. képeit említi Beænd Ilona: "Két fiatal müvész kiállitása" cimmel a Bibliotheca Officina termeiben rendezett kiállitásról.
A lap bemutatja "Erdei kis ház" c. képét.
Repr.

Szinház, Bp. 1947. márc. 12-18 III. évf. 11. sz.

MDK

Galitzer Imre

Pap-sziget, of.

Szentendrei festők 2. kiáll. Ferenczy K. Muz.
1952. okt.

MDK

Galitzer Imre

Csendélet, of.

Tábortüz, tussrajz

Festő - szobrászképző kiáll. 1942.

3.1.

Galiszer Imre festő

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 3. sz. 39. o.
kiállítások.

MDK

Galitzer Imre

Ősz, of.

Virágcsendélet, of.

Szentendrei festők 3. kiáll. Ferenczy Muz. 1953. aug.

MDK

Galitzer Imre, festöm.

Tavasz. Akvarell.
Csirke. "

Budai Izr. Nöegyl. helyis.-ben OMIKE képzöm.csop.téli
1944.febr.21-márc.19. Kat. kiállitása.

Ø Galizenstein Pál

ötvös

Nül. 1884.

Esti Tanfolyam

ötvösség

Értímisk

1902/3. 66 l.

Debreczen I. 65

1905. március 14.

Debreczen sz. kir. város tanácsának: az ügykezelési nyomtatványminták az év vége előtt el nem készülhetvén az ez irányú intézkedések függőben tartása kéretik (146/1905.)

Galkó András

sürvetei agyagmüvész

lásd

Raffay András

alatt

Dezső: Mednyánszky, 8 o, 118 K, 127 L,
1905.

Dezső: A magyar képirás uttörői. 2 o,
L, Budapest, 1905.

Dezső: A fiatalok. 8 o, 216 K, 224 L,
1906.

Dezső: Munkácsy. I.-II. kötet. 8 o,
L, Budapest, 1907.

Dezső: Szinyei Merse Pál. 8 o, K,
apest.

Erzsébet: A pesti ferenciek terének
ta. Adatok a pesti szobrászat történeté-
század elején. 8 o, 10 K, 59 L, Bu-
31.

rnő: Izléstelenségek országa. 8 o, 0 K
pest, 1910.

ndoka. A sasvári kegyelemkép története.
s. 16 o, 3 K, 61 L, Szakolcza, 1899.

old: Székesfehérvár müemlékei. 16 o,
. Székesfehérvár. 1927.

Galkó János

szivetei fareras

l.

Forum

1934. 217. l.

KÖZGAZDASÁG

- ÉS ÉPÍTÉSZ-EGYLET
K MELLÉKLETE

THOMA FRIGYES

NÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ-EGYLET

28 1—19. SZÁM

„Lét-leletek" alkotója*

A muravidéki művészeti élet „csillaga" volt, otthonos a két (szlovén, magyar) kultúrában. De otthonos a hazai, európai, sőt, japán kiállítótermekben is. Ljubljanai tanulmányai után visszatért szülővárosába, Lendvára, és nagyanyja régi házát alakította át műtermévé. Bár ebben a peremvidéki kisvárosban dolgozott, munkáit rangos díjakkal ismerték el Szombathelyen, Mariborban, Chamaliéres-ben, Wakayamában, Tajpeiben, Tokióban. Korán, alkotóereje teljében távozott. Különleges technikával készített, pazar színekben pompázó fametszetei, nyomatai, grafikai mappái ma is elevenek. 1999-ben szlovén nyelven reprezentatív album jelent meg életművéről, Aleksander Bassin tanulmányával és Janez Balazic interjújával, a Pomurska zalozba és a ljubljanai Mestna Galéria kiadásában. A kiváló esszéista, szakíró, egyébként a művész barátja, Hagymás István egy újabb, mondhatni rendhagyó szövegben tárja fel a Gálics-művek rejtett összefüggéseit az őt körülvevő kis – s tágabb világgal, valósággal. Ennek egy részletével idézzük meg a lendvai mester alakját, aki tavaly lett volna hatvan éves... *(Bence Lajos: Létlelet című kötetének címlapját is ő készítette.)

A Szerk.

Hagymás István:

Az alsólendvai csillag

Gálics István (1944-1997) festő és grafikus (Részletek)

Az 1989-ben készült XXX. sz. Fosszília elsősorban finom színeivel, a kolorit árnyalt, egymásba való átmeneteivel tűnik ki. Talán ez a legabsztraktabb Gálics grafika, melynek felszínén, mintha letűnt civilizációk nyomai lennének láthatók madártávlatból, mintha sivatagi romvárosok vagy tenger alá süllyedt Atlantiszok tűnnének át. Vagy csak egyszerűen egy látomás az, amit Gálics elénk vetít? A közeljövő elsivatagosodott vagy éppen vízzel elárasztott, lakatlan bolygó felszínét örökítette volna meg, látnoka az időknek?

Gálics István: Fosszília-XXX. 1989, színes fametszet, 84x22 cm.

Bárhogy legyen is, a legnagyobb jóakarattal sem nevezhetjük ezt a képet életképnek, mégis szép, tehát él. Mintha erre utalna maga a befogadó forma is, a „keret", a kontúr ugyanis sok irányba elvezetheti gondolatainkat, képzeletünket (Gálicsnál ez a sokértelműség szinte mindig természetes), de mindenképpen ismerős, valamikor valahol már látott alakzatot sejtet.

Talán egy itt felejtett „Jónás-cet-kövülettöredékkel" van dolgunk. A Pulmofosszília (magyarán tüdő-őskövület) című sorozattal (az 1990-es években járunk) Gálics, mintha még egyszer visszatérne biomorf korszakához, és eredeti „programképekkel" lepné meg a világot. Az ausztráliai bennszülöttek fahéncsra rajzolt-festett ún. „röntgenképeit" idézik ezek az átvilágított és előhívott „belsőszerv-fametszetek". Jól választotta meg az expozíciós időt, a mélységélességgel sincsenek gondok, a tüdőröntgen kifogástalan technikával készült, már csak le kell olvasni az eredményt, a két „túlélés"-tüdőszárny üzenetét.

Gálics István: Fosszília-Pulmo-B, 1990,
színes fametszet, 100x70 cm

Talán nem is kell külön hangsúlyoznunk, hogy az oldalszimmetrikus szerkesztés (ti. mellérendelési viszonyrendszerrel van dolgunk) egyenes folytatása a Nagy hegedű ciklusból származó tengely szimmetrikusan kétrét vált hegedűszárnyaknak, ill. az ezekkel egylényegű Lepke sorozatból származó pillangószárnyaknak. Ezen a formai visszatérésen túl talán még lényegesebb az a metaforikus kapcsolat, amely az életmű korábbi (és későbbi) darabjaival, de elsősorban a fával, a faággal rokonítja a Pulmo ciklus leleplező képleteit. Jegyezzük meg a formulát:

A fa (az erdő) a Föld tüdeje, s a tüdő (a légzsákocskák) az élő szervezet fája, erdeje.

Nem kell feltétlenül radiológusnak lennünk ahhoz, hogy leolvassuk ezt a tüdőröntgen-leletet, Gálics ugyanis gondoskodott róla, hogy „tüdeje" magáért beszéljen, s a diagnózis a szó szoros értelmében mindenki számára világos legyen. A „korkór" (ezt a szóösszetételt Halász Albert költőtől kölcsönöztem): Kétoldali tüdőruptúra (értsd: két lyukas tüdőszárny a kórisme).

Nemcsak Gálics István magánember és fametsző művész „szívta mellre" Lendva és a világ légszennyét, kormát (ezt tette a kéményseprő nagyapa is), de maga a „világtüdő" is beteg, átlyukadt, s a tüdőlebenyek fehér foltjai sebként világítanak, mint az atmoszférán az ózonlyuk.

Mint József Attila fogában az idegen anyag,

„[...] Felnőttem már. szaporodik fogamban
az idegen anyag,
mint szívemben a halál. De jogom van
és lélek, vagy agyag
még nem vagyok s nem oly becses az irhám,
hogy érett fővel szótlanul kibírnám,
ha nem vagyok szabad! [...]"

(József Attila: Levegőt – részlet –)

úgy rakódik le tüdőnkben a belélegzett világpor. Nemcsak mellkasunkat szorítja, légzésünket nehezíti ez a generalizált szmog, de lelkünket is fojtogatja (érdemes elgondolkodni azon, hogy lélek szavunk menynyire összecseng a lélegzés szóval).

Gálics következetes abban, hogy nem „kikeveri" a fehér színt, hanem a papír fehérségére hagyja, hogy az ott és úgy jelenjen meg, ahogy az előre megíratott, s beteljesítse végzetét. Mesterünk szinte csak a fával „operál". Nemcsak művei tárgyát képezi, de maga az alany, a „negatív" (metszett fa) ugyanez az élő minőség, és végül az üzenetet (a fa üzenetét) hordozó anyag a papír is egyfajta „fa-megnyilvánulás". Érdemes lenne külön fejezetet szentelni annak, hogy Gálics mikor, hol, milyen papírra veti látomásait, tekintve, hogy a különféle minőségű papírok, mint önálló entitások, további információk hordozói, ill. szervesen beleépülnek a képek szerkezetébe. Az első fehér folt egy korábbi grafikán látható (ezt még tekinthettük volna egyszerű véletlennek is), ezúttal viszont egyre markánsabbnak tűnnek ezek a „flekkek" a tüdőkben felhalmozódott apró, fekete kátrányszemcsék között, és félő, hogy nem egykönnyen kezelhető, kiheverhető kórsággal leszünk kénytelenek szembesülni.

Íme, egy évvel később, 1991-ben egy, már „magából kivetkőzött tüdő" a XX. sz. Fa-fosszília igazolja rossz előérzetünket. A korábban szabályos (tüdő)szárnyak itt mintha felajzott íjak módjára feszülnének, mintha az egymásnak domborodó, eddig kompakt fa-tüdő-szövete a „Nagy fehérség törvényének" engedelmeskedvén, szemünk láttára engedne utat a múlandóságnak, a teljes szétesésnek.

Gálics István. Fosszília-Fa-XX, 1991, színes fametszet, 100x70 cm

Oszlásnak indul valami: az addig egybetartozó részek eltávolodnak egymástól, minden új helyre kerül, és mintha a fehérség ékelődne az úszó földrészek módjára szétváló, leszakadt darabok közé. A „fehér papírtengeren" sodródó szövetdarabok, sejtek, mint megannyi apróbb-nagyobb úszó szigetecske, félsziget, új tájat alakítanak ki, öblöket, fjordokat, lagúnákat képezve: így néz ki egy „áttéttáj" (metasztázis).

Ezek után nem marad más számunkra (és a mester is ösztönösen ezt teszi), mint rámutatni a gócra, arra a helyre, ahonnan a leépülés ered. A „góckép" nem várat magára, 1992-ben szinte menetrendszerű pontossággal jelenik meg a Fa-fosszília sorozat AX jelzéssel ellátott darabjaként. Első látásra ez a kép is „csak" egy Fa-fosszília, egyik a sorban a sok közül, variáns, mégis van valami, ami mássá teszi ezt a darabot, ami lényegét tekintve különbözteti meg éppen ezt az alkotást a többitől, és ez nem más, mint a „csövessége". Ha ugyanis jobban szemügyre vesszük a fametszetet (második látásra), láthatjuk, hogy ezúttal nem egy mindent átható szétesést illusztrál a színes fa metszete, hiszen „csak" a középső részen (velő?) vannak jelen a korábban már regisztrált destrukció jelei, kétoldalt viszont épen maradt a „kéreg". Ha a címből indulunk ki, el kell hinnünk a mesternek, hogy tényleg fára gondolt, amikor a képet alkotta, történetesen egy belül korhadt fahasábra, amelyet hosszmetszetben ábrázolt, de talán maga sem tudta-gondolta, csak esetleg „ráérzett" arra, hogy ez a „képlet" egy másik „egyenletet is megold", elvezet bennünket a csöves csontok titkaihoz is.

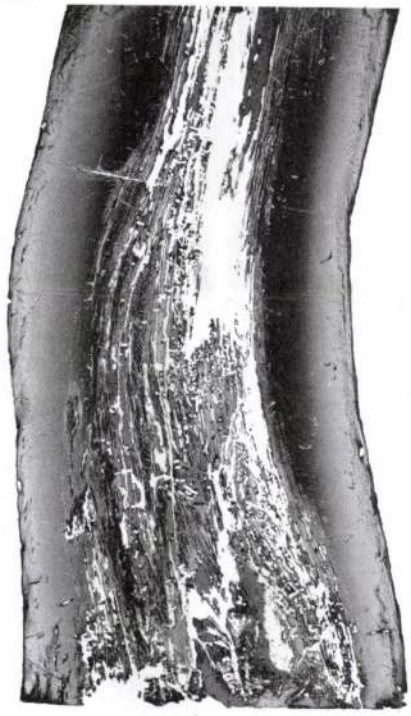

Gálics István: Fosszília-Fa-AX-Am 1992, 100x70 cm.

Szinte félelmetes az egybeesés, ami egy hosszú csövescsont (pl. lábszárcsont) hosszmetszeti képe és jelen kép között fennáll, de talán még inkább megható és zavarba ejtő az, hogy a különben szemérmes és rejtőzködő alkatú Gálics ezen az alkotáson mennyire leplezetlenül kitárulkozó. A csont veleje, már csak imitt-amott vörös, helyette a fehérség ún. „negatívképe" jut egyre nagyobb térhez, nézőpont kérdése ugyanis, hogy a fehérségre összpontosítunk-e, az üresen hagyott (negatív) furcsa fehér alakzatokat tekintjük-e elsődleges üzenethordozóknak, vagy az ún. „pozitív képre" helyezzük a hangsúlyt, vagyis a vöröses, de inkább sárgás képletekre koncentrálunk.

Mi, nézők ugyan szabadon válogathatunk a nézőpontokban, a betegség viszont úgy tűnik, nem válogat, halad a maga útján. Tény, hogy Gálics István 1997. március 10-én (Halak jegy) fehérvérűségben

meghalt. Tény, hogy 1992-ben eljutott eddig a csontvelős képig, ahol a fehérség történetesen „nyerőre áll", a vörössel szemben: valójában a fehér halál győzedelmeskedik sejt szinten a rangvesztett vörös élet felett ezen a „tény-képen". Tény, hogy a vérsejtképzés szerve a csontvelő, gócban vagyunk tehát.

Gálics öt évvel halála előtt, amikor ereje teljében élt és alkotott, valamilyen belső hang által vezérelve metszette fába ezt a képet, amely, ha formailag nem is, üzenetét tekintve úgy tűnik, a távoli őskép, az 1966-os, tehenes kompozíció késői leszármazottja. Gálics István, a XX. századvégi fametsző mester halálosan komolyan vett életet, halált, de mindenekelőtt a művészetet, amely valójában egylényegű az előző kettővel. Tökéletesen azonosult valamivel, egy korral, egy kórral („korkór"), amely „el is vitte", s ezért hiteles mindaz, amit fába metszett. Tévedünk azonban, ha azt hisszük, hogy „csak" egy magánmitológiát követhetünk nyomon, amikor Gálics metszeteit lapozzuk, művei ugyanis modell értékűek, s ha magáról beszél, valójában a világról is szól, ha képeiben feltárulkozik, a világ képét tárja fel. Ha a művész beteg, sámán módra a világ betegségét veszi magára, s ha a világ fuldoklik, mert kevés az oxigén a kivágott vagy beteg fák, erdők miatt, akkor a művész sem lélegezhet szabadon, légszomj gyötri, mert nincs elég vörösvérsejtje, nincs elég hemoglobinja. A hemoglobin, más néven vörös vérfesték, a vörösvérsejtekben található molekula, oxigént szállító, vastartalmú fehérje. A fa, Gálics egész életművének központi motívuma, szinte sohasem (kivéve talán az 1973-as Arc-ba rejtett életfát) gyökérrel, törzzsel, koronával bíró képlet, nála a fa archetípusa eleve rejtjelezett: hol egy láthatatlan vállfa, hol a „hegedűség" rejti magában, hol a pillangók szárnyain tűnik fel, hol az üzeneteken, hol tüdő alakot ölt, hol egy korhadó fában konkretizálódik, hol csont(velő) alakban jut kifejezésre, hol maga a fehér papír hordozza, egészen addig, amíg hemoglobin alakjában nem absztrahálódik, s tágul egyben „világhemoglobinná".

Az egyik nagyapa, a kéményseprő mester vörös pecsétjében, amely a korai Gálics képeket hitelesíti, mint vörös vérfestékben, hemoglobinban, benne rejlik a másik nagyapa, a kovács attribútuma, a vas is. Talán csak ezen a molekuláris szinten van a fémnek életvivő szerepe Gálics opuszában. A másik oldalon, a levegőt szennyező civilizációs „vívmányok" és a túlburjánzó fehérvérsejtek ugyanoda vezetnek, kéz a kézben járnak és a világ, ill. az életközösségek, de az egyes ember betegségeinek fokmérői. Gálics zarándoklásai az élet-halál cseresznyefáihoz jó egyezést mutatnak Csontváry zarándoklásaival a cédrusokhoz. A kettő között lényegi különbség valójában nincs is, talán csak a megjelenés formájában érhető tetten a differencia, amely egyben tükrözi a XX. század eleje, Csontváry kora és a század vége, Gálics kora közötti vizualitást (a század derekára váltak közkinccsé a mikro- és makrofelvételek). Ezen a ponton érdemes megjegyezni, hogy Csontváry idült légzőszervi betegségben szenvedett, élete, utazásai, művészete nem kis mértékben állt összefüggésben ezzel a századelőn kezdődő világkórral, a levegő szennyezettségével, melyre írásaiban is felhívja a figyelmet. A fa, mint oxigénforrás és a vörös vérfesték, mint oxigénvivő, tehát életekvivalensek, és mint ilyenek, oppozíciós helyzetet foglalnak el Gálics lappangó leukémiájával szemben, de a világban látensen, vagy manifeszt formában megnyilvánuló halálokkal szemben is.

Mit várhatunk ezek után?

Természetesen további „csont leleteket". A sámánizmusban járatosak körében közhely, hogy sámán csak az lehet, aki ún. fölös csonttal bír (pl. foggal születik, ha több ujj van egyik vagy mindkét kezén, lábán, stb.). Csontváry, aki sok más tekintetben magán viseli a sámánság jegyeit, amint ez műveiből is kitetszik, a nevében hordja a fölös csontot: egyszer Csont(váry), egyszer pedig Kosztka alakban. Jó tudni, hogy a kosztka a szláv nyelvekben nemcsak csontocskát, hanem magot is jelent. A mi Gálicsunk sincs híján néhány sámán vonásnak (gondoljunk pl. a hétfokú létrára, amely a sámánság attribútuma, vagy arra a képességére, hogy magára veszi a betegségeket, amely szintén a sámánokkal való rokonságot sejteti).

A csontok kérdésében hasonló a helyzet, Gálicsnál újfent megjelenik a (fölös?) csont, ezúttal szinte életnagyságban és félreérthetetlenül a Fosszília-M jelzésű, nagyméretű grafikai lapon, méghozzá lábszárcsont (Femur) alakjában. Hamisítatlan Gálics-képpel van dolgunk: leheletfinom, belső végteleneket érzékeltető, püspöklilás színárnyalatok, gondosan megmunkált, halálpontos, apró, finom, részlet gazdag, millió titokzatos karcolat, pontocskák, vesszőcskék, lukacskák szekvenciája jellemzi ezt a nyomatot is, mely ezúttal egy felső lábszárcsont fejébe, szárába sűríttetik.

Gálics István: Fosszília-M, színes fametszet, 1993. 100x71 cm

Egyszerre érzékeljük a fegyverként lesújtó „gyilkos csont" belső feszültségét és a letaglózás külső aktusát. Egy „akciókép" kellős közepébe csöppentünk: Gálics néhány ezredmásodperccel a becsapódás előtt exponált, az utolsó pillanatot rögzítette. A folytatás a Fosszília-MS-X grafikán látható. Mintha egy képregényt lapozgatnánk, úgy következik az egyik kompozícióból a másik: jelen esetben történetesen azt regisztrálhatjuk, hogy a felső erő, a gyilkos csont-szerszám csorbát szenved, az alsó elem, az áldozati fa pedig derékba törik az aktus során. Az eredmény: két vesztes fél.

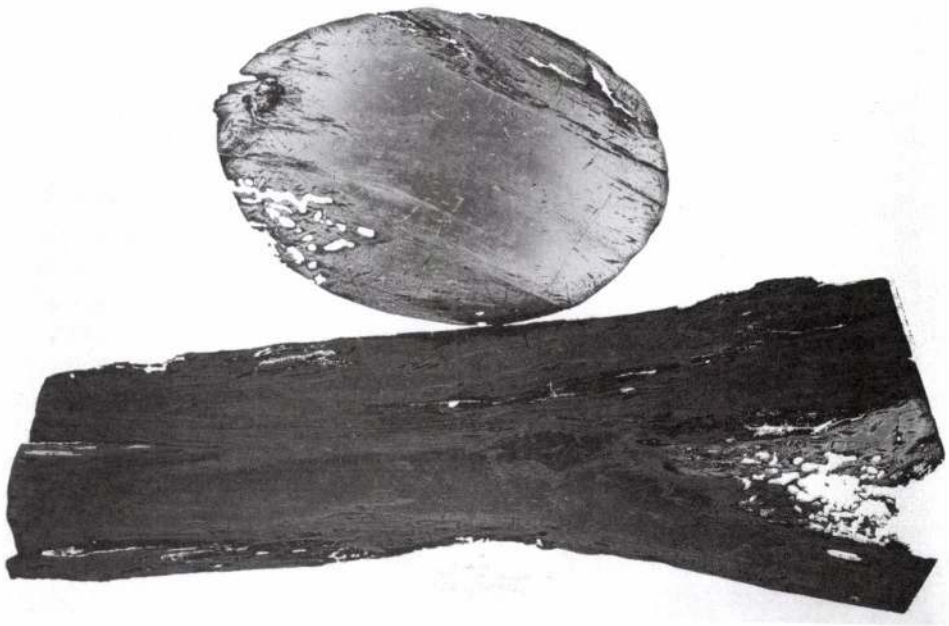

Gálics István: Fosszília-MS-X, színes fametszet, 1993. 100x71 cm

Az önmaga ellen fordult szervezet, az egymáshoz tartozást fel nem ismerő sejtek (autoimmunitás) ugyanazt teszik, mint az egymással háborúzó emberek, vagy mint a természetet maga alá kényszerítő civilizáció: eredendően egymás pusztulásának forrásai.

Mintha a legősibb fegyver, a humán lábszárcsont nyomná rá bélyegét erre a sorsképre, mintha a külső és a belső pusztulás-pusztítás képe volna ez a megigéző, csontba-fába kódolt költői látomás, de többről is szó van. A combcsont (Femur) a szervezet legnagyobb csöves csontja, melynek formája utáni jelentése: „Az, ami teremt". Mitológiai példák igazolják azt a hiedelmet, hogy a femurnak a nemzésben szerepe lehet. (Dionüszosz Zeusz combjából született, egy ófrancia legenda pedig úgy tudja, hogy Szent Anna – Mária anyja – ugyancsak apjának combjából jött a világra, stb.).

Gálics ismét oly módon képes ábrázolni a valóságot, hogy archetipizálja motívumait, és ez által olyan koncentrált, végsőkig letisztult képletekig jut, mint pl. jelen esetben a femur, amelyben egyszerre van benne a halál és a nemzés.

Gálics csontjában is ott van a mag!

Talán nem tévedünk sokat, ha megkockáztatjuk azt a kijelentést, hogy mesterünk legkiemelkedőbb műveit a következő „színfolt", a Halicanum-Fosszília grafikai lapjai képezik. Ezen az alkotásoknak révén jutott Gálics alkotói pályájának csúcsára. A gigantikus színes fametszetek, melyekhez hasonlót világviszonylatban is alig lehet találni, már méretüket tekintve tiszteletet parancsolók. Gálics tisztában volt azzal, hogy a nyomatok nagyságának növelésével nem csak párját ritkító technikai tudását csillogtathatja meg, de azt még inkább tudta, hogy az üzenet, a mondanivaló is ezzel a dimenzionöveléssel juthat igazán célba. (Zárójelben jegyzem meg, hogy Csontváry ugyancsak legnagyobb méretű festői vásznait tekintette legjelentősebb alkotásainak.)

Az 1994-ben keletkezett Halicanum-Fosszília III. 153x95 cm méretével igazi, világraszóló „arbográfia". A „kétkomponensű" kép alsó, vízszintes óriásmotívuma emlékeztet arra a hatalmas mocsártölgy fosszíliumra, amelyet az 1980-as években a Mura folyó közelében, Alsólendva (Halicanum) határában találtak egy kavicsbánya ásása közben a földben.

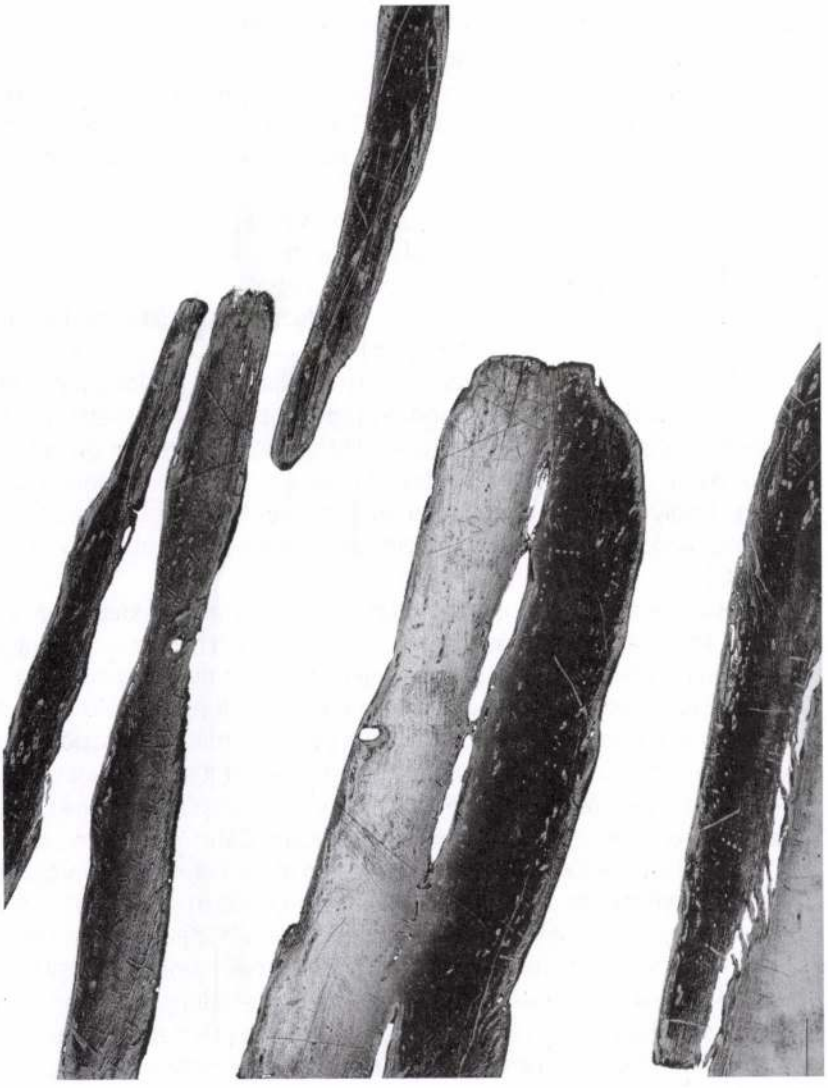

Gálics István: Fosszília-Halicanum-III. 1994.
színes fametszet, 153x95 cm (részlet)

A fa-ősmaradványt bárki megszemlélheti a Hársfához címzett szálloda parkjában. Ha hinni lehet a krónikának, ezek a 40 méteres magasságot is meghaladó óriásfák képezték egykor vidékünk leghatalmasabb méretű élő tömegét, mind egyedi nagyságukat illetően, mind abban a tekintetben, hogy a maguk idejében hatalmas erdőket képeztek az egykori Mura árterületén. Jó tudni, hogy szűkebb pátriánk, Lendva-vidék Európában az egyik leggazdagabb lelőhelye ezeknek a fa-fosszíliumoknak, s a petesházi kavicsbánya tavának partján mind a mai napig várja néhány jobb sorsra érdemes fa-fosszílium matuzsálem, hogy beépüljön a köztudatba, ha másként nem, hát éppen Gálics grafikái révén.

Egy Gálics (gHalic)anum, de mondhatnánk Gács-nak is) Istvánnak kellett ideszületnie ahhoz, hogy az ősi életprincípium, amely fa-fosszíliumokba íródott, megfejtessék, világgá kiáltassék. Gálics nemcsak az archaikus fát szakralizálta a művészi aktus révén, a helyet, Halicanumot is szent hellyé avatta, életoltárt állított az élet földjére-vizére, bennünket pedig arra biztat, bátorít, kér, hogy vele együtt az életnek áldozzunk, ha képeit nézzük. De mit is tehetnénk, van-e egyáltalán más választásunk, mint hogy átadjuk magunkat az ősi életfák kisugárzásának, hogy higgyünk az életelvben, az ötödik géniuszban: a FA szellemében?

A keleti kultúrák öt ún. őselemmel operáltak: a tűzzel, a vízzel, a levegővel, a földdel, és ötödikként, a fa révén, az élet is helyet kapott a hierarchia csúcsán. Nem lehet vitás, hogy Gálics „fáinak" gyökere ebből a „keleti őshagyományból" táplálkozik, s ettől korszerű. Amikor Gálics fanyomatot készít, valójában ugyanazokat a (munka)folyamatokat ismétli meg, melyek a természetben lejátszódnak a fa fosszíliummá alakulása során: nyomás által tartósít. Nem tesz mást a fametsző mester, mint maga is „fosszilizál", de közben nem maga üzen, hanem hagyja, hogy a fa mondja el az ima szövegét, vagy hogy újra József Attilát idézzem:

„Barátom, drága, szerelmes barátom,
akár borzalmas, akár nagyszerű
nem én kiáltok, a föld dübörög"

(József Attila: Nem én kiáltok- részlet)

Valójában ez az óriás fa-fosszílium varázsolja elénk a földet, amelynek élő mivoltát zöld színe szavatolja. Ezen a „bioképen", Gálics legnagyobb alkotásán nem véletlenül uralja a zöld a mezőt (szerintem ez minden idők legnagyobb kiterjedésű zöld fametszete, valami olyasmi, mint az egyenlítői zöld öv a földgolyó körül). A növények zöld festékanyaga, a klorofil ugyanis a fotoszintézis kulcsmolekulája, olyan anyag, amely bizonyos értelemben analóg a vér hemoglobinjával, mindkettőnek köze van az oxigénhez. Az életet adó oxigén ti. általa, a zöld festékanyag által szabadul ki a széndioxid fogságából és éltet bennünket.

De odabent, odalent, a zöld felszín alatt ugyanaz a rákfene marja a gálicsi anyaföldet, mint néhány képpel korábban a világtüdőt vagy a világfát. A fehér halál (műtrágya?) ugyanúgy bomlasztja az élő földet, mint a leukémia a csontok velejét. Hát ezért dübörög a föld, a Föld!

Lehet aztán egy másik, egy külső oka is ennek a dübörgésnek. Lehet, hogy korábban már említett combcsont fejének (esetleg a kovács nagyapa kalapácsának) a becsapódása váltja ki, és innen ered ez a tojásdad idom, amely a kép felső zöldjén, egy itt felejtett, fából készült vaskarika? Amíg a visszaszámlálást jelző óra ketyeg, talán azt is észrevesszük, hogy tulajdonképpen egy és ugyanazon minőséggel van dolgunk, akár az alsó, akár a felső motívumot vizsgáljuk. Gálics mesterien „ragozza" a fát: ha kell, hosszába metszi, zöldre festi, és földdé komponálja, a kép aljára helyezi, majd ugyanezt a fát harántmetszetben mutatja meg és világtojás, Nap, Hold, csillag, vagy éppen kinagyított óriássejt (fehérvérsejt?, vörösvérsejt?, ondósejt (fej)?, petesejt?) képében a kerek égre akasztja, amely történetesen a földig ér.

Mintha Gálics az utolsó képekben (sajnos csillagunknál a delelés és az alkony majdhogynem egybeesnek) ugyanoda jutott volna, mint ahonnan elindult, magához a teremtés misztériumához. A halálát megelőző néhány évben képi világát a kétrétűség jellemzi, a kompozíciók többségét egy fenti, égi, kerek és egy lenti, földi, téglalapra visszavezethető forma határozza meg. Művei a bibliai teremtés illusztrációinak tűnnek.

De mi is történik valójában?

Szó sincs semmiféle illusztrációról, Gálics a kezdet kezdete óta saját belső órájára, metronómjára, na meg a „világidőre" hangolódott, ezek szerint él, alkot, hal... Természetesen mérlegelésről van szó, a világosság és a sötétség, az élet és a halál méretnek meg a képekben, az alkotóban a szó szorosan vett és átvitt értelmében, és nem utolsó sorban a világ is megméretési, egy apokaliptikus időnek néz elébe.

Gálics 1993-95-ig készült Mérleg képei a bizonytalanság érzését váltják ki a nézőben, azt várjuk, hogy melyik pillanatban billen meg ez a törékeny egyensúly, s kerül alulra az, ami eddig fent volt, lesz a lent(i)ből fent.

1996-ban és a halál évében, 97-ben jelennek meg a kibillent egyensúly képei, ezek a már tényleg utolsó üdvözletek, Gálicsot ugyanis olyan gyorsan ragadja el a halál, hogy datálásra sem jut ideje, aláírni sem marad ereje. De vajon nem hitelesebb szignó-e az alsó régióba billent, széttöredezett kör motívuma a nyomaton, mint egy aláírás? És vajon nem a megfeszítés vagy a derékba törés diagramja-e a felső régiókba sodródott alap a Fosszília-MAX jelzésű grafikán, a VI. számú grafikai mappából?

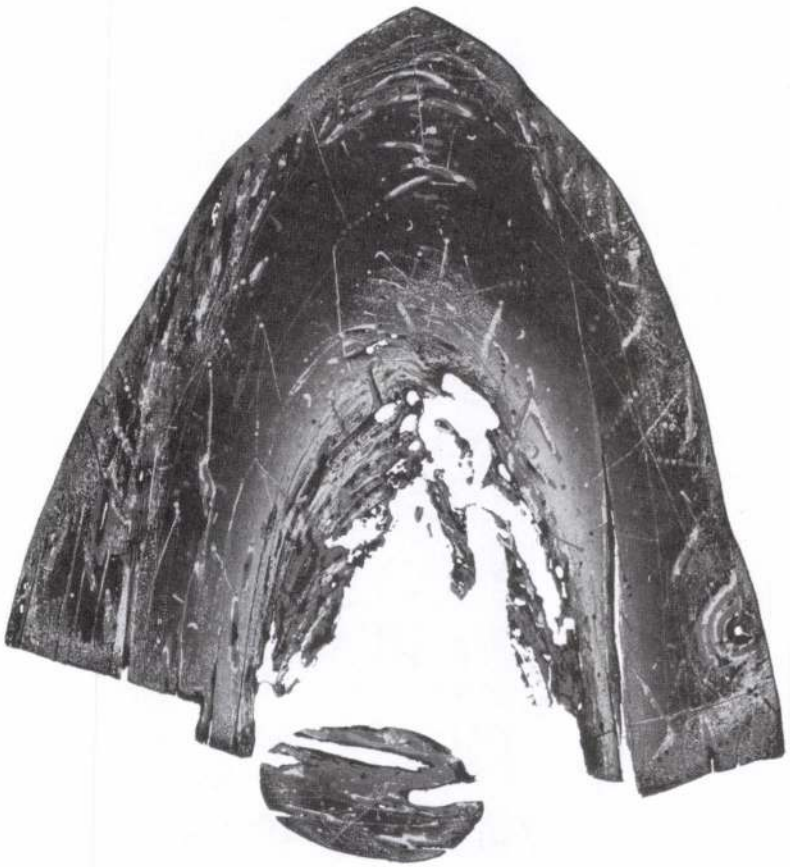

Gálics István: Fosszília-MAX, 1996.
színes fametszet, 65x50 cm,
a VI. számú grafikai mappából.
A világtojás kihullik a világfészekből.

Igen, az utolsó képek talajt vesztett, „alaptalan" nyomatok. Ezen a ponton újfent a Bibliát vagyunk kénytelenek idézni, János Jelenések könyvét. A 21. részben így ír: „Ezután láték új eget és új földet; mert az első ég és az első föld elmúlt vala; és a tenger többé nem vala". Mi más volna ez, ha nem „negatív teremtés", apokalipszis? Vagy a „földfészekből" kihullott „világmag" megszületésének vagyunk tanúi ugyanezen a grafikán, egy kozmikus léptékű élet hajnalának? A kérdésekre a választ talán azokban a titokzatos jelekben, kódokban lelhetjük meg, amelyek, mint letekeredett „világ-DNS maradványok" szövik át mind magát a „világfészket", mind a „világtojást". Igen, ezek a képletek valójában DNS-fosszíliumok.

A Halicanum-fosszília 1992-ből olyan, mintha a „hal ikonja", vagyis a halál képe volna. Antropomorfizált, emberi profilokat idéző fejfák, kopjafa-fosszíliumok emelkednek ki a földből és nyúlnak alá az égből. Vajon kik ők? Régen eltávozott lendvai nők, férfiak, gyerekek? Vagy a még mindig föld alatt lévő halicanumi mocsárerdőben járunk, netán egykor volt világerdő temetőjében vagyunk, vagy Velencét látjuk alulról, azoknak az Adria medrébe döngölt cölöpöknek állít emléket ez a fametszet, amelyek az évszázadok alatt fosszilizálódtak, de még így is megtartanak egy várost már több, mint 1000 esztendeje?

Vajon tisztább lenne-e a világ levegője, ha azt a több milliárd szálfát nem vágják ki, s alapoznak meg vele egy úszó várost az akkori világ kufárjai? Ki tudja, lehet, hogy egyszer egy nagy áradás, egy új özönvíz viszi el a ma Velencéit, „mert nem lesznek élő fák, erdők, amelyek a vizet megkössék, szabályozzák". Talán rokonai ezek a gálicsi Halicanum-fosszília fa cölöpök a festőbarát, Huzjan Zdenko híres „posztapokaliptikus cölöpemberkéinek", akiknek egy-egy talpalatnyi földet jelentő fa cölöp jutott a nagy áradás utáni világból, Velencéből, s ezeken a sáros tengermederből kiálló cölöpfosszíliumokon foglalnak maguknak új hont, telepednek le, raknak fészket a túlélők. És amíg az alapkérdéseken töprengünk, egyszer csak megjelenik maga Gálics István, Lepke, az alsólendvai Csillag: mintegy a fából, a fa felszíne alól tűnik elő önarcképe, és mintha azt mondaná. „Ez vagyok én", vagy (hogy Füst Milánt idézzem): „Ez mind én voltam egykor".

De kicsoda is ő valójában: fává vált ember? Emberré vált fa? Fába költözött fametsző, költő lélek? A fa lelkével, szellemével azonosuló utolsó sámán-mohikán, aki képes még életbevágó üzeneteket közvetíteni a mának, a jövőnek? És mi valójában a „gálicsi-fa"? Embernek otthont, rejteket adó, ember módon viselkedő szeretetlény? Mintha az önarcképben Gálics is ebben a szeretetfában találná meg végső otthonát, s mintha a honra lelésben, hazatalálásban olyan sorsra jutna, mint az ír Szent Borbála, akinek tölgyfahajléka az idők folyamán fa-kápolnává, kegyhellyé szenteltetett fel. Igen, Gálics is „faszentként", beavatottként néz vissza ránk a fa odvából. De Gálics fái, fametszetei maguk is szent, kultikus fákká avatódnak, animisztikus léleklényekké, totemisztikus fa-ősökké, tabukkal övezett növényistenségekké, akiknek engesztelő szertartást kell bemutatni, embert kell áldozni.

Gálics olyan médium, aki egyszerre végzi magát a szertartást: minden fán ejtett metszéssel magát sebzi, s minden magán ejtett sebből a fa vérzik, de Gálics, az alsólendvai csillag, Lepke az áldozat is. Vajon miért szerette Gálics István annyira a cseresznyefát? Talán azért, mert tavasszal pompázó fehér virágkoronával

Gálics István: Önarckép,
színes fametszet, 1993. 100x70 cm

ejtette ámulatba, mint a japánokat? Vagy a vérvörös, élettől duzzadó gyümölcsét, csonthéjas magját tisztelte? Tény, hogy mindig „hozott anyaggal" dolgozott, a cseresznyefái a „beavatás előtt" már legalább „két életet megéltek": első életükben valamelyik alsólendvai gyümölcsöskertben vagy lendvahegyi erdőben kötötték a földet, tárolták a vizet, engedték magukba a Nap tüzét-fényét, s frissítették a szédioxidtól fáradt levegőt oxigénnel, táplálták az állatokat, embereket, adtak árnyat a melegben vagy melegítették letört, száraz gallyaik a tűz révén a fázókat. Másodszor pedig, mint fahasábok, deszkák, fából készült eszközök teljesítettek szolgálatot az ember közelében. Gálics keze alatt aztán újra életre keltek, de már nem érhették meg vörösben kiteljesedő mivoltukat, egy tavaszi fagy elvitte a fehérbe borult koronákat.

Gálics önarcképe 1993-ból egy forrásból táplálkozik a távoli festőelőd, a Muravidék középkori templomait freskóival ékesítő mester, Aquila János önarcképeivel. Mindketten rendhagyók abban a tekintetben, hogy önarcképeiket „beépítik" képi programjaikba. Aquila János ezt úgy éri el a maga korában, hogy azonosult a jánossággal, János evangelistával, ill. a sassal, a szent attribútumával, míg Gálicsnál ez a transzfiguráció abban nyilvánul meg, hogy művészetének alanyával és tárgyával, a (cseresznye)fával identifikálódik, és ebben a formában válik maga is a kép részévé.

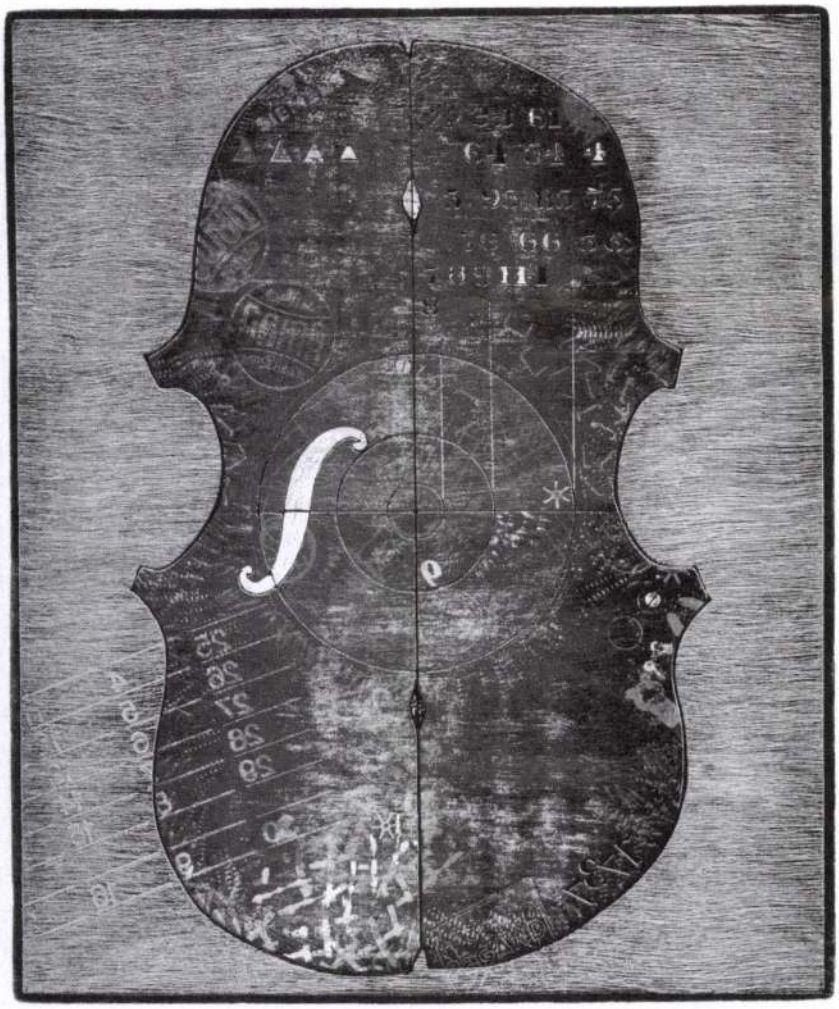

Gálics István: A nagy hegedű – XX-A, 1978

Péntek Imre

Helyi szellem(idézés) – kortárs műalkotásokkal
(Zalai Tárlat, 2005)

Manapság is szokás (bizonyos körökben) leszólni, fumigálni az ún. „megyei" tárlatokat. Kétségtelen, nem szerves, a művészi logikából következő képződmények, nem azonos stílusjegyek, művészi elképzelés hozza létre őket, hanem a hely kényszere, a „hely szelleme". Kevés ez vagy sok? Én inkább hiszek Hamvas Bélának, aki azt írja Az öt géniuszban:" A helyet nem szabad összetéveszteni a térrel...a térnek száma, a helynek arca van...Ezért nem határozható meg, csak lerajzolható...Nem megye, nem közigazgatási terület." A helynek van (lehet) egy ilyen többlete (többletjelentése), amely persze vagy megjelenik, vagy nem. Tehát ne legyünk előítéletesek, elve elutasítóak, próbáljuk meg innen megközelíteni ezt a kétségtelen hagyományosnak tekinthető szemlét, felvonulást, helyzetfelmérést. Kirajzolódik-e az a bizonyos arc, arculat a megyében élő művészek munkáiból? De van még egy szempont, melynek meg kell(ene) jelennie a válogatás módszereiben: a minőség. Hiszen nagy a veszélye (kísértése) a provincializmusnak, a hivatássossá deklarált amatőrizmusnak. Dr. Kostyál László – a tárlat kurátora – jól érzékelve a problémákat, a kiállításhoz kapcsolódó katalógus bevezetőjében a következőket írja: „A kortárs művészek territoriális elven szerveződő kiállítása nem épp új keletű találmány...valamennyi európai országban rendeznek országos, regionális, tartományi, megyei, városi és még ki tudja hányféle területi elven szerveződő kiállításokat." Szól a szervezők felelősségéről is, mely őket a színvonal biztosításáért, a „határvonal meghúzásáért" terheli. S ennek vállalása elől nem lehet kitérni.

Talán ennyi „nekifutás", indoklás elegendő a legutóbbi Zalai Tárlathoz, amely július elején nyílt a zalaegerszegi Városi Hangverseny- és Kiállítóteremben. Ideje volt már, hiszen legutóbb 2005-ben volt alkalom szembesülni: hol tartanak művészek, vannak-e új alkotók, törekvések? Ki mennyire jutott a pályán? Április elején 41 művész kapott felkérést, hogy adjon be munkákat a szerveződő tárlatra. A felkérésben volt egy olyan kitétel, ajánlás, hogy – lévén Kisfaludy Stróbl -évforduló – a résztvevők egy-egy művel kapcsolódjanak a már klasszikusnak számító szobrász életművéhez. Nos, végül 31-en adtak be munkákat, amelyet háromtagú zsűri bírált el, döntve a bekerülésről és a díjakról is. A zsűri tagjai dr. Géger Melinda (Kaposvár), Dabóczi Dénes (Sárvár) és dr. Kostyál László (Zalaegerszeg) művészettörténészek voltak.

Nos, néhány szóban foglalkozzunk azzal, miért maradtak távol néhányan. Volt, aki mellőzve érezte magát a korábbi (megyei) tárlatok rendezésekor, mások egyéb fenntartásokra hivatkoztak, míg néhányan – köztük országosan ismert (díjazott) művészek – nem értettek egyet a szervező elvvel. (Természetesen lehetett más oka is a távolmaradásnak.) S akadt művész, aki úgy érezte: képei nem kapták meg a kellő elismerést, ezért a megnyitó után elvitte őket.

Az előzményekről talán ennyit.

Nézzük inkább az anyagot – ami a térbe, illetve a falakra került.

Farkas Zsuzsa három tollrajzán szeszélyes, érzékeny (segéd)vonalakból, folthatásokból építi fel figuráit. A három közül az Ifjúság a legsikerültebb. A finom körvonalú női fej, a melankolikus arckifejezés tisztelgés a múlékony szépség előtt. Ferkovics József lavírozott tusrajzai közül egyik a holocaust áldozatainak emléke előtt tiszteleg. A halott test lábujjai merednek ránk vádlón – némileg Mantegna Halottsiratójának perspektíváját idézve -, mellette az elhagyott cipő. A kidolgozás elégtelensége az, ami miatt a kívánt hatás nem igazán jön létre. Hasonlóan a Rossz hírek című, perlekedő falusi asszonyt ábrázoló zsánerképéhez. Németh Miklós három tusrajza vérbeli, bravúros grafikus teljesítmény. A fiatal művész a szecesszió bűvöletében alkot, némileg az angol Beardsley „szellemujjai" által vezetve. Dekoratívan indázó, burjánzó „rajzszövevényei" egyszerre bájosak és elgondolkodtatóak. Éppen azért, mert sajátos szimbólumok, mitológai utalások teszik őket többé játékos, ironikus rajztanulmányoknál. Iván, a képkeretező önmagát foglalja keretbe, míg a Halászkirályné legendája fintor az eredeti legenda előtt. A legkomolyabb Az a másik kettő címmel látható, melyen a bűbájosan, már-már mulattatóan „kidekorált" két lator szenvedi el

GALL, építési vállalkozó. XVII. szd. vége MDK.

Weidinger György — Horler Ferenc: A budai vár 1687. és 1696. évi helyreállításai. Tanulmányok Bp. múltjából. 1956. XI. köt., 31. lap (3. sz. jegyzet)

ÚJLIPÓTVÁROSI

KLUB·GALÉRIA

GA'LL Ádám

Gáll Ádám

1953. január 25-én született Debrecenben.
1974-től 1978-ig a Magyar Képzőművészeti Főiskola festő szakán Sarkantyu Simon növendékeként végezte tanulmányait. 1978-tól tagja a Művészeti Alapnak (1992-től a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének). Alkotói tevékenysége a '80-as évek visszavonultságában formálódott.

Kiállítások:

1992 december Egg-Galerie, Rheineck (Svájc)
„Időforduló" (önálló)

1993 október I. Magyar Pasztell Biennálé, Esztergom

1993 november Egg-Galerie, Rheineck
„Az eredet"

1994 október Raiffeisenverband, Salzburg
„Az emlékezés falai" (önálló)

Tisztelettel meghívjuk

GÁLL ÁDÁM

kiállítására

„Szavak után"

képek és versek

A kiállítást megnyitja:

Dr. Pogány Gábor

művészettörténész

1995. október 25-én (szerdán)
17 órakor

A kiállítás október 25 – november 10-ig
hétfőtől – szombatig
14–20 óráig tekinthető meg

Cím:

ÚJLIPÓTVÁROSI KLUB-GALÉRIA
Bp. XIII. Tátra u. 20/b
bejárat a Radnóti Miklós u. felől

„Az evilág csak annyiban sajátom,
amennyiben a létezés belső világom
költészete lehet.
A vizualitás számomra e különös
'másik élet' immanens megfelelője.
A kép – az emlékezet és
a felejtés között feszül –
szövetén a hiány rajzol,
ahogy a csukott szemhéjakon
kiszivárog a múlt időtlensége.
Inkarnáció fehérben.
A felületek töredezett tereiben
csend, a lélek szomorúsága, arcok
történések, félbehagyott mozdulatok...
Egy meditatív jelenlét hűvös lenyomata
– mintha nem is volnék, vagyok."

Gáll Ádám képei

Püspökladány (HBN) – A Ladányi Galériában ma – szeptember 6-án – 17 órakor nyitja meg Gáll Ádám festőművész kiállítását Kerékgyártó Béla.

Pogány Ödön Gábor művészettörténész írja az alkotóról: „A kulcsszó a szorongás – a képeken is. Ahogy megmerülünk a füstben, s elmerülünk a szorongásban, úgy vesznek el egyre inkább a világ egyre nagyobb részei, s ha ítél a szellem, a látvány és valóság visszatér. Van kép, amire csak a vers első két sora érvényes: a szürke kavargás a festett felületen marad, a kép becsukódni látszik a néző előtt, a füst minden láthatót és értelmezhetőt eltakar – ám ez nem hiba; éppen a látvány hiánya a kép." Aztán a képen lassan előtűnik (vagy még nem tűnt el egészen) néhány fogódzópont. Ezek a gondolkodást, a látás fantáziáját segítő foltok, vonalak, színek igen gondosan komponálva helyezkednek el a képfelületen. Gáll Ádám jól szerkeszt, gondosan komponál, és rajzai (vagy képeinek rajzos elemei) is igen figyelemre méltóak. Jó képességű művész, aki elérkezett formanyelvének alapos kidolgozásához, a formák letisztulásához."

Gáll Ádám Debrecenben született 1953-ban, a Magyar Képzőművészeti Főiskolát Sarkantyu Simon növendékeként végezte el. Tagja a Magyar Alkotók Országos Egyesületének. Alkotói tevékenysége a 80-as évek visszavonultságában formálódott. 1992 és '95 között itthon (Esztergomban, Budapesten), Ausztriában és Svájcban vett részt kiállításokon, három ízben önállóan. Ladányi tárlatának címe: „Az eltávolodás fokozatai"

GÁLL ÁDÁM
Hajdú-Bihari Napló 1992. szept. 8.

...IETT ÜZLETI CSAPATTAL,
SZERVEZŐKÉSZSÉGGEL,
JÖVŐKÉPPEL.

...elvilágosítást
...nszámon kérhet.

... ZOLTÁNNÉ
...kérjük eljuttatni

...K. 16-ig.
...f. 196 címre.

...lmasan kezeljük.

...NÉV
...ELEZ!

...85/1H*

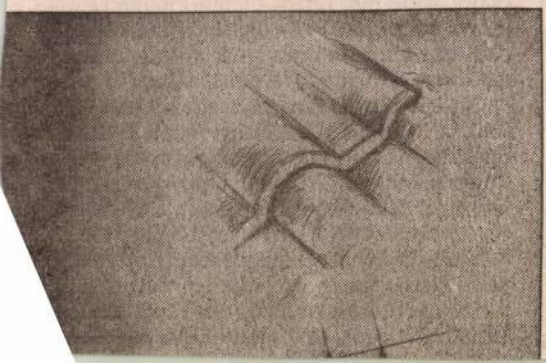

ÚJLIPÓTVÁROSI

KLUB-GALÉRIA

HAVI PROGRAM

február – március

1136. Budapest, Tátra u. 20/b, tel.: 320-53-80

E-MAIL: UJLIPOTVAROS@CHELLO.HU
HONLAP:
http://MEMBERS.CHELLO.HU/UJLIPOTVAROS

GALLÁDA

Kamarazene

március 18. 18 óra
Pénzes Csilla gitárművész

április 1. 18 óra
Szilvágyi Sándor gitárművész

Zene:

március 11. *19 óra*
Ad hoc zenekar
Babits Antal – basszus klarinét;
Majoros Gyula – klarinét, furulya;
Oszi – hegedű, kaval, doromb;
Ulrich Gábor – elektronika, ütős hangszerek

Kiállítások:

február 2 – 18.
Párhuzamok –
Gáll Ádám festőművész,
M. Novák András,
Scholz Erik (1926-1995),
Végh András
Munkácsy-díjas festőművészek kiállítása

február 23 – március 11.
Poézis –
Szécsi Katalin festőművész

március 16 – április 1.
Lévai Jenő grafikusművész

Pincetárlat:

február 8 – 25.
Mozgásban –
Szentgyörgyi Erika festőművész

március 4 – 18.
1000 % csoport kiállítása
Fábián Áron, Füredi Tamás,
Hegyi Béla, Orosz Richárd,
Páhi Péter, Stark Attila,
Szabó Balázs, Terék Attila,
Vass Viki, Vörös Krisztián

március 22 – április 8.
Radó Károly festőművész

Irodalom:

március 4. *19 óra*
Középkori ír húsvéti versek
Előadók: Závory Andrea
Bran együttes

március 25. *19 óra*
Göncölszekér együttes –
megzenésített versek

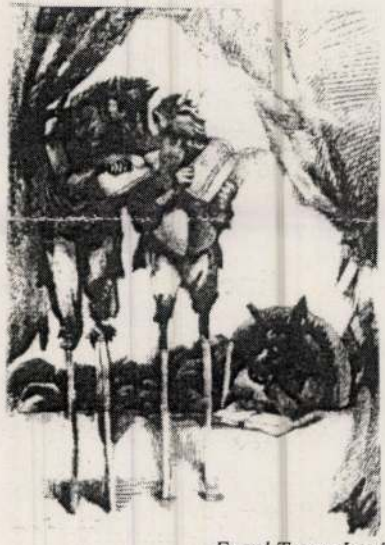

Engel Tevan István

Állandó programok:

Jóga
szerdánként *18 óra*

Zeneovi
csütörtökönként 17 óra

miként küzd a feketegazdaság visszaszorítása ellen.

Dr. Berényi János, a szövetség elnöke megnyitójában elmondta: a szövetségbe tömörült tagok érdekképviselete olyan, konstruktív együttműködésre törekszik a döntéshozókkal, amely a szakmában dolgozó szakemberek tapasztalatait próbálja a döntéshozók, jogszabályalkotók számára összegyűjteni, átadni. Szerintük ez a hatóságoknak is érdeke kell hogy legyen, ezért jó lenne, ha a döntéshozók minél nyitottabbak lennének a szakmai vélemények, javaslatok megbecsülés utján történő megállapítására.

Bencze József kormányfőtanácsos, a kormány gazdaságvédelmi koordinációs titkárságának vezetője a feketegazdaság elleni harc fontos eszközeiről szólva kiemelte többek között a gyakoribb tájékoztatás fontosságát, a széles körű társadalmi összefogást, az elvonási rendszer vonzóbbá tételét, a betarthatóbb és betarthatóbb jogi szabályozást, egy sokkal komplexebb és koordináltabb ellenőrzést, s bizonyos esetekben a jelenleginél szigorúbb szankciók bevezetését.

S. H. L.

GoldStar márkabolt az Astoriánál

A koreai LG Electronics megnyitotta első magyarországi Gold Star márkaboltját az Astoriánál lévő East-West Business Centerben. A cég budapesti leányvállalata, az 1992-ben létrehozott LG Electronics Magyar Kft. kezdetben csak hét termékkel volt jelen a magyar piacon, a most felavatott bemutatóteremben viszont már 80 GoldStar-terméket kínál, s ebből 50 a helyszínen azonnal megvásárolható – közölte a bemutatóterem hétvégi avatóján *Eun Soo Lee*, az LG Electronics Magyar Kft. ügyvezető igazgatója.

Az ügyvezető a cég magyarországi terveiről szólva kijelentette: a Lágymányosi híd lábánál 3-4 millió dollár befektetéssel épülő Budapesti Kereskedelmi Központ megnyitása a jövő évben azt jelenti, hogy az LG Electronics a magyar piac egyik vezető cégévé válhat, s megkönnyíti a számítógépes és telekommunikációs üzletág meghonosítását hazánkban. Eun Soo Lee utalt rá, hogy a cég a 21. század meghatározó nemzetközi elektronikai vállalatává szeretne válni, s jelentős szerepet szánnak a hazai leányvállalatnak is, amely regionális központként már most ellátja az egész kelet-európai piacot.

T. B. S.

tént mindez oylmódon, hogy a világhírű Holpa cég szemet vetett a Pannonia Hotels Rt.-re. Azt mondják, az üzemeltetésre vállalkozó Accord-lánc szerte a világon 2500 szállodával rendelkezik, márkáik közé sorolják a Novotel-, a Sofitel- és az Ibis-hoteleket.

– Alig telt fél évbe az átépítés, amelyre 370 millió forintot költöttek – kalauzol a kívül-belül megszépült szállodában *Orbánné Varga Katalin* igazgató. – Mind

ÉLJEN J
LEGYEN GA

Befekte
Magánszemélyek
LEGMAGASABB
50% + egyéb
vállalkozási lehet
bankgara
nemzetközi ü
ingatlanvállal

Conin Nemzetközi üzle
kf

Szavak után, képek előtt

Gáll Ádám képei és versei az Újlipótvárosban

Nem is igazán új keletű okoskodások szerint bizonyos egymástól különbözni látszó tudományok, illetve művészeti ágazatok a legbelső lényegüket tekintve határozott hasonlóságot mutatnak. Mondják, nem véletlen, ha egyetlen személy azonos képességeket mutat például a természettudományok valamelyikében és a zenében. Mind feltűnőbbé válik a líra és a festészet kiindulópontjának, miértjének azonossága is, hiszen vitathatatlan, hogy mindkettő célja a belső valóságok kivetítése, megfogalmazása.

Érdekes feladatot vállalt tehát *Gáll Ádám*, aki az október 25-én az Újlipótvárosi Klub Galériában megnyílt kiállításán képeit és verseit mutatja be a közönségnek. Biztonsággal állapíthatjuk meg, a *Szavak után* címet viselő tárlat szembeötlő bizonyítékokkal szolgál a költészet és a festészet rokonságát illetően. „Lehet hogy ezek a képen csak képzeletemben élnek / lehet hogy nincs szürkület homályos embertömeg / sötétkék vállakra hulló hallgatások nem barna hajfonatok" – mondja el *Pszichopolisz* című versében, megteremtve e néhány szóval azt a bizonytalan alakokkal teli, furcsa derengésű hangulatot, mely képeinek is jellemzője. *Pogány Gábor* művészettörténész így ír Gáll világáról: „Az olasz vonatok minden fülkéhez külön ajtóval rendelkező harmadosztályú vasúti kocsijainak levegője, amelyet a munkába-munkából ingázók telefüstölnek, vagy a nápolyi szuterénben lévő Tavola Calda ájere szemet és torkot egyaránt maró hatásával érzékeltetheti Gáll Ádám szfumátóját".

Gáll képeinek sejtelmessége egy szokatlanul ismerős világot tesz láthatóvá – azt, amely félelmeinket, szorongásainkat, kétségeinket és titkolt vágyainkat, szégyenünket őrzi. Az *Átmenőben* című vers így foglalja össze mindezt: „Árnyjátékai megunt szerepeknek / Hamlet-neurózis, lenni lehetetlen".

A kiállítás november 10-ig tekinthető meg.

(kerékgyártó)

Új Magyarország 1995 okt. 30

GÁLL ÁDÁM festőművészet

XIII. KERÜLETI HÍRNÖK

Ajándék kiállítás a Városház Galériában

Gyermektől gyermekig

Képzőművészek elmondása szerint a kórházban elég üresek a falak, ezért jó lenne azokat képekkel díszíteni, így érzelmileg gazdag környezetet lehet kialakítani. Ezek a nemes szándékok vezérelték a XIII. Kerületi Képző- és Iparművészek Egyesületét (KIPE 13). Gyermekrajzpályázatot hirdettek kerületünk iskolásainak. A legszebb alkotásokat a Madarász utcai Gyermekkórház falainak és termeinek díszítésére ajánlották fel az alkotó gyerekek, hogy beteg társaik festményeikkel díszített szép környezetben gyógyulhassanak.

Ezt az önzetlen célt természetesen támogatta a XIII. Kerületi Önkormányzat Oktatási, Kulturális és Sport Bizottsága, valamint a

XIII. Kerület Közművelődésért Közalapítványa. Az anyagi segítség lehetővé tette, hogy a képeket bekeretezzük, kiállítsuk és az alkotókat megajándékozzuk apró hasznos tárgyakkal: könyvekkel, festékkel.

A kiállítás két hétig látható itt a Városház Galérián, majd a Madarász utcai gyermekkórházba kerülnek a beteg gyerekekhez. Reméljük, hogy sikerül ezzel a gyermeknapi meglepetéssel örömöt szerezni a kórházban gyógyulóknak és gyógyítóiknak. Kicsit otthonosabbá teszi a kórházi környezetet.

A képek három általános iskolából érkeztek: a Herman Ottó, a Hunyadi Mátyás és a Prizma Általános Iskolákból, melyet szakmai zsűri értékelt, ezért köszönet illeti meg őket, személy szerint: Gáll Ádám festőművészt, Kőmíves István grafikusművészt és Paulikovics Iván szobrászművészt. Szathmáry József igazgató urat, aki maga is alkotó képzőművész, a KIPE 13 elnöke, külön köszönet illeti meg, mivel ő tartotta kézben e nemes célt, és a kiállítás megszervezésében is nagy segítséget nyújtott.

A zsűri a képekről az alábbi véleményt fogalmazta meg:

Tiszta, letisztult formák, tiszta színharmóniák, színhangzatok, egyszerű, jól áttekinthető kompozíciók: mesevilág, tündérek, királyok, állatok, mesetájak és elvont formák, absztrakcióba hajló képek. Bízunk benne, hogy ezek az alkotások a beteg gyermekek épülését szolgálják majd. A képeken látszik a gyönyörködtetés, a szépség keresése, az ajándékozására törekvés. Az alkotó gyerekek szívüket, lelküket beleadták a képek készítésénél, mivel ismerték a képek további sorsát.

Látszik a festményeken, hogy örömmel készítették a gyerekek ezeket az ajándékokat. Az őszinte gyermeki lélek igazi megnyilvánulása ez, gyermekkorban megérezhetik az ajándékozás örömét, az önzetlenséget, a viszonzást nem váró, érdek nélküli szeretet örömét.

A mai kiállítás, ajándékozás jó példa a KIPE 13 és a kerületi önkormányzat összefogására, együttműködésére.

RS BÚTOR
www.rs.hu

RS Bútoráruház - Budapest
XIII. Reitter F. u. 78.
H.-P.: 10-19[h] Szo.: 9-18[h] Vas.: 9-16[h]

RS Bútor - Budakalász
OMSZK Bevásárló Park
H.-Szo.: 10-20[h] Vas.: 10-18[h]

KISBÚTOROK

ÉTKEZŐGARNITÚ

GYERMEKBÚTOROK

KÁRPITOSBÚTOR

IFJÚSÁGI BÚTOROK

FENYŐBÚTOR

A feltüntetett árakat 2004. június 30-ig garantáljuk, melyek a kárpitos
A hirdetésben szereplő fényképek az RS Bútoráruházban készültek.

RS BÚTOR www.rs.hu

IRODABÚTO -STÚDIÓ-

RS Bútoráruház - Budapest, XIII. Reitter F. u. 78.
RS Bútor - Budakalász, OMSZK Bevásárló Park

A **Vénusz irodabútor-család** 13 féle színből és több mint 350 ből álló választékából tetszés szerinti irodai berendezés valósít A bútorcsalád tagjai 28 mm vastagságú laminált bútorlapból, műanya sal készülnek. Praktikus, massziv bútorok, melyek könnyen tiszt karbantarthatók. Az elemek nagyfokú kombinálhatóságának kösz egyaránt kialakítható irodai munkahely, vezetői iroda, recepció, ü dő, tárgyaló, melyekhez az országban egyedülállóan gazdag vál kínálunk irodaszékeket is. A megvásárolt összeállítást raktárról Kérésre a helyszínen kulcsrakészen adjuk át.

Gáll András
festő

„Pihenő kaszások" Repr.

„Zsögödi táj" Repr.

Csíkszeredai, fiatal művész

Jordáky Lajos: Józsa B. vodalmi és publicisztikai munkássása.
Korunk, Kolozsvár 1968 XI. 1640-1641

Gáll András

A csíki románviai magyar művelők közt neve említve.

A Hét, 1973. szept. 21. 4. cf. 38 n. 11 p.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUL - 5

Utunk

Gáll András
1021

Gáll András: Csiki táj

llt az ékszerdoboz. Vajo
te oda? Csak most döbb
nincs a kandalló párká
időben nem jutott eszemb
gy újra megpillantottam,
tam, amikor az örömtől é
arccal a kezembe vettem.
züstös színű virágok díszítették, és a
rító zöld bársonyt simogattam, mi-
nyitottam volna a kazettát, ek-
onban akaratlanul belepillantot-
tükörbe. Megelégedett, mosolygó
ett vissza, és a háttérben lát-
nyitva maradt szekrény. Szó-
n nézelődtem a szekrény felé. A ru-
eltek engem. Enyhe rémülettel, figyel-
n néztem oda. Valóban, a ruhák fi-
ngem. A vállfákon függve, egymáshoz
— csodálkozással és szemrehányóan
rám. Szerettem volna magam meg-
i és győzedelmeskedni fölöttük. Mi-
ekintetemet a tükörre szegeztem, uj-
keresgéltem a doboz zárját — amikor
szél keletkezett, fogalmam sincs hon-
ruhák elkezdtek táncolni a szekrény-
tükörben, felfúvódtak és mintha el-
rdultak volna. Mintha a ruhákból szi-
nerev tekintetű szemek figyeltek vol-
, és a ruhaujjak megrovóan rám mu-
na.

ttem az ékszerdobozt az asztalra és
n a szobából. De egész nap úgy
hogy ezek a libegő könyörtelen ru-
ldöznek, és hogy a ruhák szemei en-

LE PRISCO (Olaszország)

itkos

rajtakaptam, hogy ásít, egy más
pedig észrevettem, hogy inkább
got olvasná. Így aztán sohasem
ki magamról mint kisgyerekről
anyámról, éppen ezért ő nem
sem például arról a drámáról,
az ékszerdobozzal kapcsolatosan
rázott meg. Most, hogy igyek
szedni gondolataimat és emléke
bizonyos borzalmas esetről, be
megbocsáthattam volna magatart
iszonyú sértésnek tartottam. Mé
amikor a küszöbről rákiáltottam

A kezében tartotta a nyitott k
dermedtem. Felém fordult, miköz
a dobozt és nevetett.

— Francesca, mit mereszted ú
Még megijed az ember tőled. M

Csak nagy nehezen léptem
tattam a kazettára, amit Federico
a kezében tartott és jókedvűen é
ide-oda lóbált. És ez az arckife
hogy mindent mintha ködön ker

— Tudod, mindig azt hittem,
zettád üres; legfennebb feltétel
tartod ékszereid. Éppen a mandz
mat kerestem, nem láttad őket?

Teljesen kimerülve a karosszékb
szívem a torkomban dobogott. I
gyelt rám, nem látta az arcomat
jött haza és éppen átöltözött. F
nyos szempontból rendetlen emb
den további nélkül sáros cipőv
szobába és leszotyogtatta a piszk
re; a fegyverét rádobta az ágyra,
vadásztáskával együtt. Ez történt

— Miért nem mondtad soha, n
zettában? — kérdezte. Megforc
mindig a kezében tartotta a dob
désében volt valami makacsság.
erőm, és azt mondtam:

— Tedd le oda, Federico! —

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Utunk
1918 VI 23 Gáll András

Gáll András: Nyár

udvarra.

Ezen a délutánon egy jórészt német turistákat szállító autóbusz állt meg a faluban, az idegenvezető elmondta, hogy mekkora élményben lesz részük a vendégeknek, s indult is, mutatva az utat a Sáreczky bácsiék háza felé.

Az unoka a kapuban várta a vendégeket — sötét öltönyben, nyakkendősen; hallotta sollyal figyelmeztetett is erre mindenkit); közvetlenül az öreg tolószéke előtt az asszonyok álltak, festettek, illatosak és meghatározhatatlan korúak.

— Er lebt doch! — szólt az egyik nő meglepetten.

Az idegenvezető az asszonyok mögött állt, az öreg Sáreczkyt már vagy negyven alkalommal látta, most se az öreget nézte, hanem az eget figyelte: lesz-e eső vagy sem; az ő mesterségét az időjárás is megkönnyíti vagy megnehezíti. Nem volt hát különösebben kíváncsi az öregre, de jó mesterember lévén, hűen fordította a szöveget:

— De hiszen él!

Az unoka büszkén húzta ki a mellét, mosolygott is:

— Az ám! — mondta és megfogta az öreg karját: — Ne aludjon, tata, inkább meséljen valamit.

— Mö, mö — mondta szószerint az öreg.

Az unoka bólintott, mély lélegzetet vett, s beszélni kezdett:

— Azt mondta, hogy virágos férfikoráról szeretne elmesélni egyet-mást, abból az időből, amikor még kisdobos volt a negyvennyolcas szabad-

Az unoka hahotázott:

— Mondja is, nem kell kétszer biztatni, azt mondja, amikor egyszer fiatal korában..., ha megengedhetek egy sikamlós tréfát...

Az idegenvezető lefordította a kérdést, aztán az öt első sorban álló nő egyszerre válaszolt:

— Megengedhet.

Jó órát ültek a vendégek Sáreczky bácsinál, szóba került az is, hogy az öreg szeret jól táplálkozni, nem veti meg az italt sem, s naponta elszívja a maga húsz cigarettáját. Mindezt lefordította az idegenvezető, sőt még meg is toldta, igaz annyival csak: az öreg a majorságnak kimondottan a mellehúsát eszi-szereti és boldog, valahányszor vendégeket fogadhat.

A vendégek, miután eltették pénztárcájukat, indultak, a kapuban a tornyos frizurás nő megszólalt:

— Die Farbe seiner Augen?

— Milyen színű a szeme? — fordította le a kérdést az idegenvezető.

— Opálkék, mint az enyém — szólt a vendégeket kísérő unoka. — Opálkék, amikor nyugodt. De amikor dühös, akkor búzavirág-kék.

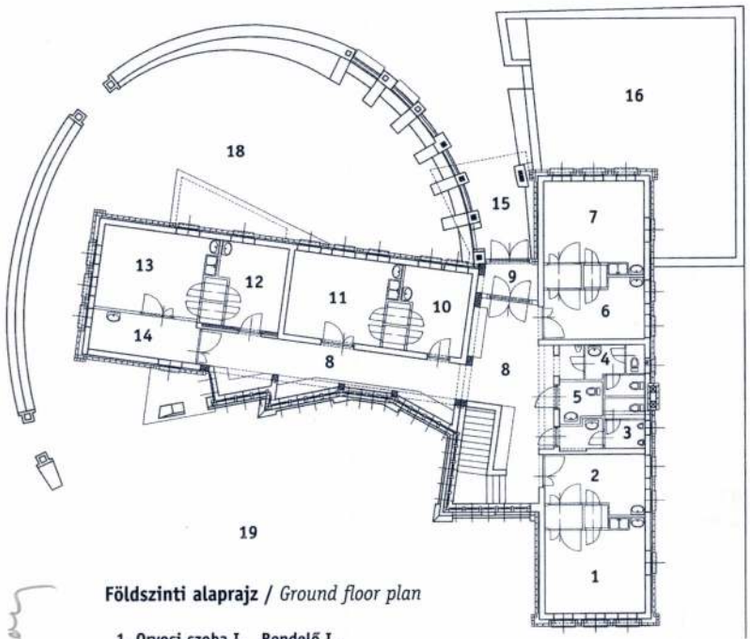

Földszinti alaprajz / *Ground floor plan*

1. Orvosi szoba I. Rendelő I.
2. Nővérszoba I. Rendelő I.
3. Férfi WC
4. Női WC
5. Mozgáskorlátozott WC
6. Nővérszoba II. Rendelő II.
7. Orvosi szoba II. Rendelő II.
8. Várótér
9. Szélfogó
10. Nővérszoba III. Rendelő III.
11. Orvosi szoba III. Rendelő III.
12. Nővérszoba IV. Rendelő IV.
13. Orvosi Szoba IV. Rendelő IV.
14. Fektető
15. Bejárati tornác
16. Előkert
17. Kukatároló
18. Udvar
19. Kert és parkoló

■ *Local Governmental Medical Centre, Budapest, II. District, Pesthidegkút*

The commission to design a modern medical centre in the rapidly developing Buda hills was awarded to the architect, an Australian living in Hungary since 1989, following a design competition held late 1996.

Doctor's surgeries for both adults and children were located according to a tight functional brief and upon a strongly sloping site. A natural and simple plan solution absorbed the complexities of the initial design program and follows the contours of the site with its roughly T-shaped form.

The building remains closed to the North, whilst the glazed, verandah-like waiting rooms and corridors open towards the South and the future garden. Exterior colours are the restrained and harmonious hues of tawny-pastel brick, local stone and wood. Colour dominates the interior of the centre. Bright yellow walls in the children's section create a warm and sunny atmosphere, whilst the furniture makes decorative play of the standards dictated by Health regulations.

Practicality and respect for detail, a design attitude which strives for simple solutions crystallise in the aesthetic quality of the building, which appears naturally and appropriately in its surroundings.

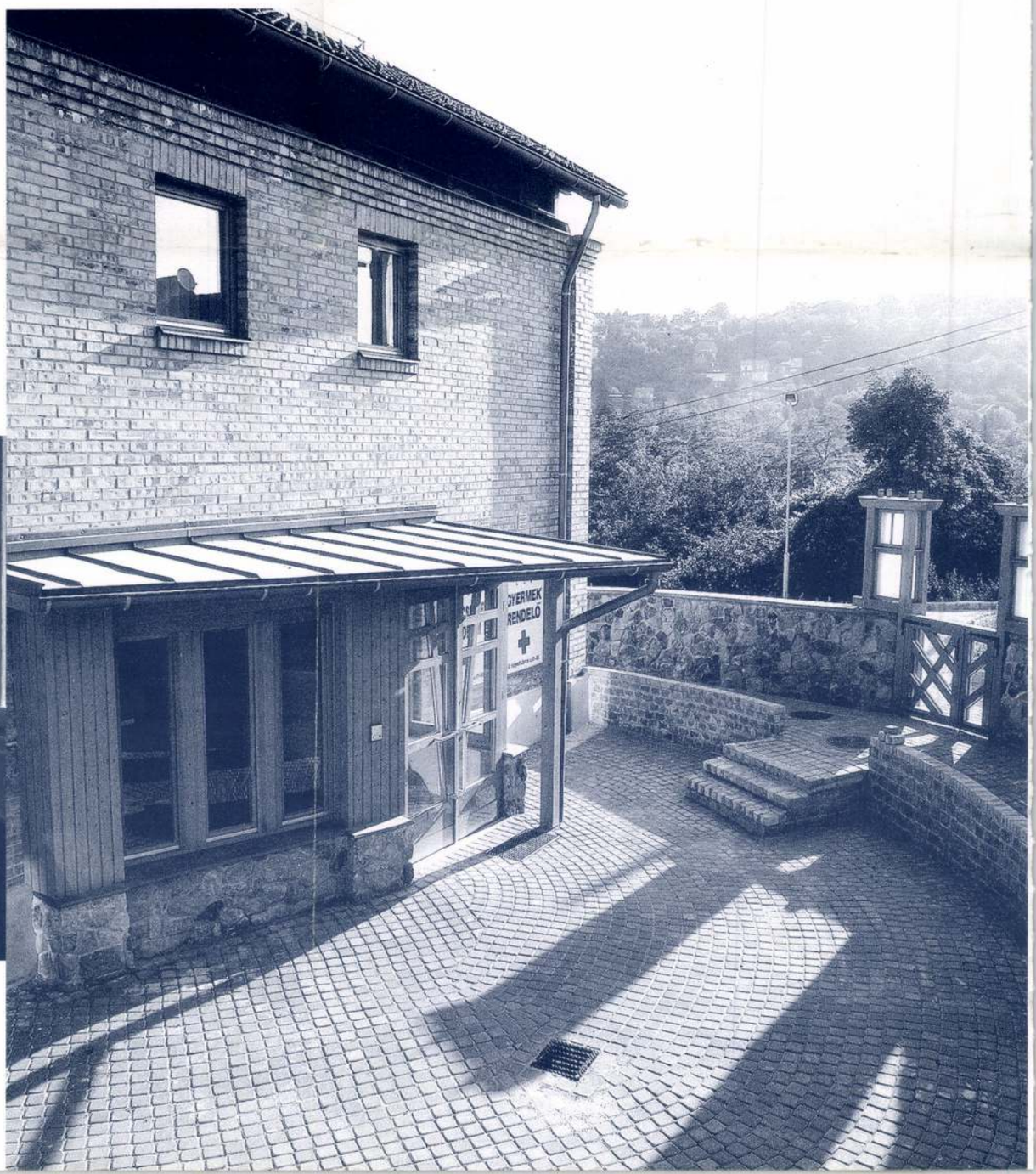

FOTÓ: HARIS LÁSZLÓ

A háziorvosi rendelőkben – a megrendelő Önkormányzat hosszabb távra, az esetleges magánosításra is tekintő igényének megfelelően – nyugati mintára az orvosnak külön szobája van. Babakocsival és tolókocsival nemcsak a bejáratig lehet eljutni, hanem az épületben minden funkció megközelíthető.

Az aránylag kis alapterületen ezt a sok és igen tagolt feladati rendszert egy természetes egyszerűségű alaprajz oldja meg. A lejtős telek terepvonalait követi az épület zárt tömegét meghatározó, szabálytalan T-alakú alaprajz. A két épületrészt a közlekedőterek és a faszerkezettel, előtetőkkel hangsúlyozott bejáratok kapcsolják össze.

Észak és kelet felé az épület zárt téglafalát és az íves, lejtős gyalogos járdákat védő kőtámfalait mutatja. Délnyugatról, délről a táj és saját leendő kertje felé nyitott. Erre a közlekedő és váróterek szabad alaprajzú, zárt, faüveg tornácai néznek. A mátraderecskei kisméretű téglából készült külső falak, a helyi hidegkúti homokkő támfalak, a faszerkezetek és a tetőfedés (hornyolt hódfarkú cserép, VMZinc lemez) színekben visszafogott.

A belső tereket viszont a színek határozzák meg. Az alsó szinten a gyermekorvosi váró falai sárgák, napfényes, derűs hatást keltenek. A bútorzat, az ajtók és a burkolatok kialakítását az egészségügyi előírásból kiindulva – alul jól tisztántartható burkolatok mindenütt! – játékos, mégis elegáns raszterként alakította ki Jánosi János belsőépítész.

Gyakorlatias, részletekre figyelő és egyszerű megoldásokra törekvő tervezői magatartás jellemzi az egész épületet, határozza meg karakterét. Elhelyezkedése, megjelenése – a tervezői szándéknak megfelelően – e tájban természetes és helyénvaló.

■ SIMON MAGDOLNA

HUNYADI JÁNOS UTCAI ÖNKORMÁNYZATI ORVOSI RENDELŐ BUDAPEST, II., PESTHIDEGKÚT-KERTVÁROS / LOCAL GOVERNMENTAL MEDICAL CENTRE, BUDAPEST, II. DISTRICT, PESTHIDEGKÚT

Építész/Architect: Anthony Gall
Belsőépítész/Interior designer: Jánosi János
Statika/Structures: Donáczi Péter, Mantuánó Tamás
Elektromos tervező/Electricity: Tóth Zoltán, Kolics Tamásné
Gépészet/Plumbing: Falusi László
Kivitelező/Contractor: KÉSZ Kft.

FOTÓ: TUSNÁDI ZSOLT

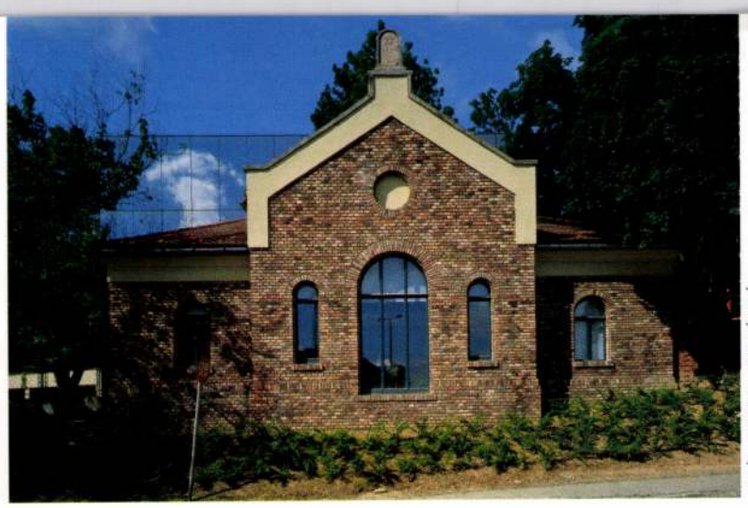

FOTÓ: LUGOSI LUGO LÁSZLÓ

Seeing the mass of the building from the back garden, the mirror doubles this corridor functioning as a linking element and extends the pent roof into a gable. This means that it virtually repeats the gable of the main façade by transforming it at 90 degrees. The lateral symmetry is completed by the mirror image of the new building mass in the back, the same way as the front mirror doubles the old mass from the main road.

The cube of the back tract is a single prism, i.e. this is the simplest means of space formation as opposed to the façade of the front old wing with a high roof and three divisions. The contrast effect is enhanced by the fact that the row of office windows on the new, here two-storey part of the house is not even constructed on the axes, but distributed in bonding relative to one another. They rather evoke the archetype of "wall", and not pillars and beams. Compared to the clinker-brick architecture of the front wing, the designers strove for neutrality using the simplest possible white plaster. Dark openings made deep on the light wall almost recall the module of the gravestones in the former cemetery: they remember indirectly – maybe unconsciously – using the means of virtual geometry.

building, clinging together with the hillside. On the other hand, if one looks at the house from the side, the blade wall is not a linking element of harmony, but that of opposites: the old mass itself stands in the front, to which a totally different architecture is linked at the back.

The first space is the showroom with a visible truss connecting to the stairs space with a large frame that appears as the blade wall from the outside. This frame is almost like a proscenium, in which the "scenery" is an elegant one-armed flight of stairs, built as a single plate structure. A glass corridor surrounds the stairs and highlights it with scenic light effects even in daytime.

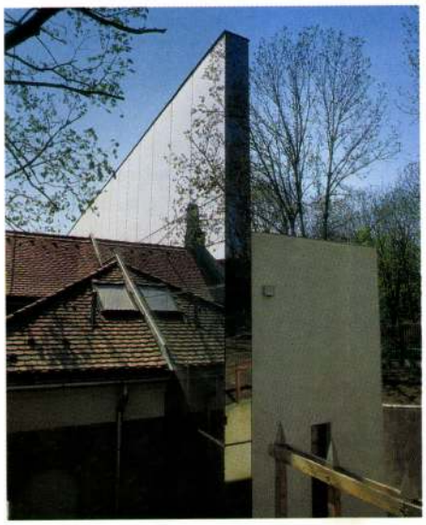

All this is exemplary because the designers did not interpret the concept of historic building or cityscape mechanically. Since they demolished the old part, then rebuilt it using modern means, like the timber structure of old wooden temples in Japan. They served their principal and the cityscape with an idea not restricted to the conservation of a ruin, but protects the history of the location. Now when abandoned factories of former outskirts have become valuable inner city lots, the entire or partial reutilization of buildings standing there did not emerge most of the times. Investors are attracted by empty lots, i.e. white pages. The method of eliminating while preserving shown here displays the interlocking virtual completeness of old and new in a sophisticated way. This way, the plan will be realistic while respecting the past at the same time.

FOTÓ: SZABÓ GÁBOR

Természetes és helyénvaló

Orvosi rendelő Pesthidegkúton

„rajzolj bonyolultat
egyszerűségben
cselekedj nagyot
kis mezőben
bonyodalmak az Ég alatt
kezdetük egyszerű
nagy dolgok az Ég alatt
alapjuk kis mező"

Lao ce: Tao te king, 63.
Karátson Gábor fordítása

Pesthidegkúton – miután a régi, többszörösen átalakított Zsíros-hegy utcai orvosi rendelőt véglegesen kinőtték – 1996 végén az Önkormányzat meghívásos tervpályázatot írt ki a megnövekedett kertváros igényeinek megfelelő háziorvosi–gyermekorvosi rendelő megtervezésére. A meghívottak – Karácsony Tamás, László Tamás és Anthony Gall építészek közül – a pályázatot s így a megbízást Anthony Gall nyerte.

Az 1989 óta Magyarországon élő ausztrál építészt elsősorban mint Kós Károly életművének értő kutatóját (számos kiállítás és egy megjelenésre váró monográfia jelzi ezt a munkasságát), valamint a Fővárosi Állat- és Növénykert rekonstrukciójának műemléki szakértőjét ismerte eddig az építész szakma. Nemrégen adták át az Állatkertben a közreműködésével igen színvonalasan felújított Elefántházat.

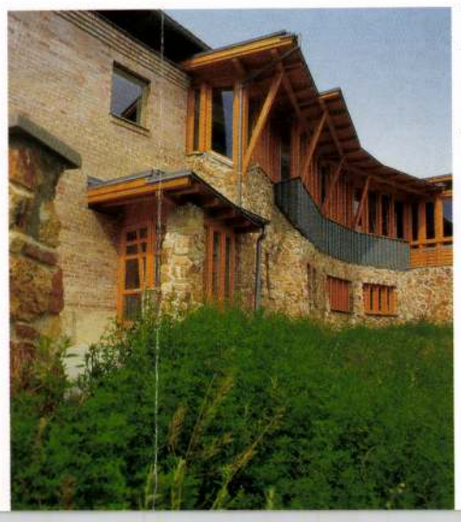

FOTÓ: HARIS LÁSZLÓ

A feladat Pesthidegkúton négy háziorvosi rendelő és a teljeskörű ellátást nyújtó gyermekorvosi rendelő kialakítása volt mindössze 400 m² hasznos alapterületen.

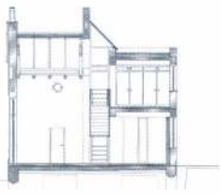

Keresztmetszet / *Cross section*

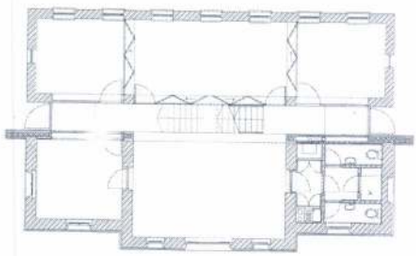

Földszinti alaprajz / *Ground floor plan*

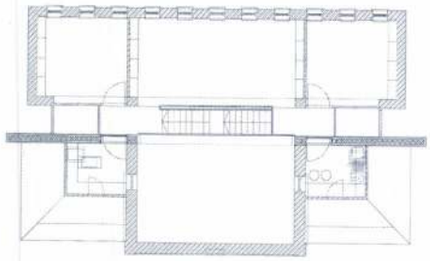

Emeleti alaprajz / *First floor plan*

Mindez azért példaértékű, mert a tervezők nem mechanikusan értelmezték a védendő műemlék vagy a városkép fogalmát. Hiszen a régi részt el is bontották, majd korszerű eszközökkel újraépítették, akár Japánban az ősi fatemplomok gerendaszerkezetét. Olyan ötlettel szolgálták egyszerre megbízójukat és a városképet, amely nem egy rom konzerválására szorítkozik, hanem a hely történetét védi. Most, amikor a régi külvárosok elhagyott gyáraiból belterületi értékes telkek lettek, legtöbbször fel sem merül az ott álló épületek teljes vagy legalább részleges újrahasznosítása. A befektetők számára az üres telek a vonzó cél, a fehér lap. Az itt most bemutatott, megtartva megszüntető módszer rafinált módon egyszerre láttatja a régi és az új egymásba fonódó virtuális teljességét. Így a terv úgy lesz életszerű, hogy ugyanakkor a múltat is tiszteli.

■ SZEGŐ GYÖRGY

BEMUTATÓTEREM ÉS IRODAÉPÜLET / SHOWROOM AND OFFICE BUILDING, BUDAPEST III. LABORC U.

Tervezés/Design: Kőnig és Wagner Építészek Kft.
Építészek/Architects: Kőnig Tamás, Wagner Péter
Építész munkatársak/Fellow architects: Országh Attila, Fixek Mónika
Belsőépítészet/Interior design: Kőnig Tamás, Wagner Péter
Szerkezet/Structure: dr. Kézdi Miklós
Épületgépészet/Plumbing: Dominák Pál
Elektromosság/Electricity: Kacskovics Lajos
Megrendelő/Client: Multi Kft.

FOTÓ: SZABÓ GÁBOR

"Through a glass, clearly"

At the corner of Bécsi út and Laborc utca, under the ERICSSON (formerly Radelkis) head office renovated skilfully and at a high standard, there is a small old-new building standing, which has been transformed in an exemplary way. This is the showroom of Multi Kft., designed by Kőnig Tamás and Wagner Péter with Országh Attila and Fixek Mónika as fellow designers. The one-storey mass and the general picture of the 19th-century main façade of the clinker-bricked building with a middle projection were preserved faithfully during the redesign.

One would think it is an industrial or hospital pavilion if Moses' stone tablets did not stand on the top of the gable. Until 1922, the house was the ceremony building of the old Jewish cemetery in Óbuda. It was then that the gravestones were transported to the cemetery in outer Bécsi út, where the relatively new cemetery immediately received an old atmosphere from the 18th-century gravestones. For example, the grave of the world-famous Rabbi Mózes Münz of Óbuda was also taken away from here. Therefore, the transformation of this house is not part of the sad national fate, from which a shame list of the typical stories of abandoned synagogues and other Jewish buildings could be compiled. It is not an architectural issue whether it is good that the building now became a showroom. It has already been the other way, for example the cultural premises of the MAZSIKE Garay utca were located to a former house of prayer. However, it was originally used as a showroom of the Rimer organ factory. Therefore, given were a building deemed to ruin and an investor, who this time found the architect team capable of solving the task delicate from the aspect of both ethics and permission. The architect firm of Kőnig and Wagner is a Europa Nostra prize specialist of the renovation of historic buildings. As designers, they based their concept on one confident idea: they build a mirror covered blade wall on the diagonal axis of the building. On the one hand, seeing from standing opposite the house, the mirror wall doubles the old part of the building and shows a pictorial completeness. The clouds of the sky and the leaves of the neighbouring trees are also doubled to protect the peace of the former ceremonial

Gáll András festőművész (România)

A hajdúböszörményi nemzetközi művésztelep zárókiállításán a Káplár Miklós-emlékplakett bronz fokozatával tüntették ki.

Hajdu-Bihari Napló, 1972. aug. 1.

GALL, Anthony epitém

Kós Károly-díj 1994

ÚMo 1994. dec. 17. 5.

Budapest, 1994. augusztus 23.

Gall Bernát

XVI.

l.

Patakivarép

116. l.

GALL BERNÁT
a veszprémi vár épitésze 1570-ben

Korompay György: Veszprém. 1956. Müszaki kiadó 30. l.

GÁLL BUDURAN Rozália
Petrozsény, ?
IA Képz. Főisk. Kvár, festő

Banner Erdély

:. Mivel hét fiú közül a hatodik
megbetegedett gyermeket Istennek
ul. Vojtech kezdetben otthon nevel-
hires katedrális-iskolájába küldték
rsekség a birodalom egyházi intéz-
elé irányuló hittérités területén
t. Az érsek, Adalbert is figyelem-
ebb növendékek tanulmányait. A
álásban kapta az érsek nevét, aki
a a fiatalembert. Férfiévei dere-
lkiatyjává, atyai barátjává vált
ségnek: Szent Istvánnak és III. Ottó
eburgi érsekhez füződő bensőséges
a a későbbiekben. Az érsek halála-

Gáll Emma MDK

Szilvásban, olf.

Mücsarnok 1903/4. téli kiáll.

MDK

Gáll Emma

Szilvásban, of.

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat. 56.l.

Gáll

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 6-7. sz. 12 p. o. Művészeti Hírek.

Magyar művészek kiállítása Párisban.

Gáll

Szabad Müvészet. 1947. 6-7.sz. 128. l.
Magyar müvészek kiáll. Párisban.

MDK

Gall Emma,

1904-ben az iskolában dolgozott
1907-ben ujra itt

A szabadiskola ideje. /1902-1913/ 8o.1.

MDK

Gall Emma,

1903-ban az iskolában dolgozott

A szabadiskola ideje./1902-1912./ 79.1.

M. D. K.

GALL Emma festő
1903-ban Nagybányán a Szabad-
iskola növendéke

Réti Bn. 1954. 326. l.

Re. D. K.

GALL Emma festő

1904-ben Nagybányán a Szobad-iskola növendéke

Rébi Bp. 1954. 326. l.

MDK

Gáll E.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.1903/4.évi téli kiállitásán A szilvásban c.olajfm. vevője Gunszt M. Bp.

Művészet, 1904. 214.l.

MDK

Gáll Emma

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 58.l.

Gáll Emma MDK

Hazafelé, olf.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.

MDK

Gáll Emma festő

Lyka K: A Műcsarnokból. UI. 1904. X. 48.sz.

MDK

Gáll Emma, festöm.

A levél. Olf.

KMT.1905/6 téli kiáll. 55.l.

Gáll Emma MDK

A levél, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Gáll Emma

festő

1902/3 téli kiáll. Nemzeti Szalonban

Csendélet, 100 Kor.

Gál-nak írva

1903. graf. kiáll. u. o.

Tanulmányfej, rajz

100 kor.

Baumerth Keresztély

19. IX.

VI. 209.

Gaál Emma

1903. téli festő Budapesten
ki. ll. Nemzeti szalonban

Hegytetőn, olaj. 300 k.

Felsőmagyarországi Múzeum III. 77

Gáll Emma

1904 graf. festő Budapesten

kiáll. Nemzeti Szalonban

Tanulmány, szénrajz

70 K

már a 3ik forma, melyben ez a név előfordul.

Frizzoni, G.: Alcuni appunti critici
intorno alla Galleria di Verona.

III. 158.

Gaál Emma

1904. téli

kiállításon Nemzeti Szalonban

Tanulmány, olaj. - 150 k.

Ligetben, olaj. 500 k.

Örkényi gazd. Kst. V. 301

Gáll Emma

1905. karácsonyi

kiáll. Nemzeti Szalonban

Nyírfák, olaj. 250 k.

Lónyay Margit grófnő V. 172

Gáll E m m a, festőnő Budapesten. A Műcsarnok tárlatain következő műveit állította ki:

1903—4. téli kiáll.: Szilvásban, olajf.
1904—5. téli kiáll.: Hazafelé, olajf.
1905—6. téli kiáll.: A levél, olajf.

Kiáll. tárgymutatók.

Gall Emma

1903. nagybányai szabad
festőiskola

1904. dtto

Nagybányai kiáll kat. 1912

Temesvári népkönyvtár VI. 223

Gall Emma

Bortrok-Ref.

79. l.

80. l.

Gáll Emma
Tanulmány

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 33 l.

67

vi teljes bér 15o frt volt. Az 1798-
a teljes érték 7o2 r.frt.

njai 1699-ben. - Primitiv rajz, amelyet
zorin Flórián xx ciszterci szerzetesek
škefi R.: A pásztói apátság története.
után.
TÁVLATI KÉPE 1699-BEN. - Primitiv
y Wencel és Nezorin Flórián ciszterci sz
. - Közli: Békefi R.: i.m. 164 l. után.
EMPLOM. - Morelli Gusztáv fametszete
n. - Az eredeti rajz ismeretlen he-
sztrák-magyar monarchia irásban és
5. kötet. 2o3 l.

Gáll Emma

Utcza-részlet, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállítása.
1904. márc. 36 1.

Gáll Emma
Csendélet, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 31 l.

Ø

Gall Ferdinand

budai ötvös

1831.

l.

Schoentabáni

10 l.

MDK

E. Gáll Ferenc

1936. tavaszán Párisba megy és egy őszi kiállitáson a "Halott gyermekét sirató anya" c. képével feltűnik. Parisban beiratkozik a festő főiskolaba, ahol Devamber mester növendéke. Spanyol menekultek c.képével nagy sikert ér el. Elnyeri a Mentinone-Honorable-t. Ezt a képét az allam meg is veszi.

(esszi):Kiállitasokról.

Magyar Nemzeti Művészet,1939.4.sz.95,96.l.

1. sz. cédula M.D.K.

Gáll Ferenc

Kálmán Jenő: "A festő, aki huszonhat éves" cim
mel ir a Párisban élő magyar festőről. Az "Ut-
cai énekesek" c. festményével feltünést kel-
tett a párizsi Salon tárlatán, a "Halott gyer-
mekét sirató anya" c. képével elnyerte a
Mention Honorable-t, a„Menekültek" c. müve a
párizsi Salon idei tárlatán kapott kitüntetést
s ennek folytán a Salon kitüntetett müvészei-
vel együtt részt vett a francia kultuszminisz-
ter fogadásán, majd a köztársasági elnök
Lebrun látta vendégül. Rómában a Római Királyi
Akadémia növendéke volt, majd innen Párisba
ment.

Szinházi Élet. Bp. 1938. juli.3o. XXVIII.évf.
32. sz. 13-15. lap

E.Gáll Ferenc

Kolozsvári Műcsarnok megnyitó kiáll. 1943.

E. Gaál Ferenc MDK

Eső után /Nagybánya/ olf.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Gyáll Ferenc (festő)

Párizs város tanácsa több mint 30 éves működése elismeréséül a Médaille de la Ville de Paris-t adta.

A Hét, 1974. jún. 21. 5. sz. 25 n. Gy.

MDK

E. Gáll Ferenc

Lópatkolás és Háború c. vásznai a Nemzeti Szalon 1939-es kiall.-an.
Tanulmányait Kolozsvart végzi, 1929-ben Rómába megy, beiratkozik a kir.foiskolaba. 1933-ban hazajön és több önálló kiallitast rendez.

(esszi): Kiallitasokról.

Magyar Nemzeti Művészet, 1939. 4.sz.
95, 96.l.

erdélyi Gáll Ferenc, festö

"A kiutasitottak" c. olajfestménye kitüntetö elismerésben részesült.

kiáll.
A képzömüv. társulat 80 éves jub. MKK alkalm. rend. Kiadták a Mücsarnok dijait. -Pesti Hirlap. 1941. márc. 27. 6.l.

Uj Magyarság. 1941. márc. 27. 6.l.

Kettes számu cédula M.D.K.

Gáll Ferenc

A lap a továbbiak ban méltatja az ifju müvész munkáját, megirja, hogy Párizsban alig van kiállitás, ahol müvei ne szerepelnének. Igy tavasszal a "Salon" fogadja el "Utcai énekesek" c. festményét, melynek repr.-ját a lap is bemutatja.

A müvész fényképét ugyancsak hozza a lap a róla szóló kritika keretében.

Billédi: "Egy nagy magyar festőtehetség" c. Szinházi Élet. Bp. 1937. nov. 14-2o. XXVII. évf. 47. sz. 38-39. lap

Gáll Ferenc

— **Kolozsvári magyar festőmüvész** ...ómá-
ban. A római lapok melegen f... ...nak
Gáll Ferenc 21 éves kolozsvári ...su
magyar festőmüvész önálló k... ...A
Tribuna közli Gáll Ősz és J...
nesz cimü képeinek másol...
hogy a fiatal müvészgé...
minden bizonnyal az ...
lap megemliti, hogy ...
éves korában — m...
Hunyadi—Aldobrand...

N. Ü 933 V/14

...egnyerte ...ini díjat.

zációja a ma...
zitivet ...
tartalo...

NU 1933. V. 14.

Egyes számü cédula

M.D.K.

Gáll Ferenc

Kolozsvári születésü székely müvész, Pap Aurél szatmári festőművész adta neki első festő leckéit,- mint a lap irja.
1931 őszén Rómába megy és itt négy évig tanul. Rómában felfigyelnek tehetségére és elnyeri a Hunyadi-Aldobrani ösztöndijat. 1936. telén Párizsba megy, beiratkozik az "École National Supérieur des Beaux Arts"-ra és itt Davembez mester tanitványául szegődik.. Már 1936 őszén Párizsban részt vesz egy kollektiv kiállitáson, melyet Párizs városa rendez és itt egy "Halott gyermekét sirató anya" témáju kompoziciójával elnyeri a "Mention honorable"-t."

Szinházi Elet. Bp. 1937. nov. 14-2o. XXVII. évf. 47. sz. 38-39. lap.

M.D.K.

Gáll Ferenc

Erdélyi festőművész, huszonhat éves korában a párizsi Luxemburg-dijat nyerte el egyik képével.
A müvész fényképét, valamint három festményének repr.-ját bemutatja a lap: "Éljen a béke", "Cirkusz", "Öreg csavargó" cimekkel.

/kozma/: "Erdély értékei közül: Gáll Ferenc" c. Szinházi Magazin, Bp. 1940. nov. 10. III.évf. 46. sz. 51. lap.

. . .

Gáll Ferenc
Tengerpart
Montmartre

Francia, spanyol köztársasági és magyar művészek kiállitása. Nemzeti Szalon, 1948. augusztus, 10 l.

EDK

Gall Ferenc

Kóki Béla: Az erdélyi képzőművészet gondja.
Erdélyi Tudósító, 1935. jan. 25 l.

MDK

Gáll Ferenc festő

a Szövetkezet művésztagja

Szász B: Kolozsváron megalakult az Erdélyi Képző-művészek Szövetkezete. Függetlenség, 1940, okt. 20. 5 l.

MDK

E.Gáll Ferenc
Kispiac, olaj

Komáromi Művészeti Hetek. Szépművészet,
1942, 45 l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

Képeinek repr.-ját bemutatja a lap a kolozsvári Mücsarnok kiállitásáról.

"Megnyilt a kolozsvári Mücsarnok" c.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. május 21-27.
VI. évf. 21. sz.

288

288 ◆ GÁLL FERENC (1912–)

Rouen

22 × 27,5 cm
Olaj, karton
J. j. l.: F. Gall Rouen 46
Kikiáltási ár: 50 000 Ft

E. Gáll Ferenc

Műcsarnok
1939 dec. 1940. jan.

Arckép, of.

Gáll Ferenc
Nbányán él

1942 őti 265 bőti tímak
Nbányán

1943 Inv (86, 421)

Csóró

Bécsásoll

Gáll Ferenc

Papp Aurél műtermében látogató
Felsőbányán

Kishonthy Zsolt – Muradin Jenő: Nagy Ottó.
Nagybánya Könyvek 2. Miskolc, 1993, 26.

Gáll Ferenc

fetlő

Popp Aurél felsőbányai otthonában gyakran megfordult, a kolozsvári Gáll Ferenc.

Muradin Jenő: Felsőbányai nyarak.

Művészet, 1972. junius - 20 oldal.

GÁLL Ferenc

M.D.K.

Nagybányán a Szépművészeti Iskola alapja

1928.

Réti: Nagybánya ... Bp. 1954. 339. l.

GÁLL Ferenc

M. D. K.

1929-ben Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Nagybánya... Bp. 1954 339.l.

MDK

Gáll Ferenc, festöm.

Dr. Galla Ferenc fötisztelendö arcképe. Erdekes, komoly tudás bizonyitéka. Sok barna van még palettáján.

Sárkány Lóránd:
Itáliai levelek. Róma. 1932. aug.
Képzömüvészet. 1932. 52. sz. 183-4.l.
Ia Exposizione d'arte della giovinezza Fascista Romana
Villa Borghese. Padiglione Umbertó.

MDK

Gáll Ferenc

Sós E.: Francia, spanyol közt. és párizsi magyar müv.kiáll. a N.Szalonban. Népszava 1948. aug. 18.

MDK

E.Gáll Ferenc

Hazatérők, of.

VI. N.Képzőm. Kiáll.on megvásárolt műalkotások.
Szépművészet, 1942. 205. l.

MDK

Gáll Ferenc

Tengerpart

Montmartre

Francia, spanyol köztársasági és magyar művészek
kiáll. N.Szal. 1948. aug.

MDK

Borda J. Imre J. Sor T. ipa rm. kiáll. Fényes A. terem, 1960.

M.D.K.

B. Gáll Ferenc

"A fiatal erdélyi festőnemzedék egyik legtehetségesebb tagja, figyelemreméltó kiállitással jelentkezett a Müteremben."-irja a lap a müvészről közölt fénykép mellett.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. dec. 22-28. VII. évf. 1. sz. ⁄ 34. lap

M.D.K.

Gáll Ferenc

"A párizsi Salon idei tárlatán egyetlen magyar festőművész szerepel: Gáll Ferenc"-írja a lap a művész képének repr.-ja mellett és megjegyzi, hogy a gyönyörü kompozíciót a Salon biráló-bizottsága valamilyen kitüntetésre véleményezte. /az utolsó sort nem lehet elolvasni, mert a könyvkötő levágta a lap szélét./

Szinházi Élet. Bp. 1938. juni 11. XXVIII. évf. 25. sz. 64. lap

M.D.K.

2. sz. cédula

Gáll Ferenc

Erdélyi festőművész Magyarországon Szatmáron, Nagybányán. külföldön Rómában és Párisban tanult. Papp Aurél festőművész fedezte fel. A párisi festőakadémián utolsó tanára Devambez -irja a cikk.
A lap bemutatja három festményének repr.-ját: "Munkanélküliek", "Napoleon hidja alatt" és "Páris" c.-t.

Kálmán Jenő: "A festő, aki huszonhat éves" c. Szinházi Élet. Bp. 1938. juli.3o.XXVIII. évf 32. sz. 13-15. lap

Gáll Ferenc M.D.K.

Kolozsváron 1912-ben született. Fiatalon elkerült a szülői háztól és az élet nehézségein már korán kellett keresztülküzdenie magát. Otthon gyárimunkás, pincér és ácslegény; Rómában harangozó, kertész; Párizsban tányérmosogató és zsákhordó. De már tizenhét éves korában festőiskolát végez Rómában. Ott olyan szép fejlődést mutatott, hogy a magyar állam ösztöndijjal támogatja. Párizsban aratja első sikereit: 1946-ban ezüstérmet nyer, majd egy évre rá aranyérmet.

Magyar album. Szerk.Incze Sándor. Elmhurst 1956, American Hungarian Studies Foundation. 65.p.

MDK

Gáll Ferenc

Párisi m. hírek. Magy. Nemzet, 1947. jul. 15.
5. l.

Sáll Ferenc festő

Francia, spanyol köztársasági és magyar művészek kiá lítása

Szabad Nép 1948 aug. 18.-4.-

Gáll Ferenc MDK

Krasznahorka visszafoglalása 1761
A beteg
Felvidéki menekültek
Melegedő

Mücsarnok 1939. téli tárlat

erdélyi Gáll Ferenc

MDK

Krasznahorka visszafoglalása 1461

A beteg

Felvidéki menekültek

Melegedő

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

GÁLL FERENC
festőművész

Gyulai Pál:
Gáll Ferenc /Párisban élő kolozsvári származásu festőművész/ köszöntése.

Utunk, XXXVII.évf. 15.sz. 1982 ápr.9.
6.old., képpel.

GÁLL FERENC

Aukción:

Gall, Francois: St. Denis bei Paris.
Öl auf Leinw., 51x61 cm. Sign. und
Ortsbez.: St. Denis.

München, Neumeister
Auktion 211. Okt. 1982.
Kat. nr. 996. S.97. Abb.Taf. 177.

Gáll Ferenc

— **Magyar festőművész sikere Rómában.** *Rómából* jelentik: A római Bragaglia kiállítási teremben csütörtökön délután nyilt meg *Gáll* Ferenc 21 éves kolozsvári magyar festőművész kiállitása. A kiállitás iránt római művészi körökben nagy érdeklődés nyilvánult meg annál is inkább, mert a magyar művésznek kétéves római tartózkodása alatt ez már a *harmadik*, ezuttal önálló kiállitása. A lapok meleg hangon emlékeznek meg *Gáll* Ferenc kiállitásáról.

VU 1933. IV. 28.

E. Gáll Ferenc

MDK

Kolozsvári sétatér, olf.

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

E. Gáll Ferenc

MDK

Önarckép

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

E. Gáll Ferenc

MDK

Alföldi táj

Mezei virágok

Tél

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

— **Gáll Ferenc ujabb sikere Párisban.** Diszes külsőségek között, ragyogó pompával, tizezrekre rugó közönség jelenlétében nyilt meg a párisi *Salon* ezidei tavaszi tárlata, amely a 250 éves intézmény tárlatainak sorában a 151-ik. Közel kétezer művész a világ minden tájáról szerepel a tárlaton. Magyar egyetlen egy, a kolozsvári származásu Gáll Ferenc, aki immár másodszor kerül a *Salon* katalógusára. Tavaly az *„Utcai énekesek"* kompoziciójával aratott hatalmas sikert, az idén a *„Spanyol menekültek"* képe került a világhirü tárlat falára. Szemben a főbejárattal van az 55-ös számu terem, amelynek legjobb helyén van felfüggesztve a „Spanyol menekültek", amely ha nem is méreteivel, de kompoziciójában hatalmas alkotás. *Gáll* Ferencnek, az alig 27 éves fiatal művésznek igen érdekes a karrierje. Alig 16 éves, amikor Nagybányán már jeles mester keze alatt dolgozik. Egy év mulva már Rómában tanul, három évig marad ott, sőt nagysikerü kiállitással ér el átütő sikert. Erdélyt azonban soha nem hagyja ki sikerei szinteréből. Néhány nagyvonalu önálló kiállitást rendez és közben, immár harmadik éve Páris impressziójában él és dolgozik. Képei és témái általában mindig mélyek és komolyak. A szinek döbbenetes drámai hatásban elevenednek ki ecsetje alól. És ahogy a palettának, ugy a rajznak is nagy mestere. Művész lelkében az őserő, fantázia és technikai tudása viaskodnak a végleges kialakulás irányába s az ecsetkezelés virtuóz impresszionizmusa nem befolyásoltatja magát klasszikus elmélyedésében. A „Spanyol menekültek" nagy hatást keltett a párisi *Salon* tárlatán. Tavaly **„Utcai énekesek" dicséretet kapott, az idén éremre véleményezte a zsüri.**

GÁLL FERENC

Nemzeti Újság 1938 V. 29

N.Ú. 938. V. 29

Gáll Ferenc

Önarcképpel és egy festményével szerepel a
római Villa Umbertoban megnyilt kiáll.-on.

N.U.932.VIII.13.

E. Gáll Ferenc

MDK

Feleségem, olf.

Műcsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

E Gáll Ferenc

Akiket kiutasitottak

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

E Gáll Ferenc MDK

Kiutasitottak, olf.

Mücsarnok 1940/41 A magyar müvészetért c.kiáll

MDK

E.Gáll Ferenc

Feleségem, of.

7. nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Mücs.

MDK

E.Gáll Ferenc

Olga virágokkal, of.

7. nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun.
Műcs.

42 -

Hervéry Potemkin Ágost

co.-ban /NDK/, Berlin mellett. Pon-
a Stadtschloss 1660--

E. Gáll Ferenc MDK

Nagybányai templomok, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

E. Gáll Ferenc

[redacted]

A hóhér árvája

[redacted]

E Gáll Ferenc

MDK

A hóhér árvája, repr.

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállítás

MDK

Gáll Ferenc

Novemberi nap, olaj

Fiatal magyar képzőmüv. Főv.Képtár 29. kiáll.
1946. dec. 8 1.

MDK

Gáll Ferenc erdélyi

Művével résztvett a kiállitason.

KmTars. 1945. marc. - apr. tav. kiáll.
Kiállitó művészek nevsora. 25.lap

MDK

Gáll Ferenc

Rónay K.: Az 1939-es Szalon. Képes Krónika 1939. 63-64.l.

MDK

E. Gáll Ferenc, festő.

Tanulmányait Rómában, Párisban végezte

mégis: „Nyári nap" (Munkácsyra emlékezlet.)
„Erdő részlet" (Paál L.-ra "
„Zazar partjén" (Rudnayra "
„Olga virágokkal" egyedül árul el fr. hatást: Manet-ra emlékezlet.

és inkább Ferenczy, T. Grünwald, stb. voltak irányitói ecseljének.

Szépmüv. 1944, 1 sz. 26. l.: Rónay Kármér:
Műbarat-Kiáll.

MDK

erdélyi Gáll Ferenc, festö

a felvidéki témakörböl vett ihletet.

Mücs.-Az 1939.évi Téli Tárlat. -8 Órai Ujs. 1939.febr.1. 4.l.

MDK

E. Gáll Ferenc, festö

Nagybányai templomok. Olajf.

Mücsarnok. IV.Képzömüv.kiáll."A Magyar Müvészetért"
1943 máj.16-30. Kat. 16.l.

E. Gáll Ferenc

MIK

Alföldi táj

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

E Gáll Ferenc MDK

Mezei virágok

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

El Gáll Ferenc MDK

Tél

Mücsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

E Gáll Ferenc MDK

Önarckép

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

MDK

erdélyi Gáll Ferenc, festöm.

erötelljes munkácsy-reminiszcenciái említést
és megbecsülést érdemelnek.

Pipics Zoltán: Téli Tárlat. -Mücsarnok.
Uj Magyarság. 139.jan.29.

MDK

E. Gáll Ferencz, festöm.

37. Lópatkolás. Olf.
38. Háboru. "
39. Székely bucsu. "

Az 1939-es Szalon katalogusa.
Nemz. Szal. 1939.jun.lo.-25-ig.

E.Gall Ferenc

Kiutasitottak, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok,1940 Dec.15-1941 Jan.12. 6.1.

MDK

E.Gáll Ferenc

Kolozsvári sétatér, olaj

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 9.1.

MDK

E. Gáll Ferenc

Erdőrészlet, of.

Az Ungvári Művészeti Hetek. Szépművészet
1941. 18o.l.

Gáll Ferenc

Erdélyi művész. Párisban tanult.

Szerepela „Műterem"
csoportkiállításán

Magyarság 1937 VII. 23

MDK

E.Gall Ferenc

Feleségem.Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 23.1.

MDK

E.Gáll Ferenc

Olga viragokkal.Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiall.Kat.
Műcsarnok. 1944. Jun.1-18-ig. 6.1.

Gyáll Ferenc

Az 1920-as évek közepén Párizsban járt.

A Hét, 1973. jún. 5. · 4. sz. 16. 9p.

Gáll Ferenc.

Várdomás (fotó)

A Het, 1973. jan. 5. 4. erf. 1m. 9p.

GALL, FRANCOIS

FRANCOIS GALL erdélyi származásu, Parisban élő festőművész alkotásaiból május elején kiállitás nyilt Brüsszelben, a Simone van Dormael Galériában. /rövid hir./

Utunk, XXXIV. évf. 21. /1595./ sz. 1979. május 25. 8.old.

GÁLL FERENC

festőművész

Levelek Rómából. /Gáll Ferenc festőművész levelei Kováts Józsefhez./
Murádin Jenő közlése.

Korunk, XL. évf. 1981. 3.sz. 208-210.old.

Gáll Ferenc (festő)

1974 őszén Torontóban nyílik kiállítása.

A Hét, 1974. jún. 21. 5. cf. 25 n. Gn.

Gáll Ferenc (festő)

1974. máj-ban Neuchâtelben riállítása nyílt.

A Hét, 1974. jún. 21. 5. éf. 25 n. 6 p.

Gáll Ferenc (festő)

A Függetlenek szalonjának és a francia festők szak-
szervezetének vezetőségi tagja.

A Hét, 1974. jún. 21. 5. évf. 25 sz. 6 p.

Gáll Ferenc (festő)

1974-ben a Tanaszi Szalonon Párizsban részt vett, ahol Harry Thompson díjjál jutalmazták egyik festményét.

A Hét, 1974. jún. 21. 5. evf. 25 sz. 6 p.

Gáll Ferenc

A hominicas években külföldre vándorolt,
Párizsban telepedett le.

A Hét, 1973. dec. 21. 4. cf. 51 sz. 10 p.

Gáll Ferenc

Szőcs István:

Az Idő - édes fogságban. GÁLL FERENC festészete.

Utunk, XXXIII.évf. 27./1549./sz. 1978. jul. 7. 6.old., képpel.

GÁLL FERENC, festő

Mikola István halálakor irta özvegyének a Párizsban él
Gáll Ferenc:Lesújtva olvastam,hogy szegény Nester elmer
és Vele együtt,egy kicsit mi is és az a Nagybánya,ame.
lyet már az újonnan jöttek nem fognak megismerni soha".
Mily szép volt 1938-ban a Klastromrét,az iskola kertje,
..." 5.old

FÓBIÁS ÁRON: Látogatás Nagybányán 3.old

Művészet, Múzeumi Magazin, 1971. 4.sz. Bp.

E. Gáll Ferenc
festő

1943. dec. 13.

Erdélyi Magyarság

Három kiállítás

»Nagybányai szinek« címmel rendezte meg **E. Gáll** Ferenc festőművész kiállítását a Kossuth Lajos-utcai Müteremben, ahol a falakon a magyar Barbizon sajátos levegőjü képei sorakoznak. A felszabadulás óta elsőizben tárul reprezentativ módon a szemlélő elé a jellegzetes nagybányai táj mélykék ege, a különös kúpalakú hegyek, a délolasz fákra emlékeztető szelidgesztenyék sötét lombozata.

A fiatal kolozsvári piktor a római Accademia dei Belle Arte-n, Coromaldi Umbertónál kezdte művészi tanulmányait, majd Párisba került és éveken át Devanves mellett dolgozott. A háború óta itthon, Nagybányán él, kiállítása legutóbbi éveinek termését mutatja be.

Képein érezni a külföldön átélt hatásokat, de Gáll Ferenc erős pikturális felfogása mindent sajátosan egyénivé szürt át. Nagybányai képei közül kitünnek „A kiszáradt Zazar", „Eső után", „Késő délután", „Április", „Nyárvége", „Nagybányai református templom", „Novemberi nap", stb. A művész kiváló rajzkészsége figurális kompozicióinál nyilvánul meg, könnyed, franciás beállításai mind artisztikusak, a szinek harmóniája mindig tel-

jes, valörben vannak a képei. A szép, értékes kiállítás 15.-ig tart.

926. NAGY KUPA, ónfedővel, fajá
mit Zinndeckel, Fayence, grü

927. NAGY BOROSKANCSÓ, zöld
ter Ton. Ungarisch, 1784.

928. KOSÁR, barna mázas cserép,
glasierter Ton, mit durchlöch

929. TALPAS KANNA, fehér fajá
Fuss, weisse Fayence, helmfö

930. TEJSZINES KANNA, kemén
Holics, 1790—1800. — Obers
Holics, 1790—1800.

931. LAPOS PALACKIDOMU VÁ
glasierter Ton. XIX. Jh.

932. TÁNYÉR, keménycserép, ónt
— Teller, Steingut, nach einer

933. ASZTALDISZ, vörös, fémfény
Tafelschmuck, rotes Steingut

934. FALI SZENTELTVIZTARTÓ
Weihwasserbehälter, volkstüm

E.GÁLL FErenc

SZIJGYÁRTÓ Sándor: Kolozsvártól Párizsig : Emlékezés E. Gáll Ferencre. = Magyar Múzeum, I.évf.1/4.sz. 1991 296-299.p.

Francia barátom, Georges Épineux

Boldogan gondolok azokra az időkre, amikor fr
estig róttuk a múzeumokat és a kiállításokat. Igaz
érteni, hogy *Georges* miért ragaszkodott hozzám
méjéhez. Csapot-papot otthagyott, ha jó korán b
tölődött, ha elárultam, hogy nélküle is kalandozt
Tanítványának tekintett és megható odaadással ok
legfőképpen pedig a művészetet *francia szemmel*
dolniok, hogy Georges kispolgárian soviniszta volt.
hogy a francia szellem képviseli a legmagasabb re
sem titkolta, hogy szerinte hovatovább már csak a
cia szemmel. Mindamellett nem ringatództam hiú
tokból tudtam, hogy a *noble étranger* inkább kitérő
tetés, s magyarra némi jóindulattal *jámbor idegen*
élő érzelmi tartalmát sokkal jobban fedi a *barbár* sz
is, s határozottan megbecsülésnek éreztem, hogy
fogadott. Jóllehet kárbaveszett minden igyekezete

Gáll Ferenc (François Gall)

életrajz

Muraközi Jenő: Nagybánya. A festőtelep művészei. Miskolc, 1994, 34-35.

Gáll Ferenc

erdélyi festő

A Képzőművészeti Társulat 80 éves jubileumára rendezett kiállításon kitüntető elismerésben részesült erdélyi Gáll Ferenc A kiutasítottak c. olajfestménye.

Uj Magyarság

1941 márc. 27

(Kiadták a Mutsarnok díjait.)

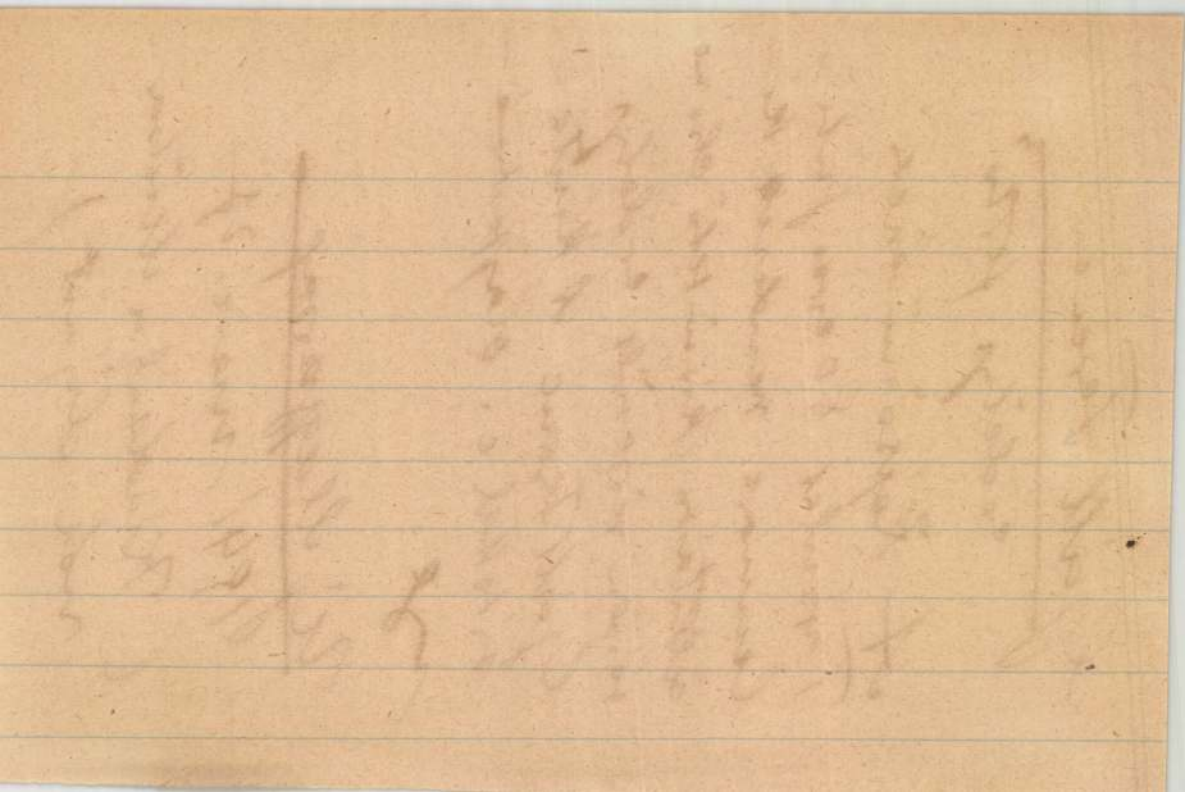

Gáll Ferenc

vad

Vásárhelyi Z. Emil:

Gáll Ferenc festő-
művész kiállítása.

Erdélyi Helikon

1937. 638. l.

1 fedél

~~Batiz 12.60~~

~~Posta 13.60~~

~~Dorkas 8.80~~

~~20.–~~

Gáll Ferenc

K. B.

Gáll Ferenc tárlata

Gáll Ferenc szeptember hó második felében tartotta meg képkiállitását a vármegyeház üvegtermében. Közönségsikere és méginkább tárlatának erős sajtóvisszhangja azt az érzést sugallták, hogy ezúttal a megszokott mértéket messze fölülmúló, rendkívüli jelentőségű képzőművészeti eseménnyel kell számolnunk. Valóban nagy könnyedtséggel odavetett, biztoskezű rajzot és magas fejlettségű színérzéket olvastunk ki képeiből; vitathatatlan tehetséggel ismerkedtünk meg, csak éppen az ismeretes sajtóhangokat, a lendületes vezércikkeket találtuk túlzásnak.

Ismételjük, nem mindennapra jut mifelénk olyan technikai tudással s képességekkel rendelkező kiállító művész, mint Gáll Ferenc, de amint az elismerést, úgy kifogásainkat is szóvá kell tennünk. Gáll Ferenc ugyanis bámulatos tökéletességű művészi mimikrivel ejti ámulatba a nézőt: az egyik falról Munkácsy borus hangulatai áradnak, a másikról Szinnyei-Merse *Majális*-ának világító, üde szí-i nei, több képen Rembrandt hatása tükröződik, másokon ismét a francia impresszionisták ecsetvonására ismerünk. De mi az, ami e sokféle, szerves egységbe nem olvadt hatás között sajátosan az ő művészete? Hol keressük fejlődési irányát, a jövő Gáll Ferencét?

Elmélyülésre van szüksége, egyéniségének kibontakozására. Különben az öncélnan értékesitett technika tévutakra vezeti. A művészi munkának pedig az egyéniség adja meg a belső hitelét.

K. B.

Tafel 2

21

tze: GROSS-WIEN.

RK. (I. Zone, A.)

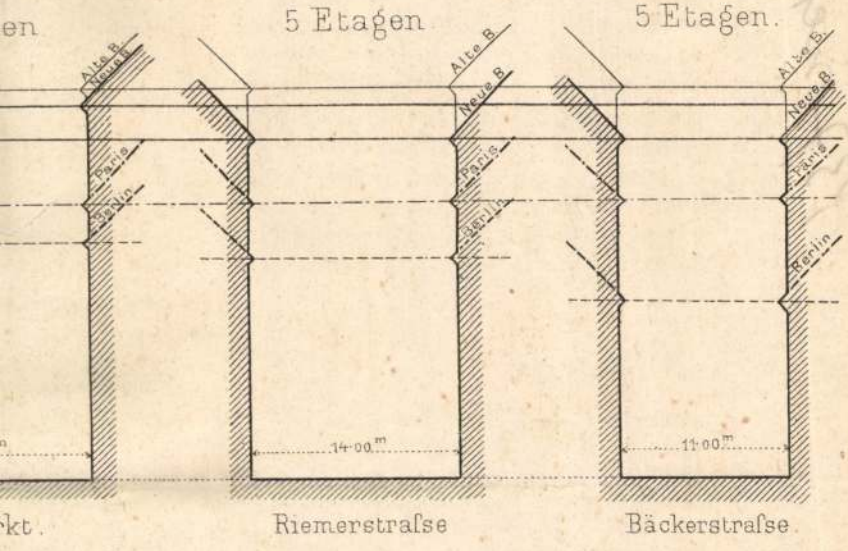

bis IX., (I. Zone, B.)

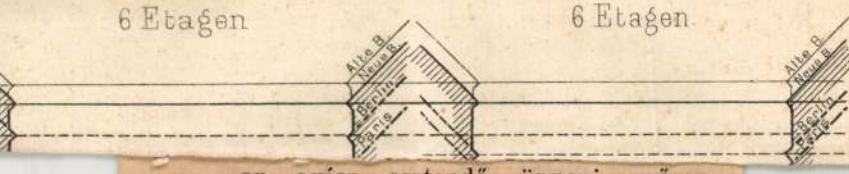

az egész esztendő ünnepi műsorjával óhajtja megünnepelni és ennek kfejezője volt az első bemutató: Gaál József: „Peleskei nótárius"-ának felújítása Galamb Sándor rendezésében és átdolgozásában. A csaknem százesztendős darab a kitűnő rendezésben és különösen a címszerepet alakító Kiss Ferenc mesteri játékában új, friss színt kapott és a közönség meglepetéssel élvezte az elavultnak tekintett darab szellemes fordulatait, bohózati vidámságait. Kiss Ferenc mult esztendei felejthetetlen Othello-alakítása után ismét bebizonyította, hogy elérkezett a művészi elmélyülés végső fokára,

be a galéria legközelebb álló székébe, hogy magába szívhassa, magával vihesse a varázslatos világ hangulatát, levegőjét, Nagy Imre művészetét, férfias, mégis megkapó bájjal teli világát.

Reméljük, hogy a Ceausescu kendőzetlenül soviniszta politikáját követőleg az új kormány visszahelyezi eredeti székhelyére, a Teleki Tékába Nagy Imre képeit.

1989/1990

Szigyártó Sándor

Kolozsvártól Párizsig (Emlékezés E. Gáll Ferencre)

E. Gáll Ferenc F. Gáll Sándor szegénysorsú kőműves és felesége, Mezei Erzsébet elsőszülött fiaként 1912. március 22-én született Kolozsvárott. A festőművész Erdélyben töltött évei alatt E. Gáll Ferencként jegyezte néhány száz képét (az E.-betű az Erdélyi, később Franciaországban, második hazájában F. Gall-ként vállalja képeit).

Református szülők gyermeke, s francia állampolgárként magyarságát büszkén vallja. Erkölcsi-etikai magatartásával, amit külön is megemlítenek francia méltatói, szülőföldjének dicsőségére élt és alkotott.

Az elemi iskola hetedik osztályát elvégezve, édesapja, akinek nem a legjobb véleménye volt a számtanban gyöngécske, de naphosszat rajzolgató-festegető fiáról, életrevaló szakmát kíván adni neki, és úgy dönt, hogy a nagyobbik pincér lesz, öccse, Árpád végül is leérettségizik és újságíró lesz. Ferit pedig elviszi az akkori legelőkelőbb kolozsvári kávéház, a New York-étterem és szálló tulajdonosához azzal, hogy vegyék fel pikkolónak. Látszólag megelégedéssel fogadták a döntést, az apa, a fia és a vendéglős. Ám a titokban nagy elhatározásokat melengető fiú egészen másról álmodozott. Kikerülve apjának szigorú ellenőrzése alól, naphosszat álldogált a város múzeumának képtárában és a vármegye üvegtermében rendezett gyakori kiállításon. Itt dőlt el a kisfiú sorsa. A képek előtt naponta hosszan időző legényke gyanút keltett a kiállítás rendezőjében, bizonyos Grátz úrban, aki e furcsa és különös érdeklődés mögött tolvajt sejtett. Sokadik jelenlétekor meg is kérdezi: Miért érdeklik ennyire a képek? A csodálatát keltő válasz rövid és magabiztos: magam is festő vagyok!

Szó szót követ, s az elkövetkező napon a kis Gáll Feri egy szakadozott mappában magával viszi Grátz bácsihoz minden rajzát és képét. A hozzáértő kiállításrendező rögvest egyességet kötött a kis művésszel a tárgyban, hogy több más kolozsvári festőhöz hasonlóan ő is másolatokat készít világhírű festők híres műveiről. Főleg vallásos tárgyú képekről volt szó. E képeket kiállították az üvegteremben, s gazdára találnak Gáll Feri önállóan festett képei is. Főleg a Kolozsvár környéki tájak, amelyekért munkaadójánál valamivel nagyobb összeget kapott.

Két évig hiszi Gáll Sándor, hogy nagyobbik fia a tisztes vendéglátó szakmát tanulja, amikor felkeresi vélt munkaadóját azon kéréssel, hogy már szabadítsa fel a legényt, és tegye teljesértékű alkalmazottá. Nagy csodálkozására és nem kisebb megdöbbenésére a tulajdonos kijelentette, hogy fiát először és utoljára akkor látta, amikor bemutatta neki. A felháborodott apa dühösen fogadta hazaérkező fiát, amire a kis művész elvitte Grátz

E. GÁLL Ferenc

úrhoz, aki elővette Feri betétkönyvét és megmutatta milyen szép összeget tett félre az elmúlt két esztendő alatt másolásai és saját munkái révén. Az apja előtt idáig eltitkolták, nehogy beavatkozzék fia lassan, de reményt keltően alakuló sorsába. Az egyik csodálkozásából a másikba eső Gáll Sándor végül – kényszeredetten ugyan, de áldását adja arra, hogy fia a festői hivatást válassza.

Megtakarított pénzén, amit egy emberséges címfestő kissé kikerekített, 1927-ben, Gáll Feri Rómába ment, a Királyi Szépművészeti Akadémiára, hogy alaposabb kiképzésben részesülhessen. Eleinte konyhán segít és harangoz, később magántanítványokat oktat és a saját eladott képei árából tartja fenn magát. Komoly gondolkozásra enged következtetni, ahogyan egy római levelében arra biztatja apját, vegyen fel sürgősen bankkölcsönt és építsen maguknak új házat, ő Rómából törleszti a részleteket.

Két évet tölt az örök városban, ahonnan nyaranta ajándékokkal megrakottan jön haza, hogy a nagybányai festőtelepen is folytassa tanulmányait. Minden nyáron ellátogat az eddigi magyar festészet legjelentősebb festőtelepére, ahol nagytudású mesterek korrigálnak. Úgy tűnik, ez a vonalak és színek mágiájában élő fiatalember legjelentősebb pártfogóját Popp Aurélban találja meg, aki már a legelső találkozásukkor felismerte rendkívüli tehetségét és őszinte, meleg barátságával tünteti ki. Talán nem érdektelen megemlítenem, hogy Popp Aurélnak – aki a képeit többnyire Papp Aurélként jegyzi és lelkes rendezője különböző Ady-ünnepségeknek, Szatmáron lenyűgöző hatású galériája van, ahol a látogató egy kiválóan képzett nagy festő műveiben gyönyörködhetik.

1932-ben Gáll Ferenc elnyeri a Hunyadi-díjat és a Collegium Hungaricum tagjává válik, s így komoly anyagi és erkölcsi támogatáshoz jut. Ebben az évben van legelső önálló kiállítása is szülővárosában, Kolozsvárott. 1933-ban pedig Rómában is kiállít a Galleria Modernaban. Hazajövetele után mellszobrok készítéséből, portrék festésétől él.

A római évek után, Gáll Ferenc, aki ekkor már megszállottja az impresszionizmusnak, volt kollégái bátorítására, saját költségén, megtakarított pénzén, Párizsba megy. Beiratkozik egy újabb főiskolára, a Beaux-Arts-ra, és szobát bérel magának a Rue Dauphine 16. szám alatt, amit haláláig meg is tart. Itteni haladásának leghívebb bizonyítékai az 1936-os és az 1938-as kiállítások dícsérő oklevelei. Miközben járja a múzeumokat, társulatokat, festőtársaságokat, látogatja az elismert nagy művészek műtermeit, akik őt fauvette-nek, kis fauvnak becézik. Jómódja megengedi nyarankénti hazajövetelét és amíg tehette, a nagybányai festőkolónia látogatását. Egyik hazalátogatásakor ismeri meg Mózer Olga nagykárolyi, majd nagybányai tanárnőt, akit rövidesen feleségül vesz. Fia röviddel világrajötte után meghal.

1937-ben Budapesten is kiállít a Szalmássy-galériában és 1939-ben a francia állam megveszi a „Spanyol menekültek" című alkotását.

Ezután hat évig hazájában, Erdélyben él, egyre távolabb a francia fővárostól. A második világháború alatt katonai behívót kap előbb a román, majd a magyar államtól. 1944 őszén a tordai harcokban magyar katonaként is részt vesz, megsebesül.* Miután kilátástalannak látja jövőjét, az elvesztett háborút követőleg gyalogosan indult el Párizsba. Ausztriában amerikai fogságba kerül, majd eljut álmai városába, ahol kedves házigazdasszonya még mindig fenntartja részére a régi manzárdszobát. (E szobában látja vendégül később erdélyi és magyarországi festőkollégáit.)

* Vö. folyóiratunk 258. oldalán Bethlen Béla szerepét e harcokban (szerk. megj.).

1946-ban már ismert párizsi festőként készítette el Exodus (távozás, elvonulás, menekülés) című képét, mely ezüstdíjat nyer az Independents-ben. Első önálló párizsi kiállítása a Galerie Alexandre-ban van. *Ősz a Szent Mihály-hídon* című képét megvásárolta a francia állam, s kiállítják Stokholmban is. Nemzetközi hírnévre tesz szert. Képei árából már olyan életet biztosíthat magának, amely megengedi, hogy meghívja Párizsba itthon maradt feleségét. Olga asszony azonban nem akarja elhegyni szülőhazáját, házacskáját, nem utolsósorban azért sem, mert csaknem tíz évvel idősebb a rendkívül mutatós, elegáns megjelenésű fiatal és sikeres festőművésznél. Életük végéig tartják jó kapcsolatukat és meleg barátság fűzi őket továbbra is egymáshoz. Olga egyetlen képét sem adja el a mintegy 40-50 darabból, ami nála marad, szászvárosi házában valamennyit kedves emlékként őrzi. Francia hölgy lesz végül Gáll Ferenc második felesége. Eugéne Chassing költőnő, aki az elkövetkező években három gyermekkel ajándékozta meg: két lánnyal és egy fiúval. Eleinte párizsi bérelt szobájában laknak, majd átköltöznek a feleség szülői házába, Martelbe, egy csodás vidékre, mely – nagy örömére – Erdélyt juttatja eszébe, és nagy kedvvel lát hozzá újra a tájképfestéshez.

Kiugró és legjelentősebb kiállítása az új hazában az 1947-es évhez fűződik, amikor is a Salon des Artistes Francais kiállításán *Kenyeret a népnek* című alkotásával aranydíjat nyer. Ettől kezdve rohamosan nő hírneve. Kiállításokat rendez Franciaország más városaiban is, továbbá Svédországban, Svájcban, Brüsszelben, Németországban, az Egyesült Államokban, Kanadában – mindenütt nagy sikerrel. Képei immár sokkal magasabb áron kelnek el. Martelben három házat vásárol, bejárja a világot.

A merteli temetőben nyugszik, felesége családja kriptájában, ahová a párizsi felravatalozás után kísérte utolsó útjára, gyalogosan háromszáz festőtársa.

Párizsi munkássága értékelése előtt szót kell ejteni arról is, hogy magával éppúgy mint másokkal páratlanul etikus, rendkívül szigorú ember, aki folytonosan tanul és képezi magát, végigszenvedi a szülői fájdalom minden elképzelhető állomását. A fia, François, akit egyik képén Ferikének nevez, apja szigora elől 1971-ben megszökik hazulról. Évekig keresi, míg 1978-ban megtalálja egy spanyolországi középiskolában, ahol francia nyelvet tanít. Vigasztalan éveket él át. Kisebbik leánya, Babette, aki joghallható, de mint tehetséges festő már három kiállításon szerepel, szintén nagy sikerrel (mint egy fénykép igazolja, munkái iránt François Mitterand, francia elnök személyesen is érdeklődött), egy sikertelen vizsgája után kocsijával egy fának ütközik és életét veszti.

E szenvedések felmorzsolják Gáll Ferenc egészségét. Két infarktust, érzáródást, agyvérzést kap. Korán eltiltják a munkától.

1972-ben, a francia diplomácia tagjaként még ellátogat egyszer Erdélybe. Bukarestben tárgyal a román kormány képviselőivel a francia-román kultúrkapcsolatok felvételéről. Bemutatkozásként egy kiállítást ajánl az Indépendents-ben, ahol tíz festő két-két képét mutatnák be. Kéri, hogy egy festőt, mint e tájak szülöttje, ő jelölhessen. Elsőként Dési Incze Ferencre esik a választása, de e névbe a román fél nem egyezik bele. Utána Fülöp Antal Andort jelöli meg, akinek képeit igen nagyra becsüli. Hajdanán együtt indultak szerencsét próbálni Rómába. A Fülöp nevében megegyezés is történik, és a kiállítást a következő évben Párizsban meg is tartják. Titokban magával viszi Incze Ferenc egy önarcképét is, amely a Société des Artistes Francais

300-évesévfordulója alkalmából rendezett kiállításon az egyik ezüstérmet kapja, s a festő így e társaság örökös tagjává válik.

Kihasználva a hazajövetel lehetőségét, kedves kötelességének, szívbéli óhajának tartja meglátogatni valamennyi régi pályatársát és minden új festőt, akit figyelmébe ajánlanak. Valóságos örömmámor tör ki baráti körében. Azokat is felkeresi, akikről tudja, hogy van tőle képük. Önmaga munkáiról jórészt az a véleménye, hogy ma sem változtatna rajtuk, és megígéri, hogy a következő évben visszatér és több képét visszavásárolja. E szándékát nem valósíthatja meg, ígéretét nem tarthatja be.

Arról, hogy milyen festő volt Gáll Ferenc, tanúskodjanak képei, azok, amelyek a különböző múzeumokban, magángyűjtőknél, erdélyi és franciaországi rajongóinál találhatók. Tanúskodjanak éredemrendjei, címei, melyek között nem kisebbek voltak, mint:

– A francia érdemrend aranyfokozata
– Az európai ellenállók keresztje
– Párizs város érdemrendje
– A francia lovagrend tagsága

A Művészeti és Irodalmi Társaság vezetőségi tagjává választja, a kanadai Árpád-Akadémia, 1975-ben a francia képzőművészek, a Syndicat National des Artistes alelnökévé választják. Több képzőművészeti bizottság vezetőségi tagja, ahol lelkén viselte valamennyi arra érdemes tag gondját-baját. Gyűlölte az akarnokokat, az álszenteket, a féltehetségeket, de nem ismert fáradtságot, ha egy jó ügyben közbenjárhatott. Kiváló szociális érzéke alaposan igénybe vette munkabírását még akkor is, amikor már nem volt szabad idegeskednie.

Gáll Ferenc született festő, akinek a tehetsége már kisgyerek korában igen erőteljesen megmutatkozik. Önfegyelmével, szorgalmával évről évre fejleszti tudását. Erdélyi évei alatt a nagybányai hagyományok tehetséges követőjeként tartjuk számon, később, franciaországi évei alatt, a francia impresszionizmus közvetlen közelében, a környezet, a francia feleség hatására francia festővé lesz, aki a legigazabb impresszionista hagyományok és a modern párizsi iskola között helyezkedik el.

Második hazája teljes értékű fiának, művészetét francia művészetnek ismerte el.

Kiváló kolorista, aki sosem feledkezik meg a tökéletes rajz fontos voltáról. Rendkívül érzékeny, de mégis erőteljes vonalai, rajza, hatásos a színvilága. Jóízlésű, mértéktartó, mindig világosan látó művész. Szakmai tudása lenyűgöző. Soha nem a téma érdekli – hisz párizsi évei alatt modelljei többnyire családja tagjai: felesége, leányai, fia voltak – hanem az, ami a téma mögött van. Munkáin látszik, hogy kedvvel festi őket, elmélyült bennük, poézist visz beléjük. Saját, jól meghatározható stílusában festi minden képét, saját temperamentuma szerint – de többnyire hétköznapi témákat. Ennek ellenére munkái kecsesek és biztos tudásról tanúskodnak. Minden a helyén van. Minden nyugodt, minden szép, minden a legtökéletesebb egyensúlyban van, rendkívül emberi. Művei tökéletes harmóniáról tanúskodnak, gondolatmenetük világos, érthető, megkapó, és akárcsak a művész személyisége: derűt, életerőt sugall. Művészete sajátosan könnyed és elegáns, amilyen ő maga volt.

1987 december 9-én halt meg Párizsban.

Szigyártó Sándor

Ma reggel elindult diadalútja első állomására, Esztergomba a Szent Jobbot vivő Aranyvonat

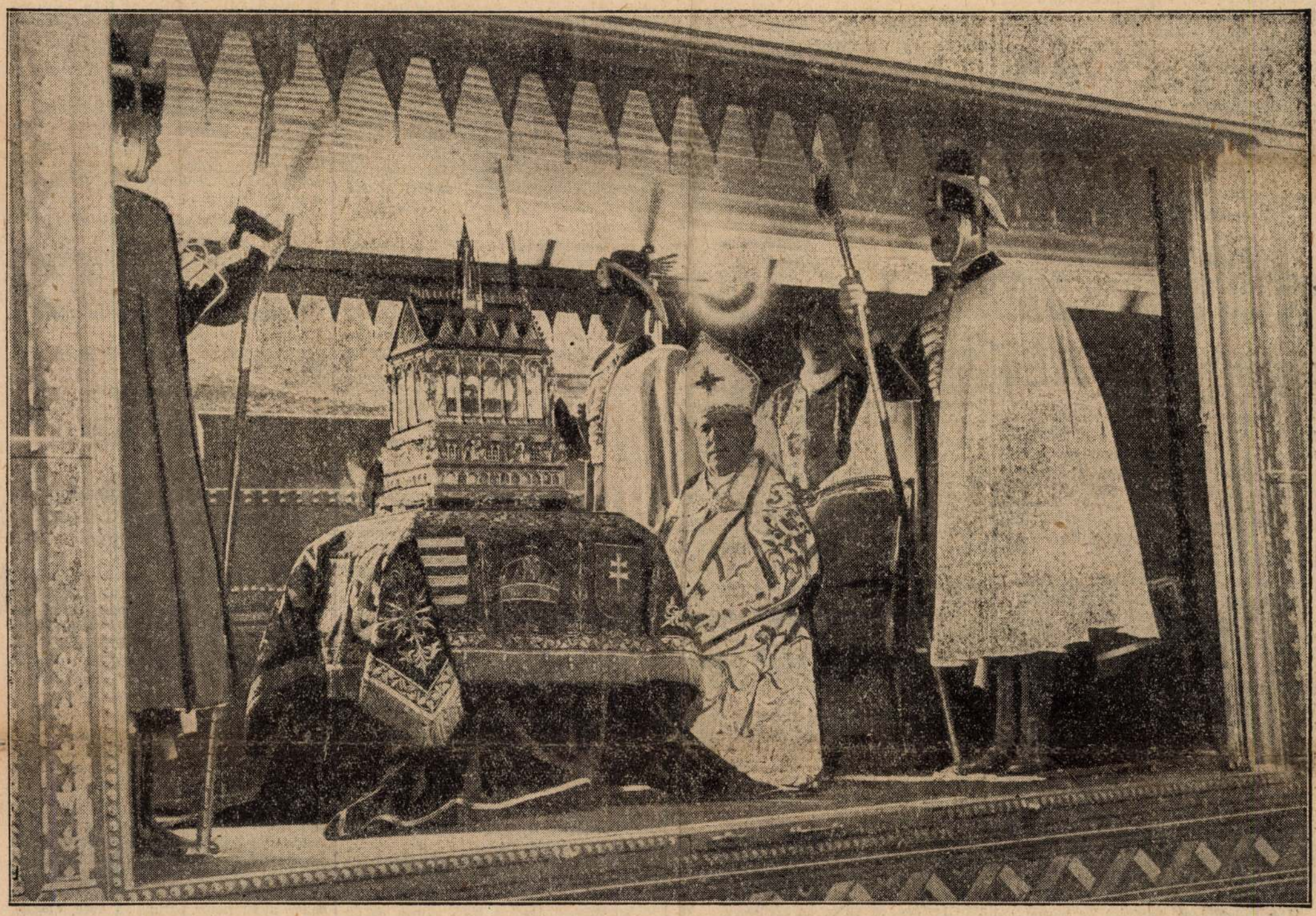

A Szent Jobb az aranyvonatban. Előtte Mészáros János érseki helytartó, a Szent Jobb őre

Az áldott Jobbkéz, amely Isten csodatevő akaratából kilencszáz éven át maradt épségben s őrködött a dicsőséges nehéz magyar sors fölött,

ma reggel diadalútjára indult a Szent István birodalmát ünneplő országban.

Bécs-Schönbrunn, Pannonhalma után Budavárában őrizték a szent ereklyét, ahonnan 1771 óta nem hagyta el az ország fővárosát. Most elviszik első királyunk születési helyére, Esztergomba, koronázó városába, Székesfehérvárra, hogy erősítse a magyarok hitét.

A Nyugati pályaudvar zászlódíszes bejárata előtt lovasrendőrök és díszsisakos rendőrök álltak fel kora reggel.

A királyi váróterem teljes fényben várta a Szent Jobbot.

Bejárata elé vastag piros-bársony szőnyeget göngyölítettek s a váróteremben pálmák, délszaki növények pompáztak a villanylámpák fényében.

Láner Kornél, a MÁV elnöke 8 órakor megjelent a pályaudvaron, ahol *Mihalovics* Zsigmond t. b. kanonokkal, az ünnepségek egyik rendezőjével intézkedett. Az első sínpáron ott állott az Aranyvonat. *Somogyváry* Gyula országgyűlési képviselő gondolata volt, hogy kivilágított aranyszárnyú vonaton vigyék körül az országban a Szent Jobbot. De ez a terv később megváltozott. *Urbányi* Vilmos tervezőművész elgondolásai alapján készítették el *Márton* Lajos festőművész dekorációival az Aranyvonatot, amely tulajdonképpen egy

kápolnává alakított szalónkocsi.

Kívül gazdagon arannyal, bizánci stílben díszített, a magyar szentek képei és a hatalom jelvényei látszanak rajta. A tetején a magyar Szent Korona mását őrzi négy arany angyal. Belül nehéz piros-bársony kárpit takarja és a kocsi közepén egy minden rázkódást kiegyensúlyozó emelvény áll, amelyet arannyal himzett, ékkövekkel díszített takaró borít. Az emelvény mögött a Szent Jobb őrének trónusa áll.

Indulás!

Nyolc órakor a Nyugati pályaudvar körül gyülekezett a kíváncsiak serege. Papi reverendák siettek az állomás épületébe, díszmagyarok érkeztek, megjött a Pázmány Péter Tudományegyetem tanácsa és *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos, főpolgármester vezetésével a főváros tanácsa is.

Nyolc óra 15 perckor érkezett az udvari váróterem elé az autó, amely a magyarság féltve őrzött szent ereklyéjét hozta.

Szakáts Károly udvari káplán, a Szent Jobb őrének helyettese és a nagy díszbe öltözött papi kíséret tagjai szálltak ki a kocsiból és kiemelték a remekművű arany szekrényt, amelyben nyugszik Szent István Jobbja.

Az udvari váróterem mindkét oldalán sorfalat álló alabárdos koronaőrök cövekmereven állva fogadják a menetet, amely *egyenesen az Aranyvonathoz tart.* Felviszik és elhelyezik az emelvényen, négy alabárdos azonnal őrségbe áll. Megérkezik *Mészáros* János érseki helytartó, a Szent Jobb őre is, és

elfoglalja helyét az ereklye mögött álló székben.

Mögötte a kísérő papság helyezkedik el.

Az áhitat csendje üli meg a pályaudvart. *Pajtás* Ernő őrnagy vezetésével 16 díszruhás koronaőr száll fel a vonatra, amely az Aranyvonaton kívül egy podgyászkocsit és négy szalonkocsit visz magával Esztergomba. *Mihalovics* Zsigmond kanonok a boliviai hercegérseket fogadja, az egyetlen külföldi előkelő főpapot, aki az Aranyvonattal utazik le Esztergomba. *Pacelli* Jenő bíboros államtitkár, *Verdier* Páris érseke, *Hlond* Ágoston lengyel bíboros érsek és *Ascalesi* érsek reggel autón hajtattak le Szent István szülővárosába, hogy résztvegyenek a hódoló ünnepségen.

Háromnegyed 9 órakor az állomásfőnök jelentést tesz Láner Kornél MÁV elnökigazgatónak:

— Az Aranyvonat készen áll az indulásra.

Az előkelőségek elfoglalják a szalonkocsikban helyeiket, az Aranyvonat üvegajtói is becsukódnak. Az indítótiszt a cserfalombos apostoli kereszttel díszített mozdony mellé áll és a tárcsával jelt ad az indulásra. Az óra mutatója rákúszik a 8.50 percre és ebben a pillanatban hangtalanul, méltóságteljesen kigördül a vonat.

Az Aranyvonat 10 óra 45 perckor érkezett meg Esztergomba, ahol a fényes szertartásos, ünnepélyes fogadtatás után körmenetben viszik el a Bazilikába. Itt

hódoló ünnepség lesz a Szent Jobb előtt.

Délután 3 órakor szentbeszéd és litánia következik az esztergomi Bazilikában, majd háromnegyed 4 órától fél 5 óráig négyszáz leány szabadtéri előadás keretében bemutatott történelmi képekkel hódol a Szent Jobbnak. Ezután ötszáz énekes és száztagú zenekar közreműködésével szintén szabadtéri előadás keretében előadják a Szent Király dicsérete című művet. Tizenhét óra 45 perckor ájtatosság és Tedeum lesz a Bazilikában, amely után

a Szent Jobbot visszaviszik a vasútállomásra,

ahonnan az Aranyvonat 19 órakor indul vissza Budapestre.

Bécsi zsidókat fosztogatott egy kanadai szélhámos

Bécs, május 31.

A bécsi rendőrség letartóztatta C. A. *Grant* kanadai állampolgárt, aki ellen az gyanu merült fel, hogy Bécsben az utóbbi hetekben *zsidó családokat megkárosított azáltal, hogy vállalkozott vagyonuk kicsempészésére, s ennek ürügyével a rábizott vagyonokat magának megtartotta.* Grant a kanadai Torontóból származik és a londoni rendőrség is körözőlevelet adott ki ellene különböző szélhámosságok miatt. A kanadai állampolgár letartóztatása alkalmával nagyobb értéket találtak nála, így *101 fontot, 67.000 márka értékű ékszert és 5000 márka egyéb értéket.*

„Munkaközben" két veszedelmes betörőt fogott el egy rendőr

Ma hajnalban két veszedelmes kasszafúrót fogtak el a Teréz-körút 48. számú házban. Öt óra tájban, amikor az őrszemes rendőr a ház előtt elhaladt,

gyanús zajra lett figyelmes.

Megállt és figyelni kezdett. A pincéből kalapácsolás hallatszott ki az utcára. A házban van *Sebők* Gyula úri divatárukereskedése. Az üzlet alatt lévő pincéből hallatszott ki a zaj. A rendőr bement a házfelügyelőhöz és azzal együtt *lementek a pincébe.* Lábujjhegyen haladtak, nehogy a betörők közben elmeneküljenek.

A rendőr elővette revolverét, mert attól tartott, hogy a betörők is fel vannak szerelve revolverekkel.

Amikor a divatárukereskedés alatt lévő pincehelyiséghez értek, óvatosan benyitottak, két férfit találtak a pincében, akik a mennyezetet egy jó darabon kibontották. A rendőr megadásra szólítottak fel a betörőket, akik nem is ellenkeztek:

felemelték a kezüket és megadták magukat.

Összekötözve a főkapitányságra került a két betörő. Behozták a rendőrségre a pincében talált modern betörőszerszámokat, villany-kasszafurógépeket és egyéb felszereléseket is. *Mike* László 30 éves és *Lázár* Lajos 28 éves rovottmultú kasszafuró betörők kerültek kézre.

Beismerték, hogy az utóbbi időben több falbontásos betörést és kasszafúrást követtek el.

Bűnlajstromukat ma délelőtt állítják össze.

ABRAKADABRA

Irta: Felkai Ferenc

A közíró reggel átfutja a lapokat. Figyelmesen átnézi a cikkek, riportok, tudósítások címét, itt-ott kicsit beleharap a szövegbe is, megropogtatja, fölényesen mosolyog, aztán kortyint egyet a teából, rágyujt, maga elé huzza a kéziratpapirt és — ir.

Többek között ezt:

„... a röneszánsz pezsdítő ereje úgy hatott annakidején a megkocsonyásodott Európára, mint a májusi eső a gyenge tavaszi vetésre. Egymásután kapott szárnyra: Kadarka, a filozófia nagymestere, Pertinette a zeneforradalmár, Jules Vermuth a naturalista festészet atyja — de soroljuk-e még az Uj Kor szellemóriásait? Soroljuk-e és vegyük védelmünkbe a röneszanszot, vagy az azt követő abrakadista szellemi áramlatot, amelynek termékenyitő ereje nélkül ma nem rotációs géppel nyomnák azt a sajtóterméknek nevezett szennylapot, amelyben „Fegyverbe" cimen ismét arcpirító müveletlenséggel megirt vezercikket olvashattunk az abrakadista szelleni áramlat bűneiről? Hivatkozzunk a nyolcvanas évek nagyjaira, akik közül a legnagyobb, a szunyogfajok analitikusa, Chevraux mondotta: „Az iró a mondanivalóval kezdődik!" ... Vagy hivatkozzunk Muciusra a latin kultúra örök dicsőségére, aki már a termopilei szorosban is igy kiáltott fel: „És mégis bunda, a bunda!" ... Beszéljünk az angol Pinguin hallhatatlan művéről, a „Lényegről", amelyben csodálatos előrelátással jósolta meg korunk egyhelybentopogását? Idézzük Buona spanyol költő naplóját, aki 1740-ben számüzetésében, holdtöltekor azt irta, hogy „... a tehetség rendszerint a maga gondolataival igyekszik meggyőzni kortársait ..."?

Válaszoljuk a „cikkirónak", hogy a tetszetős mondatokba bugyolált halanzsával legfeljebb azt érik el, hogy hosszú időre kiábrándítják a jóhiszemü olvasót mindabból, ami betű? Válaszoljuk azt, hogy mi semmiesetre sem követjük őket ezen az uton, hogy nem vagyunk hajlandók a negativum kátyujában megrekedni, hogy mi ezután is sikra szállunk azokért az eszmékért, amelyekről már Cato is megállapitotta, hogy: Sic itur ad Astra. Mi továbbra is kezünkben tartjuk a bonckést, mert azt tartjuk, hogy az irás nem büvészet, hanem művészet kérdése. Nem, mi nem esünk bele a mellébeszélésbe, mondanivaló hiányának leplezésébe, nem bocsátkozunk örökös ismétlésekbe, mi nem értékeljük alá a közönséget, mi nemcsak füstöt csinálunk, hanem tüzet is akarunk gyujtani, mély, örökégő tüzet, amelynek lángralobbantásához már csak az Isteni Szikrára van szükségünk. Vihar van! Viharban pedig legyen a jelmondatunk az arab igazság: Abrakadabra" ...

*

A közíró befejezte cikkét. A kipróbált harcos fölényes mozdulatával maga elé huzta teáját. Mohón kiitta a maradék kortyokat — aztán rágyujtott és hátradőlt székében. Vésző alá kivánkozó mozdulat volt.

Vadászkéssel támadta meg Érczy Miklós orvost egy páciense

Hétfőn délután négy óra tájban a Berlini-tér 6. számú házba hívták ki a mentőket. Izgatott női hang jelentkezett a telefonnál, aki jelentette, hogy

dr. Érczy Miklós főorvos ellen egyik haragosa merényletet követett el, vadászkéssel megszúrta a főorvos arcát.

A mentők pár perc mulva ki is érkeztek a helyszínre és az orvos sérüléseit bekötözték, majd a Bakay-klinikára vitték.

Ezzel egyidejüleg

a katonai hatóságnál jelentkezett egy férfi, aki bejelentette, hogy dr. Érczy Miklós főorvost megsebesitette.

A Berlini-tér 6. szám alatti orvosi rendelőben lejátszódott eseményekről a következők derültek ki:

A főorvos, aki régebben több kórházban mint sebész működött, legutóbb plasztikai műtétekkel foglalkozott. *Ő operálta meg többek között Alpár Gittát,* akinek az orrán hajtott végre műtétet, azonkívül több más színész és színésznő szerepelt pacienssei között. *Ezelőtt másfél esztendővel jelentkezett nála az a férfi, akivel tegnap délután afférje támadt.* Az illető homlokán volt egy daganat és azt kellett eltávolítani a sebészorvosnak. Az operáció után a megoperált férfi panaszkodott, hogy nem úgy sikerült a műtét, mint ahogy szerette volna és azt kifogásolta, hogy

a homlokán még hátramaradt egy kisebb heg az operáció után is.

Dr. *Érczy* újabb operációt hajtott végre a fiatalemberen. Később peres viszonyba kerültek. Volt betege

6000 pengő erejéig kártérítési pert indított ellene.

Foglalkoztatta ez az ügy a törvényszéket, majd az igazságügyi orvosi tanácsot is és mind a két fórumon *az orvosnak adtak igazat, elutasitották az operált beteget keresetével.* Orvosi vélemény szerint ugyanis az operáció a legjobban sikerült.

Ma délelőttre volt kitűzve az ügyben a táblai tárgyalás.

A felperes tegnap délután *azért kereste fel az orvost, hogy egyezkedési tárgyalást kezdjen vele.* Hogy milyen vita folyt le közöttük, azt eddig még nem lehetett megállapitani pontosan, tény az, hogy

a feldult állapotban lévő férfi vitatkozás közben, amikor az orvos az iróasztalánál ült, rátámadt, elővett egy vadászkést és azzal az arcába szúrt.

A sérülés a jobb arctól egészen a bal arcig terjedt. Ezután a merénylő elsietett a rendelőből és az orvos asszisztensnője, aki a szomszédszobában tartózkodott, fedezte fel a merényletet. Dr. *Érczy* Miklóst a Bakay-klinikán megoperálták, de sérüléseire való tekintettel *kihallgatni még nem lehetett.* A katonai hatóság folytatja az ügyben a kihallgatásokat és ott döntenek majd az orvos merénylője felett is.

Szerelmes lány borzalmas bosszúja

Ma délelőtt a *Székely Bertalan*-utca 20. számú házban lúgköves merénylet játszódott le. *Szekér* Imre 29 éves *MÁV* szerelőt felkereste albérleti lakásán egy nő ismerőse. Tíz percig tartózkodott a jól öltözött nő a lakásban azután sietve

elrohant a házból.

A nő távozása után a főbérlő

segélykiáltásokra lett figyelmes.

Besietett a szobába *és az ágyban fekve súlyos égési sérülésektől borítva találta a fiatalembert.* Szekér annyit tudott csak mondani, hogy leányismerőse, akivel egyideig jegyben állt,

bosszúból lúgköves merényletet követett el ellene.

A MÁV szerelő arcát és egész testét végigöntötte a csalódott szerelmes nő lúgkővel, úgyhogy a mentők

életveszélyes állapotban vitték a MÁV-kórházba.

Az elmenekült merénylőnőt keresi a rendőrség.

MÜVESZET

Gáll Ferenc, a kolozsvári származású festőművész sikere Párisban

Diszes külsőségek között, ragyogó pompával, tízezrekre rúgó közönség jelenlétében nyilt meg a párisi *Salon* ezidei tavaszi tárlata, amely a 250 éves intézmény tárlatainak sorában a 151-ik. Közel kétezer művész a világ minden tájáról szerepel a tárlaton. *Magyar egyetlenegy,* a kolozsvári származású *Gáll* Ferenc, aki immár másodszor kerül a Salon katalógusára. Tavaly az „Utcai énekesek" kompoziciójával aratott hatalmas sikert, az idén a „Spanyol menekültek" képe került a világhirű tárlat falára. Szemben a főbejárattal van az 55-ös számú terem, amelynek legjobb helyén van felfüggesztve a „Spanyol menekültek", amely ha nem is méreteivel, de kompoziciójában hatalmas alkotás. Gáll Ferencnek, az alig 27 éves fiatal művésznek, igen érdekes a karrierje. Alig 16 éves, amikor Nagybányán már jeles mester keze alatt dolgozik. Egy év mulva már Rómában tanul, három évig marad ott, sőt nagysikerű kiállítással ér el átütő sikert. Erdélyt azonban soha nem hagyja ki sikerei színteréből. Néhány nagyvonalú önálló kiállítást rendez és közben, immár harmadik éve, Páris impressziójában él és dolgozik. Képei és témái mindig mélyek és komolyak. A „Spanyol menekültek" nagy hatást keltett a párisi Salon tárlatán s éremre véleményezte a zsüri.

— **Szenvedő beteg asszonyok** gyakran már egy kis pohár természetes *„Ferenc József"* keserűvízzel is nagyon könnyű, lágy bélkiürülést érhetnek el, ami igen sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. Kérdezze meg orvosát.

Most jelent meg!

Dobihoff Lily bárónő,

Horthy Miklós

Nagybányai vitéz Horthy Miklós csodálatos életének, lélekbemarkoló pályájának hiteles története elevenedik meg ennek a könyvnek a lapjain.

Az ifjú, a férfi, a flottaparancsnok, a fővezér, a kormányzó alakja töretlen egységben rajzolódik az olvasó elé ebben a munkában, amely a nagy események közben meglátott emberi figura hibátlan megelevenítésével valósággal történelmi feladatot old meg.

TARTALOM:

Előszó. I. Az ősi ház. II. Gyermekévek. III. Békeévek. IV. I. Ferenc József szárnysegéde. V. „Novarra." VI. Horthy flottaparancsnok. Az összeomlás. VII. Kenderesen. A magyarországi bolsevizmus. VIII. A szegedi ellenforradalom. IX. A rend helyreállitása. X. Károly király hazatérési kisérletei. XI. Uj Magyarország születik. XII. Viszontlátás a tengerrel.

324 oldal. Számos képpel. Ára: füzve 4.— P, egészvászonkötésben: 6 P.

Walzel Kelemen,

Kormányzónk, vitéz nagybányai Horthy Miklós rövid életrajza

48 oldal szöveg és 48 oldal képmelléklet.

Ára kötve 3.— pengő.

Megrendeléseket utánvéttel, vagy az összeg előzetes beutalása ellenében forduló postával intézünk el. Ha ajánlott küldést kíván, 50 fillér beutalását is kérjük. Az utánvételes küldés 90 fillérrel drágítja a könyvet.

Pfeifer Ferdinánd (Zeidler Testvérek)

nemzeti könyvkereskedése

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 5.

Telefon: 18—57—30, 18—74—00.

Két hónap alatt elfogyott Hegedüs István AZ EGYKÉZ

című könyvének első és második kiadása. A közeli napokban jelenik meg a

harmadik kiadás

E. Gáll Ferenc MDK

Olga virágokkal, olf.

Műcsarnok 1944 VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Gáll Ferenc

festő

1947-ben megnyerte
az Artistes Français
aranyérmét Kenyeret
a népnek c. képével

Fedor Ágnes:

Szerencsejük van a
párisi magyaroknak
Demokrácia

1947. máj. 25

Róma VII. 224.

Gáll Ferenc

festő

Roma. Falconieri-palota Via Giulia 1.

S. Maria sopra Minerva c. oláp.

Genthon István:

Magyar művészek és emlékek Olaszországban. Kézirat

1942/3

Jóllehet, hogy a fiatal E. Gáll Ferenc képein helyenként még a külföldön átélt hatások látszanak, azonban mégis megérzik a magyaros kifejezési mód, amely őt a nagy magyar mesterekre, Munkácsyra, Paál Lászlóra és Rudnayra emlékezteti és ez előkelő társaságba, amely csak dicsőségére válhat a fiatal piktornak, mindjobban és jobban talál önmagára.

E. Gáll műveiben a régi iskolát látjuk párosulni, igen szerencsésen, a jelennel. Ő nem kisérletezik, nem állítja fejetetejére a dolgokat csak azért, hogy „új legyen", hanem fiatalos lendülettel megy a maga útján. figyelve mindazt, ami „mai" és „korszerű", hogy azután jó szemével és nagy festői készségével a szépen induló karrierjét elmélyítse.

Képeinek van valami sajátos egyénies jellege, újszerűsége és érdekessége, amely a művész belső pikturális értékein, pompás színérzékén, hatásos beállitásán, könnyed frisseségén túl alkalmas arra, hogy a legszélesebb festői kifejezési móddal érdeklődésünket megragadja.

Mindenesetre e tárlat jelentős mozzanat E. Gáll Ferenc festői fejlődésében s ha mindig és elsősorban csak belső értékes önmagát fogja adni, úgy még sok nagyszerű, művészi teljesítményt és kiváló alkotást lehet várni ettől a nagy technikai felkészültséggel, szemléletes látásmóddal, változatos tárgykörrel és egyre szélesbülő művészi szempontokkal rendelkező fiatal és nagytehetségű piktortól.

Molnár József dr.

A KIÁLLÍTOTT KÉPEK JEGYZÉKE

✶

	Ár pengő
1. Nagybányai táj	2000
2. Utcarészlet	2000
3. Őszi színek	2000
4. Tájkép	2000
5. Őszi napfény	2000
6. Gát	1600
7. Október	1800
8. Kistemplom	2000
9. Bódék	2000
10. Ősz a kispiacon	2000
11. Virágzó almafák	2000
12. Kossuth Lajos-utca	2600
13. Kispiac	2300
14. Asszonypataka	2800
15. Vízhordó lány	1800
16. Zazar partján	1800
17. Esős délután	1800
18. A kiszáradt Zazar	900
19. Mezei virágok	900
20. Esti napfény	900
21. Őszi rózsa	900
22. Eső után	900
23. Nyárvége	900
24. Házak	900
25. Tájkép	800
26. Nyári nap	800
27. Naplemente	800
28. Fák alatt	900
29. Feleségem	magánt.
30. Kereszthegy	1000
31. Nyári napfény	600
32. Kofák	700
33. Olga	600
34. Késő délután	600
35. Novemberi nap	700
36. Kereszthegy	600
37. Tájkép	600

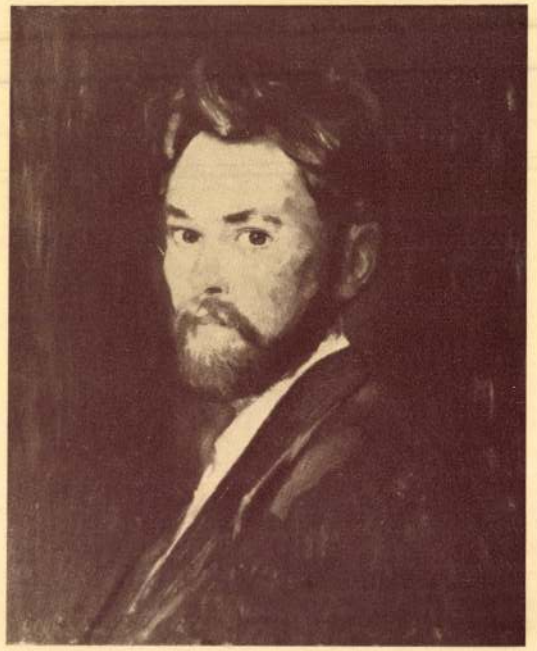

Önarckép

1938-ban a párizsi hivatalos Salon elismerő oklevéllel tüntette ki a „Spanyol menekültek" című nagyméretű kompozíciójáért, amelyet a francia állam a párizsi Luxemburg Múzeum részére megvásárolt.

E. Gáll Ferenc 10 éves külföldi tartózkodását a háború szakította félbe. 1939 őszén hazamegy Kolozsvárra és ott éri Erdély egy részének felszabadulása. 1941 tavaszán Kolozsvárról az újra szabad lett magyar barbizonba: Nagybányára teszi át működésterületét, ahol megszakítás nélkül tartózkodik és dolgozik.

E. GÁLL FERENC *Kolozsvárott, 1912-ben született. Művészi tanulmányait 1929-ben a római Real accademi di Belle Arte-n kezdte. Rómában Coromaldi Umberto keze alatt 4 évig tanult, majd az akadémia elvégzése után Párizsba ment, ahol továbbképzésére beiratkozott az Ecole Nationale Superieur des Beaux-Arts-ra, itt Devambes nagy francia mester keze alatt három és fél évig dolgozott.*

Több önálló kiállítást rendezett Rómában, Párizsban és szülővárosában, Kolozsvárott.

	Ár pengő
38. Ősz	600
39. Piroskereszthegy	700
40. Őszi virágok	700
41. Gesztenyét sütő öregasszony	700
42. Házak	600
43. Sárgakalapos nő	500
44. Tükör előtt	700
45. Önarckép	600
46. Zazar partján	600
47. Régi házak	600
48. Borús hangulat	600
49. Otthon	800
50. Házak déli napsütésben	900
51. Március	900
52. Tájkép	800
53. Kereszthegy kora tavasszal	900
54. Sétatér	1000
55. Tájkép	900
56. Kismalom-utca	800
57. Április	1000
58. Kispiac tavasszal	900
59. Erdőszéle	1000
60. Kompozíció	1200
61. Tavasz	1000
62. Vasárnap délután	1000
63. Virágok	1600
64. Kispiac	1800
65. Parkban	1600
66. Vásár a kispiacon	2000
67. Erdőrészlet	2000
68. Szőlőoldal	1800
69. Olga virágokkal	2000
70. Feleségem	magánt.
71. Zazar hídja	1000
72. Borús hangulat	magánt.
73. Nagybánya tavasszal	magánt.
74. Kompozíció	800

E. Gáll Ferenc képkiállítása | *1943 december 5 - 15-ig*

NAGYBÁNYAI SZÍNEK

74464 - RÉVAI IRODALMI INTÉZET NYOMDÁJA, BUDAPEST

Nyárvége

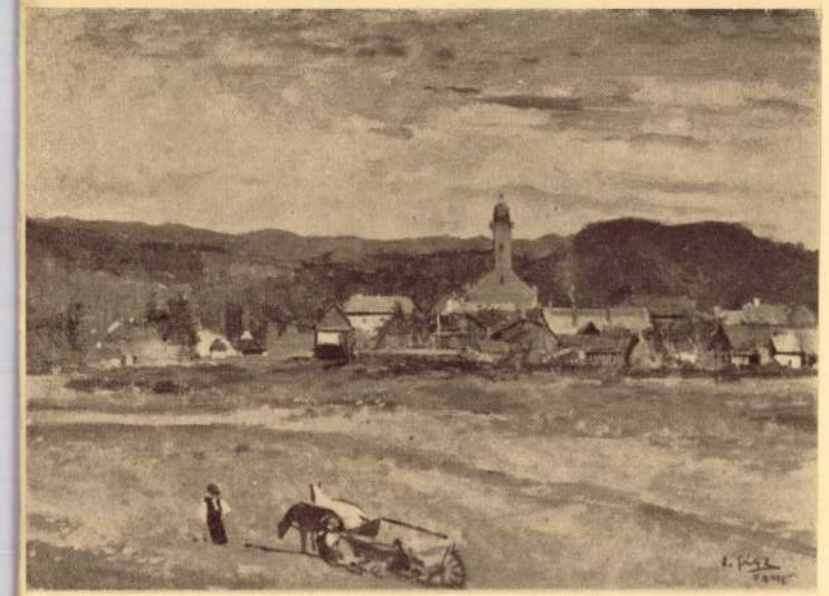

Nagybányai református templom

Novemberi nap

Gesztenyét sütő öregasszony

E. Gáll Ferenc festő

MŰTEREM

BUDAPEST IV, KOSSUTH LAJOS-UTCA 12. I.

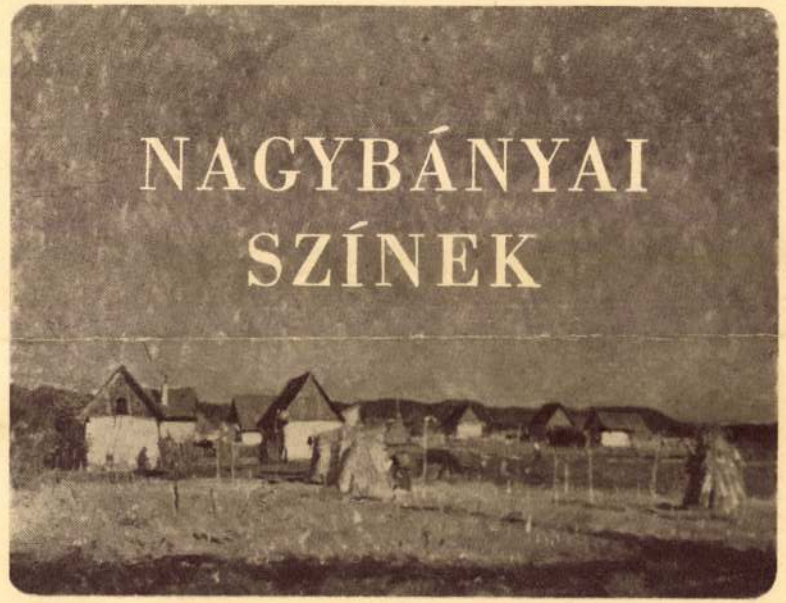

E. GÁLL FERENC KÉPKIÁLLÍTÁSA

1943 DECEMBER 5–15

Gáll Ferenc, erdélyi

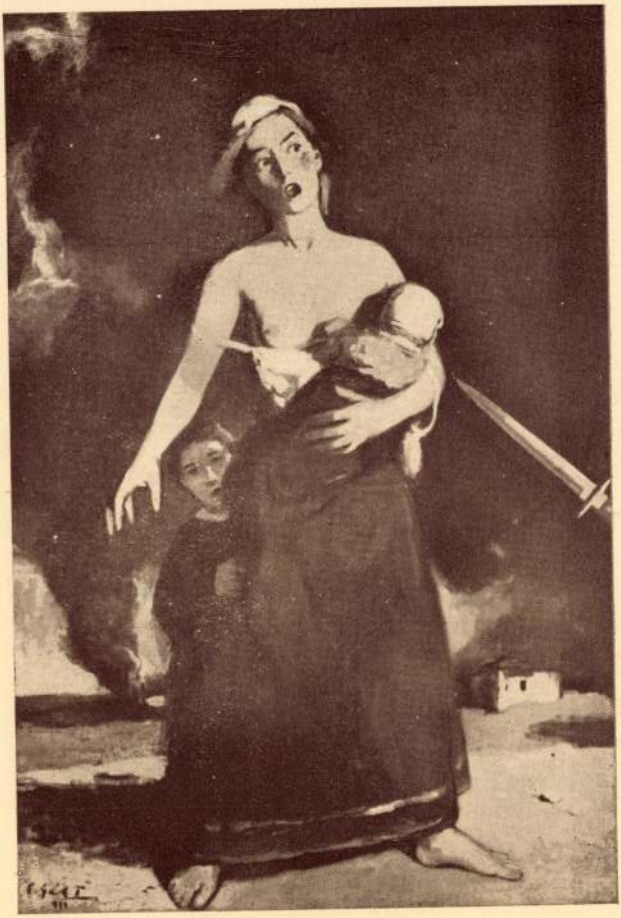

Magyar Nemzeti Múzeum
1937. 4. 27.

Háború. Erdélyi Gáll Ferenc olajfestménye
(Nemzeti Szalon)

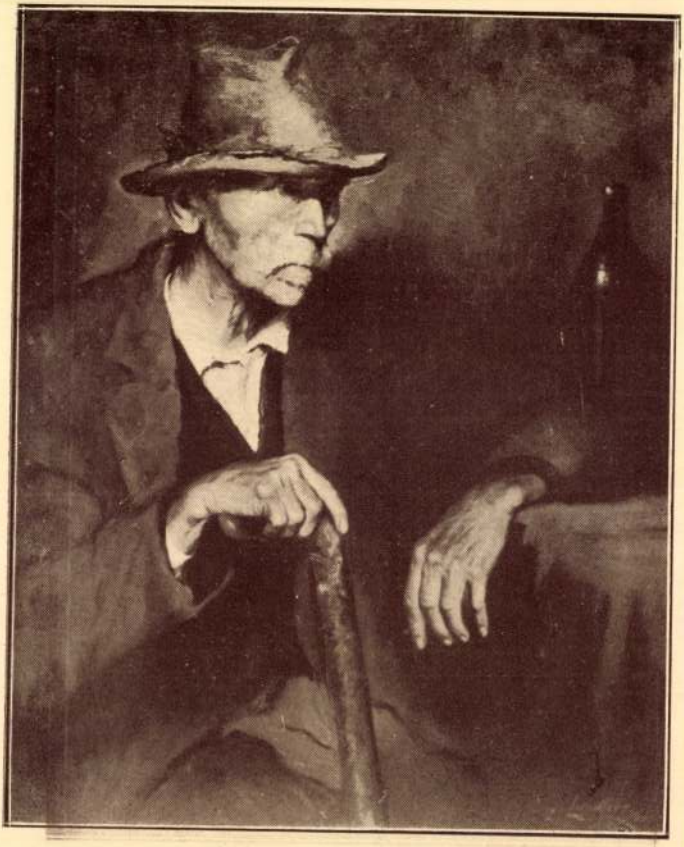

Vén csavargó. Szapudi Laendler István olajfestménye
(Nemzeti Szalon)

Gáll Ferenc
Nemzet Ujság 1938 máj. 29

— **Gáll Ferenc ujabb sikere Párisban.** Diszes külsőségek között, ragyogó pompával, tizezrekre rugó közönség jelenlétében nyilt meg a párisi *Salon* ezidei tavaszi tárlata, amely a 250 éves intézmény tárlatainak sorában a 151-ik. Közel kétezer művész a világ minden tájáról szerepel a tárlaton. Magyar egyetlen egy, a kolozsvári származásu Gáll Ferenc, aki immár másodszor kerül a *Salon* katalógusára. Tavaly az „*Utcai énekesek*“ kompoziciójával aratott hatalmas sikert, az idén a „*Spanyol menekültek*“ képe került a világhirü tárlat falára. Szemben a főbejárattal van az 55-ös számu teremben, amelynek legjobb helyén van felfüggesztve a „Spanyol menekültek“, amely ha nem is mérteivel, de kompoziciójában hatalmas alkotás. *Gáll* Ferencnek, az alig 27 éves fiatal művésznek igen érdekes a karrierje. Alig 16 éves, amikor Nagybányán már jeles mester keze alatt dolgozik. Egy év mulva már Rómában tanul, három évig marad ott, sőt nagysikerü kiállitással ér el átütő sikert. Erdélyt azonban soha nem hagyja ki sikerei szinteréből. Néhány nagyvonalu önálló kiállitást rendez és közben, immár harmadik éve Páris impressziójában él és dolgozik. Képei és témái általában mindig mélyek és komolyak. A szinek döbbenetes drámai hatásban elevenednek ki ecsetje alól. És ahogy a palettának, ugy a rajznak is nagy mestere. Művész lelkében az őserő, fantázia és technikai tudása viaskodnak a végleges kialakulás irányába s az ecsetkezelés virtuóz impresszionizmusa nem befolyásoltatja magát klasszikus elmélyedésében. A „Spanyol menekültek“ nagy hatást keltett a párisi *Salon* tárlatán. Tavaly „Utcai énekesek“ dicséretet kapott, az idén **éremre véleményezte a zsüri.**

Gáll Ferenc

festő

Lárd

Ovszönt, 1932/33

30 · l.

~~Pápa VII. 281~~

E. GÁLL FERENCZ

37. Lópatkolás, olajf.
38. Háború, olajf.
39. Székely búcsú, olajf.

Nemzeti Szalon

1939-es Szalon

G. Gáll Ferenc

Kis piac, olaj.
Kolbászárusok, olaj.
Pipi, tempera

Művészeti Hotek Komárom

1941.

E. GÁLL FERENC

A vak ember. Olajfestmény.
Erdőrészlet. Olajfestmény.

Művészeti Hotek Ungvár

1941

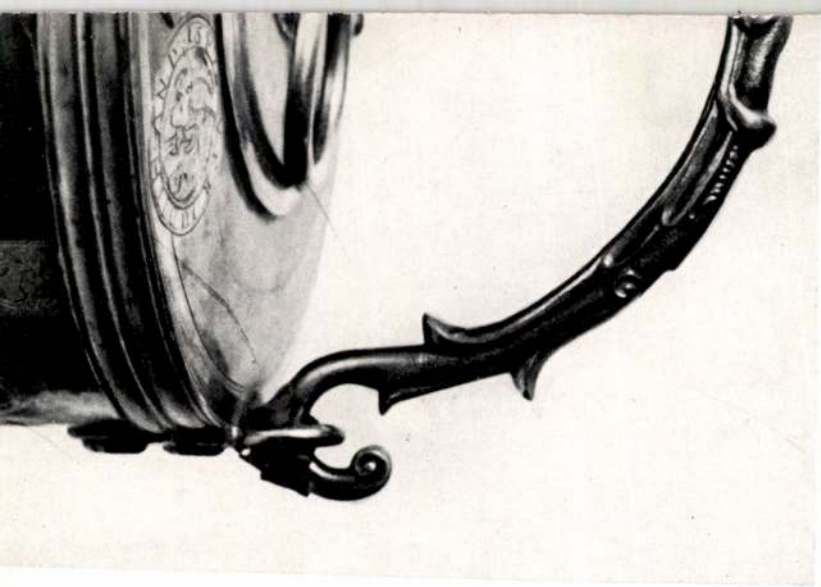

E. Gáll Ferenc

Harateres, olaff.

Müvéneti hetek
Kolozsvár 1942. 92. l.

E. Gáll Ferenc

46. Téglavetők, olajf.

Nagybányai kiáll. 1942

E. Gáll Ferenc
festő

1. Cinkotai

Nagybányai kiáll.
(festménypályázat)
1942

E. Gáll Ferenc

festő

V. Kerület. 1943

Állami vásárlás,
nem volt kiállítva:
Pipi, Tempera.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Gáll Ferenc, erdélyi

festői naturalizmus,

Munkácsy vermi-

niscenciák

~~Műcs. kiáll. tól~~

Pipics 48. l.

KERAMIK

FACHKLASSE FÜR KERAMIK.

Gáll (Gall) Ferenc

magyar festő

1933 Lara
1936 Páris

Párisban

1938-45 (kép - BP)
Nbere

Nemzeti Szalon

1937 1948 aug - sept.
1938 Mont. Hon. Miall -
Páris diplomáti hrsz. (album)

1941 Mines bitumt. elsm.

1947 Artistes Françaises
ar. ér.

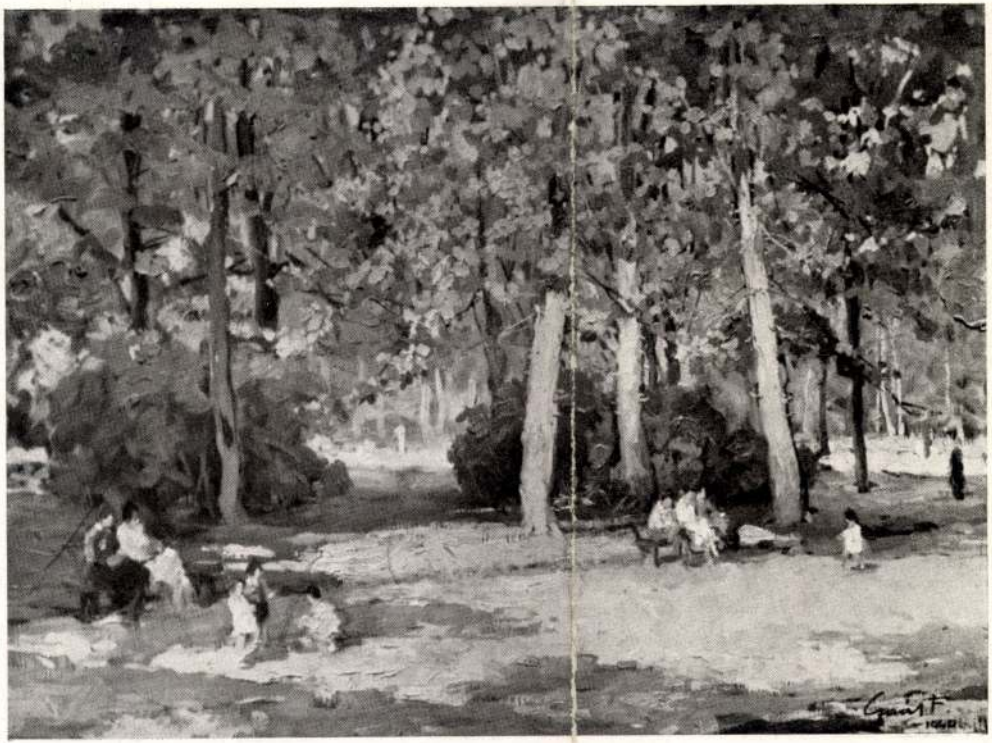

Gaál Ferenc: Ősz a Városligetben

Gádi Ferenc

Czene Béla: Templomozás Körösfőn

KMTanítói kiáll
1942 dec – 1943. jan.

Gáll Ferenc

— **Gáll Ferenc festőművész sikere Párizsban.** Párizsból jelentik: Az idei tavaszi tárlat kétezer kiállítója között *egyetlen magyar szerepel:* a kolozsvári származású *Gáll Ferenc.* Tavaly az „Utcai énekesek"-kel aratott sikert az idén a „Spanyol menekültek" című képe került a „Salon" egyik *legjobb helyére.* Az alig 27 éves Gáll Ferenc *Nagybánya és Róma után került Párizsba,* ahol már három éve dolgozik. Éppoly kitűnő kolorista, mint mesteri rajzoló. Technikai tudása, könnyed csetkezelése, gazdag képzelőereje, szilárd szerkezeti érzéke egyaránt nagy jövőre jogosítják.

Pesti Hírlap

1938. máj. 29.

Gáll Ferenc

— **Gáll Ferenc festőművész újabb sikere Párizsban.** A párizsi Salon tavaszi tárlatán egyetlen magyar név szerepel a közel kétezer kiállító művész között: a kolozsvári származású *Gáll* Ferenc, aki immár másodszor kerül a Salon katalógusára. Tavaly az »*Uccai énekesek*« kompozíciójával aratott hatalmas sikert, az idén a »*Spanyol menekültek*« című képe került a világhírű tárlat falára. Gáll Ferenc, az alig 27 éves fiatal művész Nagybányáról indult el, majd Rómában tanult, ahol már önálló kiállítással ért el átütő sikert. Erdélyt soha nem hagyta ki sikerei színteréből: néhány nagyvonalú önálló kiállítást rendezett ott s imár harmadik éve Párizsban él és dolgozik. A »Spanyol menekültek« nagy hatást keltett a párizsi Salon tárlatán. Tavaly az »Uccai énekesek« dícséretet kapott, az idén éremre véleményezte a zsűri.

— Senkinek ...

Pesti Napló

1938. jul. 13

GALL Ferenc, E. (Francoise Gull)

Nagybánya : Nagybányai festészet a neósok fellépésétől 1944-ig. Miskolc : Mission Art Galéria, 1992

14, 80, 100, 154

1942-43

GÁLL FERENC, Francois Gall

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

491-492
Szöveg : 186, 189, 376,

Francois Gall

1912 márc.22-én született Kolozsváron, egy kis erdélyi városban /Magyarország/.12 éves korában, miközben még líceumba járt, kénytelen volt gondoskodni megélhetéséről. Igy 1929-ig egyszerü munkákat végzett.17éves korában, egyedül, minden podgyász nélkül, XXXX csupán azzal a 40 frankkal, amenynyije volt, Rómába ment. Ebben a városban beiratkozott a Kir.Képzőművészeti Akadémiára. Hogy megéljen, hol kertész, hol templomi harangozó stb. 1930-ban két ösztöndijat kapott, egyiket a magyar kormánytól,másik volt a"Hunyady Aldobrandini " dij.XXXX Két évvel később Európában utazgat, muzeumokat látogat, müveli magát.Párisban, ahová 1936-ban érkezik, Gall, bizonyára tulzott szerénységből, beiratkozik a Beaux-Arts-ba, Devambez és Charles Guérin mütermébe.A háboru és a megszállás megszakitást jelentettek tevékenységében. Francia állampolgár lett, francia nőt vett feleségül, 1945 óta ismét hozzákezdett a festéshez és kiállitáshoz.

- Denys Chevalier: Petit dictionnaire des artistes contemporains "Arts" 1948.máj.28.

ez tanító, a polgármester és a tanfelügyelő kireklamálták. Végre a szomszédé
ben elhelyezett cs. és kir. tartalékkórház orvosparancsnoka már azt tervezte,
katonai hatóságtól az intézet épületének kórházi célokra való lefoglalását kérje
a múzeum 1914-ben állami segélyt nem kapott, több tervezett vétel elmaradt.

Daczára e sok bajnak, a múzeum vezetősége igyekezett helyét megálla
eddig bizonyos mértékig sikerült is. Sőt, hogyha vesszük, hogy az elmult év
felében a könyvtár forgalma erősen emelkedett, mondhatjuk, hogy a háború
verseczi múzeumnak számba vehető kárt nem okozott.

VESZPRÉM. A *Veszprémmegyei Múzeum* tisztviselői közül senkit sem hi
hadi szolgálatra.

Az a körülmény, hogy a múzeum igazgatójának, mint gimn. igazgatónak
idejét az iskolai tanítás körül ismételten beállott változások teljesen kimerítették
Rhé Gyula múzeumi őr, mint vasuti állomásfőnök a múzeum javára fordítható
idővel szintén nem rendelkezett, a még tavaszszal végzett ásatási munkákon kí

Gáll (Gall) Ferenc

vród

Arts (Paris)
1948. 158. n. 4. l.
168. n. 5. l.

á „Hermes bank utján
illérnek átvételéről a szentesi
tal kiállitott nyugtát ide
szerencsém átszármaztatni.
tóságod kiváló tisztelettem

08. március hó 23.

Mikolovics
alispán.

Gall Ferenc

festő Párizs

Helyesbítés:

A párizsi Salon des Artistes français New-Yorkban 1948. ápr. kiállítást rendezett. Ezen a kiállításon fenti Önarcképet is kiállitottak. Erről szól az alábbi cikk-s a képet reprodukálja

Bouret, Jean: Au Palais de New-York. Le Salon. Arts (Paris). 1948 ápr. 23. Képpel

Ez nem a vázos, hanem kiállító helyiség neve!

müv

j. 73

1 Köt. 8°

Bünker

J. R.

Ueber den alten Ornat der evangelischen Kirche in Sopron

(Separat-Abdruck aus der „Neue Zeitung")

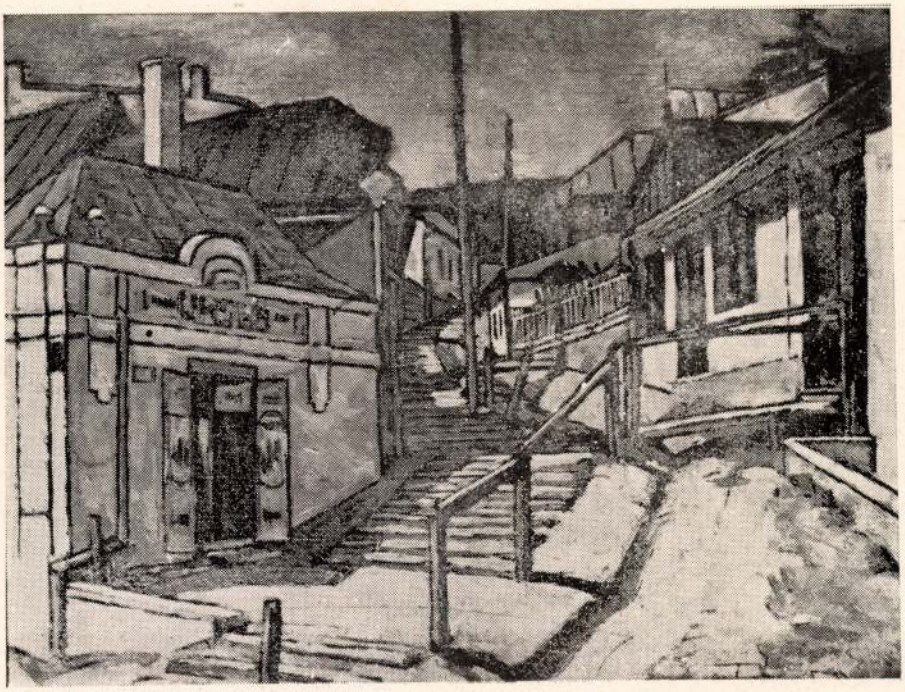

FELLEGVÁRI LÉPCSÖ-UTCA

CORNEA EMIL olajfestménye

LÁTKÉP A FELLEGVÁRRÓL

CORNEA EMIL olajfestménye

UTCA-RÉSZLET A MINORITA-TEMPLOMMAL

GÁL FERENC olajtestménye

Erdélyi Helikon

1934. 6-án.

— Beverték a Bethlen téri zsidó imaház ablakait. Szombaton este nagyrészt állatorvosi főiskolai hallgatókból álló tömeg tüntetést rendezett a Bethlen Gábor téren. Többen dobálózni kezdtek, *beverték a zsidó imaház ablakait*, majd behatoltak az udvarra és *betörték a zsidó cserkészotthon ablakait* is, azután — mert rendőrök közeledtek feléjük — visszavonultak az Állatorvosi Főiskola kertjébe. A tüntetéssel kapcsolatban *előállítás nem történt.*

— Dr. Bródy Lajos üdvözlése. A Magyar Ujságírók Egyesülete dr. *Bródy* Lajos udvari tanácsoshoz, 80 éves születésnapja alkalmából a következő levelet intézte: »A nyolcvanadik születésnap alkalmából a Magyar Ujságírók Egyesülete nagy tisztelettel és mélységes hálával gondol Méltóságodra és a legőszintébb szerencsekívánatait küldi. A Gondviseléstől áldást kérve Méltóságod érdemes munkával eltöltött életére, maradunk őszinte tisztelői, a Magyar Ujságírók Egyesülete nevében dr. *Tóth László* m. kir. kormányfőtanácsos, elnök, *dr. Boros* László m. kir. kormányfőtanácsos, alelnök-főtitkár.«

— A Barsvármegyei Egyesület különvonata Lévára. A Barsvármegyei Egyesület, amely az elmúlt húsz év alatt a csonka országban tartotta össze a szülőföldjükről elszakadt barsiakat, most, amikor a vármegye jórésze felszabadult, december 4-én rendkívüli közgyűlést tart Léván. A MÁV különvonata áll az egyesület rendelkezésére, amely december hó 4-én, vasárnap reggel 7 óra 02 perckor indul a nyugati pályaudvarról. Felvilágosítás az egyesületnél, II., Keleti Károly u. 7., I. 1. alatt 9—2, 4—7 óra között.

— Pettykó János egyetemi tanácsjegyzőt felmentették fegyelmi ügyében. Mint *Pécsről* jelentik, *Pettykó* János egyetemi tanácsjegyző ügyében, a most lefolytatott fegyelmi eljárás során felmentő ítéletet hoztak. *Pettykó* János most újra elfoglalta hivatalát.

— A Magyar Királyi Légügyi Hivatal 505.204/14/b 1938. szám alatt rendeletet adott ki az ideiglenes légiforgalmi korlátozások feloldása tárgyában. A rendelet:

1. A Budapest egész területe, továbbá Budapest középpontjától 20 kilométeres sugarú kör által bezárt terület felett a polgári légi járóművek közlekedését megtiltó 479.064/1ü 14/b 1938. számú rendeletet teljes egészében hatályon kívül helyezi.

2. A magyar és külföldi sportgépek Magyarország területe feletti közlekedésének korlátozásáról szóló, úgyszintén a menetrendszerűen közlekedő forgalmi gépek útvonalainak korlátozásáról szóló 487.713/1ü 14/b 1938 és 491.588/1ü 14/b 1938. számú rendeletet (Bánhida, Vác, Szolnok és Dunaföldvár körüli elkerülendő terület tárgyában) teljes egészében hatályon kívül helyezi.

A rendelet azonnal hatályba lép.

— A HONSz zászlóátadási ünnepsége Komáromban. *Komáromból* jelentik: A *Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Nemzeti Szövetsége* a visszacsatolás örömére zászlót ajándékozott a megalakítandó helyi szervezetnek. Az ünnepségen képviseltette magát a II. vegyesdandár és a járási katonai parancsnokság. *Fülöp* Zsigmond városbíró köszöntötte a hadirokkantak szövetségét, dr. *Kállay* Endre méltatta a nagy háború hőseit. *Dóbis* István és *Simon* Zoltán szavalata után *Horváth* Sándor, a HONSz központi vezetősége nevében átadta a zászlókat, majd vitéz *Galánthay Glock* Tivadar intézett beszédet a közönséghez.

— Kivégeztek egy feleséggyilkost Berlinben. *Berlinből* jelentik: Szombaton kivégezték az ötvenhároméves *Zunker* Pétert, akit a berlini különbíróság gyilkosság büntette miatt halálra ítélt. A többszörösen büntetett Zunker november 3-án *kegyetlenül meggyilkolta* huszonkilencéves feleségét.

— Jótékonycélú vásár. November 30-án 3—7-ig, december 1-én és 2-án 10—7-ig lesz Sir Geoffrey Knox brit kir. követ védnöksége alatt a *The save the Children Fund* munkaiskoláinak vására a Skót Misszió Webster-termében, VI., Vörösmarty ucca 51. fdsz. A vásáron kézimunkák, használati tárgyak, jótékonycélú tea, frissítők kaphatók. A munkaiskolák célja, hogy a gyáripar jövendőbeli munkásnőinek megfelelő nevelést adjanak.

— A biztosítási ügynököt azzal küldi el, hogy »majd megbeszélem feleségemmel«. Beszélje inkább más ember özvegyével, hogy *kössön-e életbiztosítást?!*

— »Már mindenünket eladtuk, ez az utolsó lépésem, a társadalom nemes szívében bízom...« *(Levél a szerkesztőhöz.)* Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Hat éven át előfizetője voltam a *Pesti Naplónak*, idén azonban a sors keze nagyon lesujtott rám. Családfenntartónk, *a fiam, tavaly tönkrement Bécsben*, hetvenkétéves férjem pedig *szervi szívbajban szenved.* Tönkrementünk és főbérleti lakásunkat felmondták, mert *nem tudtuk kifizetni a lakbért.* Május óta albérletben lakunk, de most *december 1-én innen is el kell majd mennünk, mert itt sem tudunk fizetni.* Mához egy hétre itt az elseje és nem tudom, hol fogom a fejemet letenni. Fiam nem tud támogatni, én sem tudok elhelyezkedni. *A Szerkesztő Ur nemes szívéhez fordulok, hogy lapjában közölje kérésemet, hátha a jószívű emberek támogatásban részesítenek. Már mindenünket eladtuk, nincsen semmink, ez az utolsó lépésem... A társadalom nemes szívében bízom.* Hálás tisztelője *Pollák* Ignácné, VII., Alsóerdősor ucca 20. I. 15.

— Halálozás. Özv. *Szentmihályi Clair* Gyuláné született Szeiffert Ilona a bécs melletti Badenben meghalt. A megboldogult az 1912-ben elhúnyt *Szentmihályi Clair* Gyula altábornagynak, az egykori kassai honvédkerület parancsnokának volt a felesége.

Özv. *Zubor* Árpádné sz. Mészáros Ilona november hó 24-én, életének 71-ik évében elhúnyt.

Id. dr. brassói *Szterényi* Sándor ny. min. osztálytőnök november 26-án 65 éves korában meghalt. A megboldogult hosszú ideig vezette a hazai iparoktatási osztályt a kereskedelmi minisztériumban. Az elhúnytban báró *Szterényi* József titkos tanácsos fiát és ifj. *Szterényi* Sándor min. osztálytanácsos édesapját gyászolja.

Kolozsvárról utazott Kassára Erdélyi Gáll Ferenc székely művész, hogy megfesthesse Horthy Miklós diadalmas bevonulását

Kolozsvárról indult el egy héttel ezelőtt *Erdélyi Gáll* Ferenc festőművész, autón érkezett Budapestre, hogy rövid pihenő után továbbutazzék a felszabadító magyar csapatok nyomában a Felvidékre. Huszonhétéves, fiatal, nagytehetségű festőművész Erdélyi Gáll Ferenc. Mért jött el szűkebb hazájából, Kolozsvárról, hogy megfesthesse vitéz nagybányai Horthy Miklós, a legelső magyar bevonulását Kassára. Ma már budapesti műhelyében, éjt nappallá tevő lázas munkával készül a hatalmas kompozíció: *»Az országgyarapító bevonulása Kassára.«*

Erdélyi Gáll Ferenc

Margitkörúti műtermében kerestük fel *Erdélyi Gáll* Ferencet. A fiatal piktor megjelenésében is festői. Lobogó barna haja és szakálla romantikus külsőt kölcsönöznek neki. Szeme állandó tüzben ég s míg az édes magyar nyelvünk az ő székely hangszerelésében megszólal, kezeit valami mély, belső forróság indítja a kimondott szavak után.

— Néhány héttel ezelőtt érkeztem meg állandó lakhelyemről, Párizsból — mondja — Kolozsvárra, szülőházamba. Úgy gondoltam, a telet otthon töltöm, pihenek. Amikor azonban megérkezett a hír, hogy a magyar hadsereg bevonult a felszabadult Felvidékre, nem bírtam otthon maradni. Valami hajtott. El kell mennem, meg kell néznem ezt a történelmi bevonulást. A szép terv kivitele nem a legsimább keretek között folyt le, de hála Istennek, sikerült és most készül a hatalmas vászon, amelyet a Hadtörténelmi Múzeumnak ajánlok majd fel...

— Tizenhatéves koromban kezdtem festeni — beszél ezután életéről. — *Pap* Aurél festőművész és *Gratz* kolozsvári műkereskedő fedezett fel. Pénzt adott, műtermet bérelt számomra, majd lehetővé tette, hogy Szatmáron és Nagybányán folytathassam tanulmányaimat. Nagybánya után kiküldött Rómába.

— Rómában váratlan kitüntetés ért. Egyszer megnézte képeimet *Bragaglia*, az olasz szellemi és művészi élet egyik vezéregyénisége, akinek munkásságát, — színpadi előadásait, könyvkiadását és képzőművészeti kiállításait Mussolini rendelkezése folytán az olasz állam finanszírozza. Ugylátszik, képeim megnyerték tetszését. Kijelentette, hogy legközelebbi tárlatán kiállítja az én képeimet is. Valóban, negyven festményemet érdemesítette a kiállításra. Hogy ez milyen nagy sikert jelent, arra mi sem jellemzőbb, mint hogy előttem *soha idegen festőt ki nem állított Bragalia.* Rövidesen ezután megkaptam a Hunyadi-Aldobrani ösztöndíjat, amely gondtalan megélhetést nyujtott számomra...

— Az első nagy olaszországi siker után — mondja — hazamentem Kolozsvárra, ahol két évig csendben dolgoztam tovább. Utána Párizs... Beiratkoztam az *»École National Superieur des Beaux Arts«*-ra és Davember mester mellett dolgoztam. 1936 őszén részt vettem Párizs város kollektív képkiállításán, amelyen a »Halott gyermekét sirató anya« című kompozíciómmal elnyertem a *»Mention honorable«*-t. A Salon háromezer kiállító művésze közül én voltam az egyetlen magyar... Ezévben ugyancsak részt vettem a Salon kiállításán és kitüntetést nyertem »Spanyol menekültek« című festményemmel.

Levelet szed elő zsebéből.

— Kolozsvárról kaptam meg most a francia kultuszminisztérium levelét. A *»Spanyol menekültek«* ára iránt érdeklődnek, meg akarják venni...

A szobában kering a kék pipafüst. Velem szemben egy fiatal magyar festő ül. Székely. A magyar végek küldötte. Feje misztikus beállítást kap az elsötétülő szobában, ahol csak egy asztali lámpa világít.

Terveiről kérdezem. Azt mondja:

— Célom a klasszikus magyar piktúra feltámasztása. Szeretném ott folytatni, ahol Munkácsy Mihály egy tragikus percben abbahagyta. Témáim, mondanivalóim a magyar földből sarjadnak. Párizsban is a magyar földről álmodom... Szeretnék ittmaradni Magyarországon, nem tudom, meglesz-e rá a mód, hogy megtegyem? Párizsban két híres mügyüjtő és mecénás vár. Monsieur *Dumay* és Monsieur *Villat*. Eddig több francia történelmi képet festettem számukra. De itt szeretnék maradni... Magyarországon.

— Vér nem válhat vízzé! *Galambos* Zoltán, a felszabadult Ó-Komárom református lelkésze mondotta el ezt a kis történetet. Gyermekeinket — úgymond a felvidéki magyarság egyik vezetőszelleme — a cseh elnyomás évei alatt kommunista érzelmű tanítók próbálták kivetkőztetni magyar mivoltukból. Igy történt, hogy a kisfiam, Gedeon, míg az első elemibe járt, nem egyszer jött haza azzal a kéréssel, amit a *»tanítóbácsi«* írt a lelkükbe: Apám, miért nincs nálunk a falon *»Masaryk bácsi«* képe? Megint máskor *»észrevette«*, hogy a hivatalszobámból hiányzik a cseh címer. Amikor aztán a fiú tizenegyéves lett, egy délután rányitottam a tanulószobájában s a gyerek akkor ijedten becsapta a könyvet, amit éppen olvasott. Szigorúan rászóltam, mutassa meg mi az, amit el kell rejtenie előlem. A fiú lángpiros arccal vonakodott és meg kellett ígérnem, hogy nem fogok megharagudni reá. Végül elővette, kinyitotta a rejtegetett könyvet — Bibliáját és megmutatta azt, amit az apjától féltett... a Bibliában — *egy nemzetiszínű piros-fehér-zöld selyemszalag volt...*

LIEBNER BÁCSI JÁTÉKBOLTJA
BUDAPEST, V., SZENT ISTVÁN TÉR 4. SZ.
Az összes játékszerekről nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

AZ IDŐ *(Szelesebb, ködösebb, felhősebb.)* Európa nyugati-északnyugati és déli-délkeleti része között az időjárás még mindig nagy ellentét. Amíg ugyanis az előbbi rész felett az időjárás roppant nyugtalan, sőt a brit szigeteken és az Északi tengeren újabb viharzóna alakult ki és a Sarkvidék felől hideg levegőt zúdított a francia partok felé, addig Közép- és Dél-Európában az időjárás csendes, hol felhős, hol derült, de helyenként a köd egyszer gyengül, majd ismét erősödik és így a hőmérséklet eloszlása is ennek megfelelőleg igen egyenlőtlen, mert a ködös vidékeken az átlagérték alatti, a derülteken pedig azt meghaladó értékű. A ködszemergés folytán szombat reggelig a Dunántúl és az ország középső része kapott lényegtelen csapadékot. Az eső után, szombatra virradóra az ég főként a Dunántúl kiderült, s ezért ott sok helyen még másfél méter magasságban is a fagypont alá szállott a hőmérséklet, így Ógyallán —3, Magyaróvárott, Sopronban és Szombathelyen —2 fokot, sőt a talaj mentén Budapesten —2, Farkasgyepün —3, Magyaróvárott és Sopronban —5, Szombathelyen és Ógyallán pedig —7 fokot is mértek.

Természetesen ezek az erős éjjeli lehűlések, mivel a növényeket nem védi még hótakaró, nem nagyon hasznosak. Szombat délután úgyszólván még teljesen szélmentes időben az ország nyugati és középső része majdnem egészen derült volt és a hőmérséklet 7—9 fok között váltakozott, keleten és északon azonban, ahol a reggeli köd tartott, még csak 3—4 fokra emelkedett. Napközben a Dunántúl 11—12, Budapesten 10, az ország középső részein 6—7, északon 5 fok volt a legmagasabb hőmérséklet, este pedig a nyugati megyékben 5—7, Budapesten 3, egyebütt 4—6 fokra süllyedt a temperatúra.

Este az idő csendes, az ég derült volt, borulás csak az ország délkeleti szélén uralkodott, az ország északi részén azonban sokhelyen már újból megindult a ködképződés. Ha az időjárási helyzet Európában nem változik, akkor az időjárás még egy-két napon át változatlan marad nálunk, de abban az esetben, ha a hideg sarki levegő továbbra is az eddigi nagy erővel áramlik felénk, akkor talán már vasárnap estére is borultabb, esőre, — a hegyeken havazásrahajló és ködös időt kaphatunk és a hőmérséklet lassan, az évszaknak megfelelőleg megkezdi további süllyedését, de az átlagnál egyelőre nem száll sokkal mélyebbre. **Dr. M. E.**

*

November 28-án, hétfőn a Nap kél 7 óra 05 perckor, lenyugszik 15 óra 57 perckor; a Hold kél 11 óra 17 perckor, lenyugszik 22 óra 04 perckor.

November 29-én, kedden a Nap kél 7 óra 07 perckor, lenyugszik 15 óra 57 perckor; a Hold kél 11 óra 32 perckor, lenyugszik 23 óra 06 perckor.

Budapesten este kilenc órakor a hőmérséklet 2 Celsius fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 769 milliméter, gyengén süllyedő irányzatú.

Várható időjárás a következő 24 órára: Élénkebb délnyugati szél. Több felhő. Több helyen köd. Néhány helyen, főkép a Dunántúl és a Felvidéken eső. A hőmérséklet még alig változik.

— Vörös Kereszt főorvosi címadományozás. Dr. vitéz *Simon* Elemér, a Vörös Kereszt elnöke, dr. *Hady* Antal sebészszakorvosnak, dr. *Simon* Ákosnak és dr. *Szeőke* Sándornak a légoltalmi egészségügy terén kifejtett kiváló munkálkodásuk elismeréséül a *Magyar Vörös Kereszt főorvosa* címet adományozta.

— Bajtársi összejövetelek. A volt kassai 5. honvédhuszárezred bajtársi egyesülete közli, hogy a december 3-ára és 4-ére tervezett ezrednap programja megváltozott. Az ezred napot a családtagok bevonásával december 3-án tartják. Délelőtt 11 órakor istentisztelet lesz a Ferenciek templomában, utána tisztigyűlés a Tiszti Kaszinóban. A legénységet Bánszky Sándor vezetésével öttagú küldöttség képviseli. Este 8 órakor közös vacsora a Pannonia-szállóban. — A volt cs. és kir. 32. gyalogezred, Budapest volt házlezrede december 4-én rendezi hagyományos ezrednapját. Délelőtt 10 órakor szentmise lesz az eskütéri plébániatemplomban, majd az ezred tagjai megkoszorúzzák az ezredszobrot a Harminckettesek terén, ahol kiosztják az ezredalapítvány kamatjövedelmét. Végül a Mária Terézia laktanya falán lévő 32-es emléktáblát koszorúzzák meg.

— **Szombaton is tüntettek az uccán.** Szombaton délelőtt a város különböző pontjain megismétlődtek a pénteki *uccai tüntetések*. Ezúttal azonban a tüntetőknek nem volt alkalmuk kárt tenni a kereskedők kirakataiban, mert a rendőrség mindenütt idejében közbelépett *s a tüntetőket szétoszlatta*. Akik a rendőrség felszólításának nem tettek nyomban eleget, a főkapitányság politikai osztályára kerültek, *ott igazoltatták őket* és megindították ellenük az eljárást.

— **Megnyílt az Iparművészeti Társulat székesfehérvári kiállítása.** Az *Országos Magyar Iparművészeti Társulat iparművészeti, háziipari és népművészeti* kiállítást rendezett Székesfehérvárott, a Szent István teremben. *Szablya* Jánosnak, a társulat ügyvezető-alelnökének irányításával *Lakatos* Artúr, a kiállítási bizottság elnöke, ifj. *Payer* József, a bizottság előadója és *Deák* István titkár dolgozott a kiállítás sikere érdekében. Az installáció tervezője *Csapó Heim* József építő-iparművész, akinek munkáját kiegészíti *Latabár* Károlynak *a fejérmegyei népművészet és háziipar termékeiből* rendezett csoportja. A kiállítást szombaton délután *József Ferenc* főherceg ünnepélyes külsőségek között nyitotta meg. A kultuszminisztert *Say* Géza miniszteri osztálytanácsos, a kereskedelmi és iparügyi minisztert *Törley* Bálint államtitkár képviselte. *Szablya* János köszöntötte a főhercegeket, aki *válaszában rámutatott a magyar iparművészet és népművészet, valamint a háziipar és műipar nagy jelentőségére.*

— **Uj evangélikus gimnáziumi igazgatók.** Dr. *Demjány* Ervint a bonyhádi, dr. *Nagy* Imrét az aszódi evangélikus gimnázium új igazgatójává választották.

— **A csehszlovák államnak nines joga a Ruténföldre,** — írja egy elzászi lap. Az egyik előkelő elzászi lap, a »Le Nouvelliste d'Alsace« főszerkesztője hosszú cikket közöl a rutén kérdésről. Ebben részletesen ismerteti a rutén nép kálváriáját és mindazokat a szenvedéseket, melyeket a 20 éves cseh uralom folytán kellett elszenvednie. Fejtegetéseit a következő érdekes megállapításokkal zárja: »Csehszlovákia minden jogot elvesztett, hogy Ruszinszkót magának követelje. Ezt a területet a nép akaratával szemben csatolták hozzá. A csehszlovák állam semmit sem tett, hogy a rutének nyomorát enyhítse. *Legfőbb ideje, hogy Ruszinszkó olyan kormány uralma alá kerüljön, mely biztosítja a nyelvi és vallási békét, a szabadságot és kenyeret tud adni. Miért ne lehetne ez a budapesti kormány? Ruszinszkó 1918 előtt Magyarországhoz tartozott és sohasem panaszkodott e miatt.*«

— **Uj református elemiiskolai igazgatók.** A dunamelléki református egyházkerület *Faragó* László ókécskei, *Megyery* Endre ceglédi, *Jámbor* Dezső ságvári, *Kiss* Ernő balatonszárszói, *Boross Ferenc* kiskúnlacházi, *Boga* István szigetmonostori és *Jezerniczky* Zoltán sárkeresztúri református tanítókat kiváló szolgálatuk elismeréséül a »*református elemi iskolai igazgatói*« címmel ruházta fel.

— **BEKÜLDÖTT HIREK. — VASÁRNAP. HÉTFŐ. NAPIREND.** — Múzeumok. — Történeti (történet, régészet): V. 9—½2. — Iparművészeti: 9—½2. — Néprajzi: 9—½2. — Hopp: V. 9—½2. — Természettudományi (állat, ásvány, őslény): 9—½2; (növény): V. 10—1. — Szépművészeti (V. valamennyi gyűjtemény; H. antik és modern eredeti szoborgyűjtemény; grafika): 10—½2. — Uj Magyar Képtár: V. 10—½2. — Történelmi Képcsarnok: V. 10—1. — Levéltár: 9—½2. — Mezőgazdasági: V. 10—1; H. ½10—1. — Társadalomegészségügyi: V. 3—6; H. 10—1. — Közlekedési: V. 9—1. — Akadémia (V. Vörösmarty-szoba; H. Goethe- és Vörösmarty-szoba): 10—12. — Erzsébet: V. 9—½2; H. 9—½4. — Ráth: V. 9—1. — Zsidó: V. 10—2. — Királyi várpalota: V. 9—2; H. 9—4. — Országháza: 9—4. — Növénykert: V. 8—12; H. 8—12, 2—6. — Aquincumi: V. 8—12; H. 9—12, 3—6. — Várhegy-barlang: egész nap. — Hadi: 9—1. — **Könyvtárak.** — Fővárosi: V. 9—2; H. 9—7. — V. a többi könyvtár zárva. — Akadémiáé: H. 3—7. — Széchenyi: H. 9—2. — Statisztikai: H. 8—2, 3—6. — Technológiai: H. 5—8. — Pedagógiai: H. 9—2, 5—8. — Iparművészeti: H. 9—½2. — Mezőgazdasági: H. 9—2. — Kereskedelmi és Iparkamaráé: H. 9—12. — Vakoké: H. 8—12, 3—5. — Egyetemi: H. 8—8. — **Kiállítások.** — Országgyűlési múzeum (1914—1924, tíz év politikai története): 9—2. — Szépművészeti Múzeum (Lord Rothermere gyűjteményének válogatott műveiből rendezett kiállítás): V. 9—½2; H. 9—2. — Műcsarnok (őszi tárlat; felvidéki kiállítás): 9—2. — Nemzeti Szalon (a Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesületének 23. kiállítása): 9—5. — Szentföldi Múzeum (képzőművészeti kiállítás): 9—12, 3—5. — Tamás-Galéria (Magyar Magángyüjtemények): V. 9—6; H. 10—6. — Műterem (hét magyar művész kiállítása): V. megnyitás d. e. 11; H. 9—6. — **ELŐADÁSOK.** — **Vasárnap.** — Az Uránia filmszínházban Oholnoky Jenő: »A sivatagok és puszták lakói« (vetített képekkel), d. e. 11-kor. — A Gresham klubhelyiségében Veszelovszky Gyula: »Egy a milliókért« (Mérleg ü. 2. félem.), 6-kor. — A Népegészségügyi Múzeumban Kemény István: »A kórház jelentősége« (vetített képekkel) (Eötvös u. 3.), 4-kor. — **Hétfő.** — **Az Akadémia összes** ülésén Lukinich Imre: »A lengyel kérdés és a magyar kormány 1914—1917.« (M. Tud. Akadémia), 5-kor. — A Népegészségügyi Múzeumban Hilscher Rezső: »A kötelező munkaszolgálat«, 6-kor; Mihályhegyi Géza: »A szem védelme és ápolása« (vetített képekkel), 7-kor (Eötvös u. 3.). — A Zeneakadémia nagytermében Cséry Dezső: »Kereszténység és újpogányság«, 8-kor. — A magyar zsidó szabadegyetemen Csech Arnold: »Nevelési problémák«, 6-kor; Hevesi Ferenc: »Maimuni filozófiai iránya«, 7-kor (Wesselényi u. 7.). — **KÜLÖNFÉLÉK.** — **A magyar feltalálók és szabadalomtulajdonosok országos érdekképviselete** ma d. e. 11-kor a M. Tud. Akadémián tartja ünnepélyes rendes évi közgyülését, amelyen József Ferenc főherceget elnökké, Szent-Györgyi Albert egy. tanárt tb. elnökké választják. — **A középsőferencvárosi egyházközség** ma este ½7-kor adventi estet rendez a Gróf Haller téri új egyházközségi épületében. — A **Volt Iskolatársnők Szövetsége** ma d. u. ½6-kor felvidéki estet rendez (Batthyány u. 8., tornaterem). — **A Budai Izr. Hitközség kultúr- és társadalmi szakosztálya** ma este 6-kor előadó estet rendez (Zsigmond u. 49.). — **A szegedi Ferenc József tudományegyetem 1938/39.** tanévének II. felére január 7—18. között lehet beiratkozni. — **A Bélyeggyüjtő Egyesületek Szövetsége közli, hogy az egyes** bélyegkereskedők által forgalomba hozott olyan cseh bélyegek, amelyeken az »Ismét magyarok vagyunk 1938. XI. 11.« felülnyomás van, nem a M. Kir. Posta kiadványai, tehát **bélyeggyüjtői szempontból teljesen értéktelenek.** — **A Selmecbányaiak Egyesülete** hétfő este 7-kor választmányi ülést és tagértekezletet **tart** (József u. 23. szám, Magyar Turista Egyesület).

— **Kinevezés.** A kormányzó úr őfőméltósága Ernst *Alberty* danzigi honost és lakost, Danzigba magyar királyi tiszteletbeli konzullá kinevezte.

— **A délafrikai nemzetvédelmi miniszter Berlinből Rómába utazott.** *Berlinből* jelentik: *Pirow* délafrikai nemzetvédelmi és kereskedelemügyi miniszter szombaton este Berlinből elutazott Rómába.

— **Érdekes tisztviselőáthelyezés a fővárosnál.** *Szendy* Károly polgármester szombaton több fővárosi tisztviselőt áthelyezett. Az áthelyezések közül érdekesebb az, hogy *Remete* Viktor főjegyzőt, a magánépítési ügyosztály jogi alosztályának egyik vezetőjét az V. kerületi elöljáróság helyettes vezetőjévé nevezte ki, *Vadon* Géza főjegyző, az eddigi elöljáróhelyettes pedig elfoglalta Remete Viktor helyét. A többi áthelyezés kisebb jelentőségű.

— **Hevesi Sándor előadása.** A *Vajda János Társaság* (Andrássy út 2. I.) november 29-én, kedden, este félnyolc órakor előadóestet rendez, amelyen *Hevesi* Sándor »*Klasszikus drámairodalom és a mai közönség*« címmel ad elő. Utána *Brisits* Frigyes »*A katolicizmus, mint irodalomalkotó erő*« címmel tart előadást, amelyet R. *Simonffy* Margot és *Török* Erzsébet versinterpretálásai illusztrálnak.

— **Iskolai találkozók.** A **Rimaszombatban érettségit tett Öregdiákok Társasága** megalakítása és egy esetleges közös érettségi találkozó iránt érdeklődők közöljék címüket dr. Groó Béla igazgató-főorvossal, Budapest, Margitsziget. — **A lévai öregdiákok felhivják a lévaiakat,** hogy fontos és sürgős megbeszélés céljából hétfőn este 8 órakor jelenjenek meg a Gyógyszerész Kaszinó (Aggteleki u. 8.) helyiségében. — **Az Iglói Diákszövetség, a Szepesi Szövetséggel** karöltve, ma délután ½6-kor a Vas-uccai fővárosi felsőkereskedelmi iskola nagytermében irodalmi délutánt rendez.

SPORTHIREK

— **Győztek a MÖSz ökölvívói Kassán.** *Kassáról* jelentik: A MÖSz válogatott ökölvívócsapata szombaton este Kassán szerepelt az ottani Veritas mozgó színpadán Kassa válogatottjai ellen. A mérkőzést, amelynek inkább bemutató jellege volt, a budapestiek nyerték 14:2 arányban.

— **Angol labdarúgó eredmények:** *Londonból* jelentik: Az angol labdarúgó eredmények a következők: *I. liga: Birmingham—Portsmouth* 2:0, *Bolton Wanderers—Grimsby Town* 1:1, *Charlton Athletic—Sunderland* 3:0, *Chelsea—Wolwerhampton Wanderers* 1:3, *Leeds United—Derby County* 1:4, *Leicester City—Brentford* 1:1, *Liverpool—Blackpool* 1:0, *Manchester United—Huddersfield Town* 1:1, *Middlesborough—Arsenal* 1:1, *Preston Northend—Aston Villa* 3:2, *Stoke City—Everton* 0:0. *Skót liga: Arbroath—Celtic* 0:2, *Clyde—Hamilton Academicals* 4:3, *Falkirk—Ayr United* 3:1, *Hibernian—St. Mirren* 6:1, *Kilmarnock—Albion Rovers* 4:2, *Motherwell—Third Lanark* 5:1, *Partick Thistle—St. Johnstone* 1:4, *Queen of South—Aberdeen* 1:1, *Queens Park—Glasgow Rangers* 2:3, *Raith Rovers—Hearts* 1:2.

— **Armstrong pontozással győzött Garcia ellen.** *Newyorkból* jelentik: *Armstrong* amerikai váltósúlyú ökölvívó világbajnok *sikeresen védte meg világbajnoki címét kihívójával, a füléppszigeti Garciával szemben, akit 15 menet után pontozással legyőzött.* A *Madison Square Garden*-ben rendezett mérkőzésnek 12.000 nézője volt.

LÓSPORT

Ma ügetőverseny

A novemberi ügetőversenyek utolsőelőtti versenynapjának részletes programja:

Kilencedik nap

Vasárnap, november 27.

I Nyeretlen kétévesek versenye. 945 P. Táv. 1200 m.

1	Elnök *(Wiesner)*	1200
2	Rézi *(Kovács István)*	1200
3	Volga *(Kovács II)*	1200
4	Bajnoknő *(Fityó)*	1200
5	Tily II *(Vorst)*	1220
6	Sári biró *(Zwillinger)*	1220

Tip: Tilly II—Rézi.

II. Háromévesek versenye. 1080 P. Táv. 2000 m.

1	Mórie S. *(Zwillinger)*	2120
2	Vinyetta *(Földi)*	2120
3	Rozál *(Marschall)*	2120
4	Mangán *(Steinitz)*	2140
5	Lucifer *(Kreiter)*	2140

Tip: Mórie S.—Mangán.

III. Amatőrverseny. 810 P. 3—8 éves lovaknak. Táv. 2000 m.

1	Dajka 4é *(dr. Siró)*	2000
2	Orao 4é *(Evetovits)*	2020
3	Nestor 4é *(Klein G.)*	2020
4	Zsazsa 5é *(Balogh)*	2040
5	Csókos 4é *(Gedeon)*	2040
6	Danilo 6é *(Székely)*	2040
7	Chalimar 8é *(Daddnyi)*	2060

Tip: Danilo—Nestor—Csókos.

IV. Fóti hendikep. 1350 P. 4 éves és idősebb nemzetközi lovaknak. Legkisebb táv. 3000 m.

1	Mámor 9é *(Wiesner)*	3000
2	Minor 8é *(Simkó)*	3020
3	Bakafántos 6é *(Raymer)*	3020
4 (19)	Tilly 5é *(Hauser)*	2020
5	Etelka 5é *(Kovács II)*	3040
6	Ursus 4é *(Kallinka)*	3040
7	Margit S. 5é *(Feiser)*	3040
8	Penny 8é *(Jónás)*	3040
9	Edömér 6é *(Maszár I.)*	3060
10	London 8é *(Zwillinger)*	3060
11	Csapláros 5é *(Hauser)*	3060
12	Doreen 8é *(Földi)*	3060
13	Törzsfőnök 6é *(Benkő)*	3080
14	Oda 9é *(Hoffmann)*	3080
15	Csákány 7é *(dr. Siró)*	3080
16	Muscicapa 10é *(Steinitz)*	3100
17	Jósnő 5é *(Wiesner)*	3120
18	Kangor 6é *(Feiser)*	3120
19 (4)	Kuno 5é *(Kovács J.)*	3160

Tip: Etelka—Oda—Csapláros.

V. Ottlégy díj. 1215 P. 3 éves és idősebb nemzetközi lovaknak. Táv. 2200 m.

1	Orao 4é *(Fityó)*	2200
2	Ulica 4é *(Kovács II)*	2200
3	Peter Pilot 7é *(Feiser)*	2200
4	Margit S. 5é *(Feiser)*	2200
5	Csákó 4é *(Wiesner)*	2200
6	Kelevéz 4é *(Hauser)*	2220
7	Uranos 4é *(Feiser)*	2220
8	Pamuki Böske 7é *(Treso)*	2220
9	Echo fia 5é *(Benkő)*	2220

Tip: Csákó—Peter Pilot—Pamuki Böske.

VI. Mechanikus hendikep. 810 P. 4—8 éves lovaknak. Legkisebb táv. 2100 m.

1	Perun 4é *(Simkó)*	2100
2	Sabazia 4é *(Feiser)*	2100
3	Napsugár 4é *(Maszár I.)*	2100
4	Utalvány 4é *(Kovács II)*	2100
5	Zarándok 4é *(Marschall)*	2100
6	Borka 6é *(Kallinka)*	2100
7	Imréd II 6é *(Benkő)*	2120
8	Búzavirág C. 5é *(Jónás)*	2140
9	Vakarcs 5é *(Raymer)*	2140
10	Lilly 4é *(Zwillinger T.)*	2140
11	Orpheus 5é *(Zwillinger)*	2160
12	Good-Trott 6é *(Hauser)*	2180
13	Hyperol 7é *(Székely)*	2180

Tip: Borka—Sabazia—Utalvány.

VII. Ipolysági díj. 945 P. 3—8 éves lovaknak. Táv. 2200 m.

1	Szépi 5é *(Feiser)*	2200
2	Gyémánt 6é *(Soldos)*	2200
3	Rubintom 7é *(Jónás)*	2200
4	Matador 5é *(Balk)*	2200
5	Léva S. 4é *(Vorst)*	2220
6	Wilt Mária 3é *(Kovács II)*	2220
7	Várta 4é *(Zwillinger)*	2220
8	Divat 3é *(Wiesner)*	2220
9	Grlica 7é *(Feiser)*	2240
10	Jónás 5é	2240
11	Csipkerózsa 4é *(Hévizy)*	2280

Tip: Divat—Matador—Jónás.

VIII. Hendikep. 810 P. 4—8 éves lovaknak. Legkisebb táv. 2100 m.

1	Princessin 6é *(Jónás)*	2100
2	Capua 5é *(Maszár I.)*	2120
3	Azdaja 5é *(Kreiter)*	2120
4	Siheder 7é *(Tomann)*	2120
5	K. L. 8é *(Hauser)*	2120
6	Gulliver 5é *(Marschall)*	2140
7	Főúr 6é *(Simkó)*	2140
8 (14)	Utóda 4é *(Kovács J.)*	2140
9	Leo 6é *(Székely)*	2140
10	Liberty Hanover 6é *(Kov. II)*	2140
11	Czafrang 4é *(Feiser)*	2140
12	Mády leánya 4é *(Deák)*	2160
13	Sophie 6é *(Vorst)*	2160
14 (8)	Zivatar 7é *(Treso)*	2160
15	Orgona 7é *(Hauser)*	2160
16 (19)	Loge 4é *(Zwillinger)*	2160
17	Toti 5é *(Benkő)*	2180
18	Ják 6é *(Földi)*	2180
19 (16)	Liselotte 4é *(Zwillinger)*	2180
20	Lali 7é *(Feiser)*	2200

Tip: Czafrang—Azdaja—Hauser-hajtás.

IX. Hendikep. 810 P. 3—8 éves lovaknak. Legkisebb táv. 2100 m.

1	Hableány 3é *(Kovács István)*	2100
2	Csicsóné 5é *(Jónás)*	2120
3	Alpár G. 4é *(Marschall)*	2140
4	Rába 5é *(Treso)*	2140
5 (8)	Pungyur 3é *(Dózsa)*	2140
6	Búfelejtő 4é *(Steintiz)*	2140
7	Paprika 3é *(Vorst)*	2180
8 (5)	Pletyka 5é *(Dózsa)*	2200

Tip: Paprika—Alpár G.—Rába.

X. Tokaji díj. 675 P. 4—8 éves lovaknak. Táv. 2000 m.

1	Bella S. 4é *(Hauser)*	1980
2	Dusán 5é *(Benkő)*	1980
3	Drina 5é *(Feiser)*	1980
4	Légyott I. 4é *(Toplichar)*	1980
5	Csárda 4é *(Wiesner)*	2000
6	Csalárd 4é *(Hévizy)*	2000
7	Itt vagyok II. 6é *(Orczy)*	2020
8	Edina 4é *(Baik)*	2020
9	Zászlós 4é *(Burunyi)*	2020
10	Ali 5é *(Halmos)*	2020
11	Rába 5é *(Istók)*	2040
12	Muskátli 8é *(Zwillinger)*	2060
13	Trézsi 6é *(Nerhaft)*	2060

Tip: Itt vagyok II.—Ali—Edina.

Versenyek kezdete: ½3 órakor.

Fogadjon Abonyi Ödön
bookmaker irodáiban, Budapest, VII., Rákóczi út 41
Tel.: 135-501, 132-462, 135-333
Fiókirodák: Budán, Attila u. 8. T. 154-014
Miskolc, Széchenyi u. 26
Pécs, Jókai tér 11
Vác, Csáky u. 7
Telefonon feladott fogadásokat mindenkor azonnal kikézbesítünk

Megjelentek a Horthy Miklós díj versenyfeltételei

A *Pesti Napló* elsőnek írta meg, hogy a Budapesti Ügetőverseny Egyesület ügyeinek jelenlegi intézője a Felvidék visszacsatolásának emlékére a decemberi míting első vasárnapjára egy 6000 pengős, nemzetközi díjat írt ki. A nagy díjat, melyet a jövőben mint rendszeresített, klasszikus versenyt iktatnak be az évi programba, a nemzet vezéréről, a kormányzó úr őfőméltóságáról nevezték el és mindenkor *Horthy Miklós díj* néven kerül lefutásra.

A Horthy Miklós díj feltételei szombaton megjelentek. Ezekből már eleve megállapíthatjuk, hogy a verseny — díjazásának és a nagy érdeklődésnek, mely lefutását megelőzi, megfelelően — kimagasló sporteseménye lesz a téli ügetőversenyeknek. Értesülésünk szerint a következő 3 éves és idősebb ügetőket nevezik a nagy díjra: Dénes, Detto, Ráró, Jósnő, Levente, Katinka, Kuno, Galagonya, Veronika, Tempó D., Torkos, Bajnok S., Mimoza, Uzsorás.

„Magyar a magyarért" ügetőnap eredménye

A Budapesti Ügetőverseny Egyesület most zárta le a »Magyar a magyarért« mozgalom javára 1938 november 22-én rendezett versenynap számadásait, összesen 7434.40 pengő az az összeg, amit a versenynap bevételeiből az Egyesület a mozgalom javára befizetett.

Ennek a meglepően magas eredménynek a kialakulásában a versenyüzemen kívül az alkalmazottaknak is részük van, amennyiben mint a totalizatőr tisztviselők, mint a belépőjegypénztárosok, starterek és az ügyeletes pályaorvos is lemondtak erre a napra eső napidíjairól. A totalizatőr tisztviselők ezen a közvetett úton összesen 834 pengővel, a belépőjegypénztárosok 331.40 pengővel, a starterek 53.50 pengővel és a pályaorvos 20 pengővel járultak hozzá a jövedelem szaporításához.

Így jött létre a közel 7500 pengős tiszta nyereség, amely még a szép idő esetére táplált reményeket és eredményeket is messze meghaladta. És így jutott a »Magyar a magyarért« mozgalom a Budapesti Ügetőverseny Egyesület jóvoltából tetemes bevételhez.

Gall Frigyes

mDK

nyomdái

1717-1731-ig vezette a nagyszombati „akadémiai nyomdát".

Firtinger Károly: Hazánk könyvnyomdái
Grafikai Szemle 1893 évf. 1. f. 5 l.

ven s ennélfogva nagyon élvezetes riport a mai Japánról. Ezt a terjedelmes tudósítást visszafojtott lélekzettel, a figyelmet állandóan lebilincselő és fokozó kalandorregényeket megillető mohósággal olvastuk végig.

Nagyon rokonszenves, hogy Mécs Alajos egy pillanatra sem esik a távoli világrészekről hirt adó utazók és riporterek eredendő bűnébe: a nagyképűségbe. Véleményt és állásfoglalást szerényen és óvatosan kockáztat meg, akár a japán társadalmi élet különös etikettjéről, vagy távoli s idegen lelkű kultúrájáról, akár pedig a legfiatalabb világhatalom célkitűzéseiről s eddig elért eredményeiről beszél.

Mennyire más az a hang, amelyen a szerző elmondja tapasztalatait, mint a Richard Katz-féle útleirások pökhendi cinizmusa! Bár könyve súlyban és értékben nem mérhető egy mértékkel Bertrand Russel *Kína* című híres könyvével, mégis, ez a színes, könnyed stílusú helyzetjelentése a japán életnek és Japán nagyhatalmi lendületének, rokon az angol tudós könyvének állásfoglalásával abban, hogy a mi nyugati kultúránk és civilizációnk talán mégsem az egyetlen üdvözítő formula, amelyben ember emberként élhet.

Ez az állásfoglalás egyébként szinte törvényszerűséggé kezd válni mindazok számára, akik nem a Cook-féle társasutazások kirándulásain ismerik meg a távol Keletet, hanem az évekig tartó együttélés közvetlenségében.

Mécs Alajos könyvének nagy erénye a könnyed és élvezetes előadásmód. Filmhíradók közvetlenségével és frisseségével pergeti le a japán élet jellegzetességeit, de nem az egzótikum kedvéért, hanem azért, hogy szinte szemmel láthatóvá és kézzel megfoghatóvá tegye Japánt.

S a szórakoztató, a csevegés közvetlenségével megkapó stílus mellett a szerző minden bizonnyal hű és a valóságot megközelítő szintézisét adja a japán léleknek, a japán törekvéseknek és a távol Kelet politikai áramlatainak.

Finta Zoltán

MŰVÉSZETI SZEMLE

A „FESTÉKES" SZŐNYEGEKRŐL

Sikeres kiállításon szerepeltek együtt Szervátiusz Jenő szobrai és Gál Ferencné szőnyegei.

Szervátiusz Jenő szobraival a közelmultban foglalkoztunk. Kiállítása alkalmával nem bocsátkozunk önmagunk ismétlésébe. Egységes és magas művészi szinten mozgó munkássága a tárlat szépszámú látogatóinak igaz örömére szolgált.

Gál Ferencné székely »festékes« szőnyegei annál több hozzászólást váltottak ki a nézők s birálók seregéből. A hozzászólások tárgya Gál Ferencné számos újítása volt, melyekkel a multszázad végén pusztulásnak induló székely szőnyegszövő-iparba új életet igyekszik önteni. (E törekvésében több-kevesebb sikerrel Pál Gáborné volt az elődje.) A »festékes«, úgy látszott egyidőben, nem képes versenyt állani a gyári szőnyeggel; az anilin színek és az új festő-eljárások, s az acélbordás szövőszék ki-nem-elégítővé tették a farkasfogas, vagy a koszorus minták egyszerű szépségét. Merész elhatározással, de hosszas megfon-

physikai gyökere az alanyiság áttörhetetlen azonossága. Az én a szerelemben is én marad, mert az egyéniség olyan eszményien zárt valami, mint a mértani test. A szerető a legnagyobb hevületben is csak önmagában van, tüze az alanyi entitás szögein belül lobog:

Tibullus:
..... Nem lehet szeszélyed
olyan szeszélyes, hogy Tibullusod
ne teljesítné hű rabszolgaként.
— — — — — — — — — —
Délia:
Táncolj, Tibullus.
Tibullus:
Még nem, asszonyom!
Nem fogsz belőlem így bolondot űzni!

A határtalanba olvadó érzés korlátai eszményi közelségben rejlenek, hiúságunk könnyű sérelme is elég, hogy az én törvényei érvénybe lépjenek. A szeretők nem olvadhatnak egymásba, mert az azonosság elve tiltja. A szerető sohasem tudhatja, hogy önmagáért szeretik-e, vagy csak egy általánosabb eszmét keresnek benne, ami alatt elfér másvalaki is, az igazi:

Eredj, ne kiván, hogy hű legyek
hozzád,
ki magaddal csalod meg magadat,
mert vetélytársad képét a szivedben
szerelmesedhez önmagad hozod...

Van-e a szerelem képtelenségének perdöntőbb bizonyítéka, mint ez a szubtilis hűtlenség, melynek elég az az eszményi fonál, ami sajátosból általánosba és általánosból sajátosba vezet, hogy csalhasson? Déliának csak azért kellett Tibullus, mert a költőt a rómaiság és a barátság közös eszméje fűzi Messalához, s Tibullus-szal szeretkezve Messalát szeretheti, a közös eszme kerítő jóindulatából. A könyörtelen azonosság és különbség a szeretők alanyiságát kristályos számok halmazává teszi, s mi sem könnyebb a költőnek, minthogy a szerelem lelki haladványát felállítsa. A tiszta számsorba fejtett lelkiéletben a költő kényekedve szerint összeadhat, kivonhat, szorozhat, oszthat, hatványozhat, sőt Szabédi látható örömmel bonyolítja a felső matematika lelki változatait. Hiába keresünk nála tapasztalati, hogy úgy mondjam lélektani lélektant. Minden lét legelégségesebb oka az ellentétesség, a különbség. Minden, ami ellentétes, jogot nyer a létre, s Szabédi nem habozik azt neki megadni. Költeményének minden íze dialektikus észjátékban fogant, sem létigazolást, sem művészi igazolást az elmén kívül nem találhat. Délia magyaros népdalt énekel a jambikus szövegben, s ha a léthez fordulunk itéletért, az csak marasztaló lehetne. Egy kétezer év előtti szír asszony ajkán aligha szólalhat meg magyaros dal. Ámde az időmértékes, klasszikus versben a hangsúlyos magyar vers nagyszerűen érzékelteti a *nem-klasszikus* verset, azt a keleti ütemet, amit Délia hazájában tanult, s amit mi csak mint a görög-latin időmérték *ellentétjeként* foghatunk fel. Kifejezheti nekünk jobban valami ezt a nem-klasszikus létet, mint éppen a mi hangsúlyos, rímes népdalunk? Szabédinak logikusan igaza van, s egész alkotótevékenysége azt igyekszik bizonyítani, hogy ami logikus, az művészi. Bizonyos, hogy az ellentétek kristályos összetűzése művészetének alaphangja, s a fegyverzaj fölött oly légies költészet lebeg, amit csak az ész mértani virágai lehelnek.

Szenczei László

MÉCS ALAJOS:
AZ ISMERETLEN JAPÁN

— *A Pantheon kiadása, Budapest.* —

Mécs Alajos — újságíró. Ebbéli minőségében évekig élt Tokióban, Japán fővárosában. Amit ott látott, könyvben irta meg, hogy közelebb hozza hozzánk a japán ember életét. Az ismeretlen Japán nagyon színes, nagyon ele-

tolás után fog technikai és művészeti megújításukhoz. Előbb keretes (bordürös) mintákkal, később már képszőnyegekkel tesz kísérletet. Acélbordát szerez és új festőmódokat tanul, hogy törekvései útjába technikai akadály ne álljon. Munkájának eredményei a kiállított szőnyegek. Szépségüket minden bírálójuk elismeri. Sokan vonják azonban kétségbe azt, hogy bárkinek joga volna a népművészet alkotó munkájába felülről beavatkozni, vagy fejlődését irányítani. A népművészet örök nemzeti érték s ártója a közösségnek árt. Károsak vagy hasznosak a Gál Ferencné újításai? Egyetlen mondatban felelni erre a bonyolult kérdésre haszontalan dolog volna.

A népművészet két forrásból táplálkozik. Egyik a technikai lehetőség. A használt anyag maga kínál bizonyos díszítő lehetőségeket: a fazekas korong forgása a kör-körös díszítést, vagy a kiégő agyag különböző árnyalatai primitiv színezést. Természetes dolog, hogy az erős *felvető*, és a kevésbbé tartós *gyapjúfonál* ősi mintája az egymásba kapaszkodó »farkasfog« legyen. Az anyag és a megmunkálás azonban korlátozza is az alkotást. A korondi agyagból fazekat, kerámiát lehet csinálni, de a porcellánhoz kaolin kellene; a kenderből selyemszálat fonni nem lehet... A kezdetleges anyag megakadályozza a kifinomultabb formakincs kifejlődését. (Ez nem azt jelenti azonban, hogy művészi értékének növekedését is gátolja. A tiszta művészi érték független az anyagtól.) Ez az anyag nyujtotta és technika korlátozta alap, a nép járuléka a népművészethez.

A technikai alapnak hallatlan asszimiláló ereje van. Az anyag által sugallott motivumok szegénységét a magaskultúrától átvett, leszűrődött elemekkel (németül »versunkene Kunst«-nak nevezik a népművészetet) pótolja a közösség. Azt, hogy a közösség mit hasonlít magáévá, s ismét mit vet ki magából, bonyolult és rejtélyes szabályok határozzák meg, melyeket alig-alig ismerünk. Bartók Béla és társai kutatásai vetnek érdekes fényt erre a tömeglélektani folyamatra. Megtörtént események, vagy hajdani irodalmi munkák elemei vándorolnak és változnak fantasztikus területeken és időkön keresztül. A népművészet nem lezárt egység. Dinamikus jelenség. Ma is tartó, örök emésztési folyamat, amelyben az anyag nem vész el, csak átalakul. Mexikói falu totemoszlopán találtak már motorbiciklistát ördöggé stilizálva. Ortutay gyüjtésében olvastam egy balladát, amelyben jelentős szerepe van az útlevélnek. Lesz idő, mikor az autó, vagy telefon is helyet találnak, elemekként, a közösségi alkotásban, amint helyet talált a posta, anélkül, hogy népi jellegében kárt tennének. Eredeti motivum a népművészetben — ha leszámítok néhány, az anyag természetéből sugallt elemet, amelyek az egész földkerekségen azonosak, ha az anyag és megmunkálási módja azonos, amelyek tehát, ha népiek is, nem nemzetiek — nincsen. A lelkiismeretes kutató illuziói, akármelyik vidék jellegzetes népművészetét vizsgálja, csakhamar szertefoszlanak. (Pédául szolgáljon a kalotaszegi varrottas kimutathatóan török eredete. A varrottas a török, írással díszített patyolat hazai változata. Nem egy helyt ma is »írásos«-nak nevezik. Van figurája, — a »gránátalmá«-ra gondolok, — mely eredeti alakjában s elnevezésével őrzi hazája emlékét. Nálunk gránátalma sohasem termett.) Valamilyen eredetét minden népi motivumnak kikutathatjuk, irodalomban, zenében s képzőművészetben egyaránt.

A népművészetben eredeti nincsen. A paraszt a képzeletét foglalkoztató témakört rögzíti *használati* tárgyain, sulykon, vagy járomszegen, s közben nem gondol arra, hogy művészi munkát végez. Népművészet csak a magaskultúra, csak a városi ember szemében látezhet. Mikor a paraszt reájön, hogy művészit

alkot, az már a mélykultúra hanyatlását jelenti. Mihelyt nem *használati* tárgyat *díszít*, és a »népművészet« hordozója, az eszköz, elveszíti eredeti, gyakorlati rendeltetését, s a művészkedés öncéllá válik munkájában, alkotása nem népművészet, hanem a magaskultúra elképzeléseinek népies vetülete.

Ez a töveszakadt vetület-művészet ver fagyöngy módjára új, élősdi gyökeret egy másik törzsön: a háziiparon. (A háziipar, — közgazdaságtani fogalom — nagyságában különbözik a gyáripartól s lényege egy gyártási cikknek a család vagy más kisebb közösség keretein belül való személyes előállítása. Előnye a tucattermelés felett a jobb minőség.) Nálunk ez a kezdetleges termelési mód a dolgok rendjéből kifolyólag falúra huzódott vissza. Igy vált lehetségessé, hogy a város elgondolásában, a közös eredet révén, összekeveredjen a népművészettel. A »háziipar« a »népművészet«-tel, (amit annak gondolunk t. i.) együtt van elraktározva agyunk »falu« fiókjában. S ma, mikor a háziipar, (a vámhatároknak hála,) és a »népművészet« (hála a nemzeti divatnak) konjunktúrája egyszerre jött el, még igazoltnak is látszik a két fogalom összezavarása. Pedig van háziipar népművészet nélkül, példa reá a zabolai szövet, s van »népművészet« nép nélkül, honleányok hímes álmaiban.

A székely »festékes« háziipari termék volt, s az ma is. Szőnyeg a székelyházban használati tárgy soha nem volt. Idegen tőlünk, *csizmás* népektől. Török ajándék. A török lakás butora, padlója s fala a szőnyeg. Ezért gyártanak szőnyeget a csíkiak s a gyímesi csángók, s ezért nem a székelység más vidékein. Beszarábián keresztül jutott el hozzánk s igazában a székelynek mindég csak kiviteli cikke volt, exportja az úri lakások felé.

A Gál Ferencné munkássága jellegzetesen háziipari s mint ilyen elsősorban szociális, gazdasági, másodsorban minőségi megítélés alá esik. Ez nem a mi dolgunk. Szépségük s művészi voltuk csak ajánló levél. Művészi újításai motivumok, melyek megemésztődnek vagy sem, tőle függetlenül, s a mélyművészetnek nem ártanak. Ha pedig ő vesz át a népművészetből már kialakult motivumokat, mert ma népművészeti divat van, jól teszi. Ügyelnie kell azonban. Igaz ugyan, hogy akik ma azt kifogásolják, hogy az átvett népi motivumokon változtat, nála nagyobb hibába esnek. Ezek egyetlen fejlődési fokon óhajtanák megrögzíteni a mélykultúra művészetét jelentő dinamikus, eleven fejlődést. Konzerválni szeretnék mélykultúránknak, mondjuk tízév előttig, elért eredményeit, s ezt hitelesítenék, mint nemzeti népművészetet. A bizánci művészet maradisága ez, amivel szemben helyesen tette magáévá Gál Ferencné népművészetünk igaz szellemét: a fejlődést. Hibát követett el azonban ő is, amikor, mert népiesek voltak, s mert a közvélemény mint ilyeneket hitelesítette őket, idegen anyagok törvényein átalakult motivumokat vett kölcsön. Meghamisította a népies kelletű érdekében az anyag és technika parancsolta formakincset, az igazi népművészet alapszabályát mellőzve ezáltal.

A síma vonallal előrajzolt minta a kendervásznon használt keresztszemű öltés alatt négyzetecskékre bomlik. A másoló már nem a rajzot követi, hanem az öltéseket, a négyzetecskéket számolja. Ámde az ujja suta s a »fotogén« sem világít eléggé. A rajz bizony eltorzul. A második másoló már a torzult rajzot iparkodik *saját* elképzelése szerint kiegészíteni. Temérdek közösségi s egyéni elgondolás, a primitivek szimetria érzéke és sok más elem is munkál benne ezalatt. Az eredmény: a »variáns«. A változatokból keletkezik aztán a keresztszemű csokorrá virágzott kecskeszarv s ezer érthetetlenül szép alak: a népművészet. Hibát követ el azonban az, aki a kendervászon és keresztszem sugallta változást azonmódon rögzíti a szőnyegeken, csak mert népies. A szőnyeg tex-

turája elviseli a ferdevonalat s a tónusokat, s nem parancsolja a négyzetes vonalvezetést. Mikor Gál Ferencné az *idegen* anyag stilus-sajátságait követi, teljesen szükségtelenül ugyanúgy hamisít, mint az újklasszikus festészet. Ez áll a csempékről átvett alakokra is. Mentsége lehet, hogy az így kölcsönzött népiest a szociális cél, az önellátás szolgálatába állítja; ez azonban nem mentség a műbiráló szemében. Amíg kézi munkával látja el a saját közössége szükségletét, népművészetet nyújthat népies kölcsönök nélkül is. S ha a székely közösség mai alkotóinak rajzait, az azokban feldolgozott közösségi motivumokat viszi szőnyegre, a szőnyegszövés technikája szerint változtatva rajtuk, tisztább, s népibb művészetet nyújt, mintha idegen anyagok vagy idegen minták torzulásaival mesterkedik rajtuk.

VÁSÁRHELYI Z. EMIL

SZIMFÓNIKUS FESTÉSZET

— »*Les Artistes Musicalistes*« *kiállítása a budapesti Nemzeti Szalonban.* —

A húszas évek vége felé a sok új képzőművészeti irány hullámai végül elcsendesedtek, anélkül, hogy valamelyik is mélyebb gyökeret verhetett volna. Nagy mumusoknak megmaradtak ma is az átlagember szemében, aki békés társát ha ijesztgetni akarja, futurizmust, vagy éppen kubizmust emleget. Van művész, aki még konokul hisz például a kubizmus egyedül üdvözítő hitvallásában, mások, mint a nagy és valamikor hirhedt Picasso is, visszatértek a nyugodt, klasszikus formákhoz, többen pedig az említett irányok eredményeit igyekeznek különféleképp felhasználni. Kétségtelen, hogy a formalazítás és formaerősítés (erre a két részre osztanám fel a kifejezési módokat, középütt meghagyva a tárgyilagos naturalizmust, melynek azonban ma kis szerepe van) örök harcában a lehetőségek határait ez a sok irány a legvégsőkig tolta ki, mindenik képzőművészetet akart adni, feladatait formailag akarta megoldani. Ez nagy, közös erényük.

Most új jelszót dobtak a köztudatba. A víz tükre pedig egyformán gyűrűzik, ha drágakövet, vagy éppen értéktelen kavicsot dobnak belé. Művész és műélvező, de íróember és olvasóközönség szempontjából sem érdektelenek a jobbára párizsi »Les Artistes Musicalistes«, magyarul legmegfelelőbben szimfónikus művészek, elvi célkitűzései.

Civilizációnk minden nagy korszakában volt egy uralkodó művészet. Az uralkodó művészet tevékenysége abban áll, hogy a többi művészetek anyagát a magáéhoz mérten arányosan megkönnyíti, átadva egyúttal saját jellegzetességeit. Kézzelfoghatóbban magyarázzák, hogy Egyiptom uralkodó művészete az építészet, Görögországé a szobrászat volt; a Renaissance a festészet kora, a 17—19. századbeli légkör irodalommal telített, ma a zene uralkodik. Igy tehát a művésznek a zenész lelkivilágába kell helyezkednie, mindamellett megmaradva építésznek, szobrásznak, festőnek, költőnek.

Nyilvánvaló, hogy a XIX. század racionális-materialista világszemléletével szemben korunk erősen szellemi síkra tolódott és így zeneszerűségre törekedni ugyancsak tetszetős, bár nem helytálló az építészet, szobrászat, festészet, irodalom és zene kölcsönhatásait elsődleges célnak és ezzel értékmérőnek tartani.

Az első három csak térbeli és időtlen kifejező eszközeinél fogva szolgálhatja egymást és legszervesebben az építészetet a szobrászat és festészet. Szobrászat is lehet festőies (Rodin). De a képzőművészetnek egyáltalán nem dicső korszaka az, amikor irodalmat tolmácsolt. A nagy művek ennek ellenére lettek azokká. Megtehette ezt is a képzőművészet, mert szóval is jellemezhető tárgyi elemekkel fejezi ki magát, nem úgy, mint a zene. Kandinszky különben is a zene hasonlatosságára »abszolut festészet«-ének alaptételéül azt vallotta, hogy a fül nem keresi a hangok értelmét, így a szemnek is csak értelemnélküli vonal-, folt- és színképződményekről szabad tudomást szereznie. Meg is bukott, mert az odavetett vonal, vagy színfolt (beleértve a fehéret-feketét is) az agyat azonnal működteti, mely annak értelmét keresi. Könnyebb az irodalom helyzete, mely leírhat, valamint a szavak időbeliségénél és hangzásánál fogva zeneiséget is kelthet.

Az ingadozó elveket a kiállítás sem teszi szilárdabbakká. A belépőt általános hangzavar fogadja, annyira különböző jellegű műveket állítottak ki. Naturalista elemektől kezdve az impresszionizmuson át a legelvontabb abszolut festészetig minden újabb irány felismerhető. Pointillista modorban festett, szép színekben visszaadott hangulatok, színes papírból kivágott és felragasztott képekhez hasonló kubista emlékek, expresszionista-lázadások (kísért a gyanu, hogy javarészük a húszas évek kiállításainál maradt le), pár tökéletesen hű aquarium-színpompa, Kandinszkyt idéző színfolt ritmusok és sok értelemnélküli szép, becsületes dekorativ munka, melynek jövőjét a díszítő művészetben, különösen a színpadtechnikában nem is lehet vitatni.

Címeik javarészt irodalmiak, sok romantikával: »Az élet titokzatosan kezdődik«, »Szexuális komplexum« (Kandinszkyre emlékeztetnek), »Csontvázak uralma« (frissen nyúzott emberi hátgerinc bizonytalan háttérrel), »Pálmafák házassága« (szép posztimpresszionista kép), »Szertartásos halál« (a mi Kacziányunk jobban megcsinálta volna) stb., mint az átlagregény és filmcímek. Zenei vonatkozású: Zöld szimfónia; ugyanaz pirosban. Tavaszi stb. szimfónia; Női zene (!), Caruso hangja, Szmetana stb. Leglogikusabb pl. az »Opus I« vagy »Motivum« elnevezés. Sok az értelemnélküli dekorativ kép. Ezek veszedelmesen hasonlítanak azokhoz, amelyek a festőpalettán végighúzott papíron keletkeznek. Megrontóan kacérkodik az a gondolat, hogy így gépi úton olcsóbban, tehát korszerűen lehetne gyártani. De a természet is ad legalább ily szép szimfónikus munkát. Símára csiszolt színes márvány, vagy malachitlap tartósság szempontjából is felvehetné a versenyt.

A részint meg is valósított építészeti tervek mutatják legőszintébben, hogy a reálitásokkal mégis csak számolni kell. A térbeli anyag (beton, tégla, kő stb.) nem enged meg annyi játékot, mint a síkbeli (festék). Az építészetben *valóságos* sztatikai és dinamikai erők működését kell számításba venni. A művek különben a ma divatos lapos-stílushoz igazódnak. Megkapó a felállított Debussy-emlékmű, mely valószínüleg csak a nagy zeneszerző nevénél fogva került e csoportkiállítás keretébe.

A társaságnak az az előnye is megvolt, hogy kellő időtávlatból láthatta az említett háború-utáni irányok kudarcait. Veszélyes dolog nem számolni azzal, hogy az eszmének megfelelően akármeddig nem alakítható a forma. Nem »könnyíthető« az anyag, mert bizonyos foknál e könnyítés már csak dekorativ képet ad. Az ebbe való különféle belemagyarázás pedig legjobb esetben az alkotó révületéből következik. Csak hangulatkeltés volna az eredmény, ez viszont igénytelenséget jelentene. Játékosság ez, mely ha a művészt megejti,

GÁLL Ferenc *52, 58, 86, 87*
Kolozsvár, 1912. március 22.–Párizs, 1987. december 12.
Róma és Párizs, festő és grafikus

Banner Erdély

örög Szent Neilosz ≠910-1005/
y szerzetesi közösségbe. Az itá-
kiemelkedő személyisége Adalbert-
ácsolta, hogy térjenek vissza Ró-
let is adott nekik, amely az Aven-
és Bonifác-monostor apátjához,
eilosz közösségében megismerte és
áziakat; s a későbbiekben, Rómában
adt a közelben lakó görög szerzete-
Bonifác-apátságban soha nem lak-
n szerzetesek, ilyen kétritusú a-
Aventinus lejtője tövében viszont
ök lakta Szent Szabbas-monostor,
lki beszélgetésekre feljártak la-

azt hangoztatják, hogy a lányokat nem kell figyelembe venni, ők ha nem félnek, akkor is komédiát csapnak, ellenben a szellemeket meg kell idézni a maguk látható valóságában, hisz ki tudja, lesz-e még alkalmuk az életben, hogy szellemmel találkozzanak. Ez az álláspont végül is győz és kiválasztódik egy külön társaság a bátrabbakból, amely alig leplezhető izgalommal letelepedik a középen lévő asztal köré, míg a többiek félrehúzódnak a heverőre.

Ionescu magyarázatot tart: a két kezet az asztal szélén úgy kell egymás mellé tenni, hogy a hüvelykujjak összeérjenek. Nem szabad mozgatni. Nem szabad beszélgetni, nevetni, vagy egyáltalában komolytalanul viselkedni és főleg nem szabad arra gondolni, hogy nem hisznek a szellemekben. Felesége tolmácsolja szavait.

— A szellem alig észrevehető, homályos ködfátyol lesz. Figyelni kell a szobának minden irányában, mert nem tudom, hogy merről fog jelentkezni. De ne gondoljanak azokra a mesékre, hogy a szellem a levegőben libeg, vagy a falon látható. A szellem közönségesen bejön valamelyik ajtón vagy ablakon és a földön jár, pont úgy, mint a többi ember.

Es ezzel libegő léptekkel megindul, mutatja a szellemek járásmódját. A lányok felugrálnak és elmennek az asztaltól, esküdöznek, hogy semmi pénzért meg nem néznék a szellemet. Félperc mulva ellenben ismét visszaülnek, már csak az a kifogásuk, hogy a lámpát ne oltsák ki. De mikor Ionescu úr kifejti, hogy anélkül nem lehet, belenyugszanak. Az asztal mellett ül Pogonat is, néha beleszól a magyarázatokba, mint szintén szakértő. Ionescu keresztcsíkos tarka pullovert húz magára, nehogy meghüljön a labdázás után. Körüljárja az asztalt, hogy mindenki helyesen tartja-e a kezét. Most sorbaveszi a társaságot, mindenki nyakán az ütőérre ráteszi az ujjait és pár percig ott tartja. Kísérteties csendben történik ez, senki sem tudja, hogy miért? Aztán a végén kijelenti, hogy Keresztesnek kell ma este a médiumnak lennie és szuggesztív tekintettel néz rá. A vézna fiatalember elsápad, remegni kezd. Nem vállalkozik, azt mondja, bármit megtesz, de ezt nem. Ionescu úr megmagyarázza, hogy miért kell ez. Az ő száma hét és senki sem közelíti meg, Pogonat úr következik utána, de neki csak öt és fél a száma. Keresztes úrban mutatkozik legnagyobb mértékben a transcendens világ átütő ereje. Keresztes homlokán valóban kiüt a hideg verejték. Nem tiltakozik tovább, nem ura akaratának és megadja magát.

— Itt van a ceruza és papiros, — szaval tovább a kövér házigazda. — Abban a sorrendben, ahogy ülnek, mindenki írja fel elül a maga nevét, utána pedig a halottét, akivel beszélni akar. De hangsúlyozom, hogy csak rokonokat szabad idézni, idegeneket nem illik háborgatni.

Keresztes töri a fejét, hogy kit idézzen meg. Senkit sem mer visszahívni a sírjából. A papiros rohamosan közeledik. A mellette lévő fiatalember felír egy nevet. Hosszan nézi. Keresztes lopva odanéz és látja, hogy az illető a maga nevét írta fel. Vagy talán az apját is így hívták, vagy valamelyik rokonát? Jó lenne most tudni. Rettenetes az, amikor így kell válogatni halottaink között. A fiatalember a papirosnak esik mohón és kihúzza a nevet, szinte ijedten. Minden egyes betűt külön kitörül, hogy olvasható se legyen. Másikat ír és átadja a lapot Keresztesnek. Az utolsó pillanatban határozottan kialakul a gondolata. Biztonság okáért mégis tanácsot kér Ionescutól, nehogy hibát kövessen el a szellemekkel szemben.

— Székely Mózest felírhatom?

Habár románul kérdi, Ionescu úr semmit sem ért belőle. Egyáltalában nem tudja, miről van szó, nem is sejti, hogy az a különös hangcsoport, amelyet hallott, egy

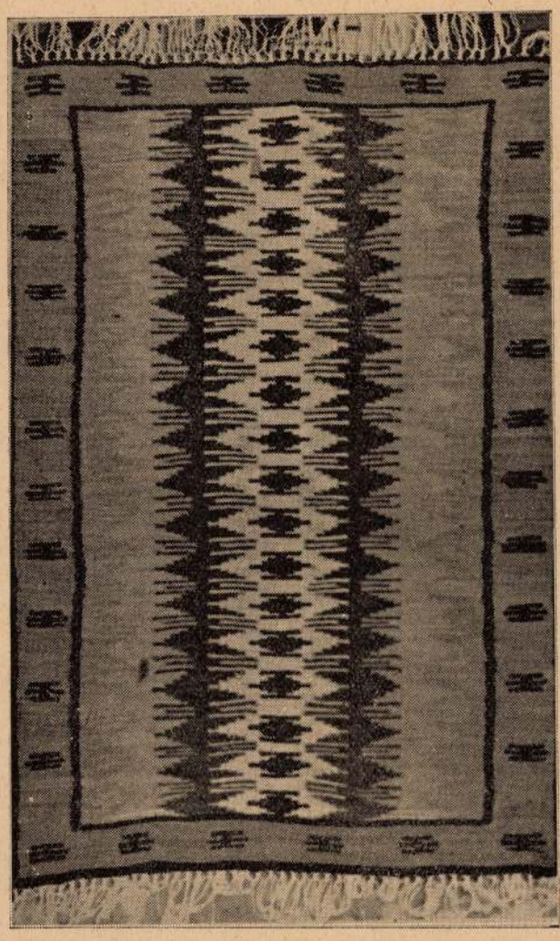

Székely festékes. Gál Ferencné kiállításáról.

név. A szomszédok is felfigyelnek erre és lelkesedéssel támogatják Keresztes szándékát. Nagyszerű lesz, hazaidézni a fejedelmet a régi kúriájába, most, háromszáz esztendő mulva. Es megkérdezni, hogy mit szól a dolgokhoz. Igen, így lesz, ahogy Keresztes tervezte, nem a túlvilágról fognak kérdezősködni, hanem saját magukról kérdezik meg a felkelő fejedelem véleményét, a falujáról, székelyeiről. Keresztes megborzong, fél a gondolattól, hogy a fejedelem megjelenjék egykori házában. Tragédia lesz ennek a vége!

Ionescu még mindig nem érti, miről beszélnek. Felesége melléje áll és elpirult arccal magyarázza, hogy egy névről van szó.

— Ennek a háznak egy régi tulajdonosa...

— Rokona volt magának? — kérdi a mostani tulajdonos Keresztest. A fiú nyel egyet, most már ezen a dolgon nem csúszhatik el minden, jöjjön, ami jön.

— Az.

— Miért ne lehetne, — mondja udvariasan és tovább siet. A szomszédok örülnek, hogy Keresztes feltalálta magát és vállalta a kis hazugságot.

A papiros körüljár s mikor a névsor teljes, Ionescu Keresztes elé teszi.

— Maga fogja olvasni a neveket, hogy ki kivel akar beszélni. Most pedig kiviszem a lámpát — és leakasztja, — maga pedig minden szellem eltűnése után gyufát gyujt, hogy a következő nevét olvashassa.

Feszült csend. Néha valaki nevetni próbál, de ijedten elharapja. A terembe három oldalról nyílik ajtó. A kertre néző két ablak nyitva van, a sűrű sötétségben behallatszik a fák leveleinek suttogása. Az ajtókat, ablakokat nézik felváltva, nem dereng-e valahol fény? Keresztes gyu-

fát gyujt, izgalmában elfelejtette megnézni, ki van legelül. Megdöbben, mikor látja, hogy ő másodiknak került, mert elül kihúzták a neveket, hogy későbbre maradjanak. Szintelen hangon mondja a nevet. Eszébe jut, hogy hátha az egész dolog nem komoly, de e gondolat miatt olyan félelem fogja el, mintha engesztelhetetlen bűnt követett volna el, amiért pusztulnia kell. Legteljesebb odaadással hisz a szellemekben, hinnie kell. Az egyik ablak üvegén halvány fény villan meg, mint egy lobbanás. Minden szem tágra meredve néz oda. A fény egyre világosodik és növekszik. A csodálattól és rettegéstől senki sem bír szólni. Most jut eszükbe, hogy tulajdonképpen azt sem tudják, kinek kell kérdeznie, a médiumnak-e, vagy annak, aki a szellemet kérte. Nyomasztó csöndben lapulnak meg, így ülnek feszült idegekkel percekig. A fény ismét mozog, halványodni kezd.

— Elment — sugja valaki. Fellélegzenek, de a nyomasztó érzés ott marad, hogy hibát követtek el, megjelent a szellem és egy szót sem váltottak, mégcsak nem is üdvözölték. Hátha bosszút áll... Keresztes nem gyujt gyufát, tudja, hogy ő következik. Mondja a nevet. Itt egyszerűbb lesz a dolog, mert ő a médium és a hívó is, tehát mindenképpen biztos, hogy neki kell beszélnie. Remegnek a térdei, idegeit már nem bírja csillapítani. Mikor az egyik oldalajtó nyílásán fény csillan meg, úgy érzi, hogy az agyába, a testébe hasított valami. A fény egyre erősebb, majd egyszerre kitárul az ajtó és vakító fényáradat csap be a szobába. De a lángok között lévő hófehér alakot nem látja Keresztes, futó pillantása úgy megrémítette, hogy mint egy őrült szaladt ki a szemben lévő ajtón. A fehérleples kísértet nyugodt, lassú léptekkel jön bennebb, előtte hosszú lángnyelvek lobognak, arca ezüstfehér, vonásai teljesen elmosódnak, csak szája van nyitva és benne hosszú, agyarszerü fogak villognak. Az asztal mellett megáll egy pillanatra, szétnéz, majd körülsétál a szobában és mivel nem szól senki, méltóságteljesen távozni készül. A társaságot a rémület lenyügözi, senki nem ugrik fel, szinte úgy érzik, hogy nem is félnek, ez már nem félelem, ami úrrá lett rajtuk, mert pár pillanat alatt, természetes állapottá vált és arra is bátorságuk van hirtelen, hogy megszólítsák. A kísértet megfordul, az asztal felé tart, újabb kérdéseket intéznek hozzá, de nem szól, csak integet a fejével. Ionescuné végre románul szólítja meg és az alak legnagyobb meglepetésre románul válaszol. A hang azonban elárult valamit. A következő percben fölszabadulva tör ki a hahota. A gömbölyü fejen mindenki felismeri Ionescu kövér arcát, amelyet ezüstporral hintett be vastagon, hogy kísérteties színt kapjon. Ujjongva ugrálnak fel a fiatalok az asztal mellől, mint akik nagy bajból szabadultak meg. Csak Pogonat marad nyugodtan ülve és kedélyesen ismeri be, hogy ő ezt előre tudta.

— Székely Mózes szelleme nem tudott magyarul! — hahotázik a fiatalember, aki Keresztes szomszédja volt.

— Hahaha, ez minden pénzt megérne! Micsoda groteszk dolog! Ugy látszik, a szellemek is nyelvvizsgára járnak odafent. Fiam, kiábrándultam a jövőből — kiabálnak összevissza a fiatalok és úgy zsongnak, mint a méhkas. A tréfálkozásoknak azonban keserű íze van, igen keserű.

Ionescu úr, a szellem, elillant a zürzavarban. Nyilván nem tetszik neki, hogy ilyen kíméletlenül leleplezték, hiszen még folytatni szerette volna a játékot különböző fordulatokkal. A cinktányérról eloltja a petroleumlángot, leteszi a konyhába, lepedőit lecsavarja magáról, arcát tisztára mossa és besiet az ajtón, abban a hiú reményben, hogy ezzel újabb meglepetést fog kelteni. Csalódott, senki sem méltatja figyelemre. Most vették csak észre, hogy habár a szellem közöttük maradt, de a médium eltünt. Hol van Keresztes?

Hosszas kutatás után sem akadnak nyomára. A ház előtt kártyázó tanító most már emlékszik, hogy látta, amint eszeveszetten kirohant és eltünt a kertben, de nem törődött vele. Lámpásokkal keresik, míg nagykésőre ráakadnak a töltésen az árok mellett, amely a kert meggyülemlett vizét vezeti le a közeli patakban. Görcsösen rángatózik, szederjes ajkai remegnek. Mire magához tér, hajnal felé van és kövér harmat fürdeti a fűben.

— Gyönge az idegzete, nem bírta ezt a játékot — mondják.

Reggel a piros gépkocsit kihúzták a színből és eltüntek vele egyidőre azok, akik nem idevalók. Az út porát elfújta a szél utánuk és a székely hegyekben énekeltek a madarak. Nemsokára azonban rémülten járta be a házakat egy öregasszony és esküdözött az üdvösségére, hogy az este, amint át akart lépni a kerten, szörnyünagy fehér kísértetet látott, amely megkerülte a kúriát és a szájából folytonosan tüzet okádott. Még most is csodálkozik, hogy tudott ő élve hazafutni, miután ezt látta. Amikor a tanító úr hírét vette ennek a dolognak, kijelentette, hogy igaza lehet az asszonynak, kísértet járt ott, rossz kísértet, mert különben nem veszített volna állandóan a kártyán.

Keresztes lelkében pedig olyan mély benyomást tett ez a kísértetjárás, hogy semmiképpen sem tud szabadulni a hatása alól. Azóta esténként, vagy fényes nappal is, ha régi nemesi házak mellett halad el, mindig ott látja a vigyorgó arcu kisértetet, amint a ház körül settenkedik és alkalmás nyílást keres, hogy behatoljon.

Örök szakadás.

Napestig járom a
pusztát s a réteket,
hiába járom, ám
nem látok eleget.
Hegycsúcsra vágyom, ám
csúcsra ha feljutok,
elfog a szédülés,
félek és elfutok.
Parányi vízcseppért
halálra szomjúzom,
tengerek vizétől
elűz a viziszony.

A kevés — nem elég,
sok pedig — sok nagyon,
ami megfélemlit
épp az az óhajom.
Ma még itt harcolok,
de már holnapra más
csábit, úgy érzem én
örök e szakadás,
amely még halálom
után is megmarad:
lelkem az égben önt,
testem a föld alatt.

HEGYI ENDRE.

MDK

Gál Ferencné

Lyka K.: Erdélyi művészek a N. Szalonban. Pesti Hirlap 1939. jan. 3.

M.D.K.

Gál Ferencné

"Fáiszőnyegein naiv, bájos szarvasok kergetőznek, magyarruhás betlehemi pásztorok hajolnak a jászol fölé ..."- irja Ifj. Ambrózy Ágoston: "Erdélyi Kiállitás a Nemzeti Szalonban" c. beszámolójában, amelyben az erdélyi müvésze alkotásait méltatja.

Szinházi Magazin 1939. január 8. II. évf. 2. sz. 24-26. lap.

. . .

MDK

Gál Ferencné

Nagy Z.: Erdélyi képzőművészek Budapesten. Pásztortüz 1937. jun. 15-30. 250-251.l.

MDK

Gál Ferencné

Erdélyi Magyar Képzőművészeti Kiállitás. Pesti Napló 1939. jan. 1.

MDK

Gál Ferencné, iparmüv.

Erdélyi kiáll. N.Szal. 1939. jan.

MDK

Gál Ferencné

Két faliszőnyeggel szerepel az erdélyi magyar művészek kiáll.-an.

Réti István:Erdélyi magyar művészek a Nemzeti Szalonban.

Az Est, 1939.jan.3. 15.1.

MDK

Gál Ferencné

Betlehemesek /szőnyeg/

Vadászat " "

Tóth D.dr.: Erdélyi képzőművészek kiáll. a N. Szalonban. Esti Ujság 1939. jan. 4.

MDK

Gál Ferencné

Képes Krónika, 1939. 3.sz. 64 l.

MDK

Gál Ferencné

faliszőnyegek

Róti István: Erdélyi művészek a N.Szalonban.
Az Est, 1939, jan. 3. 15 l.

Gál Ferenc, festő

L: dr Harangozó József

Szikora Katalin: Népművének Baráti köre 2

Esti Hírlap, Bp. 1981. máj. 25.

GÁL FERENC, csizmadia

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel kés bbi. 34 mesterség, 519 név. Azx Arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ 1,2. / V. csizmadia. 264.old

U. VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII. században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

---

GÁLL Ferencné *71*
Csíkszereda, ?–Csíksomlyó, 1954. december 13.
Autodidakta, textilművész

Banner Erdély

a keresztény alázatosságot. Az el-
erre majd bőségesen szolgál pél-

ápa /59o-6o4/ volt az első, aki
gy pogány nép megtéritésére, neve-
ngolszászokhoz; s az ő példáját
zad második feléig, amikoris a ma-
z első téritők, javarészt szerze-

a határokig eljutott Wolfgang-
sztelő Brúnótól nem lehet elvi-
tvitelében és erkölcseiben nomád-
ött a kereszténységet hirdetni
egü, föntebb emlitett találkozás

Gál Ferencné

Nőnyegnővő

laid okv –

Forum (magyar rész) –

1936. 77. l –

Timaeus IV. 37.

Gál Ferencné

iparművész

Koll. kiáll. (székely) Bönyegei-
ből Kolozsvárt 1936.
nov.

Pásztortűz. 1936. 453,
454. l. (V. Z. = Gál Ferenc-
né és Szervátiusz Jenő
kiállítása.) Képekkel.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. K

1920 évi 4667. számv. sz.

XIII. ügyosztály

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

A Müemlékek tekintetes Or

Folyó évi szeptem
cses átiratára van szerenc
kár Komárom vidékére tett
számlát 530 K-ra érvényesi

Budapest, 1920. e

Gál Ferencné

szőnyegszövés

lásd
2

Szépművészet
1940. 18. l.

NST

HEN

Gál Ferencné

lásd

Gáll F.-né

alatt

GÁL FERENCNÉ

1925-ben mozgalom indult meg Csikban népművészeti emlékek összegyűjtésére és a háziipar újjáélesztésére. Székely szönyegeket — csiki festékes — ősi háziipari termékek korszerű feldolgozását és továbbfejlesztését elindítja és megszervezi. Kiállított: Kolozsvár. 1936.

34. Csíki betlehemesek. Fali szőnyeg.
35. Vadászat. Fali szőnyeg.
36. Szent György. Fali szőnyeg.
37—79. Székely szőnyegek — csíki festékesek.

Gál Ferencné
Marosvásárhely

Nemzeti Szalon 1939. jan.
Erdélyi kiáll.

Gál Ferencné Gyergyószentmiklós—Gheorgheni, Jud. Ciuc Str. Licuel 2.

M.D.K.

Gáll Ferenc

Vivó -világbajnokság / XXIV. budapesti VB. /
1959.
Társtervező: Füle Mihály, Nagy Zoltán, Vertel Jó

Iránytü a bélyegek világában, Bp. 1964. 107. l.

Gáll Ferenc

Móra arcmásával készitett bélyeget 1960-ban.

Magyar Hirlap 1979/167/6

Apró:Móra a képzőművészetben

M.D.K.

Gáll Ferenc

és Légrády Sándor

A Magyar Szovjet Barátság Hónapjára kiadott
Sztálingrádi bélyegpár terve 1953

Iránytü a bélyegek világában Bp. 1964. 97.l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

és Vertel József

Erdei állatok bélyegsorozat terve. 1953.

Iránytü a bélyegek világában Bp. 1964. 97. l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

és Vertel József

Bányásznapi bélyegek terve, 1952.

irántyü a bélyegek világában Bp. 1964. 97. l.

Gáll Ferenc

M.D.K.

és Vertel József

A helsinki olimpia alkalmára kiadott alk. bélyegek terve

iránytü a bélyegek világában Bp. 1964. 96. l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

Virág bélyegek II. terve

Iránytü a bélyegek világában Bp. 1964. 94. l.

Nxxxy Zoltán M.D.K.

Gáll Ferenc

A Népstadion megnyitására kiadott alk. bélyegk terve

Irány tü a béylegek világában Bp. 1964. 98. l.

Gáll Ferenc M.D.K.

Jubileumi portóbélyegek, 1953.

Irán tü a bély egek világában, Bp. 1964. 115.l.

Gáll Ferenc M.D.K.

Arcképes bélyegek, 1960.
Társtervező: Kékesi László, Nagy Zoltán,

Iránytü a bélyegekvilágában, Bp. 1964. 109. l.

Gáll Ferenc

M.N.K.

A DISZ II. kongresszusára kiadott alkalmi bélyeg terve, 1955. repr.

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája. Bp. 1967. 531-532.l.

M.N.K.

Gáll Ferenc

Május 1. tiszteletére kiadott alkalmi bélyeg terve.
1955. repr.

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája
Bp. 1967. 529-530.l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

A felszabadulás 10. évfordulójára kibocsátott 4 cimletből álló alkalmi bélyegsorozat terve.

40 filléres, 1955. repr.

Pákozdi László: A magyar bély egek monográfiája. Bp. 1967. 527-528.l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

ból

Az arcképek bélyegsorozat metszése.

Bólyai kép, tervező: Nagy Zoltán

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája.
Bp. 1967. 652.l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

Téli sportjeleneteket ábrázoló 8 cimletből álló alkalmi légiposta bélyegsorozat terve. 1955. repr.

40,50,60 és 80 filléres cimlet.

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája. Bp. 1967. 525-~~8~~x 526.l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

Arcképek 16 cimletből álló bélyegsorzatból :

Tüköry,Móra, Banki, Semmelweis, arckép terve és a bélyeg metszése.
Bólyai arckép metszése, terv. Nagy Zoltán

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája.
Bp. 1967.652.l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

Az orsz. kutyakiállitás alkalmából a magyarországi kutyafajtákat ábrázoló 8 cimletből álló bélyegsorozat ismertetése. 1956. repr.

Pákozdi László: A magyar bélyegek mono ráfiája. Bp. 1967. 545.l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

Az első magyar portóbélyeg forgalombabocsátásának 50. évfordulója alkalmából kiadott 18 cimletből álló portó emlékbélyeg terve, 1953. repr.

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája. Bp. 1967. 753.l.

MÓD.K.

Gáll Ferenc

A brüsszeli világkiállitásra forgalomba bocsátott 8 légiposta.cimletből álló alkalmi bélyegsorozat teeve, 1958. repr.

60 filléres és az 1,40 forintos

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája. Bp. 1967. 575-576.l.

Gáll Ferenc M.D.K.

az 1954-es "Gyümölcsök" alkalmi bélyegsorozatot

metszette. 80 filléres cimlet , bélykép terv:
Füle Mihály.

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája.
Bp. 1967. 517.l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

A Repülőnap alkalmából kiadott 8 cimletből álló alkalmi légiposta bélyegsorozat terve, 1954. repr.

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája.
Bp. 1967. 512-513.l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

A sztálingrádi győzelem 10. évfordulójára kibocsátott alkalmi bélyegsorozat / 2 cimlet

a 60 filléres cimlet terve terve xxxxx

1953. repr.

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája, Bpéá 1967. 472-473.l.

Gáll Ferenc M.D.K.

Hazá nk erdei állatait ábrázoló bélyegsorzat terve.
10 légiposta cimlet .- ből
a 3Y0,40 és 60 filléres cimlet 1952. repr.

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája.
Bp. 1967. 474-475.l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

A II. Bányásznapra kibocsátott 2 cimletből álló alkalmi bélyegsorozatból a 60 filléres cimlet te ve. 1952. repr.

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája. Bp. 1967. 464.l.

M·D·K·

M.D.K.

Gáll Ferenc

A NÉpstadion megnyitása napján 5 posta és 5 légipos
ta cimletből álló alkalmi bélyegsorozat terve.

20,~~30~~,40,50 és 60 filléres cimlet

1953. repr.

Rómában a nemzetközi bélyegmüvészeti kiállitx dijat nyert , a ~~30~~ és 40 filléres 2-2 dijat is kapott.

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája.
Bp. 1967. 490-491.l.

Gáll Ferenc

M.N.K.

A Helsinkiben rendezett XV. nyári olompiai játkokra 4 posta és 4 légiposta cimletből álló alkalmi sorozat bélyegképének terve, 1952. repr.

Fákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája.
Bp. 1967. 458-460.l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

A hazai flóra ismertetésére kibocsátott ujabb 5 cimletből álló sorozat terve.

40 filléres cimlet

Társtervező:

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája
Bp. 1967. 440-441.l.

J.K.

M.B.K.

Gáll Ferenc

A magyar közlekedési ipar gyártmányait propagáló
7 címletből álló bélyegsorozat terve

1,50 és 2 forintos

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája.
Bp. 1967. 543-544.l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

A Bp.-en rendezett XXIV. Vivó-Világbajnokság alkalmával kiadott 8 cimletből álló bélyegsorozat terve. 1959. repr.

30 és 60 filléres ciml.

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája. Bp. 1967. 610-611.l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

Az első magyar repülőbélyeg 40. évfordulójára
a posta légiposta emlékbélyegpárt adott ki.

a bélyegkép terve:

5 forintos cimlet

Pákozdi László: A magyar bélyeg monográfiája .
Bp. 1967. 592.l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

9 cimletből álló légiposta bélyegsorozatból
20,30 filléres, 1, 3 és 10 forintos cimlet
terve, 1958. repr.

Pákozdi László: A magya bélyegek monográfiája.
Bp. 1967. 594-595.l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

"Közlekedési Muzeum, 1959. 7 posta és 1 légiposta cimletből álló bélyegsorozat terve.

40 és 60 filléres cimlet terve.

Pákozdi László: A magyar bélyegek monográfiája.
Bp. 1967. 602-603.l.

M.D.K.

Gáll Ferenc
és Wertwl Józswf

Téli sportbélyegek

1955.

Irántyü a bélyegek világában , Bp. 1964. 1oo.

Gáll Ferenc

M.D.K.

Repülőnapi bélyegek, 1954.

1956-ban Rómában , mint az 1954-ben kibocsátott legszebb aviatikai ábrá ju bélyeget / 60 fill/ nemzetközi müvészeti dijjal tüntették ki.

Irántyü a bélyegek vilgában Bp. 19 4. loo. 1.

M.D.K.

Gáll Ferenc

DISZ II. bélyeg , 1955.

Iránytü a bélyegek vilgában, Bp. 1964. lol. 1.

M.D.K.

Gáll Ferenc

DISZ II. bélyeg , 1955.

Irányítú a bélyegek vilgában, Bp. 1964. lol. 1.

M.P.K.

Gáll Ferenc

Május 1. VI. alkalmi bélyeg terve, 1955.

Iránytű a bélyegek világában , Bp. 1964.
lol. 1 .

M.D.K.

Gáll Ferenc

Társ-tervezők: Füle Mihály és Vertel Jó

Felszabdulás III. bélyegek terve , 1955.

Iránytü a bélyegek világában , Bp. 1964.

100. l.

Gáll Ferenc

Magyarországi kutyafajták, M.D.K.
bélyeg-terv 1955.

Irányt a bélyegek világában Bp. 1964. 1o2. l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

Közlekedés ipar bélyegek , 1955.

Társtervező: Füle Mihály, Nagy Zoltán, Vertel J

Iránytű a bélyegek világában, Bp. 1964. 102. l.

Gáll Ferenc M.D.K.

Brüsszeli bélyegek / brüsszeli világkiállitás/

Társtervező: Füle Mihály, Nagy Zoltán, Vertel József

Iránytü a bélyegek világában, Bp. 1964. 104. l.

M. D. K.

Gáll Ferenc

40 éves a magyar repülőbélyeg, 1958.

Társtervező: Vertel József

Iránytü a bélyegek világában, Bp. 1964. 105. l.

M.D.K.

Gáll Ferenc

Légiposta bélyegek, 1958.

Társtervező: Füle Mihály, Vertel József

Iránytü a bélyegek világában, Bp. 1964. 1o6. 1

M.D.K.

Gáll Ferenc

Közlekedési Muzeum Bélyegek, 1959.

Társtervező: Füle Mihály, Nagy Zoltán, Vertel J

Iránytü a bélyegek világában, Bp. 1964. 106. l.

MDK

Gál Ferenc

Az Országos Magyar Iparmüvészeti Társulat abroszok, asztalkendők és törülközők mintáira kiirt pályázatra készült pályamüvét a késmárki szövőgyár tulajdonosa megvette.

Magyar Iparmüvészet 1911. 104.o.

MDK

Gál Ferenc

Szőnyegei, a Nemzeti Szalonban rend.Erdélyi Magy.Képzőművészeti kiállitáson.

B.L.P.: Erdélyi Magy.Képzőművészeti kiáll.

Nemzeti Ujság 1939.jan.1. 27.o.

egyetemen orosz nyelv és irodalom szakos diplomát szerzett (1952), ugyanitt lektor a szláv filológia tanszékén. Első cikke a Dolgozó Nőben jelent meg (1954); a Korunk rendszeresen közli cikkeit és műfordításait, főleg az orosz s általában a szovjet irodalom területéről, többek közt a Lumumba-egyetemről (1970), magyar antifasiszták orosz bemutatásáról (1972), Alekszandr Gerskovics orosz Petőfi-monográfiájáról (1973), Csingiz Ajtmatovról (interjú, 1976). *Wertherul rus* c. tanulmánya a Babeș—Bolyai Egyetem szláv tanszékének gyűjteményes kiadványában (1977) eredeti forrásfeldolgozás.

Szerkesztője és társszerzője *Az orosz nyelvtan kézikönyve* c. egyetemi tankönyvnek (1956), szerzője az orosz népköltészetről szóló egyetemi jegyzetnek (1957). Fordításkötetei: B. Tartakovszkij: *Felsőosztályosok* (ifjúsági regény, 1953); Ivan Kratt: *Az útmutató* (novellák, Kós Károllyal, 1954).

Gáll Ferenc (Csíkpálfalva, 1895) — **műgyűjtők*

Gáll Ferenc (Kolozsvár, 1912. márc. 22.) — festőművész, szerkesztő. Tanulmányait Aurel Popp irányításával kezdte Szatmáron, majd a kolozsvári Școală de Belle Arte keretében, 1929 és 1933 között Rómában, 1936-tól pedig Párizsban folytatta. Közben rendszeresen részt vett a hazai művészeti életben mint kiállítóművész és a kolozsvári Tribün képzőművészeti rovatának vezetője (1935—36). Megfestette Kováts József, Nyírő József, Tamási Áron, Kibédi Sándor, Kőműves Nagy Lajos, Hunyady Sándor, Dánér Lajos arcképét; Isac Emilről készített festményét a kolozsvári Emil Isac Emlékházban őrzik. Humanista érdeklődésének központjában a kisemberek sorskérdése áll, első nemzetközi sikerét *Spanyol menekültek* c. képével aratta, melyet a francia állam vásárolt meg. A II. világháborút katonaként szenvedte végig, utána végleg Párizsban telepedett le.

Az 50-es évek elején az impresszionizmus legjelentősebb felújítójává vált; képeit az egész világ művészeti központjaiban kiállította. A francia művészeti életben nemcsak kiállítóként, hanem szervezőként is jelentős tevékenységet fejt ki; 1956-tól vezetőségi tagja a Függetlenek Szalonjának, de más francia társulások európai és amerikai kiállításain is részt vesz. 1971-ben a nagybányai művésztelep centenáris kiállításán szerepelt, 1972-ben a francia—román kulturális kapcsolatok keretében Románia festő-

GÁLL Ferenc festő

RMIL 2.

(1979). Ugyancsak Sztranyiczki Gáborral közös munkája *A jelenkori polgári politikai doktrínák* címen sajtó alatt.

Aniszi Kálmán: *Az idő avagy a gondolat megújhodása.* Beszélgetés G. J.-sal. Utunk 1977/33. — Kallós Miklós: *Egy hasznos és megbízható könyvről.* Utunk 1980/2. — Kovács Nemere: *Lényege szerint élő tudomány.* Beszélgetés G. J.-sal és Sztranyiczki Gáborral. A Hét 1980/10. — Bartha Zoltán: *A politika népszerűsége a politika elvszerűségétől függ.* A Hét 1980/15. — Ecaterina Deliman: *Funcția transformatoare a teoriei socialismului științific.* Era Socialistă 1980/17. — Márki Zoltán: *Lét és tudat szerepe a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom építésében.* Beszélgetés G. J.-sal. Előre 1982. szept. 12.

Gáll Margit (Nagykároly, 1920. júl. 2. — 1960. febr. 22. Kolozsvár) — ifjúsági író. ~ Ernő volt felesége. Középiskolát Szatmáron, pedagógiai főiskolát Bukarestben végzett. A Bolyai Tudományegyetem pedagógiai tanszékén tanársegéd, 1951—52-ben az Ifjúsági Könyvkiadó kolozsvári szerkesztője; a Napsugár és Tanügyi Újság belső munkatársa. Magyarra fordította A. G. Vaida *A vörös diák* (1951) és Octav Pancu-Iași *Egy apának két fia* (Nell Cobar rajzaival, 1956) c. ifjúsági munkáját. Önálló kötetei: *A homokvár* (I. Darie illusztrációival, 1951); *A dicsekvő egér* (1955); *Babaház* (gyermekregény, R. Tenkei Lívia illusztrációival, 1955); *Tarka könyv* (mese, jelenet, játék, 1957).

Székely Erzsébet: *G. M.: Babaház.* Utunk 1955/17.

Gallas Nándor (Temesvár, 1893. jan. 21. — 1949. júl. 1. Lovrin) — szobrász, grafikus. A temesvári Állami Fa- és Fémipari Szakiskola elvégzése után a budapesti Iparművészeti Főiskolára került, ahol Maróti Géza, Mátrai Lajos és Simay Imre voltak a mesterei. Az I. világháború kitöréséig tanársegéd a budapesti Iparművészeti Főiskolán. Egyéves frontszolgálat után orosz hadifogságba kerül. A krasznojarszki fogolytábor lakója, majd Moszkvában két évet a képzőművészeti főiskolán töltött. Megismerkedett Vlagyimir Majakovszkijjal és Makszim Gorkijjal. Rajzolóként részt vett egy észak-szibériai néprajzi tudományos expedícióban. 1921-ben tért vissza szülővárosába, ahol modern formanyelvű szobraiból megrendezte első egyéni kiállítását. Müncheni és drezdai tanulmányútja után Varga Albert festőművésszel művészeti szabadiskolát nyitott Temesvárt.

1923-ban bekapcsolódott a *Fajankó* c. élclap szerkesztésébe. Szobrainak reprodukcióit s rajzait a Temesvári Hírlap, Periszkop, Erdélyi Helikon, Pásztortűz, Banatul, Analele Bana-

művészetének párizsi bemutatását segítette elő.

Kováts József: *Erdélyi festő Rómában*. Erdélyi Lapok 1932. márc. 3.; uő. *G. F. kolozsvári festőművész római kiállítása*. Keleti Ujság 1933. máj. 28. — Vásárhelyi Z. Emil: *G. F. festőművész kiállítása*. Erdélyi Helikon 1937/8. — André Flament: *François Gall*. Monográfia. Párizs 1978. — George Sbârcea: *Szép város Kolozsvár...* 1980. 156—61. *Egy portré története*. — Gyulai Pál: *G. F. köszöntése*. Utunk 1982/15.

Gáll Imre (Miklósvár, 1879. febr. 17. — 1950. nov. 10. Gödöllő) — szerkesztő, szakíró. Iskoláit Brassóban, Székelyudvarhelyen és Csíksomlyón végezte. Székelyszentkirályon, majd Székelyudvarhelyen tanító. 1919 után megalakítja a Székelyföldi Méhészeti Szövetséget, s Székely Méhész címmel szaklapot indít. Lapja 1921-ben egyesül a kolozsvári *Méhészeti Közlöny* c. szaklappal, ő lesz a lap felelős szerkesztője. 1922 februárjától újra önállóan szerkeszti a Székely Méhészt Székelyudvarhelyen, majd ez év szeptemberétől Dálnoki Pál Lajossal együtt Kézdivásárhelyen. 1923 októberében Gödöllőre költözött, ahol átvette a Méhészeti Kutatóállomás vezetését. Főműve a *Méhészeti ismeretek kincsesháza* c. kézikönyv (Bp. 1941).

Kisgyörgy Zoltán: *Miklósvárról indult*. Megyei Tükör 1982. márc. 3.

Gáll János (Székelyudvarhely, 1930. júl. 23.) — tanulmányíró, szerkesztő. ~ Erzsébet férje. A középiskolát szülővárosában végezte (1949), egyetemi tanulmányait a Bolyai Tudományegyetem történelem—filozófia szakán (1953), majd a leningrádi egyetemen doktorált *A Nagy Októberi Forradalmat követő forradalmi fellendülés Erdélyben* c. munkájával (1958). A kolozsvári egyetemen tudományos szocializmust tanít 1950-től, egyetemi tanár 1978-tól.

A Korunk szerkesztőségének tagja (1963—76). Egyetemi tankönyvek társszerzője és társszerkesztője. Részt vett a *Mică enciclopedie de politologie* összeállításában (1977). A hazai munkásmozgalom, a marxizmus politikai filozófiája (a tudományos szocializmus) és a jelenkori politikai doktrínák tárgykörébe tartozó tanulmányai a *Látóhatár* c. gyűjteményes kötetben (1973), a Korunk Évkönyvekben (1974, 1976), a Korunk, Igaz Szó, Utunk, A Hét, Era Socialistă, Studia Universitatis Babeș—Bolyai, Anuarul Institutului de Istorie, Acta Musei Napocensis hasábjain jelennek meg, publicisztikai írásait számos hazai napilap közli.

Sztranyiczki Gáborral közösen írt munkája: *A kommunista párt politikájának ideológiai alapjai*. Alapismeretek a tudományos szocializmus köréből

GÁLL Ferenc

GÁLL Ferenc

E. Gáll Ferenc

festő

A képművészet

1941. 180. l.

ban bizonyító erővel ható okmányok előkerülését igényli.

Szinte fel sem lehet sorolni azokat a faragott kő- és mórvány töredékeket, amelyek nagy réne a XV. század folyamán készült, s amelyeknek beható tárgyalása külön tanulmányt igényelne. Messze túlhaladná szerény ~~felsorolásunk~~ prospektusunk keretei a belső be-

művészi

E. Gáll Ferenc
festő

l. Szépmüvészet

1942.15. l.

Дата поступления

Múzeumok és Könyvtárak Országos
Tanácsa I. 104, 105, 106, 108,

Gál Ferenc
Jestő

l.
Szépm. Muz
Évk
IX. 275. l.

Érkezett 1904 október 1.

735/1904 (Budapest szeptember 29.)

Dr Fiárszky Sándor kéri a főfelügyelőségét a felkai Tátra múzeumban levő Flora Polonica három első centuriájának a M. Kemz. Muzeum növénytára részére való átengedése ügyében (A Tátra múzeum egyesületnek 1904 X/11)

E. Gáll Ferenc

g. s.

A műteremben E. Gáll Ferenc rendezett gyüjteményes kiállítást. A nagybányai festőiskola hagyományai avatott képviselőre találtak a kiállító művészben. Impresszionista képeit derű, kiegyensúlyozottság, virtuóz színezés jellemzik. Különösen nagyalakú vásznai között találunk sok sikeres alkotást. A nagybányai táj, Őszi színek, Gát, Október, Ősz a kispiacon, Kossuth Lajos-utca, Eső után, nemcsak Paál Lászlóra és Rudnay Gyulára emlékeztetnek, hanem arról az ízlésről és hatásokról is tanuskodnak, amelyet a művész külföldön élt át. Temperái kevésbé sikerültek. Reméljük, hogy az arányalag fiatal művész nem áll meg ennél a stílusnál, nem lesz egyhangúvá, hanem új utakon próbálja felszínre hozni tehetségének más oldalait is.

g. s.

Új Magyarság
1943. dec. 15.
(g. s.: Kiállítások.)

Sirkszó

Tpl.

279

GÁLL GÁBOR

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ 1996 febr 23

Új jel – Gáll Gábor grafikája. A debreceni festőművésznek február 24-én 17 órakor nyílik kiállítása (megnyitja Erdei Sándor újságíró) a mátészalkai Szatmár Múzeumban. A kiállítás március 14-ig nézhető meg

Fotó: Napló-reprodukció

: Cséke Attila

eberen. Benne:
ként: hírek. *Tele-*
10-820.

4.30–8.10 Reggé-
élkül. 5.40 Falu-
.28 A Szabó csa-
05 Cigányfélóra.
5. 12.00 Déli kró-
12.40 Törvény-
gyelő. 13.05 Ven-
s: VI. bünbánati
or. 14.05 Klasszi-
Versek. 15.05 An-
ból). 15.22 Tudo-
matozó forintok.
6.10 Mindennapi
a rendőrséghez.
5. 17.05 „Ma-
.00 Esti krónika.
világ. 19.30 Jó éj-
ogatta: Kéri Lász-
t. 20.30 Határok
5. 22.00 Késő esti
23.05 Hangver-
llamon: 6.55–9.00
inok. 18.30 Szlo-
mán nyelvű mú-
ősor. 20.00 Hor-
zerb nyelvű mú-
a Hangja magyar
késő esti magyar

Hajnali dallamok.
öld (sport)reggel.
ldafényben. 8.50
l. 9.15 Sok hühó.
liával. 11.52 Gor-
12.50 Korkérdés.
0 Péntektől pén-
15 Mágnes. 18.00
krimi. 18.50 Ber-
arázs. 19.30 Pén-
ntás európai disz-
21.15 Az én rádi-
porthíradó. 23.10

VII. 23.–VIII. 23.
Legjobb lenne elfelejteni, ami történt. Ön azonban még most annyira az események hatása alatt áll, hogy nem sikerülhet ez a manőver. Az idő majd mindent megold.

VIII. 24.–IX. 23.
Ami másnak egyből megy, azért önnek mostanában bizony keményen kell hajtania. Ehhez nincs hozzászokva, de előbb-utóbb belejön. Másképp elvész a zűrzavarban.

IX. 24.–X. 23.
Jól alakulhatnak a dolgai, pedig nem is tett semmit ennek érdekében. Elégedettnek mondhatja magát, ám ne üljön a babérjain, mert még rengeteg feladat várja.

X. 24.–XI. 22.
Adjon többet a külsejére! Ön olyan körökben mozog, ahol bizony könyen megszólhatják, ha nem megfelelően öltözik, vagy nem azt mondja, amit elvárnak öntől.

XI. 23.–XII. 21.
Álmában sem gondolt arra, ami most valószínűleg bekövetkezik. Ez általában így szokott lenni; a meglepetés, akár kellemes, akár kellemetlen, mindig váratlanul jön.

XII. 22.–I. 20.
A környezetére már így is elég nagy terheket rakott, ne tetézze még ezt most újabbakkal. Gondoljon arra, önnek hogy esne, ha ennyi mindent a nyakába zúdítanának!

GÁLL GÁBOR HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ 1996. X. 18

Megrongálták Gáll Gábor képeit

Debrecen (HBN – E. S.) – **Belefirkáltak Gáll Gábor debreceni képzőművész olajfestményeibe, összefirkálták három alkotása paszpartúját. Apokaliptikus előhangok című kiállítása e hét végéig volt látható a Debreceni Orvostudományi Egyetem elméleti galériájában.**

Gáll Gábor – mint mondta – szívesen eltekintett volna ettől a negatív reklámtól, hisz több tízezer forint kárt okozott neki az ismeretlen elkövető „primitív és gonosz cselekedetével". Nem zárja ki, hogy az eset indítóoka ellendrukkerség, kenyérféltés, irigység volt. A kiállítás vendégkönyvében az illető alpári szavakkal fejtette ki lehangoló véleményét: „sz... az egész". A Vörös vitéz, a Rokokó driász és az Androgyn című képekben esett kár.

Cserép Zsuzsa, az egyetem közművelődési titkárságának vezetője szerint kell némi bátorság ahhoz, hogy valaki Gáll Gábornak kiállítást rendezzen, mert a festőművésznek sok az ellensége. A rongálás természetesen nem a minden képzőművésszel jó kapcsolatot tartó DOTE-galériának szól, hanem egyértelműen a minden érdekcsoporton kívül álló alkotónak. Szinte mindegy, hol lett volna Gállnak kiállítása, akárhol érhette volna képeit ez az „inzultus". A DOTE-galéria csaknem húsz éve működik, hasonló eset soha nem történt. A kiállításokat napi 16 órában őrzik, ezért a közművelődési szakember különösnek tartja, hogy mégis el lehetett követni a rongálást.

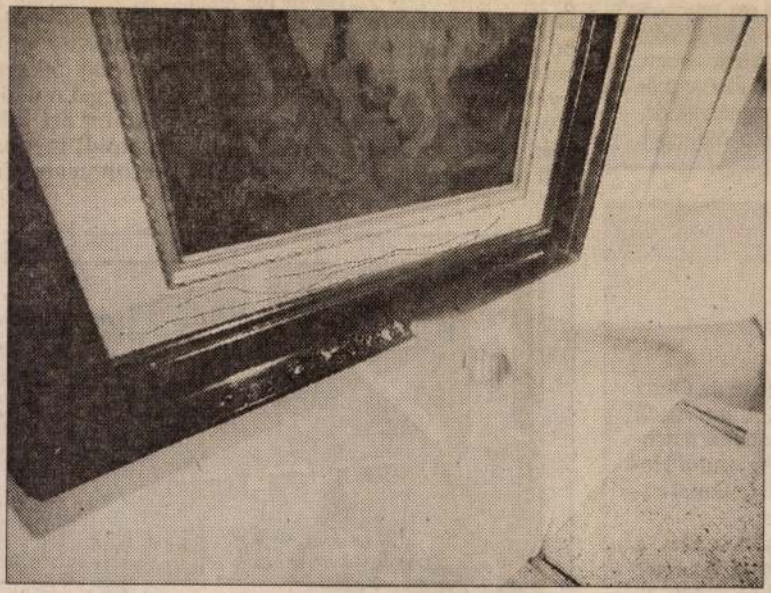

Az ellenség keze(nyoma) ? Fotó: F. Szilágyi Imre

íti a törvény ál-
s a hatáskörébe
yeket (házkuta-
büntetőeljárás
nillió forint jog-
llió forintot biz-
Az ORFK Köz-
ga bízik abban,
zók, illetve más
személyek ön-
nyzó összeget.

lódtak, de a borsodi Tiszaújvárosból, valamint a szabolcsi Tiszavasváriból is járnak át ide.

Az üzem folyamatosan, három műszakban termel. Az alapanyagul szolgáló műanyag lemezt is itt állítják elő műanyag granulátumból. A gazdaságossági és környezetvédelmi szempontok alapján a gyártás közben keletkező műanyag hulladékot újra feldolgozzák. A gépsoron műszakonként 200 ezer derab 2 deciliteres tejfö-

Az üzemben műszakonként akár 200 ezer darab tejfölö
lítani

löspoharat és 70 ezer darab 5 deciliteres zsírospoharat tudnak előállítani, viszont az üzem jelenleg még csak 50 százalékos kihasználtsággal működik.

Amint azt Juhász László ügyvezetőtől megtudtuk, termékeiket itthon elsősorban magyar tulajdonban lévő vál
ják eladni, mert p
nacionális tejipari
saját csomagolóan
zist építettek ki.
százalékát Román
ják, de már szállí
viába és Oroszor

nalban az Olasz
ta. A szervezők
nvitálták a deb-
programról He-
uli szakmai ve-
ket.
fiókcsapata, a
ünket. Az olasz
Debrecenben, az
t viszonzásul
kötöttek le mér-
a este villanyfé-
házigazdák el-
délután a Bres-
d vasárnap Thi-
al csapunk ösz-
kezik haza.

GÁLL GÁBOR

● A LÉLEK ÉBREDÉSE címmel nyílik kiállítása Gáll Gábor debreceni festőművésznek március 25-én (megnyitja Erdei Sándor újságíró), hétfőn az egri ifjúsági házban.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
1996 III. 23

kiemelkedő jelentőségű tett a két *pécs*i humanista k
könyvtára, amelyben „minden" latin nyelvű könyv meg
ugyancsak Vespasiano da Bisticci által magasztalt és 300
kezelésébe kerül, Pécs egyedülálló lehetőséget kínált
meghaladták volna a káptalani iskolák szokásos szintjé
volna.

Az átlagos kanonokok hagyatékai ennél lényegese
gyűjtésről tanúskodnak, amelyben a liturgikus tárgyak
javak, vagyontárgyak szerepelnek, többnyire más va
Végrendeleteikből következtethetünk a papság köz
tisztségviselőknek, jelentősebb jövedelemmel rendelke
képességére, de egyúttal arra is, hogy tipikus nem a szor
hanem a vagyongyűjtés törekvése volt. A pápai tiz
ugyanolyan vagyontárgyakat, – ezüstövet, -kupákat –
gyakori zálogtárgyai voltak. Péter pozsonyi kanonok
fejében pozsonyi házának jövedelmeiről rendelkezett.
birtokairól, juhairól rendelkezett, amelyeket közeli te
rendelt. Hagyatékában még yperni posztó volt, s mind
mindennapi szertartási kötelezettségek ellátásának
hagyatékok is hasonló arányokról tanúskodnak: 141
malmai, szőlői mellett két „értékes" könyvet, missalét és
aranyozott kelyhével és „jó kamukából készült" telje
káptalan Görgei Ferenc néhai őrkanonok hagyatékáb
ötvöstárgyakat követel vissza. Ezek mennyisége és m
kanonok vagyontárgyaitól. 1468-ban a véglesi várkapitá
kehely; e tárgyak zólyomi plébánosok halála után ke
tárgyakból állott az a hagyaték, amelyről Miklós olmüt
1435-ben a kolozsmonostori konvent előtt. Miklós pa

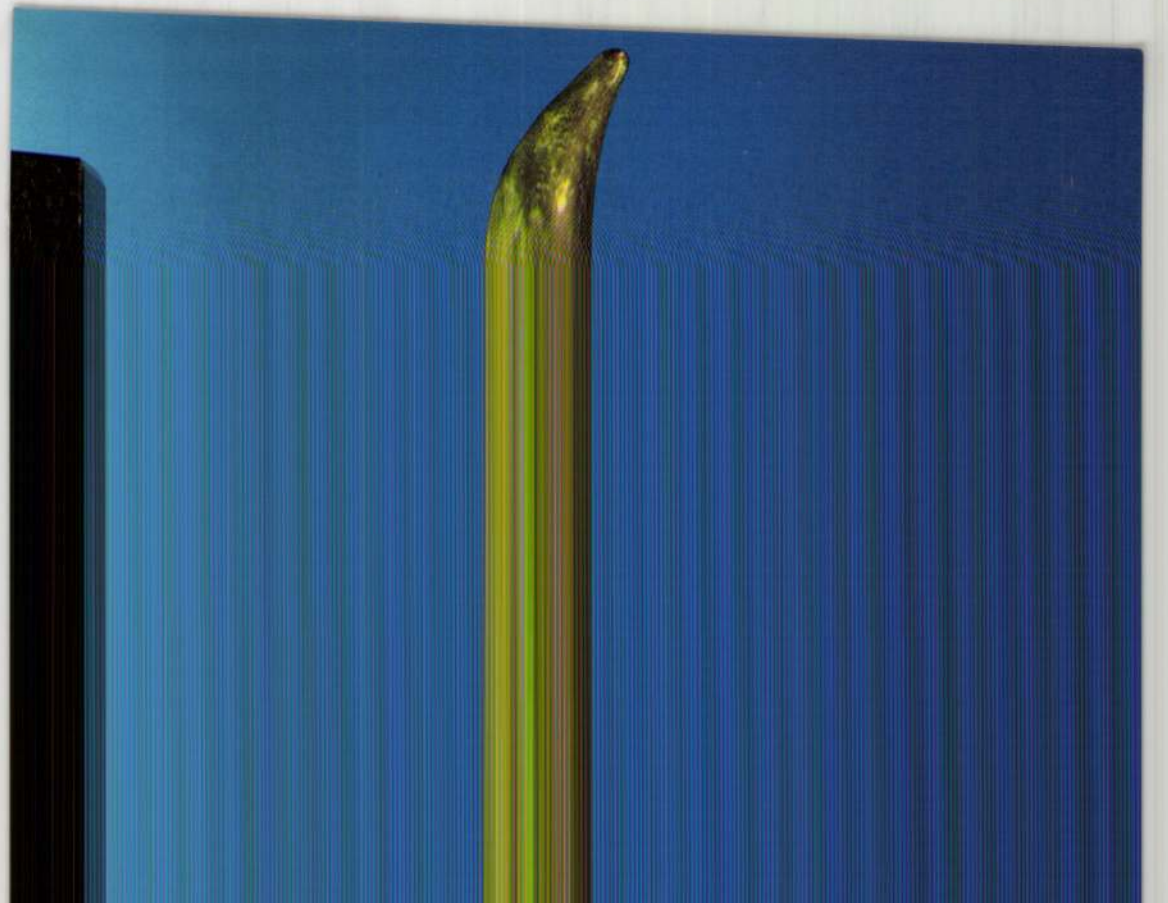

GÁLL GOMBKÖTŐ ÁDÁM, gombkötőmester

1724: Gáll Gombkötő Ádám helybeli mester fia polgárjogot nyert. 379.old. 13.jegyz

SZŐVÉNYI ISTVÁN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh történetéhez/1719-1763/ 377.old

SAVARIA, A Vas megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

GÁLL-GREGOR ISTVÁN Szobrász

Magyar Nemzet XII. 21.

Debreceni Közúti Igazgatóság

Cím: 4002 Debrecen, Barna u. 15.
Tel: 06-52-412-611 Fax: 06-52-412-521

Kódszám	Útszám	Szakasz	Munka jellege
04.225.96.1.1	471	3+000-5+350	felületi bevonat
04.225.96.1.2	3315	20+000-25+480	felületi bevonat
04.225.96.1.3	3405	20+040-32+567	felületi bevonat
04.225.96.1.4	4102	39+263-41+748	felületi bevonat
04.225.96.1.5	4905	13+050-17+524	felületi bevonat
04.226.96.1.6	4219	6+000-14+100	profiljavítás
04.228.96.1.7	4	228+350-233+250	vékonyaszfalt
04.233.96.1.8	33	71+879	hídfenntartás
04.322.96.1.9	4-3507		csomópont

Egri Közúti Igazgatóság

Cím: 3300 Eger, Deák Ferenc u. 49.
Tel: 06-36-412-067 Fax: 06-36-410-882

Kódszám	Útszám	Szakasz	Munka jellege
05.225.96.1.1	25	27+700-34+500	felületi bevonat
05.225.96.1.2	2501	11+660-15+660	felületi bevonat
05.228.96.1.3	3	84+000-85+500	vékonyaszfalt
05.228.96.1.4	3	87+500-88+100	vékonyaszfalt
05.229.96.1.5	3	80+000-82+050	burkolaterősítés
05.233.96.1.6	2506	2+100	hídfenntartás
05.322.96.1.7	3	116+960	csomópont

Győri Közúti Igazgatóság

Cím: 9022 Győr, Batthyány tér 8.
Tel: 06-96-316-133 Fax: 06-96-319-392

Kódszám	Útszám	Szakasz	Munka jellege
06.225.96.1.1	1407	0+000-12+000	felületi bevonat
06.225.96.1.2	8422	6+000-8+185	felületi bevonat
06.225.96.1.3	8606	0+000-1+600	felületi bevonat
06.225.96.1.4	8603	8+900-10+700	felületi bevonat
06.225.96.1.5	8518	5+200-6+400	felületi bevonat
06.225.96.1.6	8526	10+200-12+450	felületi bevonat
06.225.96.1.7	8618	7+700-12+327	felületi bevonat
06.225.96.1.8	8152	3+000-3+800	felületi bevonat
06.225.96.1.9	8507	0+000-3+700	felületi bevonat
06.225.96.1.10	8308	0+550-9+450	felületi bevonat
06.225.96.1.11	8514	16+500-18+500	felületi bevonat
06.225.96.1.12	8613	0+000-4+000	felületi bevonat
06.225.96.1.13	8426	1+000-4+000	felületi bevonat
06.225.96.1.14	14101	0+000-3+750	felületi bevonat
06.225.96.1.15	8306	21+492-23+737	felületi bevonat
06.225.96.1.16	8509	0+950-5+121	felületi bevonat
06.225.96.1.17	8309	3+000-5+010	felületi bevonat
06.225.96.1.18	85	54+300-55+300	felületi bevonat
06.225.96.1.19	85	25+700-26+700	felületi bevonat
06.225.96.1.20	85	55+800-56+800	felületi bevonat
06.229.96.1.21	81	71+100-72+100	burkolaterősítés
06.229.96.1.22	85304	0+800-2+400	burkolaterősítés
06.233.96.1.23	1	118+670	hídfenntartás
06.322.96.1.24	85-8417		csomópont

Kódszám	Útszám	Szakasz	Munka jellege
09.226.96.1.10	2626	9+309-11+910	profiljavítás
09.228.96.1.11	3	127+499-128+850	vékonyaszfalt
09.228.96.1.12	26	0+375-0+955	vékonyaszfalt
09.228.96.1.13	26	2+650-4+430	vékonyaszfalt
09.228.96.1.14	27	52+088-54+668	vékonyaszfalt
09.228.96.1.15	37	1+260-2+600	vékonyaszfalt
09.228.96.1.16	37	2+600-3+600	vékonyaszfalt
09.228.96.1.17	37	3+600-7+205	vékonyaszfalt
09.229.96.1.18	3	206+715-209+280	burkolaterősítés
09.229.96.1.19	25	67+328-68+845	burkolaterősítés
09.229.96.1.20	2523	0+000-1+000	burkolaterősítés
09.233.96.1.21	37	3+100	hídfenntartás
09.233.96.1.22	3	226+389	hídfenntartás
09.322.96.1.23	3	Bogáncs út	csomópont

Nyíregyházi Közúti Igazgatóság

Cím: 4400 Nyíregyháza, Búza tér 20-21.
Tel: 06-42-312-233 Fax: 06-42-311-365

Kódszám	Útszám	Szakasz	Munka jellege
10.225.96.1.1	49	29+600-32+900	felületi bevonat
10.225.96.1.2	49	35+000-39+130	felületi bevonat
10.225.96.1.3	49	46+400-49+600	felületi bevonat
10.225.96.1.4	4105	16+700-20+300	felületi bevonat
10.225.96.1.5	4911	15+900-20+800	felületi bevonat
10.225.96.1.6	471	70+000-71+000	felületi bevonat
10.225.96.1.7	471	62+200-65+000	felületi bevonat
10.226.96.1.8	4924	0+000-1+300	profiljavítás
10.226.96.1.9	4924	3+300-4+300	profiljavítás
10.226.96.1.10	4924	6+800-8+000	profiljavítás
10.226.96.1.11	4923	5+850-9+050	profiljavítás
10.226.96.1.12	4113	42+000-45+000	profiljavítás
10.226.96.1.13	4120	7+500-8+500	profiljavítás
10.228.96.1.14	4	274+965-276+015	vékonyaszfalt
10.228.96.1.15	49	7+500-10+500	vékonyaszfalt
10.228.96.1.16	491	10+400-13+200	vékonyaszfalt
10.228.96.1.17	491	13+950-16+300	vékonyaszfalt
10.228.96.1.18	491	21+000-22+400	vékonyaszfalt
10.228.96.1.19	4911	11+700-13+600	vékonyaszfalt
10.229.96.1.20	38	14+300-17+450	burkolaterősítés
10.229.96.1.21	491	28+800-29+500	burkolaterősítés
10.233.96.1.22	36	21+614	hídfenntartás
10.322.96.1.23	4-41, 4-4911		csomópont

Kódszám	Útszám	Szakasz	Munka jellege
12.229.96.1.20	2206	14+400-15+700	burkolaterősítés
12.229.96.1.21	2	60+000-62+900	burkolaterősítés
12.233.96.1.22	24109	0+647	hídfenntartás
12.322.96.1.23	2-12121-21164		csomópont

Szegedi Közúti Igazgatóság

Cím: 6701 Szeged, Juhász Gyula u. 6.
Tel: 06-62-471-271 Fax: 06-62-324-691

Kódszám	Útszám	Szakasz	Munka jellege
13.225.96.1.1	4432	60+882-71+000	felületi bevonat
13.225.96.1.2	4521	0+030-10+000	felületi bevonat
13.225.96.1.3	4421	29+060-30+484	felületi bevonat
13.225.96.1.4	4519	0+030-5+000	felületi bevonat
13.225.96.1.5	4415	7+000-16+000	felületi bevonat
13.228.96.1.6	45	46+500-49+200	vékonyaszfalt
13.229.96.1.7	45	21+400-24+610	burkolaterősítés
13.229.96.1.8	4451	0+000-1+900	burkolaterősítés
13.233.96.1.9	5	167+518	hídfenntartás
13.322.96.1.10	5	169+460	csomópont

Szekszárdi Közúti Igazgatóság

Cím: 7101 Szekszárd, Liszt Ferenc tér 1.
Tel: 06-74-312-011 Fax: 06-74-312-995

Kódszám	Útszám	Szakasz	Munka jellege
14.225.96.1.1	6532	17+000-28+017	felületi bevonat
14.225.96.1.2	65353	0+000-3+032	felületi bevonat
14.228.96.1.3	6	124+115-128+500	vékonyaszfalt
14.229.96.1.4	6	107+123-109+950	burkolaterősítés
14.229.96.1.5	55	118+200-119+090	burkolaterősítés
14.233.96.1.6	6311	3+810	hídfenntartás
14.322.96.1.7	56	Wesselényi út	csomópont

Kódszám	Útszám	Szakasz	Munka jellege
17.225.96.1.9	87	2+000-45+000	felületi bevonat
17.225.96.1.10	89	3+000-14+000	felületi bevonat
17.225.96.1.11	8638	12+000-16+000	felületi bevonat
17.225.96.1.12	8638	2+000-3+800	felületi bevonat
17.225.96.1.13	8449	0+000-0+700	felületi bevonat
17.225.96.1.14	7383	4+800-7+271	felületi bevonat
17.225.96.1.15	7447	3+950-7+000	felületi bevonat
17.225.96.1.16	7455	15+800-17+376	felületi bevonat
17.225.96.1.17	8701	9+500-10+850	felületi bevonat
17.225.96.1.18	8404	41+820-42+700	felületi bevonat
17.225.96.1.19	7453	5+500-7+500	felületi bevonat
17.225.96.1.20	8704	2+050-4+000	felületi bevonat
17.225.96.1.21	8704	8+300-9+300	felületi bevonat
17.225.96.1.22	74188	0+000-1+498	felületi bevonat
17.225.96.1.23	8446	1+200-2+000	felületi bevonat
17.225.96.1.24	84151	0+000-0+684	felületi bevonat
17.225.96.1.25	7331	30+333-31+800	felületi bevonat
17.225.96.1.26	8437	0+000-2+370	felületi bevonat
17.225.96.1.27	8437	7+100-8+562	felületi bevonat
17.225.96.1.28	7424	7+129-7+917	felületi bevonat
17.225.96.1.29	74182	0+000-1+586	felületi bevonat
17.225.96.1.30	8627	27+500-29+100	felületi bevonat
17.225.96.1.31	8433	4+550-5+680	felületi bevonat
17.225.96.1.32	7413	1+530-2+497	felületi bevonat
17.225.96.1.33	7361	2+150-2+700	felületi bevonat
17.225.96.1.34	84155	2+500-5+967	felületi bevonat
17.225.96.1.35	76	77+750-78+570	felületi bevonat
17.225.96.1.36	8432	0+000-0+950	felületi bevonat
17.225.96.1.37	84315	0+150-0+633	felületi bevonat
17.226.96.1.38	8713	0+000-0+660	profiljavítás
17.226.96.1.39	8721	3+800-6+600	profiljavítás
17.226.96.1.40	8721	11+821-12+192	profiljavítás
17.226.96.1.41	7461	2+400-3+100	profiljavítás
17.226.96.1.42	7461	5+300-6+900	profiljavítás
17.226.96.1.43	7453	13+630-14+750	profiljavítás
17.226.96.1.44	8702	0+000-1+000	profiljavítás
17.226.96.1.45	8634	0+438-0+674	profiljavítás
17.226.96.1.46	8701	6+000-7+200	profiljavítás
17.226.96.1.47	8707	9+700-10+700	profiljavítás
17.226.96.1.48	7361	12+630-13+600	profiljavítás
17.226.96.1.49	8457	4+900-5+400	profiljavítás
17.229.96.1.50	8	173+800-175+600	burkolaterősítés
17.229.96.1.51	8	110+600-110+900	burkolaterősítés
17.229.96.1.52	8	123+800-124+200	burkolaterősítés
17.229.96.1.53	87	28+000-29+000	burkolaterősítés
17.229.96.1.54	8	179+400-180+700	burkolaterősítés
17.229.96.1.55	8	182+500-184+600	burkolaterősítés
17.233.96.1.56	8	168+260	hídfenntartás
17.322.96.1.57	87-87314		csomópont

Kódszám	Útszám	Szakasz	Munka jellege
19.225.96.1.10	7308	13+600-17+000	felületi bevonat
19.225.96.1.11	7309	8+000-18+048	felületi bevonat
19.225.96.1.12	8402	0+300-10+000	felületi bevonat
19.225.96.1.13	8402	16+500-19+000	felületi bevonat
19.225.96.1.14	7322	0+000-6+177	felületi bevonat
19.226.96.1.15	8301	20+675-24+100	profiljavítás
19.226.96.1.16	8301	24+200-26+800	profiljavítás
19.226.96.1.17	7342	0+000-1+256	profiljavítás
19.228.96.1.18	8	79+300-82+200	vékonyaszfalt
19.228.96.1.19	8	109+900-110+620	vékonyaszfalt
19.228.96.1.20	83102	1+135-3+725	vékonyaszfalt
19.229.96.1.21	73	7+850-9+410	burkolaterősítés
19.229.96.1.22	83	25+875-26+762	burkolaterősítés
19.229.96.1.23	71	29+817-31+498	burkolaterősítés
19.233.96.1.24	72106	5+704	hídfenntartás
19.322.96.1.25	8	101+710-102+560	csomópont

Zalaegerszegi Közúti Igazgatóság

Cím:8900 Zalaegerszeg, Köztársaság u. 1.
Tel: 06-92-311-540 Fax: 06-92-311-552

Kódszám	Útszám	Szakasz	Munka jellege
20.225.96.1.1	76	60+400-63+000	felületi bevonat
20.225.96.1.2	75	37+300-39+000	felületi bevonat
20.225.96.1.3	75	39+000-40+020	felületi bevonat
20.225.96.1.4	7352	5+000-7+000	felületi bevonat
20.225.96.1.5	75	7+200-10+000	felületi bevonat
20.225.96.1.6	74	11+620-13+200	felületi bevonat
20.225.96.1.7	75	11+200-13+900	felületi bevonat
20.225.96.1.8	73 27	0+000- 0+800	felületi bevonat
20.225.96.1.9	75127	0+000-4+055	felületi bevonat
20.225.96.1.10	7522	2+150-3+600	felületi bevonat
20.225.96.1.11	75	13+900-16+410	felületi bevonat
20.225.96.1.12	75127	4+055-7+050	felületi bevonat
20.225.96.1.13	75	52+950-54+800	felületi bevonat
20.225.96.1.14	7527	9+000-11+200	felületi bevonat
20.225.96.1.15	7343	1+000-2+400	felületi bevonat
20.225.96.1.16	74	3+000-4+000	felületi bevonat
20.225.96.1.17	74	8+150-10+200	felületi bevonat
20.226.96.1.18	68155	0+000-0+641	profiljavítás
20.226.96.1.19	7418	3+550-4+900	profiljavítás
20.226.96.1.20	7522	3+850-4+200	profiljavítás
20.226.96.1.21	7522	4+550-5+050	profiljavítás
20.226.96.1.22	73231	0+700-1+875	profiljavítás
20.228.96.1.23	7	190+400-191+200	vékonyaszfalt
20.229.96.1.24	75	43+200-45+200	burkolaterősítés
20.229.96.1.25	7538	6+500-8+000	burkolaterősítés
20.229.96.1.26	7538	8+000-9+500	burkolaterősítés
20.229.96.1.27	75	69+220-71+600	burkolaterősítés
20.233.96.1.28	76	59+281	hídfenntartás
20.322.96.1.29	71-71124		csomópont

A versenytárgyaláson való részvételhez a Kiíró nem kér ajánlati biztosítékot, azzal a kikötéssel, hogy azt az Ajánlattevőt, aki az ajánlatától az ajánlati kötöttség időtartama alatt visszalép a Közúti Igazgatóságok által meghirdetett bármelyik ajánlatától - minden további indoklás nélkül -, az összes fenntartási feladatokra meghirdetett versenyből 1 évi időtartamra ki kell zárni.

Az elbírálás, a kiírás szerinti szempontoknak mindenben megfelelő ajánlatok közül, az összességében legelőnyösebb ajánlat elve alapján történik. Az összehasonlító ár számítási módja a kiírásban rögzítve van.

Az ajánlat(ok) a bontás időpontjától számított 60 napig legyen(ek) érvényes(ek).

Az ajánlattevő egy létesítményre maximum két - műszakilag is eltérő - ajánlatot tehet az Általános Feltételekben részletezettek szerint.

A részletes pályázati feltételek a kiváltható versenytárgyalási kiírásban találhatók.

KÓD-MAGYARÁZAT

Első számcsoport (2 számjegy) az illetékes igazgatóság száma
Második számcsoport (3 számjegy) az építmény jogcím kódja
Harmadik számcsoport (2 számjegy) a hirdetési évszám
Negyedik számcsoport (1 számjegy) a jelzett évben feladott hirdetés sorszáma.
Ötödik számcsoport az illetékes igazgatóság hirdetett munkájának a sorszáma.

Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság, Budapest, II. Fényes Elek u. 7-13.
Levélcím: 1537 Bp., Pf: 333 Tel.: 1-202-0811 Fax: 1-155-6885.

Arielle vendégváró szalonja

Vándorkiállítás a kortárs művészetekért

Láttak-e már olyan kottát, amelyben egyetlen hangjegy sem szerepel? Arielle *Bidoul* zongoraművész saját szerzeményű zenedarabjait szívesen jegyzi le játékos, grafikai formában. Bármikor „le tudja játszani" azt is, amiből a külső szemlélő csak egy nagy, halványpiros pontot, sárga hullámvonalat és fekete, lépcsőzetes mintát lát. Arielle két éve érkezett Magyarországra posztgraduális ösztöndíjjal. A *Kodály-módszer* gyakorlatával akart jobban megismerkedni. Szülőhazájában, Belgiumban a királyi zeneakadémián *Ugrin* Gábor keltette föl az érdeklődését *Kodály* Zoltán zenepedagógiája iránt. A huszonegy éves belga lány eredetileg kilenc hónapot akart hazánkban tölteni, de már magyar állampolgárságért is folyamodott. *SAB* néven művészeti betéti társaságot alapított. Lakást vásárolt Budapesten, ahol kéthetente komolyzenei előadások, havonta képzőművészeti tárlatok csalogatják a közönséget.

– Vallon családból származom, sokáig éltünk Olaszés Franciaországban, de nem éreztem otthon magam még a szülőhazámban sem – kezdi Arielle a beszélgetést. – Magyarországon még van élet, sok a bizakodó ember és a vállalkozó szellem. Belgium sokkal „hidegebb".

– Elhűltem, amikor Arielle kezembe adta azokat a „dokumentumokat", amelyekből kiderült, hogy ő már gyerekkorában is hosszú időre, legalább egy évre előre tervezett – jellemzi Arielle-t választottja, *Gáll-Gregor* István szobrász. – Nemcsak leírta, mit, miért szeretne csinálni és hogyan, hanem mindent pontosan meg is valósított. Mérnök édesapja pontossága és jó szervezőkészsége elegyedik benne festő édesanyja művészi készségeivel.

– Ebben a hónapban Belgiumban látható az a vándorkiállítás, amelynek keretében két magyar, négy francia, és három belga képzőművész munkáit ismerhette meg szeptemberben a magyar, októberben a francia közönség. Mi adta a vándorkiállítás megszervezésének ötletét?

– Úgy érzem, a kortárs művészeket sehol sem ismerik eléggé – válaszol Arielle Bidoul. – A terveimet támogatta a belga és a magyar kulturális tárca is. Franciaországban egy nagyon erős kortárs művészeti csoport vállalta a szervezést. Közönség elé vihettük *Kovács* Péter Balázs, Jean Bernard *Butin*, Fanny *Gagliardini*, Pierre *Le Preux* és Danielle *Sablon* festőművész, *Márkus* Péter, Jacques *Thibaut* és Martin *Hollebecq* szobrász, valamint Marce *Truyens* textilművészszobrász munkáit.

– A vándorkiállítás Magyarországon szeptember 9-én koncerttel nyílt meg a Műcsarnokban...

– Régi vágyam volt, hogy a különböző művészeti ágakban létrejött munkákat úgy vigyem közönség elé, hogy azok egymás hatását erősítsék. A Műcsarnok-beli esten közreműködött Urska *Pompe* zeneszerző, *Gál Tamási* Mária (hegedű), *Ács* Ákos (klarinét), *Bíró* Gergely (ütő), *Dvorák* Lajos (cselló), *Meláth* Andrea (mezzoszoprán), Martin *Brüns* bariton-, és Eiko *Morikawa* (szoprán), valamint *Venekei* Marianna és *Egerházi* Attila balettáncos, akik a kiállításorozat egyik résztvevőjének, Márkus Péternek a szobrait „keltették életre". A zene és a tánc hozzásegített a kiállított szobrok jobb megismeréséhez. Mindhárom ország vállalta a saját művészeti anyagának szállítási, biztosítási és kiállítási költségeit. A budapesti műsorról videofilmet készítettünk, és azt mutattuk be Franciaországban és Belgiumban. Sajnos, az előadáshoz semmiféle támogatást nem kaptam. Hogy ez többször ne fordulhasson elő, szeretném létrehozni a SAB szponzor-klubját, amelynek tagjai évente tízezer forinttal járulnak hozzá a rendezvények megvalósításához. Évente húsz előadást tartunk. Klubot alapítunk azok számára is, akik nem pénzzel, hanem tevékeny segítségükkel szeretnék megkönnyíteni a munkánkat.

– A SAB programjában zeneterápiáról is olvashatunk. Mit jelent ez, és kiknek szól?

– Belgiumban súlyosan értelmi fogyatékos, autista gyerekekkel is foglalkoztam. Azt hiszem, a zene az olvasás- és írásproblémák, koordinációs zavarok feloldásában is segíthet.

– Decemberben milyen műsorokkal várják az érdeklődőket?

– A december a gyerekek és az ünnepek hónapja. Ezért a hónap kiállításán azoknak a gyerekeknek a munkái láthatók, akik a SAB művészeti szabadiskolájába jártak. Bemutatjuk egy belga hölgy *patchwork*-munkáit, karácsonyi vásárt szerveztünk, amely december végéig tart. Az évet vidám szilveszterestével, sok zenével, énekléssel, játékkal búcsúztatjuk.

László Dóra

A HÉT FILMJE

Aranyszem

A KALANDFILM történetének egyik mitikus alakja, James *Bond*, a szupertitkos 007-es ügynök kimaradt a magyar nézők életéből. Ian *Fleming* legendás hősét az ideológiai és katonai szempontból kettéosztott világ teremtette meg, s a brit titkosszolgálat kémét mint az igazság képviselőjét, az európai értékrend őrzőjét, az egykori angol világbirodalom nosztalgikus utózöngéjét – érthető okokból – nem engedték a hazai mozik vetítővásznára. A rendszerváltozás, a berlini fal leomlása új helyzetet teremtett. A megszokott, áttekinthető és logikusan kétpólusú világrend helyébe az egység felé haladó, de kaotikus és bizonytalan viszonyok léptek. A kalandfilm viszont egyértelmű értékrendet követel, tudni kell, ki a rossz és ki a jó. Ezzel magyarázható, hogy csak hosszas vajúdás után készült el a James Bond-sorozat új darabja, az *Aranyszem*. A megváltozott körülmények mellett nehézséget jelentett az új főszereplő kiválasztása is. A kitűnő Sean *Connery*, a megbízható Roger *Moore*, a sikertelen Timothy *Dalton* után a tizenhetedik darabban Pierce *Brosnan* alakítja a 007-es ügynököt.

Az *Aranyszem* az oroszok, pontosabban a szovjetek titkos űrfegyverének a fedőneve. A reageni Amerikával folytatott harcászati verseny eredményeként született meg, s a peresztrojka után a volt KGB-sekből szerveződött szentpétervári maffia kezébe kerül. A fegyver segítségével egy-egy város vagy ország teljes elektromos rendszerét meg lehet bénítani. A *Janus* névre keresztelt bűnbanda végső célja London áramtalanítása, s eközben az angol Nemzeti Bank arany- és pénkészletének a megszerzése. Tervük megvalósításához minden eszközt felhasználnak. Embereket gyilkolnak, egy bemutatón a tábornokok szeme láttára ellopják a NATO csodahelikopterét, amelyet egyetlen radar sem tud azonosítani. A brit titkosszolgálat felfigyel az eseményekre. M., a kémközpont vezetőnője (Judi *Dench*) magához rendeli James Bondot, s közli vele, hogy „az amerikai kormánytól eltérően, mi nem a CNN-ből tudjuk meg a rossz híreket." A 007-es ügynököt Oroszországba küldik, hogy leplezze le a bandát és annak titokzatos főnökét.

HOLLYWOODI MÉRCÉVEL mérve is az utóbbi évek egyik leglátványosabb és legelegánsabb kalandfilmje az *Aranyszem*. Az égbe szökő, erkölcstelenül magas gyártási költségeket figyelve szinte meglepő, hogy ötvenmillió dollárból le tudták forgatni. Pedig Martin *Campbell* rendező nem takarékoskodott a jól bevált és az újszerűnek ható ötletekkel. Látunk autós és légi üldözést, megfordulunk Londonban, Monte Carlóban, Szentpétervárott és Szibériában, járunk a föld alatti titkos bunkerekben, és szállunk kitárt karral a levegőben, hogy utolérjük az elszabadult repülőgépet. Bepillanthatunk az angol felső tízezer és az orosz kuplerájok világába; bújócskázhatunk a szentpétervári szobortemetőben a szocialista realizmus monumentális alkotásai között, és motorcsónakázhatunk a Földközi-tengeren. Elismerően csettintünk a nyitó képsorok operatőri bravúrján (Phil *Meheux*), a főcím és az alatta futó Tina *Turner*-dal ironikus-önironikus megoldásán.

AZ IRONIKUS-ÖNIRONIKUS látásmód mindvégig jellemzi az Aranyszemet. S ez egyszerre erénye és hátránya is a filmnek. Az irónia eltávolító gesztusa azt sugallja a nézőnek, hogy mesét lát. Ám ezt már akkor is tudta a néző, amikor a karácsony előtti pénzszűke ellenére jegyet váltott. A kalandfilm lényege, hogy átélhetővé teszi az izgalmakat, a különben szellemes elidegenítő ötletek megzavarják ezt a folyamatot. Az Aranyszem átlagot messze meghaladó erényeit elismerve is meg kell jegyeznünk, hogy a James Bond-jelenség a hatvanas-hetvenes évek terméke. A kivitelezés és a főhős alakjának finom eleganciája némileg idegen attól a nézői ízléstől, melyet a kilencvenes évtized egyenvideói formáltak. De erről már nem az alkotók tehetnek.

Szabolcs Imre

GÁLL GOMBKÖTŐ ÁDAM, gombkötőmester

1728: Gáll Gombkötő Ádám boltnak való helyet kapott Gasner Kötéljártó Mihály háza mellett. 380.old. 19.sz jegyz

SZOVÉNYI ISTVÁN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh történetéhez /1713-1763/ 377.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok értesitője, 5-6. 1971-1972. Szombathely, ,975

MDK

Gáll Gersteinbrein Ferenc

Plakátművészeti Kiállitás Ernst Muzeum 1953.
Kat.

MDK

Gáll Gersteinbrein Ferenc

Résztvett az Ernst Múzeumban rend.Plakátművészeti Kiállitáson 1953-ban.

Plakátművészeti kiáll.1953.Kat.

Gáll Gyula, grafikus

Dok

Borbély L. Könyvét illusztrálta
rajzokkal, térképekkel.

K.V.: Borbély László: Kincskeresők 426-27.l.

Kp. 1959. szeptember IX/9.

KÖNYVBARÁT

mdk

Gáll Gyula

Kötésterve és vidőborítója „Sándor Radó" Welt-
handbuch c. könyvéhez

Magyar Grafika Bp. 1963 2. sz

22. l

Gáll Gyula M.D.K.

Három-király-játék, népszokás. Rajz a Néprajzi Muzeumban őrzött felvételek alalpján

repr.

Kerestury-Vécsey-Falvy: A magyar színháztörténet képeskönyve

Bp. 1960. 22.l.

Gáll Gyula M.D.K.

Mátyás király visegrádi palotájának feltárt részlete.

rajz. repr.

Kerestury-Vécsey-Zalvy: A magyar zenetörténet képeskönyve

Bp. 1960. 37.l.

Gáll Gyula, grafikus MDk

két rajza.

Repr.

H. K. Laxness: Szögesdrót - kerítés 11-12.(

Család és iskola, bp. 1962. augusztus

M.DK.

Gál Gyula
grafikus

Közlésre: Horváth János a Reformáció jegyében c. könyvhöz.
(Gondolat Kiadó)

Az 1957 évi Könyvművészeti versenyen
(részt vett)

Magyar Grafika 1957. 1-ső évf. 9-10 sz. 24 l.

Gáll Gyula M.D.K.

Liszt Ferenc zongorája ,fénykép utáni rajz.

repr.

Teresztury-Vécsey-Fulvy: A magyar zmetörténet képeskönyve

Bp. 1960. 192.1.

Gáll Gyula M.D.K.

tisztviselő

A Budapesti Déri Huber Kér Képzőművészeti Szabadiskolájának hallgatója, 1943.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 131.l.

A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONTI FORRÁSTANULMÁNYAI II.

Bp. 1965.

Gáll Gyula M.D.K.

Török lovas zenészek. Hopfer Ámiel 1530 körül készült rézmetszete utáni rajz.

repr.

Keresztury-Vécsey-Falvy: Amagyar zenetörténet képeskönyve
Bp. 1960. 69.l.

Gáll Gyula M.D.K.

Az egri minaret./rajz/

repr.

Teresztury-Vécsey-Falvy: Amagyar zenetörténet képeskönyv

Bp. 1960. 76.1.

Gáll Gyula M.D.K.

Az eszterházi kastély egyik szalonja /fénykép után készült rajz/

repr.

Keresztury-Vécsey-Palv: A magyar zenetörténet képeskön
Bp. 1960. 112.1.

Gáll Gyula M.D.K.

A zselizi kastély ,rajz A. F. Seligmann akvarellje után

repr.

eresztury-Vécsey-Falvy:A magyar zenetörténet képeskönyve
Bp. 1960. 128. .

MDK

Gáll Gyula, [iparmüvén ?]

Ezüstgerely-díjat. kapott olimpiai gombtyuk jelvény tervéért.

— : Ezüstgerely-díjasok 12

Népszabadság, Bp. 1968. ápr.

Gáll József

szobrász

Egerből, 1838-ban 22 éves.

22

16

Gáll József, szobrász, Egerből, 22 éves korában, 1838 jan. 15-én iratkozott be a Joh. Schaller vezetése alatt álló szobrászati szakosztályba, melynek 1839 nov.-ig hallgatója volt.

lása Fleischer Béla 44. l.

lásd még

Gaál és Gál alatt is

Gálnál vettem be.

serege már át is vonult Szegeden, kifosztotta a várost és minden ellenszegülőt lemészárolt. A török megszálló csapat azonban a várba vonult vissza és ott oly kétségbeesetten védte magát, hogy a keresztények kénytelenek voltak az ostromot abbahagyni és miután felgyujtották a várost, eltávoztak. Áprilisban Budáról küldtek megbizható értesítést Bécsbe, amely szerint Konstantinápolyból egy aga a határerődök katonaságának zsoldja számára szükséges nagy pénzösszeggel érkezett Budára. Ezzel egy időben kikötött Budán néhány munícióval és élelemmel megrakott hajó. Májusban már naponta érkeztek az önkéntesek Bécsbe, egyedül Katalóniából 400 vállalkozó érkezett. Számos önkéntes jelentkezett Spanyol-, Franciaés Angolországból, valamint Hollandiából, akik valamennyien a lotharingiai herceg vezérlete alatt akarták bátorságukat bebizonyítani és harcolni az ősi ellenség ellen.

A Buda ostromára történt fölvonulásról közölt leírásaiban örömmel állapítja meg, hogy ezúttal elmaradt az általános hadiszemle, hogy mindenki időveszteség nélkül Budára siethessen. Megelégedéssel írja le, hogy meg-

Gáll János

ötv

l.

Kőmegyötvj.

1565. st.

M. D. K.

GALL Konrád

Kolón harangöntő műhelyük van 1357-ben magyar nemességet kap Nagy Lajostól.

Svedléri keresztelőmedence

Szepesváraljai bronz keresztelőmedence

Halála után (1380 körül) a műhelyet Waygel János veszi át.

Divéky Adolfján: Magyar-lengyel művészellőrténeti adatok 184. l.

Művért. 1953. 1-2 sz.

M.D.K.

Sáll Márton, ács

Egerben 1775-95 közötti adóösszeírásokban, mint nemeszendű szerepel. Az 1800-évi adókönyv még említi.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 331. old.

GÁLL Márton ács. Egerben 1775-95 között az adóösszeirásokban mint nemesrendü szerepel. Az 1800. évi adókönyvek még emlitik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Gáll Pongrác (Tervrajz) építőmüvész

Városterv [népességi vizsgálat] (141.l)

Nyári üdülőidény adatainak összehasonlítása – Városterv, tervezte G. P. és Sebők Imre – dr Zách Alfréd tanulmánya alapján – (143.l

Regionális tervvárlat: Tervezet G. P., Farkas J., Bérczes I., Polyi K., Gillay J. (144

Benámcoló a Balaton fejlenlésének széves munkájáról. Irták: Bérczes István, Farkas Jibor stb. (Klny. a Map. Építőmüvészetből) 141.

M. D. K.

GÁLL Pongrác építész
és Foolor József

Dunafalva, rendezési terve

Farkas Tibor – Polonyi Károly: Beszámoló a délmagyarországi árvizsújtotta területek újjáépítéséről

Magyar Építőművészet 1956. (V.) 272. l.

MDK

Gáll Pongrác épitész

általán os tervvázlat repr.
Sövényháza, ujközség rendezési terve repr.

Farkas Tibor:Gondolatok a faluтervezésről Magyar Épitőmüvészet 1955.IV.évf.11-12.sz.373.l. 374.l.

GÁLL SÁMUEL — GALLASY ISTVÁN

Gàll Sàmuel
Gàll Sàndor
Gàll Tibor
Gàll Vilmos
Galla Ágnes
Galla Endre
Gallai László
Galla Tibor
Gallai János
Gallant István
Gallányi Jenő
Gallasy István

GÁLL SAMUEL, gombkötőmester

1738.-részegeskedik,sok bort iszki,feleségével botr
rányokat okoz,masokat megbotrankoztat.Otven korbács
ütésre ítélte a városés egy havi áristomra kenyéren
és vizen. 384.old. 38.jegyz

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh
történetéhez /1713-1763/ 377.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6.
1971-1972. Szombathely, 1975

GAÁLLSAMUEL, gombkötőmester

GÁLL SÁMUEL, gombkötő

1735: Gáll Sámuel gombkötőt karomkodó, részeges és embertelen viselkedése miatt tömlöcbe zartak. ki bocsátását kérte, de nem kapta meg. 380.old. 27.jegyz

SZOVÉNYI ISTVÁN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh történetéhez /1713-176?/ 377.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok értesitője, 5-6. 1971-1972. Szombathely, ,975

GALL GOMBKÖTŐ SAMUEL, gombköto

Köszegen,1738-ban Concivis gyalazatos irtóztató karom
last követett el ezen esztendőben Kis Aszony havanak r
folyasaban a varos piacan az magna boltjaban a Bol-
dogsagos Szüz Maria ellen.-Büntetése:korbaccsal Eötven
ütést kétt izben ki allani. 552.old. 10.jegyz

SZÖVÉNYI ISTVÁN: A Kőszegi Jurisich-téri Mária-
szobor 549.old

VASI SZEMLE,XXV.évf. 1971. 4.szám,Szombathely

MDK

Gáll Sándor

A keszthelyi művésztelepen végzett alkotó munkát. Képei nagy sikert arrattak a munkabemutató kiállitáson.

NAPLO/Veszprém/ 1962. aug. 19.

MDK

Gáll Sándor

Piac, gouache

Bács-Kiskun m.i képzőművészek tárl. 1967.
Kecskemét
Katona J.Muz.

Gáll Tibor

[redacted]

a Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közre-
működött főtisztviselő, cégvezető 1923-tól,
ma a gyár igazgatója.

71.o.

[redacted]

MDK

Gáll Tibor,

1923 óta a gyár dolgozója
26 éve működik itt. Cégvezető.

Nikelszky Géza beszámolója Dr.Szentiványi Gyulának.
A Zsolnay gyár művészei és kivitelezői.
Pécs. 1918.nov.16.

MDK

Gáll-Gerstenbrein Ferenc

Bélyegtervek

Békeplakát és 5 éves terv graf.kiáll. Ernst Muz.
1953. szept, 11 l.

Gáll Tibor

– szept. 9-én Mékáros Jánossal együtt állított ki heggesztett fémkobraitból a Komut Galériában.

(Komut hírei)

Komut 1978/9

Gáll Vilmos

Méltatás.

Bannor Zoltán: Egy forogó szobrász a...
Művészet, 1978. augusztus - 12. lap.

Gáll József

Gimn. egetti. 1 év mincgyeten
egyéb adat nincs

1892/93 I. I. osztály

1892/93 II " "

Mul. Kolozsvár 1874

Rk. 8 gim. és 1 mincgyeten

1893/94 I. II. osztály

1893/94 II " "

1894/95 I-II. III. osztály

1895/96 IV "

lásd

Gaál és Gál

alatt is

M. N. Muzeum V. 309

Gáll József

váci iparművész

a Hadiárvák váci

m. kir. áll. bőrípari

szakiskolájának

igazgatója

életrajzát lásd

Szabó Pestvm

I. k. 3. körzet

235. l

Bpesti Képzőművészeti

főiskolán is tanult

tanácsi határozat kapcsán jelenti
elnök, mikép kívánatos volna, ha
a közgyülési inditványt tevő Haas
Ivor báró för. biz. tag ur, to-
vábbá a mai ülésre általa
meghívott dr. Thallóczy Lajos
orsz. levéltári segéd ur a fenti
tanácsi határozatban kifeje-
zett óhajnak a lehetőség szerinti
megvalositására segédkezet
nyújtani; s az ásatásoknál, és a
bizottmányi üléseken való
közrenyü hödésüket megigérni
szivesen lemének; a midőn
tehát erre a nevezett urakat
felkéri, egyuttal inditványozza,
hogy Haas Ivor báró för. biz.
tag ur, és dr. Thallóczy Lajos
országos levéltári segéd ur a

Gáll Gyula M.D K.

Kodály -kórusok előadása. Ifjusági Nagy-énekkar. Zenea akadémia. rajz.

fepr.

Ferenstury-Vécsey-Falvy: A magyar zenetörténet képeskönyve .bp. 1960. 319.1.

Gáll Gyula, grafikus MDG

A Universiade plakátját

tervezte.

(fényképp)

— : „Elkészült a Budapesten ....."

4.

ESTI HIRLAP, bp. 1965. febr. 16.

gáll gyula

~~[illegible]~~ Sándor Radó:
Welthandbuch i. könyv
kötését és védőborítóját
terverte.
Díjat kapott

A nép magyar könyv, 1962. 22 old.

Gáll Gyula, grafikus MDh

A Kötet borítólapját tervezte.

Kopp Éva: Kosztasz Kotziasz: A 7-es
akna 30.

A KÖNYV, bu. 1963. február III/2

Gáll István M.D.K.

vasesztergályos

A Budapesti Dési Huber Kör Képzőművészeti Szabadiskolájának hallgatója 1948.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 132.l.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK.KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II;
Bp. 1965.

MDK

Gáll.B.János

A kolozsvári Mikó-emlék. Vas.Ujs. 1889. 25.sz.
398 l.

MDK

Gall János

kassai céhmester 1715-ben.

Wick B: A kassai szt.Rozália-kápolna története. Kosice, 1935. 89.l.

Gáll József

tanárt a kereskedelemügyi miniszter
a székelyudvarhelyi
állami kő- és agyagipari
szakiskola igazgatójává
kinevezte ki.

Építő Ipar
1913. 5-38. l.
(Kinevezés)

Gáll József

áll. ipari szakiskolai

tanár

Brassó

1905.

MÜEMLI

i 350 1925

1925 év dec. hó 5. n.

gyen elhelyezhető, annak ats
dr. pápai t. kamarás, a Mű
jára, pécsegyházmegyei áldoz
székesegyházat, mint annak t
legalaposabban ismeri.

A tervbe vett munk
igényel.

Az ügy fontosságár
tehát Nagyméltóságodat, hogy
hétre szabadságolni szíveske
szíves intézkedését kérem.-F
érsek, apostoli kormányzó.

Budapest, 1925.évi

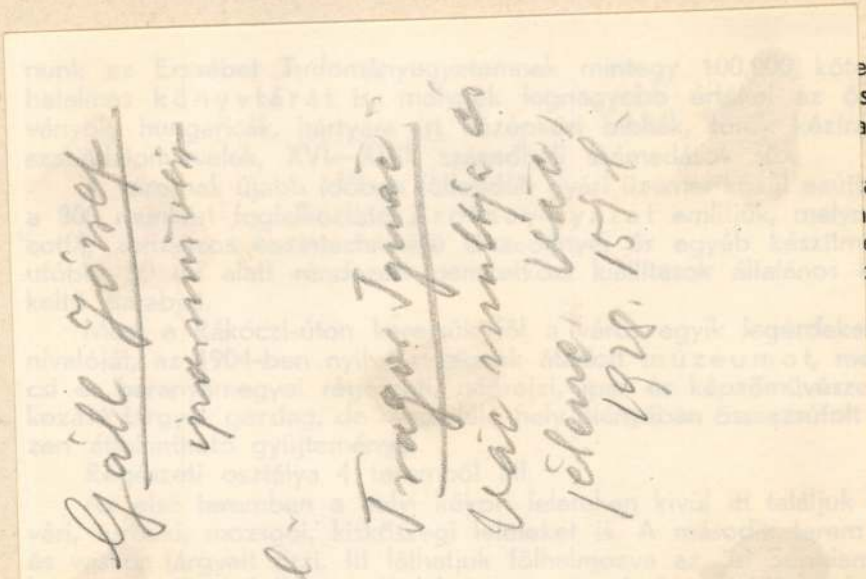

etből álló
snyomtat-
atok, régi

al csupán
nek terra-
ényei, az
pámulatot

sebb lát-
ely a pé-
ti vonat-
és nehe-

a sziget-
a bronz
ae római
pcskákat,
árgyakat,
s-kultusz
gemmá-

kat és terra sigillata edénykéket.

A harmadik terem a népvándorlási kor emlékeiben gazdag. Gót,

ház-, Mindszentek- és Tettye-uccákon át, keressük föl a város legközelebbi kirándulóhelyét, a Tettye fennsíkot, Ennek délnyugati részében omladozik Pécs nagynevü püspökének, 1521—1524-ig Magyarország hercegprimásának, Szakmáry Györgynek 1510 körül épített renaissance stilusú nyári palotája. A török uralom idején a táncoló dervisek kolostora volt. Miko· pusztult el? Följegyzések hiányában nem tudjuk megállapítani.

A város egy másik fölkeresésre érdemes közeli pontja a 240 méter tengerszínt: magasságban álló Francia-emlék, melyet az 1809-ben Pécsett elhalt és a Mecseken eltemetett francia foglyok emlékére 1908-ban közadakozásból emeltek. A hatalmas kőpiramis lábától felejthetetlen kilátás nyílik nemcsak a városra, hanem annak környékére is.

*

Az Ágoston és Pécs-bányatelepi úton hagyjuk el a várost, hogy megtekinthessük a Havi Boldogasszony és Bertalan hegyek tövében, Hosszuhetény, Szabolcs, Somogy, és Vasas községek alatt húzódó kőszénbányáját, melyet a Dunagőzhajózási Társaság Pécsvidéki Bányászata művel. Szinte kimeríthetetlennek látszó telepei a földtörténet úgynevezett fekete-júra korszakából, vagyis a liaszból valók.

Három nagy széncsoport van itt. És pedig: a déli széntelep közvetlenül Pécs városánál kezdődik. A Mecsek déli vonulatában haladva, Somogy, Vasas, Hosszuhetény községeken át Komló határáig húzódik. Hossza kb. 14 kilométer, vastagsága 800 méter. Ebben a 800 méter vas-

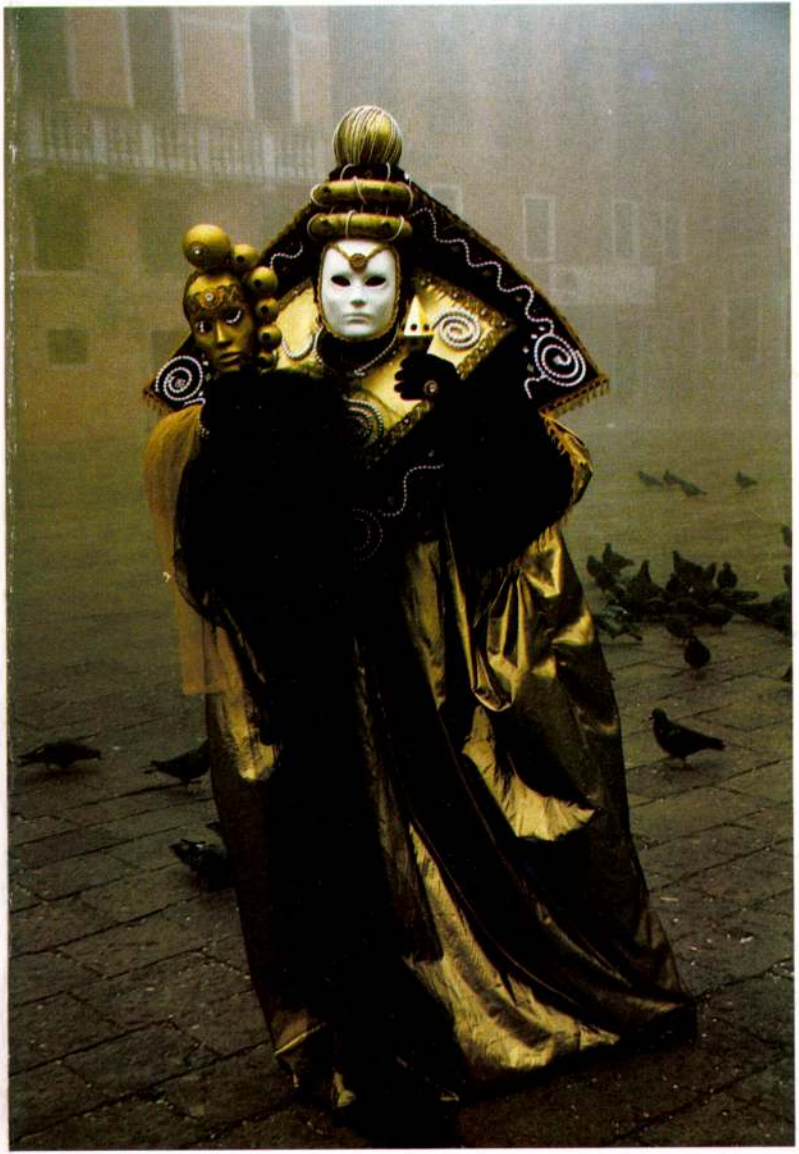

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Galla Ágnes (1962–)
Velencei karnevál 1998

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Galla Ágnes (1962–)
Velencei karnevál 1998

Galla Ágnes (1962–)
Velencei karnevál 1998

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

GALLA ÁGNES

Galla Ágnes (1962–)
Velencei karnevál 1998

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Galla Endre

GALLA ENDRE KIÁLLITÁSA UJABB FESTMÉNYEIBŐL. Kilenc olajfestmény és harminckét aquarell a kiállítás anyaga. A képek témái között a tájkép uralkodik, a környék többé-kevésbé festői részletei: rákospalotai parasztudvarok, ujpesti kikötőrészletek, stb. Az aquarell egészen új technikája a művésznek és nagyon

Művészet
1938. 14. sz. 18. l.

MŰVÉSZET

FELELŐS SZERKESZTŐ: KENDE BÉLA

TARTALOM

Művészeti napok Kassán — — — — — — 101
Tóth Ervin: Levélváltásom Irmangard Straubbal, az olló művészével — — — — — — — 102
A XIX. sz. külföldi mestereinek átrendezés. (k. b.) 103
Buday Bálint: Haik közbeszólás — — — — — 105
Riedl Margit: Mozdulatművészet és képzőművészet 106
Tárlatok (Erdélyi Árpád, Kende Béla) — — — — 108
In memóriam (e. á. — b. j.) — — — — — — 109
Szinházi bemutatók — — — — — — — 110
Schaffer Sándor: Zene — — — — — — — 112
Uj könyvek — — — — — — — — — 113
Nádass József: A norvég népművészetről — — — 116

Galla Endre
festő

— **Kiállítás Rákospalotán.** Két tehetséges művész: *Galla Endre* festő és *Kocsis Andor* szobrász együttes kiállítást rendezett Rákospalotán. Úgy látszik, a hangsúlyt az erkölcsi sikerre fektették és a jelentősebb anyagi eredményről előre lemondottak. De azért mégis akadt műpártoló; egy-egy képen, egyik-másik szobron a megnyitás után nemsokára már ott díszlett a felirat: *eladva*. A siker teljes mértékben megilleti a kiállítókat. Műveik közül egyik-másik már szerepelt a Nemzeti Szalon, a Műcsarnok tárlatain, érmeket, elismerő okleveleket szerezve a fiatal művészeknek, sőt az állam és a főváros is megvásárolta egy-egy munkájukat. *Galla Endre* mintegy negyven képet állított ki. Tehetségét többféle téren teszi próbára: figurális és tájképek; csendéletek és aktok sorakoznak egymás mellé. Galla biztoskezű rajzoló, a színhatásokat jól megfigyeli és adja vissza; a hangulatokat sok melegséggel és hűséggel tolmácsolja. *Porcellánok*, *Öreg koldus* és *Ebéd közben* a legnagyobb figyelemreméltó vásznai. Szépek, gondolatban és kivitelben sikerültek *Kocsis Andor* szobrai. Alakjai élnek, jellemük arckifejezésükben, testtartásukban nyilatkozik meg. Az „*Örök fájdalom*“, az „*Ivó nő*“, az „*Artista fej*“, a „*Csárdás*“ kiváló alkotások.

Pesti Hirlap
1935 XII. 3.

Galla Endre

* **Galla Endre képkiállítása.** Most nyilt meg *Galla* Endre festőművész-tanár gyüjteményes képkiállitása Rákospalotán a városháza disztermében. *Galla* Endre konzervativ utakon haladó művész, akinek munkáin erősen érzik, egész lélekkel áll vászna előtt, mikor érzékeny ecsetjével munkába kezd, hogy szépet és művészit alkothasson. Művészi törekvéseit igazolják rendkivüli gondossággal, kitünő tehnikával és szeretettel festett portréi, nyugodt napsütéses tájképei, melyekről messzire sugárzik a szépért való rajongása. Külön dicséretet érdemel a *kalapos női portréja* és *„Olvasó öreg ember"* cimü képe, melyek világosan mutatják *Galla* Endre müvészetének teljes kibontakozásához vezető utat.

M.933.XII.21.

MEGHIVÓ.

GALLA ENDRE reálgimn. tanár, festőművész tisztelettel meghívja a rákospalotai városháza dísztermében 1933. év dec. 17-től dec. 27-ig rendezett

GYÜJTEMÉNYES KÉPKIÁLLITÁSÁRA

A kiállitás megnyitása december hó 17-én, vasárnap d. e. 11 órakor jótékonycélu

MAGYAR NÓTAMATINÉ

keretében, amelyen közreműködnek:

CSELÉNYI JÓZSEF
a Nemzeti Színház tagja

UTRY ANNA
aranykoszorus magyar énekművésznő

cigányzenekari kisérettel.

A NÓTAMATINÉ belépődija 1 P, illetőleg 50 fill.

A matiné tiszta jövedelmét dr. Cserba Elemérné jótékonycélu akciójának javára fordítjuk.

Jegyek kaphatók: Vörösmarty-nyomda papirüzletében (Deák-utca), „Aroma" csemege üzletben (Horthy Miklós-ut) és a rákospalotai városháza portásánál.

A kiállitás megtekinthető vasár- és ünnepnap délelőtt 10 óráról délután 2 óráig, hétköznap délelőtt 10 óráról d. u. 6 óráig. Belépődij nincs.

E. T. (Kalász érdekeltség.)

Galla Endre

MDK

Galla Endre, festö.
/szül. 1897/.

Cigánylány. Jelezve. Of.

Ernst Muzeum aukciói. 52. sz. II. rész.
1935.nov. - Képek. Kat.9.l.

MDK

Galla Endre, festö.
/szül. 1897/.

Gyümölcscsendélet. Jelezve. Of.

Ernst Muzeum aukciói. 52. sz. II. rész.
1935.nov. - Képek. Kat.8.1.

Galla Endre /1898-1971/

szakfelügyelő, festőművész volt. Festészete a nagybányai hagyományokban gyökerezett. A Pedagógusok Szakszervezete 1960-ban Székely Bertalan emlékéremmel elsőként Galla Endrét tüntette ki.

Rajztanitás 1972/2-3 58.old.
Dr Domokos Imre: Galla Endre

Galla Endre

irod

Téli táj c. Egyé

repr

Művészet 1937. 157. l.

Bihar vármegye, 400/13. szám. — Ra
Ipolyi 93. szám. — Őszi kiállítás, 1
Ipolyi, 155. szám. — Erdélyi kiállítás, 1
169. szám.

OLTÁRKERESZT,

négykarélyos talppal, gombbal, öntött Kris
testtel, háromkarélyos szárvégeken vésett
gelista jelképekkel, 1627-es évszámmal, 185
megújítva. IZ nagyszombati mester műve,
Aranyozott ezüst, mag. 29 cm.

Galla Endre

Téli napsütés c.
képe repr.

Művészet
1938. 14. r. 16. l.

Galla Endre

festö

Öreg koldus c. Eeje

Repr.

Münészet 1943. 50. 7.

33. l.

Galla Endre MDK

Hóolvadás

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Galla Endre MDK

Mély ut

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Galla Endre MDK

Őszi hangulat, olf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállítás

Galla Endre MDK

Vizmosás

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Galla Endre

MDK

Az ujpesti Arpád-ut

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

M.D.K.

Galla Endre: Női arckép. /Térdkép. Zöldruhás, kalapos nő. A müvész tulajdona./

Szinnyomás, -- festménye után.

Panoráma. Bécs. 1927.szept.4. 36.sz. Boritékkép.

Galla Endre MDK

Leányarckép

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Galla Endre MDK

Téli hangulat

Mücsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi Tárlat

Galla Endre

MDK

Téli napsütés

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Galla Enike

Résztvesz a Budapesti Tanítóképző tanulatán

Szántó Gábor: Testő pedagógusok
Körnevelés, Bo. 1964. ?. 23.

Galla Endre
rajztanár

H.D.K.

Székely Bertalan emlékplakettet
kapott

Székely Bertalan emlékünnepségek. — 31 lap.
Művészet, 1960. szeptember.

N. P. C.

Paris 5 août
1915

Mon Tonton

Je suis [illegible] [illegible]
toujours

Grand'Pa Tonton [illegible] — Mlle
Thérèse [illegible]

Galla Endre MDK

1921-ben ösztöndijat kapott

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp.1926.

MDK

Galla Endre

Téli hangulat, of.

Pedagógus szakszerv. 1.képzőmüv. kiáll. 1947.máj.

5 l.

MDK

Galla Endre, festö

Csendélet. Jelzett. Olf.

Árverési Közlöny. Festm.,rajzok. 1936 okt.4. rk.sz. 3o.1.

MDK

Galla Endre

Művével résztvett a kiállitason.

KmTars. 1943. marc. - apr. tav. kiall.
Kiál itó művészek névsora. 25.lap

Galla Endre

MDK

Alföldi táj

Műcsarnok 1924 őszi tárlat

Galla Endre

MDK

Mély ut, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Galla Endre MDK

Leányarckép, olf.

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Galla Endre

MDK

Vizmosás, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállítás

Galla Endre

MDK

Hóolvadás

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Galla Endre

szerepelt a Műcsarnok Őri tárlatán.

NU 1926. X. 24.

Galla Endre

munkával szerepel az ujpesti
Közmüvelődési Körben szen-
desett csoportkiállításon.

P. H. 929. XII. 20.

Galla Endre festőművész-tanár

* **Gyüjteményes kiállítás.** *Galla* Endre festőművész-tanár gyüjteményes képkiállitását december 17-én délelőtt 11 órakor nyitják meg a ráckeresztúri városháza dísztermében. A megnyitás után jótékonycélu magyar nótamatinét rendeznek *Cselényi* József és *Utry* Magda felléptével.

M.933.XII.16.

Galla Endre

A rajztanárok szadai művésztelepének idény - záró kiállitásán sikeresen részt vett.

Domonkos Imre: A Pedagógusok Szakszervezete nyári művésztelepeiről

Rajztanitás 1961. V. sz. 30.l.

Galla Endre

Függ. 934. VI. 3.
M.H. 934. VI. 15.

Függ. 934 VI. 3

TESz Nemzeti Tárlat Ujpesten

A TESz országos elnöksége az újpest-rákospalotai képzőművészek egyesített csoportjának műveiből kiállítást rendez az Ujpesti Közművelődési Kör nagytermében. Ez évben ez a második TESz-tárlat, mely a vidéki képzőművészek munkásságát, értékeit kívánja propagálni. A legérdemesebb műalkotást egy országos nevű művészekből álló zsűri ítélete alapján éremdíjakkal és díszoklevelekkel jutalmazza. A kiállítás jó átlagszínvonalát néhány igen tehetséges és már ismertnevű művész szereplése menti. A kiforratlan és dilettánsízű munkák között is jól érvényesülnek a következő alkotások:

Galla Endre szürke hangolásában is színes téli tájképe, Pállya Celestin „Igás lovak" című tanulmánya és „Habok játéka" című ritmikus kompozíciója, Timon Andor közvetlen előadású impresszionisztikus „Csendélet"-e és „Interieur"-je.

A kiállítás szobrászati része különösen érdekes. Kocsis Andor igen sokat ígérő fiatal tehetség. Korszerű természetszemléletének erős eredményeit adja, „Vetkőző" és „Csók" című kis plasztikája. Említésre méltó „Anya" című szobormüve is, mely Ujpest város tulajdona.

Kiforrott eredmények Mikus Sándor „Női portréja", melyet határozott formalátás jelle-

Galla Endre

Árverési Csarnok aukciós kat.

~~38. n. 1927 máj.~~

~~39–41. nem megvel~~

1936. 4. rk

Budélet, of

724 Schein, Adam

Borját szoptató tehén. Rk.

K. 2·50.

150 x 187 mm

Galla Endre

festő, Nyíres, Horthy M. ut 76.

~~[illegible]~~ Műcsarnok

1930. Tav. kiáll. XI. t. 44 Hóolvadás of

1930/31 jub. kiáll 636 tiénaboglyák of

Somló Sándor IX. 187.

Galla Endre

festő Újpest

Műcsarnok

1932/33. téli kiáll. - 392

Őszi hangulat

1942 őszi Őrey holdas

1942-43 Téli Őrey holdas

1943 tav: Az újpesti Árpád-út

1943 Téli Téli napsütés

1944 tav Téli hangulat

Galla Endre Kiáll
Rákos

A kiállított képek ka

I.Nyári délután.
/olajfestmény/ára:I5o.P.
2.Fóti parkreszlet.
/olajfest./ára:2o.P.
3.Arcképvázlat.
/magántul./ára:--
4.Nagyapa olvas.
/olajfest./ára:4o.P.
5.Porcellánok.
/olajfest/.ára:--.
6.Lámpavilagnál.
/pásztell/ ára:3o.P.
7.Vasárnap délután.
/olajfest/ára:I5o.P.
8.Csonakkikötő a Balatonon.
/olajfest/ára 4o.P.
9.Tájképvázlat.
/olajfest/ára:4o.P.
I0.Balaton part.
/olajfest/ára:5o.P
II.Őszi hangulat.
/olajfest./ára:2oo.P.
I2.Részlet a Bükkből.
/vizfest/ára:I5.P

tása Galla Endre

alota. 1933. dec.

talogusa.

32.Mély ut.
32 /olajfest/ára:2oo.P.
33.Juló. /pasztell/ára:5o.P.

34.Hóolvadás.
olajfest/ára:2oo.P.
35.Palotai lány az ablaknál.
/olajfest/ára:Ioo.P.
36.Vizmosás.
/olajfest/ára:I5o.P.
37.Téli hangulat.
/olajfest/ára:I5o.P.
38.Almák.
/olajfest/ára:2oo.P.
39.Öregember.
/olajfest/ára:I5o.P.
4o.Csonakok.
/pasztell/ára:4o.P.
4I.Krizanteumok.
/magántulj/ olajfest/.
42.Tölgyesi szoros.
/olajfest.magátul/.
43.Ebéd Közben.
/olajfest/ára:I2o.P.

Galla Endre Kiállítása Galla Endre
Rákospalota 1933. dec.

Művész ×

A kiállitott képek katalogusa.

I.Nyári délután.
/olajfestmény/ára:I5o.P.
2.Fóti parkreszlet.
/olajfest./ára:2o.P.
3.Arcképvázlat.
/magántul./ára:--
4.Nagyapa olvas.
/olajfest./ára:4o.P.
5.Porcellánok.
/olajfest/.ára:--.
6.Lámpavilágnál.
/pasztell/ ára:3o.P.
7.Vasárnap délután.
/olajfest/ára:I5o.P.
8.Csonakkikötő a Balatonon.
/olajfest/ára4o.P.
9.Tájképvázlat.
/olajfest/ára:4o.P.
I0.Balaton part.
/olajfest/ára:5o.P
II.Őszi hangulat.
/olajfest/ára:2oo.P.
I2.Részlet a Bükkből.
/vizfest/ára:I5.P.
I3.tájképvázlat./Wágner kert/
/olajfest./ára:2o.P.
I4.Önarckép.
/magántul./
I5.Leányarckép.
/magántul./
I6.Nográdverőcei táj.
/olajfest/ára:4o.P.
I7.Ujpesti kikötő.
/olajfest/ára:3o.P.
I8.Őszi szinek.
/olajfest/.ára:3oo.P.
I9.Szieszta.
/magántul/
2o.Örek koldus.
/pasztell/ára:4o.P.
2I.Liva malom.
/olajfest/ára:4o.P.
22.Téli táj.
/olajfest/ára:2oo.P.
23.Őszi táj.
/olajfest/ára:4o.P.
24.Nagymama
/olaj.magántul./
25.Interieur.
/olajfest./ára:I2o.P.
26.Arckeptanulmány.
/olajfest/ára:6o.P.
27.Csendélet.
/olajfest/.ára:Ioo.P.
28.Őszi délután.
/olajfest/.ára:I5o.P.
29.Arcképvázlat.
/magántul/.
3o.Hévizi részlet.
/olajfest./ára:I2o.P.
3I.Kósa Zoltán.arckepe.
/magántul/.

32.Mély ut.
32 /olajfest/ára:2oo.P.
33.Juló. /pasztell/ára:5o.P.
34.Hóolvadás.
olajfest/ára:2oo.P.
35.Palotai lány az ablaknál.
/olajfest/ára:Ioo.P.
36.Vizmosás.
/olajfest/ára:I5o.P.
37.Téli hangulat.
/olajfest/ára:I5o.P.
38.Almák.
/olajfest/ára:2oo.P.
39.Öregember.
/olajfest/ára:I5o.P.
4o.Csonakok.
/pasztell/ára:4o.P.
4I.Krizanteumok.
/magántulj/ olajfest/.
42.Tölgyesi szoros.
/olajfest.magátul/.
43.Ebéd Közben.
/olajfest/ára:I2o.P.
44.Dunapart.
/pasztell/ára:5o.P.
45.Erdei patak.
/olajfest./ára:Ioo.P.
46.Krumplihámozó.
/olajfest/ára:8o.P.
47.Szakadék./olajfest/.
ára:I2o.P.
48.Falusi utca.
/olajfest/ára:I00.P.
49.János bácsi.
/pasztell/ára:5o.P.
5o.A Balaton.
/olajfest/ára:I2o.P.
5I.Utca részlet.
/olajfest/.ára:8o.P.
52.Munkaközben.
/olajfest.ára:I5o.P.
53.Badacsony.
/pasztell/ára:4o.P.
54.Hullámtörés.
/pasztell/ára:4o.P.
55.Téli napsütés.
/magántulj/.
56.Fonyodi kápolna.
/pasztell/ára:3o.P.
57.A Balaton part.
/pasztell/ára:4o.P.
58.Kávéskészlet.
/olajfest/l.ára:I5o.P
59.Arckép tanulmány.
/pasztell/ára:5o.P.
6o.Vörös szalon.
/olajfest./ára:2oo.P.
6I.Hullámzó Balaton.
/olajfest/.ára:4o.P.
62.Parkrészlet.
/olajfest/ára:2o.P.

„Galla Endre"

XIX. n. festo

fenti jelvissel

Halcsendelet of

Ernst Murem 17.

aukcioja

1935. nov. 52.

Gimolcsendelet 1 of

cigány lány

Platz Bonifácz dr.: A paleolith ember

IX · 87

Galla Endre

Műcsarnok, festő Nyíjpest

1924. tav. kiáll. 499, 582 Magaszkép Hóolvadás of

1924. őszi kiáll. 96. Alföldi Tág, of

1926. őszi kiáll. 256, 262

Mágy út Vízmosás of

1924 - 1933

Iparművészeti Iskola VI. 186.

Galla Endre

szül. Dunapentelén 1897 jun.
28. okl. rajztanár Rh.
1920/21 I-II. elsőéves művész
nőv. Csók István

Hamburg III 191

Galla Endre

arc- és tájkép festő

Ujpesten élt.

Ugró (Gy.) 463. l.

Ujpest. 1831-1930 MUM. XL

1932

tos emlékkő

XIII.sz.

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB ADAT

ékéből álló,eddig megfejtetlen felirat.

sz.-ból ered s a templom épitésére vo-

Galla Endre

Szefeltlex 154,
155. l.

Elektr. arch.
u. o. 607. l.

Galla Endre

Őszi nap c. Lépe
refr.

Rát Str 152. l.

Nagyságos

Dr Szentiványi Gyuláné
urnőnek

Budapest XI

Lágymányosi u. 16.

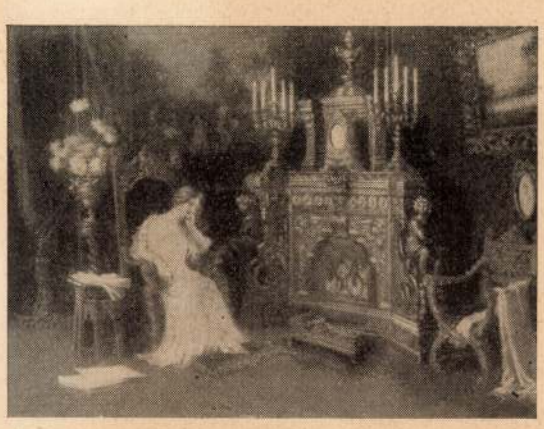

Friedlinger Jenő: Alkonyi interieur.

Friedlinger Jenő:
F. D. asszony arcképe.

Friedlinger Jenő:
R. I. orsz. gyül. képviselő arcképe.

Füstös Zoltán: Tájkép.

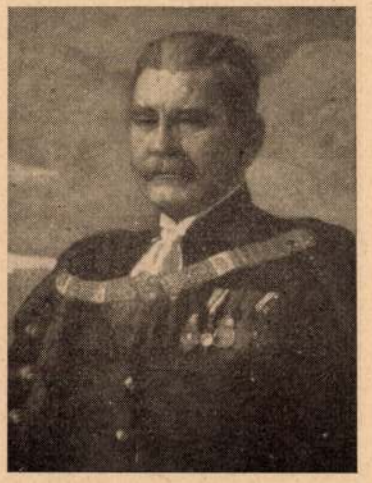

~~Gábor Mórie:~~
Dr. Ripka Ferenc arcképe.

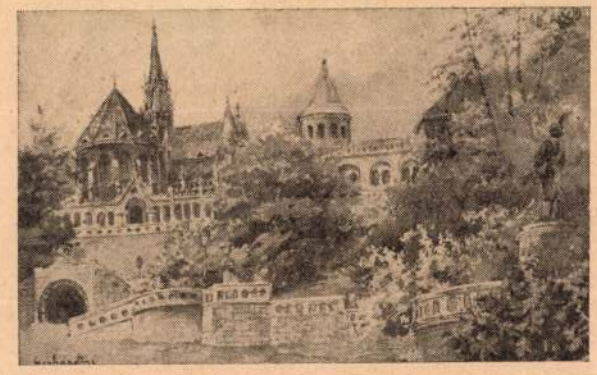

Gerhardt Alajosné: Halászbástya.

Gábor Móric:
Halmos Róbertné arcképe.

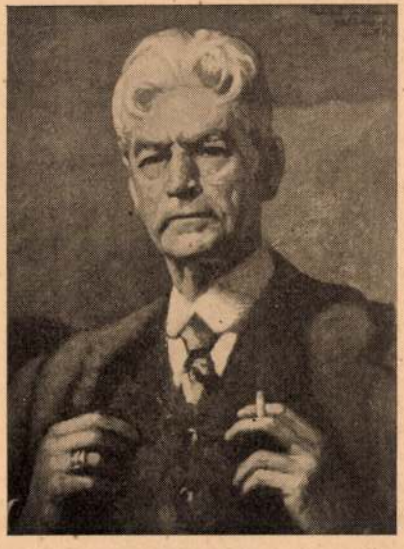

Gábor Móric:
Faludi Tóni arcképe.

Galla Endre: Őszi nap.

(~~Bíró Béla dr.~~

Avvább Galla Endre)

könyve

( ) A rajz könyve. I-II.

köt. Bp. 1940.

Ism.

Rajzoktatás

1940. I.) 6. l.

(1. h.)

6

. R Ő B E R T

ácsos úrnak

B u d a p e s t e n

intézett megkeresésükre van sze-
lent munkáim valamint sajtó alatti
évi akadémiai Almanach fogja hoz-
okat itt külön felsorolni.

NYOMTATVÁNY

Galla Endre, ítj.

pestő

Mit. 1897. jún. 28

Junapentele

láid

Ki = Kicsoda?

238. l.

úrnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^1/_2$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Galla Endre

Galla Endre: Ebéd után
A T. E. Sz. kiállításáról

Képzőművesek
1934. VIII. évf. 74 sz. 153 l.

EMERGÉ CORDATIC

Galla Endre

1916/17 - 1922/23 I.

Ferképzomfoiskávk

Sh. l.

A varrott Cs. különböző formái:

a) A lapos varrott Cs., mely *kockahalós alapon (reticella)* szigoruan mertani diszt vagy később a halo elnagyasával szabadabb rajzot mutat.

b) A lapos és relief Cs., mely már az idomokat *pálcikakkal* koti össze. Ezek mar egészen szabad mintak, osztasok nélkül, indak, viragok, allat- es emberalakokkal.

c) A *halós Cs.*, melynél a pálcikák rendszeresitve vannak és szabályos, összefüggő, egyenletes, aproszemu halóalapot képeznek, amelyen a rajz teljes szabadsággal mozog. *(Point de France.)* A halóalap minden lehetőséget megad a Cs.-nek, továbbfejlődés ezen a téren már lehetetlen.

A másik eppen olyan fontos ága a Cs.-készitésnek, a *vert Cs.*, mely szalak összefonasából keletkezik, valószinűleg a macramé továbbfejlesztése. Technikai fejlődése gazdagabb és valtozatosabb, mint a varrott Cs.-é. Nehezebb, évekig tartó gyakorlattal elsajátitható ipar, mely keletkezésétől kezdve egész a XVIII. sz.-ig állandó gazdagodast és fejlődést mutat. Vál-fajai:

a) A *fonott Cs.* legegyszerűbb és legkezdetlegesebb formája, mely fonatos kötéssel egyszerű, ritka, geometriai mintát mutat.

b) A *vászonkötéssel* készült Cs., mely szalagos mintájú, egészen lapos, fehérneműre legalkalmasabb; minden népművészetben és különosen Németalföldön kultiválják.

c) A *vászonkötés hálóalapon*, sovány indákkal, egészen sikszerű Cs. Keletkezési helye Milánó, de Velencében és Németalföldön is gyakori, a különböző helyen készültek alig különböztethetők meg egymástól.

Galla Endre

festő

Ujpest

életr. arckép

laid

2

Früh Dom Pestm

I.) 115. l. arck.

32. l. u. kép

~~Nm. Minister~~

~~[illegible]~~ Nm. Minister [illegible]

[illegible]

Nm. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Galla Endre

festő

Leányarckép, olajf.

repr.

Früh-wirth-Dönitzén Pestre

I. k. 32. l. utan

Trieaux utan.

1930

Nouvelle Revue
DE HONGRIE

AVEC le numéro de décembre se terminera la dixième année de la Nouvelle Revue de Hongrie. *Depuis ce temps ce périodique a travaillé sans interruption à faire connaître à l'étranger la Hongrie. Nous croyons qu'il ne sera pas sans intérêt de reproduire, à l'occasion de ce dixième anniversaire, le texte que la* NRH *a publié ici en janvier 1932. Le programme qu'elle s'est alors assigné reste le même aujourd'hui encore.*

"Au milieu de l'Europe vit une nation de douze millions d'hommes qui, suivant l'expression imagée de l'un de ses plus éminents amis français, — est muette. Muette parce que sa langue — une langue riche en nuances, en beautés, en force expressive — est incompréhensible à tous ceux qui ne l'ont pas approfondie

GALLA *Endre*, festő, * Dunapentele 1897 jún. 28. Csók István volt a mes-

tere a bpesti képzőm. főiskolán. A Műcsarnoknak 1924 óta kiállítója. 1933. gyüjt. kiállítása volt a rákospalotai városháza dísztermében.

Ge. G. I. 363 l

Rexa Dersö V. 63.

Galla Endre MDK

Téli hangulat

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Galla Endre

MDK

Téli napsütés

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

D

Gallai László

keramikus

l.

Budiparrapisk

1933–34. 28. p.

tetü Bizottság !

sém a rodostói szivesen rendelkezésre
köszönettel visszaszármaztatni.

Mély tisztelettel

15. -én

müegyetemi tanár

M. D. K.

GALLAIKOV

1979-ben Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 334.l.

Ø Gallait

l.

Lykanomzromantika
753. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

M.O.K.

Gallait, belga festő

Kiváló történeti festő, aki nagy hatással van Zichyre, saját szavaival: "minden müvészek közt ő az én ideálom"- irja 1871 szeptemberében leányának Londonból.

/Magyar Müvészet Lexikona/

Berkovits Ilona: Zichy Mihály és a belga festészet Müv. Ért. 1960. 4. sz. 288/ 289. old.

So.

Gallai László

az agyagipari szakon
jeles végbizonyítványt
nyert

Budiparrajzból

1935-36. 17-el

Veszes

939.

ágos Bizottsága

	száma:		19
íny	kelte:	VIII 14.	1939.
	beérkezése:	VIII 16.	1939.

k száma:

elintézett szám:

áma:

áma:

sta:

MDK

Galla Tibor, festőm.

kitünő müvvel szerepel.

Róna Károly

A Székesfv.Képt. 1937/38évi uj szerzeményei.

Képes Krónika. 1939. 63-64.l.

MDK

Galla Tibor

Rónay K.: A Székesfőv. Képtár 1937/38. évi uj szerzeményei. Képes Krónika 1939. jun. 11.

GOTFRID CHRISTOPH GALLAFREY, textilfestőmester

Az 5.függelékben a locsei festők cehlevelei találhatók 1710-ből.--A 6.függelék a locsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig. A mesterek egyike volt:

224.--Gotfrid Christoph Gallafrey, Georgenberg. 103.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Gallai J ános M.D.K.

A szakkör tagja, művei kiállításon

/barna/: Munkás-képzőművészek salgótarjáni bemutatkozó
ja

Nógrádi Népujság, 1965. január 12.

Festészet, XIX.sz., önálló táblakép

Gallait: A lövészegylet átadja Egmont

és Horn hulláját.

Divatcsarnok, 1853.juni 2.18.356.

Iró- és müvészélet.

Gallait Louis, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.juni 2. 8.356.

Iró- és müvészélet.

Gallait, Louis festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853.május 29.17.336.

Iró- és müvészélet.

Gallait Louis festőművész. XIX.sz.

Divarcsarnok, 1853.juni 5. 19.378.
Iró- és müvészélet.

Gallait Louis, festőművész, XIX. sz.

Divatcsarnok, juni 5. 19/378.

Iró- és művészélet.

Gallait Louis, festő, XIX.sz.

Divatcsarnok, 1853. juni 26. 25. 492-493.

Iró- és müvészélet.

M.D.K.

Gallant István, szobrász

Egerben 1834-45 között
szerepel az összeírásokban.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 330. old.

MDK

Gallányi Jenő - Rafael Viktor

Tamás Gall.-ban

8 Órai Ujs. 193o. II.18. 4.
Riport.

MDK

Gallárnyi Jenő - G.Lázár Ilona

kiáll. a Kovács Szalonban

Kritika. 8 Órai Ujs. 1931,.I.18. lo.

Galla Endre, festő

Gimnáziumi rajztanár, több tankönyv szerzője. Meghalt.
Temetése az újpesti Megyeri úti temetőben nov. 19-én.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1971. nov. 17.

GALLASY István asztalos. Egerben 1734-45-ig szerepel az összeirásokban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

MDK

Galla Endre

Szénaboglyák, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Galla Endre

A Stúdió tagja

A budapesti pedagógusok képzőművén stúdiója 1953-1963
Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963
37. s

MDK.

Galla Endre

Elsőnek nyerte el a Székely Bertalan dijat.

Pestmegyei Hirlap 1965 május 11. lap -

Galla Endre

Pompás, természetes megjelenitésü életképeit igen nagyra értékeli a lap.
A londoni TRUTH főmunkatársa, Amélie Oppenheim, lapjában igen nagy elismeréssel ir a "magyar müvészgárda" londoni kiállitásáról. A nagyjelentőségü tárlat a szenzáció erejével hatott, mint "A HÉT müvészete" cimmel, a lapban közölt kritika ismerteti. A cikk ezenkivül felsorolja az Iparcsarnokban szereplő müvészeket s méltatja munkájukat: Kandó Kálmán, Csikász Imre, Neogrády Antal, Huszthy Iboly, Csányi Lajos, Dobay Ferenc, Borsos István, Záhonyi Géza, Galla Endre és Dettár György.

A HÉT, Bp. 1933. juni: 29 és dec 20. közöti példány 11. lapján.

H.D.V.

Gallas Magda
festő

Részt vett a tarlaton.

Haulisch Lenke: Szentendrei festők kiállítása
Műrészet, 1968. január - 38 lap.

tagja. Az Iparművészeti Iskolában rend

tanárrá kinevezteteti 1938. február

festő-szakosztály vezető tanára, Bud

Székesfőváros „Lotz Károly

ösztönének tulajdonosa és több művé

díj nyertese. A Képzőművészek Egyes

tének, az Orsz. Egyházművészeti Ta

a Képzőművészeti Társulat tagja

Cennini Társaság alapító tagja. Az

művészeti Iskolában tanársegédi

bízatást nyert 1913. szeptember

rendes tanárrá kinevezteteti 1922. má

lé 4-én.

Lex Elek szobrászművész, a díszítő

szakosztály

1919/20—1940/41. tanév I. félév

vezető tanára. Több bel- és kü

művészeti kitüntetés és díj nyer

A Képzőművészeti Társulat tőrzst

a Szőnyi Mersé és a Benczur Tár

a Katholikus Művészegyesület, a Sz

Szakértő Bizottság és a Ké

művészek Egyesületének tagja, a P

Társaság kültagja. Az Iparművészeti

lában tanári megbízatást nyert 1919.

1-én, r. tanárrá kinevezteteti 1929.

13-án. Meghalt

Munkái: Lajos szobrászművész, a díszítő

Magnum Laudis, a M

1934-41. 1948-?

Fork. pzomfolskavk

28

július 30-án.

Györgyi Dénes műépítész, okl. építészmérnök, m. kir. kormányfőtanácsos, az „építészeti szakrajz", „építészeti tervezés I—II." r. tanára, az építő iparművészeti szakosztály vezető tanára. A belga II. Lipót Rend parancsnoki keresztjének, a Francia Becsületrend (Légion d'Honneur) tiszti keresztjének, azonkívül több bel- és külföldi kitüntetés tulajdonosa, az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat, a Szerzői Jogi Szakértő Bizottság, Budapest Székesfőváros Művészeti Bizottságának, az Orsz. Irod. és Művészeti Tanács, a Magy. Mérnök- és Építész Egylet, a Képzőművészek Egyesületének, a Hősök Emlékét Megörökítő Orsz. Bizottság, a Céhbeliek Művészegyesület, a Budapesti Mérnöki Kamara tagja, a Magyar Választott Bíróság bírája, stb. Az Iparművészeti Iskolában tanári megbizatást nyert 1909. szeptember hó 1-én, r. tanárrá kineveztetett 1913. július hó 30-án.

Haranghy Jenő grafikus és festőművész, az „állatrajz" és „állatbonctan", valamint a grafikai szakosztály vezető tanára. A TESZ aranyérmének, azonkívül több művészeti kitüntetés tulajdonosa és díj nyertese, a KÉVE Művészegyesület, a Képzőművészek Egyesülete, a Szerzői Jogi Szakértő Bizottság, a Székely Bertalan Társaság, a Képzőművészek Orsz. Szövet-

D Gallas Mária

Ferkèpzomfoiskòvk

1939-41. 141. l.

Kapossy János: Magyar müvészeti ak

Valentiny - Entz: Az erdélyi muzeu

Uehli: Die Mosaiken von Ravenna

Biró József: Erdély müemlékeinek s

Pritz István: Magyar órák

Koday Ernő: Weber Henrik

Katalog der wissenschaftlichen Bib

Pattich Nándor: Magyar stilus az i

Fürst Leontin: Hangszerek a magyar

A nagykállói Kállay család levéltá

Zádor-Rados: A klasszicizmus épité

Dörrenberg: Das Zisterzienser- Klo

Mátyás király budai könyvtára

Dornyai Béla: Tata müemlékei

MDK

Gallasz Magda

Virágok, akv., repr.

Szentendrén élő képzőm. kiáll. Ferenczy Muz.

1960.IX.

MDK

Gallasz Magda

Házak olajfával, o.

Magnóliák, akv.

Virágok, akv.

Dunaparti részlet, akv.

Szentendrén élő képzőm. kiáll. Ferenczy Muz.

196o.IX.

MDK

Gallasz Magda

Kiállitási meghivó

Szentendre 1967 juli 16.

MDK

Gallasz Magda

Kisállítási megbízó

Szentendre 1967 július 16.

MDK.

Gallasz Magda

Kiállitási hir

Köznevelés 1967 aug. ~~27.~~ 25

Gallasz Magda

A visegrádi Salamon-toronyban 1967 juliusában megrendezték a szentendrei festők kis tárlatát. A müvész kiállitott müvei a tárlat szinvonalán alul maradtak.

Vigilia 1967. IX. 635.1.

M.D.K.

GALLASZ Magda

Duna-parti utca

az Egressy-klub kiállitása

S.M.: A Pest megyei képzőművészek kiállitása

Magyar Nemzet 1961. december 14. 4.l.

Gallasz Magda, festő

M.D.K.

nevét a művésztelep tagjai között

említi:

Haulisch Lenke: A szentendrei művésztelep fogalmának tisztázásához

Művészettörténeti Értesitő, 1965, XIV.évf. 3.sz.

226. old.

Gallasz Magda MDK

Déli napsütés, akv.

Ferenczy Károly Muz. 1964. szept-okt.
Szentendrei festőművészek őszi tárlata

Gallasz Magda [festő] MDk

A szentendrén élő művészek kiállításán szerepel a városkába került fiatal pedagógus, akit Szentendre hagyományai művészi munkára serkentenek.

P. J.: Jegyzetek kiállításokról

12. l

Népszabadság, Bp. 1960. sept. 24

MDK

Gallasz Magda

Tájkép, vf.

Szentendrei festők 2. kiáll. Ferenczy K. Muz.
1952. okt.

Gallasz Magda

részt vett a szentendrei József Attila művelődési házban a szentendrei művének által tendezett kiállításban. Kiállított műveik értékét (kb. 70,000 Ft-+) a vietnámi nép megsegítésére ajánlottak fel.

Horányi Sándor: Szentendrei képzőművének kiállítása Vietnámért
Pentmegyei Sémlap (Szentendre) 1966. dec. 14.

Ars Hungarica 1980/2

Borghida István

GALLASZ NÁNDOR

Tragikus élet. Benne sűrűsödik a két világháború közötti erdélyi és bánsági művészek minden keserűsége: a közönség – különösen az ipari-kereskedelmi érdeklődésű temesvári közönség – közönye, a művészeti élet szervezetlensége, a húszas évek során mind inkább fokozódó gazdasági válság, a kiállító helyiségek, s a szobrásznak létfontosságú megrendelések hiánya, amiért nagyobb méretű szobrokat nem alkothatott. Művészete lényegében lakótérre méretezett kisplasztikára korlátozódott, szűkös megélhetését néhány portré, kertdísz és síremlék biztosította: . . .„bármennyit is mintáztam eddig, igazi szobrot még nem csináltam" – hangoztatta keserűen, harmincötéves korában.

Élete folytonos hullámzásához – kisebb vásárlások okozta anyagi fellendülés után hosszabb pangás – igazodott kedélyhullámzása is: nagy nekibuzdulások és épp oly nagy letörések, derűlátás és teljes elkeseredés között csapongott. Mindezt súlyos betegsége – a bohémek és a kitaszítottak még akkor is nehezen gyógyítható alattomos betegsége tetézvén, fokozatosan haladt a teljes testi és szellemi bomlás, az időelőtti vég felé. Vívódásairól, keserű megpróbáltatásairól nem beszélt soha. Kemény, férfias jellemét emberfeletti erővel őrizte.

Lényegkereső volt. Kerülte a rodin-i szobrászat pillanatnyiságát; Maillol, Bourdelle, s a szomszédságában dolgozó Meštrović hatott rá, a kubisták, s főleg az expresszionisták. Mindezek nyomán alakította művészetét. Absztrahált, de nem ment el a teljes absztrakcióig. Művészetét be sem illeszthetnénk valamelyik iskolába, vagy stílusirányzatba: csaknem minden művéhez, mondanivalójához, megújuló művészi megfogalmazásra lelt. Életműve – létrehozására mindössze másfél évtized adatott meg számára – kiteljesítetlenül is jelentős hozzájárulás művészetünk történetéhez.

Temesvárott született, 1893. január 29-én.[1] A családi hagyományok szerint a Gallaszok az olaszországi Trientből származtak Lengyelországba; a nagyapa már Bielóban született, s később egy Temesvár-környéki faluban telepedett le családjával.[2] A művész apja Gallasz Pál fúrós mester[3] Temesváron, a vasúti műhelyekben dolgozott; anyja Diettl Mária háztartásbeli, Igmándinak, az ismert keserűvíz forrás tulajdonosának volt unokahúga.

Nándor akaratos, önfejű gyermek volt, korai fényképein mélyen tartott fejjel, felfelé nézett, mindig komolyan, mintha már az érett, befeléforduló művészt jósolná. Négy elemi után ipariskolát végzett, ahol már feltűnt rajzkészségével. Igazgatója Stumfall Eduard

Rákóczi-díjjal tüntette ki, ez harminc koronát is jelentett. Rajztanára, Sipos József javasolta, hogy taníttassák tovább, így került tizenhat éves korában Budapestre, az iparművészeti iskolába. Tanára volt Mátrai Lajos, a Párizsban tanult szobrász, Maróti Géza, a Budapesten és Bécsben iskolázott szobrász, festő és építész, akitől főleg az épületdíszítő szobrászatot sajátította el, hiszen jelentős budapesti épületek – a Gresham palota, a Hitelbank stb. – homlokzatára kerültek művei, továbbá Simay Géza, aki főleg az állatszobrászatot kedveltette meg vele.

Az iparművészeti iskolában jól modelleztek, s hamar dekoratív jellegű, egyszerűsítés felé terelték a növendékeket. Elsősorban épületdíszítő körszobrot és domborművet készíttettek, valamint kisplasztikát. Ennek hatása Gallasz művészetén is megérzik, kisebb méretű szobrai legkifejezőbb alkotásai. Monumentális méretű műveket is könnyen, gyorsan alkotott, ám ilyen irányú képességeit többnyire maketteken, csökkentett méretű pályaműveken bizonyította, kivitelezésükig alig jutott el, s ez nem rajta múlott.

1909-ből, fotóról ismerjük egy agyagban felrakott domborművét. Valószínűleg a művészeteket jelképezte és épületdíszítésre szánta. Középen nagyobb nő- kétoldalt két gyermekalak, ez utóbbiak kezében épület- illetve szoborterv. A mű felfogása klasszicizáló nyugalmú, igen harmonikus. A félaktok kidolgozása egy elsőéves, tizenhatéves gyermektől meglepően érett, jó anatómiai tudásról, drapéria ismeretről és főleg dekoratív érzékről tanúskodik.

Tanárai annyira megbecsülték, hogy plakettmegrendeléseiket nem egyszer átadták neki. 1910-ben, 17-ik évében megnyerte a Műcsarnok jubiláris plakett pályázatának második díját. A végig kitűnő osztályzatú növendék tehetségét, szorgalmát állandóan ösztöndíjakkal jutalmazta Temesvár városa, illetve a budapesti iskola – továbbá számos pályázatot nyert.

Tudjuk, hogy nagy nélkülözések között élt, ezért az iskolai munka után kőlépcsők faragását vállalta a dunaparti sétányokon. Visszaemlékezései szerint éppen ez a küzdelem a súlyos, kemény anyaggal ébresztette rá a szobrászat igazi nagy feladatára.[4]

Az 1912–13-as tanévben, alig húszévesen, már tanársegéd a szobrászati szakon, Simay Géza szaktanár mellett. Az iskola évkönyve abból az évből egész oldalon reprodukálta *Szent Márton* című színes kerámia művét. Szent Márton a legenda szerint Pannonhalma mellett, Sabaria Siccaban született és tizenkilencéves korában a római hadsereg lovaskatonájaként Amiensbe került, ahol a csikorgó hidegben egy csaknem meztelen, meggémberedett koldult látott. Kardjával ketté hasította köpenyét és rádobta. Az ugyancsak tizenkilenc éves Gallasz ez utóbbi mozzanatot ragadta meg művében. Romantikus hevület, erős kontraposztok, a formák feszítő ereje, sok dekoratív elem és biztos felkészültség jellemzi művét, amely a Szent István társulat nagydíját hozta számára.

Sikeres pályafutásának az iparművészeti iskolában az első világháború nagyon hamar véget vetett. Mindjárt a háború kitörésének évében mozgósították,[5] és a 96-os horvát ezreddel Szerbiába küldték; három hónap múlva, már zászlósi rangban, átdobták az orosz frontra. 1915 telén, a stanislaui előnyomulásnál, egy előörs parancsnokaként elfogták. A fogolytáborok sorát járta végig, legtovább – éveken át – Krasznojárszkban volt, ahol több mint százezer foglyot zsúfoltak össze, s a szörnyű körülmények között ezerszám haltak az emberek.

Gyóni Gézával raboskodott együtt, s ott kialakult barátságuk jeléül a költő „Lengyel mezőkön, tábortűz mellett" című verskötetének egy példányát ajánlotta neki, amelyet még 1914-ben, az ostromlott Przemyslben nyomtak.[6] És együtt szenvedett Muhits Sándorral, a budapesti Iparművészeti Iskola tanárával, aki a marosvásárhelyi kultúrpalotát üvegfestményeivel díszítette. Ám hagyjuk, hogy ő maga drámai hangvételével mesélje el mit látott a szibériai táborokban:

„... láttam Gyóni Gézát, a futó csillagot, testvére halála miatti mérhetetlen bánatában, láttam rémlátó lelke desperáltságában, láttam amint éhséggel pusztította el önmagát ő, aki mint a monda szerinti főnix madár, halála előtt, bűbájos dallal énekelte által magát egyik életből a másikba...[7]

Éltem civilizációtól megrontott népek, s éltem ősi, tiszta erkölcsű tatárok, csuvasok és cserkeszek között... Láttam népet, amely kovával élesztette a tüzet ... s egyszerű lelkű, írni–olvasni nem tudó költőjük, fejből mondott verseivel, gondolataival megdöbbentette európai kultúrában meghizlalt 'tudós, agyunkat...

Láttam, nagyon sokat láttam Oroszországban, s láttam, s éltem mindezeket akkor, amikor a fogolytábor cenzúrája elől dugdosva járt kézről-kézre Gyóni Géza verse:

Most roppannak a roppant eresztékek,
Most bomlanak a bárgyú babonák...
Vágják már, vágják már szent kések
a zabolát, a zabolát..."

Mindvégig kijárhatott a táborból, ez mégsem könnyítette meg életét: volt szakács, ékszerész, cipőfoltozó és bányamunkás. Művészi adottságait már a táborélet idején felismerték, és értékelték emberi tartását. Többen is segítségére siettek az oroszul már jól beszélő fiatal művésznek, s a Nagy Októberi Forradalom után Moszkvába irányították, „ahol új lelkekkel és világokkal" ismerkedett meg. Körülbelül két évig tartózkodott ott, kezdetben mint növendék, később a tanári karban, a Moszkvai Képzőművészeti Akadémián. Közlése szerint ott tartózkodása idején kartársai, továbbá Archipenko, Lipchitz és mások hatására a kubizmus és a konstruktivizmus befolyásolta, ennek nyomai azonban később halványultak munkáin.

A Képzőművészeti Akadémián dolgozók számára egy heti műtermi munka egy heti kétkezi munkával váltakozott. Gallasz kezdetben fát döntött, később egy gyárban gyermekjátékot faragott fából. Életének ebből a szakaszából három érdekes találkozásról számol be egy hírlapi interjúban, két és fél évtizeddel később, hamarabb nem jelenhetett volna meg.[8]

1919-ben az Akadémia közössége, amelyben működött, meghívta Lenint: a proletár művészetről akarták hallani a véleményét: A nagyon elfoglalt Lenin éjjel egy órára tette látogatása időpontját; nélkülözések kora volt ez, így csak három főtt krumplit és egy csésze teát kínálhattak a vendégnek, akit Gallasz alacsony, gyors mozgású, gyors gondolkodású embernek látott. Amikor az meghallotta, hogy egy magyar is van közöttük, maga mellé ültette és elbeszélgettek. Gallasz megkérdezte: – Hogyan tetszik önnek a mi erőfeszítésünk, hogy megtaláljuk a proletár művészetet? – Az amit önök keresnek, nekem nagyon tetszik, de amit eddig találtak, egyáltalában nem – válaszolta Lenin.

1920-ban Gallasz a Habima zsidó színtársulatnál díszletfestőként is dolgozott. Az egyik bemutatón a rendező, Nándor Pávlovicsot – így hívták őt az oroszok – bemutatta Gorkijnak. Tetszett neki a díszlet. Bár egy szót sem értett jiddisül – Gallasz sem – mint mondta, a játék és a mimika vonzotta a színházba.

Egy ízben Gallasz kész plakáttervvel ment a propaganda hivatalba, azt rendszerint két font kenyérrel, egy font heringgel és egy font cukorral fizették. Szolovjov a költő vette át munkáját, aki bemutatta őt Majakovszkijnak, mondván, hogy mindketten gyönyörködtek eddigi plakátterveiben. Majakovszkij „apollói jelenség volt, a tehetség dicsfényével", megmutatta saját plakátterveit, mire Gallasz kijelentette, hogy nagyrabecsülését ezután megfelezi: „50% a költészetének, 50% pedig művészetének jut ki".

Bár Gallasznak minden lehetősége megvolt, hogy ott beilleszkedjék, a honvágy 1921-ben hazahozta Temesvárra. Még abban az évben megrendezte első egyéni kiállítását. Ugyanakkor dr. Schönberger (Söni) Mór ottani fogorvos gyűjtést indított két tehetséges fiatal, Gallasz Nándor szobrász- és Varga Albert festőművész továbbképzésének támogatására. Lelkes mecénásokból nagyobb csoportot szervezett, s annak minden tagja havi 100,– lejjel járult az ösztöndíjukhoz. Így gyűlt össze havi 3000,– lej; megélni kevés, éhenhalni sok. A müncheni Akadémiára jelentkeztek volna, de mire odaértek, a helyeket már betöltötték. Ezért Drezdába mentek, ahol a Der Weg elnevezésű szabadiskolába iratkoztak be.

1923 július 24-én Gallasz hosszabb levelet írt Drezdából, amelyben utasításokat adott Mária húgának, hogyan készítsék elő munkáit a román királyi pár látogatása alkalmából Temesvárott rendezendő kiállításra: „. . .szeretném ha Te ügyesen végeznéd ezt a részét a munkának, amit rád akarok bízni. Sajnos én nem jöhetek haza direkt emiatt, mert az bizony sok pénzbe kerülne, s megint vissza még többe. . . csak egy pár munkát akarok kiállítani s ezt is csak azért, hátha a román királyi pár ez egyszer nem csak Rubletzkytől,[9] hanem éntőlem is vesz valamit. No meg aztán hadd lássák milyen „az Élet", ők úgy sem tudják, s a „kiábrándulásról" is vegyenek tudomást, mert szegényeknek úgy se sem volt és nem is lesz alkalmuk kiábrándulhatni a háborúból. . . csókol Feri."

Az események azonban másképp alakultak. Röviddel később a kiéleződött politikai helyzet miatt a külföldieket kiutasították Németországból, így Gallaszt is, közel egy évi ottartózkodás után. 1923 szeptemberében tért haza és már előkészített munkáival szerepelhetett, azon a nagyszabású kiállításon, amelyet a város Ferdinand király látogatása alkalmából rendezett. Külön érdekessége a tárlatnak, hogy a külügyminiszternek a *Kiábrándulás* című szobor tetszett meg, fel is hívta rá a király figyelmét, akit viszont az *Élet* című, hátán hatalmas kődarabot magaslatra cipelő, izmos férfialakot ábrázoló szobor állított meg,[10] de végül magánmúzeuma számára Gallasz egy másik, kevésbé nyugtalanító művét vásárolta meg. – Ugyanabban az évben, november 16-án, Gallaszt, több más temesvári művésszel együtt, tagjává választotta a helyi Arany János Társaság.

A temesvári művészek helyzetéről a húszas évek közepén jól tájékoztat Asztalos Sándor újságcikke,[11] amelyben megállapítja, hogy a négy legjobb művésznek nincs megfelelő műterme, hivatalos támogatásban nem részesülnek, magánosok támogatásának pedig „semmi nyoma." Ilyen mostoha körülmények között készíti el Gallasz gyűjtésekből összeadott és mindössze az anyagot fedező kicsi pénzen egy kopár pincehelyiségben az

épülő Munkásotthon homlokzatának nagyméretű domborművét.[12] Kőtömböket hordozó, félmeztelen munkások menete; mindössze néhány alak, hatalmas formák, csupa feszültség. Művészi értékén túl ez az alkotás történelmi emlékké lett; bár az épület rendeltetését később több ízben is megváltoztatták, a homlokzat dísze mindmáig megmaradt és hirdeti az építőmunkások harcos akaratát. 1929-ben, a börtönben elpusztult munkásvezér, Fónagy János temetésén, amikor a csendőröktől körülvett munkások ott torlaszolták el magukat, a nekik szánt fegyvergolyók egy részét éppen a dombormű fogta fel, 1944-ben pedig a közelben felrobbant lövedék szilánkjai rongálták meg. (Néhány évvel később restaurálták.)

A húszas évek második s a harmincas évek első fele Gallasz legjobb korszaka. Sokat dolgozik; néhány vásárlás, kisebb megrendelés biztosítja viszonylag nyugodt életét. Megházasodik. Felesége, Jenura Jenny rendkívül jó alakú, szép asszony, táncot és mozgásművészetet tanított. Időnként bemutatókat tartott növendékeivel, ezekre igen gondosan készült és ebben férje is segítette. Megbeszélték a műsort, megvitatták a felmerülő művészi szempontokat, Gallasz kosztümöket és jelzésszerű díszletelemeket tervezett. Megemlíthetjük, hogy az egyik ilyen bemutató, ún. „táncmatiné" keretében Franyó Zoltán, a költő előadást tartott, és abban ismertette a mozgásművészet különböző irányzatait és iskoláit.

A tevékeny Gallasz számos kiállításon szerepelt; ez alkalomból csak a legjelentősebbeket említhetjük: 1926-ban, az Első Bánáti Szalonon. 1928 áprilisában a bukaresti Hivatalos Szalonra beküldött két munkája közül a *Groteszk táncosnő* tizenötezer lejes díjat nyert. A fővárosi és a vidéki sajtó egyaránt dicsérte műveit. Másfél hónappal később Temesvárott a Bánáti Kultúregyesület helyiségeiben nyit önálló kiállítást. A tárlatot elemző írásában Endre Károly megállapítja, hogy a tehetséges szobrászból teljes erejű alkotó lett. 1929-ben Kolozsvárott szerepel kollektív kiállításon, a következő 1930-as évben ugyanott, alapító tagként a Barabás Miklós céh bemutatkozó tárlatán, ősszel az Erdélyi Képzőművészek kiállításán hat művel.

1933-ban Gallaszt Bécsben találjuk, ahová kerámiaművészeti ismereteinek tökéletesítésére utazott. Az elegáns kiállítású Der Wiener Kunstwanderer című folyóirat[13] külön cikket szentel neki, és négy művét reprodukálja: *Gyermekfej, Ferdinand lovasemlékmű terve, Balalajkázó muzsik* és *A művész édesanyja (Krumplihámozó).* Idézzük a következő részletet: „. . . Bár Romániában él, nem vesztette el kapcsolatait Közép-Európával. Az a tény, hogy Bécsben tartózkodik, bizonyítja műveltségének rokonvonásait Közép-Európával, s ez gyümölcsöző kilátást ígér számára (. . .) tehetségének fejlődésirányát sajnos erősen fékezi a nagyméretű művekre kötött szerződések hiánya, s ez a helyzet mindmáig fennáll. Megvalósítatlan emlékműtervei olyan erőt mutatnak, amellyel feltétlen képes volna azok megalkotására. A művész nagy dekoratív lendülete (. . .) nem téveszti el hatását. Ám kisplasztikái is olyan dinamikával terhesek, amely minden szándékos egyszerűségük mellett is belső nagyságot kölcsönöz nekik."

Hazatérte után újabb kiállításokon szerepel. 1937 tavaszán kilenc művével vesz részt a Barabás Miklós céh által Budapesten, a Csekonics palotában rendezett „Erdélyi Képzőművészeti Tárlat"-on. Valamennyi bronz, kettőt közülük terakotta változatban is bemutatott. A katalógus *Groteszk táncosnő* című alkotásának terrakotta változatát közölte

képben. Ez volt az erdélyi magyar művészek első széleskörű bemutatkozása Budapesten, érthető, hogy a sajtó bőven foglalkozott vele. Ahány lap, ahány kritikus, annyi művét emeli ki. A budapesti Ujság-ban Elek Artur az *Anya* című szobrot tartja a legjobbnak, Vargha László a *Balalajkázó nőt*, a Magyarország kritikusa a *Gyász* és a *Groteszk táncosnő* című szobrait dicséri. A kolozsvári Korunk-ban azonban Dési Huber szigorú szeretettel bírálja a tárlat rossz, elvszerűtlen szervezését és az anyag összeválogatását.

Az 1937-es év végén Gallasz, Szavoyai Jenő utcai műtermében egyéni tárlatot rendezett, ahol a kis szobrok mellett érméket és plaketteket is mutatott be. – Két évvel később a budapesti Fővárosi Képtár és a Történelmi Múzeum *Anya* című szobrát szerepelteti kiállításán. – 1942-ben Gallasz résztvett a délerdélyi képzőművészek aradi tárlatán.

A harmincas évek közepétől a művész betegsége súlyosra fordult, többé már alig dolgozhatott. Ezzel párhuzamosan anyagi helyzete is leromlott. Felesége elhagyta. Ő maga műtermébe zárkózva, magányban élte éveit. Semmilyen rábeszéléssel sem lehetett rávenni, hogy kezeltesse magát; a keleti bölcselet tanulmányozásába mélyedt és autoszuggesztiós módszerektől, valamint a Kneipp-féle természetes gyógymódtól várt megváltást – mindhiába.

1944 végén, a hitlerista csapatok kiűzése után, amikor az első nagy tömeggyűlést tartották Temesvárott a belvárosban, Szőnyi István festőművész, aki a szomszédos helyiségben dolgozott, benézett Gallaszhoz. Műtermének hatalmas ablaka nyitva állt, s a közeli térről felhallatszott az Internacionálé, amelyet a tömeg első ízben énekelhetett szabadon. A már csaknem magatehetetlen művész az ablakpárkányon kucorgott – hatalmas erőfeszítéssel kúszhatott fel – és sírt. Meggyengült idegrendszerére fokozottan hatottak a torlódó események. Valamilyen romantikus kommunista meggyőződés élt benne, s rajongás az oroszok iránt. A szovjet hadsereg számos művész- és művészetkedvelő tagja kereste fel a következő években, s ő boldogan beszélgetett el velük.

Ezekben az utolsó években a művész már oly súlyos beteg, annyira magatehetetlen volt, hogy ellátásáról is barátainak, volt tanítványainak kellett gondoskodniuk. Kiállításokra is ők, Szőnyi István, Vetro Artur, Orgonás András készítették elő és szállították be szobrait. Igy vett részt Gallasz 1946-ban a Bánáti Szalonban, majd 1948-ban, kevéssel halála előtt egy nagyobb közös kiállításon, amelynek vezértémája a munka volt. 1949 július elsején halt meg a Temesvár melletti Lovrin kórházban, ahol már hónapok óta ápolták.

Művészetét Gallasz három irányba fejlesztette: az expresszionizmus formatúlzásai, a klasszikus nyugalom, és az erőteljes realizmus vonalán. Ez a három törekvés sohasem foglalódott egybe, nem jutott egyensúlyba, de nem is küzdött egymással, párhuzamosan haladt.

A Szovjetunióban Gallaszt – saját szavai szerint – a kubista, konstruktivista szobrászok kérdései foglalkoztatták. Ilyen jellegű munkáit azonban nem hozta haza, visszatérte után készült kubista művei közül pedig csak keveset ismerünk. (Női alak.)

Egyik kiváló alkotása a *Balalajkázó muzsik*, a kubista formaképzés nagy síkjait és kemény éleit egyesíti az expresszionizmus túlhajtott kifejező erejével, erőteljes formaösszegezésekkel. Az éneklő, balalajkázó orosz paraszt átélésében hátra veti fejét. Ez a mozdulatmotívum több más alkotásán is visszatér, így többek között az *Anyaság* egyik válto-

zatán: az erős kontraposztban elcsavarodó, féltérdre ereszkedett szoptató asszonynál. A mű hatása egészen rendkívüli, s csak utólag enged időt a néző számára, hogy számot adjon magának: a szoptatás anyai öröme meghittebb, belsőbb, feloldottabb ennél az extátikus átélésnél. Ám az expresszionizmus egyik alapvonása éppen a kifejezés eltúlzása a mindennapos megnyilvánulásoktól függetlenül, vagy azok végletes felfokozásával.

Az expresszionizmus vonalán Gallasz egyik csúcsalkotása az *Ima.* Imára szorított kezű, alázatos, roggyant térdű alak magasodik fel: az ég felé vágyódást, a transzcendens igényét a művész úgy fejezi ki, hogy alakját hatalmas lábfejekkel faragja meg, a test fokozatosan keskenyedik felfelé, feje pedig már oly valószerűtlenül kicsi, mintha már a fellegekbe, vagy éppen a végtelenbe veszne. *Madonna* című szobra Meštrović keleti-neoortodox, barokk-expresszionizmusának közvetlen hatására utal mind a mozdulat, mind pedig a drapéria, s a fejkendő felfogásában. Ez érthető; Meštrović kisugárzása oly erőteljes volt, hogy a közeli Bánságban talán egyetlen szobrász sem vonhatta ki magát, legalább időleges hatása alól. Gallasznak csak néhány szobrán tűnik ez fel.

Klasszicizáló törekvése főleg női aktjaiban mutatkozik meg. Van köztük nyugodt és táncmozdulatú, valamint több igen szép torzó. Többnyire feleségét és annak néhány, a család barátjává vált tanítványát mintázta. Formailag ezeknél, a század első felének Rodin utáni francia szobrászaival rokonul. A testformák megmintázásánál gyakran érzékletes finomságokig jut el, egyes részleteket, s főleg a drapériákat olykor dekoratíven fogja fel. Ezekben a művekben is komoly tudása mutatkozik meg, kiváló formaismerete, anélkül, hogy határozott újító törekvést mutatna.

A kifejezés, az érzelem mélységével, a formák bölcs egyszerűsítésével, egységes, zárt komponálásával tűnik ki az *Anya gyermekével* – valahol a klasszicizmus és a realizmus határvonalán.

Gallaszt főleg a munka- és a munkásábrázolás vezette a realista törekvésekhez. Feltűnő, mennyi meleg együttérzéssel közeledik alakjaihoz. Expresszionista szobraival ellentétben ezeken a tömegformák gömbölyűek, és ívelőek a vonalak. A *Rőzsevivő* témája gyakran bukkan fel az erdélyi művészetben, főleg a nagybányaiaknál – Ferenczy Noémi, Szervátiusz Jenő, Petre Abrudán stb. alkotásain – Gallasz azonban az elsők egyike. Műve töpörödött, terhétől előrehajló asszonyt ábrázol, hátikasba rakott rőzsével, s ez, mint minden hasonló kompozíció, a keresztjét cipelő ember képzetét kelti.

Egyik legjobb szobra ebből a csoportból a gula alakba komponált *Kővező,* előrehajló, döngölővel dolgozó munkást ábrázol. Kemény síkokban mintázott arca komoly, kifejező, súlyos tagjai nehézkesek, a részletformák jól összegezettek. Látszik, hogy a művész alaposan megfigyelte modelljét, vagy modelljeit és átérezte nehéz munkájukat. A félmeztelen, enyhén heroizáló *Zsákoló,* a munka és a munkás nagyrabecsülésével, kicsit Meunier látásmódját és összegzéseit idézi.

Tanulmányai során Gallasz veleszületett formaérzékét fejlesztette magas fokra, valamint általános és sajátosan szobrászi műveltségét. Ez a „tanultság" mindvégig erőteljesebb műveiben mint ösztönös, érzelmi megnyilvánulása. Talán ez is hozzájárult ahhoz, – no meg, hogy képességeit nem élhette ki kellően – hogy a korabeli kritika és a közönség, bár mindig nagyra értékelte, elismerése mégsem fokozódott igazi, nagy lelkesedéssé,

s hogy a Bánságon kívül nem sikerült jelentősebb, tartósabb sikert elérnie. Életének és életművének utólagos felmérése mégis egy nagytudású, mélyen érző vonzó embert és igaz művészt tár elénk.

JEGYZETEK

[1] A temesvári József-városi plébánia templom német nyelvű okirata szerint, Ferdinand Paul Gallasz 1893 január 29-én született. Endresz Jakab káplán keresztelte, a keresztszülők (Pather stander) Ferdinand Zunginger és Katherina Schwartz voltak.

[2] Valószínű, hogy lengyelországi eredete miatt ír Vásárhelyi Z. Emil szláv ősökről. A germán eredet valószínűbb. Ő maga mindig magyarnak vallotta magát, ám nevét hol Gallas Ferdinandnak, hol Gallas Nándornak, hol Gallasz Nándornak írta.

[3] Egy ránkmaradt fényképének hátán a következő szöveg olvasható: Személyazonossági igazolvány Gállász Pál fúrós fia Nándor részére. Kelt 1912. febr. 25-én. A tulajdonos aláírása: Gállász Nándor. – (Metszett hegyű tollal, nagyon gondos kalligráfiával.)

[4] PAPP A.: Egy szobrász élete... (Gallasz Nándor) Erdélyi Helikon, 1929. II. évf. 1. sz. 72–74. (képekkel)

[5] Aurel Popp adatközlése, amely szerint 26 éves volt, amikor mozgósították, téves. Gallasz 1919-ben lett volna 26 éves, már a háború befejezése után.

[6] A kötetből egy példányt repülőgépen kijuttattak az ostromgyűrűn át, és annak hiteles mását egy évvel később, 1915 márciusában Budapesten is kiadták.

[7] Gyóni már Przemyslben összetalálkozott bátyjával, aki főhadnagyi rangban szolgált, majd együtt kerültek Krasznojárszkba. Bátyja hosszas közbejárására a rangidős magyar törzstiszt, s az orosz parancsnokság engedélyével – utólagos hazai jóváhagyás reményében – zászlósi rangra emelték, így a két testvér jobb elszállásolással együtt lakhatott a tiszti lágerben. Rövid öröm: néhány hét múlva a nagyobbik testvér tüdőgyulladásban meghalt. Az öccs ezt nem bírta elviselni és megzavarodott, magábahulltan üldögélt naphosszat, majd két héttel bátyja halála után Gyóni Gézát is tüdőgyulladás vitte el. (A temesvári Emánuel Vilmos dr. közlése, aki a Gyóni fivérekkel együtt raboskodott Krasznojárszkban.)

[8] FLANEUR: Temesvári szobrász, aki kezet szorított Leninnel és személyesen ismerte Gorkijt és Majakovszkijt. Szabad Szó, Temesvár, 1946. márc. 24.

[9] Rubletzky Géza szobrász művész, 1881–1962, Firenzében, majd három évtizeden át Aradon élt. Számos külföldi kiállításon szerepelt.

[10] Gallasz művével érdekes rokon vonást mutat Nicolae Tonitza bukaresti festőművész egy korabeli rajza: izmos férfialakot ábrázolt kezében, térdére támasztva, hatalmas kőtömböt tart.

[11] ASZTALOS S.: Temesvári művészek. Temesvári Hírlap, 1925. április 21.

[12] DÉZNAI V.: Műteremben. Temesvári Hírlap, 1925. április 25.

[13] Der Wiener Kunstwanderer. Bécs, 1933. december. 11–12. szám, 36–37.

56. Gallasz Nándor: Akt. bronz, 40 cm. Bánsági Megyei Múzeum, Temesvár

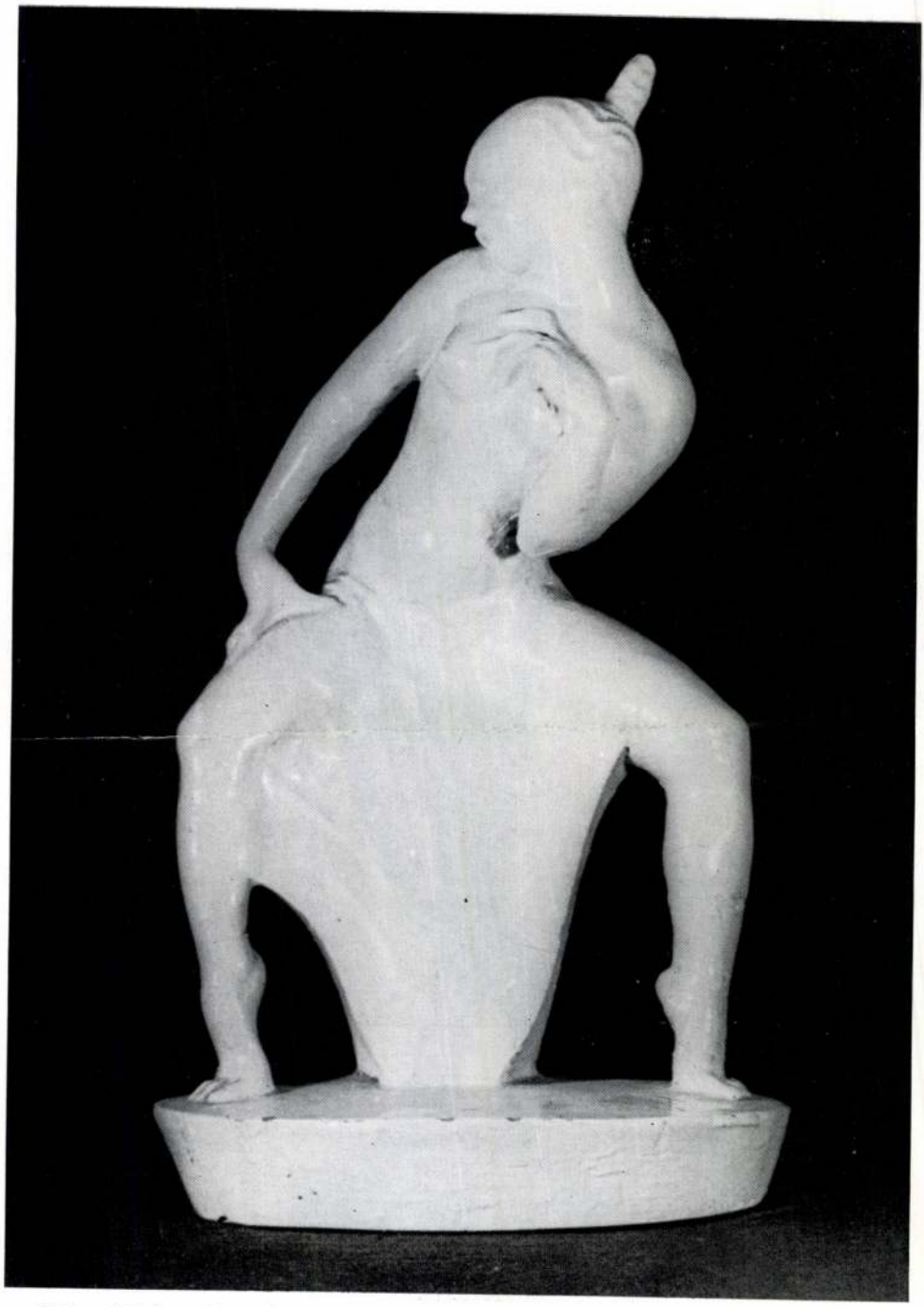

57. Gallasz Nándor: Groteszk táncosnő, 1927. patinázott gipsz, 42,5×27,5×26,2 cm. Bánsági Megyei Múzeum, Temesvár

58. Gallasz Nándor: Madonna, patinázott gipsz, 41 cm. Bánsági Megyei Múzeum, Temesvár

59. Gallasz Nándor: Anyaság, fa, 36×18,5×20 cm. Kolozsvár-Napocai Művészeti Múzeum

60. Gallasz Nándor: Kövező, bronz. Bánsági Megyei Múzeum, Temesvár

61. Gallasz Nándor: Ima, fa, 45 cm. Bánsági Megyei Múzeum, Temesvár

Gallász Nándor

Értimisk 1911/12
23. l.
diszitő zobrászatban
I. díj.

Gallász Sándor

Temesvártól 500 k

Értesítők

1911/12

23
25 l.
26

Debreczeni Károly, kórházi ellenőr

X. 173.

tului és Havi Szemle közölte. Könyvborítót tervezett Finta Zoltán, Asztalos Sándor, Alma Cornea-Ionescu, Kubán Endre s mások köteteihez. Dombormű-vet tervezett Ady Endre temesvári lakóházára, valamint az egykori Temesvári Munkásotthon homlokzatára. Többször megmintázta Ady Endre és Varga Albert portréját, s elkészítette Endre Károly költő, Sabin Drăgoi zeneszerző, Szuhanek Oszkár és Varga Albert festőművészek mellszobrait. A kubista-konstruktivista szobrászat legjelentősebb hazai képviselője.

Tagja volt a Barabás Miklós Cehnek. A Bánsági Magyar Közművelődési Egyesület, a Temesvári Szakszervezetek Kultúrtanácsa, a temesvári Újságíróklub rendezésében több ismeretterjesztő előadást tartott a modern szobrászati törekvésekről. Képzőművészeti és szépirodalmi írásait a Temesvári Hírlap és Periszkop közölte. Fellelhető szobraiból Temesváron 1965-ben emlékkiállítást rendeztek.

Endre Károly: *G. N. dombormű-ve.* Temesvári Hírlap 1925. nov. 17. — Déznai Viktor: *Műteremben.* Temesvári Hírlap 1925. ápr. 25. — Franyó Zoltán: *G. szobrai.* Tíz Perc 1928. jún. 10.; újra közölve *A pokol tornácán.* 1969. 198—200. Papp Aurél: *Egy szobrász élete.* Erdélyi Helikon 1929/1. — Lakatos Imre: *A Barabás Miklós Céh kiállítása.* Erdélyi Helikon, 1930/5. — Kubán Endre: *majdnem elfelejtett művész.* Szabó Szó 1957. okt. 5. — Izsák László: *Amiről egy portré mesél.* Szabad Szó 1958. ápr. 23.

Galló István — **talajt*
szakirodalom

Gara Ákos (Nagyvárad, 18 febr. 4. — ?) — író, újságí műfordító, szerkesztő. Jogi nulmányait Nagyváradon és K lozsvárt végezte, szülővárosáb lépett újságírói pályára. 19 ben Zsolt Bélával együtt sz kesztette a Nagyváradi Munk újságot, majd Kolozsvárt te pedett le, itt a Keleti Újs munkatársa, élclapokat sz keszt, dalszövegeket ír, a **t rabonciás* felelős szerkeszt (1929), a Jóestét napilap ci írója. Versei, szimfonikus kö ményei jelennek meg a nagy radi Tavasz folyóiratban, A reminiszcenciái a Magyar S ban. Operettjei *(Három a t Vadgalamb)* a nagyváradi és lozsvári színpadon szerepel

Kötetei: *Gyöngyök gyön ifjúság* (versek, Bp. 1919); *A Gorilla* (szatirikus vígjáték, 1919); *A boldogtalan faun* (s fonikus költemény. Nv. 19 *Kabaré* (Vidám Könyvek 2. 1920); *A csodálatos csokol sziget* (gyermekmesék, 1921); *Napkelettől napnyu* (eredeti költemények és mí dítások, köztük Motoori K

12 HIL 2.
GALLAS Károly szobra

(1979). Ugyancsak Sztranyiczki Gáborral közös munkája *A jelenkori polgári politikai doktrinák* címen sajtó alatt.

Aniszi Kálmán: *Az idő avagy a gondolat megújhodása.* Beszélgetés G. J.-sal. Utunk 1977/33. — Kallós Miklós: *Egy hasznos és megbízható könyvről.* Utunk 1980/2. — Kovács Nemere: *Lényege szerint élő tudomány.* Beszélgetés G. J.-sal és Sztranyiczki Gáborral. A Hét 1980/10. — Bartha Zoltán: *A politika népszerűsége a politika elvszerűségétől függ.* A Hét 1980/15. — Ecaterina Deliman: *Funcţia transformatoare a teoriei socialismului ştiinţific.* Era Socialistă 1980/17. — Márki Zoltán: *Lét és tudat szerepe a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom építésében.* Beszélgetés G. J.-sal. Előre 1982. szept. 12.

Gáll Margit (Nagykároly, 1920. júl. 2. — 1960. febr. 22. Kolozsvár) — ifjúsági író. ~ Ernő volt felesége. Középiskolát Szatmáron, pedagógiai főiskolát Bukarestben végzett. A Bolyai Tudományegyetem pedagógiai tanszékén tanársegéd, 1951—52-ben az Ifjúsági Könyvkiadó kolozsvári szerkesztője; a Napsugár és Tanügyi Újság belső munkatársa. Magyarra fordította A. G. Vaidă *A vörös diák* (1951) és Octav Pancu-Iaşi *Egy apának két fia* (Nell Cobar rajzaival, 1956) c. ifjúsági munkáját. Önálló kötetei: *A homokvár* (l. Darie illusztrációival, 1951); *A dicsekvő egér* (1955); *Babaház* (gyermekregény, R. Tenkei Lívia illusztrációival, 1955); *Tarka könyv* (mese, jelenet, játék, 1957).

Székely Erzsébet: *G. M.: Babaház.* Utunk 1955/17.

Gallas Nándor (Temesvár, 1893. jan. 21. — 1949. júl. 1. Lovrin) — szobrász, grafikus. A temesvári Állami Fa- és Fémipari Szakiskola elvégzése után a budapesti Iparművészeti Főiskolára került, ahol Maróti Géza, Mátrai Lajos és Simay Imre voltak a mesterei. Az I. világháború kitöréséig tanársegéd a budapesti Iparművészeti Főiskolán. Egyéves frontszolgálat után orosz hadifogságba kerül. A krasznojarszki fogolytábor lakója, majd Moszkvában két évet a képzőművészeti főiskolán töltött. Megismerkedett Vlagyimir Majakovszkijjal és Makszim Gorkijjal. Rajzolóként részt vett egy észak-szibériai néprajzi tudományos expedícióban. 1921-ben tért vissza szülővárosába, ahol modern formanyelvű szobraiból megrendezte első egyéni kiállítását. Müncheni és drezdai tanulmányútja után Varga Albert festőművésszel művészeti szabadiskolát nyitott Temesvárt.

1923-ban bekapcsolódott a *Fajankó* c. élclap szerkesztésébe. Szobrainak reprodukcióit s rajzait a Temesvári Hírlap, Periszkop, Erdélyi Helikon, Pásztortűz, Banatul, Analele Bana-

GALLASZ Nándor *38, 47, 49, 51, 61, 62, 63, 64, 66, 68, 69, 72, 103, 107, 113, 117,* 11, 12
Temesvár, 1893. január 21.–Temesvár, 1949. július 1.
Iparműv. Főisk. Bpest, szobrász

Banner Erdély

bet, a gyöngék pedig ne bátortala-
épességekkel rendelkező hivőt vet-
ati tanácsoknál. A közösség tagjai-
élet, a lelkiolvasmány /elsősorban
ai munka végzése között oszlott
lelmesség, tisztaság komolyan vé-
vozott tanácsok, előírások támogat-
zent Benedek az evangéliumi tökéle-
szerzeteseknek különösen figyelmé-
gondozását, a gyermekek, öregek,
tékletesség kevésbé az egyéni aka-
kább a lelkiismeret formálását, a
nevelését célozta. A magány és a

Gallász Nándor

szakoklevel jeles eredm.
és képesítő oklevél
Eötvösnek

1911/12
26 l.

Csáthy Károly VIII. 118.

Gállász Nándor

1912–13. diszítőszobrászat tanársegéde

Kimisk 1930. 78. l.

83

Gallász Nándor

tanársegéd a

vebrassati ontágon.

Římisk 1912/13. 21. l

Gallász Nándor

Szent Márton, Hines
Kramia.
repr.

Éimisk 1912/13

Országos Magyar. Kir. Gyaminiszeli Istolai
évlonyve

445. Ismer

A XIX. s

Dr. Frank Ignácz.

Mellig, kissé balrafordu
és szemöldöke fekete, szem
feberetvált. Ingének gallérj
tős csokorra kötött nyakker
mellénye kivágott és órájána
viseli. Balról az asztalon v
hevernek, a melyeknek eg
VÉNY« a felírás. A háttér s

Vászon, méretei 68 : 55 cm
1892 június 24-én Sulyok Lajos
fizettetett 1892 julius 2-án. —
1-jén (189–892). — Az elszámol
18-iki 1226. sz. határozat (29–

Kifüggesztésére vonatkozó
retlen festő : Ismeretlen férfi ké
len festő : Frank Ignácz pesti e

Jegyzet. Az arczkép hitele
dr. Frank Ignácznak tanítvány.

MDK

Gállász Nándor

Duhajkodó parasztlegények, kerámia, repr.

Iparmüvészeti Isk. Évk. 1911-12. 39. tábla

Gálász Sándor

A Műcsarnok jubiláris plakettjének pályázatai 2-ikig.

Művészet 1910. 390. l.
(A társulat jubiláris plakettje.)

~~KOLOZSVÁRI~~

KOVÁCS LAJOS festő az 1850 es években. Művei közül litográfiában megjelentek: 1. Gróf Batthyány Lajos kivégeztetése. (Német, angol és francia szöveggel is.) Lith. Noeli Louis Párisban, 50.8×35.5 cm. 2. A magyar hadsereg átkelése a Sturecz hegyen 1849. jan. 26. Megjelent 1840-ben Londonban. — Lanfr. Kat. 277. — M. T. Kpcs. Graf. Gyüjt. —

KRIEHUBER, JOSEPH (1800—1876.) magyar vonatkozású kőrajzai: 1. „Ungarns erste Heerführer, Herzöge u. Könige." 68. Bll. Schwind vázlatai után, 1820-as évek második fele. — 2. Nationalkostume ungar. Magnaten." Nyomt. Trentsensky Bécsben. — 3. Ld. Höchle. — 4. „Ungar. Königstrachten." Lith. Inst, 1830, — 5. Ld. Höchle. — 6. Herkules fürdő. Mehádia. Színes folio. „Aufg. u. gez. v. F. Neumann, lith. v. Kriehuber, — Magyar vonatkozású litografált portréira nézve ld. W. v. Wurzbach: J. Kriehuber. Kat. der von ihm lithogr. Porträts. München, 1902. — Th B. Kstlex. XXI. 538—39. l. (Életrajza és bibliográfiája.) —

~~KRAUS L. . . .~~

~~KUNIKE ADOLF bécsi kőnyomdász. ld. . . .~~

KUNOSSY és RÉTHY kőnyomdászok Pesten ~~ld. . . .~~

KUWASSEG JÓZSEF 1799—1859. Trieszti származású festő és grafikus Graz-ban, majd Bécsben. Két pest-budai vonatkozású kőrajzát ld. a Pest-Budát ábrázoló kőrajzok jegyzékében. — Th B. Kstlex XXII. 145—146. l.

LÁNTZ JÓZSEF mérnök és kőrajzoló a 19. század első felében Pozsonyban és Pesten. Művei: 1. Pozsony látképe. („Ansicht der königl. Freystadt Pressburg"). Jelz.: J. A. L(anz) del ... 2. ld. Boutibonne Lajos — 3. Cseszte, 4. Detrekelővára,

az 1850-60-as években.

Gallas Nándor

Kobrák

Szül. 1893. jan. 21-

Laid

Oszvát Kálmán dr

Erdélyi Lexikon-
Nagyvárad, 1928. 103. l.

arcképpel-

4158. Frans Hals.
Sz. Antwerpenben 1580-ban.

Férfi képe.

Egy detail látható

Derékon alólig, kissé j
ábrázolva, keztyűs jobb kezét cs
dig vállon átvetett és körülcsav
szemöldöke, szeme és bajusza szé
zete: lehajtott széles réteges g
sürün felvarrt gombokkal és lelo
ról: ETATIS SVE 26 AN° 1634.

Vászon, méretei 82.5:70 c
az 1912 február 24-iki 19451 (48
összeg terhére 1912 april 5-én
fizettetett 1912 junius 6-án
8-án (1445-912). -- Az elszámolá
admányt.

Sz.n.
Át.le
487-

+ 234.860.-

225.- ezer Frcs

V.

MDK

Gallas Nándor

a Barabás Miklós Céh alapitó tagja, részt vett a kolozsvári bemutatkozó kiállitáson 1930. márciusában.

Művészeti Szalon /Kolozsvár/ 1930. V.évf.3-4.sz.
Barabás Miklós Céh kiáll.

Gallas Nándor szobrai

Erdélyben megalakult Barabás Miklós-céh alapító tagja.

NU.930.III.22.

Gallas Nándor szobrászművész

Erdélyi Barabás Miklós-Cék megalakulásában szerepelt és tagja.

M.930.T.P

Gallas Nándor szobrász

Erdélyben megalakult Barabás Miklós Céh alapító tagja.

MH.930.III.30

Gallas Nándor szobrász

Erdélyben a Barabás Miklós Képzőművészeti Cék alapító tagja.

M.930.III.22.

M.D.K.

Gábor Móré, pásztorfaragó

Felső-Tisza vidéri; műveit i vésett, viaszolt faragásait emlitik a szerzők

Fél Edit - Hofer Tamás - Csilléry Klára:
L'art populaire en Hongrie. Trad, Imre Kelemen

Bp. 1958. Corvina, 81 l. 109 t. 30. old.

Nyitray Dániel a miskolci iparkamarától	120 «	— «
Somló Rezső a miskolci iparkamarától	120 »	— «
Sipos László a tanári ösztöndijalapból	85 K	— f.
Zilzer Hajnalka a tanári ösztöndijalapból	85 »	— «
Remsey Zoltán a tanári ösztöndijalapból	60 «	— «
Mikolai Tivadar E. M. Gácsországi vasut R. T.-tól	120 «	— «
Gállász Nándor Temesvár sz. kir. város Tanácsától	500 «	— «
Ébrey Győző a pénzügymin. jövedéki és birságalapból	300 «	— «
Frankovszky Adrien a pénzügymin. jövedéki és birságalapból	300 «	— «
Bakonyi Sándor a pénzügymin. jövedéki és birságalapból	300 «	— »
Kovács Lajos a néh. Hopinthal Antal és neje ösztöndijalapból	192 »	— «
Seelenfreund Salamon az Orsz. m. izr. Közalap Bizottságától	100 «	— »
Messinger István a M. Izr. Kézmű és Földmiv.-E ylettől	120 «	— «
Gróf József M. Izr. Kézmű és Földmiv.-Egylettől	100 «	— «
Fuchs Antal, a Sternthal Adolf és neje ösztöndijalap kamataiból	266 «	68 «
Tóth Lajos Mészáros K. alapitv.	40 »	— «
Fekete Lajos » » »	6 «	— «
Összesen	4834 K	68 f.

Az 1911/2 tanévben adományozott összes ösztöndijak összege 21074 K 68 fill.

Az esti tanfolyam növendékei között a következők részesültek jutalomban:

Kis aranydíjat kapott: Csajkovits Imre, Gubicza Dezső, Lévay Lajos, Stepanek Rudolf, Widlicska Pál.

Nagy ezüstdíjat kapott: Babó István, Becskehâzy József, Debreceny Tivadar, Fehér József, Frgál Károly, Greiner Gabi, Grósz Dezső, Hajgató Ferenc, Járay Kálmán, Katona László, Keszthelyi Ferenc, Kiácz József, Laukonidesz Gyula, Lázár Oszkár, Manglitz Árpád, Márkus János, Patzó Pál, Petró Béla, Reich Ágoston, Rumann Pál, Schalamonek Henrik, Schmidt János, Stimpl János, Szabó István, Szibiczky István, Szlavkovszky József, Szlovák Zoltán és Szubota István.

Az orsz. m. kir. iparművészeti iskola ifjusági segélyalapja javára a következő adományok folytak be:

1911 évi junius hóról a maradvány	1746 «	28 «
Nyomdászműhely adománya	21 «	29 «
Rathmann Gyula adománya	20 «	— «
Bencsik Pál adománya	5 «	— «
Imre Gábor adománya	50 «	— »
Takács János adománya	2 «	— »
Tábor János adománya	15 «	— «
Járó Imre adománya	5 «	— «
Bokros Ferenc adománya	30 «	— «
Erbits Jenő adománya	5 «	— «
Kamat és apróbb adományok	20 »	62 «
Fontenay Károly adománya.	20 «	— «
Fejes Gyula adománya	10 «	— «
Bakács Pál adománya	5 «	— «
Muhits Sándor adománya	40 «	— «
Somfai István adománya	4 «	— «
Iparmüv. Isk. Művelődési Köre adománya	30 «	— «
Almási Balogh Lóránd gyűjtése	1100 «	— »
Petten Sándor adománya	6 «	— «
Dr. Czakó Elemér adománya	150 «	— «
Mátrai Lajos adománya	150 «	— «
Összesen	3435 K	19 f.

Az örsz. m. kir. iparművészeti iskola diákasztalának fentartásához a nagymélt. vall.- és közokt. miniszterium ez évben is 4000 K-val járult hozzá. 1911 szeptember hó 12-től 1912 évi junius hó 12-ig 11440 ebédet szolgáltatott ki, melyből 6550 féldijas ebéd volt.

Fittler Kamill síremléke javára:

Eddig nyugtázott adományok:		
Dr. Czakó Elemér	100 K	— f,
Sándor Béla	100 «	— «
Mátrai Lajos	100 «	— «
N. N.	100 «	— «
Ujváry Ignác	100 «	— «
Maróti Géza	100 «	— «
Faragó Ödön	50 «	— «
Magyar Iparművészet Szerkeszt.	100 «	— «
Nagy Virgil	100 «	— «
Gróh István	40 «	— «
Bencz Ernő	2 «	— «
Divald Kornél	5 «	— «
Szántó Gergely	10 »	— «
Glück Frigyes	100 «	— «
özv. Peltzman Ferencné szül. Glück Mici	50 «	— «
Horváth József	25 «	— «
Muhits Sándor	40 «	— «
Benczur Béla	50 «	— «

Iparművészeti Társulat	200	—
Dr. Hültl Dezső	20	—
Gróf Hadik Barkóczy Endre	200	—
Kopperly Döme	20	—
Gelléri Mór	10	—
Agotai Lajos	20	—
Helbing Ferenc	50	—
Szterényi József	100	—
Dr. Krécsy Béla	5	—
Összesen	1797 K	— f,

Szak- és képesitő-oklevelek

Szakokleveleket kaptak a következő eredménnyel:

Baráth István	jeles
Barta István	jeles
Beliczay Gyula	jó
Bierbauer Viktor	jó
Biró István	jeles
Deutsch Imre	elégséges
Enner Károly	elégséges
Gállász Nándor	jeles
Grisel József	jó
Gábor ⟨Grűnspann⟩ Nándor	jeles
Halápy Ede	elégséges
Hende Vince	jó
Imre Gábor	jeles
Jeddy Sándor	jeles
Kemény Emil	jeles
Krusnyák Károly	jó
Leszkovszky György	jeles
Márton Lajos	jó
Messinger István	elégséges
Ortner Ferenc	jeles
Palánszky János	elégséges
Pataky Andor	jó
Sebes István	elégséges
Spiegel Imre	jeles
Szabó Endre	jó
Tar Antal	jeles
Tihanyi Imre	elégséges
Tóth Károly	jó
Vörös Gyula	jó
Zatykó Dániel	jó
Zsadányi János	elégséges

Az 1911/12. tanév folyamán megtartott szakmabeli «képesitő pályázat»-on 16 növendék vett részt, kik közül a következők nyertek képesitő-oklevelet: Biró István, Gábor ⟨Grünspann⟩ Nándor, Baráth István, Barta István, Jeddy Sándor, Ortner Ferenc, Leszkovszky György, Gállász Nándor, Tar Antal, Zatykó Dániel, Kemény Emil, Spiegel Imre és Halápy Ede.

Iparm. isk.-ért. 1911–12.

Gábor Móric

Magyarság Egész mell

Thuránszky László, Zemplén megye volt főispánjának arcképe. (Festette a megye székháza számára Gábor Móric festőművész.)

44 százaléka foglalkozik földmíveléssel, tehát nagyon kevés föld esik egy emberre. A japán nép táplálkozása egyoldalú, főként vallási okokból. A buddhizmus befolyására a nép nem eszik húst s még ha a mult század közepén valaki azt ajánlotta volna, hogy táplálkozás céljaira állatok húsát használják, mint istenkáromlót, kiközösítették volna maguk közül. A rizs helyett, amelynek termesztése meleg és vízzel bővelkedő vidéket igényel, sokkal több helyen és kevesebb fáradsággal termeszthetnének búzát és rozst, de erre a nép nem hajlandó. Sachalin szigete éppen akkora területű, mint Kyushu sziget, de míg az utóbbin a lakósok száma 8 millió, Sachalinon csak 400 ezer ember lakik, mert itt nem terem rizs, csak búza és árpa. Ez az oka a japán nép kivándorlásának, s ez volt az ok, amellyel a mandzsuriai háborút megkezdték. A földmívelés fent jelzett nehézségei, s a természeti csapások miatt, amelyek Japánban minden negyedik évben rettentő nyomorúságot hoznak a lakósságra, a lakósok a szegényebb vidékekről állandóan vándorolnak az ország melegebb és gazdagabb részeire.

Ezen a bajon Kagawa úgy akar segíteni, hogy egyrészt irányítani akarja a nép gazdasági művelődését, másrészt szövetkezeteket akar felállítani. Az első törekvése, hogy rászoktassa a népet olyan gazdasági ágak gyakorlására, amelyek a nép megélhetését inkább biztosítják, a búza és árpa termesztésére, a gyümölcsfák ültetésére, a földmívelés helyes módszerére. A másik törekvése, hogy a szövetkezetek útján a népet olcsó hitelhez segítse s segítsen nekik beszerezni azokat a cikkeket, amelyeket saját maguk nem tudnak előállítani. Van azonban egy nagy különbség az európai szövetkezeti mozgalom és Kagawa törekvései között. Az ő szövetkezetei nem jól felfogott gazdasági érdekből indulnak ki, hanem az egymás segítésének, az egymásért való áldozatos munkának keresztyén gondolatából. Nem egy nagy szövetkezeti szervezetet akar létesíteni, amely megelégszik a nép gazdasági helyzete javításával, nem is abból indul ki, hogy a közös érdek együttes szolgálata összekapcsolja az embereket, az ő szövetkezeti mozgalma a keresztyén szeretet és szolgálat alapján áll. Ezt mondja róla: „A szövetkezeti gondolat alapja nem gazdasági téren van, nem az emberek anyagi érdekeinek védelmében, hanem abban a szeretetben, amellyel az emberek egymás iránt, mint Isten gyermekei, kell, hogy viseltessenek... Ez a szövetkezeti mozgalom, amely a szeretet és testvériség alapjában gyökerezik, kétségtelenül teljességgel keresztyén mozgalom." Azt kívánja, hogy a keresztyén egyházak, amelyek Japánban működnek, végezzék ezt a munkát és tanítsák a népet a szeretetnek cselekedetek útján való gyakorlására.

Van azután a Kagawa munkájának egy harmadik köre is a társadalmi és gazdasági oldalon kívül. Ez a népnevelés munkája. Japánban a nevelés ügye nincs elhanyagolva. A lakosság 99 százaléka tud írni és olvasni, alig van falu, ahol ne lenne könyvkereskedés, vannak napilapok, amelyek 2 milliós példányszámban jelennek meg, s évente átlag 24 ezer új könyv lát napvilágot. Mivel azonban kevés a középiskolák száma, kevés tanuló végezhet középiskolát s a felvételi vizsga nagyon szigorú. Emellett Japánban tradició az, hogy a legidősebb fiúnak nem szabad az otthonát elhagynia s így a nép nagy rétege meg van fosztva attól a lehetőségtől, hogy túlhaladjon az elemi iskolai tárgyakon. Hogy ezen a nehézségen segítsen s lehetővé tegye a falusi és munkásnépnek is, hogy tovább képezhesse magát, Kagawa

Tél és nyár — Gallasz Nándor szobormüve

szabadiskolákat állított fel. Erre már régebben megvolt az alap, mert a buddhista templomok mellett voltak iskolák, ezek azonban később megszűntek. Ezen a gondolaton indult el Kagawa. Minden községben kiképez egy arra való embert, aki összegyüjti azokat, akik ott tanulni akarnak és a munkaidőn kívüli órákon, vagy hónapokban tanítják őket a bibliai anyagon kívül a földmívelés, népjóléti, háziipari, gyümölcskertészeti munkákra. 1928—34-ig ezekből az iskolákból már több, mint 100 ezer ember került ki, akik megtanulták itt azt, amire Kagawa tulajdonképen akarja őket tanítani: az egymásért való élés, az együttmunkálkodás és szolgálat tudományát. Ezekkel az iskolákkal, a gazdasági és népjóléti munkákon túl Kagawanak ismét a keresztyén szolgálat gyakorlása és gyakoroltatása a célja, amit ő e munka alapjának tart. Saját maga is tanít ilyen iskolában, még most is, mikor óriási elfoglaltsága alig hagy időt neki a pihenésre s mikor az ő kezdeményezésére száz és ezer ilyen iskola működik az országban. Itt is tehát ugyanaz a cél és ugyanaz az indok, ami a szövetkezeti munkánál: a keresztyén szolgálat indoka.

Ma Kagawa talán az egész világ egyik legelfoglaltabb és legtöbbet dolgozó embere. Szinte minden évben megjelenik egy munkája, költeménykötete, vagy regénye, előadásokat tart szerte az egész országban, mondhatni az egész világon. Emellett pedig súlyosan beteg ember. A munka, amelyet végzett, megtámadta szervezetét, tüdőcsúcshurutot kapott, amely súlyosabb formában lépett fel s a gégéjét is megtámadta. Egy kikötőmunkástól, akinek a saját lakásán adott helyet, elkapta a trachomát, az egyiptomi szembetegséget, amely azzal járt, hogy időnként teljesen elvesztette a látását, most pedig egészen megvakult. Sokat kellett szenvednie akkor is, mikor 1932-ben a Mandzsuria elleni háborúval szemben határozottan állást foglalt, elítélte a testvér kínai nép ellen tervezett támadást s bizonyítani próbálta, hogy Japán területi foglalás nélkül is helyesebb gazdálkodással és a munkarendszer

Pásztortűz 1937 június 15—30
Vép

megváltoztatásával, meg tudja oldani a munkanélküliség és nyomor fenyegető problémáját. Ekkor hosszabb ideig volt elfogva, ma pedig az a helyzet, hogy a Mandzsuriához fűzött remények nem váltak be úgy, mint várták. Hosszabb ideig volt börtönben akkor is, mikor a munkásmozgalom élére állva a munkásnyomor megszüntetését követelte.

Honfitársai „szent Kagawa"-nak nevezik, s kétségtelenül megérdemli ezt a nevet az, aki ennyit áldoz és dolgozik másokért. Kagawa nincs elragadtatva az európai kultúrától. Bár a munkája módszerében sokat tanult különösen Amerikától. Nem idegen módszereket és gondolatokat akar ráerőszakolni népére, hanem azt akarja, hogy annak a népnek a lelkéből fakadjon az, amire szüksége van. Világosan látja azokat a hibákat, amelyeket az európai szellem és európai keresztyénség Ázsiával szemben elkövetett, de igyekezik kiválasztani azt, ami abban valódi érték és ezt akarja közelhozni népéhez. Bizonyos, hogy benne hazája és népe jövője egyik legjelentősebb harcosát tisztelik.

A föld szegénysége

A föld szegény és szenvedő,
egy kincse van: a szemfedő.

A szemfedőn a könny a gyöngy,
kopogva hull a sárgöröngy.

A sárgöröngy kedves rokon,
ha rád zuhan, ne vedd zokon.

Ne vedd zokon, csak kölcsönöz,
rögök között ez kölcsönös.

Ez kölcsönös, vén földanyánk,
örökbe, haj, így hagyta ránk!

Így hagyta ránk, a rögre is,
érző szív ő zörögve is.

Zörögve is hevül, dobog,
a földben is az a robot.

Az a robot, ha jön egy új,
a sok göröngyszív összebúj.

És összebújva átölelnek
anyád ölébe megtért gyermek.

S mire a földből kifakaszt
rügyei, csírát az új tavasz:

porló testedben legbelül
göröngyszíved dobog, hevül.

RÉZ GYULA

Szegény földedre visszaszállok

Magadtól néha messzeküldesz,
Hol sárgább a búza, nyíltabb a határ
És szabadon szálló szíveinkben
Az életünk még új álmokra vár.

Magadtól néha messzeküldesz
S ha a vonatok füstje elmarad,
Régi kövekről felsikoltva
Utánam el sem ér szavad.

Nótákkal hintett utak során
A messzeségbe halkan suhanok,
Lelkembe tépnek forró vággyal
Még sohasem hallott dallamok.

Magadtól néha messzeküldesz
S a messzeség virágot ad.
Csodákra várnak tágult szemeim
S csodákra várni itt szabad.

De, ha a szirmok sírni tudnak
És fájók lesznek a virágok,
Virágcsokorral a kezemben
Szegény földedre visszaszállok.

Mert magadtól néha messzeküldesz,
De könnyes szívedre mindig visszavársz,
Hogy szegény földedre ide hozzam
Az újból megtanult kacagást.

KABOS ÉVA

Mindennemü
Rheumás
fájdalmaknál, köszvény, idegzsába és hasonló megbetegedéseknél a Togal-tabletták biztosan és gyorsan hatnak. Ha orvosok ezrei ajánlják e szert, Ön is bizalommal használhatja. Meglepően kedvező eredmények olyan esetekben is, mikor semmiféle más szer nem használt. Egy kísérlet meg fogja győzni! Kapható gyógyszertárakban és drogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.
Togal

Gallasz Nándor

szobrai

Barabás Klárának

1937.

Gallasz Nándor: Groteszk táncosnő

GALLASZ NÁNDOR		Ár pengő
30. Torzó	(bronzba öntve)	220.—
31. Gyász	(bronzba öntve)	300.—
32. Balalajkázó nő	(bronzba öntve)	300.—
33. Muzsik	(bronzba öntve)	300.—
34. Táncosnő	(bronzba öntve)	520.—
35. Fájdalom	(bronzba öntve)	275.—
36. Ady	(bronzba öntve)	185.—
37. Groteszk táncosnő	terrakotta P 100.—, bronz	220.—
38. Anya	terrakotta P 120.—, bronz	240.—

A BARABÁS MIKLÓS CÉH

ERDÉLYI KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRLATA

1937

MÁJUS 1—JÚNIUS 4.

(NYITVA D. E. 10 ÓRÁTÓL D. U. 5 ÓRÁIG)

RENDEZI AZ

ERDÉLYI HELIKON MAGYARORSZÁGI BARÁTAI

A GRÓF CSEKONICS PALOTÁBAN

IV. Kecskeméti-utca 10—12.

PÁSZTORTŰZ

FŐSZERKESZTŐ: REMÉNYIK SÁNDOR
SZERKESZTI: CSÁSZÁR KÁROLY

Kőtörő — Gallasz Nándor szobormüve.

XXIII. ÉVFOLYAM. 10. SZÁM — 1937. MÁJUS 31.

A Pásztortűz megjelenik havonta kétszer.

•

Cikkek, novellák, versek, ismertetésre szánt könyvek a szerkesztőség címére küldendők:
CLUJ,
Strada Baron L. Pop 5.

•

Minden cikkért írója felel.

Kéziratokat, képeket nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

•

Szerkesztőségi órák:
minden kedden és csütörtökön délelőtt 12—1 órakor.

TARTALOM

Csuka Zoltán: A régi baráthoz (vers) — *László Dezső:* Balázs Ferenc 1901—1937 — *Balázs Ferenc:* Mozaik (vers) — *Kovács György:* Cseje bátyó (meserészlet) — *Réz Gyula:* Két vers — *Biró Vencel:* Gazdálkodó főnemes asszonyok és kézműves fejedelmek — *Flórián Tibor:* Két vers — *Szabó T. Károly:* Marokkói levél — *Bárd Oszkár:* Szent fedezék (vers) — *Lakatos István:* Hummel emlékezete (halálának századik évfordulójára) — *Remband:* Három vers — *Bözödi György:* Romlás (elbeszélés) — *Szabó T. Attila:* Az egyetemi könyvtár könyv- és metszetkiállítása — *Hegyi Endre:* Két fiatal költő (*Horváth Imre:* Hangtalan beszéd. *Kónya László:* Hang és visszhang) — *á. k.:* Codreanu Cornel kiállítása

Előfizetések, tudakozódások, könyvrendelések a kiadóhivatal címére küldendők:
CLUJ,
Strada Baron L. Pop 5.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 500 L.
Félévre . . . . . 260 „
Negyedévre . . . . 140 „
Lelkészeknek, tanároknak, tanítóknak egész évre . . 400 L.
Magyarországon:
Egész évre . . . . . 18 P.
Magyarországi bizományos:
Studium R.-T. Budapest,
Kecskeméti-u. 8.

LÁTHATÁR

a kisebbségi magyar nemzettömbök szellemi figyelője. Megbízható és rendszeres áttekintést ad a romániai, csehszlovákiai és délszlávországi magyarság kulturális életéről. Ismerteti a környező népek szellemi életét. Munkatársai a legjobb nevü kisebbségi írók, valamint a magyar kisebbség-tudomány irodalmának legkomolyabb munkásai.

Felelős szerkesztő: CSUKA ZOLTÁN
Romániai terjesztő: Slova—Oradea.

Mutatványszámot szivesen küld a
LÁTHATÁR KIADÓHIVATALA
Budapest, VII. Rákóczi-út 60.

Hölgyek figyelmébe!

Ha bármily okból nem sikerült eddig villanyondulálása, keresse fel üzletemet. Állandó ujdonságok. ***Villany-*** *és* ***villanynélküli tartós ondulálás „Hősugár" géppel,*** *eddig még nem ismert sikerrel és garanciával* ***„Inocamin"*** *hajfesték 15 árnyalatban. Ártalmatlan. —*

Csak a MUŞŞA cégnél kapható,
CLUJ, Piata Unirii 23. szám.

ÚJDONSÁG!!

BABITS MIHÁLY:

HATHOLDAS RÓZSAKERT
ELBESZÉLÉSEK

AZ IRODALMI ÉLET ESEMÉNYE

KORUNK LEGÉGETŐBB KÉRDÉSEIVEL FOGLALKOZIK A
MAGYAR NÉPEGÉSZSÉGÜGYI SZEMLE
SZERKESZTI:
DR. SCHMIDT BÉLA

Kérjen mutatványszámot!
Szerkesztőség:
Tg.-Mureş,
Str. Eminescu 4.

Gallasz Nándor szobrászművész

Nemzeti Szalon 1939. jan.
Erdélyi kiáll.

Gallasz Nándor szobrászművész, Temesvár—Timisoara, Str. Prinz Eugen de Savoya 11.

GALLASZ NÁNDOR

* 1893. jan. 21. Temesvár. Középiskoláit Temesváron végezte. A budapesti Iparművészeti Főiskolán Mátray, Maróti és Simay mestereknél tanul, majd ugyanitt tanársegéd. Mint hadifogoly Moszkvában, hazatérése után pedig Münchenben és Drezdában dolgozott. Leegyszerűsített, tömören összefogott szobraival több díjat nyert. Kiállítás: Bukarest, Hivatalos Szalon. Budapest, Erdélyi Képzőműv. Tárlat, 1937.

80. Strandoló, gipsz 300.—
81. Anya, gipsz. 260.—

XVI. szaiadban)

ében jobbra kendővel körül kötött
lábával egy darabokra
e lép és kereiben annak bal lábát tartja.
van; badra pedig, a hajóhoz közel,
rémületében kereit csapja össze és a má-
néz az esemény szinhelye felé. A háttér
o kőfalait veszszük észre.

etei 101 : 119 c/m

85 ft.

25.

etendő

MDK

Gallasz Nándor, szobrász

Fájdalom. Bronz.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásaimk kiállitása. Az O.
M. Szépmüvészeti Muz.-ban.1938 jul.1.-aug.1. Kp.194
Kat. 14.1.

de. D. K.

GALLAS2 Sándor szobrász

1893 —

Anya
Fájdalom (1930.)

A de. N. Galéria állagjegyzéke I. 1a. k.
Ltsz. 1959. 134. e.

MDK.

Gallas Nándor, szobrász

Anya. Szobor, terrakotta.
Jelz."Gallas".

Nemz.Sza.Müv.Egy.-Szélfv.Kpt. és Tört.Muz. uj szerzeményei 1937/38. 1939.máj.-jun. Kat.

Gallasz Nándor

„Anya" c. szobrával fotója
a képmellékletben

Igaz Szó 1972 november

Gallasz Nándor

„Útkövező" c. szobrának
fotója a képmellékletben

Korunk 1974/2 Kolozsvár

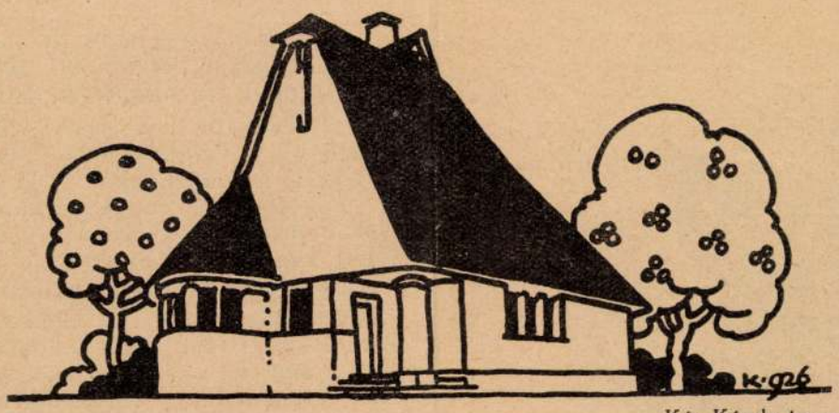

Kós Károly terve

Falusi vasárnap

Irta: **Dávid Iván**

1.

Tavasz volt. Tömjénfüstös napsugár lógott a templom magas ablakából. Zúgott az orgona s a feldobott hangokból kicsordult a kiáltás:

— Egy vasárnap van a héten, egyszer fordulunk feléd nagy könyörgéssel a verejtékes munkából. Hallgass meg minket!

A kis, pirosruhás minisztránsok térdre zökkentették gyermektestüket s az öreg plebános tárt karokkal fordult a nép felé:

— Ite, missa est!

Öreges rezgéssel kanyarodott a hangja s reszkető kézzel adott áldást. A templom megmozdult. Egy utolsó sóhaj, szapora keresztvetés, az öregasszonyok még egyszer végigmatatják a kopott rózsafüzért, aztán kifelé gomolyognak a hívek.

A templomkertben a férfiak egy szivar-dohány mellett füstölgetik el a hét bajait, az esőt, a vetést, a jószágot. Minden mondásuk mögött ott rezdül a felséges föld mindenható gondolata, a kalászért görnyedő székely rabszolgatartója.

Mélyhangú, komolykodó férfiak után az asszonyok jöttek ki. Feketekendős öreganyák, élőszemű, ringóderekú fiatal feleségek siettek a vasárnapi tűzhely fazekához. Öreg, fiatal, mind főzőkanalas dolgokról beszélt. Hogy a húsvágó Bende felcsapta az árakat, van szíve olyan drágán árulni; hogy Varga Julisnak vizitája volt az este; hogy Baczó Dávid mégis csak beperelte Kovács Ferencet az elszántott föld miatt s más ilyen asszony-hírek keringtek.

Libegő rokolyás, pirosmosolyú leányok jöttek, arcukon apró gödröket húzott a kacagás. Imakönyvükben szentelt búza, tarka virág, szemükben égő pillantások a legények felé. Összekeveredtek a fiatalok, leány, legény kettesével illegette fiatalságát a falu felé. Még a nap is erősebben sütött.

Varga Julis mellett Kerekes Pista lépeget nagyhosszúakat. Nehezen indul belőlük a szó. A legénynek fáj valami, hallott valamit a vénasszony-beszédből, hogy Julisnak vizitája volt az este. Először úgy járta be a méreg, mint az erdőt a hegyi kiáltás s már ugrott benne a fiatal vér:

— Leütöm azt a mocskosszájú Rózsanét, a Julis nevit ne vegye a szájára senki, met osztán...

Szerette Julist, úgy gondolta, hogy egy sincs olyan leány a faluban, mint ő. Felér az egésszel. Elhatározta, hogy mégis megkérdezi, mi igaz a hírből?

Most úgy léptek, hogy különváltak nehány lépésnyire a többiektől. Ketten voltak, apró porfelhőket tapostak fel az útról. Pista beszélt.

— S hogy az este nálad volt Márton Mózsi. Igaz?

— Igaz. —

A legény zsebredugott keze ököllé keményedett.

— Mit csinált ott?

A Julis szemébe könny gyűlt, úgy mondta:

— Semmit. Csak eljött... vizitába...

— S osztán? Hát őt szereted?

A leány megrémült a közelgő ítélettől, a legénynek már nehezeket koppant a csizmája. Varga Julis felnézett a Pista arcába s úgy mondta, csendesen:

— Nem. Te tudod...

A lágy hangtól kinyílott a legény keze, a szeme lágyan nézett, nem kérdezett többet. A leány kapuja előtt kezetfogtak.

— Délután gyere a táncba, Julis.

A leány bement, Pista megpödörgette a legény-bajuszát s tovább indult, az alszeg felé. A rossz, bántó gondolatok újra visszajöttek, ütötték a lelkét. Dagadó izmokkal szerette volna lerázni magáról a bajokat, az egész világot.

— Pista, hé!

Megfordult.

— Szerusz Jóska!

Szabó Jóska iskolapajtása volt, de csak ritkán találkoztak, mióta az gyárba járt dolgozni, a szomszédos fatelepre. Vasárnap aztán kibeszélik magukat egy hétre.

— Hát hogy élhetsz, Jóska?

— Én? Úgy ne. Hanem te hallád-e, Mózsi mivel bőcsködik?

— Melyik Mózsi? Márton?

— A!

— Nem. Mivel?

Sejtette, egy kalapács folyton vert az agyában, a szíve is zakatolt. Úgy várta a szót.

— Hát, — mondta Szabó Jóska — te szereted ugy-e Varga Julist?

Gallas Nándor szobormüve

— Én igen. Métt?

— Met, hogy róla van szó. Mózsi olyant mondott, hogy Julis ügyes, izé...

— Mit mondott, te?

— Nem merem kimondani, mert megütöd. Én es megütném.

— Olyant mondott? Julisról?

— Olyant.

2.

Délután nagy meleg volt. A nap sugarai mint arany bárányok futottak szét s minden csepp nedvet le akartak legelni a földről.

Kerekes Pista nekigyürkőzve mosakodott a kútnál. Élvezte a vizet, ahogy hűtötte meleg bőrét. Édesanyja a tyúkokat etette. Tisztes kendővel volt bekötve az öreg fej; halkan mondogatott a majorságnak.

Pista befejezte a készülődést, megtörülte a csizmáját s odalépett az öregasszonyhoz.

— Én megyek, édesanyám.

— Erigy, fiam, csak osztán ideibe gyere haza. Holnap a mezőre kell menni.

Utána nézett a délceg legényfiának, amint az kopogós léptekkel lépett ki a kapun. Kötényébe törülte a kezét s elgondolkozott. Vajjon milyen sorsot, milyen asszonyt ad az Isten a fia mellé? Kár volna, ha valami hengér fehérnép keserítené az életét.

Öreg Kerekesné szerette a fiát, aki az apja halála utáni sírás-rivás után kezébe vette a munkát s a kis gazdaságot ügyesen vezette. Az öregasszony örült, ha néha táncba ment a fia, úgyis eleget komolykodik, ráfér a vigasság. Hogy Pista vasárnaponként együtt van Varga Julissal s néha guzsalyosba megy a leányhoz, azt is jó szemmel nézte Kerekesné.

— Jóravaló leány az a Julis — szokta mondani s a gondolata szép, jövőtadó fiatal párnak látta a fiatalokat. Neki még nem mondtak semmit a leányról.

Bement a házba s készülödni kezdett a vecsernyére.

3.

A kocsma nagy udvara már hangosan hirdette a táncot. Hosszú asztaloknál félliter bor, meg pálinka mellett ültek az idősebbek. Eljöttek, nézni a fiatalságot, visszakívánni a saját vasárnapi táncukat. Idős asszonyok is voltak s néhol fogatlan tréfákban dugták ki felkelő huncutságukat az öregek.

Feketeképű, rongyos kamaszok húzták a nótát, csak a primás volt öregebb cigány. Lágynézésű, nagy, keleti szemük fel-felvillant a muzsika hangjai mellett s nagy igyekezettel szaporították a falu jókedvét.

Táncolt a falu. A legények nagy dobbantásokkal élték a szilaj tánc életét s homlokukra gyöngyöket küldött a vér tüze. Rikkantások szöktek a levegőbe s az erős férfikezek úgy forgatták a derékonkapott leányokat, hogy azoknak a rokolyája külön életet élt a nagy forgatagban. Boldog kacagás, leányok kéjes sikongása, kiáltások hallszottak. Forró volt a levegő, a vér zugott az erekben. Mulatott a nép. Szilajul, a hagyományok szerint.

—

A primás még egyet végigvágott a húrokon, aztán a vonó fáradtan lógott le a kezéből. A táncosok megtorpantak s lihegve fujták ki magukból a meleget. Remegő lábikrákkal mentek az asztalokhoz, szinte hallani lehetett a felkorbácsolt vér morajlását.

Varga Julis az apjáékkal s más öregekkel ült egy kisebb asztalhoz, Kerekes Pista a közelükben telepedett le, a legényasztalnál. Bort kért s jóleső, nagy kortokban nyelte. Mohón ivott.

— No, legények! Mi a sulyétt ereszkedtetek úgy el?

Márton Mózsi volt a hangos, aki tele pohárral jött egy másik asztaltól a legények felé. Nem volt részeg, csak bőbeszédű, bölcsködő szájat kapott a bortól. Most elővakarta az esze sarkából a városban tanult csibész-szavakat, hogy kábítsa vele a többieket. Leült az asztalhoz. Kerekes Pistában fellobogott a vér, de azért odaköszönt egy rövid „szeruszt“ s cigarettát kezdett sodorni, hogy elfoglalja magát.

A cigányok gyantáztak, aztán szomorú falusi nótát kezdtek.

„Sírasson meg, édesapám...“

Itt is, ott is felemelkedtek a hangok. Valami bágyadt, bódult hullámzás volt a levegőben, ahogy a nóta beléhajolt a fülekbe. Dalolt legény, leány, öregember, vénasszony. Dalolt az egész vasárnapi székely falu. Az ének vágyakról, bánatról, könnyekről mesélt s komoly felhőket húzott a lelkekre.

Mikor már egészen elbúsulták magukat, a banda kipróbált fogással gyors csürdöngölőt kezdett. Ez aztán kirobbantotta a csakazértis-jókedvet. Pillanat alatt újra forgott, pörgött az emberboglya.

Kerekes Pistában is felágaskodott a jókedv s mintha az előbbi szürke hangulatát akarná eltemetni, beugrott a táncolok közé s egyedül kezdte ropni az ősi táncot. Ritkaság ez már faluhelyt is, inkább gyorscsárdást táncolnak a csürdöngölőre. A nehéz, régi táncot kevesen tudják.

Pistát nézte mindenki, ő pedig olvadt a reácsapó nagy lángtól. Lihegett, zúgott a feje. Aztán, mintha csak kihívásból tenné, Márton Mózsi felé táncolt s nagy dobbanással állott meg.

— E' mán igen!

— Jól eljárá...

— Legén!

A férfiak egyszavas dícséretet mondtak, a leányok fényesedő szemmel nézték.

Töltöttek, koccintásra járt a pohár. Márton Mózsi is odanyúlt:

Pásztortűz 1937. ápr. 30 168.e
Lap

Galla Endre, festő

Művészet, 1938. III. évf. 14. sz. 18. l.

Galla E. kiállítása újabb festményeről.

(K. b.)

Galla Endre kiállítása, – Bp., 19[illegible]

Művészet, 1938. III. sz. 14. s. 18. l.

Galla E. kiállítása nyílt festményiről.

(K. L.)

Gallas Nándor

Szobrai

Művészet, 1939. IV. sáf. 27. sz. 69. l.

Kende Béla: A Fővárosi Képtár új szerzeményeinek kiállítása.

Gallas Nándor, szobrász, ?

Pásztortűz, 1930. 25-26 sz.
608. l.
Kós Károly: Erdélyi Képzőművészek
Kiállítása.

Gallas Nándor szobrász, ?

Pásztortűz, 1930. 7 sz.
160. l.

Ligeti Ernő: A Barabás Miklós Cél kolozsvári bemutathozása.

Gallas Nándor képrömű vése

Pásztortűz, 1922. VIII. évf. I. r.

684. l.

Kultúrkrónika

Gallas Nándor

GALLAS NÁNDOR:
Két bronz-szobor (műmelléklet)

GALLAS NÁNDOR:
Ady-plakett (műmelléklet)

Erdélyi Helikon
1930. I. kötet

Gallasz Nándor

Kerti plasztika c.
szobornúce repr.

Az Ország
1943. aug. 14.

MDK

Gallas szobrász

Kéki Béla: Az erdélyi képzőművészet gondja.
Erdélyi Tudósitó. 1935. jan. 25 l.

MDK.

Gallász Nándor

Sz. György, repr.

Szemelvények az iparmüvészeti iskola munkáiból.
Magyar Iparmüvészet 1912. 237,240.l.

Gallas Sándor

Temesvári

Kubikos c. kobra

repr.

Képzőművészet

1932. 116. l.

Ígéri jó!

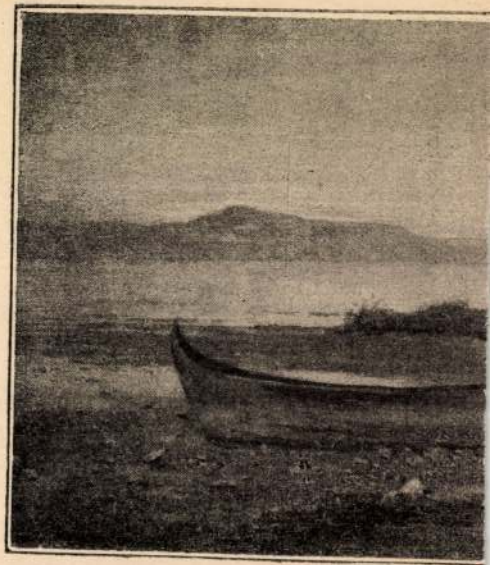

VALENTINY

Gallas z. Nándor

temesvári szobrász

~~vad~~

Művészet.

1939, 33. l.

34. képpel

Ádám és Éva c.

szoborcsoportja

repr.

u. o. 34. l.

BIRÓ BALINT
hirlapbizományos
MÁTÉSZALKA

Gallas Nándor

Ady plakettje, repr.

Párisban 1930. szept. 7.

Gallas Nándor

Nobrász

Szobortanulmány

repr.

Periszkop (Arad)

1925. május.

Gallas Nándor
temesvári szobrász
Fahordás c. szobra
repr.

Művészeti Szalon
(Kolozsvár) 1929.
IV. erf. 4. sz. 15. l. 17 képpel

koll. kiáll. Kolozsvárt
1929.-ben. Legszke-
rültebb műve Madonnája.
u. o. 17. l

komoly megnyilatkozása volt költészetünknek a külföld felé is; ezt bizonyítja az az egyhangúlag elismerő kritika is, amely Budapestről, Erdélyből és Szlovenszkóból a kötet mellett elhangzott. A gyűjtemény egybeszedése *Csuka* Zoltán érdeme.

Irodalmi szempontból számot tarthat a megemlítésre az a demonstrativ ünnepség, amely az óbecsei magyar Népkör hatvanéves fennállása alkalmával zajlott le. A Népkör nagyműveltségű, derék elnöke, Dr. Draskóczy Ede ugyanis lehetővé tette az ünnepség keretében a vajdasági írók első irodalmi találkozóját. Sajnos, ez az irodalmi találkozó nem váltotta be a várakozást. A könyvkiadásnak és a vajdasági irodalmi társaságnak itt felvetett kérdése az írók széthúzó magatartása miatt egyetlen lépéssel sem jutott előre. A Népkör ünnepségének keretében megtartott vajdasági írók estje mégis olyan óriási és lelkes érdeklődést váltott ki az ott megjelent magyarság körében, amely arra enged következtetni, hogy az eddig szunnyadó magyar öntudat föltámadásával a vajdasági magyar irodalomnak is szép jövője lesz.

Fekete Lajos.

CHEN TCHANG: MA MÈRE

Paul Valéry előszavával

A kinai irodalomról Európában vajmi keveset lehet hallani. Ha Kináról beszélünk, ködös és távol ország képe tűnik fel előttünk és a legendákba burkolt ország igazi megismerését még jobban hátráltatja az a sok könyv és írás, amit európai ember európai szemmel róla írt. A kinai fal nemcsak szimbolum, hanem élő valóság. És kevés ember van, aki ezt a lelki kinai falat át tudta volna lépni igazán. Kinai irodalom? . . . Vajjon milyen képzeteket idéz fel ez a szó az európai ember lelkében? Egy-két írótól eltekintve, Kina irodalma ismeretlen és titokzatos, mint amilyen rejtélyes a kinai nép maga, több ezer éves multjával, homályba vesző eredetével és kifinomodott civilizációjával.

Mióta a *Kelet* annyira divatossá vált Európában, azóta Kina is ismertté lett. A kinai költőket, de különösen Li-Tai-Po-t csakhamar lefordították a nagyobb nyugati nyelvekre is. A régi kinai líra gyöngyeit, amelyek közül nem egy még a Krisztus előtti századokban született, ismerik jóformán mindenütt Európában. De a kinai irodalomnál sokkal ismertebb a japán, amely pedig csak halvány visszfénye a mennyei birodalom ezredéveket felölelő virágzó irodalmának. Ma már a Kelet iránti érdeklődés egyre mélyebbé kezd válni és ennek tulajdonítható a francia kiadóknak az a törekvése is, hogy a keleti irodalmak régi főművei mellett bemutassák a mai Kelet irodalmát is. Az új kinai irodalomról keveset hallottunk eddig, pedig Kina az utóbbi évek folyamán belső átalakulásai miatt mindig az érdeklődés előterében állott. Erről a forrongó, vajudó és újjászületni akaró Kináról ad hű képet Chen Tchang Párisban nemrégiben megjelent regénye. Chen Tchang fiatal, alig 29 éves diák és az „*Anyám*" című regénye első munkája. S mégis 29 év alatt Chen Tchang végigjárta az életnek azt az iskoláját, amely végül íróvá is tette őt. Még a régi Kinában született és a tradiciók szigorú vasbilincsei alatt nőtt fel, de már kora ifjúságában Kinát új szellem kezdi áthatni és mire felserdült, kitört az évekig tartó polgárháború. Részt vesz a forradalomban, amelyből végeredményben az új Kina, a Sun Jat Sen által megálmodott újjászületett mennyei birodalom került ki győztesen. Azután elkerül Párisba, ahol egyszerű gyári munkásként keresi meg kenyerét és a pénzt, hogy egyetemi tanulmányait befejezhesse.

Ennek a forrongó korszaknak adja hű képét négy kötetes regény-ciklusában, amelynek most megjelent első kötete gyerekkorával, családjával és édesanyjával foglalkozik. Chen Tchang regénye az anyaszeretetnek állít örök emléket és anyja emlékén át hazájának: Kinának. Drámai erővel vetíti elénk a kinai család nyomorúságos, szegény életét, a népes nagy családot, ahová minden évben bekopog a halál és hol az egyik, hol a másik testvérét ragadja el. Az alig pár éves Tchang már az élet kezdetén a halállal áll szemben és gyerek-ajkát, valahányszor valamelyik kis testvérét temetik el, önkéntelen a kérdések kérdése hagyja el: „Mi az élet és mi a halál?" És a művelt, de szegény család nyomorúságát más bajok is tetőzik. Kina lel-

kileg átalakulóban van és a kül- és belső harcok még jobban ránehezednek hangtalan, néma szenvedésükre. Az anya és a nagyanya a tradició hívei, az apa a reformé. Ezért állandó a harc a családon belül is és bizony az apának legtöbbször meg kell alkudnia az élet ránehezedő súlya alatt. Az egyszerű kis család meghitt szomorú élete, amelyen a halál és elmulás szele süvít állandóan át és háttérben a hatalmas, óriási Kina a maga belső vívódásaival és szenvedéseivel: nagyszerű keret, amelynél sikerültebbet aligha választhatott volna Chen Tchang. A család sorsa szimbolum: benne van Kina egész multja, de benne jelene és jövője is. A Tchang regény-ciklusának első kötete anyja halálával végződik és minden sorát a keleti lélek misztikus hite és a halál gondolata járja át. A kötet vége is búcsúhozsánna a halál ölében elmerült anyjához. „Éj van. A szenvedés kitörése után látom a halál szivében a hajnalt. S a szegény hajnal szivében egy szobrot. Lábánál mi négyen állunk és felsírunk: anyám!"

Chen Tchang bevezetőjében regényét irányregénynek mondja. A keleti és nyugati lélek szintézisét tűzte ki maga elé célul és ciklusának ezért is adta az „egység felé" címet. Az „Anyám" azonban elsősorban lírai regény, minden a lélek mélyéről feltörő költészet igaz, őszinte megnyilvánulása. A kötet elé Paul *Valéry*, a kiváló francia lírikus írt hosszabb tanulmányt, amelyben meleg hangon ismerteti a kinai népet és a kinai lelken át Chen Tchang könyvét.

Jancsó Elemér.

MŰVÉSZETI SZEMLE

EGY SZOBRÁSZ ÉLETE (GALLAS NÁNDOR)

Harmincöt éves vagyok. Szobrásznak érzem magam s még nem csináltam szobrot. Simay-növendék koromban, szabadidőmben, gyakran elmentem kő-lépcsőket faragni, pénzért, megélhetésért. Akkor éreztem meg az anyagot, amely oly fenséges erővel uralja a szobrászatot. Akkor hajtottak ki vágyaim, hogy szobrot alkossak, amely az anyagban születik meg. Azóta érzem, hogy bármenynyit is mintáztam eddig, igazi szobrot még nem csináltam . . .

*

Hárman voltunk a műteremben. Ők ketten oroszfogságot élt emberek. Az egyik *Gallas* Nándor volt s a másik egy lelki testvérem, aki buja vágyakozással keresi az élet titkait, mélységeit. Csöndes műtermi hangulatomban még zsongtak Gallas szavai: Hidd el, nincs az én életemből semmi, amit el lehetne mondanom. A nélkülözés, a munka, a szenvedés, a keresés és az állandó küzdelem . . . ezek nem megírni valók. Akinek apja egyszerű munkás volt s ma 800 lej nyugdíjból él a világ legjobb teremtésével, az én öreg anyámmal —, annak milyen lehetett az élete? . . . Küzdelem.

Pesten élni, mint növendék, hogy aztán majd később nagyobb szobrászmunkákat csináljak éhbérért másnak . . .: ez volt a világháború előtti perspektivája életemnek. 24 éves alig voltam, amikor a 96-os horvát ezreddel Szerbiába kellett rohannunk, hogy nemsokára annál keservesebb irammal kelljen vissza-

MADONNA
GALLAS NÁNDOR SZOBORMŰVE

ANYA
GALLAS NÁNDOR SZOBORMŰVE

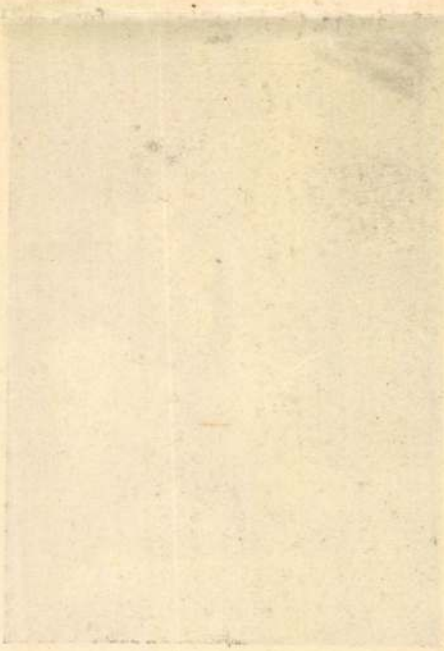

vonulnunk. Még tapasztalatlan gyermek, de végigéltem a háborús nyomorúság minden színét, borzalmát.

1915 telén, a staniszlaui dicső előnyomulásnál, elfogtak az oroszok s 7 évig éltem országukban a modern Faraók és új Messiások korát. Krasznojarszkban Gyóni Gézával, Muhits-csal, Prihodával és Jakabovics-csal és 15—20 ezer fogoly entellektüellel az emberi lélek miszteriumait úgy éltük át, mint Dante megezerszeresített poklát. Mi művészek el vonultunk ugyan külön műtermünkben, de végig éltük mi is mindazt, amiről itt-ott megemlékeznek az ottani idők krónikásai. Én is voltam minden. Ékszerésztől cipőfoltozóig, szakácstól bányamunkásig . . .

Láttam a százados urat, akinek elve volt, hogy tisztnek nem szabad dolgozni, de akit egy pár hónapra rá nagyon felingerelt, amikor hivatalos működése közben megszólítottam. Mert hivatalt vállalt, csordás lett és condrákba burkoltan lóról terelte Krasznojarszk teheneit a jenissei-szteppékre.

Láttam a láger ablakából, amint a Krafcsenko emberei által fellázított öthatszáz szerencsétlent alig 3—4 óra alatt vadállatmódra lemészárolták . . . a krasznojarszki isten-háza mellett. Talán, hogy a lelkük hamarább jusson az Úr ítélőszéke elé . . .

Láttam azt a sokezer lovat, mely a Kolcsák-hadseregből szóródott ki a szibériai havas pusztákra. Szegény lovak halálos éhségükben táborunk ablakait verték fejükkel, s mint éhes gyermekeknek, síró szemük ennivalóért könyörgött . . . Láttam még élő lovakat fetrengeni a véres-csatakos hóban, elerőtlenedve az éhségtől úgy, hogy a farukba vigyorgó szájú farkasok ették bele magukat, s a ló meg sem mozdult . . .

S láttam Gyóni Gézát, a futó csillagot, testvére halála miatti mérhetetlen bánatában, láttam rémlátó lelke desperáltságában, láttam, amint éhséggel pusztította el önmagát ő, aki mint a mondaszerinti phoenix-madár, halála előtt bűbájos dallal énekelte által önmagát egyik életből a másikba . . .

Láttam a legyőzöttet, láttam a győzőt . . . láttam a nyers katonát s a mindig-hivatalnokot, az aggódó családapát, a nyegle ficsurt . . . láttam a tudós és tudatlan tanárt, a lelkiismeretlen orvost, . . . láttam a jót és láttam a rosszat, láttam: ...az embert.

Éltem civilizációtól romlott népek között, s éltem ősi, tisztaerkölcsű tatárok, csuvaszok és cserkészek között. Éltem exotikus tarka kinai kimonóban, drága prémes ruhákban járó, vagy foltos halina-csizmát viselő, külső megjelenésben határozatlan népek között, akikben forrongott a lélek, s geyzirszerűen tört ki belőlük az évezredek óta lefojtott vágy... Láttam népet, mely kovával élesztett tüzet, de a régi világot perzselő tűzről 1919-ben semmit sem tudott, semmit sem érzett és lefekvéskor még az atyuskáért imádkozott... népet láttam, melynek egyszerű lelkű, írni-olvasni nem tudó költője fejből mondott verseivel, gondolataival megdöbbentette nyugati kultúrában hízott agyunkat . . .

Láttam, nagyon sokat láttam Oroszországban . . . s láttam s éltem mindezeket akkor, amikor a fogolytábor cenzurája elől dugdosva járt kézről-kézre Gyóni Géza verse:

„Most roppannak a roppant eresztékek,
Most bomlanak a bárgyú babonák . . .
Vágják már, vágják már a szent kések
A zabolát, a zabolát . . .“

Voltam két évig a moszkvai akadémián, ahol új lelkekkel s új világokkal ismerkedtem meg . . . s kerestem s máig is keresem ösztönkényszerből azt, amit lépcső-faragás közben a Duna partján megéreztem . . .

*

Zsongtak fülemben Gallas szavai . . . Bús harangszóként kísér minden művész-életet a küzdelem . . . A művész-lélek, amely az ember misztikus lényét kell, hogy megmutassa alkotásaiban, ilyen életet kell, hogy éljen, ilyen küzdelmet kell, hogy megharcoljon. Az így megformált s megedzett művész látása nagy és szintetikus lesz a művészetében s viharok utáni csendes termékenységűvé válik.

Közel hat éve jött vissza s most Temesváron él. Öreg nyugdíjas apja szegény gyermekek felruházásán fáradozik, jó felesége tanít s ő örül, hogy polgári csendességében néha-néha eladhat annyit, amennyiből ki-kimehet egy-két hétre külföldre. Munkáival fiatalon díjakat nyer s most nemrégen is egyik szobrát jutalmazták meg a bucureşti „Salon artistic" kiállításán.

Apróra váltott nagy képességek . . . Ilyen monumentális meglátás a formákban, ilyen egyszerűség az alakokban csak annál a művésznél lehet, aki végigélte és látta azt, amit ő. Mondiális világnézetével a monumentálitás egyezik meg, amit ő meg is ad minden alkotásában, de jaj . . . ahhoz képest, amit alkotni tudna, ez csak annyi, mint a székláb-faragás . . . Nálunk a nagy eltolódások még mindig uralnak mindent, ami kultúra... nálunk boldog legyen az, aki megmenekült a szibériai 45 fok R. hidegtől, legyen bármilyen tehetsége is . . . Nagy emlékek ne dicsőítsék korunkat, elég, ha konjunktura-vitézeink, új gazdagjaink szalonjaikat az ő ízlésüket dicsérő műremekekkel díszítik. Ki gondolna ma arra, hogy nagy alkotásokra képes művészeink milyen megalázó léttel küzdenek? Ki merné őket összehasonlítani — mondjuk — egy nagy hivatalnokkal, akinek szégyene lenne, ha kishivatalnoknak megfelelő munkát kellene végeznie. S mégis, a monumentális művészet tehetségeiért senki, senki nem emeli fel védő szavát . . .

Gallas egyike a rendkívüli tehetségeknek. Ura mesterségének s öntudatos művészetében. Kimondhatatlan munkabírását csak azért kapta a természettől, amiért a tehetségét. (A monumentális képességben ez a fő kellék!) . . . S mégis, ami naiv ifjúkorában lelkében felfakadt . . . most, ilyen élet után is: alig, alig teljesedett . . .

Ő mondta: „...szobrásznak érzem magam s még nem csináltam igazi szobrot."

PAPP AURÉL

BUDAPESTI KIÁLLITÁSOK

Tisztán csak a megszokáshoz való ragaszkodásból számolok be elsőhelyen a Műcsarnok téli tárlatáról. A Műcsarnok tárlatai idők folyamán, más nagy értékek devalvációjával együtt, elvesztették azt a célt, amiért keletkeztek, hogy a magyar művészet értékszaporulatának bemutató alkalmúl szolgáljanak.

A mostani tárlatról is elmaradt a fiatal, a jövőt ostromló művészet s amit ez a csonka kiállítás mond, az csökönyös ragaszkodás egy régi és már terméketlen művészeti szemlélethez s a jövőbe, haladásba vetett hitnek is tagadása. A „jó képek" tömegéből alig áll ki egy-egy olyan alkotás, mely ennek a kornak nagy emberi vajudásáról szóló dokumentum volna, mely a holtpontra jutott élet len-

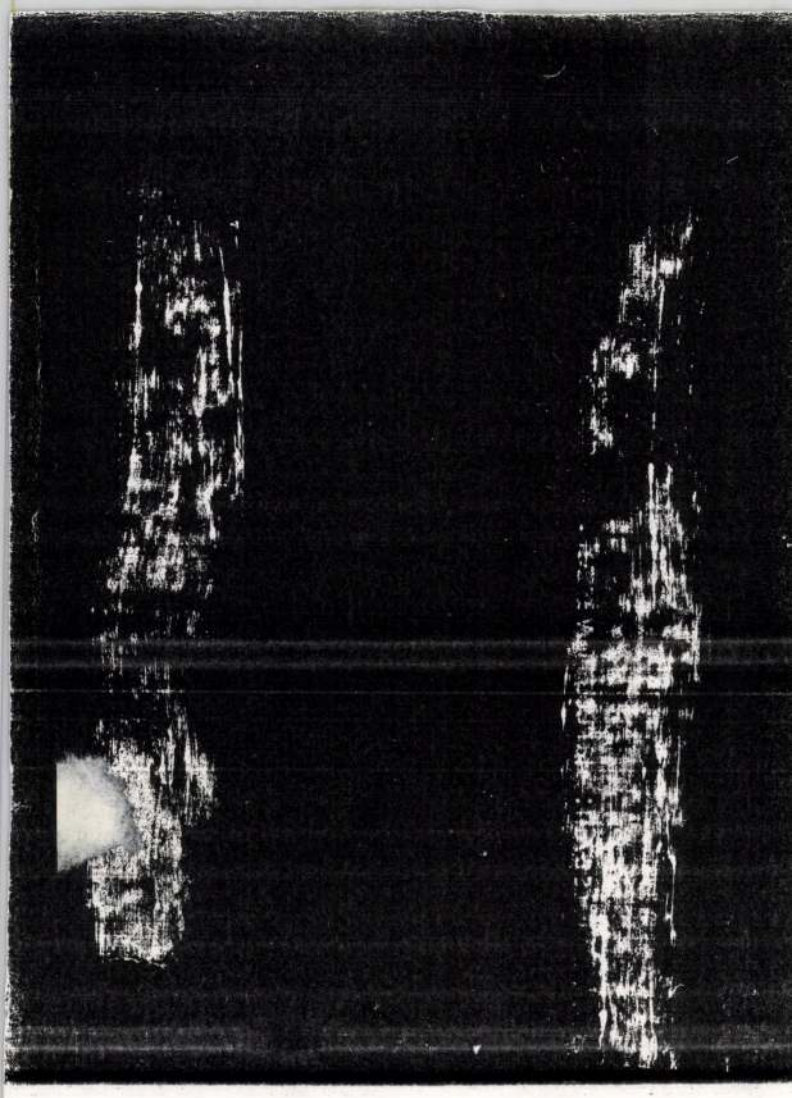

GALLASZ Nándor

BORGHIDA István: Harcos müvészet. = Igaz Szó, 1973.7.sz. 130, 132.p

Gallasz Nándor szobrászművészt említjük elsősorban. A vasúti munkás fia eljutott Budapestre, ahol elvégezte az Iparművészeti Főiskolát, majd ugyanott tanársegédként működött. Az első világháború kitörésekor mozgósították, s egy év múlva már fogságba esett. Hét éven át megjárta az ismert szibériai fogolytáborokat. Ott érte a forradalom, amelyhez önként csatlakozott, majd Moszkvába ment, ahol a Főiskolán két évig szobrászként működött, végül egy évig díszlettervező volt egy ottani színháznál. Később három jelentős találkozóról emlékezett vissza szívesen. Személyesen megismerte Lenint, Gorkijt és Majakovszkijt. Ilyen élményanyaggal tért haza 1921-ben, s óriási munkakedvvel. Sajnos az akkori társadalmi körülmények nem tették lehetővé rendkívüli tehetségének teljes érvényesítését.

Munkái közül, mint nagy jelentőségűt, a Munkás Otthon homlokzatát díszítő domborművet emeljük ki. Kisebb szobraiban Gallasz gyakran ábrázolt munkásokat és kisembereket: zsákolót, utcakövezőt, krumplihámozót, máskor jelképes műveket alkotott, mint az Élet: hátán hatalmas kőtömböt hegynek fel cipelő férfiaktban.

Gallasz Nándor

zobrázt

életr.

lásd okv.

Vásárhelyi Z. Emil:

Erdélyi művészek.

Kolozsvár (1937?)

41—61. l.

képekkel.

pásztorlány aranyhaja. Az aranydiszité

felbukkanó motivuma, melyet még az ősi
balatoni

Hogy mennyire élők a mesealakok

gyei Tótkomlós

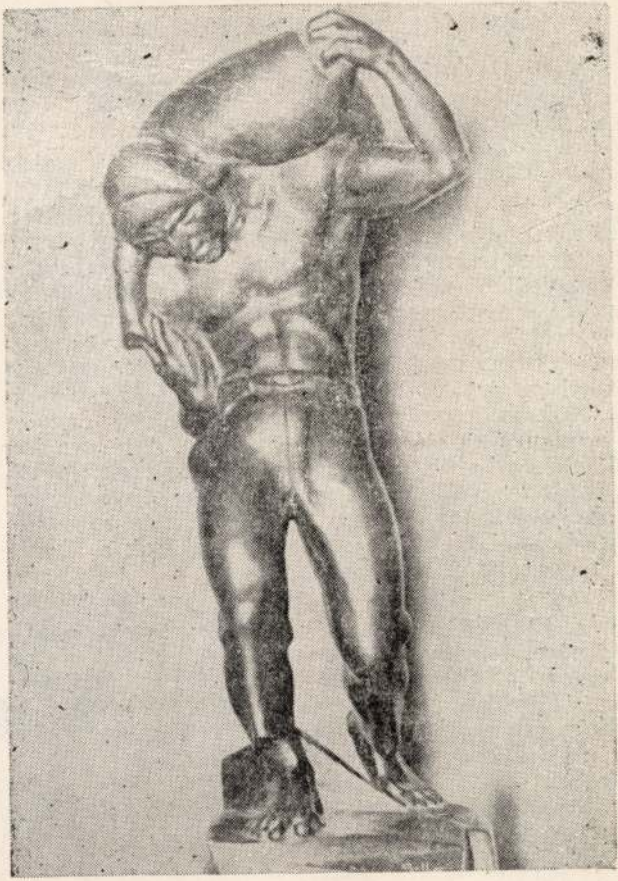

GALLASZ NÁNDOR: Zsákoló

ri hadbíróságon. A per vádlottjai közül ugyanis már újr
n tiltakoznak éhségsztrájkkal a vizsgálat elhúzódása miat
s egy kovásznai pénzhamisítási vád háttereire világít rá
latban sorozatos cikkekben leplezi le a sziguranca „gyűl
. „Erdély azt kívánja, hogy a szigurancákat szüntessék n
cák kezéből vegyék ki azt a félelmetes hatalmat, am
nek nem biztosítéka, hanem csak akadálya . . .“[5]

t a befogott nagyváradi, aradi, kolozsvári munkások pe
y nem nagyon sietett a vizsgálat befejezésével. Duca b
ugyan június közepén intézkedéseket ígért, de a tárgyalá
ki a hadbíróság. Július elején Aradi Viktor, a neves köz
a Brassói Lapok szerkesztőségébe. A Cuvintul című
ílt levelének magyar fordítását mellékeli a hozzánk sz
gy mi is közölhessük. Első mondata így hangzik: „Egy
eresztül kéjelgett a sajtó egy része kommunista üzelmei
an, és egyes lapok folytatják még ma is, miután a had
a helyezett.“ Aradi Viktor nyílt levele is a vizsgálat be
e. A kormány azonban — úgy látszik — meg mindig
a sziguranca elért „eredményeivel“. A tárgyalásra csa
ő felében került sor, az ítéletre meg éppen október k
a nyúlt tárgyalás egyik napján a vádlottak egyike így
zel egy évig tartott vizsgálaton és a hetekre nyúló tárg
apaszkulatai tanulságát: „Ha a munkások a liberálisokk
a nincs kommunista per . . .“[6]

tóberi ítélet százhetven évet osztott ki harminchat vád
ezek közül a tizenhat távollévő kapta a nyolc-tíz éve
ők közül is négyet öt éven felüli börtönnel sújtottak
égy vádlottat mentett fel bizonyítékok hiányába
ógust, Kozvány Jenő dr. ügyvédet, Müller Kál
ervezetet országos elnökét, és Kertész Rezsőt
közül vitakit? Személyesen senkit. Csak Aradi Vik
kolozsvári Keleti Újság szerkesztőségében. Pedig a
között volt egy Kacsó Ferenc nevű is, aki talán nem

. 1928. V. 27.
. 1928. IX. 21.

GALLAS *Nándor*, szobrász, * 1893 jan. 21. A bpesti iparművészeti iskolában, Moszkvában és Németországban tanult. 1921 óta Temesvárt él. Műveit kubisztikus törekvések jellemzik. Groteszk táncosnő c. szobrával 1928. Bukarestben díjat nyert.

Eg. I. 364 l

Ráthos Viktor V. 76, 78.

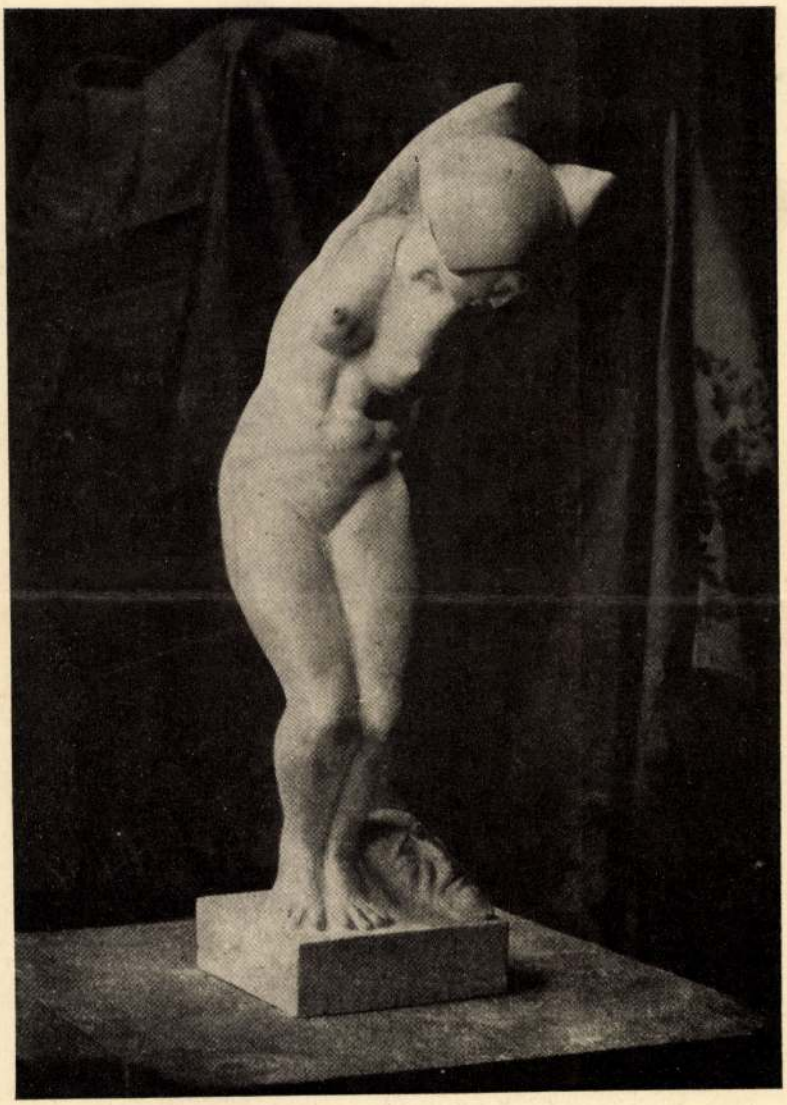

SALOME

GALLAS NÁNDOR SZOBORMŰVE

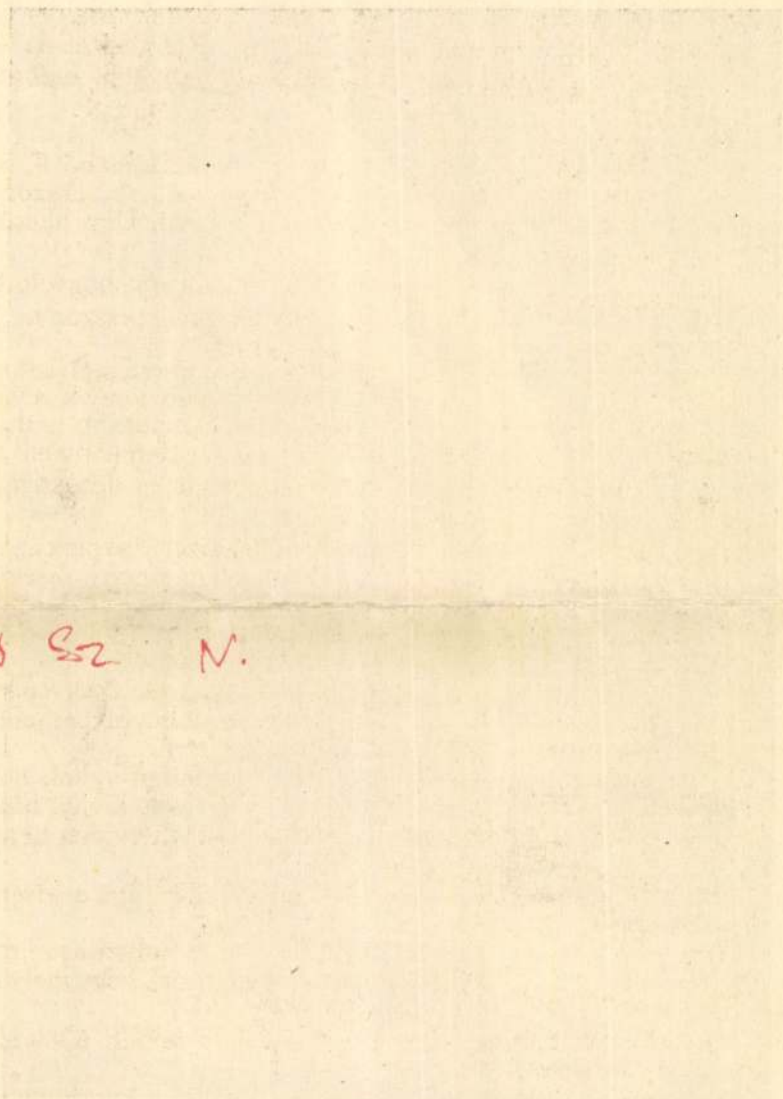

GALLA Sz N.

Gallay Nándor 1

1930-ban ő lényiti el a
Helikon írók társasága rendelte plakettet
a mecénás Bánffy Ferenc emlétére.

Korunk Kolozsvár 1974/2

186. old.

Gallay Nándor gyűjt

szerepel az Erdélyi Helikon 1929-es évfolyamának három egymást követő számában, ahol Kós Károly és Szántó György ír a grafikai művészet fejlődéséről

Korunk Kolozsvár 1974/2 179.old.

Gallas Nándor, szobrászművész

a romániai magyar képzőművészet a 20-30-as években sokirányú hatást asszimilál. - Korábbról még a futurista példa követésére is találunk szemléletes munkát: Gallas Nándor egy-két szobrában. - A cézanni és matisse-i szerkesztés és szemlélet Szobay festészetében kap visszhangot.

Murádi Jenő: Tárgykülönbség a nyugati élvonal és a Kelet-európai eredmények között.
Korunk, 1979. febr. 58. old.

Gallay Nándor szobrász

temesvári művész

Az I. világhaboru után orosz hadifogságban volt, Rismeretü, stilizált szoborfigurái valóságos sors-képletek.

Korunk 1974/2

201. old.

3

Gallay Nándor nyobráy

Korábban Szolnay tásszaságában
bemutatkozott más Kolozsváron
Csupa erő és morgás Zsákhordója,
gyönyörű orcy balalajkása,
stilizált Madonnája emlitve

Korunk, Kolozsvár 1974/2

186. old.

2

Gallay Nándor

Szobrai szerepeltek a Barabás

léh első kiállításán Kolozsvár 1930.

Kubista, konstruktivista szobrai annyira szépek, hogy a kritikából kiámyzik is mindenfajta elutasítás

Korunk Kolozsvár 1974/2 186.o.

Gallasz Nándor szobrászművész 2). Folytatás

1921-ben tért hasa. Munkái közül nagy jelentőségű a Munkás Otthon homlokzatát díszítő dombormű (ecsetve). Kisebb szobraiban gyakran ábrázolt munkásokat és kiscsebereket: zsákolót, utcakövezőt, krumplihámozót. Jelképes műve: „Az Élet" (ecsetve) c. férfiakt.

Borghida, István: Harcos művészet.
Igaz Szó, 1973... 7. 131. old.

Gallasz Nándor szobrászművész 1)

A vasúti munkás fia eljutott Bpestre, ahol elvégezte az Iparművészeti Főiskolát, majd úgyanott tanársegédként működött. Az első világháború kitörésekor mozgósították, egy év múlva fogságba esett, 4 évig megjárta az ismert szibériai fogolytáborokat. Ott érte a forradalom, melyhez csatlakozott, majd Moszkvába ment ahol a Főiskolán 2 évig szobrászként működött, majd 1 évig díszlettervező volt egy színháznál. Személyesen megismerte Lenint, Gorkijt és Majakovszkijt.

Borghida István: Harcos művészet.

Igaz Szó, 1973... 7. 130. old.
131 -"-

Gallas Nándor (szobrász)

Nincs még felállított köztéri szobra

A Hét, 1974. szept. 27. 5. ef. 39 sz. 1 p.

Gallos Nándor

Varga Albert magániskolájában tanárkodott.

A Hét, 1974. okt. 4. 5. ef. 40 m. 6 n.

Gallas Nándor
Szobrász

A modern vonalvezetés melletta
lifejező ábrázolás erőssége munkáinak

Hét

1975 IV. 11 5. oldal

Gallasz Nándor

Neve emlitve. -

A Hét, 1974. márc. 15. 5. cf. 11m. 9r

Gallasz Nándor

Vásárhelyi Ziegler Emil Erdélyi művészek (1937) c.

kismonográfiájában neve s munkássága szerepel.

Kolozsvár, 1972. szept. 31. elő. 9 m. 1419/1.

Gallasz Nándor, szobrasz

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola tanárai,tanársegédei/segédtanárok/,-Gallasz Nándor,-1912-1913.-Díszitőszobrászat. 52.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola/1880-1944/oktatási rendszere és ~~forrasai~~ 37.old
forrasai

Műv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Gallasz Nándor szobrász

„Zsároló"

– szobor

Igaz Szó 1973/7 192 old

Gallasz Nándor

Gy. Szabó Béla, Szőnyi István, Podlipny Gyula, Szolnay Sándor, Balázs Péter, Ziffer Sándor, Kunoritz András, Pittner Olivér, Jándi Dávid, Vida Géza, Klein József, Katz Sándor mellett említi a szerző, amikor munkásmozgalmi tevékenységükről szól.

Andrásy Edit: Képző művészet - osztályharc

Igaz Szó. 1971/2 277. old

Gallasz Nándor szobrász

- A temesvári Munkásotthon homlokzatára domborművet készített.
- Varga Albert, Podlipny Gyula, Lausch Gyula, Gál András, Szőnyi István. (együtt említve)

- Izsák László: Egy évtized harcai Temesváron
Igaz Szó 1971/4 586. old

Gallasz Nándor szobrász

- Budapest
vészeti Főiskolai
- ugyanott tanár
- 1915 ben fogságba
volt orosz fogolytáborok
- a Munkás Otthon homlokzat
dombormüvet készített

Említve: Ferencsy Béni, Ferencsy Noémi, Basch Andor, Bornemissza Géza, Csáktornyai Zoltán, Tihanyi, Czóbel, Czigány, Mattis Teutsch János, Ziffer Sándor, Perlrott Csaba, Boromissza Tibor, Hollósy Simon, Klein József, Katz Márton, Kunovits András, Pittner Olivér, Csizér Lilla, Weith László, Kazár László, Ruzicskay György, Ferencsy József, Podlipny Gyula, Réti István, Kós Károly, Szervátiusz Tenó, Kolnay Sándor, Vida Géza, Gy. Szabó Béla, Déti Huber István.

Borghida István: Harcos művészet

Igaz Szó 1973/7 124 old

Gallás Nándor

v obrazi

l.

A Lakás III. ét.

7. n. 111. l.

112. l.

Második példány

l

ázharmincnyolc Ernem
szegel, Szemkó Alajos
ügi sem kath. templom
ejekre a mai napon
vételeztem. —

1915 julius 10-ni

Gallas Nándor

szobrász Temesvár

l.

A Magyarország

1930, 135, 136 l

Gallasz Nándor

temesvári wolrász

l.

Forum (magyar rész)

1936. 58. l.

Gallas Nándor (1983-1949)

Leányakt; Balalajkás akt; és

Szénégető c. kis plasztikája (ewl.)

szerepel a Bánság Múzeuma Távlatán

Szekernyés János: Kétszáz év hagyatéka

Előre 1969 X. 23

Gallas Nándor
festő

Szolnay Sándor baráti hőscher
tartozott. — Az 1930 márciusá-
ban alakult holozsvári Barabás
Miklós Cín alapító tagja hőré tartozott.

Sz.J.: Szolnay Sándor
Müvészet, 1971.március - 18.lap

MDK

Gallasz Nándor

Morvay J.: Vásárhelyi Z. Emil: Erdélyi müvészek. Tátra. 1937. I. 7. sz, 241.l.

GALLASZ NÁNDOR

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

491
Szöveg : *202/4,*

Gallasz Nándor

rs. brász

l. Szépm. Mur. Erk

IX. 276. l.

U S (1734—1812) (?)

—

.

os férfi

Turban

—

5 — Leinwand

V.

Gallasz Nándor

l

Szépmüvészet
1942. 16. l.

ESB Kunstanstalt

Gallász Nándor

Zobrás

Pásztortűz. 1941. 497. l.
(Képpel.)

GALLASZ Nándor szobrán

Muvádin Jenő: Erdélyi fentőrizolik
Bukarest, 1997 135-141.

árkádok. A
adbeli selyem
zászló, XVII.
zászló, kék
IX. századbeli

ra vonatkozó
ona, körülötte
hosszú verses
áró, koronaúr
ból Pozsonyba,
án arczképe,
század.

Gallarz ~~Rudolf~~ Nándor

nobrán

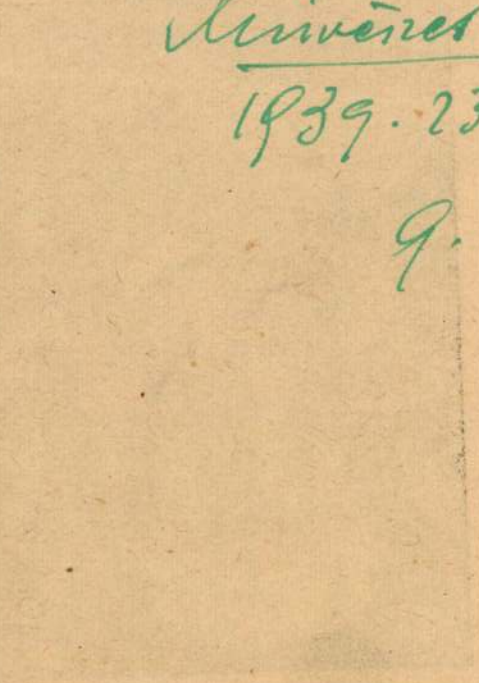

lásd

Művészet.

1939. 23. sz.

G. l.

101. kép. *Palmezzano, Mario: Madonna szentekkel.*

Gallas Nándor szobász?

Pásztortűz, 1929. 11 sz.
262. l.

L.: Enteriör kiállítás Kolozsváron

MDK

Gallas Nándor

Rónay K.: A Székesfőv. Képtár 1937/38. évi uj szerzeményei. Kép s Krónika 1939. jun. 11.

MDK

Gallasz Nándor

A vallás-és közokt. min.vásárlásainak kiáll. a Szépm. Muzeumban. Szépmüvészet 1941. 2o6.l.

Gallasz Nándor

1929-ben a „Munka és művészet" c. kiállításon Millet és Menzel munkái mellett Szolnay Sándorral képviseltett a hazai művészetet.

Gazda Géset: Szolnay Sándor festészete
Kovacs, Kolozsvár 1959 XVIII. T. sz. 121.

Gallasz Nándor
szobrai

„Az élet". Repr.
1930 körül
(1923)

Kovács, Kolozsvár XX 1961. V. 608-609.

1)

Gallasz Nándor

szobrász

Temesvári vasutas fia. Nehéz hürdelmek köt végezte tanulmányait. Az I. V. H. kitövésekor a harctérre kerül, majd orosz fogságba. A Nagy Okt. Szoc. Forr. felszabadítja a hadifoglyokat is. G. N. Moszkvában bejut a Képzőműv. Főisk.-ra, ahol tanul, majd tanít is. Megismerkedik Gorbijjal és Maja-Borghida István: Harcosműrészek a két V. H. között

Kornak, Kolozsvár XX. 1961. V. 605.

2) Gallasz Nándor
szobrász

Kopszhíjjal.

Hazatérte után a nép szolgálatába akarja állítani művészetét. Elhészítette a temesvári munkásotthon hombokratának nagy domborművét, több más munkástárgyan reliefet, megalhotta a „Zsákhordó", „Krumplihámozó asszony", „Balalajkázó muzsik" c. szob-

Borghida István: Harcos művek a hét V. fl. között

Korunk, Kolozsvár XX. 1961. V. 605.

3) Gallas Nándor
szobrász.

rait. Körülményei mostohák. Sőrenléheket
kell készítenie, naquithán hap qu-equ port-
vé – megrendelést vaquosabb polgároktól.
Állandó anyagi gondok és kényszerű megal-
kúvások közt kellett élnie.

„Az ~~t~~ élet" c. szobra szomorú önvallomás:
mezfelen férfi feszülő izmokkal, hatalmas
kővel a hátán, equ magaslatra igyekszik fel –
Borghida István: Harcos művének a két v. tl. nö-
lött
Kornuk, Kolozsvár XX. 1961. V. 605.

4) Gallas Nándor
szobrász

hágni.
Aug. 23-a után az elsők között kérte fölvételét a pártba. Utolsó műve boltívet ábrázol, amelybe izmos munkás helyezi el a P.C.R. felvatú zárókövet.

Borghida István: Harcos művének a két V.H. kölött
Korunk, Kolozsvár XX. 1961. V. 605.

MDK

Gallas Nándor, szobrászm.

kitünö müvel szerepel. Remek, barlacos egyszerüségü szobra csupa monumentalisság.

Rónay Kármán

A Székesfv. Képt. 1937/38.évi uj szerzeményei.
Képes Krónika. 1939.24. sz. 63-64.1.

Gallas z Nándor

Hobán

Magyarság. 1943.

pl. 6. (Délerdélyi

művészek kiállítása

Brassóban.)

Szőnyi Ottó
IX.Rákos-u.1
Szépmüv.Muz.

Gallasz Nándor

1942. jún. - júl. részt vett
a délerdélyi magyar
képzőművészek arad-
kiállításán.

Erdélyi Magyarország
1942. jún. 24.

Gallas Nándor, szobrászm. MDK

a legkiforrottabb és legérdekesebb egyéniség. A szó nemes értelmében modern sculpturát ad.

Erdélyi művészek. - II.sorozat:Fiber Ernő és temesvári művészek.

Képzőművészet. 1932. 109-112.l.

GALLAS NÁNDOR

Délerdélyi magyar képzőművészek kiállitása
/Brassóban/
Az Ország 1943 aug. 14

Lásd HAJÓS MIHÁLYNÁL

7
8
14
13

MDK

Gallasz Nándor

Müvészi alkotásai a Nemzeti Szalonban rend.
Erdélyi Magy.Képzőmüvészeti kiállitáson.

B.P.L.: Erdélyi Magy.Képzőmüvészeti kiállitás.

Nemzeti Ujság 1939.jan.1. 27.o.

MDK

Gallasz Nándor szobrász

Erdélyi kiáll. N.Szal. 1939. jan.

M.D.K.

Gallasz Nándor

Az "Erdélyi Kiállitás a Nemzeti Szalonban" c. beszámoló emliti a kiállitó müvész nevét. Ifj. Ambrózy Agoston fenti c. kritikájában méltatja az erdélyi müvészek alkotásait.

Szinházi Magazin, 1939. január 8. II. évf. 2. sz. 24-26. lap.

MDK

Gallasz Nándor

Tóth D. dr.: Erdélyi képzőművészek kiáll. a N. Szalonban. Esti Ujság 1939. jan. 4.

MDK

Gallasz Nándor

Strandoló

Lyka K.: Erdélyi művészek a N.Szalonban. Pesti Hirlap 1939. jan. 3.

MDK

Gallasz Nándor

Erdélyi Magyar Képzőművészeti Kiállitás. Pesti Napló 1939. jan. 1.

MDK

Gallasz Nándor

Nagy Z.: Erdélyi képzőművészek Budapesten. Pásztortüz 1937. jun. 15-30. 250-251.l.

GaMasz Nándor

Szerepel az erdélyi „Barabás Miklós Céh" kiállításán (gr. Csekonics palota, Kecskeméti u. 12)

Ujság 1937 V. 1.

Gallasz Nándor MDK

szobrász.Kism retü szobrokkal résztvett az erdélyi képzőművészek bp-i kiállitasán.

Erdélyi képzőművészek Bp-en.(Nagy Zoltan cikke)

Pásztortüz,1937 jun.15-3o 25o-251 l.

Gallasz Nándor szobrán

„Gyász" és „Grotesk táncosnő"

i. nobra nezegel a Barabás

Miklós Céh kiállításán (emlitve)

Magyarország 1937 v. 2.

Gallasz Nándor

Szabadkai nekrapol a Barabás Miklós Céh kiállításán (gróf Csekonics palota, Kenkeméti a 1012)

Erdélyi Figyelő, 1937 V–VI.

Gallasz Nándor.

Szerepel az Erdélyi Képőmův. Kiállításon (gr. Csekonics palota, IV. Kecskeméti u. 12)

Nemzeti Csság 1937 IV. 29

Gallasz Nándor

Kis nobrokkal nézegel a
Borabás Miklós Cék kiállításón
„Anya" c. terrakotta csoport és
„Női tej bronz mastja" (emlitve)

Ujsag 1937 v. 2.

Gallas Nándor

festőművész

Barabás Miklós Céh

tavaszi kiáll.

Kolozsvár 1930.

103 — 116. sz.

lásd könyvtárunkban

ŐSZI TÁRLAT

TAGKIÁLLITÁS

Gallasz Nándor

Szobrász

Barabás M Cerdtárl

1937.

30 – 38. r.

l. könyvtáramban.

Gallas Nándor szobrász

Erdélyben megalakult Barabás Miklós cék alapító tagja.

NM. 930. III. 22.

MDK

Gallasz Nándor

Ernyei Gáspár: Erdélyi művészek. Vásárhelyi Z. Emil könyve. Erdélyi Helikon 1938. 5. sz.
212.l.

MDK

Gállász Nándor

1912-13. diszitő szobrászat

Az Ipm. Isk. ...tanárai...szakoktatói... Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 46 l.

Gállász Nándor

diszitő szobrászatban

II. díj.

Értimisk 1910/11. 13. l.

Az Orsz. Magy. Kir. Iparmintaszi Csol. Értesítője

Belgrád.

E lapon az Angenohmen
Punct der obern Festung szeml
tetésével.

Szines tollrajz, m

Gállást Nándor

nobrán

1909-11.

Éimisk 1930.83.l.

Gállász Nándor

Temesvártól 500 k.

Erdőmisk 1909/10. 9. l

...umára:

... bevont emelvényen lovassági tábornoki ruhában,
...t. István-rend jelvényével, szalagjával s csillag-
...sef, kinek feje fölé a nemzeti szinni lobogós is
...lő koronát tartja. Balján Andrássy Gyula
... Deák Ferenczet, ki balját keblebe dugja, polgári
... balról az Igazság és fobbról a Vallás
...k, de kissé lejebb ~~Justia s Fides~~ köri le figyel-
... képviseletében a koronázási jelvényeket
...lépcsőzeten balra (egy hadapród ~~[illegible]~~
...t
...mát nyujt. A lépcső előtt egy felől, a honvéd hu-
... közös hadseregbeli gyalog szárados mögött, egy
... honvéd gyalogos van; ~~más felől~~ egy magyar főnemes (a ludsollas mutató Zi-
...g primás, egy ismeretlen úr, Kolsa és képviselő Tokai Mór és Rath
...rer csoportot. ~~Végre~~ Középütt a hódolatot jelké-
...rdelő földmivesen innen a „Historia" jegyei
...vó angyalok vannak s az egyiknél pálma is
...vároni ~~templom~~ plebánia s a királyi várlak tünik
...kokban két allegoricus férfi van táblával:
...másikon „1892" évszám áll. Alól balra: „Con-

..., méretei 132 : 102.3 c/m.
... Izidor 1893. (sz. München 1838: v. 18-án).
...ajándéka 1893. november 29. (50/94)

50/94.

Gallasz Nándor

Hobrász

Krasznojárszkban
volt hadifogoly
1915–21 közt

Breyer József festő
közlése

Temesváron él 1929.

Bukarestben állít ki

h. 1893, jan 21 Tvár

Gallas Nándor

(Mátrany, Mavti, Simaynál tan.)

1 és 2 díj | 9 | 2-13 | tanseged Sparm.

Mnes 1 ub. pl. pály 2. díj 7 év hadifog

München, Dresden

Barabás M. Cah tagje

Holl. kvár 1929

Tvár, Arad, stb kiáll Tötb díj

kvár, Buk.

Lépen Murba

Fájdalom, bj képv

Föv. képt Anya

Galla Endre úr

Jertő

1937. telefonja

Budapesten.

GALLASZ NÁNDOR szobrászról szóló adatok

Müvészi alkotásai a Nemzeti Szalonban rendezett Erdélyi Magyar Képzőmüvészeti kiállitáson.

B.P.L.: Erdélyi Magy. Képzőmüvészeti kiállitás.

Nemzeti Ujság, 1939. jan. 1. 27. o.

Kisméretü szobrokkal részt vett az erdélyi képzőmüvészek bp.-i kiállitásán.

Erdélyi képzőmüvészek Bp.-en. /Nagy Zoltán cikke/
Pásztortüz, 1937. jún. 15-3o. 25o-251. l.

Kitünő müvel szerepel. Remek, barlacos egyszerüségü szobra csupa monumentalisság.

Rónay Kázmér: A Székesfv. Képt. 1937/38. évi új szerzeményei.
Képes Krónika, 1939. 24.sz. 63-64. l.

A legkiforrottabb és legérdekesebb egyéniség. A szó nemes értelmében modern sculpturát ad.

Erdélyi müvészek. - II. sorozat: Fibor Ernő és temesvári müvészek.
Képzőmüvészet, 1932. 1o9-112. l.

Szerepel az erdélyi "Barabás Miklós Céh" kiállitásán /gr. Csekenics palota, Kecskeméti u. 12./

Ujság, 1937. V. 1.

A "Barabás Miklós Céh" alapitó tagja, részt vett a kolozsvári bemutatkozó kiállitáson 193o márciusában.

Müvészeti Szalon /Kolozsvár/ 193o. V. évf. 3-4.sz.
Barabás Miklós Céh kiáll.

Krasznojárszkban volt hadifogoly 1915-21 közt.
Breyer József festő közlése.
Temesváron él 1929.
Bukarestben állit ki.

1942. jún.-júl. részt vett a délerdélyi magyar képzőművészek aradi kiállitásán.

Esti Magyarország, 1942. jún. 24.

Diszitő szobrászatban II. dij.
Az Orsz. Magy. Kir. Iparmüvészeti Iskola Értesitője 1910/11. 13. l.

Szent Márton, szines kerámia - repr.
Az Orsz. Magy. Kir. Iparmüvészeti Iskola Értesitője 1912/13.

Kubikos c. szobra - repr.
Képzőmüvészet, 1932. 116. l.

A Mücsarnok jubiláris plakettjének pályázatán 2-ik dij.

Müvészet, 1910. 390. l.
/A társulat jubiláris plakettje./

Gallas Nándor temesvári szobrász
Müvészet, 1939. 33. l.

Ádám és Éva c. szoborcsoprtja - repr.
u.o. 34. l.

Fahordás c. szobra - repr.

Művészeti Szalon /Kolozsvár/ 1929. IV. évf. 4.sz. 15. l. 17. képpel

Koll. kiáll. Kolozsvárt 1929-ben. Legsikerültebb müve: Madonnája.
U.o. 17. l.

Gallas Nándor szobrász szül: 1893. jan. 21.
Lásd: Osvát Kálmán dr. Erdélyi Lexikon
Nagyvárad, 1928. 1o3. l. - arcképpel

Ady plakettje - repr.

Pásztortüz, 193o. szept. 7.

Szobortanulmány - repr.

Periszkop /Arad/ 1925. május.

életr. - lásd okv.
Vásárhelyi Z. Emil: Erdélyi müvészek.
Kolozsvár /1937?/ 41-61. l. képekkel

1912-13. diszitő szobrászat

Az Ipm. Isk. ...tanárai...szakoktatói...
Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 46. l.

Ernyei Gáspár: Erdélyi müvészek. Vásárhyeli Z. Emil könyve. Erdélyi Helikon, 1938. 3. sz. 212. l.

Nagy Z.: Erdélyi képzőművészek Budapesten. Pásztortüz, 1937. jún. 15-3o. 25o-251. l.